Central Baptist Theological Seminary
0 0021 0032975 0

Central BAPTIST
THEOLOGICAL SEMINARY

KANSAS CITY, KANSAS

0 0021 0032975 0

REFERENCE BOOK

Digitized by the Internet Archive
in 2025

https://archive.org/details/bibliasacra0010vari

BIBLIA SACRA

IUXTA LATINAM VULGATAM VERSIONEM

X

PSALMI

BIBLIA SACRA

IUXTA LATINAM VULGATAM VERSIONEM

AD CODICUM FIDEM

IUSSU

PII PP. XII

CURA ET STUDIO

MONACHORUM ABBATIAE PONTIFICIAE SANCTI HIERONYMI IN URBE

ORDINIS SANCTI BENEDICTI

EDITA

LIBER PSALMORUM

EX RECENSIONE SANCTI HIERONYMI

CUM PRAEFATIONIBUS ET EPISTULA AD SUNNIAM ET FRETELAM

ROMAE

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

MDCCCCLIII

LIBRARY
CENTRAL BAPTIST SEMINARY
KANSAS CITY 2, KANSAS

R
220.47
B582
G249

IN HOC DECIMO SS. BIBLIORUM VOLUMINE REPERIES LECTOR

PAG.

Prolegomena VII

Praefationes sancti Hieronymi in librum Psalmorum et epistulam eiusdem ad Sunniam et Fretelam 1

PSALMOS 43

Augiensem priorem (*ϰ*) et alterum (*λ*), Sangallensem 1395 (*σ*). Psalterium Mozarabicum citatur secundum codices Cavensem (*moz*^{c}) et Complutensem (*moz*^{x}) iisque concordantibus *moz* appellatur; Mediolanense siglo *med* indicatur. Horum omnium ant. psalt. lectiones tunc tantum expresse citantur cum a lectione psalt. *Ro* discrepant. Pro solis psalmorum titulis citatur insuper codex Amiatinus siglo *Amiat.*

Inter opera S. Hieronymi siglis *comm.* et *tract.* commentariolos et tractatus designamus quos d. Germanus Morin edidit.

De triplici notarum apparatu

Primus notarum apparatus de constituto archetypi textu rationem reddit, in omnibus locis ubi, ceteris variantibus, codices RFC, seu codice C deficiente, RFI, inter se non concordant vel a textu nostro discrepant. Pro obelis et asteriscis vero in hoc apparatu ii tantum loci notantur ubi codex R haec signa omisit vel male adposuit.

Secundus apparatus ad historiam textus spectat et varias lectiones omnium codicum et editionum refert, exceptis mere orthographicis.

Tertius apparatus divisiones textus exhibet, maiores ex codicibus omnibus, minores vero ex RCIL.

Declaratio signorum

In textu:

† † loca designant ubi lectio mendosa archetypi ex coniectura vel iuxta lectionem codicum recentiorum corrigitur.

In primo vel secundo notarum apparatu:

= lectioni ipsius textus postponitur cui codicum universorum testimonium subnectitur (*apparatus plenior* seu *positivus*).

] lectionem ipsius textus designat de qua aliquid notatur vel cui refertur varia lectio alterius formae seu radicis.

**** numerum indicat litterarum erasarum vel quae legi nequeunt in codice.

† post sigla codicum, lectionem designat quae prima manu scripta in codice legebatur, priusquam *ipse scriptor* eam aliquo modo mutaret vel corrigeret.

* item post sigla codicum, lectioni postponitur quae in codice prima manu scripta fuerat, deinde vero ab *altero scriptore*, seu *secunda manu*, correcta fuit.

^{1} item post sigla codicum, lectionem sequitur quam ipse scriptor propria manu corrigendo induxit.

^{2} item post sigla codicum, lectionem designat ab altero scriptore, seu secunda manu, inductam.

^{3} item post sigla codicum: lectio tertia manu inducta.

Nota bene: Ubicumque signum ^{1} vel ^{2} in notis non apparet, corrector † vel * lectionem codicis sui ad formam textus nostri reduxit.

⌒ inversa verba designat.

praem. praemissa verba praecedit.

+ additis verbis praeponitur.

om. omissa verba sequitur.

⟦ ⟧ post longiorem variam lectionem pluribus codicibus communem, singulorum codicum varias lectiones includunt.

¶ notis praeponitur quae ex *Correctoriis* vel ex codicum marginibus desumuntur.

In tertio apparatu:

¶ § ⟨ divisiones textus designant: maiores, medias, minores.

PROLEGOMENA

Decimum hoc Sacrorum Librorum volumen, Pii XII Summi Pontificis iussu et munificentia editum, Psalterium continet Vulgatae Bibliorum Editionis, eam nempe psalmorum recensionem, quam s. Hieronymus secundum textum hexaplarem LXX interpretum emendavit et quae, inde saltem a saec. IX, nomine Psalterii Gallicani vulgo innotescit. Haec namque recensio, cum in omnibus Bibliorum editionibus typis impressis inveniretur, iis haud exceptis quae Sixti V et Clementis VIII iussu prodierunt, a nobis quoque ederetur oportebat.

Attamen animadvertendum est, eam non in omnibus manu scriptis codicibus, quos in editione nostra perpetuo citamus, inveniri. Tantummodo enim codices $\Phi^{RGVP}\Psi^{B}\Omega^{SM}$, *Psalterium Gallicanum referunt, quod ab Alcuino in Biblia receptum esse omnino constat. E ceteris, codices* $A\Lambda^{L}\Sigma^{T}E\Theta^{HAMG}H$ *Psalterium s. Hieronymi ex Hebraeo translatum continent; codices vero* Ψ^{DF} *et Casinenses, quos siglo* Π *citare suevimus, Psalterium quod dicitur Romanum, X Psalterium Mozarabicum exhibent; codices autem* $PNQ\Gamma^{A}\Omega^{I}$

nullum proferunt Psalterium; codices $C\Omega^{M}$ *denique duplici psalmorum versione praediti sunt, et quidem codex C Mozarabico Psalterio in corpore Bibliorum post librum Job et Psalterio s. Hieronymi* iuxta Hebraeos *in fine voluminis, codex vero* Ω^{M}*, in duplici columna, Psalteriis* iuxta Hebraeos *itemque Gallicano.*

Locus vero, qui Psalterio in Bibliorum codicibus et editionibus adsignatur, medius plerumque est inter librum Job et Proverbia, sed AE *illud inter Verba Dierum et Proverbia,* $\Phi^{P}\Psi^{BF}$ *inter Prophetas minores et Proverbia,* Ω^{M} *inter libros Machabaeorum et Isaiam conlocant.*

Praeter codices Bibliorum $\Phi^{RGVP}\Psi^{B}\Omega^{SM}$*, e multis quos examinavimus, praesto nobis erant tredecim alii codices, qui solum Psalterium praebent quosque hic breviter describimus:*

R Codex Vaticanus Reginensis lat. 11, *foliorum 236 (31 × 24 cm) unica columna linearum 30 mediante saec. VIII in Gallia septentrionali per cola et commata scriptus. Duplex Psalterium continet, Gallicanum quidem in versis foliis litteris quadratis seu capitalibus, Psalterium vero* iuxta Hebraeos *in rectis foliis litteris uncialibus exaratum, quod Cantica quaedam et Hymni sequuntur. Saeculo IX Evvrardi cuiusdam, comitis Foroiuliensis, fuisse videtur, cuius nomen in ultima pagina legitur*

F Codex Petropolitanus Bibliothecae Publicae F. v. I. nº 5, *foliorum 109 (30 × 24 cm), triplici columna linearum 40, litteris, quas dicunt, semiuncialibus saec. VIII in Corbeiensi Monasterio sub Leutchario abbate conscriptus. Triplex Psalterium praebet, nempe* iuxta Hebraeos, *Gallicanum, et vetus quoddam quod ex hoc codice* Corbeiense *appellatur quodque nos littera graeca δ designavimus, quibus Cantica quaedam adduntur. Fuit olim monasterii Corbeiensis, et postea Sangermanensis.*

C Codex Dublinensis Regiae Academiae Hibernicae, *nomine* « Cathach Sancti Columbae » *designatus, foliorum quae supersunt 58 (circa 20 × 13 cm), unica columna linearum 25, litteris Hibernicis maiusculis saec. VI per cola et commata exaratus. Partem Psalterii Gallicani praebet a ps. 30,10 usque ad ps. 105,13. Textus, in foliis saepe margine amputatis vel alias pessumdatis haud integer servatus, editus est a H. J. Lawlor in libro qui inscribitur:* The Cathach of St. Columba (Proceedings of the Royal Irish Academy, vol. XXXIII, Sect. C, nº 11, Dublin, 1916). *Praesto nobis insuper*

erant imagines codicis lucis ope depictae quas ipsa Academia Hibernica nobis perhumaniter obtulit quarumque gratia eam editionem hinc illinc emendavimus. Codex olim sancti Columbae fuisse traditur.

I Codex Bibliothecae Civitatis Rothomagensis 24 (A. 41), *foliorum 160 (24 × 16 cm) unica columna linearum 30 litteris insularibus saec. X per cola et commata conscriptus. Continet duplex Psalterium, Gallicanum quidem litteris maiusculis in foliis versis, Psalterium vero* iuxta Hebraeos *litteris minusculis in foliis rectis, quod sequuntur Cantica quaedam. Fuit olim monasterii Sancti Ebrulfi Uticensis. Textus Psalterii Gallicani quem offert cum textu codicis C ita concordat, ut eum ad lacunas huius codicis supplendas adhibuerimus. Cum tituli psalmorum in Psalterio Gallicano omittantur, sed in Psalterio* iuxta Hebraeos *ad formam quae ad Gallicanum pertinet proferantur, inde a nobis sumuntur.*

L Codices Lugdunensis Bibliothecae Civitatis 425 (351) et Parisinus, inter latinos noviter adquisitos 1585, *foliorum 103 et 63 (29 × 26 cm) unica columna linearum 13 litteris uncialibus saec. V–VI, Lugduni fortasse, per cola et commata conscripti, olim ad unum codicem pertinebant. Supersunt, non quidem sine lacunis, in codice Lugdunensi fragmenta psalmorum a ps. 10,7 ad ps. 51,7 et psalmi 113 versus 3–17, in Parisiensi vero, olim Lugduni a celeberrimo codicum fure cui nomen Libri subtracto, a ps. 111,7 ad ps. 139,5. Textus huius Psalterii ad recensionem quamdam pertinet in qua Psalterii Gallicani lectiones cum lectionibus veteris cuiusdam Gallici Psalterii permiscentur.*

M Codex Ambianensis Bibliothecae Civitatis 18, *foliorum 144 (28 × 17 cm) duplici columna linearum 22 litteris minusculis carolingicis in Gallia septentrionali saec. VIII–IX perscriptus. Psalterium Gallicanum cum Canticis continet fuitque olim Abbatiae Corbeiensis.*

Q Codex Parisinus lat. 13159, *foliorum 168 (25 × 16 cm), unica columna linearum 27, litteris uncialibus in Gallia septentrionali inter annos 795 et 800 conscriptus. Psalterium Gallicanum, in quo psalmi singuli argumentis et orationibus muniti sunt, cum Canticis continet. Tituli psalmorum, tum in argumentis, ubi explanantur, tum in capite psalmorum, saepe tamen diverso modo, scripti sunt. Ad monasterium Centulense olim pertinuisse*

videtur, sed postea in Bibliothecam Harleiensem, dein in Sangermanensem devenit. Caroli Magni Psalterium vocatus est, ex nomine regis quod in Laudibus in fine codicis legitur.

W Codex Vindobonensis Bibliothecae Nationalis 1861 (olim theol. 652), *foliorum 161 (19 × 12 cm), unica columna linearum 23, litteris minusculis carolingicis a Dagulfo scriba inter annos 783 et 795 exaratus. Continet Psalterium Gallicanum cum Canticis. A Carolo Magno adhuc rege Hadriano I Papae dono datus est.*

U Codex Ultraiectensis Bibliothecae Universitatis 32 (Scriptores Ecclesiae 484), *foliorum 108 (33 × 26 cm) triplici columna linearum 32, litteris, quas dicunt, capitalibus rusticis, in Gallia septentrionali saec. IX conscriptus. Psalterium Gallicanum cum Canticis continet. In extrema parte codicis addita sunt fragmenta quaedam Evangeliorum S. Matthaei et S. Iohannis cum prologis et capitulis, litteris uncialibus saec. VIII scripta. Imagines in principio singulorum psalmorum summa cum arte delineatae ad scholam pertinent quae Rhemensis dicitur. Codex fuit olim Bibliothecae Cottonianae, ubi* Claud. C 7 *signatus erat.*

G Codex Abbatiae Sangallensis 20, *paginarum 362 (31 × 24 cm) unica columna linearum 20, litteris minusculis carolingicis in eodem monasterio a scriba quodam, cui nomen Wolfcoz, saec. IX scriptus. Psalterium Gallicanum cum Canticis continet.*

K Codex Augiensis XXXVIII Bibliothecae Nationalis Caroliruhensis, *foliorum 217 (37 × 28 cm), triplici columna linearum 32, litteris minusculis carolingicis saec. IX perscriptus. Triplex Psalterium cum Canticis continet, id est Psalterium Gallicanum, Romanum et* iuxta Hebraeos. *Fuit olim monasterii Augiensis Divitis.*

V Codex Vaticanus Palatinus lat. 65, *foliorum 201 (31 × 23 cm), unica columna linearum 21, litteris minusculis insularibus saec. XII–XIII conscriptus. Psalterium Gallicanum et Cantica continet, cum glossis Petri Lombardi. Iam saec. XIII in coenobio S. Mariae de Cupro in Scotia adservabatur et fortasse ibidem conscriptus est.*

Codex Cantabrigiensis, Collegii SS. Trinitatis R. 17. I (987), *foliorum* D
286 (45 × 32 cm), tribus columnis, duabus quidem strictioribus linearum 36 et una largiore linearum 18, litteris gothicis anglicis ab Eadwino monacho in Cantuariensi Ecclesiae Christi monasterio saec. XII scriptus et mirabiliter ornatus. Triplex Psalterium continet, iuxta Hebraeos, *Romanum et Gallicanum (quod columnam largiorem occupat), quod sequuntur Cantica. Singulos psalmos praecedit praefatio et subsequitur oratio. Sive inter lineas sive in margine textus, tum glossae latinae, tum versio gallica Psalterii* iuxta Hebraeos, *tum versio anglica Psalterii Romani leguntur. Picturae pulcherrimae, quae ante quemlibet psalmum inveniuntur, ad exemplar psalterii Ultraiectensis delineatae sunt. Codex imaginibus lucis ope depictis integre editus est in libro qui inscribitur:* The Canterbury Psalter with Introduction by M. R. James, London, 1935.

Citamus insuper in apparatu hoc fragmentum, id est:

Codicis Augiensis CXII Bibliothecae Nationalis Caroliruhensis folia k
rescripta numeris 80-89 signata *(30 × 22 cm) duplici columna linearum 26-27, litteris uncialibus, saec. VII-VIII exarata. Continent Psalterii Gallicani ps. 93,19-103,30; 104,24-105,31; 106,8–107,14. Saec. VIII-IX in Augiensi monasterio, priore scriptura deleta, aliqua excerpta ex Arte grammatica Donati super textum sacrum transcripta sunt. Textum Psalterii, ope lucis ultraviolaceae quam dicunt, legit D. Albanus Dold ex Abbatia Beuronensi qui perhumaniter nobis exemplum suum pro nostra editione commodavit.*

Versuum initia latina, quae in margine Psalterii graeci purpurei Turicensis (Bibl. civ. RP 1, olim C 84 vel App. 19) *adscripta inveniuntur, in apparatu nostro non citamus, cum non ad saec. VII, ut communiter fertur, pertineant, sed nonnisi saec. X, probabiliter ex Sangallensi quodam Psalterio, transcripta sint.*

Editionibus quas citare consuevimus pro hoc volumine hanc addimus:

Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, anni 1513, *quae ex officina* f
Parisiensi Henrici Stephani prodiit, cuiusque titulus est: Quincuplex | Psalterium | Gallicum | Rhomanum | Hebraicum | Vetus | Conciliatum || secunda emissio. *In priore huius editionis parte triplici columna trina Psalteria, id est Gallicanum, Romanum et* iuxta Hebraeos *exhibentur. Cuius*

editionis textus, saltem pro Psalteriis Romano et Gallicano, cum textu triplicis Psalterii Rhemensis (nunc Bibl. Civ. 15, saec. XI in.) saepe concordat, etiam in singulari illa dispositione qua Gallicano Psalterio vox semper *adtribuitur, Romano* diapsalma, *Hebraico vero* sela. *De qua dispositione apparatus noster silet, cum eam hic adnotasse sufficiat.*

De restitutione textus Psalterii Gallicani iampridem egregie pertractavit D. Donatianus De Bruyne in Commentario, cui nomen Revue Bénédictine *(XLI, 1929, pag. 297-324,* La reconstitution du psautier hexaplaire latin*), ubi is comparationem instituens inter codices quosdam Psalterii et inter locos a s. Hieronymo, praesertim in epistula ad Sunniam et Fretelam, et a s. Augustino allatos, textus quoque graecum et hebraicum ad examen revocans, praestantiam codicum* CRL *optime constabilivit.*

Nos quidem codices plus quinquaginta discrimini subiecimus eosque omnes ad tres sequentes classes pertinere comperimus:

a) *codices antiquiores* RFCL, *quibus adnumerandus est codex I, cum* C *artius concordans;*

b) *codices alcuiniani* Φ^{RGVP}, *cum quibus cohaerent tum, qui praealcuiniani vocari possunt* MQW, *tum post-alcuiniani* UGKΨ^{B};

c) *codices recensionem saec. XIII Parisiis usitatam referentes* VDΩ^{SM}, *quos editiones omnes sequuntur.*

Iamvero concordia codicum RFCIL *cum textu s. Hieronymi in epistula ad Sunniam et Fretelam omnino singularis apparet, neque desunt loci in quibus hi codices tantummodo lectionem authenticam servarunt:*

21,24 magnificate *RFIL** (*deest C*),
27,2 *om.* domine *RFIL* (*deest C*),
41,11 qui tribulant me *RF*CIL**,
58,14 *om.* et *ante* finium *RFCI* (*deest L*),
72,17 *om.* et *ante* intellegam *RFCI* (*deest L*),
75,6 *om.* in *ante* manibus *RFCIK*^{2} (*deest L*),
88,8 horrendus *RFCI* (*deest L*),
104,30 dedit *RFCI* (*deest L*).

Illis autem in locis in quibus s. Doctor lectionem suam primigenam, a Getis obpugnatam, vel transferentis festinatione vel scribentium vitio

depravatam *esse docet eamque corrigit, codices supradicti priorem s. Hieronymi textum exhibent, et quidem:*

vel soli, ut

17,48 de gentibus iracundis *RFIL* (*deest C*),

58,11 voluntas *RFCI* (*deest L*);

vel cum plerisque aliis codicibus, ut

21,20 auxilium tuum,

55,8 confringes,

60,6 deus meus,

67,25 viderunt ingressus tui.

Facile ex his aliisque similibus argumentis concluditur codices RFCIL, *ubicumque inter se concordant, testes esse probe fideles primigeni textus Psalterii Gallicani eosque praecipue sequendos esse in critica eiusdem restitutione, ea quidem ratione ut, nisi agatur de mero errore archetypi, eorum concors lectio in textum recipiatur.*

Attamen fatendum est codices RFCIL *haud raro dissociari eorumque unum vel alterum saepius a genuina archetypi lectione recedere. Hoc autem non solum scribarum neglegentiae, sed etiam correctorum diligentiae debetur, qui saepe Gallicani Psalterii textum ad normam antiquorum Psalteriorum, Romani praesertim, recensuerunt. Non desunt quidem loci, ubi duo vel plures codices simul eamdem ab antiquis Psalteriis mutuatam lectionem praebent; immo interdum, dum maior horum codicum numerus hoc modo corruptus invenitur, minor tantum eorum pars veram lectionem servasse deprehenditur. Quo fit ut, ad archetypi textum restituendum, non semper adhiberi possit norma quae lectionem maiore testium numero commendatam praeferendam esse praescribit. In omnibus autem locis, ubi normam illam non servavimus, in primo notarum apparatu lectorem de hac re brevi quadam adnotatione monuimus, nisi ageretur de varia lectione nullius fere momenti, v.g. de frequenti illa commutatione litterarum* b *et* u, e *et* i *in vocum exitu.*

Cum vero illum textum, quem ope codicum RFCIL *restituimus, revera primigenam Psalterii Gallicani recensionem proferre aestimaverimus, nihil in eo mutavimus, ne in ipsis quidem paucis locis, in quibus s. Hieronymus ad Sunniam et Fretelam scribens, errores quosdam detexit atque correxit. In his enim lectorem de Hieronymiana correctione in primo notarum apparatu certiorem facere satis duximus.*

Superest ut et de signis obeli et asterisci, quae s. Doctor textui Psalterii Gallicani inseruit, pauca dicamus. Signa quae in codicibus recentioribus, praesertim alcuinianis, inveniuntur, non omnia ex archetypo fluxisse, sed plura ex iis, conlatione cum textu Psalterii iuxta Hebraeos *instituta, in textum introducta fuisse, nuper iam Alafridus Rahlfs demonstravit* (Septuaginta-Studien 2,1907, *pag. 128-133*). *Ex antiquioribus codicibus,* F *et* L *nulla signa habent;* C *pauca tantum profert, de quorum genuinitate non satis constat; multa quae habet* I *procul dubio ex Psalterio* iuxta Hebraeos *originem ducunt; solus codex* R *signa, ea saltem quae prima manus adpinxit, ex ipso archetypo sumpsisse videtur, quin tamen omnia religiose referat quae in archetypo inveniebantur; aliqua enim huiusmodi signa apud Hieronymum, Augustinum aliosque testes citantur, quae in* R *non apparent. In textu igitur nostro asteriscos et obela iis tantum in locis adponimus, in quibus* R *ea offert, additis tamen paucis signis aliunde comprobatis. Reliqua vero signa archetypi, de quibus nil constat, quamvis fortasse haud pauca fuerint, restituere conati non sumus, ne incerta certis misceremus.*

In primo notarum apparatu, — qui modo sueto lectori rationem reddit de constituto archetypi textu in locis, ubi codices praestantiores inter se non concordant, — semper citamus codices RF *et codicem* C, *ubi is, qui mancus est, textum profert. Codicem* I, *cum sit recentioris aetatis et de cetero cum* C *fere semper concordet, iis tantum in locis adferimus, ubi* C *vel ex toto, vel partim, deficit. Codicem autem* L, *qui revera, ut supra iam diximus, textum quemdam mixtum praebet, partim e Gallicano Psalterio, partim e Gallica quadam recensione antiqui Psalterii sumptum, in primum apparatum non recipimus.*

In secundo notarum apparatu parvas lacunas codicis C, *utpote frequentiores, indicare supersedimus, sed earum semper habuimus rationem in primo apparatu conscribendo. Item inde a psalmo 88 lectiones codicis* $\mathfrak{Psi}^{B}$ *(vel* $\mathfrak{Psi}^{B*}$*) saepe omisimus, cum is in hac parte Psalterio Romano nimis adhaereat.*

Ubi de titulis psalmorum agitur qui in codice Q *tum in prologo uniuscuiusque psalmi, tum ante textum inveniuntur, sed saepe diversis verbis expressi, unam tantum formam, eam nempe quae cum textu nostro magis concordat, in apparatu citamus. Codicibus nostris, sed unice pro titulis,*

codicem Amiatinum, sub siglo Amiat., *adiunximus, cum hic codex, quamvis textum Psalterii* iuxta Hebraeos *praebeat, titulos tamen ex Gallicano quodam Psalterio mutuaverit.*

Interpretationes illas allegoricas et notas liturgicas quae interdum titulo psalmorum in codicibus adiunguntur, in apparatu semper omisimus, quippe quae ad sacrum textum non pertineant neque solis Gallicani Psalterii codicibus propriae sint, sed in aliis etiam Psalteriis inveniantur. Unde melius eae separatim edendae sunt.

Siglo LXX *ad textum editionis A. Rahlfs (*Septuaginta, X, Psalmi cum Odis, Göttingen, 1931*) lectorem mittimus.*

Sigla He *et* Ro *Psalterium s. Hieronymi* iuxta Hebraeos *et Psalterium Romanum designant. Prius sumitur ex editione quam publici iuris fecit D. Henricus de Sainte-Marie, Prior Abbatiae nostrae, in undecimo volumine Collectaneorum Biblicorum Latinorum, cui titulus:* S. Hieronymi Psalterium iuxta Hebraeos. Édition critique *(*Rome, 1953*), alterum, simul cum reliquis antiquis Psalteriis latinis, ex editione D. Roberti Weber, eiusdem nostrae Abbatiae monachi, in decimo Collectaneorum volumine quod inscribitur:* Le Psautier Romain et les autres anciens Psautiers latins. Édition critique *(*Rome, 1953*). Sigla antiquorum Psalteriorum infra p. 46, in indice codicum, explicabimus.*

Verbis cum Hier. ep. 106 *ad lectionem Psalterii Gallicani in epistula ad Sunniam et Fretelam, initio huius voluminis edita (p. 8-42), citatam revocamus, verbis vero* cf. Hier. ep. 106, *ad lectionem ab eodem Psalterio discrepantem. Sigla* comm., tract. *et* tract.[2] *ad s. Hieronymi commentariolos et ad utramque seriem tractatuum in psalmos spectant, quae omnia D. Germanus Morin edidit* (Anecdota Maredsolana, *vol. III, partes I, II, III,* 1895, 1897, 1903).

Ne autem apparatus prolixus et gravis sit, in eo psalteria antiqua iis tantum in locis expresse citamus, in quibus lectionem habent a lectione Psalterii Romani discordantem. Idem valet de testimoniis psalmorum a s. Hieronymo allatis. A reliquorum vero Patrum testimoniis citandis, brevitatis causa, abstinere suevimus.

Ex Correctoriis solum Guill. *adferimus, cum psalmi in* Hug. *et* Iac. *desint.*

Praeter praefationem S. Hieronymi in Psalterium Gallicanum, textui nostro praemisimus tum alteram eiusdem praefationem, quae ad Psalte-

rium iuxta Hebraeos *pertinet, tum epistulam illam ad Sunniam et Fretelam, in qua textus Psalterii Gallicani inlustratur, quaeque inter epistulas s. Doctoris est centesima sexta. Cuius textum non ex editione Isidori Hilberg sumpsimus, sed, codicibus noviter conlatis, restituimus.*

Aliam quamdam praefationem cui titulus: Origo prophetiae David regis psalmorum numero CL, *quaeque sic incipit:* David, filius Iesse, cum esset in regno suo, *praebent codices* $W\Phi^{RGVP}\Psi^{\mathfrak{B}}\Omega^{M}$, *et partim* G. *Edita est a D. Donatiano De Bruyne, in* Préfaces de la Bible Latine, Namur, 1920, *p. 43-44. Codex D, loco praefationis, excerpta quaedam ex commentariis Cassiodori habet, codex vero* W *sat multa profert ab eodem mutuata vel falso s. Hieronymo et s. Augustino adtributa, quae hic enumerare proposito nostro haud congruit.*

Prid. Kal. Iun. a. d. MDCCCCLIII
in festo Sanctissimae Trinitatis

PRAEFATIONES SANCTI HIERONYMI

IN LIBRUM PSALMORUM
ET EPISTULA EIUSDEM
AD SUNNIAM ET FRETELAM

INDEX CODICUM

I. Praefationis in librum Psalmorum iuxta Septuaginta iterum emendatum.

R Vaticanus, Reg. lat. 11. S. VIII.
F Petropolitanus F. v. I. nº 5. S. VIII.
W Vindobonensis 1861 (652). a. 783-795.
Φ^{R} Parisinus lat. 3. S. IX.
Φ^{G} Londiniensis Add. 10546. S. IX.
Φ^{V} Romanus, Vallic. B. 6. S. IX.
Φ^{P} Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. IX.
K Caroliruhensis, Aug. XXXVIII. S. IX.
Ψ^{B} Vaticanus lat. 10510. S. XII.
Ω^{M} Parisinus, Mazarinaeus 5. a. 1231.
M Montis Pessulani, Fac. Med. 409. S. VIII ex.
T Rhemensis 15. S. XI in.
V Vaticanus lat. 12958. S. XII.
a Editio princeps (a. 1452?) 42 lin. dicta.
f Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, a. 1513.
g Editio Gobelini Laridii, a. 1530.
r Editio Roberti Stephani sec., a. 1532.
e Editio Roberti Stephani quarta, a. 1540.
c Editiones Clementis VIII Pont. Max. secunda (a. 1593) et tertia (a. 1598).

II. Praefationis in eundem librum de Hebraeo translatum.

R Vaticanus, Reg. lat. 11. S. VIII.
F Petropolitanus F. v. I. nº 5. S. VIII.
Σ^{T} (*Toletanus*) Matritensis, Bibl. Nat. S. X.
H Parisinus lat. 93. S. IX.
C Cavensis, Abb. 14. S. IX.
B Burgensis, Seminarii. S. X.
A (*Amiatinus*) Florentinus, Laur. S. VII-VIII.
Λ^{L} Legionensis, S. Isidori. S. X.
G Sangallensis, Abb. 19. S. IX.
L Londiniensis, Harl. 2793. S. IX.
Ω^{M} Parisinus, Mazarinaeus 5. a. 1231.
Φ^{P} Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. IX.
V Vaticanus lat. 12958. S. XII.
g Editio Guntheri Zainer, a. 1473.
f Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, a. 1513.
m Editio Iohannis Martianay, a. 1693.
l Editio Pauli de Lagarde, a. 1874.

III. Epistulae ad Sunniam et Fretelam.

R Vaticanus, Reg. lat. 11. S. VIII.
L Londiniensis, Harl. 2793. S. IX.
T Rhemensis 15. S. XI in.
C Casinensis, Abb. 247. S. XII.
K Caroliruhensis, Aug. XXXVIII. S. IX.
P Vaticanus, Pal. lat. 39. S. XI.
h Editio Isidori Hilberg, a. 1912.

INCIPIT PRAEFATIO SANCTI HIERONYMI

Psalterium Romae dudum positus emendaram et iuxta Septuaginta interpretes, licet cursim, magna illud ex parte correxeram. Quod quia rursum videtis, o Paula et Eustochium, scriptorum vitio depravatum plusque antiquum errorem quam novam emendationem valere, cogitis ut veluti quodam novali scissum iam arvum exerceam et obliquis sulcis renascentes spinas eradicem, aequum esse dicentes, ut quod crebro male pullulat, crebrius succidatur. Unde consueta praefatione commoneo tam vos quibus forte labor iste desudat, quam eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint, ut quae diligenter emendavi, cum cura et diligentia transcribantur. Notet sibi unusquisque vel iacentem lineam vel signa radiantia, id est vel obelos vel asteriscos, et ubicumque virgulam viderit praecedentem, ab ea usque ad duo puncta quae inpressimus sciat in Septuaginta translatoribus plus haberi; ubi autem stellae similitudinem perspexerit, de hebraeis voluminibus additum noverit, aeque

---

Codd. RFWΦ *etc.*

Tit. Incipit praefatio sancti hieronimi pr(e)sbiteri Φ — praefatio sancti hieronimi praesbiteri (prsb̄ incipit K) K M — incipit prephatio (prologus Ψᴮ) sancti hieronimi (ier. Ψᴮ) p̄bri ad paulam matronam et eustochium uirginem ΨᴮV — incipit praefatio eosebi hieronimi R — item unde supra hieronimi WT — prologus beati hieronymi in psalterium (+ gallicum f) quod secundum septuaginta editionem (aed. f) correxit (+ ad paulam et eustochium : addita ab illis uel omissa ex hebraeis obelis asteriscisque distinguens f) fre — d. hieron. pres. in psalterium prologus g — eiusdem in psalterium quod secundum septuaginta editionem correxit, praefatio c — *sine titulo* FΩᴹa.

1. ∽ dudum romae F | positum Ψᴮ M; *om.* Ωᴹ | emendarem R | 2. liceat T* | cursum F*(*ut vid.*)Φᴿᴳ | illud] tamen af grec; *praem.* tamen M | correxeram] Φᵛ*; correxeret Φᵛ² | 3. eusthochium Φᴳ; eustochiã M | 4. cogetis Φᴿᴳ M; cogitetis Φᵛ K; *praem.* me Mafgrec | 5. uelut WT; + uno M | quondam V | nouati R | aruum] ageri Ωᴹ | 6. eradicerem Ωᴹ | 7. male *om.* a | consuetam praefationem M | praef.] preparatione F | 8. tam *om.* M | 9. istiusmodi] istius WT | quae] qui M | 10. transcribant f | lineam + ÷ F² ΨᴮV | 11. ∽ radiantia signa afgrec | radiantia + ※ F²Ψᴮ | uel (*l°*) *om.* afgrec | oboelos FΦᴾa; obelus Ψᴮ; oboelus M; obellus V; + ÷ ΦKΨᴮΩᴹM²TV | asteriscus ΨᴮMV; *praem.* ※ F²; + ※ WΦK ΨᴮΩᴹM²TV | et] ut M | ∽ uiderit uirgulam WΦKΨᴮΩᴹTVafgrec | 12. praecidentem R | 13. translat.] interpretibus f | plus *om.* Ωᴹ* | habere R | stillae RF* | 14. praespexerit R; prospexerit f | ∽ perspexerit stellae similitudinem agrec | nouerit] non fuerit R* | aeque] atque M.

usque ad duo puncta, iuxta Theodotionis dumtaxat editionem qui simplicitate sermonis a Septuaginta interpretibus non discordat. Haec ego et vobis et studioso cuique fecisse me sciens, non ambigo multos fore qui vel invidia vel supercilio *malint contemnere videri praeclara quam discere*, et e turbulento magis rivo quam de purissimo fonte potare.

EXPLICIT PRAEFATIO

4. Locus incertus quem Hieronymus etiam in sequenti praefatione profert (p. 6, l. 14) et in praefatione ad librum Paralipomenon de graeco emendatum (p. 9, l. 13 edit. nostrae) Plinio adtribuit.

Codd. RFWΦ *etc.*

1. theodosionis M; theudotionis W; theodomonis Ψ^{B} | 2. ego = R*F; ergo R^{2} *cum rell. codd. et edd.* | 3. et (*1°*) = RFafgrec; *om. rell. codd.* | me *om.* R*M | ∼ me fecisse Ω^{M} | 4. uel (*1°*) *om.* f | malint] F*; mallint F^{2}; malent Φ^{RG}a; mallent R*W$\Psi^{B}\Omega^{M}$T; mallet M; manent V | uidere W$\Phi\Psi^{B}$MV; et uidere a | 5. e = R; de FΩ^{M}Mafgrec; *om. rell. codd.*

Subscr. explicuit praefatio Φ^{P} — explicit (explicuit Φ^{R}) praefatio sancti hieronimi pr(e)sbyteri (*om.* Φ^{V}) Φ^{RGV} — explicit prologus M — explicit K — finit R — *sine subscr.* FW$\Psi^{B}\Omega^{M}$TVafgrec.

ITEM ALIA EIUSDEM PRAEFATIO

Eusebius Hieronymus Sofronio suo salutem.

Scio quosdam putare psalterium in quinque libros esse divisum, ut ubicumque apud Septuaginta interpretes scriptum est γένοιτο γένοιτο,

---

Codd. RFΣ^{T}H *etc.*

Tit. incipit eiusdem praefatio Φ^{P} — incipit praefatio RH — incipit prephatio sancti hiẹronimi p̄bri ad damasum papam V — incipit praefatio sancti hieronymi in librum psalmorum iuxta hebraicam ueritatem m — incipit liber psalmorum qui hebraice dicitur sephartallim id est uolumen ymnorum prefatio Λ^{L} — incipit prologus sancti hieronimi (iher. C) de libro psalterii CB — incipit prologus sancti iheronimi presuiteri in libro psalmorum Σ^{T} — incipit prologus beati hieronimi in psalterium iuxta hebr̥eos quod ipse transtulit in latinum G — prologus beati ieronimi p̄sbiteri in psalterium quod ipse de hebraico transtulit in latinum g — prologus beati hieronymi in psalterium hebraicum: id est quod secundum ueritatem traduxit hebraicam ad petitionem sophronii f — *sine titulo* FALΩ^{M}[.

1. eusebius — salutem *om.* F$\Sigma^{T}\Omega^{M}$ Vf | eusebius *om.* A | hieronimus RHBΛ^{L} GLΦ^{P}; iheronimus C; ieronimus g | sofronio suo salutem *om.* R | soffronio G; suffronio A; sophronio $\Lambda^{L}\Phi^{P}$gm[| salutem + dicit Λ^{L}LΦ^{P} | 2. ∼ esse libros Σ^{T} | 3. ut] et L; *om.* A | apud — interpretes *om.* g | γεν. γεν. id est *om.* g | ∼ genuiton genuiton scriptum est Ω^{M}.

id est fiat fiat, finis librorum sit, pro quo in hebraeo legitur AMEN AMEN. Nos autem Hebraeorum auctoritatem secuti et maxime Apostolorum qui semper in Novo Testamento Psalmorum librum nominant, unum volumen adserimus. Psalmos quoque omnes eorum testamur auctorum qui ponuntur in titulis, David scilicet et Asaph et Idithun, filiorum Core, Eman Ezraitae, Mosi et Salomonis et reliquorum, quos Ezras uno volumine conprehendit. Si enim AMEN, pro quo Aquila transtulit *πεπιστωμένως*, in fine tantum librorum ponitur et non interdum aut in exordio aut in calce sermonis sive sententiae, numquam et Salvator in Evangelio loqueretur: *Amen amen dico vobis*, et Pauli epistulae in medio illud opere continerent, Moses quoque et Hieremias et ceteri in hunc modum multos haberent libros, qui in mediis voluminibus suis AMEN frequenter interserunt, sed et numerus viginti duorum hebraicorum librorum et mysterium eiusdem numeri commutabitur. Nam et titulus ipse hebraicus SEPHAR THALLIM, quod interpretatur *Volumen hymnorum*, apostolicae auctoritati congruens, non plures libros, sed unum volumen ostendit.

10. Ioh. 1,51 *etc.*

Codd. RFΣᵀH *etc.*

1. fiat fiat fiat V | quo] eo quod G Ωᴹgⱡ | 2. nos — 4. adserimus *om.* g | autem *om.* GΩᴹ | apostolos Λᴸ | 3. librorum L* | 4. psalmos — 7. conprehendit *in finem praefationis transtulit* g | psalmos quoque] psalmosque RC; + non Ωᴹ | testantur G | 5. titulis + nominis scilicet misterio sunt enim omnes $\overline{dd}$ Ωᴹ | et (*I°*) *om.* FHCBGLΩᴹgfmⱡ | iditum f; ydithim g | 6. core] F*; corae RΣᵀHf; chore F²CBGΩᴹV; chorae A; chori g | aeman HΛᴸLV; heman CB; etman R | ezraite ΣᵀHΛᴸ(ęz.)GΩᴹ; ezraitte R²; ezrahitae fmⱡ; aezrahitae A; ezratte R*; aetaraitę V; hesdra item C; ezdra item B; ebraice g | mosi = Am; et moysi R*; moysi R², *rell. codd. et edd.* | et (*I°*) *om.* B | ęzras Λᴸ; ezra A; esdras C(hes.)BΩᴹ Vgf | uno] primo f | 7. si — 14. commutabitur *om.* g | si] sit V | amen + fideliter A; + amen f | quo *om.* F* | transtulit *om.* FΩᴹ | *πεπιστωμενως*] *γενοιτο γενοιτο* id est fiat fiat f | 8. in finem A V | tantummodo GΩᴹfⱡ; tamen Σᵀ | poneretur fm | 9. et *om.* GΩᴹf | ∽ in euangelio saluator Ωᴹ | 10. loqueretur] legeretur A | 11. ∽ opere illud Ωᴹ | non continerent f; non contineretur Ωᴹ | moses = L*m; moises ΣᵀV; moyses L², *rell. codd. et edd.* | et (*I°*) *om.* B | ieremias Ωᴹmⱡiheremias C; heremias Σᵀ | 13. intersererent A | numeros G | uiginti et duo CB | hebreorum CB | libr.] sermonum V | ∽ librorum hebr. Ωf | 14. commut.] computabitur Ωᴹ | nam et] sed g | ipsius F | 15. sephar thallim = Vm; sephar tallim FΣᵀCΛᴸGLΦᴾⱡ; separ thallim H; sephear theallim A; sephar thaimi R*; sephar thallimi R²; sephar talbin g; sophar tallim B; sefer tillim Ωᴹ; sepher thehilim f | apost. auct. congr. *om.* g | 17. ostendunt Φᴾ; + sed et si plures libri essent numerus ipse uiginti duorum hebraicorum librorum et misterium eiusdem numeri commutaretur g.

Quia igitur nuper cum Hebraeo disputans quaedam pro Domino Salvatore de Psalmis testimonia protulisti, volensque ille te eludere, per sermones pene singulos adserebat non ita haberi in hebraeo ut tu de Septuaginta interpretibus opponebas, studiosissime postulasti ut, post Aquilam, Symmachum et Theodotionem, novam editionem latino sermone transferrem. Aiebas enim te magis interpretum varietate turbari et amore quo laberis vel translatione vel iudicio meo esse contentum. Unde inpulsus a te, cui et quae non possum negare non possum, rursum me obtrectatorum latratibus tradidi, maluique te vires potius meas quam voluntatem in amicitia quaerere. Certe confidenter dicam et multos huius operis testes citabo, me nihil dumtaxat scientem de hebraica veritate mutasse. Sicubi ergo editio mea a veteribus discreparit, interroga quemlibet Hebraeorum et liquido pervidebis me ab aemulis frustra lacerari, qui *malunt contemnere videri praeclara quam discere*, perversissimi homines. Nam cum semper novas expetant voluptates, et gulae eorum vicina maria non sufficiant, cur in solo studio Scripturarum veteri sapore contenti sunt? Nec hoc dico, quo praecessores meos mor-

14. Locus incertus. Vide praef. praeced. p. 4, l. 4.

Codd. RFΣᵀH *etc.*

1. igitur] ergo g | ∿ cum hebreo nuper A | 2. uolens (que *om.*) g | ∿ te ille LΩᴹ | illudere ΩᴹΦᴾf̄m; inludere ΣᵀH ΛᴸLV; cludere CB*; concludere B² | 3. habere R*g | hebraico Ωᴹ | ut] quod CB | 5. aquilę F; + et ΣᵀHΛᴸLΦᴾVf̄m | symmacum C; symacum F; simmachum GL V; simmacum ΣᵀΩᴹ; simachum Λᴸ; simacum B²g; simagum B* | theodocionem g; theodutionem F*; theudotionem V; teudotionem B; theudotione Σᵀ | latino sermone *om.* Ωᴹ | 7. amore] amorem tuum f̄ | contemtum R; contemptum Ωᴹ | 8. qu(a)e non possum negare non possum = R*CBA *cum Hier. contra Ruf. 2, 30 sec. codd. Vat. lat. 360 et 361*; qu(a)e possum negare non possum ΣᵀH² ΛᴸLm; quae possum negare possum H*; que non possum negare non F; quae possum negare non possum debeo V; qu(a)e non possum (possunt Ωᴹ) debeo R²GΩᴹgl; quae possum debeo et quae non possum f̄; quae possum negare non possum cui et quae possum debeo et quae non possum Φᴾ | 9. rursum *om.* ΛᴸΦᴾV | ∿ meas potius Ωᴹg | 10. in ami(c)itiam FCAΛᴸ | 11. testes *om.* G* | scienter Ωᴹ; sententiae f̄ | 12. mutare Σᵀ | sic ergo ubi V; ubi ergo R* | aeditione mea V | discreparit] Σᵀ*; discrepauerit Σᵀ²(-berit)CBA; discrepat Ωᴹg | 14. lacerari] laniari Λᴸ | qui] quia L*ΦᴾV; + uel inuidia uel supercilio l, *cf. praec. praef. p.* 4, *l.* 4 | uid. praecl.] peruersis F | uidere CBΛᴸg | 15. peruersissime RA | hominis F; + et de turbulento magis riuo quam de purissimo fonte potari l, *cf. praec. praef. p.* 4, *l.* 5 | expetunt B; expectant FGΩᴹΦᴾV; extant Σᵀ | uolumptates B*; uoluntates AG | et *om.* F | 16. guile Σᵀ B*; uuilae C | sufficiunt F; sufficiat Λᴸ | 17. sapori CB; sopore V | sunt] A*; sint A²; *om.* B | nec] ne Φᴾ | quo] quod CB Ωᴹg | praedecessores m.

deam, aut quicquam de his arbitrer detrahendum quorum translationem diligentissime emendatam olim meae linguae hominibus dederim; sed quod aliud sit in ecclesiis Christo credentium Psalmos legere, aliud Iudaeis singula verba calumniantibus respondere.

Quod opusculum meum si in graecum ut polliceris transtuleris, *ἀντιφιλονεικῶν τοῖς διασύρουσιν*, et inperitiae meae doctissimos quoque viros testes facere volueris, dicam tibi illud Oratianum: *In silvam ne ligna feras.* Nisi quod hoc habebo solamen, si in labore communi intellegam mihi et laudem et vituperationem tecum esse communem. Valere te in Domino Iesu cupio, et meminisse mei.

EXPLICIT PRAEFATIO

7. Horat. sat. 1, 10, 34.

Codd. RFΣ^{T}H *etc.*

1. quicquid L†Ω^{M} | de eis Ω^{M}; ab iis f | arbitror g; arbitres F; arbiter BG* | translatione dil. emendata Λ^{L} | 2. diligenter Ω^{M} | ∼ linguae meae LΩ^{M} | 3. quo R | in *om.* Ω^{M} | christi Λ^{L}Φ^{P}V | 4. iudeis Σ^{T}B ALΩ^{M}; a iudeis V; eis C | ∼ calumniantibus singula uerba AGΩ^{M}gl | 6. *αντιφιλ.* — 7. uolueris *om.* g | *αντιφιλονεικων τοις διασυρουσιν* = l; *ΑΝΤΙΦΙΛΟΝΙΚΩΝ ΤΟΙC ΔΙΑCΥΡΟΥCΙΝ* R^{2}; *ΑΝΤΙΦΙΛΟΝΙΚΟΝ ΤΟΙC ΔΙΑCΥΡΟΥCΙΝ* G; *ΑΝΤΙΦΑΟΝΙΚΩΝ ΟΤΙ Δ*CΥΡΟΥCΙΝ* F; *ΑΝΤΙΦΑΟΝΙΚΩΝ ΤΟ ΒΑΙΑ CΥΡΟΥCΙΝ* R*H *et, paucis litteris mutatis,* Σ^{T}Λ^{L}Φ^{P}V; *αντι φοινικων τα βαια συρουσιν* m (*in notis*); *corruptum in* CB; id est (*post spat. rel.*) A; *om.* L(*spat. rel.*)Ω^{M}fm(*in textu*) | meae *om.* V | quosque CBΛ^{L}Ω^{M} | ∼ uiros quoque AGl | 7. uolueris *om.* FCBAG ¦ oratianum] Σ^{T}*; horatianum CGfml; horaciañ Ω^{M}; orationum Σ^{T2}BAΛ^{L}*Φ^{P}V; oracii g; h*rotantum F | 8. feres g | hoc habeo (ab. V) solamen Vf; hoc solamen habeo qui g; habeo hoc tecum solamen Ω^{M} | communi] quoniam g | 9. et ... et] uel ... uel AGgl | esset V | commune F | 10. ualere te in domino iħu cupio et meminisse mei = R(*om.* iesu)FΩ^{M}m; ualere te in domino cupio iħu et meminisse mei L; ualere te cupio in domino iħu et meminisse mei AGgl; uale in domino iħu cupio te meminisse mei Σ^{T}HΛ^{L}Φ^{P}V; uale in christo cupio te meminisse mei f; *om.* CB.

Subscr. explicit (explicuit Φ^{P}) pr(a)efatio Σ^{T}HΛ^{L}Φ^{P}m — explicit prologus A — explicit prologus sancti hieronimi (iher. C) CB — explicit prologus beati ieronimi g — explicit L — *sine subscr.* RFGΩ^{M}Vfl.

INCIPIT EPISTULA SANCTI HIERONYMI AD SUNNIAM ET FRETELAM DE PSALTERIO QUAE DE LXX INTERPRETUM EDITIONE CORRUPTA SINT

(EPISTULA CVI)

Dilectissimis fratribus Sunniae et Fretelae et ceteris qui vobiscum Domino serviunt Hieronymus.

Vere in vobis Apostolicus et Propheticus sermo conpletus est: *In omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum.* Quis hoc crederet, ut barbara Getarum lingua hebraicam quaereret veritatem, et dormitantibus, immo contendentibus Graecis, ipsa Germania Spiritus sancti eloquia scrutaretur? *In veritate cognovi, quod non est personarum acceptor Deus, sed in omni gente qui timet Deum et operatur Dei iustitiam acceptus est illi.* Dudum callosa tenendo capulo manus et digiti tractandis sagittis aptiores ad stilum calamumque mollescunt, et bellicosa pectora vertuntur in mansuetudinem christianam. Nunc et Esaiae vaticinium cernimus opere conpletum: *Concident gladios suos in aratra et lanceas suas in falces et non adsumet gens contra gentem gladium et non discent ultra pugnare.* Rursumque in eodem: *Pascetur lupus cum agno et pardus requiescet cum haedo, et vitulus et leo et taurus pascentur simul et puer parvulus ducet eos, et bos et ursus in commune pascentur parvulique eorum erunt pariter, et leo et bos comedent paleas*, non ut simplicitas in feritatem transeat, sed ut feritas discat simplicitatem.

Quaeritis a me rem magni operis et maioris invidiae, in qua scri-

3. Ps. 18,5; Rom. 10,18 7. Act. 10, 34-35 12. Esai. 2,4 14. Esai. 11, 6-7

Codd. RLTCKP.

Tit. Incipit — hier. *om.* h | incipit *om.* C | hieronimi RLTCKP | sumniam C | sunt CP.

1. dilectis P | ceteris + fratribus P | 2. hieronimus RLTCKP | 4. exiuit T CP | 6. germana T | 7. quod] quoniam T | 8. dei *om.* C | 9. acceptum T | 10. digitis tractando C | 11. esaie K*; isaię R; ysaię C; ysaye K² | ∿ uatic. ysaię C | 12. suos *om.* P* | 13. assument C; adsumit R | 14. discent] disserit R | ultra] amplius T | pascitur RLCKP | 15. requiescit RLTCK | 16. ducit RLTCK | 17. erunt *om.* C | et bos com. paleas *om.* P† | cōmedunt C | ∿ paleas comedent T | 19. quaeris RLTK*.

bentis non ingenium, sed eruditio conprobetur, ut dum ipse cupio iudicare de ceteris, iudicandum me omnibus praebeam, et in opere psalterii iuxta digestionem schedulae vestrae, ubicumque inter Latinos Graecosque contentio est, quid magis Hebraeis conveniat significem. In quo illud breviter admoneo, ut sciatis aliam esse editionem quam Origenis et Caesariensis Eusebius omnesque Graeciae tractatores *κοινά*, id est communem appellant atque vulgatam, et a plerisque nunc *Λουκιάνειος* dicitur, aliam Septuaginta interpretum, quae et in *ἑξαπλοῖς* codicibus repperitur et a nobis in latinum sermonem fideliter versa est et Hierosolymae atque in Orientis ecclesiis decantatur. Super qua re et sanctus et filius meus Avitus saepe quaesierat, et quia se occasio fratris nostri Firmi presbyteri dedit, qui mihi vestram epistulam reddidit, vobis scribens in commune respondeo et me magno amicitiae libero foenore quod, quanto magis solvimus, plus debemus. Sicut autem in Novo Testamento, si quando apud Latinos quaestio exoritur et est inter exemplaria varietas, recurrimus ad fontem graeci sermonis, quo Novum scriptum est Instrumentum, ita in Veteri Testamento, si quando inter Graecos Latinosque diversitas est, ad hebraicam confugimus veritatem, ut, quicquid de fonte proficiscitur, hoc quaeramus in rivulis. *Κοινή* autem ista, hoc est communis editio, ipsa est quae et Septuaginta; sed hoc interest inter utramque, quod *κοινή* pro locis et temporibus et pro voluntate scriptorum vetus corrupta editio est, ea autem, quae habetur in *ἑξαπλοῖς* et quam nos vertimus, ipsa est quae in eruditorum libris incorrupta et inmaculata Septuaginta interpretum translatio reservatur. Quicquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est, quin ita et ab Hebraeorum auctoritate discordet.

Codd. RLTCKP.

1. conprobetur] L^2(e *corr. ut vid.*) | 2. ∿ de ceteris iudicare P | 4. contentio] intentio C | 5. quo] qua C | origenes h | 6. cesariensis P; cęsariense[··] R; censariensis K* | omnisque R | *KOINH* T | 7. commune LT | *λουκιανειος* = h; lucianios RLTKP; lucianos C | 9. hierosolimę TKP; hierusolymę R; hierusolimae LC | 10. in (*ante* orientis) *om.* C | decantantur P | supra C | sanctus *om.* P | 11. et (*1°*) *om.* L^2TPh | 12. ∿ epist. uestram P | reddedit R*; tradidit R^3h; tradedit R^2 | uobis = R^2; a uobis R*LTCPh; *om.* K | 13. in communem C | 15. si *om.* K* | 17. ita + et R^2h | 19. *KOINON* C | 20. ∿ communis ista hoc est P | editio = Rh; dictio LTCKP | et] in P; et in K | 21. interest *om.* C | inter] in P | *KOINON* C | 25. et *om.* P | 26. auctoritate] ueritate C.

Prima de quinto psalmo quaestio fuit: *Neque habitabit iuxta te malignus.* Pro quo habetur in graeco: *Οὔτε παροικήσει σοι πονηρός* sive *πονηρευόμενος*, ut vulgata editio continet. Et miramini cur *παροικίαν*, id est *incolatum*, latinus interpres non verterit, sed pro hoc posuerit *habitationem*, quae graece dicitur *κατοικία*. Quod quidem in alio loco fecisse convincitur: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Et in quarto decimo psalmo rursum pro *incolatu habitationem* posuit: *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo?* Et sciendum, quod si voluerimus dicere: *Domine, quis incolet tabernaculum tuum?*, vel illud e quinto: *Neque incolat iuxta te malignus*, perdes *εὐφωνίαν*, et dum interpretationis *κακοζηλίαν* sequimur, omnem decorem translationis amittimus; et hanc esse regulam boni interpretis, ut *ἰδιώματα* linguae alterius suae linguae exprimat proprietate. Quod et Tullium in † Protagora † Platonis et in *Οἰκονομικῷ* Xenofontis et in Demosthenis contra Aeschinen oratione fecisse convincimus, et Plautum, Terentium Ciciliumque, eruditissimos viros, in graecis comoediis transferendis. Nec ex eo quis latinam linguam angustissimam putet, quod non possit verbum transferre de verbo, cum etiam Graeci pleraque nostra circuitu transferant et verba hebraica non interpretationis fide, sed linguae suae proprietatibus nitantur exprimere.

De eodem psalmo: *Dirige in conspectu meo viam tuam.* Pro quo habetur in graeco: *Κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου*, hoc est: *Dirige*

1. Ps. 5,6 6. Ps. 119,5 7. Ps. 14,1 9. Ps. 5,6 20. Ps. 5,9

Codd. RLTCKP.

1. prima] K*; primo K² | quinta K* | habitauit K* | te *om.* P² | 2. *ουτε*] *OYTAЄ* R*; *OY* R²TC² (*in ras.*) | *ΠΑΡΟΙΚЄCΙ* RL; *ΠΤΑΡΟΙΚЄΙ* P | *πονηρος* siue *om.* T | ∽ *ΠΟΝΗΡЄΥΟΜЄΝΟC* siue *ΠΟΝΗΡΟC* C | 3. et miramini — uerterit *om.* R*LTCK* | *παροικιαν*] ita *NOIKIAN* R²(*ut vid.*)P | 4. uerteret K²P | habitatione R*LTC | 9. e] K*; de TK²Ph | 10. perdes] K*; perdit K²; perdidit P | *ευφωνιαν*] *ЄVΦΩNIAM* T²; *ЄOΦΩNIAN* L K; *ЄOΦΩNIAM* T*; *COΦΩNIAN* C *qui in marg.* cacophonian *inscribit* | *κακοζηλιαν*] *KAKOΛЄξIAN* C | 11. ammittimus C | 13. proprietate] L² (etate *in ras.*); proprietatem K | quod + quidem K²P | protagora *restituimus cum* h; pitagora LTCKP; pytagora R | 14. demostenis P | ęschinen P² (ch *in ras.*); *eschinen L; eschinen C | orationem *omn. codd.* | 15. terrentium R*LK*P | ciciliumque = L*T C; ceciliumque R²L²; caeciliumque h; etciliumque R*; ciliciumque KP | 16. comoediis] L*³; comediis R²; comoedis L² TK; comedis R*C | 17. posset P | 18. plerique C | nostra] nomina T | circuitu] circuit ut L* (*ut uid.*)K; circuitu ut R*; circuiunt ut T; circuunt ut C. ¶ uel circueunt K² | 19. ∽ linguę sed P | 21. graeco + *KOINH* editio R | *μου*] *SOY* P.

in conspectu tuo viam meam. Quod nec Septuaginta habent nec Aquila nec Symmachus nec Theodotio, sed sola *κοινή* editio. Denique et in hebraeo ita scriptum repperi: OSER LAPHANOI † DARCHACH †, quod omnes voce simili transtulerunt: *Dirige in conspectu meo viam tuam*, secundum illud, quod et in oratione Dominica dicitur: *Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum*, non quo nobis orantibus sanctificetur quod per se sanctum est, sed quo petamus, ut, quod per naturam sui sanctum est, sanctificetur in nobis. Ergo et nunc Propheta postulat, ut via Domini, quae per se recta est, etiam sibi recta fiat.

De sexto psalmo: *Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei.* Et dicitis in graeco *vehementer* non haberi. Scio, sed hoc vulgata. Ceterum et in hebraeo habet MOD, id est *vehementer*, et omnes *σφόδρα* similiter transtulerunt.

De septimo psalmo: *Iudica me, Domine, secundum iustitiam meam.* Pro quo habetur in graeco *κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου*, id est *iuxta iustitiam tuam.* Sed et in hoc male; in hebraeo enim SEDECHI habet, quod interpretatur *iustitia mea*, et non SEDECACH, quod *iustitiam tuam* sonat. Sed omnes interpretes *iustitiam meam* voce simili transtulerunt. Nec cuiquam videatur temerarium, quod iudicari secundum iustitiam suam postulet, cum et sequens versiculus hoc ipsum significet: *Et secundum innocentiam meam super me*, et sexti decimi psalmi hoc exordium sit: *Exaudi, Domine, iustitiam meam*, et in septimo decimo quoque dicatur: *Retribuit mihi Dominus secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum mearum reddet mihi*, in vicesimo quoque quinto psalmo scriptum sit: *Proba me, Domine, et tempta me, ure renes meos et cor meum*, et

5. Matth. 6,9 10. Ps. 6,11 14. Ps. 7,9 20. Ps. 7,9 22. Ps. 16,1 23. Ps. 17,21 25. Ps. 25,2

Codd. RLTCKP.

1. meo uiam tuam K* | 2. simmachus RLTK; symachus P | teodotio L; theudocio C | sed sola *om.* C | *KOINON* C | 3. ita] nam C | laphanai RT; laphanωi L; lapharnoi KP; laphanum C | darchach *restituimus cum* h; darchachi *omn. codd.* | 4. uoces R | meo uiam tuam] *in ras.* P² | 5. et *om.* C | 6. quo] K*; quod K²P | 7. quo] K*; quod K² | per (2°) *om.* P* | 11. ∼ uehementer in greco P | hoc *om.* R* | uulgata] K*; in editione uulgata K²P | 12. mod] modũ P | 14. domine *om.* C | 16. et *om.* P | sedechi = P h; sedeche R²; sedece R*LTK; seddece C | 17. iust. mea] R*; iustitiam meam R² | sedecach = h; sedechah RLTK; sedachah P; sechach C | 18. sed + et P | uoci R | 19. iudicare R | suam] meam C | 22. et *om.* RLK | dicatur] dicitur R T; psalmo C | 23. retribuit] L*; retribuet L²Ch | 24. quinto *om.* C | 25. sit] est C.

in quarto dicatur: *Cum invocarem, exaudivit me Deus iustitiae meae,* et in octogesimo quinto: *Custodi animam meam, quoniam sanctus sum,* Iacob quoque loquatur in Genesi: *Exaudiet me cras iustitia mea.*

De octavo psalmo: *Quoniam videbo caelos tuos.* Et dicitis, quod *tuos* in graeco non habeat. Verum est, sed in hebraeo legitur SAMACHA, quod interpretatur *caelos tuos,* et de editione Theodotionis in Septuaginta interpretibus additum est sub asterisco. Cuius rei breviter vobis sensum aperiam: ubi quid minus habetur in graeco ab hebraica veritate, Origenis de translatione Theodotionis addidit et signum posuit asteris, id est stellam, quae, quod prius absconditum videbatur, inluminet et in medium proferat; ubi autem quod in hebraeo non est, in graecis codicibus invenitur, obelon, id est iacentem, praeposuit, quam nos latine veru possumus dicere, quo ostenditur iugulandum esse et confodiendum quod in authenticis libris non invenitur. Quae signa et in Graecorum Latinorumque poematibus inveniuntur.

Sexto decimo: *Oculi tui videant aequitates.* Pro quo in graeco vos legisse dixistis *οἱ ὀφθαλμοί μου,* id est *oculi mei.* Sed rectius *oculi tui,* quia et supra dixerat: *De vultu tuo iudicium meum prodeat,* ut oculi Dei in Propheta operante, non prava, sed recta conspiciant. In ipso: *Custodi me ut pupillam oculi.* Dicitisque in graeco legi: *Custodi me, Domine.* Quod nec in hebraeo nec in ullo habetur interprete. In eodem: *Exsurge, Domine, praeveni eum et subplanta eum.* Pro quo in graeco sit: *Πρόφθασον αὐτούς,* id est *praeveni eos et subplanta eos.* Sed melius si legatur numero singulari, siquidem de impio dictum est, de quo sta-

1. Ps. 4,2 2. Ps. 85,2 3. Gen. 30,33 4. Ps. 8,4 16. Ps. 16,2 18. ibid 20. Ps. 16,8 22. Ps. 16,13

Codd. RLTCKP.

1. inuocarem te exaudisti me C | 5. ∿ in greco tuos C | 6. theodotionis + addit et signum posuit R, *cf. infra l.* 9 | 7. uobis *om.* C | ∿ sensum breuiter uobis T* | 8. aperiant C | quid] K*; quod CK² | 9. origenes h | addit R | et signum pos. ast.] sub asterico C | 10. asteris = R*LK*; asterisci Th; asteriscum R²K²P | stillam L* | 11. hebraico P | 12. praeposuit] *praem.* lineam R²; + uirgulam K²P | latini P | 13. ueru] uerum C | quo] quod C | esse] K*; ut est K² (*ut vid.*) | 16. sext. dec.] in XVI° p̄s C (*et sic deinceps*); *numeros om.* T *usque ad ps.* XLI | pro — graeco *post* μου (*l.* 17) *transp.* R*LTCK* | 17. dicitis CP | oculi tui] oculum R*LT; ocul** K* | 19. dei] domini KP | operante] recta aperante R* | praua] parua R* | conspiciunt R*; conspiciat P | 20. me (*l°*) + domine P | dicitis quod CK²; dicitis q*** K* | lege K*; legitis C | 21. in nullo TC | 23. sit] sic C | αυτους + *ΚΑΙ ΥΠΟΣΚΕΛΙΣΟΝ ΑΥΤΟΥΣ* R².

tim sequitur: *Praeveni eum et subplanta eum; eripe animam meam ab impio.* Nullique dubium, quin diabolum significet.

Septimo decimo: *Grando et carbones ignis.* Et quaeritis, cur graecus istum versiculum secundum non habeat interpositis duobus versibus. Sed sciendum, quia de hebraico et Theodotionis editione in Septuaginta interpretibus sub asterisco additum sit. In eodem: *Qui perfecit pedes meos tamquam cervorum.* Pro quo scribitis in graeco inveniri ὡσεὶ ἐλάφου, id est *tamquam cervi*, singularem numerum pro plurali. Sed in hebraeo pluralis numerus positus est CHAIALOTH, et omnes interpretes pluralem numerum transtulerunt. In eodem: *Et dedisti mihi protectionem salutis tuae.* Pro quo in graeco vos legisse dixistis τῆς σωτηρίας μου, id est *salutis meae.* Sed in hebraeo IESACHA *salutis tuae* significat, non *meae*; quod et omnes interpretes transtulerunt. In ipso: *Subplantasti insurgentes in me subtus me.* Pro quo in graeco plus invenisse vos dicitis *omnes insurgentes.* Sed *omnes* additum est. In eodem: *Vivit Dominus et benedictus Deus meus.* Et dicitis in graeco non haberi *meus.* Quod non sub asterisco, sed ab ipsis Septuaginta de hebraica veritate translatum est et cuncti interpretes in hac parte consentiunt. In eodem: *Liberator meus de gentibus iracundis.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *ab inimicis meis fortibus* sive *potentibus.* Et quia semel veritati studemus, si quid vel transferentis festinatione vel scribentium vitio depravatum est, simpliciter confiteri et emendare debemus. In hebraeo nihil aliud habet nisi hoc: *Liberator meus ab inimicis meis*; Septuaginta *iracundis* addiderunt. Et pro *gentibus* tam in hebraeo quam in cunctis interpretibus *inimici* positi sunt; et miror, quomodo pro *inimicis gentes* mutatae sint.

Octavo decimo: *Exultavit ut gigans ad currendam viam suam.* Et

3. Ps. 17,13 4. Ps. 17,14 6. Ps. 17,34 10. Ps. 17,36 13. Ps. 17,40 15. Ps. 17,47 18. Ps. 18,48 27. Ps. 18,6

Codd. RLTCKP.

3. carbonis R* | 4. secundum] R*; secundo R^2 | 5. de *om.* R*LTK* | et] K*; et de K^2P | thoeodotionis K†; theudotionis C | 6. eodem + psalmo C | perficit L^2 (*pr.* i *in ras.*) | 7. scribitis *om.* P | 10. in eodem — 13. transtulerunt *om.* C | 11. της *om.* T | 16. deus] *in ras.* P | meus (2°)] deus meus P* | 19. meus de] meus P*; de P^2 | ∽ uos inuenisse P | 20. semel] simul P* | 21. transferentes K*; transferendis K^2 | 23. habetur P | nisi hoc *om.* R*LTCK* | septuaginta = K^2P; septuaginta autem R^2h; ita autem R*LTC K* | 25. inmutatae R* | 26. sunt TKCP | 27. gigans] R*L* (*ut vid.*); gigas R^2L^2P | suam *om.* C.

dicitis quod in graeco *suam* non habeat. Sed hoc nos sub veru additum repperimus et in hebraeo non esse manifestum est.

Nono decimo: *Tribuat tibi secundum cor tuum.* Et dicitis in graeco vos hoc versiculo additum nomen Domini repperisse. Quod superfluum est, quia ex superioribus *ἀπὸ κοινοῦ* subauditur, unde coepit et psalmus: *Exaudiat te Dominus in die tribulationis,* ut et hic sub eodem sensu dicatur: *Tribuat tibi secundum cor tuum,* id est ipse Dominus, de quo supra dictum est. In eodem: *Et exaudi nos in die qua invocaverimus te.* Pro quo legisse vos dicitis *in quocumque die.* Sed superius cum hebraica veritate concordat, ubi scriptum est BIOM, id est *in die.*

Vicesimo primo: *Tu autem, Domine, ne elongaveris auxilium tuum a me.* Pro quo dicitis invenisse vos *meum.* Quod et verum est, et ita corrigendum. Breve enim: si quid scriptorum errore mutatum est, stulta credimus contentione defendere. In eodem: *Universum semen Iacob magnificate eum.* Pro quo in graeco scriptum sit *δοξάσατε αὐτόν,* id est *glorificate eum.* Sed sciendum quod ubicumque in graeco *glorificate* scriptum est, latinus interpres *magnificate* transtulerit, secundum illud quod in Exodo dicitur: *Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est,* pro quo in graeco scribitur *glorificatus est*; sed in latino sermone si transferatur, fit indecora translatio. Et nos emendantes olim psalterium, ubicumque sensus idem est, veterum interpretum consuetudinem mutare noluimus, ne nimia novitate lectoris studium terreremus.

Vicesimo secundo: *Calix meus inebrians quam praeclarus est.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *calix tuus.* Sed hoc in *κοινῇ* errore obtinuit. Ceterum et Septuaginta et hebraicum et omnes interpretes *calix meus*

3. Ps. 19, 5 6. Ps. 19, 2 8. Ps. 19, 10 11. Ps. 21, 20 14. Ps. 21, 24 18. Exod. 15, 1 24. Ps. 22, 5

Codd. RLTCKP.

1. graeco + uiam C | nos *om.* C 4. hoc] in hoc R^2C | 5. *απο κοινου*] *ЄПАКОУСЄІ СОІ* $\overline{КС}$ P | 6. sensu — 8. in eodem *om.* R*LTCK | 8. et *om.* P | 9. ∿ uos legisse T* | 11. tu] *praem.* deus meus deus meus quare me dereliquisti. illud quod in medio uersiculo est: respice in me superfluum est. in eodem C | 12. pro quo = R^2h; quo R*; quod LTCKP | uos = R^2Ch; non uos R*LTK; uos non P | et *om.* C | 13. breue] R*K*; neque R^2K^2P | 14. credimus] K*; debemus K^2P. ¶ aɨ debem[···] R^2 | 15. sit] est T* | 19. glorif. est] ¶ *ΔЄΔΟΖΑСΘΑІ* R^2 | 21. idem est] id ē P | uetterum] uerum C | 22. mutare *om.* P* | 24. preclarum C | 25. errore] R*L*; error R^2 L^2 | 26. ceterorum R*L*T(cęt.)KP.

habent, quod hebraice dicitur CHOSI; alioquin, si *calix tuus* esset, diceretur CHOSACH.

Vicesimo quarto: *Confundantur omnes inique agentes.* Et dicitis quod *omnes* in graeco non habeat, et bene; nam nec in hebraeo habet, sed in Septuaginta sub veru additum est. In eodem: *Innocentes et recti adhaeserunt mihi, quia sustinui te.* Et dicitis in graeco vos repperisse *Domine.* Quod superfluum est.

Vicesimo sexto: *Et nunc exaltavit caput meum super inimicos.* Pro quo in graeco vos invenisse dixistis: *Et nunc ecce exaltavit caput meum.* Sed *ecce* superfluum est. In eodem: *Exquisivit facies mea.* Pro quo in graeco sit positum: *Quaesivit te facies mea.* Sed melius superius.

Vicesimo septimo: *Exaudi vocem deprecationis meae.* Pro quo vos invenisse dixistis *exaudi, Domine.* Sed et hoc additum est.

Vicesimo octavo: *Et in templo eius omnis dicet gloriam.* Pro quo in graeco sit πᾶς τις. Quod si transferre voluerimus ad verbum *omnis quis*, in κακοζηλίαν interpretationis incurrimus et fit absurda translatio. In eodem: *Dominus diluvium inhabitare facit.* Pro quo legisse vos dicitis: *Dominus diluvium inhabitat.* Quorum prius ad gratiam pertinet credentibus, secundum ad eius, in quo credunt, habitaculum. Sed quia † IASAB † verbum ambiguum est et potest utrumque sonare, nam et *sessio* et *habitatio* dicitur, et in ipso psalmo de gratia baptismatis dicebatur: *Vox Domini super aquas, Deus super aquas multas,* et: *Vox praeparantis cervos et revelabit condensa, et in templo eius omnis dicet gloriam,* de ipsis sentire volumus qui glorificant Dominum, et interpretati sumus: *Dominus diluvium inhabitare facit.*

3. Ps. 24, 4 5. Ps. 24, 21 8. Ps. 26, 6 10. Ps. 26, 8 12. Ps. 27, 2 14. Ps. 28, 9 17. Ps. 28, 10 21. Ps. 28, 3 22. Ps. 28, 9 25. Ps. 28, 10

Codd. RLTCKP.

1. quod] et P | si = R^2P; quia R*LTCK; *om.* h | esset] esse CP | diceretur = R^2P; dicitur R*LTCK; *om.* h | 3. iniquę CK; iniqua P | 6. uos *om.* C | 8. et nunc — 9. dixistis *om.* RLTCKh | 8. exaltaui P | 9. exaltaui ecce P | 12. uoces K† | pro quo — 14. gloriam *om.* P | 15. ad uerbum] aduerbi sim C | 16. *KAKOΛЄξIAN* C | fit] sit P | 17. ∿ uos legisse P | 18. inhabitabit C | credentibus] R*; credentium R^2TP | 19. ad *om.* R* | iasab *restituimus*; iasap R; iasaph LTCKPh | 20. et (*ante* sessio) *om.* P | 21. dicebatur] dicitur P | 22. deus super aquas *om.* P | deus] dominus h | uox + domini PK^2h | pr(a)eparantes R TCK* | 23. ceruos] K*; c(e)dros R*LTC K^2 | reuelauit R*TCK.

Tricesimo: *Quoniam tu es protector meus.* Rursum et in hoc loco additum nomen Domini est; et ne eadem semper inculcem, observare debetis nomen Domini et Dei saepissime additum et id vos debere sequi, quod de hebraico et de Septuaginta interpretibus emendavimus. In eodem: *Ego autem dixi in excessu mentis meae.* Pro quo in latinis codicibus legebatur *in pavore meo*, et nos iuxta graecum transtulimus *ἐν τῇ ἐκστάσει μου*, id est *in excessu mentis meae.* Aliter enim *ἔκστασιν* latinus sermo exprimere non potest, nisi *mentis excessum.* Aliter me in hebraico legisse noveram *in stupore* et *in admiratione mea.*

Tricesimo primo: *Nec est in spiritu eius dolus.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*, id est *in ore eius dolus.* Quod solus Symmachus posuit. Alioquin et Septuaginta interpretes et Theodotion et Quinta et Sexta et Aquila et ipsum hebraicum *in spiritu eius* habet, quod hebraice dicitur BRUCHO. Sin autem esset *in ore eius*, scriberetur † BAFFIO †. In eodem: *Conversus sum in aerumna mea.* In graeco *mea* non esse suggeritis. Quod ex hebraico et de translatione Theodotionis sub asterisco additum est, et in hebraeo legitur LASADDI. LASADDI [...].

Tricesimo quarto: *Omnia ossa mea dicent, Domine.* Pro quo in graeco bis *Domine* invenisse vos dicitis. Sed sciendum, quod multa sint exemplaria apud Hebraeos, quae ne semel quidem *Dominum* habeant.

Tricesimo sexto: *Et viam eius volet.* In graeco *volet nimis* vos legisse dixistis. Quod additum est nec apud quemquam habetur interpretum.

Tricesimo octavo: *Verumtamen vane conturbatur omnis homo.* Et dicitis vos in graeco non invenisse *conturbatur.* Sed et hoc sub veru in Septuaginta additum est. Et hinc apud vos et apud plerosque error exoritur,

1. Ps. 30, 5 5. Ps. 30, 23 9. in stupore] sic in psalt. iuxta Hebr. 10. Ps. 31, 2 15. Ps. 31, 4 19. Ps. 34, 10 22. Ps. 36, 23 25. Ps. 38, 12

Codd. RLTCKP.

2. semper] super R*LTKP | 5. autem *om.* C*P | 7. *μου*] *COY* R*; *CO* LK | 9. hebraico] R*; hebreo R² | ∿ in hebraico me T | in (3°) *om.* TCP* | 11. *αυτου* + ΔΟΛΟC R²T | dolus *om.* P | 12. simmachus RC; simachus P | septuaginta] *praem.* in K | theodocion C; theodotio P | 13. eius] K*³; *om.* K² | 14. esset] est et P | 15. baffio *restituimus cum* h; safficho RLCKP; saffico T | 18. *post* lasaddi *lacunam indicavimus cum* h | 19. dicant K | 21. ne] nec P | ∿ dominum quidem P* | habent P | 22. in] et in P | 23. interpretem C | 26. ∿ in greco uos P | non *om.* P* | conturbet P.

quod scriptorum neglegentia, virgulis et asteriscis subtractis, distinctio universa confunditur.

Tricesimo nono: *Et legem tuam in medio cordis mei.* Pro quo in graeco repperisse vos dicitis *in medio ventris mei.* Quod et in hebraeo scriptum est BATTHOC MEAI, sed propter euphoniam apud Latinos in *corde* translatum, et tamen non debemus subtrahere quod verum est. In eodem: *Domine, in adiutorium meum respice.* Pro quo in graeco repperisse vos dicitis σπεῦσον, id est *festina.* Sed apud Septuaginta πρόσχες, id est *respice*, scriptum est.

Quadragesimo: *Et si ingrediebatur ut videret.* Et dicitis quod *si* in graeco non sit positum, cum manifestissime et in hebraeo et in cunctis interpretibus scriptum sit, et Septuaginta transtulerint: *Καὶ εἰ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν.*

Quadragesimo primo: *Salutare vultus mei, Deus meus.* Pro quo invenisse vos dicitis *et Deus meus.* Sed sciendum hoc in isto psalmo bis inveniri, et in primo positum esse: *Salutare vultus mei, Deus meus*, in secundo autem, id est in fine ipsius psalmi: *Salutare vultus mei et Deus meus*, ita dumtaxat ut *et* coniunctio de hebraeo et de Theodotione sub asterisco addita sit. In eodem: *Exprobraverunt mihi qui tribulant me.* Pro quo vos invenisse dixistis *οἱ ἐχθροί μου*, id est *inimici mei*, cum et apud Septuaginta scriptum sit *οἱ θλίβοντές με*, et apud Hebraeos SORARAI, id est *hostes mei.* In eodem: *Spera in Deum, quoniam adhuc confitebor illi.* Et dicitis *adhuc* in graeco non inveniri. Quod sub asterisco additum est. Ita enim et in hebraeo scriptum repperimus CHIOD, quod significatur *ὅτι ἔτι* latineque dicitur *quoniam adhuc.* Hoc ipsum etiam in quadragesimo secundo intellegendum.

3. Ps. 39, 9 4. sic in psalt. iuxta Hebr. 7. Ps. 39, 14 10. Ps. 40, 7 14. Ps. 41, 6 16. ibid. 17. Ps. 41, 12 19. Ps. 41, 11 22. hostes mei] sic in psalt. iuxta Hebr. spera] Ps. 41, 12 26. Ps. 42, 5

Codd. RLTCKP.

4. repperisse] cōperisse P | et *om.* P | 5. scriptum] *praem.* sic R^2 | batthoch h | 6. translatum + est TPh | 7. graeco] hebraeo L | 9. ΠΡΟCCΧΕC Ch | 10. si (2°) *om.* RL*(*add.* L^2 *post* positum, *l.* 11)TKP | 12. scriptum *om.* C | septuag.] *praem.* in C | transtulerunt TP | ει = L^2h; *om.* RL*T CKP | 15. inuenire R* | 16. deus] *praem.* et P* | 17. in secundo — 18. deus meus *om.* R*LTCK* | ipsius] illius P* (*ut vid.*) | 19. additum TP | sit] est P* | 20. ∿ inuenisse uos P | οι εχθροι μου — 21. scriptum sit *om.* R*LTCK*P | 23. dicitis + et P | inuenire R* | 25. quod] quo P | significat C.

Quadragesimo tertio: *Et non egredieris in virtutibus nostris.* Pro quo in graeco repperisse vos dicitis *et non egredieris, Deus.* Sed superfluum est. In ipso: *Posuisti nos in similitudinem gentibus.* Pro quo in graeco scriptum sit ἐν τοῖς ἔθνεσιν, id est *in gentibus.* Sed si dictum fuisset in latino *in similitudinem in gentibus,* κακόφωνον esset, et propterea absque damno sensus interpretationis elegantia conservata est. Alioquin in hebraico ita scriptum repperi: *Posuisti nos proverbium in gentibus.* In eodem: *Exsurge, adiuva nos.* Pro quo, more solito, in graeco nomen Domini additum est.

Quadragesimo quarto: *Sagittae tuae acutae.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *acutae, potentissime.* Sed hoc male, et de superiore versiculo additum est, in quo legitur: *Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime.*

Quadragesimo septimo: *Quoniam ecce reges congregati sunt.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Quoniam ecce reges eius congregati sunt.* Quod superfluum esse ipse lectionis textus ostendit, et in veteribus codicibus Latinorum scriptum erat *reges terrae,* quod nos tulimus, quia nec in hebraeo nec in Septuaginta repperitur. In ipso: *Sicut audivimus, sic vidimus.* Pro quo in graeco repperisse vos dicitis *sic et vidimus.* Quod superfluum est; legitur enim in hebraeo CHEN RAINU, quod interpretatur οὕτως εἴδομεν, hoc est *sic vidimus.* In eodem: *Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui.* Pro eo quod nos de hebraico et de Septuaginta interpretibus vertimus *templi tui,* in graeco legisse vos dicitis *populi tui.* Quod superfluum est. In hebraico scriptum est ECHALACH, id est τοῦ ναοῦ σου, hoc est *templi tui,* et non AMMACH, quod *populum tuum* significat.

Quadragesimo octavo: *Homo in honore cum esset.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Et homo in honore cum esset.* Sed scien-

1. Ps. 43, 10 3. Ps. 43, 15 8. Ps. 43, 26 10. Ps. 44, 6 12. Ps. 44, 4 14. Ps. 47, 5 18. Ps. 47, 9 21. Ps. 47, 10 27. Ps. 48, 21

Codd. RLTCKP.

2. ∿ uos repperisse T | sed] quod P | 3. in similitudine R | pro quo — 4. gentibus *om.* R*LTCK | 4. id est in gent. *om.* Ph | 5. in (*ante* gentibus) *om.* P* | 9. nomen domini] domine P | 11. potentissimę CP | superiori T | 12. uersiculum R | 14. quadr. sept.] XLVI T | regis R; + terrae RLTK | 15. reges *om.* P* | 16. esse *om.* P | 18. repperimus T | 19. sic (*1°*)] ita et P | et *om.* R* | 21. ουτως + *KAI* T² | suscipimus R | 22. pro — 23. tui *om.* C | 23. legisse uos] uos legimus P*; legisse T; uos legisse P² | 24. hebraico] R*; hebreo R² | 25. ναου] ΛΑΟΥ P | 27. ∿ cum in honore R²K²Ph.

dum, quod iste versiculus bis in hoc psalmo sit et in priori additam habeat *et* coniunctionem, in fine non habeat. In eodem: *Et dominabuntur eorum iusti.* Pro *iustis* εὐθεῖς, id est *rectos*, in graeco legisse vos dicitis. Sed hoc propter εὐφωνίαν ita in latinum versum est. Alioquin et in eo loco, ubi scriptum legimus: *In libro* εὐθεῖς, lustorum libro intellegimus, et non debemus sic verbum de verbo exprimere, ut dum syllabam sequimur, perdamus intellegentiam. In eodem: *De manu inferni, cum liberaverit me.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *cum acceperit me.* Quod quidem et nos ita de Septuaginta vertimus, et miror a quo in vestro codice depravatum sit.

Quadragesimo nono: *Sedens adversus fratrem tuum loquebaris.* Pro quo in graeco repperisse vos dicitis: Κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, et putatis non bene versum, quia diximus: *Adversus fratrem tuum loquebaris*, et debuisse nos dicere: *Adversus fratrem tuum detrahebas.* Quod vitiosum esse et in nostra lingua non stare, etiam stultis patet. Nec ignoramus quod καταλαλία dicatur *detractio*; quam, si voluerimus ponere, non possumus dicere: *Adversus fratrem tuum detrahebas*, sed: *De fratre tuo detrahebas.* Quod si fecerimus, rursum contentiosus verborum calumniator inquiret, quare non dixerimus: Κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου, hoc est: *Adversus fratrem tuum.* Haec superflua sunt, et non debemus † in putida † nos verborum interpretatione torquere, cum damnum non sit in sensibus, quia unaquaeque lingua, ut ante iam dixi, suis proprietatibus loquitur. In ipso: *Nequando rapiat, et sit qui eripiat.* Et in graeco repperisse vos dicitis *et non sit qui eripiat.* Quod et a nobis versum est et in nostris codicibus sic habetur. Et miror, quomodo vitium librarii dormitantis ad culpam referatis interpretis; nisi forte fuerit

1. cf. Ps. 48, 13 2. Ps. 48, 15 5. Ios. 10, 13; Sam. (II Reg.) 1, 18 7. Ps. 48, 16 11. Ps. 49, 20 23. Ps. 49, 22

Codd. RLTCKP.

1. in priore P* | 2. habeat (*I°*)] habet K* | in finem RLTCK | non *om.* K* | 3. ∿ uos legisse P | 4. hoc *om.* T | alioquin — 5. in libro *om.* C | 5. eo] alio T | ∿ legimus in libro scriptum P* | ∿ intellegimus libro P | 6. syllaba R | 7. inferi T | 10. sit] est R* | 12. repperisse] legisse P | ∿ dicitis uos P* | σου *om.* R* LT*KP | 13. loquebaris — 14. tuum *om.* K* | nos] uos K² | 15. in *om.* P | 16. dicatur] dr T | detractatio R | 17. aduersus] K*; aduersum RLK² | 18. defecerimus P | rursus KP | ∿ calumniator uerborum P | 20. in putida *restituimus cum* h; inpudita RLT(im-)CK; inpudica P | 22. dixi] diximus T*P | 23. in ipso *om.* R* | et (*I°*) + non TP | 24. et non] nec P.

hoc: *Nequando rapiat, nec sit qui eripiat,* et ille, pro *nec, et* scripserit. In eodem: *Sacrificium laudis honorificabit me.* Pro quo in graeco scribitur *δοξάσει με*, id est *glorificabit me.* De quo et supra diximus. In Evangelio, in eo loco ubi in graeco legimus: *Πάτερ δόξασόν με τῇ δόξῃ ἣν εἶχον παρὰ σοί πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι,* in latino legitur: *Pater, clarifica me.* Noluimus ergo inmutare quod ab antiquis legebatur, quia idem sensus erat.

Quinquagesimo quarto: *Expectabam eum, qui salvum me fecit.* Et dicitis vos invenisse in graeco *expectabam Deum.* Quod additum est. In eodem: *A pusillanimitate spiritus.* Et in graeco invenisse vos dicitis *ἀπὸ ὀλιγοψυχίας*, quod proprie *pusillanimitas* dicitur. Sed sciendum quod pro *ὀλιγοψυχίᾳ* Aquila et Symmachus et Theodotio et quinta editio interpretati sint *ἀπὸ πνεύματος*, id est *a spiritu*, et in hebraeo scriptum sit MERUCHA, omnisque sensus ita apud eos legatur: *Festinabo ut salver a spiritu tempestatis et turbinis.* In eodem: *Quoniam si inimicus maledixisset.* In graeco *ὠνείδισεν*, hoc est *exprobrasset*, positum est. Sed inter *maledicta* et *obprobria* sensum non discrepare perspicuum est.

Quinquagesimo quinto: *Quoniam multi bellantes adversum me, ab altitudine diei timebo.* Et dicitis in graeco vos invenisse *non timebo*, quod additum est. Et est ordo: *quoniam multi* dimicant *adversum me*, idcirco ego *ab altitudine diei timebo*, hoc est, non *bellantes adversum me*, sed tuum excelsum *timebo* lumen. In ipso: *In ira populos confringes.* Pro quo in graeco legitur: *Ἐν ὀργῇ λαοὺς † κατάξεις.* Et † apud La-

2. Ps. 49, 23 3. supra] cf. p. 14, l. 16 4. Ioh. 17, 5 8. Ps. 54, 9 10. ibid. 14. sic in psalt. iuxta Hebr. 15. Ps. 54, 13 18. Ps. 55, 3-4 22. Ps. 55, 8

Codd. RLTCKP.

1. pro + quo RL*TCKP | scripserit *om.* T | 2. honorificauit R*LTKPh | 3. glorificauit RLTK | me *om.* KP | dicimus C* | 5. *ην*] *H* Ch | *παρα σοι — γενεσθαι*] *ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΟΝ ΚΟCΜΟΝ ЄΙΝΑΙ ΠΑΡΑ COΙ* C | *προ του om.* P | in latino legitur *om.* RLTCK | 6. clarifica] glorifica K* | 7. quia] qui T | isdem P | 8. ∽ me saluum C | 9. inuenisse *om.* C | deum] dominum L*C | 12. *ΟΛΙΓΟΨΥΧΙΑC* T | simmachus K; simachus P | theodocio C | 13. sunt TCPh | *απο πνευματος*] R* (*ut vid.*); *ΑΠΟ ΠΝЄΥΜΑΤΙ* R²; *ΑΠΟ ΠΝЄΟΥΜΑΤΙ* T | a spiritu] apum C | 14. omnesque R*LT*CK | eos *om.* RLT*C K | 15. inimicus + meus C | maledixisset + mihi T*P | 17. sensum non] sensus P | 19. non timebo *om.* R* | 21. timebo + et dicitis in greco uos inuenisse non timebo R*LTCKP, *cf. supra l.* 19 | 22. timebo] uidebo C; *om.* P | confringet K* | 23. quo *om.* T* | *καταξεις*] *ΚΑΤΑξΗC* P; *ΚΑΤΑξΑΙC* C; + id est confringes LTCKP; + id est confringis R; + id est deicies non *κατεαξεις* id est confringes h.

tinos, pro eo quod est *deicies*, id est κατάξεις, male error obtinuit κατέαξεις, id est *confringes*. Nam et in hebraeo HORED habet, id est καταβίβασον, quod nos possumus dicere *depone*, et Symmachus interpretatus est κατάγαγε.

Quinquagesimo octavo: *Quia Deus susceptor meus.* Pro quo in graeco positum est *susceptor meus es tu.* Sed sciendum in hebraeo nec *es* scriptum nec *tu*, et apud Septuaginta solos inveniri. In ipso: *Deus meus, voluntas eius praeveniet me.* Pro quo in graeco scriptum est τὸ ἔλεος αὐτοῦ, id est *misericordia eius.* Quod et verius est. Sed in hebraeo scriptum est: *Misericordia mea praeveniet me.* In eodem: *Deus ostendit mihi inter inimicos meos.* Pro quo in graeco positum est *Deus meus.* Sed *meus* additum est. In eodem: *Ne occidas eos, nequando obliviscantur populi tui.* Pro quo in graeco scriptum est *legis tuae.* Sed in Septuaginta et in hebraeo non habet *populi tui*, sed *populi mei*, et a nobis ita versum est. In eodem: *Et scient, quia Deus dominatur Iacob finium terrae.* Pro quo in graeco scriptum est *et finium terrae.* Sed *et* coniunctio addita est, et ordo est: *Scient, quia Deus Iacob dominatur finium terrae.*

Quinquagesimo nono: *Quis deducet me usque in Idumaeam?* Pro quo in graeco habet: *Aut quis deducet me.* Sed superfluum est.

Sexagesimo: *Quoniam tu, Deus meus, exaudisti orationem meam.* Pro quo legatur in graeco: *Quia tu, Deus, exaudisti* me. Quod non habet in hebraeo nec in Septuaginta interpretibus et in latino additum est. In eodem: *Psallam nomini tuo in saeculum saeculi.* Pro quo in graeco sit *in saeculum.* Et in hebraeo semel habet LAED, id est *in aeternum*, et non LOLAM, quod est *in saeculum.*

5. Ps. 58, 10 8. Ps. 58, 11 10. Ps. 58, 12 12. ibid. 14. populi mei] sic in psalt. iuxta Hebr. 15. Ps. 58, 14 19. Ps. 59, 11 21. Ps. 60, 6 24. Ps. 60, 9

Codd. RLTCKP.

1. καταξεις] KATAξHC P; KATAξAIC C | 2. κατεαξεις] KATЄZЄIC K; KATAξHC P; KATAξAIC C | confringis R | horeod C | 3. simmachus R; simachus P | 4. καταγαγε = h; KATAΓЄΓЄ R^2(*in marg.*)T; KATACЄCЄ RLK; KATACHCH P; KATAξAIC C | 7. scriptum *om.* P* | solus R | inuenire R* | 10. mea] eius P | 11. mihi + bona C | 12. sed + deus R*L*K* | ne] nec C | 13. obliuiscatur P* | est *om.* P* | 15. dominabitur TP; dominator LCKh | 16. sed — 18. terrae *om.* P | 17. dominabitur T; dominator LCKh | ∿ domina(tor) iacob LTCK | 19. idumeam R*P; idumea R^2C | 20. ∿ habet in greco P | sed] quod P | 22. legatur] L*T*; legitur L^2T^2CP | 24. nomine R | 25. laed *scripsimus cum* h; laet C; laec RLT; laech K; lahech P.

Sexagesimo primo: *Quia Deus adiutor noster in aeternum.* Pro quo in graeco est *Deus adiutor noster.* Ergo *in aeternum* obelus est.

Sexagesimo secundo: *Sitivit † in te † anima mea.* Pro quo in graeco sit: *Sitivit † te † anima mea.* Sed in hebraeo non habet ATTHA, quod significat *te*, sed LACH, quod ostenditur *tibi*, quod et omnes interpretes transtulerunt. Ergo secundum linguae proprietatem versum est in latinum.

Sexagesimo tertio: *Sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum.* Pro quo in graeco: *Sagitta parvulorum.* Sed si sic dicamus, non resonat in latino: *Sagitta parvulorum factae sunt plagae eorum.* Pro quo melius habet in hebraeo: *Percutiet eos Deus iaculo repentino et inferentur plagae eorum.*

Sexagesimo quarto: *Qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum eius.* In graeco additum scribitis: *Quis sustinebit?* Quod superfluum est; subauditur enim: *Qui conturbas profundum maris* et conturbas *sonum fluctuum eius.* In eodem: *Parasti cibum illorum, quoniam ita est praeparatio eius.* Et dicitis, quod in graeco non sit *eius*, cum in hebraeo THECHINA manifeste *praeparationem eius* significet; *eius* autem, id est *terrae*, de qua supra dixerat: *Visitasti terram et inebriasti eam.*

Sexagesimo quinto: *Holocausta medullata offeram tibi cum incensu arietum.* Pro quo dicitis invenisse vos *cum incensu et arietibus.* Sed male; in hebraeo enim scriptum est EM CATOROTH HELIM, quod interpretatur μετὰ θυμιάματος κριῶν, id est *cum incensu arietum.* In eodem: *Propterea exaudivit Deus.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *exaudivit me Deus.* Quod superfluum est.

Sexagesimo septimo: *Exultate in conspectu eius.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Et exultate in conspectu eius.* Quod ita versum est et a nobis, sed a quo in codice vestro corruptum sit scire

1. Ps. 61, 9 3. Ps. 62, 2 7. Ps. 63, 8 10. cf. psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 64, 8 15. Ps. 64, 10 18. ibid. 19. Ps. 65, 15 23. Ps. 65, 19 25. Ps. 67, 5

Codd. RLTCKP.

1. quia — 3. secundo *om.* C | 3. sitiuit in te *restituimus cum D. De Bruyne, Revue bénédictine 1928, p. 307-308*; sitiuit te R; sitiuit tibi LTC²KPh; sitibi C* | pro — 4. mea *om.* P† | 4. sit *om.* R | te *restituimus cum D. De Bruyne, l. c.*; in te RLTCKP¹h | attha] attaba T | 5. quod (*I°*)] quo R | 9. sagitta = R*h; sagittae R² LTCKP | 17. eius (*I°*) *om.* P* | 20. arietum] *praem.* et C* | et *om.* KP | 21. enim *om.* T K* | 23. in graeco *om.* R* | 25. exultate = P; et exultate RLTCK; et exultent h | 26. et *om.* R² | 27. in *om.* R* | ∼ uestro codice P | corruptum] scriptum P | sit *om.* C.

non possum. In eodem: *Etenim non credunt inhabitare Dominum.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κατασκηνῶσαι.* Quod utrumque falsum est. Nos enim transtulimus: *Etenim non credentes inhabitare Dominum*; ut sit sensus, et pendeat ex superioribus: *Ascendisti in altum, cepisti captivitatem, accepisti dona in hominibus, et eos qui non credebant Dominum inhabitare* posse mortalibus. In eodem: *Deus benedictus Dominus die cotidie.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Dominus Deus benedictus, benedictus Dominus die cotidie.* Sed melius et verius quod supra. In eodem: *Viderunt ingressus tui, Deus.* Pro quo in graeco scriptum sit: *Visi sunt ingressus tui, Deus.* In hebraeo ita habet RACHUA ALICHATHAC, quod Aquila et Symmachus et Theodotio et quinta sextaque editio interpretati sunt: *Viderunt itinera tua, Deus,* et quod sequitur: *Itinera Dei mei regis, qui est in sancto.* Ergo a nobis ita legendum est: *Viderunt ingressus tuos, Deus,* et scriptoris vitium relinquendum, qui nominativum posuit pro accusativo, licet in Septuaginta et in *ἑξαπλοῖς* ita reppererim: *Ἐθεώρησαν τὰς πορείας σου, ὁ θεός,* et pro eo quod est *ἐθεώρησαν,* hoc est *viderunt,* in multis codicibus habet *ἐθεωρήθησαν,* quod et obtinuit consuetudo. In eodem: *Ingressus Dei mei, regis mei, qui est in sancto*; subauditur: *Viderunt ingressus Dei mei* et *regis mei.* Quod autem dicitis *mei* in *rege* non adpositum, apertissimi mendacii est; secundo enim ponitur et *Dei mei* et *regis mei,* blandientis affectu, ut qui omnium Deus et rex est, suus specialiter Deus fiat et rex merito servitutis. Denique in hebraeo scriptum habet HELI MELCHI, quod *Deum meum* et *regem meum* significat. In eodem: *Regna terrae cantate Deo, psallite Domino.* Et dicitis hoc in isto versiculo

1. Ps. 67, 19 4. ibid. 7. Ps. 67, 20 9. Ps. 67, 25 12. sic in psalt. iuxta Hebr. 13. Ps. 67, 25 18. ibid. 25. Ps. 67, 33

Codd. RLTCKP.

1. possumus P | 2. *ΑΠΙΘΟΥΝΤΕϹ* R LK | *κατασκήνωσαι* + *ΚΗ* (*pro* $\overline{ΚΝ}$) T | 3. utraque C | 4. ascendisti — 5. hominibus *om.* R*LTCK* | 6. dom.] deum KP | posse *om.* P | 8. ∿ dom. ben. deus ben. dom. R*LTCKPh | die] *praem.* de C | 10. in hebraeo] *praem.* quod P | 11. alichatach Ph | simmachus K; simachus P | theodocio C | 12. et quinta sext. edit. *om.* RLTCK | 14. legendum] intellegendum P | ingr.] gressus R*LCK* | 16. repperirem R*; repperim CP* | *εθεωρησαν*] R*; *ΕΘΕΩΡΗΘΗϹΑΝ* R²TC | *ΤΑϹ ΠΟΡΙΑϹ* R*LKP; *ΤΑϹ ΠΟΡΙΑΙ* T; *ΑΙ ΠΟΡΙΑΙ* R²; *ΑΙ ΠΟΡΕΙΑΙ* Ch | *σου ο*] *ϹΟΥ* R*T*; *ϹΟ* LK | 17. *εθεωρησαν*] R*; *ΑΙ ΠΟΡΙΑΙ* R²; *ΑΙ ΠΟΡΙΑϵ* T | 20. et *om.* Ph | mei (3°) *om.* P | in rege] K*; in greco K²P; in graeco in rege h | 21. enim] autem C | 24. deum] dominum C.

non esse scriptum: *Psallite Domino*, quoniam statim sequatur: *Diapsalma. Psallite Deo, qui ascendit super caelum caeli ad orientem*; cum iste versiculus magis habere debeat iuxta hebraicam veritatem: *Cantate Deo, psallite Domino*, et illud quod sequitur in principio versus alterius: *Psallite Deo*, non sit in libris authenticis, sed obelo praenotatum. Ergo et vos legite magis ea quae vera sunt, ne, dum additum suscipitis, quod a Propheta scriptum est relinquatis.

Sexagesimo octavo: *Laudabo nomen Dei cum cantico.* Pro quo dicitis vos repperisse in graeco *Dei mei.* Sed *mei* superfluum est.

Septuagesimo: *Deus, ne elongeris a me.* Quod dicitis in graeco positum *Deus meus*, superfluum est. In eodem: *Deus, docuisti me ex iuventute mea.* Et in hoc quod apud Graecos invenisse vos dicitis *Deus meus*, superfluum est. In eodem: *Donec adnuntiem brachium tuum.* Et dicitis in graeco vos repperisse *mirabilia tua.* Quod de superiori versiculo est: *Et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua.* Bene ergo hic habet *brachium.*

Septuagesimo primo: *Et adorabunt eum omnes reges.* Illud quod in graeco invenisse vos dicitis *reges terrae*, superfluum est. In eodem: *Benedictus Dominus Deus, Deus Israhel.* Dicitis in graeco bis *Deus* non haberi, cum et in hebraico sit et apud Septuaginta manifestissime triplex Domini Deique nuncupatio mysterium Trinitatis sit. In eodem: *Et benedictum nomen maiestatis eius in aeternum.* Hoc ergo quod in graeco invenisse vos dicitis: *In aeternum et in saeculum saeculi*, superflue a Graecis sciatis adpositum, quod nec hebraeus habet nec Septuaginta interpretes.

Septuagesimo secundo: *Prodiet quasi ex adipe.* Et dicitis vos apud Graecos invenisse † ἐξελεύσονται †, id est *prodient.* Quod falsum est.

2. Ps. 67, 33-34 3. cf. psalt. iuxta Hebr. 8. Ps. 68, 31 10. Ps. 70, 12 11. Ps. 70, 17 13. Ps. 70, 18 15. Ps. 70, 17 17. Ps. 71, 11 19. Ps. 71, 18 21. Ps. 71, 19 26. Ps. 72, 7

Codd. RLTCKP.

1. quoniam] quem P | sequitur T; + post R^2 | 2. deo] domino T | iste] R*; ipse R^2 | 6. ea *om.* C | 7. prophetis R | 9. uos *om.* P* | ∿ repperisse uos C | sed mei] quod P*; *om.* P^2 | 11. superfluum] *praem.* sed T | in eodem — 13. superfluum est *om.* C | 12. in *om.* P | 18. ∿ uos inuenisse P | 19. deus (2°) *om.* P | isrl LTP; ihl C | 20. habere R | et (1°) *om.* RL TCKh | hębręo C; hebreo T* | septuaginta *om.* R* | 27. εξελευσονται *restituimus cum* h; ЄξЄΛЄΥCЄΤΑΙ *omn. codd.*

Nam et apud Septuaginta interpretes ita scriptum est: Ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν. In eodem: *Quomodo scit Deus.* In graeco dicitis non esse *Deum*, cum et apud Septuaginta scriptum sit: Πῶς ἔγνω ὁ θεός, et omnes interpretes similiter de hebraeo transtulerint. In eodem: *Intellegam in novissimis eorum.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *et intellegam.* Sed hic *et* coniunctio superflua est. In eodem: *Defecit caro mea et cor meum* Pro quo male perversum ordinem quidam tenent: *Defecit cor meum et caro mea.* In eodem: *Ut adnuntiem omnes praedicationes tuas.* Pro quo vos in graeco legisse dixistis τὰς αἰνέσεις σου, id est *laudes tuas.* Et sciendum, quod in hebraeo † MALOCHOTHACH † scriptum habet, quod Aquila ἀγγελίας, id est *nuntios tuos*, Septuaginta τὰς ἐπαγγελίας σου, id est *praedicationes* vel *promissa*, interpretati sunt, licet et *laus* et *praedicatio* unum utrumque significet.

Septuagesimo tertio: *Ut quid, Deus, reppulisti in finem.* Pro quo male apud Graecos legitur ordine commutato: *Ut quid reppulisti, Deus.* In eodem: *Quanta malignatus est inimicus in sancto.* Miror quis in codice vestro emendando perverterit, ut pro *sancto sanctis* posuerit, cum et in nostro codice *in sancto* inveniatur. In eodem: *Incendamus omnes dies festos Dei a terra.* Pro quo in graeco scriptum est καταπαύσωμεν, et nos ita transtulimus: *Quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra.* Et miror quomodo e latere adnotationem nostram nescio quis temerarius scribendam in corpore putaverit, quam nos pro eruditione legentis scripsimus hoc modo: *Non habet* καταπαύσωμεν, *ut quidam putant, sed* κατακαύσωμεν, *id est incendamus.* Et quia retulit mihi sanctus presbyter Firmus, qui huius operis exactor fuit, inter plurimos hinc habitam quaestionem, plenius de hoc disputandum videtur. In hebraeo

2. Ps. 72, 11 5. Ps. 72, 17 6. Ps. 72, 26 8. Ps. 72, 28 14. Ps. 73, 1 16. Ps. 73, 3 18. Ps. 73, 8

Codd. RLTCKP.

1. et *om.* R | ita *om.* R* | 3. scriptum] *praem.* ita P | 4. transtulerunt CP | 9. τας] ΠΑC R*LK; ΠΑCΑC R²P; ΠΑCΑC TAC T | 10. et] sed T | malochothach *restituimus cum* h; malochochah RLTCK; malochocahc P | 11. αγγελιας *om.* T; + COY R²h | 12. τας επαγγελιας σου *om.* T | praedicationes + tuas P† | sunt] sint L | 13. unum *om.* C | 14. deus *om.* P* | 15. commutatio CP | 17. peruertit C | 18. in (*I°*) *om.* P | in sancto *om.* R* | incendamus] comprimamus T | 20. ita *om.* P | 22. scribendum T | 23. legentes R* | καταπαυσ. *et* (*l.* 24) κατακαυσ. *commutat* C | ut quidam putant] id est incendamus P* | 24. sanctus] *in ras.* K² | 25. hinc] hic R*; hanc C.

scriptum est SARPHU CHOL MOEDAHU HEL BAARES, quod Aquila et Symmachus verterunt *ἐνεπύρισαν πάσας τὰς συνταγὰς τοῦ θεοῦ*, id est *incenderunt omnes sollemnitates Dei in terra*, Quinta *κατέκαυσαν*, id est *conbusserunt*, Sexta *κατακαύσωμεν*, id est *conburamus*, quod et Septuaginta iuxta † Hexaplorum † veritatem transtulisse perspicuum est. Theodotion quoque *ἐνεπυρήσαμεν* vertit, id est † *succendimus* †. Ex quo perspicuum est, sic psallendum ut nos interpretati sumus, et tamen sciendum quid hebraica veritas habeat. Hoc enim quod Septuaginta transtulerunt propter vetustatem in ecclesiis decantandum est, et illud ab eruditis sciendum propter notitiam Scripturarum. Unde, si quid pro studio e latere additum est, non debet poni in corpore, ne priorem translationem pro scribentium voluntate conturbet. In eodem: *Contribulasti capita draconum in aquis; tu confregisti capita draconis.* Sic lectionis ordo sequitur, ut in priori versu *tu* non habeat, sed in secundo, † et *aquae* † plurali numero scribantur, non singulari, sicut et Aquila verbum hebraicum † AMMAIM † *τῶν ὑδάτων*, id est *aquarum*, interpretatus est. In eodem: *Ne obliviscaris voces inimicorum tuorum.* Pro quo in graeco *τῶν ἱκετῶν σου*, id est *deprecantium te*, scriptum dicitis. In hebraeo † SORARACH † legitur, quod Aquila *hostium tuorum*, Symmachus *bellantium contra te*, Septuaginta et sexta editio *inimicorum tuorum* interpretati sunt. Et est sensus pendens ex superioribus: *Memor esto inproperiorum tuorum, eorum qui ab insipiente sunt tota die, ne obliviscaris voces inimicorum tuorum*, id est *voces* quae te blasphemant tibique in populo tuo detrahunt. Unde sequitur: *Superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper*, id est, dum tu differs poenas, illi proficiunt in blasphemiis.

2. sic in psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 73, 13-14 17. Ps. 73, 23 19. host. tuor.] sic in psalt. iuxta Hebr. 21. Ps. 73, 22-23 24. Ps. 73, 23

Codd. RLTCKP.

1. sarphu] sarhu RLTCKP | moedaci C | simmachus K; simachus P | 2. *συνταγας*] R*; *ЄΟΡΤΑϹ* R²TC | *θεου* + *ЄΠΙ ΤΙϹ ΓΙϹ* C | 3. in] a C | *κατεκαυσαν*] *praem. ΚΑΤΑϹ* R*LKP | 5. hexaplorum *restituimus*; exemplorum R*LTC²KPh; exemplariorum R²; exemplarum C* | ueritatem] uarietatem T | 6. *ЄΝЄΠΥΡΗϹΑΜЄΝ* = RLK; *ЄΝЄΠΥΡΙϹΑΜЄΝ* TCh; *ЄΝЄΠΙΡΙϹΑΝ* P | succendimus *restituimus cum* h; succendamus *omn. codd.* | ex quo — 7. sumus *om.* R*LTCK | 8. hebraica] *praem.* in C | septuaginta + interpretes P | 11. ne] nec P | 13. sic] si T | ut *om.* R* | 14. et aquae *restituimus cum* h; itaque *omn. codd.* | 16. ammaim *restituimus cum* h; ammichim *omn. codd.* | 18. sorarach *restituimus cum* h; sorarath RLTCK; sorarad P | 19. simmachus K; simachus P | 20. septuaginta] septuagesimo P*; *om.* P² | 22. qui = RLCK; que T; quae Ph | tuorum *om.* R | 23. quae] qui P | tuo *om.* P* | 25. tu differs] tu defers L*CK(-fres); te defers T*.

Septuagesimo quarto: *Narrabimus mirabilia tua.* Pro quo male apud Graecos legitur: *Narrabo omnia mirabilia tua.*

Septuagesimo quinto: *Omnes viri divitiarum manibus suis.* Et non ut vos a nescio quo depravatum legitis *in manibus suis.* In eodem: *Terribili et ei qui aufert spiritus principum.* Dicitis quod *ei* non sit scriptum in graeco. Verum est, sed, nisi adposuerimus *ei*, latinus sermo non resonat. Neque enim possumus recte dicere: *Terribili et qui aufert spiritus principum.*

Septuagesimo sexto: *Et meditatus sum nocte cum corde meo, et exercitabar et scobebam spiritum meum.* Pro quo in hebraeo legimus: *Recordabar psalmorum meorum in nocte, cum corde meo loquebar et scobebam spiritum meum.* Pro *exercitatione* *ἀδολεσχίαν*, id est *decantationem* quandam et *meditationem*, Septuaginta transtulerunt; et pro eo quod nos diximus *scobebam* illi posuerunt *ἔσκαλλον*, quod Symmachus transtulit *ἀνηρεύνων*, id est *perscrutabar* sive *quaerebam*, et Quinta similiter. Proprie autem *σκαλισμός* in agricultura in sariendo dicitur, id est sarculando; et quomodo ibi quaeruntur herbae sarculo, quae secentur, sic et iste retractatum cogitationum suarum *μεταφορικῶς* a sarculo demonstravit. Et sciendum quod *ἔσκαλον* semel, *ἔσκαλλον* frequenter significat. In eodem: *A generatione in generationem.* Hoc quod in graeco sequens invenisse vos dicitis *consummavit verbum*, recte non habet in latino, quia et in nullo habetur interpretum.

Septuagesimo septimo: *Et narrabunt filiis suis.* Pro quo in graeco

1. Ps. 74, 2 3. Ps. 75, 6 5. Ps. 75, 13 9. Ps. 76, 7 11. sic in Psalt. iuxta Hebr. 20. Ps. 76, 9 23. Ps. 77, 6

Codd. RLTCKP.

2. narrabo omnia] narrabimus P* | 3. sept. q.] LXV R | manibus] *praem.* in T | 4. a nescio quo] K*; nescio a quoK² P; aut nescio quod C | 5. spiritus CP | dicitis — 8. principum *om.* K | ei (2°)] et R* | ∽ non sit ei P | 6. scriptum + sit P* | apposuerim P | 7. recte *om.* P | 8. spiritum CP | 9. sum *om.* P | et (2°) *om.* R | 10. scob.] L*; scopebam L²CKh | 11. recordabor T* | 12. scob.] L*; scopebam L²CKh | 14. ∽ diximus nos T | scob.] L*; scopebam L²CKh | εσκ. — 15. transtulit *om.* P* | 14. *εσκαλλον scripsimus cum* h; *ЄCKAΛON* RLK; *ЄCKAΛЄN* R²(*in marg. sub* aï)T*; *ЄCXAΛON* P²; *ЄCKAΛΛЄN* T²; *HCXAΛΛЄ* C | 16. autem] P†; tamen P¹ | *σκαλισμος scripsimus cum* h; *CKΛICMOC* RL; *CKAICMOC* TKP; *ЄIKACMOC* C | 17. secentur] T*; secantur T²; sercentur C | 18. retractantium P | 19. *εσκαλον ... εσκαλλον scripsimus cum* h; *ЄCKAΛON bis* R*LK; *ЄCKAΛNON ... ЄCKAΛON* R²; *ЄCKAΛON ... ЄCKAΛЄN* T*; *ЄCKAΛON ... ЄCKAΛΛЄN* T²; *HCXAΛΛON bis* C; ε ΑΛ ... *ЄCXAΛON* P | 22. interprete C | 23. in gr. hab.] habetur in greco P.

habet *ἀναγγελοῦσιν*, quod est *adnuntiabunt*. Sed sciendum, quod in hebraeo IASAPHPHERU scriptum est, quod Aquila et Symmachus *narrabunt* transtulerunt. In eodem: *Et occidit pingues eorum.* Sic habet et in hebraeo, hoc est BAMASMNEHEM, quod Aquila interpretatus est *ἐν λιπαροῖς αὐτῶν*, Symmachus *τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν*, Septuaginta et Theodotion et Quinta *ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν*. Quod quidam non intellegentes, pro *πίοσιν* putaverunt scriptum *πλείοσιν*. In eodem: *Dilexerunt eum in ore suo et lingua sua mentiti sunt ei.* Et in hebraeo ita scriptum est ICAZBULO, et omnes voce simili transtulerunt *ἐψεύσαντο αὐτῷ*, id est *mentiti sunt ei*. Quis autem voluerit pro *ei* ponere *eum* et vitiare exemplaria, non est mei iudicii. In eodem: *Et propitius fiet peccatis eorum et non perdet eos.* Dicitis quod *eos* in graeco non habeat. Quod et verum est; sed nos, ne sententia pendeat, latinum sermonem sua proprietate conplevimus. Si quis autem putat *διαφθερεῖ* non *perditionem* sonare, sed *corruptionem*, recordetur illius tituli, in quo scribitur: *Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς*, hoc est *in finem ne disperdas*, et non ut plerique *κακοζήλως* interpretantur, *ne corrumpas.* In eodem: *Et induxit eos in montem sanctificationis suae, montem quem adquisivit dextera eius.* Pro quo apud Septuaginta legitur *ὄρος τοῦτο ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ*, et non, ut vos ponitis, *ὃ ἐκτήσατο*, hoc est *quem adquisivit dextera eius.* Ergo secundum hebraicam proprietatem interpretatus est Symmachus: *Montem quem adquisivit dextera eius.* In eodem: *Et averterunt se et non servaverunt pactum quemadmodum patres eorum.* Scio quod *pactum* non habeat in hebraeo; sed quando omnes voce simili transtulerunt *ἠσυν-*

3. Ps. 77, 31 7. Ps. 77, 36 11. Ps. 77, 38 15. Ps. 56, 1; 57, 1; 58, 1 etc. 17. Ps. 77, 54 23. Ps. 77, 57

Codd. RLTCKP.

1. *αναγγελουσιν*] R*; *ΑΠΑΓΓΕΛΟΥCΙ* R² T | in *om.* P* | 2. iasarepheru P | scriptum est *om.* P* | quod] sed P | simachus P | 4. bamasoinehem C; basaminnechem P | 5. symmachus — *αυτων om.* C | simachus P | septuag. — 6. *αυτων om.* T | 6. *πιοσιν*] R*; *ΠΛΙΟCΙΝ* R² | 7. *πιοσιν*] *ΠΑΙΟCΙΝ* T*; *ΠΑΕΙΟCΙΝ* T²; + *ΑΥΤΟΝ* P | *πλειοσιν*] *ΠΑΙΟCΙΝ* P; *ΠΝΟCΙΝ* RLTK | dilex. — 8. suo *om.* C | 8. ita *om.* P | 9. *αυτω*] *ΑΥΤΟΝ* C | 11. perdet] R*; disperdet R² Ph; disperderet C | 12. eos (2°)] eo P | 13. nos ne *om.* C | sua proprietate *om.* P | 14. *διαφθερει scripsimus cum* h; *ΔΙΑΦΘΕΙΡΕΙ* C; *ΔΙΑΦΘΗΡΕΙ* R²P; *ΔΙΑΦΟΡΕΙ* R*; *ΔΙΑΦΘΡΕΙ* LTK | 16. *ΔΙΑΦΘΙΡΗC* RLTK; *ΔΙΑΦΘΗΙΡΗC* P | disperdas] *in ras.* T² | *κακοζηλως restituimus cum* h; *ΚΑΚΟΖΑΩC* RLTKP; *ΚΑΚΟξΑΩC* C | 19. *τουτο* + O R²TC*Ph | *εκτ. η*] *ΕΚΤΗCΑΝ* (*η om.*) KP | 20. *εκτισατο* h | ergo] *praem.* melius R² | 21. interpr.] *praem.* ut C | symmachus P | 22. obseruauerunt C | 24. habeat in *om.* P* | ∽ simili uoce R | *ησυνθ.*] *ΗΘΕΤΗCΑΝ* C

θέτησαν, et apud Graecos συνθήκη *pactum* dicitur, ex uno verbo significatur *non servaverunt pactum*, licet Septuaginta ἠθέτησαν posuerint. In eodem: *In terra quam fundavit in saecula.* Pro quo scriptum invenisse vos dicitis: *In terra fundavit eam in saecula.* In hebraeo ita scriptum est ut vertit et Symmachus: Εἰς τὴν γῆν ἣν ἐθεμελίωσεν εἰς τὸν αἰῶνα. Si autem non de terra dicitur, quod fundata sit, sed de alia, quae fundata videatur in terra, probent ex prioribus et sequentibus quis sensus sit, ut nescio quid, quod non dicitur, fundatum videatur in terra. Sin autem sanctificium in terra fundatum putant, debuit scribi: *In terra fundavit illud in saecula.* In eodem: *Et in intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Non habet ἐν τῇ συνέσει, ut scribitis numero singulari, sed ἐν ταῖς συνέσεσιν, quod *intellegentias* sonat, sicut habetur et in hebraeo † BATHABUNOTH †, quod est *in intellectibus.*

Septuagesimo octavo: *Posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.* Quod graece ὡς ὀπωροφυλάκιον dicitur nec aliter potest verti quam a nobis translatum est. Significat autem speculam, quam custodes agrorum et pomorum habere consuerunt, ut de amplissima urbe parvum tuguriunculum vix remanserit. Hoc secundum Graecos. Ceterum in hebraeo LICHIN scriptum habet, quod Aquila vertit λιθαόριον, id est *acervum* et *cumulum lapidum*, quibus vineae et agri purgari solent.

Septuagesimo nono: *Et plantasti radices eius hinc.* Et dicitis quod in graeco *hinc* non habeat. Et bene, nam et in nostris codicibus non habetur, et miror, quis imperitorum vestros libros falsaverit.

Octogesimo secundo: *Hereditate possideamus sanctuarium Dei.* Et dicitis quod in graeco sit scriptum κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς, id est *pos-*

3. Ps. 77, 69 9. cf. psalt. iuxta Hebr. 10. Ps. 77, 72 14. Ps. 78, 1 19. cf. psalt. iuxta Hebr. 21. Ps. 79, 10 24. Ps. 82, 13

Codd. RLTCKP.

2. posuerunt K*P | 3. scriptum + est T* | 4. eam] ea R*LCKP | 5. simachus P | εις την γην ην] R*; ЄN TH ΓH R²T | εθεμελιωσεν + AYTHN R²T | 6. de terra] dextera P | 7. quis] quid C | 8. fund.] fundatur KP | 10. in (3°) *om.* CP | 11. CYNЄCI R*LTK | 12. intellegentia C | 13. bathabunoth *restituimus cum* h; athacunuth RLT K; athcynuth C; athacunud banacain P | in *om.* CKPh | 14. hierlm CP | custodiam] K*; custodia R*LTCK² | 15. ως] R*; ЄIC R²Th | ∽ potest aliter P | 16. speculum C | agr.] sacrorum L*TKP; acrorum L² | 17. consueuerunt T* | 20. tumulum P | 21. hinc] hic C* | dicis L | 22. nam et] nam RK; non K* | 23. miror quis ... fals.] quis ... fals. nescio P | falsauerat K* | 25. ЄAUTOYC T; ЄNЄNAYTOIC P.

sideamus nobis. Quae superflua quaestio est; quando enim dicitur *possideamus*, intellegitur et *nobis.*

Octogesimo tertio: *Cor meum et caro mea exultavit in Deum vivum.* Pro quo in graeco scriptum dicitis *exultaverunt.* In hoc nulla contentio est; si enim legimus *exultavit*, intellegitur *cor meum exultavit et caro mea exultavit.* Sin autem *exultaverunt*, duo pariter exultaverunt, id est cor et caro. Et quaeso vos, ut huiusmodi ineptas et superfluas contentiones, ubi nulla est sensus inmutatio, declinetis. In eodem: *Beatus vir, cui est auxilium abs te.* In graeco invenisse vos dicitis: *Cui est auxilium eius abs te*; quod, quia nos in latina interpretatione vitavimus, ut dicimus, reprehendimur. Cui enim non pateat, quod si dicere voluerimus *cui est auxilium eius*, apertissimum vitium sit; et quando praecesserit, *cui* sequi non debeat *eius*, nisi forte vitii arguimur, quod vitavimus vitium. In eodem: *In valle lacrimarum.* Pro quo dicitis in graeco scriptum esse *κλαυθμῶνος*, id est *plorationis.* Sed sive *ploratum* sive *planctum* sive *fletum* sive *lacrimas* dixerimus, unus est sensus. Et nos hoc sequimur, ut ubi nulla de sensu est inmutatio, latini sermonis elegantiam conservemus.

Octogesimo quarto: *Benedixisti, Domine, terram.* Pro eo quod est *benedixisti*, in graeco scriptum dicitis *εὐδόκησας*; et quaeritis, quomodo hoc verbum exprimi debeat in latinum. Si contentiose verba scrutamur et syllabas, possumus dicere: *Bene placuit, Domine, terra tua*; et dum verba sequimur, sensus ordinem perdimus. Aut certe addendum est aliquid, ut eloquii ordo servetur et dicendum: *Conplacuit tibi, Domine, terra tua.* Quod si fecerimus, rursum a nobis quaeritur, quare addiderimus *tibi*, cum nec in graeco sit nec in hebraeo. Eadem igitur interpretandi sequenda est regula, quam saepe diximus, ut ubi non fit damnum in sensu, linguae in quam transferimus *εὐφωνία* et proprietas conser-

3. Ps. 83, 3 8. Ps. 83, 6 14. Ps. 83, 7 16. fletum] sic in psalt. iuxta Hebr. 19. Ps. 84, 2

Codd. RLTCKP.

1. enim *om.* C | 2. nobis] R*; a nobis R^2 | 4. in hoc] *praem.* et R^2P | 7. ineptas = P; ineptias *rell. codd. et* h | 9. cui (*1°*)] cuius RTPh | in graeco — 10. abs te *om.* P | cui (*2°*)] R*; cuius R^2 | 10. eius] ei R* L^2 (i *in ras.*) | uitamus C* | 11. dicitis R^2Ph | reprehenditur P | 12. cui] R*; cuius R^2P | 13. cui] R*; cuius R^2 | 14. in graeco *om.* P | ∿ in greco dicitis T* | 15. ∿ siue fletum siue planctum P | 16. est *om.* C | hoc *om.* R* | 17. elegantia C | 19. terram + tuam Ph | eo] quo P | 20. quęretis R* | 21. contentiosa P | 24. ∿ domine tibi P* | 26. sit *om.* R* | 27. ut *om.* C | fit] fuit K*; sit C | 28. in sensum RC | in qua T.

vetur. In eodem: *Misericordia et veritas obviaverunt sibi.* Et dicitis quod in graeco *sibi* non habeat. Nec in hebraeo habet, et apud Septuaginta obelo praenotatum est; quae signa dum per scriptorum neglegentiam a plerisque quasi superflua relinquuntur, magnus in legendo error exoritur. Sin autem non fuerit additum *sibi*, misericordia et veritas non sibi, sed alii occurrisse credentur, nec iustitia et pax sibi dedisse osculum, sed alteri.

Octogesimo quinto: *Et non proposuerunt te in conspectu suo.* Et dicitis, quod in vestro codice *te* non habeat. Addite *te* et, emendato errore librarii, vestrum quoque errorem emendabitis. In eodem: *Et tu, Domine Deus, miserator et misericors.* In graeco invenisse vos dicitis: *Et tu, Domine Deus meus.* Quod superfluum est; *meus* enim nec in hebraeo habetur nec in Septaginta.

Octogesimo octavo: *Magnus et horrendus.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis φοβερός, quod significat *terribilis, timendus, formidandus.* Ego puto in id ipsum significari et *horrendum*, non ut vulgus existimat *despiciendum* et *squalidum*, secundum illud:

Mihi frigidus horror
Membra quatit;

et:

Horror ubique animo, simul ipsa silentia terrent;

et:

Monstrum horrendum ingens;

et multa his similia. In eodem: *Tunc locutus es in visione sanctis tuis.* Pro quo in graeco *filiis tuis* invenisse vos dicitis. Sed sciendum, quod in hebraeo LAASIDACH habet, quod omnes τοῖς ὁσίοις σου, id est

1. Ps. 84, 11 2. cf. psalt. iuxta Hebr. 8. Ps. 85, 14 10. Ps. 85, 15 14. Ps. 88, 8 18. Vergil. Aeneid. III, 29-30 21. Vergil. Aeneid. II, 755 23. Vergil. Aeneid. III, 658 24. Ps. 88, 20

Codd. RLTCKP.

2. habet] habeat K* | 4. in legendum R | exoritur] oboritur R | 5. sibi (*I°*)] tibi KP | 6. credantur R*; crederentur P* | 9. emendato — 10. emendabitis] emendabitis errorem librarii uestri P | emendate K | 10. errore] K*; errorem K² | 11. uos inuenisse nos P*; uos inuenisse P² | 15. timendus] *praem.* et P | 16. in *om.* R²L²C | significare R | 17. existimat] L² (exi *in ras.*); estimat P | 18. frigidus] frigus LC K* | 23. ingens] *in ras.* P² | 25. ∽ inuenisse uos dicitis filiis tuis C | 26. laacidach T | habeat KP | τοις οσιοις] *TOIC YIOIC* P; *TOYC YIOYC* T.

sanctis tuis, transtulerunt et sola sexta editio *prophetis tuis* interpretata est, sensum magis quam verbum exprimens. Et in κοινῇ tantum pro *sanctis filios* repperi. In eodem: *Tu vero reppulisti et respexisti.* Pro quo in graeco ἐξουδένωσας invenisse vos dicitis. Unius litterae mutatio quantum vobis fecit errorem! Non enim *respexisti*, sed *despexisti* et *pro nihilo duxisti* interpretati sumus. Nisi forte ἐξουδένωσας non putatis transferendum *despexisti*, sed, secundum disertissimum istius temporis interpretem, *adnihilasti* vel *adnullasti* vel *nullificasti*, et si qua alia possunt inveniri apud inperitos portenta verborum.

Octogesimo nono: *A saeculo usque in saeculum tu es Deus.* Et dicitis, quod in graeco non sit *Deus.* Quod apud eos deesse manifestum est. Nam † HEL † hebraicum et omnes alii interpretes et Septuaginta similiter transtulerunt: Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ ὁ θεός, quod hebraice dicitur MEOLAM AD OLAM ATH HEL. In eodem: *Quoniam supervenit mansuetudo et corripiemur.* In graeco invenisse vos dicitis *mansuetudo super nos.* Sed et hoc superfluum est.

Nonagesimo: *Dicet Domino: susceptor meus es tu.* Et dicitis, quod in graeco *es* non habeat. Ego vobis amplius dicam, quod apud Hebraeos nec *es* habeat nec *tu*; sed apud Septuaginta et apud Latinos pro εὐφωνίᾳ et verborum consequentia positum sit.

Nonagesimo tertio: *Beatus homo quem tu erudieris, Domine.* Dicitis in graeco non esse *tu.* Et verum est; sed apud Latinos propter εὐφωνίαν positum. Si enim dicamus: *Beatus homo quem erudieris, Domine*, conpositionis elegantiam non habebit. Et quando dicitur *Domine* et

3. Ps. 88, 39 10. Ps. 89, 2 15. Ps. 89, 10 17. Ps. 90, 2 19. sic in psalt. iuxta Hebr. 21. Ps. 93, 12 23. cf. psalt. iuxta Hebr.

Codd. RLTCKP.

2. uerba P | tantum] *praem.* non K P | 3. repperiri KP | resp.] despexisti K P | 4. ∿ mutatio litterę P | 5. et pro nih. duxisti *om.* KP | 6. sumus nisi] sunt id est contempsisti KP | putasti KP | 7. disertissimum] L*; dissertissimum L²TCK; desertissimum R | 8. et si — possunt *om.* C 9. inuenire R | 10. usque *om.* T*; *praem.* et R²Ph | 12. hel hebraicum *restituimus*; et in hebraicum LTC(hębraycum); in hebraicum R; est in hebraico h; et hebraicam P; hebraica K | 13. simili C; *om.* KP | εως] *praem.* *KAI* R²L²TCh | συ] *COI* R* L*K; *COY* R² | 14. in eodem *om.* P | 15. quoniam] quod P | et corripiemur — 16. mansuetudo *om.* KP | 15. inuenisse *om.* LTC | ∿ uos dicitis inuenisse h | 16. hoc] in hoc R | 17. dicet] dicit R | 19. *ЄΥΦΩΝΙΑΝ* C; *ЄΟΦΩΝΙΑΝ* LT | 21. erudies RL | 22. ∿ positum propter eufoniam K | erudies LT; tu erudies R* | 24. habet KP.

apostrofa fit ad Dominum, nihil nocet sensui si ponatur et *tu*. In eodem: *Et in malitia eorum disperdet eos*. In graeco dicitis non esse praepositionem *in*, sed legi: *Malitiam eorum disperdet*. Sciendum autem, quod et in hebraeo et in cunctis interpretibus positum sit: *In malitia eorum disperdet eos*. Si autem voluerimus legere: *Malitiam eorum disperdet*, id quod in Septuaginta sequitur in fine versiculi *eos* et superfluum erit et vitiosum.

Nonagesimo septimo: *Recordatus est misericordiae suae*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *misericordiae suae Iacob*. Sed hic *Iacob* nomen superfluum est.

Centesimo: *Oculi mei ad fideles terrae ut sederent mecum*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ*. Quis non talem fugiat interpretationem, ut verbum ad verbum exprimens dicat: *ut consederent ipsi mecum?*

Centesimo primo: *Vigilavi et factus sum sicut passer solitarius in tecto*. Et dicitis vos in graeco invenisse *ἐπὶ δώματι*, quod antiqui codices Latinorum interpretati sunt *in aedificio*. *Δῶμα* in orientalibus provinciis ipsum dicitur quod apud nos *tectum*. In Palestina enim et Aegypto, ubi vel scripti sunt Divini libri vel interpretati, non habent in tectis culmina, sed *δώματα*, quae Romae vel *solaria* vel *meniana* vocant, id est plana tecta quae transversis trabibus sustentantur. Denique et Petrus in Actibus Apostolorum, quando ascendit in *δῶμα*, in tectum aedificii ascendisse credendus est. Et quando praecipitur nobis, ut faciamus *δώματι* nostro coronam, hoc praecipitur, ut in tecto faciamus per circui-

2. Ps. 93, 23 8. Ps. 97, 3 11. Ps. 100, 6 15. Ps. 101, 8 22. cf. Act. 10, 9 23. cf. Deut. 22, 8

Codd. RLTCKP.

1. apostrofa] ad postremum C | ponitur KP | 3. legitis C | mali(t)ia CKP | disp. + eos R^2 | 4. in malitiam TC | 5. eos — disperdet *om.* P | 6. id] et secundum C* | in finem RLTC | uersiculi] saeculi R*LT | ∿ eos in fine uers. K* | 8. non. sept.] XCVIII RL | 10. nomen *om.* C | 11. cent.] *om.* T | ad fideles] semper P† | sedeant KP | 12. in graeco *om.* K*P | CYNKAΘHCΘHNAI L | αυτους *om.* P | 13. fugam interpretatione KP | 14. consederint R^2; considerent KP; considerint R* | ∿ mecum ipsi T* | 16. ∿ in greco uos KP | 17. in (*I°*) *om.* KP | 18. nos tectum] latinos tecum P | palaestina h; palestino KP | aegipto K; egypto P; *praem.* in C | 19. uel (*I°*) *om.* C | ∿ uel ubi P | in tecta P | 20. rome T; more C | maeniana h; mediana R*LTC; mẹnia K | 21. ∿ in act. apost. petrus P | 22. δωμα] doma RL; domo T; domata C | 23. credendum C | 24. δωματι *scripsimus cum* h; domati R LTC; doma in K; domia in P.

tum quasdam eminentias, ne facilis in praeceps lapsus sit. Et in Evangelio: *Quae*, inquit, *auditis in aure, dicite super δώματα*, id est *super tecta*. Et in Esaia: *Quid vobis est quod omnes ascendistis in tecta vana?* et multa istiusmodi. In eodem: *Factus sum sicut νυκτικόραξ in domicilio*. Quod similiter habetur in graeco. Et quaeritis quid significet *νυκτικόραξ* apud Latinos. In hebraeo pro *nycticorace* verbum BOS scriptum est, quod Aquila et Septuaginta et Theodotio et quinta editio *nycticoracem* interpretati sunt, Symmachus *upupam*, sexta editio *noctuam*, quod et nos magis sequimur. Denique, ubi apud nostros et Graecos legitur: *Factus sum sicut νυκτικόραξ in domicilio*, apud Hebraeos dicitur: *Factus sum sicut noctua in ruinosis*. Plerique *bubonem* contentiose significari putant. In eodem: *A facie irae et indignationis tuae*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *A facie irae tuae*, cum manifestissimum sit, quod et apud Hebraeos et apud Septuaginta interpretes sic habet: *Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ θυμοῦ σου*. In eodem: *Quoniam placuerunt servis tuis lapides eius et terrae eius miserebuntur*. Pro *terra* in hebraeo AFAR positum est, quod omnes *χοῦν* transtulerunt; et potest tam *pulvis* quam *humus*, id est *terra*, interpretari.

Centesimo secundo: *Non in perpetuo irascetur*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Non in fine*. Sed verbum hebraicum NES et *perpetuum* et *finis* et *victoria* pro locorum intellegitur qualitate.

Centesimo tertio: *Qui facis angelos tuos spiritus*. Pro quo in graeco

2. Matth. 10, 27 3. Esai. 22, 1 4. Ps. 101, 7 11. bubonem] sic in psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 101, 11 15. Ps. 101, 15 17. puluis] sic in psalt. iuxta Hebr. 19. Ps. 102, 9 22. Ps. 103, 4

Codd. RLTCKP.

1. nec R*L* | 2. aure] tecto K | dicitis KP | *δωματα scripsimus cum* h; domata *omn. codd.* | 3. ęsaya C; isaia R | quid] quod R*; + inquit T* | ascenditis CKP | in] super P† | uana] noua C; una KP | 4. huiusmodi P. ¶ uel istiusmodi P² | 5. ∿ in gr. habetur KP | 6. nicticorace CKP; necticorace RLT | 7. quod aquila *om.* KP | theodotio] T*; theodotion T² | nicticoracem L*CKP | 8. symachus P; + uero KP | hupupam LT; ububam P | 9. ubi *om.* KP | nostros] nos KP | graecos] *praem.* apud K | 10. dicitur factus sum *om.* K | 12. irae + tuae KP | pro quo — 13. irae tuae *om.* KP | 13. manifestum KP | 14. habet] R*; habeat P; habetur R² | 15. *οργης* + COY L²TCh | 16. pro terra] propterea C*P | 17. tam puluis] amplius KP | 19. in perpetuo] R*; in perpetuum R² | irascitur R* | ∿ inuenisse uos in greco dicitis T | 20. in finem R*h | nes] nese h | 21. pro — qualitate] intelligitur K | pro] et pro C | ∿ intellegitur pro locorum qualitate P | 22. facit C | suos P* | in graeco *om.* C.

invenisse vos dicitis: Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, id est: *Qui facit angelos suos.* A quibus breviter quaerite, quomodo cum ad Deum sermo sit, quasi ad alium loquens Propheta repente mutetur; maxime cum sic incipiat: *Domine, Deus meus, magnificatus es vehementer; confessionem et decorem induisti.* Et: *Qui tegis in aquis superiora eius,* id est caeli. *Qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulas super pennas ventorum.* Et statim sequitur: *Qui facis angelos tuos spiritus et ministros tuos ignem urentem. Qui fundasti terram super stabilitatem suam.* Et post paululum: *Ab increpatione tua fugient; a voce tonitrui tui formidabunt.* Et: *In loco, quem fundasti eis. Qui emittis fontes in convallibus.* Et illud: *Ut educas panem de terra.* Si ergo omnia ad secundam personam sunt, id est ad Deum, quomodo in uno versiculo tertia persona subito et extra ordinem introducitur? In eodem: *A voce tonitrui tui formidabunt.* Habet et in hebraeo *tonitrui tui*; et miror quomodo apud Latinos scriptorum errore subtractum sit. In eodem: *Hoc mare magnum et spatiosum manibus.* Dicitis in graeco *manibus* non haberi. Et ego novi, sed ex hebraico et de Theodotionis editione in Septuaginta sub asterisco additum est. Denique et in hebraeo ita scriptum est ZE HAIAN GADOL UARAB IDAM, quod Aquila sic interpretatus est: *Αὐλὴ καὶ πλατεῖα χερσίν,* et omnes interpretes: *Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος χερσίν.* Et hoc secundum hebraicam dicitur proprietatem *μεταφορικῶς,* quod quasi expansas manus habeat et in se cuncta suscipiat. In eodem: *Ut educas panem de terra.* Pro quo invenisse vos dicitis *ut educat.* Sed

4. Ps. 103, 1 5. Ps. 103, 3 6. ibid. 7. Ps. 103, 4-5 9. Ps. 103, 7 10. Ps. 103, 8. 10 11. Ps. 103, 14 13. Ps. 103, 7 15. Ps. 103, 25 23. ut educas] Ps. 103, 14 ut educat] sic in psalt. iuxta Hebr.

Codd. RLTCKP.

1. AYTOYC P | id est *om.* K | facis K | 2. suos + spiritus K | quaerite *om.* P* | 3. sit] fit P | ad *om.* T | repente *om.* P* | ∼ cum sic maxime P* | 4. meus *om.* RLT | 5. in *om.* R²KP* | id est] idem P*; item K | caeli] alibi KP | 6. pones LT*K; ponens C | pinnas R*L* | 9. fugiant C; + et KP | 10. quem] quam R* | emittes LT* C | 11. educas] C*; educam C² | 12. uno] unius P* | tertiam personam C | et *om.* C* | 14. tui *om.* KP | 15. scriptorum error subtractus K; error scriptorum subtractus P | 17. hebraica P | de *om.* CKP | 18. est (*I°*) *om.* R*KP | 18. haiam KPh | 19. gadla KP; sadoll RLTC | oarab C | idaim KPh | αυλη — 20. interpretes *om.* R*LT C | 21. et hoc — μεταφορικως *om.* RLT C | ΜΕΤΑΦΩΡΙΚΟΝ K; ΜΕΤΑΦΩΡΙΚΩΝ P | 22. quo KP | expansis manibus C | 23. educas] educat C*.

non potest aliud ad ipsum, aliud de ipso dici. Aut omnia quasi ad Deum loquebatur Propheta, aut omnia ad alium de eo referebat. Cum autem pleraque ad ipsum dirigantur, et ea quae ambigua sunt ad ipsius personam dirigenda sunt. In eodem: *Herodii domus dux est eorum.* Pro *herodio*, quod in hebraeo dicitur ASIDA, Symmachus *ἱκτῖνα*, id est *milvum*, interpretatus est. Denique et nos ita vertimus in latinum: *Ibi aves nidificabunt, milvi abies domus est*, quod scilicet semper in excelsis et arduis arboribus nidos facere consueverit. Unde et sexta editio manifestius interpretata est: *Milvo cupressi ad nidificandum.* Pro *abietibus* autem et *cupressis* in hebraeo ponitur BARUSIM, quod magis *abietes* quam *κυπαρίσσους* significat. In eodem: *Petra refugium erinaciis.* Pro quo in hebraeo positum est SPHANNIM, et omnes *χοιρογρυλλίους* voce simili transtulerunt, exceptis Septuaginta, qui *lepores* interpretati sunt. Sciendum autem animal esse non maius ericio, habens similitudinem muris et ursi; unde et in Palestina *ἀρκομῦς* dicitur et magna est in istis regionibus huius generis abundantia semperque in cavernis petrarum et terrae foveis habitare consuerunt.

Centesimo quarto: *Dedit terra eorum ranas.* Pro quo in graeco *ἐξῆρψεν* vos legisse dixistis. Quod potest ita interpretari: *Ebullivit terra eorum ranas.* Sed et in hoc nulla est in sensu mutatio et nos antiquam interpretationem sequentes, quod non nocebat, mutare noluimus. In eodem: *Et contrivit lignum finium eorum.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *omne lignum.* Sed et hoc additum est et superfluum. In

4. Ps. 103, 17 6. cf. psalt. iuxta Hebr. 11. Ps. 103, 18 18. Ps. 104, 30 19. sic in psalt. iuxta Hebr. 22. Ps. 104, 33

Codd. RLTCKP.

1. dici aut] dici dici autem KP | 4. erodii R | 5. erodio R | simmachus L; symachus P | *ικτινα*] ЄIKTЄINA RLT; ЄKTЄINA KP | 8. consueuerunt KP; consueuit C | 9. cupressi] T*; cupręssi R²; cypressi C*K; cipressi T²; copręssi R²; cypressus C² | 10. cupressis] T*; cypressis K; cipressis T²; copręssis R; cypressos C | 11. *κυπαρισσους scripsimus cum* h; cyparissos R; cyparessos T*; cypressos LT²CP; cypressus K | herinaciis KP | 12. spannim T; phannim KP | *χοιρογρυλλιους scripsimus*; XOIPOΓPYΛΛOYC C; ЄXOIPOYPYAΛIOYC R*L*; XOIPOYPYAΛIOIC L²; TOIC XOIΓω[···]PYΛIO[···] R²; TOY XOIΓOPYΛIOIC T; XOYPΓYMOIC KP; *τοις χοιρογρυλλιοις* h | 13. exceptis] soli KP | 14. sciendum + est KP | maius] magis KP | ericio] K*; hericio K²P | 15. et (2°) *om.* R LT | arcomus KP | 16. in *om.* KP | 18. dedit] edidit KP | 19. dicitis K | ita *om.* C.

eodem: *Quoniam memor fuit verbi sui quod habuit ad Abraham puerum suum.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis ὃν διέθετο, id est *quod disposuit.* Ita enim et in hebraeo et apud Septuaginta habetur interpretes: Ἐμνήστη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ, τοῦ πρὸς Ἀβραὰμ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Ergo, quod in graeco dicitur ὃν διέθετο, in hoc loco et superfluum est et radendum.

Centesimo quinto: *Confitemini Domino, quoniam bonus.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *quoniam* χρηστός, id est *suavis.* Sed sciendum, quod χρηστός et in *bonum* et in *suave* verti potest. Denique in hebraeo ita scriptum est CHI TOB, quod omnes voce simili transtulerunt *quia bonus.* Ex quo perspicuum est, quod et χρηστός *bonus* intellegatur. In eodem: *Non fuerunt memores multitudinis misericordiae tuae.* Dicitis quod in graeco inveneritis: *Et non fuerunt memores; et* coniunctio superflua est. In eodem: *Et inritaverunt ascendentes in mare Rubrum.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis καὶ παρεπίκραναν, et putatis verbum e verbo debere transferri *et amaricaverunt.* Sed haec interpretatio *adnullationi* consimilis est sive *adnihilationi.* Legite Ezechiel et invenietis παραπικρασμόν *inritationem* et *exacerbationem* semper expressum, ubi dicitur οἶκος παραπικραίνων, id est *domus exasperans.* In eodem: *Et vidit cum tribularentur, et audivit orationem eorum.* Quicquid extra hoc in graeco vos invenisse dixistis, superfluum est.

Centesimo sexto: *Et statuit procellam eius in auram, et siluerunt fluctus eius.* Hoc ergo quod pro isto in graeco invenisse vos dicitis: Καὶ ἐπετίμησεν τῇ καταιγίδι αὐτῆς καὶ ἔστη, superfluum est. In eodem:

1. Ps. 104, 42 7. Ps. 105, 1 12. Ps. 105, 7 14. ibid. 17. adnullationi] cf. supra p. 32, l. 8 Ezech.] cf. Ezech. 2, 5. 6. 7 etc. 20. Ps. 105, 44 22. Ps. 106, 29

Codd. RLTCKP.

1. uerbi + sancti h | 2. legisse] inuenisse TK | διεθετο] ЄΘЄΤΟ C | quod *om.* C* | 3. apud] in R²LTC; *om.* R* | ∿ interpretes habetur P | 4. interpr. + *OTI* R²L*Th | 5. διεθετο] ЄΘЄΤΟ C | et] quod et K P | 8. ∿ uos legisse P | χρηστος] Xpos P | 9. quod] quoniam T | et (*1°*) *om.* KP | in suaue] R*; in suauem R²KP | denique + et Ph | 10. simili] semel R* | 11. est *om.* T | quod] qui C | et *om.* KP | intellegitur C | 14. mare + mare h | 15. in graeco *om.* P | 16. e *om.* KP | debere] deberi C; posse KP | sed + et Ph | 17. similis T | hiezechiel R; ezechihelem C P; ehechiel K | 18. inuenitis RLK | ΠΑΡΑΠΙΚΡΑCΜΟC RLTCh | inrit. et] irritatio KP | expressam KP | 19. ΠΑΡΑΠΙΚΡЄΝΩΝ RLT; ΠΑΡΑΠΙΚΡЄΝΑ K; ΠΑΡΑΙΤΙΚΡΗΝΑ P | 21. uos *om.* CP* | ∿ inuenisse uos P²h | dicitis KP | 22. eius *om.* C | 24. επετιμ.] ЄΠЄΤΑξЄΝ TP | ΑΥΤΟΥ T | και εστη *om.* CP; + ЄΙC ΑΥΡΑΝ R²Th.

Et deduxit eos in portum voluntatis eorum. Pro quo invenisse vos dicitis *in portum voluntatis suae.* Sed in hebraeo non habet EPHSAU, quod *voluntatis suae* significat, sed EPHSAM, quod *voluntatis eorum* sonat.

Centesimo septimo: *Exsurge, gloria mea,* quod dicitis in latino non esse, recte in isto psalmo non habet, quia nec apud Hebraeos, nec apud ullum interpretum repperitur, sed habetur in quinquagesimo sexto psalmo, de quo mihi videtur a quodam in istum locum esse translatum. In eodem: *Mihi alienigenae amici facti sunt.* Pro quo in graeco invenisse vos dicitis *ὑπετάγησαν,* hoc est *subditi sunt.* Sed hoc in quinquagesimo nono psalmo scriptum est; in praesenti autem ita apud omnes invenimus translatores: *Ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ἐφιλίασαν,* id est *amici facti sunt,* quod hebraice dicitur ETRHOHE.

Centesimo nono: *Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion.* Dicitis vos in graecis codicibus non legisse *virtutis tuae.* Quod manifeste et in hebraeo et in Septuaginta interpretibus habet. In eodem: *Dominare in medio inimicorum tuorum.* Dicitis in graeco legi *et dominare.* Sed hoc nec in hebraeo habetur nec apud Septuaginta et superfluum est.

Centesimo decimo: *Confitebor tibi, Domine, in toto corde.* In graeco invenisse vos dicitis *in toto corde meo.* Sed et hoc hic superfluum est.

Centesimo tertio decimo: *Deus autem noster in caelo.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis *in caelo et in terra.* Sed et hoc hic superfluum est.

Centesimo quarto decimo: *Et in diebus meis invocabo te.* Dicitis quod in graeco non sit *te.* Et bene, e vestris quoque codicibus eraden-

1. Ps. 106, 30 4. Ps. 107, 3 6. cf. Ps. 56, 9 8. Ps. 107, 10 9. cf. Ps. 59, 10 13. Ps. 109, 2 16. ibid. 19. Ps. 110, 1 21. Ps. 113, 11 23. Ps. 114, 2

Codd. RLTCKP.

1. deduxisti KP | pro quo + in greco R*C | inuenisse *om.* KP | uos *om.* P* | 2. ephsau — 3. sed *om.* KP | 3. suae — uoluntatis (*2°*) *om.* C | 5. non (*1°*) *om.* P* | habet] R*; habetur R² | 6. interpretem TKP | habet KP | 8. in eodem — 9. dicitis *om.* R*LTC | 9. uos *om.* P* | 10. in presente R* | 11. εμοι αλλοφυλοι εφιλιασαν] R*; ЄMOI AΛΛOΦYΛOI OI ΦIΛOI AYXΘHCAN R²; ΑΛΛΟΦΥΛΟΥ ΥΠЄΤΑΓΗCAN P; *OI ΦIΛOI AYXΘHCAN* T | 12. etrhohe] etrhhe C; ethrohe h; ethroeth KP | 13. emittit R* | ex syon C; exion L*; ex syon ex syon KP | 15. habet] R*; habetur R² | 16. legisse C | 17. et *om.* KP | 19. corde + meo L(*ut vid.*) K | in graeco — 20. corde *om.* P | 20. et *om.* P* | 21. centesimo — 22. est *om.* K P | 22. legisse] inuenisse R | hic *om.* h | 24. e] et ex C; de KP; et R | codicibus *om.* P | ∽ uestr. cod. quoque R | radendum CKP.

dum est. In ipso: *Placebo Domino in regione vivorum.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Placebo in conspectu Domini.* Sed hoc superfluum est.

Centesimo septimo decimo: *Et in nomine Domini, quia ultus sum in eos.* Dicitis *quia* in graecis codicibus non inveniri. Sed et in latinis sub asterisco legendum est.

Centesimo octavo decimo: *Et meditabar in mandatis tuis quae dilexi.* In graeco *vehementer* additum legisse vos dicitis. Sed hoc superfluum est. In eodem: *Levavi manus meas ad mandata quae dilexi.* In graeco legisse vos dicitis *ad mandata tua.* Sed hoc superfluum est. In eodem: *Cogitavi vias meas.* In graeco *vias tuas* legisse vos dicitis. Sed hoc superfluum est et rectius *meas* legitur. In eodem: *Et avertisti pedes meos in testimonia tua.* In graeco legisse vos dicitis *et averti.* Sed et hoc superfluum est. In eodem: *Ego autem in toto corde scrutabor mandata tua.* In graeco *in toto corde meo* legisse vos dicitis. Sed hic *meo* superfluum est. In eodem: *Anima mea in manibus meis semper et legem tuam non sum oblitus.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Anima mea in manibus tuis semper.* Sed sciendum et apud Hebraeos et apud Septuaginta et omnes alios interpretes scriptum esse *in manibus meis*, et non *in manibus tuis*, quod hebraice dicitur BACHAFFI; et omnes apud Graecos ecclesiastici interpretes istum locum sic edisserunt, et est breviter hic sensus: cotidie periclitor et quasi *in manibus meis* sanguinem meum porto, *et* tamen *legem tuam non obliviscor.* In eodem: *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non custodierunt legem tuam.* Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Quia non custodivi legem tuam.*

1. Ps. 114, 9 4. Ps. 117, 10. 11. 12 7. Ps. 118, 47 9. Ps. 118, 48 10. sic in psalt. iuxta Hebr. 11. Ps. 118, 59 12. ibid. 14. Ps. 118, 69 16. Ps. 118, 109 24. Ps. 118, 136

Codd. RLTCKP.

2. ∿ uos legisse P | sed + et R | 4. et *om.* KP | 5. in (*I°*) *om.* RLC | quia] quod LTP | ∿ cod. grecis P | inuenitur TKP; inuenire R* | et *om.* KP | 7. meditabor K | dilexisti R*L | 8. ∿ legisse uos dicitis uehementer additum KP | sed + et R | 9. est *om.* K P | mandata + tua LTKPh | 10. tua + quae dilexi uehementer h | hoc] in hoc P; et hoc K. ¶ uel in hoc K² | in eodem *om.* T* | 11. uias] *praem.* iuxta h | 12. est *om.* P | in eodem — 14. superfluum est *om.* KP | 12. auertisti] uerti Ch | 13. legisse] inuenisse T | sed et hoc] *in ras.* C² | 18. et (*I°*)] quod T | 20. achaffi C | 21. ediderunt K | 23. meum *om.* K | ∿ quasi sanguinem in manibus meis porto K | 24. quia] qui L*.

Sed hoc superfluum est, quia et in hebraeo legitur: *Rivi aquarum fluebant de oculis meis, quia non custodierunt legem tuam.* In eodem: *Pronuntiabit lingua mea eloquium tuum.* Pro *pronuntiabit* in graeco φθέγξεται vos legisse dixistis. Quod verbum, sive dicas *pronuntiabit* sive *effabitur* sive *loquetur*, idipsum significat. Denique et nos de hebraeo ita vertimus: *Loquetur lingua mea sermonem tuum.*

Centesimo nono decimo: *Domine, libera animam meam a labiis iniquis, a lingua dolosa.* In graeco legisse vos dicitis *et a lingua dolosa*; *et* superfluum est.

Centesimo vicesimo sexto: *Beatus vir qui inplevit desiderium suum ex ipsis.* In graeco dicitis *virum* non haberi. Quod manifestissime et in hebraeo et in Septuaginta interpretibus continetur.

Centesimo vicesimo nono: *Propter legem tuam sustinui te, Domine.* Dicitis vos in graeco invenisse *propter nomen tuum.* Et nos confitemur plura sic exemplaria repperiri; sed quia veritati studemus, quid in hebraeo sit, simpliciter debemus dicere. Pro *nomine* sive *lege* apud eos legitur THIRA, quod Aquila interpretatus est φόβον, hoc est *timorem*, Symmachus et Theodotion νόμον, id est *legem*, putantes THORA propter litterarum similitudinem iod et vau, quae tantum magnitudine distinguuntur. Quinta editio *terrorem* interpretata est, Sexta *verbum.*

Centesimo tricesimo primo: *Sicut iuravit Domino, votum vovit Deo Iacob.* Pro eo, quod nos interpretati sumus *votum vovit*, in graeco ηὔξατο legisse vos dicitis et putatis interpretari debuisse *oravit.* Sed hoc male; εὐχή enim pro locorum qualitate et *orationem* et *votum* significat secundum illud: *Redde Deo vota tua*, id est τὰς εὐχάς σου.

Centesimo tricesimo quinto: *Qui fecit luminaria magna.* Dicitis

1. sic in psalt. iuxta Hebr. 2. Ps. 118, 172 6. sic in psalt. iuxta Hebr. 7. Ps. 119, 2 10. Ps. 126, 5 13. Ps. 129, 4 21. Ps. 131, 2 25. Ps. 49, 14 26. Ps. 135, 7

Codd. RLTCKP.

1. est *om.* KP | 2. de *om.* C | pronun-(t)iauit R*KP | 3. pro pronunt.] pro quo nun(t)iauit KP | pro *om.* T | ΦΘΕΓΞΟΙΤΟ P | 4. dicitis T* | dicat C | pronun(t)iauit KP | 5. loquitur R* | idipsum] ad ipsum KP | 6. loquitur R* | tuum] meum C | 8. a (*I°*)] et C; et a KP | ∽ uos legisse P | 9. et + ergo KP | 10. uic. sexto] XXV KP | inpleuit] R* (imp.); i(n)-plebit R²h | 11. in (*I°*)] et in RKP | uir CKPh | 14. ∽ in greco uos T | 15. sic *om.* C | repperire R* | ueritate R* | 17. thora C | interpretatum P | 18. symachus P | theodocion C | 19. litterae KP | ioth LT; ioht C | 21. primo *om.* KP | iurauit *om.* P | deo] domino deo K* | 23. sed hoc male *om.* KP | 25. deo] domino KP | 26. facit K

quia in graeco inveneritis *magna solus*. Sed hoc de superiori versiculo est, ubi legimus: *Qui fecit mirabilia magna solus*. Ibi ergo legendum est et hic quasi superfluum non scribendum.

Centesimo tricesimo septimo: *Quoniam magnificasti super omne nomen Sanctum tuum*. In graeco repperisse vos dicitis *super omnes*. Sed in Septuaginta ita legitur: Ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, sicuti et nos in latinum vertimus. Ceterum apud Hebraeos ita esse cognoscite: *Quia magnificasti super omne nomen tuum verbum tuum*. Iuxta editionem autem latinam hic sensus est: *Quoniam magnificasti super omne nomen*, hoc est, quod in caelo et in terra dici potest, *Sanctum* Filium *tuum*.

Centesimo tricesimo octavo: *Quia non est sermo in lingua mea*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis: *Quia non est dolus in lingua mea*. Quod solum Sexta editio interpretata est. Ceterum et apud Septuaginta et apud omnes interpretes et ipsum hebraicum vel λαλιάν vel λόγον, id est *eloquium* et *verbum*, scriptum habet. Denique hebraice MALA dicitur.

Centesimo tricesimo nono: *Funes extenderunt in laqueum*. Pro quo in graeco invenisse vos dicitis: *Funes extenderunt laqueum pedibus meis*. Sed hoc in hoc loco superfluum est. In eodem pro eo quod est: *Habitabunt recti cum vultu tuo*, in graeco repperisse vos dicitis *et habitabunt*. Sed hic *et* coniunctio superflua est.

Centesimo quadragesimo: *Dissipata sunt ossa nostra secus infernum*. Pro quo in graeco legisse vos dicitis *ossa eorum*. Sed et hoc superfluum est.

Centesimo quadragesimo sexto: *Nec in tibiis viri beneplacitum erit ei*. Pro *ei*, *Domino* legisse vos dicitis. Quod non habetur.

2. Ps. 135, 4 4. Ps. 137, 2 8. cf. psalt. iuxta Hebr. 12. Ps. 138, 4 16. eloquium] sic in psalt. iuxta Hebr. 17. Ps. 139, 6 19. Ps. 139, 14 22. Ps. 140, 7 25. Ps. 146, 10

Codd. RLTCKP.

1. superiore R^2L; superire R* | 2. qui] quia P | facit KP | mirab.] luminaria RC | 4. tric. sept.] xxxvi CK P | quoniam] quam KP | 7. sicut KP | 8. quia] quam KP | nomen + sanctum T | tuum (*1°*) *om.* C | 9. ∼ autem edicionem C | quoniam – 10. hoc est *om.* R* | quoniam] quam KP | 12. tric. oct.] xxxvii KP | mea] tua P | 14. quod + non C | 15. λαλιαν] alian KP | uel λογον *om.* T | ΛΟΓΙΟΝ R^2; ΛΟΥΟΝ R* | 16. mala] hela K; *om.* P | 18. in graeco *om.* P | laqueum] *praem.* in KP | 19. sed hoc in hoc loco *om.* P | hoc (*2°*) *om.* TK | 21. hic et] et hic P; hic haec T | coniunctio + est R | est *om.* T | 23. quo] eo quod C | ∼ uos legisse T | ∼ hoc et T | 25. sexto] vii C | tybiis C | uiri *om.* C | ∼ ei erit K | 26. dominum T; o domine KP | habetur] P^2 (tur *in ras.*); habeatur KP^3.

Ideo autem, quod et vos in fine schedulae quaeritis, et sanctus filius meus Avitus frequenter efflagitat, quomodo graeca interpretanda sunt verba, breviter adnotavi. *Νεομηνία* mensis exordium est, quod nos secundum latinae linguae proprietatem *kalendas* possumus dicere. Verum, quia apud Hebraeos mensis secundum lunae cursum supputatur et apud Graecos *μήνη luna* dicitur, *νεομηνία* quasi *nova luna* appellatur. *Ἔρημος* autem *desertum* vel *solitudinem* significat; *θρόνος*, *sedem* vel *solium*; *νυκτικόραξ*, ut diximus, *noctuam*. *Κυνόμυια*, non, ut Latini interpretati sunt, *musca canina* dicitur per *υ* graecam litteram; sed, iuxta hebraicam intellegentiam, per *δίφθογγον* debet scribi *οι*, ut sit *κοινόμυια*, id est *omne muscarum genus*, quod Aquila *πάνμικτον*, id est *omnimodam muscam* interpretatus est. *Λαξευτήριον* autem, pro quo Latinus *asciam* vertit, nos genus ferramenti interpretamur quo lapides dolantur. Denique, ex hebraeo vertentes ita diximus: *Et nunc scalpturas eius pariter bipinne et dolatoriis deraserunt.* *Λαξευτήριον* ergo *dolatorium* dici potest.

EXPLICIT EPISTULA SANCTI HIERONYMI AD SUNNIAM ET FRETELAM

8. diximus] supra p. 34, l. 8. 14. Ps. 74, 6 in psalt. iuxta Hebr.

Codd. RLTCKP.

1. ideo] R*; de eo R^2KP | sedulę C | 2. graeca *om.* R* | interpr.] interponenda K | sint RL | 3. uerba] nomina T | *νεομηνια*] neomenia R^2L^2TP; neominia R*L*K; necminia C | exordii C | 6. neomenia L^2T; neominia RL*; necminia C | 7. *θρονος*] thronus RLT CKP | 8. *KYNOMYA* RLT; *KYNOMIA* K; kinomia P | 10. *οι om.* T | *KOINOMIA* RLCKP; *KOYNOMYIA* T | 11. ∽ genus muscarum TP | quod] sed KP | 13. interpretabimur T; interpretati sumus KP | quod C | 14. et (*I°*)] ut RLT C | sculpturas T; sculpturam P^2; sculptura KP* | bipinnę LC; bipennae TKP*; bipenna P^2.

Subscr. explicit epistola sancti hieronimi ad sunniam et fretelam LT — explicit epistola sancti hieronimi presbiteri P — explicit R — finit K — *sine subscr.* Ch.

PSALMI

INDEX CODICUM ET EDITIONUM

R (*Reginensis*) Vaticanus, Reg. lat. 11. S. VIII.
F (*Corbeiensis*) Petropolitanus F. v. I. nº 5. S. VIII.
C (*S. Columbae*) Dublinensis, Acad. S. VI.
I (*S. Ebrulfi*) Rothomagensis 24. S. X.
L (*Lugdunensis*) Lugdunensis 425 (351) et Parisinus, N. Acq. lat. 1585. S. V-VI.

M (*Ambianensis*) Ambianensis 18. S. VIII-IX.
Q (*Caroli Magni*) Parisinus lat. 13159. a. 795-800.
W (*Dagulfi*) Vindobonensis 1861 (652). a. 783-795.

Φ^{R} (*Rorigonis*) Parisinus lat. 3. S. IX.
Φ^{G} (*Grandivallensis*) Londiniensis Add. 10546. S. IX.
Φ^{V} (*Vallicellianus*) Romanus, Bibl. Vallic. B. 6. S. IX.
Φ^{P} (*Paulinus*) Romanus, Abb. S. Pauli extra Muros. S. IX.
U (*Ultraiectensis*) Ultraiectensis 32. S. IX.
G (*Sangallensis*) Sangallensis, Abb. 20. S. IX.
K (*Augiensis*) Caroliruhensis, Aug. XXXVIII. S. IX.
Ψ^{B} (*Bovinensis*) Vaticanus lat. 10510. S. XII.

V (*S. Mariae de Cupro*) Vaticanus, Pal. lat. 65. S. XII-XIII.
D (*Cantuariensis* seu *Eadwini*) Cantabrigiensis, Trin. Coll. R. 17. I. S. XII.
Ω^{S} (*Universitatis* seu *Sorbonicus*) Parisinus lat. 15467. a. 1270.
Ω^{M} (*Mazarinaeus*) Parisinus, Bibl. Mazar. 5. a. 1231.

k *fragm. e cod. rescripto* Caroliruhensi, Aug. CXII. S. VII-VIII. [*continent* Ps. 93, 19–103, 30; 104, 24–105, 31; 106, 8–107, 14].
a Editio princeps, 42 lin. dicta (Moguntiae?), a. 1452 (?).
f Editio Iacobi Fabri Stapulensis secunda, Parisiis, a. 1513.
g Editio Gobelini Laridii, Coloniae, a. 1530.
r Editio Roberti Stephani secunda, Parisiis, a. 1532.
e Editio Roberti Stephani quarta, Parisiis, a. 1540.
l Editio Theologorum Lovaniensium, Antverpiae, a. 1583.
v *Codex Carafianus* (Vaticanus lat. 12959-12960), ubi lectionem Lovaniensium a. 1583 immutatam servat.
w *Codex Carafianus*, ubi lectionem Lovaniensium mutat.
s Editio Sixti V Pont. Max., a. 1590.
c Editio Clementis VIII Pont. Max., a. 1592.

Guill. Correctorium Guillelmi de Mara, (ex cod. Vat. lat. 3466, S. XIII).

$\Phi\Omega$ Consensus codicum Φ^{RGVP}, Ω^{SM}.

Defectus codicum in capite secundi apparatus pro unaquaque pagina notantur.

Sigla *Ro* et *He* ad psalterium quod dicitur Romanum et ad psalterium iuxta Hebraeos lectorem remittunt. Sigla vero graecis litteris expressa codices antiquarum versionum latinarum designant Veronensem (α), Sangallensem 912 (β), Sangermanensem (γ), Corbeiensem (δ), Coislinianum (ε), Vaticanum lat. 5359 (ζ), Augiensem priorem ($\varkappa$) et alterum (λ), Sangallensem 1395 (σ). Psalterium Mozarabicum citatur secundum codices Cavensem (*moz*^{c}) et Complutensem (*moz*^{x}) iisque concordantibus *moz* appellatur; Mediolanense siglo *med* indicatur. Horum omnium ant. psalt. lectiones tunc tantum expresse citantur cum a lectione psalt. *Ro* discrepant. Pro solis psalmorum titulis citatur insuper codex Amiatinus siglo *Amiat.*

Inter opera S. Hieronymi siglis *comm.* et *tract.* commentariola et tractatus designamus quae edidit d. Germanus Morin.

Libri qui rarius citantur, v. g. lectionaria, librique liturgici antiquiores, aperte, unusquisque loco suo, designantur.

In locis Patrum citatis, numeri capitulorum ad *Migne Patrologiam latinam* referuntur, vel, ubi auctorem suppetit, ad *Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum*, Academiae Vindobonensis.

DE TRIPLICI NOTARUM APPARATU

Primus notarum apparatus de constituto archetypi textu rationem reddit, in omnibus locis ubi, ceteris variantibus, codices RFC, seu codice C deficiente, RFI, inter se non concordant vel a textu nostro discrepant. Pro obelis et asteriscis vero in hoc apparatu ii tantum loci notantur ubi codex R haec signa omisit vel male adposuit.

Secundus apparatus ad historiam textus spectat et varias lectiones omnium codicum et editionum refert, exceptis mere orthographicis.

Tertius apparatus divisiones textus exhibet, maiores ex codicibus omnibus, minores vero ex RCIL.

DECLARATIO SIGNORUM

In textu:

† † loca designant ubi lectio mendosa archetypi ex coniectura vel iuxta lectionem codicum recentiorum corrigitur.

In primo vel secundo notarum apparatu:

= lectioni ipsius textus postponitur cui codicum universorum testimonium subnectitur (*apparatus plenior* seu *positivus*).

] lectionem ipsius textus designat de qua aliquid notatur vel cui refertur varia lectio alterius formae seu radicis.

**** numerum indicat litterarum erasarum vel quae legi nequeunt in codice.

† post sigla codicum, lectionem designat quae prima manu scripta in codice legebatur, priusquam *ipse scriptor* eam aliquo modo mutaret vel corrigeret.

* item post sigla codicum, lectioni postponitur quae in codice prima manu scripta fuerat, deinde vero ab *altero scriptore*, seu *secunda manu*, correcta fuit.

¹ item post sigla codicum, lectionem sequitur quam ipse scriptor propria manu corrigendo induxit.

² item post sigla codicum, lectionem designat ab altero scriptore, seu secunda manu, inductam.

³ item post sigla codicum: lectio tertia manu inducta.

Nota bene: Ubicumque signum ¹ vel ² in notis non apparet, corrector † vel * lectionem codicis sui ad formam textus nostri reduxit.

∿ inversa verba designat.

praem. praemissa verba praecedit.

+ additis verbis praeponitur.

om. omissa verba sequitur.

⟦ ⟧ post longiorem variam lectionem pluribus codicibus communem, singulorum codicum varias lectiones includunt.

¶ notis praeponitur quae ex *Correctoriis* vel ex codicum marginibus desumuntur.

In tertio apparatu:

¶ § ⟨ divisiones textus designant: maiores, medias, minores.

INCIPIT LIBER PSALMORUM

I. [1] Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum
et in via peccatorum non stetit
et in cathedra pestilentiae non sedit
[2] sed in lege Domini voluntas eius
et in lege eius meditabitur die ac nocte
[3] et erit tamquam lignum
quod plantatum est secus decursus aquarum
quod fructum suum dabit in tempore suo
et folium eius non defluet
et omnia quaecumque faciet prosperabuntur
[4] non sic impii ÷ non sic:
sed tamquam pulvis quem proicit ventus ÷ a facie terrae:
[5] ideo non resurgent impii in iudicio
neque peccatores in consilio iustorum
[6] quoniam novit Dominus viam iustorum
et iter impiorum peribit.

II. [1] PSALMUS DAVID
Quare fremuerunt gentes
et populi meditati sunt inania

I. 3. defluit R*F* | 4. ÷ *utroque loco in spatio a* R* *relicto inseruit* R^2 | 5. resurgent F* *cum* LXX; resurgunt RF^2I.

Desunt CL.

Tit. incipit liber psalmorum Ψ^B; in nomine patris et filii et spiritus sancti incipit liber psalmorum Q; liber psalmorum grelbsc; in nomine sanctae trinitatis incipit liber psalterii W; incipit (*praem.* in christi nomine Φ^P) psalterium de translatione septuaginta interpretum emendatum a sancto hieronimo praesbytero (prbo Φ^P) in nouo Φ^{RP}; incipit liber hymnorum uel soliloquiorum prophete dauid de xpcristo Ω^S; origo prophetie dauid regis psalmorum numero CL G; *om.* RFMΦ^{GV}UKVDΩ^M(*spat. rel.*)af.

I. 1. in (2°) *om.* Ω^M | in (3°) *om.* Φ^R.
3. defluit R*F*.
4. ÷ (1°) = R^2IQΦG; *om.* R*(*spat. rel.*), *rell. codd. et edd.* | proiecit Φ^{GV} | ÷ (2°) = $R^2Q\Phi^{RGVP^2}$(*sed* : *post* facie)G^2; *om.* R*(*spat. rel.*)Φ^{P}*G*, *rell. codd. et edd.*
5. resurgent = F*Φ^{V}rmc *cum LXX*, γ *moz*^{c} *et He*; resurgunt F^2, *rell. codd. et edd. cum Ro* | concilio ftsc.

II. 1. psalmus dauid] ipsi dauid Φ^P; in finem psalmus ipsi dauid f; *om.* U$\Psi^B\Omega^M$arelbsc *cum hebr., LXX et He.*

I. (*num. om. codd. et edd. praeter* FKΩ^{SM^2}fsc) | 1. ⟨beatus RI | ⟨et (1°) R | ⟨et (2°) R | 2. ⟨sed RI | ⟨et R | 3. ⟨et RI | ⟨quod (1°) R | ⟨quod (2°) R | ⟨et (2°) RI | ⟨et (3°) R | 4. ⟨non (1°) RI | ⟨sed R | 5. ⟨ideo RI | ⟨neque RI | 6. ⟨quoniam RI | ⟨et R.

II. (*num. om.* RIUG*Ψ^BVDΩ^M*ag) | 1. ⟨quare RI | ⟨et R.

[2] adstiterunt reges terrae
et principes convenerunt in unum
adversus Dominum et adversus christum eius
DIAPSALMA
[3] disrumpamus vincula eorum
et proiciamus a nobis iugum ipsorum
[4] qui habitat in caelis inridebit eos
et Dominus subsannabit eos
[5] tunc loquetur ad eos in ira sua
et in furore suo conturbabit eos
[6] ego autem constitutus sum rex ab eo
super Sion montem sanctum eius
praedicans praeceptum eius
[7] Dominus dixit ad me filius meus
es tu
ego hodie genui te
[8] postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam
et possessionem tuam terminos terrae
[9] reges eos in virga ferrea
tamquam vas figuli confringes eos
[10] et nunc reges intellegite
erudimini qui iudicatis terram
[11] servite Domino in timore
et exultate ei in tremore
[12] adprehendite disciplinam
nequando irascatur Dominus et pereatis de via iusta
[13] cum exarserit in brevi ira eius
beati omnes qui confidunt in eo.

II. 4. subsannauit R | **11.** in tremore R^2F^2I *cum LXX*; cum tremore R*F* *cum Ro* | **13.** in breue R*F*.

Desunt CLΦ^{v}(*a v.* 11, domino).

2. aduersum (*2°*) V | diapsalma] *sub* ÷ Φ^{RV*}; *om.* WΦ^{v2p}UG*KΨ^{B}VDΩ *edd. cum hebr.*

3. a nobis] *sub* ÷ Φ (*sed in* Φ^{RV} : *post* ipsorum).

4. inridebit] U*; inridet U^2 | eos] *sub* ÷ R^2(*sed* : *post* et)IΦG^2 | subsannauit RQ*.

5. conturbauit W*Ψ^{B}*.

6. ab eo] *sub* ÷ IQ^2ΦG^2 | syon Ψ^{B}DΩ𝔞 | eius (*1°*)] suum Ω^{M} *cum He* | eius (*2°*)] *sub* ÷ I.

7. es tu] esto Q*.

8. a *om.* F* *cum αδ*.

9. tamquam] *praem.* et M*Ψ^{B2}VD* Ω^{S}agrelʒc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* A). ¶ ant. cum hebr. et greco non interponunt « et » *Guill.* | confringis F*.

10. qui] *sub* ÷ Q^2Φ^{RGV}G^2Ψ^{B}(*sed in* Q^2Φ^{R} : *post* terram).

11. exaltate Ω^{M} | ei] *sub* ÷ R^2I Φ^{RGP2}G^2Ψ^{B} | in] M*; cum R*F*Ψ^{B}VDΩ *edd. cum Ro*; *om.* M^2. ¶ ant. cum hebr. habent « in » et grecus *Guill.*

12. dominus] *sub* ÷ R^2IQΦ^{RGP2} | iusta] *sub* ÷ R^2IΦ^{RGP2}.

13. in breue R*F*; in briue R^2 | omnes] *sub* ÷ R^2 | in eum Φ^{RG} *cum Ro et He*; in eis f.

---

2. ⟨adstiterunt RI | ⟨et R | ⟨adversus (*1°*) R | 3. ⟨disrumpamus RI | ⟨et R | 4. ⟨qui RI | ⟨et R | 5. ⟨tunc RI | ⟨et R | 6. ⟨ego RI | ⟨super R | ⟨praedicans R | 7. ⟨dominus RI | ⟨ego R | 8. ⟨postula RI | ⟨et (*2°*) R | 9. ⟨reges RI | ⟨tamquam R | 10. ⟨et RI | ⟨erudimini R | 11. ⟨servite RI | ⟨et R | 12. ⟨adprehendite RI | ⟨nequando R | 13. ⟨cum RI | ⟨beati R.

III. [1] PSALMUS DAVID CUM FUGERET
A FACIE ABESSALON FILII SUI
[2] Domine quid multiplicati sunt
qui tribulant me
multi insurgunt adversus me
[3] multi dicunt animae meae
non est salus ipsi in Deo ÷ eius :
DIAPSALMA
[4] tu autem Domine susceptor meus
es
gloria mea et exaltans caput
meum
[5] voce mea ad Dominum clamavi
et exaudivit me de monte sancto
suo
DIAPSALMA
[6] ego dormivi et soporatus sum
exsurrexi quia Dominus suscipiet me
[7] non timebo milia populi circumdantis me
exsurge Domine salvum me fac
Deus meus
[8] quoniam tu percussisti omnes
adversantes mihi sine causa
dentes peccatorum contrivisti
[9] Domini est salus et super populum tuum benedictio tua.

III. 1. fugiret R | 2. aduersus FI; aduersum R | 3. ÷ *in spatio a* R* *relicto inseruit* R² | 6, exsurrexi RF; et exsurrexi I | suscipiet I; suscepiet F; suscepit R | 7. circumdantes R* | 9. tua FI; tua diapsalma R.

Desunt CLΦ^{v}.

III. 1. psalmus — sui *om.* UΨ^{B}Ω^{M} (*spat. rel.*)𝔞 | psalmus *om.* Ω^{S} | cum — sui] et sequentia F (*in quo titulus integer in col. ad psalt. He pertinente invenitur*) | fugiret RM† | ∿ cum fug. dauid Ω^{S} | abessalon = R *cum Ro et He, cf. LXX*; abisalon MΦ^{RG}; abisolon I; absalon WΦ^{P}GKVDΩ^{S}𝔣𝔷 *Amiat.*; absolon 𝔤; absalom 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔠; absał Q | fili R *Amiat**.

2. aduersus = FIQ²G² *cum βδσ* et He*; aduersum Q*G*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

3. in deo eius] *sub* ÷ Q | ÷ = R² I²Φ^{R2GP}G²; *om.* R*(*spat. rel.*)I*Φ^{R}*G*, *rell. codd. et edd.* | diapsalma *om.* WΦ^{G}* UG*KΨ^{B}VDΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠.

4. es] *sub* ÷ R²Φ^{RGP}G².

5. diapsalma *om.* WΦ^{G}*UG*KΨ^{B}V DΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠.

6. exsurrexi = RF *cum hebr., LXX, a moz^{c}, cf. He*; et ex(s)urrexi *rell. codd. et edd. cum γδ et Hier. comm. p. 10 et in Hierem. 31 (38), 26, cf. Ro.* ¶ ant. « et exsurrexi » alia litera « exsurrexi » *Guill.* | suscipiet = I *cum LXX et αβγ moz^{c} atque Hier. comm. l. c. et in Hierem. l. c.* (*cod.* S), *cf. moz^{x}* (suscitabit); suscepiet F; suscepit *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (sustentauit).

7. populi *om.* Q* | circumdantes R* Q*W*Ω^{M} | exsurge] ex *sub* ÷ I².

8. tu] *sub* ÷ R²Φ^{RG2P}G²Ψ^{B} | contriuisti + diapsalma Q.

9. et] *sub* ÷ IΦ^{P} | tua + diapsalma RMΦ^{R}(*sub* ※)^{v}G²(*sub* ※), *cf. hebr.*; + semper 𝔣 *cum He.*

III. (*num. om.* IUG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨domine RI | ⟨multi R | 3. ⟨multi RI | ⟨non R | 4. ⟨tu RI | ⟨gloria R | 5. ⟨voce RI | ⟨et R | 6. ⟨ego RI | ⟨exsurrexi R | 7. ⟨non RI | ⟨exsurge R | 8. ⟨quoniam RI | ⟨dentes R | 9. ⟨domini RI.

IIII. [1] IN FINEM IN CARMINIBUS PSALMUS DAVID
[2] Cum invocarem exaudivit me
Deus iustitiae meae
in tribulatione dilatasti mihi
miserere mei et exaudi orationem meam
[3] filii hominum usquequo gravi corde
ut quid diligitis vanitatem et quaeritis mendacium
DIAPSALMA
[4] et scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum
Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum
[5] irascimini et nolite peccare
quae dicitis in cordibus vestris
in cubilibus vestris conpungimini
DIAPSALMA
[6] sacrificate sacrificium iustitiae et sperate in Domino
multi dicunt quis ostendet nobis bona
[7] signatum est super nos lumen vultus tui Domine
dedisti laetitiam in corde meo
[8] a fructu frumenti et vini et olei sui multiplicati sunt
[9] in pace in idipsum dormiam et requiescam
[10] quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me.

IIII. 1. in finem carminibus psalmus dauid F; in finem in hymnis canticum huic dauid R; in finem psalmus dauid canticum I | 2. exaudiuit RF; exaudisti I | 3. fili F*I | diapsalma RF; *om.* I | 5. diapsalma RFI²; *om.* I* | 6. ostendit F.

Desunt CLΦ^{v}.

IIII. 1. in finem in carminibus psalmus dauid = F(*om.* in 2°)QΦ^{RGP}Ggrel ɒc; psalmus in finem in carminibus *Amiat.*; in finem in hymnis canticum huic dauid RM; in finem psalmus cantici dauid WKVDƒ *cum Ro*; in finem psalmus dauid canticum I; in finem psalmus cantici dauid in finem in carminibus ppls dauid Ω^{s}; psalmus cantici dauid in finem ȝ; *om.* UΨ^{B}Ω^{M}ɑ.

2 exaudisti IΩ^{s} *cum Ro et Hier. comm. p. 10.* ¶ ant. et grecus et Aug. in prima glossa et Remigius habent in tercia persona *Guill.*

3. fili F*I | graui] F*^{3}; graue F²; graues R *cum Ro* | diabpsalma U; *om.* IQ WΦ^{G}*G*KVDΩagrelɒȝc.

4. et] *sub* ※ G²; *om.* ȝ. ¶ grecus et hebr. et ant. habent « et » *Guill.* suum] tuum Φ^{G}.

5. irascemini ɑ | quae] qui Wɑ | in (2°)] *praem.* et Q*Φ^{RG}Ψ^{B2}Ωfgrelȝ *cum Ro et Hier. comm. p. 11 et ep. 28, 3.* ¶ hebr. et grecus non preponunt « et » sed quidam ant. *Guill.* | conpungemini I diabpsalma U; *om.* I*WΦ^{G}*G*KΨ^{B}VDΩ agrelɒȝc.

6. et] *in ras.* I²; *om.* R | ostendet = RIVrw *cum LXX*; ostendit *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

8. et (*1°*) *om.* Ψ^{B2}DΩagrelɒȝc *cum Ro.* ¶ ant. cum hebr. interponunt « et » atque Aug. et grecus *Guill.* | et olei] *sub* ÷ IQΦ^{RGP2}(*sed : post* et)G²Ψ^{B}.

9. in idipsum] Q*^{3}; in idipso Q² WU.

IIII. (*num. om.* UG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*ɑ) | 2. ⟨cum RI | ⟨in R | ⟨miserere R | 3. ⟨filii RI | ⟨ut R | 4. ⟨et RI | ⟨dominus (2°) R | 5. ⟨irascimini RI | ⟨quae R | ⟨in (2°) R | 6. ⟨sacrificate RI | ⟨multi R | 7. ⟨signatum RI | ⟨dedisti R | 8. ⟨a RI | 9. ⟨in (*1°*) RI | 10. ⟨quoniam RI.

V. [1] IN FINEM PRO EA QUAE HEREDITATEM CONSEQUITUR PSALMUS DAVID
[2] Verba mea auribus percipe Domine
intellege clamorem meum
[3] intende voci orationis meae
rex meus et Deus meus
[4] quoniam ad te orabo Domine
mane exaudies vocem meam
[5] mane adstabo tibi et videbo
quoniam non deus volens iniquitatem tu es
[6] neque habitabit iuxta te malignus
neque permanebunt iniusti ante oculos tuos
[7] odisti omnes qui operantur iniquitatem
perdes ÷ omnes : qui loquuntur mendacium
virum sanguinum et dolosum
abominabitur Dominus
[8] ego autem in multitudine misericordiae tuae
introibo in domum tuam
adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo
[9] Domine deduc me in iustitia tua propter inimicos meos
dirige in conspectu meo viam tuam
[10] quoniam non est in ore eorum veritas
cor eorum vanum est
[11] sepulchrum patens est guttur eorum
linguis suis dolose agebant iudica illos Deus
decidant a cogitationibus suis
secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos
quoniam inritaverunt te Domine

V. 6. habitauit F* | 7. ÷ *in spatio a* R* *relicto inseruit* R² | 9. in iustitia tua F; in tua iustitia RI *cum Ro.*

Desunt CLQ(*a v.* 1, in finem)Φ^{v}G*(*a v.* 10, quoniam).

V. 1. in finem — dauid] psalmus dauid pro ea quae hereditatem accepit 𝔖; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | pro his qui hereditatem consequuntur *Amiat.*; *om.* G | hereditate U | consequebatur Ω^{s}; consecuta est I | ∿ conseq. hered. VΩ^{s} | ps. dauid *om.* UVΩ^{s}.

3. intende — meae] *sub* ÷ I.

4. ÷ ex : audies I.

5. uidebo + te V *cum a et moz^{x}, cf. Hier. tract. p. 12* (subauditur: te uidebo) | non] tu non es Ω^{M}* | ∿ uolens deus I *cum Ro.*

6. habitauit F*Φ^{P}.

7. ÷ = R²IΦ^{RG2P}Ψ^{B}; *om.* R*(*spat. rel.*)Φ^{G}*, *rell. codd. et edd.* | uirum] uerum R*.

8. in multitudinem F.

9. duc Ψ^{B} | in tua iustitia RI *cum Ro et Hier. tract. p. 14*; in iustitia Ω^{s}* meo uiam meam 𝔞; tuo uiam meam K VDΩ𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔖𝔠 *cum Ro, cf. LXX (plerosq. codd.) et Hier. ep. 106 et adv. Pelag. 3, 8.* ¶ hebr. et ant. et Remigius non habent « in conspectu tuo uiam meam » sed e contrario ... primis auctoritatibus est standum quoad textum psalmi non quoad cantum responsorii [*in off. defunct.*] *Guill.*

11. est] *sub* ÷ I | decedant F*.

V. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨verba RI | ⟨intellege R | 3. ⟨intende RI | ⟨rex R | 4. ⟨quoniam RI | ⟨mane R | 5. ⟨mane RI | ⟨quoniam R | 6. ⟨neque (*1°*) RI | ⟨neque (*2°*) R | 7. ⟨odisti RI | ⟨perdes R | ⟨virum RI | 8. ⟨ego R | ⟨introibo RI | ⟨adorabo R | 9. ⟨domine RI | ⟨dirige R | 10. ⟨quoniam RI | ⟨cor R | 11. ⟨sepulchrum RI | ⟨linguis R | ⟨decidant RI | ⟨secundum R | ⟨quoniam R.

12 et laetentur omnes qui sperant in te
in aeternum exultabunt et habitabis in eis
et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum
13 quoniam tu benedices iusto
Domine ut scuto bonae voluntatis coronasti nos.

VI. 1 IN FINEM IN CARMINIBUS PRO OCTAVA PSALMUS DAVID
2 Domine ne in furore tuo arguas me
neque in ira tua corripias me
3 miserere mei Domine quoniam infirmus sum
sana me Domine quoniam conturbata sunt ossa mea
4 et anima mea turbata est valde
et tu Domine usquequo
5 convertere Domine eripe animam meam
salvum me fac propter misericordiam tuam
6 quoniam non est in morte qui memor sit tui
in inferno autem quis confitebitur tibi
7 laboravi in gemitu meo
lavabo per singulas noctes lectum meum
in lacrimis stratum meum rigabo
8 turbatus est a furore oculus meus
inveteravi inter omnes inimicos meos

---

13. benedicis R*F.

VI. 1. in carminibus F; in hymnis RI(ym.) *cum Ro* | psalmus RF; *om.* I | 5. eripe FI; et eripe R | 7. in lacrimis R*; lacrimis R²I; in lacrimis meis F.

Desunt CLQ(*usque ad v.* 13, nos)ΦᵛG*.

12. omnes (2°)] *sub* ÷ IΦᴿᴳᴾ²Ψᴮ.

13. tu + domine I *cum Ro* | benedicis R*F *cum γδ*σ*, *cf. LXX* (*codd.* BA) | uoluntatis + tu(a)e K²Ψᴮ²VDΩˢ *edd. cum Ro et Hier. passim.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non subiungunt « tue » *Guill.*

VI. 1. in finem in carminibus pro octaua psalmus dauid = FQΦᴿᴳᴾ𝔔𝔚; in finem in hymnis (ymnis I) pro octaua psalmus (*om.* I) dauid RIM *cum Ro*; in finem in carminibus psalmus dauid pro octaua Kfrelc *Amiat.*; psalmus dauid in finem in hymnis pro octaua 𝔖; in finem pro octaua in carminibus dauid 𝔚; in finem psalmus dauid pro octaua UVD Ωˢ; psalmus dauid G²; *om.* ΨᴮΩᴹ𝔞.

4. et (2°)] sed Ωˢ𝔯𝔢𝔖𝔠. ¶ ibi non est « sed » immo « et » est ibi secundum hebr. et ant. et Ieron. et Aug. et Cassiod. et grecum *Guill.*

5. conuertere] R*³; conuerte R² | eripe] *praem.* et RM²Q*Φᴾ²G²Ψᴮ²VDΩ 𝔞𝔤𝔯𝔢𝔦𝔳𝔖𝔠 *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non habent « et » *Guill.*

6. autem] *sub* ÷ I.

7. gemito F* | in lacrimis = R* *cum α et Hier. ep. 22, 18, 1 et 108, 15, 3 et 122, 1, 12 et in Is. 26, 7*; lacrimis R²I *cum Ro*; in lacrimis meis F *cum LXX, β et Hier. comm. p. 8, et tract. p. 313* (*cod.* G), *cf. hebr.*; lac(ri)mis meis *rell. codd. et edd. cum He et Hier. tract. l. c.* (*rell. codd.*) | meum *om.* Q*.

---

12. ⟨et (*1°*) RI | ⟨in (*2°*) R | ⟨et (*3°*) RI | 13. ⟨quoniam R | ⟨domine RI.

VI. (*num. om.* IG*ΨᴮVΩᴹ𝔞) | 2. ⟨domine RI | ⟨neque R | 3. ⟨miserere RI | ⟨sana R | 4. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 5. ⟨convertere RI | ⟨salvum R | 6. ⟨quoniam RI | ⟨in (*2°*) R | 7. ⟨laboravi RI | ⟨lavabo R | ⟨in R | 8. ⟨turbatus RI | ⟨inveteravi R.

[9] discedite a me omnes qui operamini iniquitatem
quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei
[10] exaudivit Dominus deprecationem meam
Dominus orationem meam suscepit
[11] erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei
convertantur et erubescant valde velociter.

VII. [1] PSALMUS DAVID QUEM CANTAVIT DOMINO PRO VERBIS CHUSI FILII IEMINI
[2] Domine Deus meus in te speravi
salvum me fac ex omnibus persequentibus me et libera me
[3] nequando rapiat ut leo animam meam
dum non est qui redimat neque qui salvum faciat
[4] Domine Deus meus si feci istud
si est iniquitas in manibus meis
[5] si reddidi retribuentibus mihi mala
decidam merito ab inimicis meis inanis
[6] persequatur inimicus animam meam et conprehendat
et conculcet in terra vitam meam
et gloriam meam in pulverem deducat
DIAPSALMA
[7] exsurge Domine in ira tua
exaltare in finibus inimicorum meorum
et exsurge Domine Deus meus in praecepto quod mandasti
[8] et synagoga populorum circumdabit te
et propter hanc in altum regredere

VII. 1. fili R | 7. exaltare RF; et exaltare I | et exsurge RI; exsurge F.

Desunt CLΦ^{v}G*.

9. ÷ ex : audiuit I | fletus mei *om.* W.
10. ÷ ex : audiuit I | suscipit W*.
11. ualde] *sub* ÷ R^{2}(*sed* : *post* uelociter)IQΦ^{G2P}.

VII. 1. *tit. bis scripsit* D; *om.* Ψ^{B} Ω^{M}𝔞 | psalmus] *praem.* in finem MVD (*pr. loco*)Ω^{S}𝔤 *cum moz^{C}* | quem — iemini *om.* G^{2} *cum* σ *moz^{C}* | quem] quae Φ^{G} | cusi V | fili RMQW *Amiat.* | hiemini Φ^{P}; ieminei *Amiat.*; gemini UVD(*pr. loco*)Ω^{S}.
5. reddi U | decedam F.
6. in terram QWU *cum LXX*, σ* *et Hier. tract. p. 22* | meam (2°) *om.* 𝔞 et glor. meam *om.* Ω^{S*M} | in puluere Φ^{P} | diabpsalma U; diabsalma Q; *om.* WΦ^{G*} G^{2}KΨ^{B}VDΩ *edd.*
7. exaltare] *praem.* et IQ^{2}G^{2}Ψ^{B2}VD Ω^{S}𝔞gre[ȝc *cum Ro.* ¶ ant. cum hebr. et Ieron. non interponunt « et » nec grecus item Aug. Cassiod. *Guill.* | meorum] Ψ^{B2} (me *in ras.*) | et] *sub* ※ R^{2}Q^{2}Φ^{RG2}; *om.* FΩ^{S}𝔞 *cum LXX et Ro atque Hier. tract. p. 22* | domine] *sub* ÷ QΦ^{RG2P}Ψ^{B}.
8. sinagoga RFIQWΦ^{R}UΨ^{B}V.

---

9. ⟨discedite RI | ⟨quoniam R | 10. ⟨exaudivit RI | ⟨dominus (2°) R | 11. ⟨erubescant RI | ⟨convertantur R.

VII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}*VΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨domine RI | ⟨salvum R | 3. ⟨nequando RI | ⟨dum R | 4. ⟨domine RI | ⟨si (2°) R | 5. ⟨si RI | ⟨decidam R | 6. ⟨persequatur RI | ⟨et (2°) R | ⟨et (3°) R | 7. ⟨exsurge RI | ⟨exaltare R | ⟨et RI | 8. ⟨et (1°) R | ⟨et (2°) RI.

9 Dominus iudicat populos
iudica me Domine secundum iustitiam meam
et secundum innocentiam meam super me
10 consummetur nequitia peccatorum
et diriges iustum
et scrutans corda et renes Deus
11 iustum adiutorium meum a Deo
qui salvos facit rectos corde
12 Deus iudex iustus et fortis et patiens
numquid irascitur per singulos dies
13 nisi conversi fueritis gladium suum vibrabit
arcum suum tetendit et paravit illum
14 et in eo paravit vasa mortis
sagittas suas ardentibus effecit
15 ecce parturiit iniustitiam
※ et: concepit dolorem et peperit iniquitatem
16 lacum aperuit et effodit eum
et incidet in foveam quam fecit
17 convertetur dolor eius in caput eius
et in verticem ipsius iniquitas eius descendet
18 confitebor Domino secundum iustitiam eius
et psallam nomini Domini altissimi.

---

10. consummetur RI; consumetur F | 11. a deo F *cum LXX*; a domino RI | 12. et fortis FI; fortis R | irascetur F | 13. uibrauit RF* | 15. parturit RI | ※ *inseruit* R¹ | 16. incidet R *cum LXX*; incedit F*; incidit F²I | 17. discendit FI.

Desunt CLΦᵛG*.

9. populum F.

10. consumetur FQ*W*ΦᴾG²ΨᴮΩ *edd. cum δσ med* | dirigis R*; dirige F *cum Ro* | et (2°)] *sub* ※ R²QΦᴿ²ᴳ²ᴾ; *sub* ÷ I; *om.* ΨᴮVDΩ *edd. cum LXX, Ro et He* | inscrutans F.

11. a deo = FQ*Φᴿᴳ²ᴾD²Ωᴹ *cum hebr., LXX, moz*ᶜ *et Hier. comm. p. 19, cf. He* (in deo); a domino Q²Φᴳ*D*, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Remigius habent « a deo » et Ieron. « in deo » *Guill.*

12. et (*1°*) *om.* RQ*ΨᴮVDΩagrelυgc *cum Ro.* ¶ grecus et hebr. et ant. et Ieron. interponunt « et » *Guill.* | fortis *om.* Ψᴮ* | et (*2°*)] *sub* ÷ R² (*sed* : *post* patiens) IQΦᴿᴳᴾΨᴮ | irascetur FM*Q*WΦᴿᴳUG² KΩᴹ *cum βγδ.* ¶ « irascetur » alia litera « irascitur » *Guill.*

13. uibrauit RF*MQ²(*in ras.*)WΦᴿᴳᴾ KD*Ωˢael | illud Q*.

14. ardentes I *cum β et moz* | efficit Q*.

15. parturiit] Φᴾ*; parturit RIQW Φᴿᴳᴾ²UG²KΨᴮDΩagel | ※ et: = R¹Q* Φᴿᴳ²ᴾ; ÷ et: I; et R†FMΦᴳ*G²f; *om.* Q² (*signis ※ et: non deletis*) WUKΨᴮVD Ωagrelυgc *cum LXX et Ro, atque Hier. tract. p. 23, l. 25.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. interponunt « et » sed non grecus *Guill.* | et (*ante* peperit)] *sub* ÷ I.

16. et (*2°*) *om.* W | incidet = Rw *cum LXX, α et He*; incedit F*; incidit F², *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 23 et tract.² in ps. 93 p. 84.*

17. in uertice I | d(e)scendit FIQ*W Φᴿ*(*ut vid.*)ᴳ*K *cum δσ* mozˣ.

18. nomine Q*.

---

9. ⟨dominus R | ⟨iudica RI | ⟨et R | 10. ⟨consummetur RI | ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) R | 11. ⟨iustum RI | ⟨qui R | 12. ⟨deus RI | ⟨numquid R | 13. ⟨nisi RI | ⟨arcum R | 14. ⟨et RI | ⟨sagittas R | 15. ⟨ecce RI | ⟨et (*1°*) R | 16. ⟨lacum RI | ⟨et (*2°*) R | 17. convertetur RI | ⟨et R | 18. ⟨confitebor RI | ⟨et R.

VIII. [1] IN FINEM PRO TORCULARIBUS PSALMUS DAVID
[2] Domine Dominus noster quam admirabile est nomen tuum in universa terra
quoniam elevata est magnificentia tua super caelos
[3] ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem
propter inimicos tuos
ut destruas inimicum et ultorem
[4] quoniam videbo caelos ※ tuos: opera digitorum tuorum
lunam et stellas quae tu fundasti
[5] quid est homo quod memor es eius
aut filius hominis quoniam visitas eum
[6] minuisti eum paulo minus ab angelis
gloria et honore coronasti eum
[7] et constituisti eum super opera manuum tuarum
[8] omnia subiecisti sub pedibus eius
oves et boves universas
insuper et pecora campi
[9] volucres caeli et pisces maris
qui perambulant semitas maris
[10] Domine Dominus noster quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

IX. [1] IN FINEM PRO OCCULTIS FILII PSALMUS DAVID
[2] Confitebor tibi Domine in toto corde meo
narrabo omnia mirabilia tua
[3] laetabor et exultabo in te
psallam nomini tuo Altissimi

VIII. 4. ※ *om.* R*, *sed testatur Hier. in ep. 106.*
IX. 3. nomine F* | altissimi R*F*; altissime R^2F^2I.

Desunt CLΦ^{v}G*(*usque ad v.* 5, eius)Ψ^{B}(*partim a v.* 1, in finem).

VIII. 1. in finem psalmus dauid pro torcularibus VDΩ^{s}; psalmus dauid in finem pro torc. ℌ; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞.
2. dominus] deus F *cum* γδ†.
3. lactantium] M*K*; lactentium M^2 K^2Ψ^{B}VDΩ *edd.* ¶ « lactentium » a « lacteo » non a « lacto » quamuis differentiam hanc in ant. non inuenerimus *Guill.* | et] *sub* ※ I.
4. ※ = R^2IΦ$^{RG^2P}$K *cum Hier. ep. 106*; ÷ Ψ^{B}; *om.* R*Φ^{G}*, *rell. codd. et edd.* | tuos *om.* Ω^{s}* *cum LXX et Ro* | stillas R | quae] Ψ^{B}*; quas Ψ$^{B^2}$VΩ^{M} *cum Ro* | tu] *sub* ÷ IΦ$^{P^2}$.
5. quoniam] quod I.
7. constitues R, *cf. He* (dabis ei potestatem).
8. uniuersas] Q*U*; uniuersa Q^2U^2 G*K *cum Ro.*
9. et *om.* F *cum* δ | quae R | ambulant Q*.
IX. 1. *tit. om.* Ω^{M}𝔞 | filiis Q; *om.* W Φ^{P} | ∼ ps. dauid in finem pro occ. filii ℌ | ∼ dauid psalmus V.
2. tibi] *sub* ÷ I.
3. exultabor Ω^{s} | nomine F*Q* | altissimi = R*F*Q* *cum* δ* *et He*; altissime $R^2F^2Q^2$, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*

VIII. (*num. om.* IWG*Ψ^{B}*VΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨domine RI | ⟨quoniam RI | 3. ⟨ex RI | ⟨propter R | ⟨ut R | 4. ⟨quoniam RI | ⟨lunam R | 5. ⟨quid RI | ⟨aut R | 6. ⟨minuisti RI | ⟨gloria R | 7. ⟨et R | 8. ⟨omnia RI | ⟨oves R | ⟨insuper R | 9. ⟨volucres RI | ⟨qui R | 10. ⟨domine RI.
IX. (*num. om.* FIG*Ψ^{B}*VΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨confitebor RI | ⟨narrabo R | 3. ⟨laetabor R | ⟨psallam R.

4 in convertendo inimicum meum retrorsum
infirmabuntur et peribunt a facie tua
5 quoniam fecisti iudicium meum et causam meam
sedisti super thronum qui iudicas iustitiam
6 increpasti gentes ÷ et : periit impius
nomen eorum delisti in aeternum et in saeculum ÷ saeculi :
7 inimici defecerunt frameae in finem
et civitates destruxisti
periit memoria eorum cum sonitu
8 et Dominus in aeternum permanet
paravit in iudicio thronum suum
9 et ipse iudicabit orbem terrae in aequitate
iudicabit populos in iustitia
10 et factus est Dominus refugium pauperi
adiutor in oportunitatibus in tribulatione
11 et sperent in te qui noverunt nomen tuum
quoniam non dereliquisti quaerentes te Domine
12 psallite Domino qui habitat in Sion
adnuntiate inter gentes studia eius
13 quoniam requirens sanguinem eorum recordatus est
non est oblitus clamorem pauperum
14 miserere mei Domine vide humilitatem meam de inimicis meis
15 qui exaltas me de portis mortis
ut adnuntiem omnes laudationes tuas in portis filiae Sion
16 exultabo in salutari tuo

---

6. perit RF*I | et (2°) *erronee sub* ÷ *praebet* R | 7. frameae F; framea RI *cum Ro* | perit RF*I.

Desunt CLΦ^{V}Ψ^{B}(*partim usque ad v.* 10, est).

5. causa mea R* | sedes Q^{2}DΩ *cum Ro*; sedis Q*. ¶ ant. et Aug. èt grecus « sedisti » alia litera « sedes » *Guill.* | qui] *sub* ÷ Φ^{P} | iustitia I.

6. ÷ = RIQ^{2}Φ^{RGP}G^{2}; *om.* Q*G*, *rell. codd. et edd.* | perit RF*IQ*Φ^{RG}. ¶ « periit » uel sec. antiquiores « perit » glosat Remigius « periit id est peribit » *Guill.* | delisti = RF*IQ*WUG*K; delesti F^{2}Q^{2}G^{2}, *rell. codd. et edd.* | et] *sub* ※ I; *sub* ÷ R QΦ^{RGP} | ÷ = RQ^{2}Φ^{R2}G *cum vers. syrohexapl.*; *om.* Q*Φ^{R}*, *rell. codd. et edd.*

7. framea RIQ *cum Ro* | ciuitates + eorum M^{2}VΩ^{s}𝔣𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et Remigius et Aug. et Cassiod. et grecus non interponunt « eorum » *Guill.* | perit RF*IQ*.

8. parauit] G*; parabit G^{2}.

9. terrae] *sub* ÷ I | in equitatem F iudicauit F.

11. sperant R.

12. in] *sub* ÷ Φ^{P2}G^{2} | syon DΩ𝔞 eius] eorum Φ^{R}.

13. non] *praem.* et V *cum Ro* | est (2°) *om.* W.

15. laudationes] laudes I *cum Ro et He* | syon DΩ𝔞.

16. in salutare R.

---

4. ⟨in RI | ⟨infirmabuntur R | 5. ⟨quoniam RI | ⟨sedisti R | 6. ⟨increpasti RI | ⟨nomen R | 7. ⟨inimici RI | ⟨et R | ⟨periit RI | 8. ⟨et R | ⟨paravit RI | 9. ⟨et R | ⟨iudicabit (2°) R | 10. ⟨et RI | ⟨adiutor R | 11. ⟨et RI | ⟨quoniam R | 12. ⟨psallite RI | ⟨adnuntiate R | 13. ⟨quoniam RI | ⟨eorum R | ⟨non R | 14. ⟨miserere RI | 15. ⟨qui RI | ⟨ut R | 16. ⟨exultabo RI.

infixae sunt gentes in interitu quem fecerunt
in laqueo isto quem absconderunt
conprehensus est pes eorum
17 cognoscitur Dominus iudicia faciens
in operibus manuum suarum conprehensus est peccator

CANTICUM DIAPSALMATIS

18 convertantur peccatores in infernum
omnes gentes quae obliviscuntur Deum
19 quoniam non in finem oblivio erit pauperis
patientia pauperum non peribit in finem
20 exsurge Domine non confortetur homo
iudicentur gentes in conspectu tuo
21 constitue Domine legislatorem super eos
sciant gentes quoniam homines sunt

DIAPSALMA

22 (1) ut quid Domine recessisti longe
dispicis in oportunitatibus in tribulatione
23 (2) dum superbit impius incenditur pauper
conprehenduntur in consiliis quibus cogitant
24 (3) quoniam laudatur peccator in desideriis animae suae
et iniquus benedicitur
25 (4) exacerbavit Dominum peccator
secundum multitudinem irae suae non quaeret
26 (5) non est Deus in conspectu eius
inquinatae sunt viae illius in omni tempore

---

17. canticum diapsalmatis RFI²; *om.* I* | 24. benedicetur F* | 25. quęrit R.

Desunt CLΦ^{v}G*(*a v.* 24, quoniam).

17. cognoscitur = IM*Φ^{RG} *cum LXX et Ro, cf. He* (agnitus est); cognuscitur RF*; cognoscetur F²M², *rell. codd. et edd. cum med.* ¶ antiquiores « cognoscitur » satis antiqui « cognoscetur » prima plus concordat Ieronimo nam et Ieron. « agnitus est » *Guill.* | iudicium G* *cum He* | faciens *om.* G* | est *om.* I | cant. diabsalmatis Q; canticum M; dp̄ G²; *om.* I*ΨΦ^{P}UG*KΨ^{B}VDΩ *edd.*

18. qui Q*Φ^{R}K *cum αβγ moz* | deum] dominum Ψ^{B}* *cum Ro.*

20. ÷ ex : surge G.

21. sciant] *praem.* ut Uαεȝc *cum Ro* | diabsalma Q; *om.* ΨΦ^{G}*U^{B}VDΩαfg.

22. dispicis = RIM*Q*K*; despices F*; despicis F²M²Q²K², *rell. codd. et edd.* ¶ hebr. ant. « despicies » alii « despicis » *Guill.*

23. dum] cum α | consilis I; + suis F*, *cf. Ro.*

24. benedicetur F*UG.

25. exaceruabit F | quęrit RQ*; + eum V.

⟨infixae R | ⟨in (*3°*) RI | ⟨conprehensus R | 17. ⟨cognoscitur R | ⟨in R | 18. ⟨convertantur RI | ⟨omnes R | 19. ⟨quoniam RI | ⟨patientia R | 20. ⟨exsurge RI | ⟨iudicentur R | 21. ⟨constitue RI | ⟨sciant R | 22. ¶ ut quid. psalmus X. (10. I) secundum hebr. Ic; sec. hebr. hic incipit decimus psalmus re (*in marg.*); ⟨ut quid RI | ⟨dispicis R | 23. ⟨dum RI | ⟨conprehenduntur R | 24. ⟨quoniam RI | ⟨et R | 25. ⟨exacerbavit RI | ⟨secundum R | 26. ⟨non RI | ⟨inquinatae R.

auferuntur iudicia tua a facie eius
omnium inimicorum suorum dominabitur
27 (6) dixit enim in corde suo
non movebor a generatione in generationem sine malo
28 (7) cuius maledictione os plenum est et amaritudine et dolo
sub lingua eius labor et dolor
29 (8) sedet in insidiis cum divitibus
in occultis ut interficiat innocentem
30 (9) oculi eius in pauperem respiciunt
insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua
insidiatur ut rapiat pauperem
rapere pauperem dum adtrahit eum
31 (10) in laqueo suo humiliabit eum
inclinabit se et cadet cum dominatus fuerit pauperum
32 (11) dixit enim in corde suo oblitus est Deus
avertit faciem suam ne videat in finem
33 (12) exsurge Domine Deus exaltetur manus tua
ne obliviscaris pauperum
34 (13) propter quid inritavit impius Deum
dixit enim in corde suo non requiret
35 (14) vides quoniam tu laborem et dolorem consideras
ut tradas eos in manus tuas
tibi derelictus est pauper
orfano tu eras adiutor
36 (15) contere brachium peccatoris et maligni
quaeretur peccatum illius et non invenietur
37 (16) Dominus regnabit in aeternum et in saeculum ÷ saeculi:
peribitis gentes de terra illius

---

31. humiliauit F* | cum RF; dum I | 37. regnauit F*.

Desunt CLΦ^{v}G*.

26. auferentur I *cum moz*^{x}.

27. in generatione I.

29. in insidis 𝕎* | in occultis *om.* Q* | interficiet I.

30. rapere pauperem *om.* Ψ^{B}* | dum attrahit eum *om.* Q*.

31. humiliauit F*Q*. ¶ sec. ant. et Cassiod. « humiliauit » satis [antiqui] et hebr. cum greco « humiliabit » *Guill.* | eum] illum Ω^{M} | inclinauit Q | cadet] F*^{3}; cadit F^{2} | cum] dum IΨ^{B}f *cum Ro et Hier. tract. p. 26.*

32. auertet Q* | in fine M*.

33. deus + meus U; + et M*VΩ^{s} age, *cf. Ro* (meus et). ¶ nullum sequitur « et » *Guill.* | exultetur a.

34. quid] quod f | inritabit Q*.

35. orphano G^{2}DΩ *edd.* | eras = RF*I Q*Φ^{RG}K *cum LXX et γ*; eris F^{2}Q^{2}, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. ant. et grecus habent « eras » leron. « factus es » noui mutantes ponunt « eris » sed primum certum est *Guill.*

36. conteres R *cum ζ* | maligna Φ^{R}* | quaeritur R^{2}; queritur R*.

37. regnauit F*MQ*Φ^{RG} | ÷ = RQ^{2} Φ^{RGP2} *cum vers. syro-hexapl.*; *om.* Q*, *rell. codd. et edd.*

⟨auferuntur RI | ⟨omnium R | 27. ⟨dixit RI | ⟨non R | 28. ⟨cuius RI | 29. ⟨sedet RI | ⟨in (2°) R | 30. ⟨oculi RI | ⟨insidiatur (1°) R | ⟨insidiatur (2°) RI | ⟨rapere R | 31. ⟨in RI | ⟨inclinabit R | 32. ⟨dixit RI | ⟨avertit R | 33. ⟨exsurge RI | ⟨ne R | 34. ⟨propter RI | ⟨dixit R | 35. ⟨vides RI | ⟨ut R | ⟨tibi RI | ⟨orfano R | 36. ⟨contere RI | ⟨quaeretur R | 37. ⟨dominus RI | ⟨peribitis R.

38 (17) desiderium pauperum exaudivit Dominus
praeparationem cordis eorum audivit auris tua
39 (18) iudicare pupillo et humili
ut non adponat ultra magnificare se homo super terram.

X. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID
2 In Domino confido quomodo dicitis animae meae
transmigra in montes sicut passer
3 quoniam ecce peccatores intenderunt arcum
paraverunt sagittas suas in faretra
ut sagittent in obscuro rectos corde
4 quoniam quae perfecisti destruxerunt
iustus ÷ autem : quid fecit
5 Dominus in templo sancto suo
Dominus in caelo sedis eius
oculi eius ÷ in pauperem : respiciunt
palpebrae eius interrogant filios hominum
6 Dominus interrogat iustum et impium
qui autem diligit iniquitatem odit animam suam
7 pluet super peccatores laqueos
ignis et sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum
8 quoniam iustus Dominus ÷ et :
iustitias dilexit
aequitatem vidit vultus eius.

X. 2. in montes RF; in montem I | 5. sedis (*nom. sing.*) RI*; sedes FI² | 7. pluet F* *cum LXX*; pluit RF²I.

Desunt CL(*usque ad v.* 7, laqueos)Φ^{v}G*(*usque ad v.* 8, eius).

38. prẹparationes Ψ^{B} *cum med.*
39. non] G*³; *om.* G².
X. 1. ps. dauid in finem ϑ; ps. dauid G²; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}α.
2. dicitis] F*; dicetis F² *cum LXX et γδ²* | in montes = RF *cum LXX et Hier. tract. p. 88*; in montem *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He atque Hier. tract² p. 1, 17 et 2, 28* (*cod.* M) *et comm. p. 23* (*codd.* CA). ¶ « in monte[s] » sec. antiquiores, « in montem » sec. satis ant. et Ieron. *Guill.*
3. suas *om.* F *cum LXX et αβγδ moz^{c}* | in faretram QW *cum LXX et γδ.*
4. iust. aut. quid fec.] *sub* ÷ Φ^{R} iustus *om.* Q* | ÷ = RQΦ^{GP}K; *om. rell. codd. et edd.*
5. sedis] I*M*Q*K*; sedes FI²M² Q²Φ^{RGP}G²K²Ψ^{B}VDΩ *edd.* | ÷ = RIQ²Φ^{RGP²} (*sed : post* in)KΨ^{B}; *om.* Q*Φ^{P}*, *rell. codd. et edd.* | palphebrę F.
7. pluet] F*Q*D*; pluit RF²IMQ² WΦ^{RGP}UΨ^{D}D²† *cum Ro.* ¶ « pluet » sec. alios « pluit » *Guill.* | et sulphror et R; sulphur et VDΩ *cum Ro et Hier. tract.² p. 8*; sulphor et Q*; sulphur Φ^{RG} *cum med.* ¶ ant. nullam interponunt coniunctionem hebr. tamen habet « ignis et sulphur [et] spiritus » sicut grecus *Guill.*
8. ÷ et : = RI; et FLΨ^{B²}VDΩαfgrel ϑc *cum LXX αβγδ moz*; *om.* MQWΦ^{RGP} UG²KΨ^{B*}ψ *cum hebr. Ro et He.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et Aug et Cassiod. non interponunt « et » et multum mutatur et minus bonus erit sensus si apponatur *Guill.* | uidit *om.* Ω^{s}.

---

38. ⟨desiderium RI | ⟨praeparationem R | 39. ⟨iudicare RI | ⟨ut R.
X. (lat. X. heb. XI. Ιυ *et sic deinceps, num. om.* IG*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*α) | 2. ⟨in RI | ⟨transmigra R | 3. ⟨quoniam RI | ⟨paraverunt R | ⟨ut R | 4. ⟨quoniam RI | ⟨iustus R | 5. ⟨dominus (*I°*) RI | ⟨oculi RI | ⟨palpebrae R | 6. ⟨dominus RI | ⟨qui R | 7. ⟨pluet RI | ⟨ignis RL | 8. ⟨quoniam RIL | ⟨aequitatem RL.

XI. [1] IN FINEM PRO OCTAVA PSALMUS DAVID
[2] Salvum me fac Domine quoniam defecit sanctus
quoniam deminutae sunt veritates a filiis hominum
[3] vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum
labia dolosa in corde et corde locuti sunt
[4] disperdat Dominus universa labia dolosa
linguam magniloquam
[5] qui dixerunt linguam nostram magnificabimus
labia nostra a nobis sunt
quis noster dominus est
[6] propter miseriam inopum et gemitum pauperum
nunc exsurgam dicit Dominus
ponam in salutari
fiducialiter agam in eo
[7] eloquia Domini eloquia casta
argentum igne examinatum probatum terrae
purgatum septuplum
[8] tu Domine servabis nos et custodies nos
a generatione hac et in aeternum
[9] in circuitu impii ambulant
secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

XII. [1] IN FINEM PSALMUS DAVID
Usquequo Domine oblivisceris me in finem
usquequo avertis faciem tuam a me

XI. 9. ambulant RF; ambulabunt I.

Desunt CΦ^{v}(*usque ad v.* 8, generatione).

XI. 1. *tit. om.* GΨ^{B}Ω^{M}𝔞 | octaua] octauo K*; octaua die I; octabo die L *cum γδ* | ∿ in finem ps. dauid pro octaua VΩ^{S}𝔤; ∿ ps. dauid in finem pro octaua 𝔰.

2. me fac] *sub* ÷ IΦ^{R} | fac] *sub* ÷ Q^{2} | deminutae = R^{2}FLQ*WUG*K; dimminutae I; deminuti R*; diminut(a)e Q^{2} G^{2}, *rell. codd. et edd.*

3. et corde *om.* L* | locuti sunt] *sub* ÷ IG^{2}; + mala Ψ^{B}* *cum Ro.*

4. disperdet Q* | linguam] *praem.* et MΨ^{B2}VD*Ω𝔞𝔢ł𝔰c *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. ant. et Ieron. non interponunt « et » sed nec Aug. neque grecus *Guill.*

5. magnificauimus F* | quis noster dominus est *om.* Φ^{P}*.

6. miseria L; misericordiam F* *cum δ* | dixit L | in salutare R; + tuo Q* | agam] *sub* ÷ G^{2}.

7. terrae purgatum] ter repurgatum Ψ^{B}.

8. et (2°) = RFI(*sub* ÷)L *cum LXX, αγ moz^{c} med.*; *om. rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He.*

9. ambulabunt IL *cum αδ moz He.*

XII. 1. in finem — dauid] ps. dauid in finem 𝔰; in finem ipsi dauid ps. L; psalmus dauid Φ^{Q}; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | me *om.* Ψ^{B}*Ω^{M} | usquequo (2°)] quousque L* *cum Ro* | auertes Φ^{RGV}Ψ *cum LXX, cf. He* (abscondes).

XI. (*num. om.* IG*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨salvum RIL | ⟨quoniam (2°) RL | 3. ⟨vana R IL | ⟨labia RL | 4. ⟨disperdat RIL | ⟨linguam R | 5. ⟨qui RIL | ⟨labia RL | ⟨quis L | 6. ⟨propter RIL | ⟨nunc RL | ⟨ponam RIL | ⟨fiducialiter R | 7. ⟨eloquia (1°) RIL | ⟨argentum RL | ⟨purgatum RL | 8. ⟨tu RIL | ⟨a R | 9. ⟨in RIL | ⟨secundum RL.

XII. (XI. Q^{2}, *num. om.* IQ*G*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*𝔞) | 1. ⟨usquequo (1°) RIL | ⟨usquequo (2°) RL.

[2] quamdiu ponam consilia in anima mea
dolorem in corde meo per diem
[3] usquequo exaltabitur inimicus meus super me
[4] respice exaudi me Domine Deus meus
inlumina oculos meos ne umquam obdormiam in mortem
[5] nequando dicat inimicus meus praevalui adversus eum
qui tribulant me exultabunt si motus fuero
[6] ego autem in misericordia tua speravi
exultabit cor meum in salutari tuo
cantabo Domino qui bona tribuit mihi
et psallam nomini Domini altissimi.

XIII. [1] IN FINEM PSALMUS DAVID
Dixit insipiens in corde suo non est Deus
corrupti sunt et abominabiles facti sunt in studiis ÷ suis :
non est qui faciat bonum ÷ non est usque ad unum :
[2] Dominus de caelo prospexit super filios hominum
ut videat si est intellegens ÷ aut : requirens Deum
[3] omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt
non est qui faciat bonum non est usque ad unum
÷ sepulchrum patens est guttur
÷ eorum

XII. 2. dolorem RI; dolore F | 4. exaudi R *cum LXX*; et exaudi FI | in mortem RF*; in morte F^2I | 6. exultauit F.

XIII. 3. ÷ *om.* R*, *sed testatur Hier. in prol. libri 16 in Is.*

Deest C.

2. consilium F *cum Ro* | dolore FL*.

4. exaudi = R *cum hebr., LXX, He*; et exaudi *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ grecus et hebr. non habent « et » *Guill.* | dormiam Q*; obdormiant L *cum* δ | in mortem = RF*LWΦ^{RG}D$\mathfrak{a}$; in morte F^2, *rell. codd. et edd.*

5. aduersum R.

6. $\sim$ tua misericordia L *cum Ro* | exultauit FQ*D | bona] *sub* ÷ I | et — altissimi] *sub* ÷ R^2 | et] *sub* ※ Φ^{P}; *sub* ÷ $\Phi^{RGV}G^2K\Psi^{B}$.

XIII. 1. in finem ps. dauid] ps. dauid in finem $\mathfrak{F}$; ps. dauid D; *om.* Ψ^{B} $\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | psalmus] *sub* ÷ G^2 | suo *om.* $\mathfrak{a}$ | sunt (2°) *om.* L* | in stud. suis *om.* W | studiis] uoluntatibus L* *cum Ro* | ÷ (*ante* suis) = $RQ^2\Phi^{RG2VP}G^2K\Psi^{B}$; *om.* Q*$\Phi^{G}$*G*, *rell. codd. et edd.* | ÷ (*ante* non est usque) = $RIQ^2\Phi^{RGVP2}G^2K\Psi^{B}$ (*sed in* Φ^{RP2}K : *post* est); *om.* Q*Φ^{P}*G*, *rell. codd. et edd.*

2. prospexit super] respexit in L*, *cf. ps.* 52, 3 | uideret L *cum moz*^{c} *med et He* | ÷ = R; *om. rell. codd. et edd.*

3. simul *om.* Φ^{R}* | qui] *praem.* *** F | ÷ (*a* sepulchrum *usque ad* oculos eorum) = $R^2I\Phi G^2K$(*in quo signa haud recte ponuntur*) *cum Hier. in Is., prol. l. 16* (omnes Graeciae tractatores qui nobis eruditionis suae in psalmos commentarios reliquerunt hos uersiculos ueru annotant et praetereunt); *om.* R*G*, *rell.*

---

2. ⟨quamdiu RL | ⟨dolorem RL | 3. ⟨usquequo RIL | 4. ⟨respice RIL | ⟨inlumina RIL | 5. ⟨nequando RL | ⟨qui RIL | 6. ⟨ego RL | ⟨exultabit RIL | ⟨cantabo RL | ⟨et RL.

XIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*$\mathfrak{a}$) | 1. ⟨dixit RIL | ⟨corrupti RIL | ⟨non (2°) RL | 2. ⟨dominus RIL | ⟨ut RL | 3. ⟨omnes RIL | ⟨non (*I*°) RL | ⟨sepulchrum RIL.

÷ linguis suis dolose agebant
÷ venenum aspidum sub labiis
÷ eorum
÷ quorum os maledictione et
÷ amaritudine plenum est
÷ veloces pedes eorum ad ef-
÷ fundendum sanguinem
÷ contritio et infelicitas in viis
÷ eorum
÷ et viam pacis non cognove-
÷ runt
÷ non est timor Dei ante ocu-
÷ los eorum :
4 nonne cognoscent omnes qui
operantur iniquitatem
qui devorant plebem meam sicut
escam panis
5 Dominum non invocaverunt
illic trepidaverunt timore ÷ ubi
non erat timor :
6 quoniam Deus in generatione
iusta
consilium inopis confudistis
quoniam Dominus spes eius est
7 quis dabit ex Sion salutare Israhel
cum averterit Dominus captivi-
tatem plebis suae
exultabit Iacob et laetabitur Is-
rahel.

XIIII. 1 PSALMUS DAVID
Domine quis habitabit in taber-
naculo tuo
aut quis requiescet in monte
sancto tuo

---

6. iusta R *cum LXX*; iusta est FI.
XIIII. 1. requiescit R*F*.

Desunt CG*(*a v.* 5, dominum).

codd. et edd. ¶ ant. tres hos uersus habent, sed non grecus uel hebr. sed et Ieron. dicit in prologo libri [XVI] commenti super Ysa. LIX de quibus locis illa sumpta sunt et occasionem habuerunt ab apostolicis uerbis ad Rom. III (*v.* 13-18). psallentibus tamen omnia dicuntur. Cassiod. tamen dicit non omnia esse de textu sed propter usum exponendos *Guill.* | guttor Q*K.

4. cognoscent] D*; cognoscant D² | escam] L²; cibum L¹, *cum αβ moz*ˣ *med He, et cf. ps.* 52, 5; cium L†.

5. dominum] deum W *cum Ro, et cf. ps.* 52, 6 | timore *om.* L² | ÷ = RΦ (*sed in* Φᴾ : *post* ubi); *om. rell. codd. et edd.* | erat] fuit G², *cf. ps.* 52, 6.

6. deus] Q*; dominus Q²ΦᴾVDΩaf grelsc *cum γ et moz.* ¶ hebr. et ant. et grecus et Remigius et Aug. habent « deus » *Guill.* | iusta = R *cum hebr. et LXX*; iusta est *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | confudisti LΨᴮΩˢ *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et grecus et Remigius et Aug. habent « confudistis » pluraliter et glosa exponit *Guill.* | dominus] *in ras.* Ψᴮ² eius] ipsius L*.

7. syon G²Ωa | israel grelvsc; isrl QΦᴿᴳΨᴮVDΩaf; [···]ahel L (*fort. habuit* istrahel) | exultauit Q*; exaltabitur L*; letetur L² *cum Ro* | laetabitur] L*; exultet L² *cum Ro* | israel Dfgrelvsc; istrahel L; isrl FQΦᴿᴳKΨᴮΩa.

XIIII. 1. ps. dauid] *praem.* in finem Φᴾ; *om.* ΨᴮΩᴹa | habitauit LQ*Φᴳ* | requiescit R*F*LQ*W.

⟨linguis RL | ⟨venenum RL | ⟨quorum RIL | ⟨veloces RL | ⟨contritio RIL | ⟨et viam RL | ⟨non est RL | 4. ⟨nonne RIL | ⟨qui (2°) RL | 5. ⟨dominum RIL² | ⟨illic RL | 6. ⟨quoniam RIL | ⟨consilium RL | ⟨quoniam RL | 7. ⟨quis RIL¹ | ⟨cum RL | ⟨exultabit RL.

XIIII. (*num. om.* IG*Ψᴮ*VDΩᴹ*a) | 1. ⟨domine RIL | ⟨aut RL.

[2] qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam
[3] qui loquitur veritatem in corde suo
qui non egit dolum in lingua sua
nec fecit proximo suo malum
et obprobrium non accepit adversus proximos suos
[4] ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus
timentes autem Dominum glorificat
qui iurat proximo suo et non decipit
[5] qui pecuniam suam non dedit ad usuram
et munera super innocentes non accepit
qui facit haec non movebitur in aeternum.

XV. [1] TITULI INSCRIPTIO IPSI DAVID
Conserva me Domine quoniam in te speravi
[2] dixi Domino Dominus meus es tu
quoniam bonorum meorum non eges
[3] sanctis qui sunt in terra eius
mirificavit ※ mihi : omnes voluntates meas in eis
[4] multiplicatae sunt infirmitates eorum
postea adceleraverunt

---

4. glorificat RF; magnificat I | decepit R*F*.
XV. 1. in te speraui RI; speraui in te F | 2. dominus RF; deus I | 3. ※ *inseruit* R¹.

Desunt CG*(*usque ad* 15, 4, infirmitates).

3. dol**um Q | adu. proximum suum L *cum hebr et Ro, cf. He* (super uicino suo).

4. malignus *om.* Ω^{s} | dominus L; *om.* Φ^{R} | glorificant Ω^{M*}; magnificat IL* *cum Ro et Hier. comm. p. 25* | decepit R*F* LQ*U.

5. innocentem Q*VDΩαgrɛſʒc *cum hebr. et Ro, cf. He* (innoxium). ¶ ant. « innocentes » similiter et Aug. et Cassiod. et grecus sed hebr. « innocentem » primis autem standum est *Guill.*

XV. 1. tit. — dauid] psalmus dauid ʒ; *om.* UΨ^{B}Ω^{M}α | tituli scribtio *Amiat.*; titulus scriptio Φ^{V}; in (*om.* M) tituli inscriptione MW *cum Hier. comm. p. 25* | ipsi *om.* LM† *cum δ moz^{x} et Hier. l. c.* | conserua] custodi L* *cum He et Hier. tract.² p. 12* | in te speraui = RIL *cum LXX, Ro et Hier. l. c.*; in te speraui in te U; speraui in te *rell. codd. et edd. cum hebr. et He.*

2. dominus = RF *cum LXX et He atque Hier. tract.² p. 14, l. 1*; deus *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. l. c. p. 13, l. 26* | es *om.* F *cum hebr.* | egis R*.

3. sunt *om.* L* | eius] *sub* ÷ R² | mirificauit] Q*; mirificabit Q²Φ^{RGV}. ¶ ant. « mirificabit » grecus « mirificauit » Ieron. autem nihil dicit de his sed illud quod LXX interpretati sunt « mirificare » magis sonat in futuro quam in preterito si est uerbum et non nomen qualiter uertit Ieron. *Guill.* | ※ mihi : omnes = R¹; ÷ mihi : omnes I; mihi omnes R†FL *cum δ, cf. hebr.*; ※ omnes : Φ^{R2G2VP}; omnes Φ^{R*G*}, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. He* | in eis *om.* L*.

4. multiplicati Q*.

---

2. ⟨qui RIL | 3. ⟨qui (*1°*) RIL | ⟨qui (*2°*) RL | ⟨nec RIL | ⟨et RL | 4. ⟨ad RIL | ⟨timentes R | ⟨qui RIL | 5. ⟨qui RL | ⟨et RL | ⟨qui RIL.
XV. (*num. om.* IUG*ΨB*VDΩ^{M*}α) | 1. ⟨conserva RIL | 2. ⟨dixi RL | ⟨quoniam R L | 3. ⟨sanctis RIL | ⟨mirificavit R | 4. ⟨multiplicatae RIL | ⟨postea RL.

non congregabo conventicula
eorum de sanguinibus
nec memor ero nominum eorum
per labia mea
5 Dominus pars hereditatis meae
et calicis mei
tu es qui restitues hereditatem
meam mihi
6 funes ceciderunt mihi in prae-
claris
etenim hereditas mea praeclara
est mihi
7 benedicam Domino qui tribuit
mihi intellectum
insuper et usque ad noctem in-
crepaverunt me renes mei
8 providebam Dominum in con-
spectu meo semper
quoniam a dextris est mihi ne
commovear
9 propter hoc laetatum est cor
meum
et exultavit lingua mea
insuper et caro mea requiescet
in spe
10 quoniam non derelinques ani-
mam meam in inferno
non dabis sanctum tuum videre
corruptionem
notas mihi fecisti vias vitae
adimplebis me laetitia cum vultu
tuo
delectatio in dextera tua usque
in finem.

XVI. 1 ORATIO DAVID
Exaudi Domine iustitiam meam

---

4. eorum (3°) RF; illorum I | 7. domino RF; dominum I | tribuit mihi RF; mihi tribuit I | increpauerunt RI; increpuerunt F | 9. requiescit FI | 10. derelinquis RF | non (2°) RF; nec I | dilectatio RI.

XVI. 1. oratio RI; in finem oratio F.

Desunt CL(*a v.* 7, intellectum, *usque ad v.* 10, me).

eorum (3°)] illorum IL *cum Ro et Hier. tract.*² *p. 18.*

5. domine L | restituisti mihi hered. meam L *cum Ro.*

6. mea *om.* I, *cf. hebr. et He.*

7. domino = RFΦ^{RGV}GΨ^{B}; dominum *rell. codd. et edd.* | ∼ mihi tribuit IL*U *cum Ro* | increpauerunt = RIM* Φ^{RGV}Ψ^{B}*ϖ; increpuerunt M^{2}Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd.* | me *om.* R*.

8. dominum] *sub* ÷ I²; domino Ω^{M}† | ne] nec Φ^{RP}K*D.

9. exultabit Φ^{RGV}Ψ^{B} | insuper] *sub* ÷ IG² | requiescit FIQ*.

10. derelinquis RFQ*G*; delinqueris Ψ^{B}* | non = RF *cum hebr.*; ne Ψ^{B}; nec *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He atque Hier. tract.*² *p. 27 et ep. 98, 7* | delectatio = F *cum α med, cf. LXX* (*codd.* RA *lucian.*); dilectatio RI; dilectationes Q*K; delectiones Ψ^{B}; delectationes Q², *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. hebr. et He* | usque] *sub* ÷ Q² Φ^{G2VP2}G² (*sed in* Q²Φ^{P2} : *post* finem).

XVI. 1. or. dauid] oratio huic dauid M; *praem.* psalmus ȣ; *praem.* in finem FG *cum γδ*; *om.* UΨ^{B}Ω^{M}α | exaudi] ex *sub* ÷ R²

⟨non RIL | ⟨nec R | 5. ⟨dominus RIL | ⟨tu RL | 6. ⟨funes RIL | ⟨etenim RL | 7. ⟨benedicam RIL | ⟨insuper R | 8. ⟨providebam RI | ⟨quoniam R | 9. ⟨propter RI | ⟨et R | ⟨insuper R | 10. ⟨quoniam RI | ⟨non (2°) R | ⟨notas RI | ⟨adimplebis R | ⟨delectatio RL.

XVI. (*num. om.* IUG*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*α) | 1. ⟨exaudi RIL.

intende deprecationem meam
auribus percipe orationem meam
non in labiis dolosis
[2] de vultu tuo iudicium meum prodeat
oculi tui videant aequitates
[3] probasti cor meum visitasti nocte
igne me examinasti et non est inventa in me iniquitas
[4] ut non loquatur os meum opera hominum
propter verba labiorum tuorum
ego custodivi vias duras
[5] perfice gressus meos in semitis tuis
ut non moveantur vestigia mea
[6] ego clamavi quoniam exaudisti me Deus
inclina aurem tuam mihi
et exaudi verba mea
[7] mirifica misericordias tuas
qui salvos facis sperantes in te
[8] a resistentibus dexterae tuae
custodi me ut pupillam oculi
sub umbra alarum tuarum protege me
[9] a facie impiorum qui me adflixerunt
inimici mei animam meam circumdederunt ※ super me:
[10] adipem suum concluserunt
os eorum locutum est superbia
[11] proicientes me nunc circumdederunt me
oculos suos statuerunt declinare in terram
[12] susceperunt me sicut leo paratus ad praedam
et sicut catulus leonis habitans in abditis

---

8. proteges R *cum LXX*; protege FI | 9. ※ super me: R *cum hebr., lectio ab Hier. ex Hexaplis sumpta, ut vid.*; *om.* FI | 10. superbia (*abl. sing.*) F; in superbia RI.

Deest C.

depraecationi meae L *cum Ro, cf. LXX.*

2. meum — uideant] *rescr.* L² (*evan.* L*) | tui] L³; mei L² *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106* | aequitates] L*; (a)equitatem L²ɑgɾe *cum Ro.*

3. meum + deus L², *cf. ps.* 65, 10 | uisitasti = RFIKϖ *cum hebr., LXX et He*; ******uisitasti Q*; ÷ et: uisitasti G²; et uisitasti Q²G*, *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. comm. p.* 27 | igni Q*.

6. et exaudi] G*; ÷ et: exaudi G²; ÷ et ex:audi I.

7. qui] *praem.* domine L².

8. me (*1°*) + domine L *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | proteges = R *cum LXX*; protege *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

9. ※ super me: = R *cum hebr.*; *om. rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.*

10. suum] Q*; suam Q² | superbia = FL*U *cum Ro*; in superbia RI, *cf. Ro* (*cod.* A); superbiam L², *rell. codd. et edd. cum LXX, cf. Ro* (*plerique codd.*).

11. statuerunt] Φ^{P*}; statuerant Φ^{P2} | declina L*.

12. sicut (*2°*)] sic ❡.

⟨intende RL | ⟨auribus RIL | ⟨non RL | 2. ⟨de RIL | ⟨oculi RL | 3. ⟨probasti RIL | ⟨igne RL | 4. ⟨ut RIL | ⟨propter RL | ⟨ego RL | 5. ⟨perfice RIL | ⟨ut RL | 6. ⟨ego R IL | ⟨inclina RL | ⟨et RL | 7. ⟨mirifica RIL | ⟨qui L | 8. ⟨a RI | ⟨custodi RL | ⟨sub RIL | 9. ⟨a RL | ⟨inimici RIL | 10. ⟨adipem RL | ⟨os RL | 11. ⟨proicientes RIL | ⟨oculos RL | 12. ⟨susceperunt RIL | ⟨et RL.

13 exsurge Domine praeveni eum
et subplanta eum
eripe animam meam ab impio
frameam tuam 14 ab inimicis manus tuae
Domine a paucis de terra divide eos in vita eorum
de absconditis tuis adimpletus est venter eorum
saturati sunt filiis
et dimiserunt reliquias suas parvulis suis
15 ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo
satiabor cum apparuerit gloria tua.

XVII. 1 IN FINEM PUERO DOMINI DAVID QUAE LOCUTUS EST DOMINO VERBA CANTICI HUIUS IN DIE QUA ERIPUIT EUM DOMINUS DE MANU OMNIUM INIMICORUM EIUS ET DE MANU SAUL ET DIXIT
2 Diligam te Domine fortitudo mea
3 Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus
Deus meus adiutor meus et sperabo in eum
protector meus et cornu salutis meae et susceptor meus
4 laudans invocabo Dominum et ab inimicis meis salvus ero

---

15. conspectui R; in conspectu FI *cum Ro*.
XVII. 1. quae RF; qui I | et dixit RF; *om.* I.

Desunt CL(*a v.* 14, paruulis).

13. eum et subp. eum] eos et subuerte eos L *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106* | frameam — 14. tuae] frameam inimicorum de manu tua L*, *cf. Ro* (*pleriq. codd.*) | framea tua M*Φ^{RQV}ϖ, *cf. hebr., Ro* (*om.* tua) *et He* (qui est gladius tuus). ¶ « framea tua » in ablatiuo habent ant. et hebr. similiter, unde et Ieron. habet « ab impio qui est gladius tuus » sed et grecus genetiuum ponit pro ablatiuo. alii tamen in accusatiuo habent et exponunt « frameam » *Guill.*

14. de (*1°*)] a L* *cum Ro* | diuide eos] dispartire eos et subplanta eos L* *cum Ro* | de (*2°*)] *praem.* et agre | adimpletum Ψ^{B} | filiis] G*Ψ^{B}*; filii G^{2}Ψ^{B2}; porcina L* *cum Ro, cf. Hier. comm. p.* 27. ¶ « filii » sec. antiquiores uel « filiis » sec. alios, et iuxta hebreos commune est *Guill.* | demiserunt F*; diuiserunt ɡ; reliquerunt L* *cum Ro et Hier. comm. l. c.* suas *om.* Ω^{M} *cum LXX, cf. Ro.*

15. autem] *sub* ÷ I | iust. + mea Ω^{S} | apparabo Ψ^{B}; parebo F *cum γδ* | conspectui] Ψ^{B}*; conspectu M*; in conspectu FIΦ^{RV}Ψ^{B2}Ω^{S}ſ *cum Ro* | saciabar ɑ.

XVII. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}ɑ | in finem] *praem.* psalmus dauid ϑ | puero domino Q*Φ^{P}; pueri domini Q^{2}; *praem.* pro Ω^{S} ϑ | dauid — huius *om.* ϑ | quae] qui IV Ω^{S}greſbc *cum moz^{c}*; quem D | domino] deo K*; ad dominum I *cum γ moz^{x}* | ∿ dom. loquutus est Q | in die — et dixit *om.* Ω^{S} | dominus *om.* W | omnium *om.* I *cum δ* | eius] suorum QΦUGV *cum He* | et de — dixit *om. Amiat.* | ∿ saul et de manu omn. in. eius W | et dixit *om.* IWG*ϑ.

3. domine R *cum Ro et He* | cornu] cor Ω^{M} | et (*ante* susceptor) *om.* I *cum hebr., LXX, Ro et He.*

4. inuocaui Q* | et *om.* V*.

---

13. exsurge RIL | ⟨eripe RL | ⟨frameam RL | 14. ⟨domine RIL | ⟨(et subplanta) L | ⟨de (2°) RL | ⟨saturati RIL | ⟨et L | 15. ⟨ego RI | ⟨satiabor R.

XVII. (*num. om.* IUG*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*ɑ) | 2. ⟨diligam RI | 3. ⟨dominus R | ⟨deus RI | ⟨protector RI | 4. ⟨laudans RI.

5 circumdederunt me dolores mortis
et torrentes iniquitatis conturbaverunt me
6 dolores inferni circumdederunt me
praeoccupaverunt me laquei mortis
7 cum tribularer invocavi Dominum
et ad Deum meum clamavi
exaudivit de templo ÷sancto: suo vocem meam
et clamor meus in conspectu eius introibit in aures eius
8 et commota est et contremuit terra
et fundamenta montium conturbata sunt
et commota sunt quoniam iratus est eis
9 ascendit fumus in ira eius
et ignis a facie eius exarsit
carbones succensi sunt ab eo
10 inclinavit caelos et descendit
et caligo sub pedibus eius
11 et ascendit super Cherubin et volavit
volavit super pinnas ventorum
12 et posuit tenebras latibulum suum
in circuitu eius tabernaculum eius
tenebrosa aqua in nubibus aeris

---

7. exaudiuit I; exaudiuit me F; et exaudiuit R | introiuit RF | 8. et commota (*1°*) R*I; commota R²F | 10. inclinauit FI; et inclinauit R | 11. pennas I.

Desunt CL(*usque ad v.* 8, conturbata).

6. inferi QWΦUGKΨᴮDα *cum He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 6. ¶ ant. « inferni » *Guill.* | laquei] doloris R*, *ex v. praec.*

7. cum tribularer = R*Fl *cum LXX, cf. med.* (*praem.* et); in tribularer R²; ÷et: in tribulatione mea G², *cf Ro*; in tribulatione mea G*, *rell. codd. et edd. cum He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 7 | ad *om.* W | exaudiuit = I *cum hebr., LXX, cf. He*; exaudiuit me F; ÷et: exaudiuit G²; et exaudiuit G*, *rell. codd. et edd. cum Ro* | ÷sancto: suo = R¹QΦᴿᴳᵛG²KΨᴮ; ÷suo: suo R†; sancto suo G*, *rell. codd. et edd.* | introibit = IMQ²WUKΨᴮ *cum LXX, cf. He* (ueniet) *et Sam. l. c.*; introiuit Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

8 et (*1°*) = R*I (*sub* ÷) *cum hebr., LXX et Ro*; *om.* R², *rell. codd. et edd. cum He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 8 | et (*ante* fundam.) *om.* DΩˢaeiυgc *cum med et Sam. l. c.* ¶ hebr. et ant. habent « et » *Guill.* | et comm. ÷sunt: I; *om.* Ωˢ* | eis] *sub* ÷ R²IG²; + deus L *cum LXX et Ro.*

9. exardescet L *cum αδ, cf. Ro* (exardescit).

10. inclinauit] *praem.* et RL *cum hebr., LXX, Ro, Sam.* (*II Reg.*) 22, 10 *et Hier. comm. p. 27 et tract. p. 209* (*codd. βB*) | caelum L *cum LXX et αγδ¹.*

11. cherubin] M*; cherubī f; cherubim M²ΦᴳᵛᴾUGΨᴮΩᴹgreiυgc; hieruphin I. ¶ « cherubim » per m finalem. per quendam tamen abusum latinus dicit « cerubin » per n finalem qualiter hic habent quidam et infra LXXIX (*v.* 2). require Exod. XXV (*v.* 18 *et* 22) *Guill.* | uolabit (*utr. loco*) L | uolauit (*2°*)] *sub* ÷ ΦᴾG²; *om.* g *cum He* | pinnas = RFL M*WK; pennas M², *rell. codd. et edd.*

12. et] *sub* ÷ R²IΦᴿᴳ²ᵖ²G² | in circuitu] grando et caligo in circuitu eius nubes ipsius transcurrerunt eripiet me quia uoluit me libe[rauit me de inimicis] meis po[tentissimis] in circuitum L*, *cf. infra vv.* 13. 18 *et* 20, *γ* (*vv.* 12 *et* 20) *et α* (*v.* 20) | eius (*1°*) *om.* Q*.

---

5. ⟨circumdederunt RI | ⟨et R | 6. ⟨dolores RI | ⟨praeoccupaverunt R | 7. ⟨cum RI | ⟨et R | ⟨exaudivit RI | ⟨et R | 8. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*3°*) R | ⟨et (*4°*) RL | 9. ⟨ascendit RIL | ⟨et RL | ⟨carbones RL | 10. ⟨inclinavit RIL | ⟨et (*2°*) R | 11. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨volavit (*2°*) RL | 12. ⟨et RIL | ⟨(grando) L | ⟨(nubes) L | ⟨(eripiet) L | ⟨(liberavit) L | ⟨in RL | ⟨tenebrosa RL.

13 prae fulgore in conspectu eius
nubes ※ eius: transierunt
grando et carbones ignis
14 et intonuit de caelo Dominus
et Altissimus dedit vocem suam
※ grando et carbones ignis:
15 et misit sagittas et dissipavit eos
et fulgora multiplicavit et conturbavit eos
16 et apparuerunt fontes aquarum
et revelata sunt fundamenta orbis terrarum
ab increpatione tua Domine
ab inspiratione spiritus irae tuae
17 misit de summo et accepit me
adsumpsit me de aquis multis
18 eripiet me de inimicis meis fortissimis
et ab his qui oderunt me quoniam confirmati sunt super me
19 praevenerunt me in die adflictionis meae
et factus est Dominus protector meus
20 et eduxit me in latitudinem

---

13. ※ eius: *restituimus, cf. hebr.*; ÷ eius: R; *om.* FI | 15. sagittas RF² *cum LXX*; sagittas suas F*I | 17. de summo RF²I; e summo F* | 18. eripiet R; erip*** F*; eripuit F²I *cum Ro* | confirmati F*(*ut vid.*)I; confortati RF² *cum Ro.*

Deest C.

13. fulgore] Q*; fulgure LΦ^{G}*G* (-rę)Ψ^{B}*; fulgura Q² | ※ eius: *restituimus*; ÷ eius: R; eius Φ^{RGV}U *cum hebr. et med., cf.* αβ (ipsius); *om. rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.* ¶ hebr. et ant. bis habent « eius » *Guill.*

14. intonuit] introiuit α | ※ = RI QΦ^{R²GVP²}G² (*sed in* IΦ^{P} : *post* grando) *cum Hier. ep. 106, cf. vers. syro-hexapl. ad v. praeced.*; *om.* Φ^{R*P*}G*, *rell. codd. et edd.* | grando — ignis *om.* L* *cum LXX et Ro.* ¶ « grando » quidam ant. habent « et » *Guill.*

15. et (*1°*)] *sub* ※ I; *sub* ÷ G²; *om.* U *cum Ro et Sam.* (*II Reg.*) 22, 15, *cf. LXX* (*codd.* RA *et lucian.*) | sagittas = RF²M*Q*Φ^{RGV} *cum LXX,* α *moz^{c} et Sam. l. c.*; sagittas suas F*M²Q², *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He* | et (*2°*) *om.* M* *cum* δ | eas F* | et (*3°*)] *sub* ÷ I; *om.* F²M²QWΦ^{P}UGKΨ^{B}VDΩ *edd. cum Ro, He et Sam. l. c.* ¶ hebr. et ant. et grecus premittunt « et » *Guill.* | fulgora] Q*Φ^{G}*; fulgura Q²Φ^{RG²}Ψ^{B}VDΩ *edd.*; fugura L* | conturbabit Φ^{R} | eos] illos F *cum He.*

16. paruerunt L, *cf.* γ | terrarum] *sub* ÷ G² | tua] *sub* ÷ R²G² | ab inspir.] ab increpatione L*; *praem.* et L²V *cum moz^{x}.*

17. de] e F*L* *cum* αγ *moz* | adsumpsit] *praem.* et F²LGΨ^{B}*VDΩαgrel ϱc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. non interponunt « et » sed grecus *Guill.* | aquis multis] L³; mult[···] L* *fol. lac.*; multetudine aquarum L² *cum Ro.*

18. eripiet = RM*Φ^{RGV} *cum LXX, cf.* α (eruet); erip*** F*; et eripuit L*; eripuit F²L²M², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 18 (liberauit) | his] iis Dᵽ | oderant L *cum He et Sam. l. c.* | confirmati = F*(*ut vid.*)I LM*Q*Φ^{RGV} *cum* γ; confortati F²M²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro.*

19. adflictiones F*.

20. eduxit] L*; produxit L² *cum* γ

13. ⟨prae RIL | ⟨grando RL | 14. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) | ⟨grando R (*signo K*) | 15. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*3°*) RL | 16. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) RL | ⟨ab (*1°*) RI | ⟨ab (*2°*) RL | 17. ⟨misit RIL | ⟨adsumpsit RL | 18. ⟨eripiet RIL | ⟨et RL | 19. ⟨praevenerunt RIL | ⟨et RL | 20. ⟨et RIL.

salvum me faciet quoniam voluit me
21 ÷ et: retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam
÷ et: secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi
22 quia custodivi vias Domini nec impie gessi a Deo meo
23 quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo sunt
et iustitias eius non reppuli a me
24 et ero inmaculatus cum eo
et observabo ab iniquitate mea
25 et retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam
et secundum puritatem manuum mearum
in conspectu oculorum eius
26 cum sancto sanctus eris
et cum viro innocente innocens eris
27 et cum electo electus eris
et cum perverso perverteris
28 quoniam tu populum humilem salvum facies
et oculos superborum humiliabis
29 quoniam tu inluminas lucernam meam Domine
Deus meus inluminas tenebras meas

---

20. faciet F*I; fecit RF^2 | 21. retribuit (*bis*) R | 23. iustitias FI; iustitia R | 25. retribuit R | 29. inluminas (2°) RF; inlumina I.

Deest C.

moz^{x} *med.* | sal. me faciet] eripiet me L*; saluum fac[···] L^2 *fol. lac.* | faciet = F*I M*QWΦ^{RGP}UGKm *cum LXX et γδ, cf. α* (eruet); faci M^2(*sic*); faciat Φ^{v}; fecit F^2, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 20 (liberauit). ¶ ant. cum greco « faciet » et hebr. concordat interprete *Guill.* | ∼ fecit me Ω^{s} | me (3°) + liberauit me de inimicis [···]erunt me saluum me faciet ab inimicis meis potentissimis ex his qui oderunt me L*, *cf. LXX et αγ moz*^{x}.

21. ÷ (1°) = RΦ$^{RG^2v^2p^2}$G^2; *om.* Φ^{G*v*p*} G*, *rell. codd. et edd.* | retribuit RV* | ÷ (2°) = RΦ$^{G^2v}$; *om.* Φ^{G}*, *rell. codd. et edd.* | puritatem] innocentiam L* *cum Ro* | manum L | retribuit R.

22. impii R.

23. eius — sunt *deest* L* *fol. lac.* | conspecto L^2 | sunt = RFIV *cum αγδ*; sunt semper L^2 *cum Ro*; *om. rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 23 | iusticia* Q*; iustitia RM*; iustitiam L* *cum med* | eius] meas Ω^{M}*.

24. maculatus L* | obseruabo = RF IL *cum αγδ, cf. LXX*; obseruabo me *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 24.

25. et (1°)] *sub* ÷ R^{2}Φ$^{R^2Gv^2}$G^2, *cf. supra v.* 21 | retribuit RV* | et (2°)] *sub* ÷ R^{2}Q^{2}Φ$^{RG^2v}$G^2, *cf. supra v.* 21; *sub* ※ R^3 | puritatem] innocentiam L* *cum Ro* | manum L | mearum + retribuet mihi L* *cum α*δ et v.* 21, *cf. LXX* (*codd.* RA) *et γ* | in conspectum L.

26. et] *sub* ÷ G^2 | uero R | innocenti L.

27. peruerteres I; peruertes F *cum He*; peruersus eris r; subuerteris L *cum Ro.*

28. tu + dominus L | facias Q*Φ^{G}.

29. domine *om.* Ω^{s}* | inluminas (2°) = RF, *cf. LXX, α He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 29; i(n)lumina *rell. codd. et edd. cum Ro.*

⟨salvum RL | ⟨(liberavit) L | ⟨(salvum) L | 21. ⟨et (1°) RIL | ⟨et (2°) RL | 22. ⟨quia RIL | 23. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | 24. ⟨et (1°) RIL | ⟨et (2°) RL | 25. ⟨et (1°) RIL | ⟨et (2°) RL | ⟨in RL | 26. ⟨cum (1°) RI | ⟨et RL | 27. ⟨et (1°) RIL | ⟨et (2°) RL | 28. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | 29. ⟨quoniam RIL | ⟨deus RL.

30 quoniam in te eripiar a temptatione
et in Deo meo transgrediar murum
31 Deus meus inpolluta via eius
eloquia Domini igne examinata
protector est omnium sperantium in eum
32 quoniam quis Deus praeter Dominum
et quis Deus praeter Deum nostrum
33 Deus qui praecingit me virtute
et posuit inmaculatam viam meam
34 qui perfecit pedes meos tamquam cervorum
et super excelsa statuens me
35 qui doces manus meas in proelium
et posuisti arcum aereum brachia mea
36 et dedisti mihi protectionem salutis tuae
et dextera tua suscepit me
et disciplina tua correxit me in finem
et disciplina tua ipsa me docebit
37 dilatasti gressus meos subtus me
et non sunt infirmata vestigia mea
38 persequar inimicos meos et conprehendam illos
et non convertar donec deficiant
39 confringam illos nec poterunt stare
cadent subtus pedes meos

---

33. prẹcingit F, *cf. LXX*; praecinxit R; praecincxit I | 35. doces RI; docet F | posuisti RF²I; posuit F* | arcum R; ut arcum FI *cum Ro* | 36. tuae RI; meae F.

Desunt CG*(*a v.* 30, quoniam).

30. in te] a te LΩ^{s} *cum Ro.*

31. meus] *sub* ÷ I | in eum = RFI *cum moz et med*; in se *rell. codd. et edd. cum Ro He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 31.

32. et] Q*; aut Q^{2}Φ^{P}Ψ^{B2}VDΩαgτεἰȣc *cum Ro*; *om.* Ψ^{B}*. ¶ hebr. et ant. habent « et » sed et ipse Ieron. habet similiter *Guill.*

33. praecingit = FL *cum αγδζ, cf. LXX, He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 33 (accingit); praecincxit IQ; pr(a)ecinxit *rell. codd. et edd. cum Ro.* | uirtutem LQ*W Φ^{RG}Ψ^{B}*. ¶ sec. ant. « precinxit me virtutem » tale est quale Act. XII (*v.* 8) « calcia te caligas tuas » *Guill.*

34. perfecit] Q*; perficit LQ^{2}Φ^{RG} *cum Ro* | cerui L *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106* | statuit LM* *cum Ro.*

35. doces = RI *cum δ*; docet *rell. codd. et edd. cum Ro* | in proelium = RIL *cum γδ*; in proelio F *cum α*; ad pr(o)elium *rell. codd. et edd. cum Ro He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 35 | posuit F*G^{2}Ψ^{B} *cum Ro* | arcum = R *cum hebr. et LXX*; ut arcum *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et Sam. l. c.* (quasi arcum) | aerium V.

36. et] *sub* ÷ I | mihi *om.* Q* | tuae] meae FL *cum LXX, αγδ moz^{c}, cf. Hier. ep. 106* | et (2°)] *sub* ÷ R² | et (3°) — finem *om.* L* *cum Ro, cf. hebr., He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 36 | et (3°)] *sub* ÷ Φ^{P2} | in finem] *sub* ÷ QΦ^{RG2v} | et (4°) — docebit] *sub* ÷ I | ipsa me] ipse L*.

37. mea *om.* R*.

39. confring.] confligam L *cum αγ, cf. Ro* (adfligam) | poterint L *cum γ*; potuerunt WUG²V* *cum Ro* | sub pedes meos L.

---

30. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | 31. ⟨deus RIL | ⟨eloquia RL | ⟨protector RL | 32. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | 33. ⟨deus RIL | ⟨et RL | 34. ⟨qui RIL | ⟨et RL | 35. ⟨qui RIL | ⟨et RL | 36. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) RL | ⟨et (*3°*) RI | ⟨et (*4°*) RL | 37. ⟨dilatasti RIL | ⟨et RL | 38. ⟨persequar RIL | ⟨et (*2°*) RL | 39. ⟨confringam RIL | ⟨cadent RL.

40 et praecinxisti me virtute ad bellum
subplantasti insurgentes in me subtus me
41 et inimicos meos dedisti mihi dorsum
et odientes me disperdisti
42 clamaverunt nec erat qui salvos faceret
ad Dominum nec exaudivit eos
43 et comminuam illos ut pulverem ante faciem venti
ut lutum platearum delebo eos
44 eripe me de contradictionibus populi
constitues me in caput gentium
45 populus quem non cognovi servivit mihi
in auditu auris oboedivit mihi
46 filii alieni mentiti sunt mihi
filii alieni inveterati sunt
et claudicaverunt a semitis suis
47 vivit Dominus et benedictus Deus meus
et exaltetur Deus salutis meae
48 Deus qui dat vindictas mihi
et subdidit populos sub me
liberator meus de gentibus iracundis
49 et ab insurgentibus in me exaltabis me
a viro iniquo eripies me

---

41. disperdisti RF*; disperdidisti F²I | 43. illos RI; eos F | 48. de gentibus iracundis RFI *cum archetypo et ipso Hieronymo, qui tamen in ep. 106 legi vult:* ab inimicis meis.

Desunt CG*(*usque ad v.* 45, seruiuit).

40. uirtutem LQ*W | a bello R | *plantasti V*; *praem.* et ΨᴮDΩαΙʂc *cum med.* ¶ « ad bellum » sequitur sine copulatiua coniunctione sec. hebr. et ant. sic « supplantasti » sic etiam est sec. grecum *Guill.*

41. et (*1°*)] *sub* ÷ I | inimicorum meorum L *cum Ro et He* | deorsum α | disperdisti = RF*; disperdedisti M²Q*Φᴿᴳⱽ; disperdidisti F²M*Q², *rell. codd. et edd.*

43. et] *sub* ÷ I | illos = RIL *cum Ro*; eos *rell. codd. et edd. cum β med He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 43 | ut (*1°*)] in α.

44. eripe = RFI *cum βδ* mozᶜ, *cf. LXX* (*codd.* BS), *α et Hier. comm. p. 28* (erue); eripes Ib; eripias Q*; eripies Q², *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 44 (saluabis) | constitues] *praem.* et L.

45. mihi] *sub* ÷ G² | in] *sub* ÷ I; *om.* L* *cum Ro et He* | aba*diuit L, *cf. Ro.*

46. fili (*1°*) FLQ* | mihi *om.* Q* | fili (*2°*) FILQ* | ∼ inuetera [···] fili alieni [···] sunt mihi L | suis] tuis Ωᴹ.

47. uiuet Q*.

48. dat = RFI; das *rell. codd. et edd. cum Ro He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 48 | uindicta L | subdidit = RFI; subdidisti L *cum Ro*; subdes WU; supdes K; subdis *rell. codd. et edd., cf. He* (congregas) *et Sam. l. c.* (deicis) | meus *om.* Φᴳ* | de gentibus = RFIL *cum Ro et Hier. ep. 106*; de inimicis meis *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX,* mozᶜ *et Sam.* (*II Reg.*) 22, 48, *cf. α He et Hier. ep. 106* | iracundis] *sub* ÷ G².

49. et] *sub* ÷ IG²; *om.* R²LM†(*ut vid.*) Q*Φᴿᴳⱽ *cum LXX et αβγδ.* ¶ hebr. et ant. non habent « et » neque grecus *Guill.*

---

40. ⟨et RIL | ⟨subplantasti RL | 41. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) RL | 42. ⟨clamaverunt RIL | ⟨ad RL | 43. ⟨et RIL | ⟨ut (*2°*) R | 44. ⟨eripe RIL | ⟨constitues RL | 45. ⟨populus RIL | ⟨in RL | 46. ⟨filii (*1°*) RIL | ⟨filii (*2°*) RL | ⟨et L | 47. ⟨vivit RIL | ⟨et (*2°*) RL | 48. ⟨deus RIL | ⟨et RL | ⟨liberator RIL | 49. ⟨et RL | ⟨a RL.

50 propterea confitebor tibi in nationibus Domine
et psalmum dicam nomini tuo
51 magnificans salutes regis eius
et faciens misericordiam christo suo
David et semini eius usque in saeculum.

XVIII. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID
2 Caeli enarrant gloriam Dei
et opera manuum eius adnuntiat firmamentum
3 dies diei eructuat verbum
et nox nocti indicat scientiam
4 non sunt loquellae neque sermones
quorum non audiantur voces eorum
5 in omnem terram exivit sonus eorum
et in fines orbis terrae verba eorum
6 in sole posuit tabernaculum suum
et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo
exultavit ut gigans ad currendam viam ÷ suam :
7 a summo caeli egressio eius
et occursus eius usque ad summum eius
nec est qui se abscondat a calore eius

---

50. psalmum dicam nomini tuo RF ; nomini tuo psalmum dicam I.
XVIII. 4. audiantur FI ; audientur R | 5. exiit I | 7. caeli R, *cf. LXX* ; caelo FI.

Deest C.

50. in nationibus] inter gentibus L, *cf.* $\alpha\beta\gamma\delta$ *moz*^{c} *med He et Sam.* (*II Reg.*) 22, 50 (in gentibus) | psalmum dic. nom. tuo = RFL* *cum* $\gamma\delta$ *moz* ; in nomini tuo salmum dicam L^2 ; nomini tuo psalmum dicam *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro, cf. He et Sam. l. c.* (nom. tuo cantabo).

51. salutis W* ; salutem L *cum* $\alpha\delta$ *moz* | eius (I^{o})] ipsius L *cum Ro.*

XVIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega\mathfrak{a}$ | dauid] *praem.* ipsi L *cum* γ | ∿ psalmus dauid in finem ϑ.

2. manum L | eius] *sub* ÷ I | a(d)nuntiant $LQ\Psi^{B*}$ *cum Ro.*

3. diei] die Q* | eructuat = R*LM^2 U ; eructat R^2M*, *rell. codd. et edd.*

4. loquellae = R^2FQ*WK* ; loquillae R*M* ; loquaele Φ^{R} ; loquel(a)e $M^2Q^2K^2$, *rell. codd. et edd.* | audientur $R\Psi^{B}V$ *cum Ro.*

5. exiit IL | finis F*Q* | terrae] *sub* ÷ I.

6. procidens R*Q* ; *om.* W | talamo F*Q*UΩ^{M} | exultabit Q*(exs-)WΦ^{RGV}U𝔴. ¶ « exultauit » *Guill.* | gigans = FI*MQ*W Φ^{GV}UG*K*Ψ^{B}* ; gygans R* ; gygas $R^2\Omega^{s}\mathfrak{a}$; gigas $I^2Q^2\Phi^{RP}G^2K^2\Psi^{B2}VD\Omega$fgreſv𝔷c | uiam ÷ suam : = RQ*Φ^{G2vG^2} *cum Hier. ep. 106* ; uiam suam FIG* *cum LXX* ; ÷ uiam : Φ^{R2} ; uiam $Q^2\Phi^{R*G*}$, *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro He et Hier. comm. p. 29, cf. LXX* (*codd.* R *lucian.*). ¶ antiquiores sed non grecus « uiam suam » et Ieron. renouat *Guill.*

7. caeli = R *cum* $\alpha\beta$ *He, cf. LXX* ; c(a)elo *rell. codd. et edd. cum Ro* | abscondit Q*.

---

50. ⟨propterea RIL | ⟨et R | 51. ⟨magnificans RIL | ⟨et RL | ⟨david RL.
XVIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*$\mathfrak{a}$) | 2. ⟨caeli RIL | ⟨et RL | 3. ⟨dies RIL | ⟨et RL | 4. ⟨non (I^{o}) RI | ⟨quorum RL | 5. ⟨in RIL | ⟨et RL | 6. ⟨in RIL | ⟨et RL | ⟨exultavit RI | 7. ⟨a RL | ⟨et RIL | ⟨nec RL.

[8] lex Domini inmaculata convertens animas
testimonium Domini fidele sapientiam praestans parvulis
[9] iustitiae Domini rectae laetificantes corda
praeceptum Domini lucidum inluminans oculos
[10] timor Domini sanctus permanens in saeculum saeculi
iudicia Domini vera iustificata in semetipsa
[11] desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum
et dulciora super mel et favum
[12] etenim servus tuus custodit ea
in custodiendis illis retributio multa
[13] delicta quis intellegit
ab occultis meis munda me
[14] et ab alienis parce servo tuo
si mei non fuerint dominati
tunc inmaculatus ero
et emundabor a delicto maximo
[15] et erunt ut conplaceant eloquia oris mei
et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper
Domine adiutor meus et redemptor meus.

XIX. [1] IN FINEM PSALMUS DAVID
[2] Exaudiat te Dominus in die tribulationis
protegat te nomen Dei Iacob
[3] mittat tibi auxilium de sancto
et de Sion tueatur te
[4] memor sit omnis sacrificii tui
et holocaustum tuum pingue fiat

---

10. iudicia domini RF; iudicia dei I.

Deest C.

8. domini *om.* Ω^{M} | inmaculata] inreprehensibilis L* *cum Ro* | domini (*2°*)] dei I *cum γδ moz et Hier. in Hierem. 6, 16* | fideli sapientia R* | paruoli R*.

9. recta W* | corda] *sub* ÷ Φ^{P2}.

10. permanens] Ψ^{B*}; permanet Ψ^{B2} VDΩ *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. « permanens » grecus similiter *Guill.* | domini (*2°*)] dei IUV *cum Ro* | iustificata] *praem.* et Ω^{S}.

12. etenim] nam et L* *cum Ro* | custodiet R *cum Ro, cf. He* (docebit) | eam Q *cum α* | custodiendo illa L *cum Ro, cf. LXX.*

13. delicta] lapsus L *cum Ambr. apol. David* 9 | intell(e)get Fr *cum LXX* | me + domine LD* *cum Ro.* ¶ sec. lat. et grecum non est ibi « domine » *Guill.*

14. fuerunt F* | et mundabor L *cum αβγδ med He et Hier. tract. p. 47*; *om.* Ω^{M*}.

15. erant Q* | dominus Q*.

XIX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | in finem *om.* W *Amiat.* | dauit Φ^{V} | ∼ psalmus dauid in finem ℨ.

3. syon DΩ𝔞 | tueatur] L*; soscipiat L^{2} *cum δ et med.*

4. sit + dominus L^{2} *cum Ro* | tui *om.* Ω^{S*} | diabsalma Q; *om.* WΦ^{G*V}UK Ψ^{B}VΩ𝔞grelυℨc.

---

8. ⟨lex RIL | ⟨testimonium RL | ⟨sapientiam R | 9. ⟨iustitiae RIL | ⟨praeceptum RL | 10. ⟨timor RIL | ⟨in L | ⟨iudicia RL | 11. ⟨desiderabilia RIL | ⟨et (*2°*) RL | 12. ⟨etenim RIL | ⟨in RL | 13. ⟨delicta RIL | ⟨ab RL | 14. ⟨et RL | ⟨si RI | ⟨tunc RL | ⟨et RL | 15. et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) RL | ⟨domine RIL.

XIX. (*num. om.* IG*Ψ^{B*}VDΩ^{M*}𝔞) | 2. ⟨exaudiat RIL | ⟨protegat RL | 3. ⟨mittat RIL | ⟨et RL | 4. ⟨memor RIL | ⟨et RL.

DIAPSALMA

5 tribuat tibi secundum cor tuum
et omne consilium tuum confirmet
6 laetabimur in salutari tuo
et in nomine Dei nostri magnificabimur
7 impleat Dominus omnes petitiones tuas
nunc cognovi quoniam salvum fecit Dominus christum suum
exaudiet illum de caelo sancto suo
in potentatibus salus dexterae eius
8 hii in curribus et hii in equis
nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus
9 ipsi obligati sunt et ceciderunt
nos vero surreximus et erecti sumus
10 Domine salvum fac regem
et exaudi nos in die qua invocaverimus te.

XX. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID
2 Domine in virtute tua laetabitur rex
et super salutare tuum exultabit vehementer
3 desiderium animae eius tribuisti ei
et voluntate labiorum eius non fraudasti eum

XIX. 5. tibi RF; tibi dominus I | 7. fecit FI; faciet R | 8. inuocabimus RF; magnificabimur I | 9. surreximus RF; ÷ re : surreximus I.

XX. 2. super salutare tuum RI; super salutari tuo F | 3. uoluntate RF; uoluntatem I.

Deest C.

5. tibi + dominus ILQ* *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA) *et Hier. ep. 106.*

6. dei] *praem.* domini LQ* *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR) *et infra v.* 8.

7. faciet RM* *cum Ro, cf. He* (saluabit); facit Ψ^{B} | exaudiet] L*; exaudiat Q*Φ^{P}De[$\mathfrak{z}$; exaudiuet L^{2}. ¶ « exaudiet » *Guill.* | dextera Q*.

8. domini *om.* $\mathfrak{a}$fe *cum ε, cf. LXX* (*cod.* A) *et supra v.* 6 | inuocab.] magnificabimur IL *cum LXX et Ro, cf. supra v.* 6.

9. uero = RFIL *cum Ro*; *om.* Ω^{M}*; autem Ω^{M2}, *rell. codd. et edd. cum He* | resurreximus L *cum Ro et He*; ÷ re : surreximus I.

10. qua] *praem.* in L *cum Ro* | ÷ in : uocauerimus I.

XX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | in finem] *evan.* L; *om.* W *Amiat.* | ∼ psalmus dauid in finem $\mathfrak{z}$.

2. et] *sub* ÷ I | sup. salutare tuum] Q*; sup. salutarem tuum L *cum αγ*; sup. salutari tuo FQ^{2}WUK$\mathfrak{f}$ *cum Hier. comm. p. 30, cf. He* (in salutari tuo) | exultauit Ψ^{B}*; exultabitur L *cum γδ* | uehem. + diapsalma Φ^{P}*.

3. animae = RFIL* *cum LXX et Ro*; cordis L^{2}, *rell. codd. et edd. cum hebr., $\alpha^{2}\gamma$ med He et Hier. comm. p. 30, cf. LXX* (*codd. lucian.*) | uoluntatem IQ*WΦ^{RGV}U K* *cum αδ moz^{c}, cf. Ro* (*aliq. codd.*) *et He* (*it.*) | diapsalma *om.* QWΦ^{G}*KΨ^{B}VD Ω *edd.*

---

5. ⟨tribuat RIL | ⟨et R | 6. ⟨laetabimur RIL | ⟨et RL | 7. ⟨impleat RIL | ⟨nunc RL | ⟨exaudiet RIL | ⟨in RL | 8. ⟨hii (*I°*) RIL | ⟨nos RL | 9. ⟨ipsi RIL | ⟨nos RL | 10. ⟨domine RIL | ⟨et RL.

XX. (*num. om.* IQ*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*$\mathfrak{a}$) | 2. ⟨domine RIL | ⟨et RL | ⟨exultabit L | 3. ⟨desiderium RIL | ⟨et RL.

DIAPSALMA

[4] quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis
posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso
[5] vitam petiit a te et tribuisti ei longitudinem dierum in saeculum et in saeculum saeculi
[6] magna gloria eius in salutari tuo gloriam et magnum decorem inpones super eum
[7] quoniam dabis eum benedictionem in saeculum saeculi
laetificabis eum in gaudio cum vultu tuo
[8] quoniam rex sperat in Domino et in misericordia Altissimi non commovebitur
[9] inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis
dextera tua inveniat ÷ omnes: qui te oderunt
[10] pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui
Dominus in ira sua conturbabit eos
et devorabit eos ignis
[11] fructum eorum de terra perdes et semen eorum a filiis hominum
[12] quoniam declinaverunt in te mala cogitaverunt consilia quae non potuerunt ÷ stabilire:
[13] quoniam pones eos dorsum in reliquis tuis praeparabis vultum eorum

---

5. petit RI | 7. benedictionem RF; in benedictionem I | 10. deuorauit F.

Deest C.

4. in benedictione L *cum Ro* | dulcidinis F.

5. petit RIL* | a te *om.* L* *cum Ro et Hier. comm. p. 30*; ad te L^2 | tribuisti] L*; dedisti L^2 *cum α moz*^{c} | ei *om.* Φ^{P*} | in saec. et *om.* L^2 *cum LXX, Ro et Hier. comm. p. 31* | saeculi] *sub* ÷ IG^2.

6. magna] L*; maxima L^2 (*ut vid.*) *cum γδε moz*^{c}; + est $L\Phi^R\Psi^{B2}D^*\Omega^s$grelυ ȝc *cum Ro.* ¶ « magna gloria » *Guill.* | in salutari tuo] L*; in salutem tuam L^2, *cf. αγδ moz*^{x} (in salute tua) | gloria L | magnum] *sub* ÷ I | ÷ in : pones I.

7. eum] L*; ei L^2 *cum LXX, α et moz*^{c} | benedictionem = RFL^2M^* *cum LXX, αγδ moz*^{c} *et He, cf. hebr.*; in benedictione U, *cf. Ro* (*plur. codd.*) *ε moz*^{x}; in benedictionem L^*M^2, *rell. codd. et edd. cum Ro* | saeculi] *sub* ÷ G^2.

8. commouebitur] conturbabitur L* *cum δε.*

9. ÷ = $RQ^2\Phi^{R2G2VP}G^2K\Psi^B$; *om.* Q* $\Phi^{R*G*}G^*$, *rell. codd. et edd.*

10. clibanum] L*; gleuanum L^2 | tui + consummabis eos L^1 (b *ex* u; *om.* L^2) *cum γ* | conturbauit L†Q* | deuorauit $FQ^*\Phi^R$.

12. consilium quod L *cum hebr., LXX et Ro, cf. He* (scelus quod) | ÷ = $RI^2Q^2\Phi G^2$; *om.* I*Q*G*, *rell. codd. et edd.* | stabilire] L^2 (e *in ras.*); stabiliri Q*.

13. deorsum M* *cum Ro* | reliquis = $RFIL\Phi^{RGV}V$; reliquiis *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. comm. p. 31* | praeparabis] L^2 (b *in ras.*); praeparare Ψ^{B*} *cum moz*^{x} | illorum R *cum Ro.*

---

4. ⟨quoniam RIL | ⟨in L | ⟨posuisti RL | 5. ⟨vitam RIL | ⟨longitudinem RL | 6. ⟨magna RIL | ⟨gloriam RL | 7. ⟨quoniam RIL | ⟨laetificabis RL | 8. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | 9. ⟨inveniatur RIL | ⟨dextera RL | 10. ⟨pones RIL | ⟨in RL | ⟨dominus RL | ⟨et RL | 11. ⟨fructum RIL | ⟨et RL | 12. ⟨quoniam RIL | ⟨cogitaverunt R | 13. ⟨quoniam RIL | ⟨in RL.

14 exaltare Domine in virtute tua
cantabimus et psallemus virtutes tuas.

XXI. 1 IN FINEM PRO ADSUMPTIONE MATUTINA PSALMUS DAVID
2 Deus Deus meus ÷respice me:
quare me dereliquisti
longe a salute mea verba delictorum meorum
3 Deus meus clamabo per diem et non exaudies
et nocte et non ad insipientiam mihi
4 tu autem in sancto habitas laus Israhel
5 in te speraverunt patres nostri
speraverunt et liberasti eos
6 ad te clamaverunt et salvi facti sunt
in te speraverunt et non sunt confusi
7 ego autem sum vermis et non homo
obprobrium hominum et abiectio plebis
8 omnes videntes me deriserunt me
locuti sunt labiis moveruntcaput
9 speravit in Domino eripiat eum
salvum faciat eum quoniam vult eum
10 quoniam tu es qui extraxisti me de ventre
spes mea ab uberibus matris meae

---

14. cantauimus F* | psallimus R.

XXI. 1. pro adsumptione RF; pro susceptione I | 8. mouerunt FI; et mouerunt R | 9. faciat RF; faciet I.

Deest C.

14. exaltare] Q*; exaltari Q²; exultare M* | cantauimus F*L* | psallimus R LQ*Φ^{RV}U. ¶ antiquiores « psallimus » alii « psallemus » sec. alios et grecum *Guill.*

XXI. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}ϑ | in fine G | pro ads. mat.] pro susceptione matutina Igrelυʒc *cum αγδε moz*; pro adsumptione uel susceptione matutina Ω^{S}; pro assumptione matutina uel secundum alios cerua matutina V, *cf. He* | ps. dauid *om. Amiat.* | ∼ in fin. ps. dau. pro (ads. mat.) WV Ω^{S}ϑ; ∼ ps. dauid in fin. pro susc. mat. ʒ.

2. ÷ = RIMQΦ^{R2GV}Ψ^{B}; *om.* Φ^{R}*, *rell. codd. et edd.* | me (*1°*)] M*Ψ^{B}*; in me M²Q*Ψ^{B2}Ω *edd. cum Ro.*

3. et non] nec L* *cum Ro*; non L² | et nocte *om.* K*.

4. israel Dfgrelυʒc; isrl FQΦ^{RGV} GKΨ^{B}VΩα; istra[···] L *fol. lac.* (t *vid. exp.*).

5. sperauerant (*2°*) R; *praem.* in te Ω^{S}*.

6. et non sunt] *in ras.* Φ^{V2} | confusi] fusi R*.

7. uermes G* | et non homo *om.* Q*.

8. deridebant L* | locuti] *praem.* et L *cum αγδε, cf. LXX* (*cod.* S) | mouerunt = FI *cum hebr., LXX, cf. He*; et mouerunt *rell. codd. et edd. cum Ro.*

9. eripiat] Q*; eripiet Q² | faciat] Q*; faciet IQ².

10. qui *om.* F* | me *om.* Ψ^{B} | matris *om.* Q*.

---

14. ⟨exaltare RIL | ⟨cantabimus RL.

XXI. (XX. ε, *num. om.* IGΨ^{B}VDΩ^{M}*ϑ) | 2. ⟨deus (*1°*) RIL | ⟨quare L | ⟨longe R | ⟨verba L | 3. ⟨deus RIL | ⟨et (*2°*) RL | 4. ⟨tu RIL | 5. ⟨in RL | ⟨speraverunt (*2°*) RL | 6. ⟨ad RIL | ⟨in RL | 7. ⟨ego RIL | ⟨obprobrium RL | 8. ⟨omnes RIL | ⟨locuti sunt RL | 9. ⟨speravit RIL | ⟨salvum RL | 10. ⟨quoniam RIL | ⟨spes RL.

[11] in te proiectus sum ex utero
de ventre matris meae Deus meus es tu
[12] ne discesseris a me
quoniam tribulatio proxima est
quoniam non est qui adiuvet
[13] circumdederunt me vituli multi
tauri pingues obsederunt me
[14] aperuerunt super me os suum
sicut leo rapiens et rugiens
[15] sicut aqua effusus sum
et dispersa sunt universa ossa mea
factum est cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei
[16] aruit tamquam testa virtus mea
et lingua mea adhesit faucibus meis
et in limum mortis deduxisti me
[17] quoniam circumdederunt me canes multi
concilium malignantium obsedit me
foderunt manus meas et pedes meos
[18] dinumeraverunt omnia ossa mea
ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me
[19] diviserunt sibi vestimenta mea
et super vestem meam miserunt sortem
[20] tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum
ad defensionem meam conspice

---

16. in limum RI; in limo F^2; in puluere F* | deduxisti RF^2I; deduxerunt F* | 20. tuum RFI *cum archetypo et ipso Hieronymo, qui tamen in ep. 106 corrigi docet*: meum

Deest C.

11. matris *om.* U* | es tu] esto Q*.

12. discedas L *cum αβδε moz med* | a me] *sub* ÷ G^2; *sub* ※ Ψ^B; me D | est (*1°*) *om.* F *cum hebr. et LXX.*

14. me *om.* F* | rapiens et rugiens] *in ras.* Q^2.

15. effusa sunt L *cum Ro* | uniuersa = RFIM* *cum Hier. tract. p. 273*; omnia M^2, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* liquiscens RIQ*; liquens F* *cum δ*; liquefiens L* *cum Ro*; liquescent L^2.

16. exaruit L *cum Ro* | tamquam] uelut L* *cum Ro et He* | testa] testum L* *cum βγδ*; cesta Ω | in limum = RI; in limo F^2; in puluere $F^*LQ^2\Phi^{GV}$; in puluerem Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ [ ]n limum L^1; ant. et hebr. « in puluere mortis » alii cum greco « in puluerem » *Guill.* | deduxerunt F*L *cum Ro.*

17. quoniam] *sub* ÷ $IG^2\Psi^B$ | me *om.* Ω^M | multi] *sub* ÷ $I\Phi G^2\Psi^B$ | consilium Ωgrel.

18. ÷ di : numerauerunt I | inspex.] conspexerunt L* *cum Ro.*

19. diuiserunt — mea *om.* Ω^{s*} | super ueste mea F*.

20. aux. tuum = RFILMQWΦUG Ψ^{B*}Vαf, *cum γ moz^c et Aug. ep. 140, 16, 40, cf. LXX* (*cod.* S); aux. meum 𝔚 *cum LXX, cf. hebr., He et Hier. ep. 106*; a me aux. tuum K*; aux. tuum a me Ψ^{B2}DΩgrelϱc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *lucian.*); a me aux. tuum a me K^2. ¶ hebr. et ant. non subiungunt « a me » sed grecus *Guill.* | conspice] aspice L* *cum Ro.*

---

11. ⟨in RL | ⟨de RI | ⟨deus RL | 12. ⟨ne RL | ⟨quoniam (*1°*) RIL | ⟨quoniam (*2°*) RL | 13. ⟨circumdederunt RIL | ⟨tauri RL | 14. ⟨aperuerunt RIL | ⟨sicut RL | 15. ⟨sicut RI L | ⟨et R | ⟨factum RIL | ⟨in L | 16. ⟨aruit RIL | ⟨et (*1°*) RL | ⟨et (*2°*) RL | 17. ⟨quoniam RIL | ⟨concilium RL | ⟨foderunt RIL | 18. ⟨dinumeraverunt RL | ⟨ipsi RIL | 19. ⟨diviserunt RL | ⟨et RL | 20. ⟨tu RIL | ⟨ad RL.

21 erue a framea animam meam
et de manu canis unicam meam
22 salva me ex ore leonis
et a cornibus unicornium humilitatem meam
23 narrabo nomen tuum fratribus meis
in media ecclesia laudabo te
24 qui timetis Dominum laudate eum
universum semen Iacob magnificate eum
25 timeat eum omne semen Israhel
quoniam non sprevit neque dispexit deprecationem pauperis
nec avertit faciem suam a me
et cum clamarem ad eum exaudivit ÷ me:
26 apud te laus mea in ecclesia magna
vota mea reddam in conspectu timentium eum
27 edent pauperes et saturabuntur
et laudabunt Dominum qui requirunt eum
vivent corda eorum in saeculum saeculi
28 reminiscentur et convertentur ad Dominum
universi fines terrae
et adorabunt in conspectu eius
universae familiae gentium
29 quoniam Dei est regnum
et ÷ ipse: dominabitur gentium
30 manducaverunt et adoraverunt omnes pingues terrae
in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terram

---

22. unicornium RF; unicornorum I.

Deest C.

21. eripe L* *cum αδεζ moz med* | animam] *praem.* deus $M^2VD^*\Omega$αgeɬʒc. ¶ quod in nouis apponitur « deus » ortum habuit a uersiculo, quia hebr. et ant. et grecus non habent *Guill.* | et] *sub* ÷ G^2.

22. sal. me ex] libera me de L* *cum Ro* | unicornorum I; unicornuorum L *cum Ro.*

23. in media (ec)cle(s)ia = RFIL *cum γδε*; in medio (ec)clesi(a)e *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He* | te] eum F*.

24. dom.] deum ϒ | magnificate = RFIL* *cum Ro et Hier. ep. 106*; glorificate L^2, *rell. codd. et edd. cum ζ med et He, cf. LXX.*

25. timeant F* *cum LXX, cf. He* | istrahel L; israel Dfgreɬbʒc; isrł $Q\Phi^{RGV}\Psi^{B}V\Omega$ | dispexit] Q*; despexit LM^2(es *in ras.*)$Q^2\Phi^{GVP}VD\Omega$ *edd.* | deprecacionis L^2; praecem L* *cum Ro* | pauperum R *cum Ro* | nec] ne Φ^{G*}; neque L *cum Ro* | ÷ = $RQ^2\Phi^{R2GVP}G^2$; *om.* $Q^*\Phi^{R*}G^*$, *rell. codd. et edd.*

27. et] (*2°*)] *sub* ÷ $IG^2\Psi^{B}$ | uiuet cor L* *cum Ro et He*; *praem.* et Ψ^{B}.

28. uniuers(a)e Gg | eius] tuo L* *cum γδ et Cypr. testim. 2, 29* (*codd.*), *cf. hebr.* | familiae] patriae L* *cum Ro.*

29. dei = RFI; domini *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He* | et *om.* R* | ÷ = $RIM\Phi^{R2G2VP2}K$; *om.* Φ^{R*G*P*}, *rell. codd. et edd.*

30. pingues] diuites L* *cum Ro* | cadent] procedunt L* *cum ε et moz, cf. Ro* (procident) | in terra Ω.

---

21. ⟨erue RIL | ⟨et RL | 22. ⟨salva RIL | ⟨et RL | 23. ⟨narrabo RIL | ⟨in RL | 24. ⟨qui RIL | ⟨universum RL | 25. ⟨timeat RIL | ⟨quoniam RL | ⟨nec RIL | ⟨et RL | 26. ⟨apud RIL | ⟨vota RL | 27. ⟨edent RIL | ⟨et (*2°*) RL | ⟨vivent RIL | 28. ⟨reminiscentur RL | ⟨universi RL | ⟨et RIL | ⟨universae RL | 29. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | 30. ⟨manducaverunt RIL | ⟨omnes L | ⟨in RL | ⟨omnes L | ⟨qui R.

[31] et anima mea illi vivet
et semen meum serviet ipsi
[32] adnuntiabitur Domino generatio ventura
et adnuntiabunt iustitiam eius
populo qui nascetur quem fecit ÷ Dominus:

XXII. [1] PSALMUS DAVID
Dominus reget me et nihil mihi deerit
[2] in loco pascuae ÷ ibi: me collocavit
super aquam refectionis educavit me
[3] animam meam convertit
deduxit me super semitas iustitiae propter nomen suum
[4] nam et si ambulavero in medio umbrae mortis
non timebo mala quoniam tu mecum es
virga tua et baculus tuus
ipsa me consolata sunt
[5] parasti in conspectu meo mensam
adversus eos qui tribulant me
inpinguasti in oleo caput meum
et calix meus inebrians quam praeclarus est
[6] et misericordia tua subsequitur me
omnibus diebus vitae meae

---

32. nascitur R*l.

XXII. 1. regit F | 2. ÷ *erronee post* ibi *ponit* R* | 5. aduersus FI; aduersum R | pr(a)eclarus FI; praeclarum R.

Deest C.

31. illi] ipsi L *cum Ro et He*; illuc Φ^{R*}; illic Φ^{R2}. ¶ « illi » *Guill.* | ipsi] illi L *cum Ro.*

32. iustitiam] *praem.* c(a)eli I^2M^2 $W^2\Phi^{G*}U^2VD\Omega$αgrelȝc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « celi » neque grecus *Guill.* | eius *om.* Ω^{M} | nascitur R* IL* | quem] M^2 (e *in ras.*) | ÷ = RG^2; *om.* G*, *rell. codd. et edd.*

XXII. 1. psalm. dauid] *praem.* in finem Q *cum moz*^{x}; + in finem ȝ; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$α | reget = $RIQ^{*}\Phi^{RGV}$ *cum γ, cf. LXX* (*codd.* SA) *et Ro* (*codd.* HK); regit Q^2, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro atque Hier. ep. 78, 25.* ¶ « reget » ant. habent in futuro sicut et illud quod sequitur « deerit » alii habent « regit » *Guill.* | et] *sub* ÷ I; *om.* F *cum hebr. et He.*

2. ÷ ibi: me = $R^2G^2\Psi^{B}$; ibi ÷ me: R*MQΦ^{GVP}K; ibi me G*, *rell. codd. et edd.* | collocabit U.

3. ÷ de: duxit Ψ^{B} | super semita R*, *cf. Ro* (super semitam).

4. ambulem L* *cum Ro* | mala] milia Ω^{M}; *om.* R | baculum tuum L* *cum γδ et Eucher. form. 1* | ipsa me consolata] L*; ipsea me consolatae L^2, *cf. LXX et βγεζ.*

5. aduersus] Q*; aduersum RQ^2W U | in oleo] *sub* ÷ IG^2 (*sed* : *post* in) | et] *sub* ÷ $R^2G^2\Psi^{B}$ | calix meus] poculum meum L* *cum Greg. M. in I Reg. 1, 1, 47; 3, 2, 3; 4, 5, 1, cf. Ro* (poc. tuum) | in ÷ ebrians: Ψ^{B} | praeclarum RL* *cum Ro.*

6. subsequetur LMQWΦ^{P}UGΨ^{B}VD Ω *edd.* ¶ ant. « subsequitur » mos est ant. sepissime presens ponere pro futuro. require I Reg. IX (*v.* 13) hic et infra XLIII (*v.* 6) alii « subsequetur » *Guill.* | omnes

---

31. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) RL | 32. ⟨adnuntiabitur RIL | ⟨et RL | ⟨populo RL.

XXII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 1. ⟨dominus RIL | 2. ⟨in RL | ⟨super RIL | 3. ⟨animam RL | ⟨deduxit RIL | ⟨propter R | 4. ⟨nam RIL | ⟨non RL | ⟨virga RIL | ⟨ipsa L | 5. ⟨parasti RIL | ⟨adversus RL | ⟨inpinguasti RIL | ⟨et RL | ⟨quam L | 6. ⟨et RIL | ⟨omnibus RL.

et ut inhabitem in domo Domini
in longitudinem dierum.

XXIII. [1] PSALMUS DAVID PRIMA SABBATI
Domini est terra et plenitudo eius
orbis terrarum et ÷ universi : qui habitant in eo
[2] ※ quia : ipse super maria fundavit eum
et super flumina praeparavit eum
[3] quis ascendit in montem Domini
aut quis stabit in loco sancto eius
[4] innocens manibus et mundo corde
qui non accepit in vano animam suam
nec iuravit in dolo proximo suo
[5] hic accipiet benedictionem a Domino
et misericordiam a Deo salvatore suo
[6] haec est generatio quaerentium eum
quaerentium faciem Dei Iacob
DIAPSALMA
[7] attollite portas principes vestras
et elevamini portae aeternales
et introibit rex gloriae
[8] quis est iste rex gloriae
Dominus fortis et potens Dominus potens in proelio

---

6. in longitudinem RF; in longuitudine I.

XXIII. 5. saluatore R, *cf. LXX*; salutare F*; salutari F²I *cum Ro* | 6. qu(a)erentium (*1°*) RF²I; requirentium F*.

Deest C.

dies L*, *cf. αβ* | et] *sub* ※ R²G² | ut] *sub* ÷ R² | in longitudinem] Q*; in long(i)tudine IQ²ΦᴾG.

XXIII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹϑ | dauid *om. Amiat.* | ∿ dauid psalmus MΦUK D | prima sabb.] *sub* ÷ R²ΦᴿᴾG; in prima sabb. VΩˢϱ; in prima die Φᵛ; *om.* W | ∿ prima sabb. psalm. dauid C | orbis] *sub* ÷ Φᴾ | terrarum] *sub* ÷ I²Ψᴮ | et ÷ uniuersi : = RI²MΦᴳᵛK; ÷ et uniuersi : QΦᴾ; et uniuersi I*, *rell. codd. et edd.* | in eo] Φᴾ*Ψᴮ²(o *in ras.*); in ea LΦᴿᴳᵛᴾ² *cum Ro.* ¶ ant. habent ubique (*scil. hic et in v. seq.*) « ea, eam, eam » et hebr. similiter, moderni « eo, eum, eum », sed grecus ubique habet femininum sicut latinum et tunc fit relatio ad hoc nomen « terra » *Guill.*

2. ※ = RG²; ÷ Φ; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | quia *om.* L* *cum LXX et Ro* | eum] Φᴾ*Ψᴮ²(ũ *in ras.*); eam L Φᴿᴳᵛᴾ²Uw *cum Ro* | praeparauit] stabiliuit F *cum He* | eum] Φᴿ*ᴾ*Ψᴮ² (u *in ras.*); eam L¹Φᴿ²ᴳᵛᴾ²Uw *cum αγ*; ea L†.

3. ascendit] R*M*Q*Ψᴮ*V*; ascendet R²M²Q²ΦᴾUΨᴮ²V²DΩfgrelvϑc. ¶ ant. « ascendit » alii cum hebr. « ascendet » *Guill.* | domini *om.* I* | eius] suo Ωᴹ†.

4. mundo] Ψᴮ*; mundus Ψᴮ² *cum α* | in uanum L | suam *om.* Q* | iurabit Φᴳ.

5. hic] *sub* ÷ IQΦᴿᴳᵛᴾ²G²Ψᴮ | accipiet] L¹; accipiat R; accepit L† | benedictione L | saluatore = R, *cf. LXX et α*; salutare F*L†; salutari F²L¹, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

6. quaerentium (*1°*)] requirentium F*L *cum γδ* | deo Q | diabsalma U; *om.* WΦᴳ*ᵛKΨᴮVDΩagrelvϑc.

7. tollite L *cum Ro* | introiuit R.

8. in] *sub* ÷ Ψᴮ.

⟨et RIL | ⟨in (*2°*) RL.

XXIII. (*num. om.* FIG*ΨᴮDΩᴹ*ϱ) | 1. ⟨domini RIL | ⟨orbis L | ⟨et R | 2. ⟨quia RIL | ⟨et RL | 3. ⟨quis RIL | ⟨aut RL | 4. ⟨innocens RIL | ⟨qui RL | ⟨nec RL | 5. ⟨hic RIL | ⟨et RL | 6. ⟨haec RIL | ⟨quaerentium (*2°*) RL | 7. ⟨attollite RIL | ⟨et (*1°*) RL | ⟨et (*2°*) RL | 8. ⟨quis RIL | ⟨dominus (*1°*) RL | ⟨dominus (*2°*) L.

9 attollite portas principes vestras
et elevamini portae aeternales
et introibit rex gloriae
10 quis est iste rex gloriae
Dominus virtutum ipse est rex gloriae

DIAPSALMA.

XXIIII. 1 PSALMUS DAVID
Ad te Domine levavi animam meam 2 Deus meus
in te confido non erubescam
3 neque inrideant me inimici mei
etenim universi qui sustinent te non confundentur
4 confundantur ÷ omnes : iniqua agentes supervacue
vias tuas Domine demonstra mihi
÷ et : semitas tuas doce me
5 dirige me in veritatem tuam
et doce me quoniam tu es Deus salvator meus
et te sustinui tota die
6 reminiscere miserationum tuarum Domine
et misericordiarum tuarum quia a saeculo sunt

---

9. attollite RF; tollite I | 10. diapsalma R; *om.* F(*sed cf. tit. ps. seq.*)I.

XXIIII. 1. psalmus R; in finem psalmus I; diapsalma F (*sed cf. finem ps. praeced.*) | 5. in ueritatem tuam RI; in ueritate tua F | quoniam RF; quia I | 6. quia R; qui F; quae I.

Deest C.

9. *tot. vers. om.* Q* | tollite IL *cum Ro* | uestri L *cum Ro.*

10. diapsalma] *sub* ※ G; *ad tit. ps. seq. trahunt* FQΦK, *sed cf. Hier. ep. 28, 2, 2*; *om.* IL(*vid.*)MUΨ^{B}VDΩ *edd. cum LXX.*

XXIIII. 1. psalmus dauid] diapsalma dauid FQ(diabs.)Φ(diapps. Φ^{V})K, *cf. finem ps. praeced.*; *praem.* in finem ILW VD^{2}Ω^{s}elc *cum Ro*; + in finem ꝯ; + canticum *Amiat.*; + canticum misit electis W; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}a | psalmus *om.* G | ad] *per tot. ps.* D^{2} *et* re *alphabetum hebraicum in marg. adponunt, et quidem* D^{2} *nomina litterarum latine transcripta* (aleph, *etc.*), re *vero ipsas hebraicas litteras* | domine *om.* Ω^{M} *cum ε.*

3. mei *om.* Φ^{G}* | confundentur] Ψ^{B2} (entur *in ras.*); confundantur Q* *cum β moz et He.*

4. ÷ = RMQΦG^{2}KΨ^{B} *cum Hier. ep. 106*; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | omnes *om.* L *cum hebr., LXX, Ro et He* | iniq. ag. super.] iniqui facientes uana L *cum Ro* | demonstra] notas fac L *cum Ro* | ÷ = RIMΦ^{GVP}G^{2}KΨ^{B}; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | doce] M*; edoce LM^{2}VDΩafre lꝯc *cum Ro.* ¶ « doce » ant. non habent « edoce » *Guill.*

5. me (*1°*) *om.* F* | in ueritatem tuam = RI *cum LXX*; in ueritate tua *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. LXX* (*cod.* SR) | edoce L | quoniam = R F *cum αβ*; quia M^{2} (*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | deus *om.* Ψ^{B} | salutaris L *cum Ro* | et] *sub* ÷ I^{2}M^{2}.

6. misericordiarum tuarum quia = RF(qui)M*Φ^{RV}w *cum hebr. et He, cf. LXX*; quia misericordiae tuae L* *cum αγ*; misericordiae tuae quae L^{2} *cum Ro*; misericordiarum tuarum (*om.* Ψ^{B}*) quae M^{2}, *rell. codd. et edd.*

---

9. ⟨attollite RIL | ⟨et (*1°*) RL | ⟨et (*2°*) RL | 10. ⟨quis RIL | ⟨dominus RL.

XXIIII. (*num. om.* FIG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 1. ⟨ad RIL | 2. ⟨in RL | 3. ⟨neque RIL | ⟨etenim RL | 4. ⟨confundantur RIL | ⟨vias RIL | ⟨et RL | 5. ⟨dirige RIL | ⟨et (*1°*) RL | ⟨et (*2°*) RL | 6. ⟨reminiscere RIL | ⟨et RL.

7 delicta iuventutis meae et ignorantias meas ne memineris
secundum misericordiam tuam memento mei ※ tu :
propter bonitatem tuam Domine
8 dulcis et rectus Dominus
propter hoc legem dabit delinquentibus in via
9 diriget mansuetos in iudicio
docebit mites vias suas
10 universae viae Domini misericordia et veritas
requirentibus testamentum eius et testimonia eius
11 propter nomen tuum Domine
et propitiaberis peccato meo multum est enim
12 quis est homo qui timet Dominum
legem statuet ei in via quam elegit
13 anima eius in bonis demorabitur
et semen ipsius hereditabit terram
14 firmamentum est Dominus timentibus eum
et testamentum ipsius ut manifestetur illis
15 oculi mei semper ad Dominum
quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos
16 respice in me et miserere mei
quia unicus et pauper sum ego
17 tribulationes cordis mei multiplicatae sunt
de necessitatibus meis erue me

---

7. ※ *restituimus, cf. hebr.*; ÷ R, *erronee* | 9. dirigit F* | 11. et R *cum LXX*; *om.* FI | 12. statuit F | 13. ipsius RF; eius I | 16. quia RI; quoniam F | 17. multiplicatae R^2FI; multiplicati R*.

Deest C.

7. meae *om.* L^2 *cum Ro* | ignorantiae meae L *cum Ro et Hier. comm. p. 35* | misericordiam] *praem.* magna L^2 (*om.* L^3), *cf. Ro* | memorare L*, *cf.* δ; memor esto L^2 *cum Ro* | ※ *restituimus*; ÷ = R $I^2Φ^{R2G}G^2$; *om.* $I^*Φ^{R*}G^*$, *rell. codd. et edd.* | tu] deus L^2 *cum Ro*; *om.* L* *cum αβγδ moz He, cf. LXX* (*codd.* BSRA).

8. dulcis] *praem.* quia L^2 *cum moz*^{x} | dabit] statuet L *cum α med, cf. Ro* (statuit) *et infra v.* 12.

9. dirigit F*L | mites] mansuetos F* *cum Ro.*

10. misericordiae $Φ^{v}$.

11. domine] *sub* ÷ G^2 | et = RL *cum hebr., LXX et γδ*; *om. rell. codd. et edd. cum Ro et He* | peccato meo] Q*; peccatis meis L*; peccatum meum Q^2 $Φ^{RG*}$. ¶ ant. « peccatum meum » alii « peccato meo » *Guill.* | multa sunt L^{*3}; copiosum est L^2 *cum Ro.*

12. timeat L *cum Ro* | statuet = RI Lω *cum LXX, cf. He* (docebit); statuit *rell. codd. et edd.* | in uiam L.

13. ipsius = RF; eius *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | hered.] hereditatem possidebit L *cum Ro.*

14. illis] illi F*.

16. quia] quoniam FL *cum Ro et He.*

17. multiplicatae] L*; multiplicati $R^*Φ^{Rα}$; dilatate L^2 *cum LXX* (*ed. Rahlfs*) *et Ro, cf. hebr.* | de] *praem.* et Ω^{s} | eripe L *cum Ro*; *om.* Ω^{M*}.

---

7. ⟨delicta RIL | ⟨secundum RIL | ⟨propter RL | 8. ⟨dulcis IL | ⟨propter RL | 9. ⟨diriget RIL | ⟨docebit RL | 10. ⟨universae RIL | ⟨misericordia L | ⟨requirentibus RL | 11. ⟨propter RIL | ⟨et RL | 12. ⟨quis RIL | ⟨legem RL | 13. ⟨anima RIL | ⟨et RL | 14. ⟨firmamentum RIL | ⟨et RL | 15. ⟨oculi RIL | ⟨quoniam RL | 16. ⟨respice RIL | ⟨quia RL | 17. ⟨tribulationes RIL | ⟨de RL.

18 vide humilitatem meam et laborem meum
et dimitte universa delicta mea
19 respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt
et odio iniquo oderunt me
20 custodi animam meam et erue me
non erubescam quoniam speravi in te
21 innocentes et recti adheserunt mihi
quia sustinui te
22 libera Deus Israhel ex omnibus tribulationibus suis.

XXV. 1 PSALMUS DAVID
Iudica me Domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum
et in Domino sperans non infirmabor
2 proba me Domine et tempta me
ure renes meos et cor meum
3 quoniam misericordia tua ante oculos meos est
et conplacui in veritate tua
4 non sedi cum concilio vanitatis
et cum iniqua gerentibus non introibo
5 odivi ecclesiam malignantium
et cum impiis non sedebo
6 lavabo inter innocentes manus meas
et circumdabo altare tuum Domine
7 ut audiam vocem laudis
et enarrem universa mirabilia tua

---

18. dimitte R; demitte F; demite I.
XXV. 6. circumdabo R*F; circuibo R²I.

Deest C.

18. uidi F* *cum δ* | demitte FLQ* Φ^v; demite I | uniu. del.] L*³; omnia peccata L² *cum Ro et He.*
19. iniquo] qui R*.
20. eripe L *cum Ro* | erubescam] confundar L *cum Ro et He* | sperabi in L*³; inuocaui L² *cum Ro.*
21. quia] quoniam F *cum Ro* | te + domine L *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106.*
22. libera] redime me L *cum Ro, cf. He* (redime) | istrahel L; israel Dfgr elvsc; isrł Φ^RGΨ^BVΩa | ex] ab L* *cum γδ moz^x med* | tribulationibus] ¶ angusties L² *cum Ro et He* | suis] meis L *cum Ro.*
XXV. 1. psal. dauid] *legi nequit* F; dauid psalmus MΦ^RGV U; dauid R *cum hebr., LXX, δ et He*; *praem.* in finem KVDfrelc; *om.* Ψ^BΩ^Ma | in innocentia mea] I*; in innocentiam meam I²LQ.
4. sedi] *deest* L* *fol. lac.*; sidebit L² | cum] in L *cum Ro* | consilio LΩ; contilio K.
5. eclesia R; congregationem L *cum Ro.*
6. leuabo a | circumdabo] R*; circuibo R²I *cum Ro et He* | altare] F*; altarem F²L.
7. laudis + tu(a)e I²Ω^Srs *cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*). ¶ sec. hebr. et ant. quibus est standum non est apponendum « tue » licet grecus retineat de quo in ecclesia cantatur *Guill.*

---

18. ⟨vide RIL | ⟨et (2°) RL | 19. ⟨respice RIL | ⟨et RL | 20. ⟨custodi RIL | ⟨non RL | 21. ⟨innocentes RIL | ⟨quia RL | 22. ⟨libera RIL | ⟨ex L.
XXV. (*num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*a) | 1. ⟨iudica RIL | ⟨et RL | 2. ⟨proba RIL | ⟨ure RL | 3. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | 4. ⟨non RIL | ⟨et RL | 5. ⟨odivi RIL | ⟨et RL | 6. ⟨lavabo RIL | ⟨et RL | 7. ⟨ut RIL | ⟨et RL.

8 Domine dilexi decorem domus tuae
et locum habitationis gloriae tuae
9 ne perdas cum impiis animam meam
et cum viris sanguinum vitam meam
10 in quorum manibus iniquitates sunt
dextera eorum repleta est muneribus
11 ego autem in innocentia mea ingressus sum
redime me et miserere mei
12 pes meus stetit in directo
in ecclesiis benedicam ÷ te : Domine.

XXVI. 1 DAVID PRIUSQUAM LINIRETUR
Dominus inluminatio mea et salus mea quem timebo
Dominus protector vitae meae a quo trepidabo
2 dum adpropiant super me nocentes
ut edant carnes meas
qui tribulant me et inimici mei
ipsi infirmati sunt et ceciderunt
3 si consistant adversus me castra
non timebit cor meum
si exsurgat adversus me proelium
in hoc ego sperabo

---

11. in innocentia mea RF; in innocentiam meam I | 12. pes FI; pes enim R.

XXVI. 1. dauid RF; psalmus dauid I | liniretur R; lineretur F; ungeretur I | 3. aduersus (2°) RF*; aduersum F²I.

Deest C.

8. habitationis] L*; tabernaculi L² *cum Ro et He* | gloriae] maiestatis L*.

9. impiis + deus M²VΩαgεlʒc *cum Ambr. in ps. 1, 21.* ¶ hebr. et ant. non interponunt « deus » nec grecus sed in versiculo positum fuit *Guill.* | et] *sub* ÷ IG².

10. dextera] *praem.* et V *cum mozˣ med et He, cf. hebr., LXX* (*cod.* R) *et α.*

11. in innocentiam meam IL*Q | redime] libera L *cum δ et med.*

12. pes + enim RLV*αe *cum LXX et Ro* | ÷ di : recto I; uia recta LΦᵛ *cum Ro* | ÷ = RG²; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | te domine] dominum L *cum hebr. et Ro, cf. He.*

XXVI. 1. dauid pr. lin.] *praem.* psalmus ILWʃrelʊʒc *Amiat. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* U *et lucian.*); *praem.* in finem psalmus VDΩˢg; *om.* ΨᴮΩᴹα | priusq. lin.] *sub* ÷ ΦᴿᴳG | priusquam] antequam V | lineretur FLM*Q²ΦᵛᴾUGK; linetur Q*; ung(u)eretur IW *Amiat. cum γ et mozᶜ* | protector] defensor L *cum Ro.*

2. dum] cum α | appropinquant I *cum βγε mozˣ et Hier. in Hierem. l. 1, c. 15, cf. He* (adpropinquarent) *et α* | edent Φᴿ | et (*1°*) *om.* F²M²QWΦᴾUGKΨᴮVDΩafgrelʒc *cum Ro.*

3. consistat L†Q* | aduersus (*1°*)] M*Q*; aduersum M²Q²ΦᴾUGKΨᴮVDΩ *edd.* ¶ ant. « aduersus » *Guill.* | adversus (2°)] F*M*Q*; aduersum F²IM²Q²ΦᴾUGKΨᴮVDΩ *edd.*; in L *cum Ro.* ¶ ant. « aduersus » *Guill.* | hoc] hac L *cum LXX et αδ, cf. hebr.*

---

8. ⟨domine RIL | ⟨et RL | 9. ⟨ne RIL | ⟨et RL | 10. ⟨in RIL | ⟨dextera RL | 11. ⟨ego RIL | ⟨redime RL | 12. ⟨pes RIL | ⟨in (2°) RL.

XXVI. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 1. ⟨dominus (*1°*) RIL | ⟨dominus (2°) RL | 2. ⟨dum RIL | ⟨ut RL | ⟨qui RIL | ⟨ipsi RL | 3. ⟨si RIL | ⟨non RL | ⟨si RIL | ⟨in RL.

[4] unam petii a Domino hanc requiram
ut inhabitem in domo Domini omnes dies vitae meae
ut videam voluntatem Domini et visitem templum eius
[5] quoniam abscondit me in tabernaculo in die malorum
protexit me in abscondito tabernaculi sui
[6] in petra exaltavit me
et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos
circuivi et immolavi in tabernaculo eius hostiam vociferationis
cantabo et psalmum dicam Domino
[7] exaudi Domine vocem meam qua clamavi
miserere mei et exaudi me
[8] tibi dixit cor meum exquisivit facies mea
faciem tuam Domine requiram
[9] ne avertas faciem tuam a me
ne declines in ira a servo tuo
adiutor meus esto ne derelinquas me

---

4. omnes dies F*I; omnibus diebus RF².

Deest C.

4. petiui I | ut (*1°*)] et ut L*, *cf. ps.* 22, 6 | ÷ in : habitem I | in domu Q*Φᵛ | omnes dies = F*IΦᴿᴳᵛ *cum LXX, α et Hier. ep. 65, 20, 6 et in Is. 2, 2*; omnibus diebus F²Q²(*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ grecus et ant. « omnes dies » *Guill.* | uoluptatem ꝛmc | uisitem templum sanctum eius M* *cum Hier. in Ezech., l. 13 prol.*; protegi templum eius L*, *cf. γδ*; protegar in templo sancto eius L² *cum ε mozᶜ, cf. Ro.* ¶ [ui]sitem L¹.

5. tabernaculo = RF*IL* *cum LXX et γ*; tabernaculo suo F²L², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. hebr., LXX* (*codd.* RA *lucian.*) *et He.*

6. exaltauit] L*; exaltabit L² | nunc + autem L², *cf. Ro*; nunc + ecce L* *cum LXX et αε mozᶜ med, cf. Hier. ep. 106* | exaltaui Ψᴮ | immolaui] L*; immolabo L² *cum Ro et He* | eius] L*; dei L² | uocif.] iubilationis L *cum Ro.*

7. exaudi] ex *sub* ÷ I² | quam L | clamaui + ad te LΨᴮ²VDΩafgrelϑc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* A). ¶ hebr. grecus ant. et Ieron. non addunt « ad te » *Guill.*

8. dixi Φᵛ | exquis. — tuam] quaesiui uultum tuum uultum tuum L *cum Ro* | exquisiuit facies mea = RFM²WU GKΨᴮ*ɯ *cum LXX et Hier. ep. 106, cf. hebr. et He*; ÷ ex : quisiuit facies mea I; exquisiui te facies mea M*ΦᴿᴾD; exquisiui te faciem meam Q*; exquisiuit te facies mea Q²Ψᴮ², *rell. codd. et edd., cf. LXX* (*codd. lucian.*), *med et Hier. ep. 106.* ¶ « exquisiuit facies mea » antiquior habet hoc « exquisiui te facies mea » que si posset per approbatos latinos haberi satis esset dulcis, sed etiam hebr. non consentit unde timendum est littera a uicio falsitatis *Guill.*

9. ne (*1°*)] L*; non L² | tuam *om.* Ψᴮ* | ne (*2°*)] nec L *cum γε*; et ne V *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*); *om.* Φᵛ* | declinas Φᴿ | in ira a *om.* Ψᴮ* | a *om.* L* | esto] es tu ΦᴿΨᴮ* (*ut vid.*) *cum δεζ moz*; + domine L²Ωˢ *cum mozˣ.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « domine » sed de uersiculo cantus fuit appositum *Guill.* | dispicias] Q*; despicias

---

4. ⟨unam RIL | ⟨ut RL | ⟨omnes L | ⟨ut RIL | ⟨et RL | 5. ⟨quoniam RIL | ⟨protexit RL | 6. ⟨in RIL | ⟨et RL | ⟨circuivi RIL | ⟨cantabo RL | 7. ⟨exaudi RIL | ⟨miserere RL | 8. ⟨tibi RIL | ⟨faciem RL | 9. ⟨ne (*1°*) RIL | ⟨ne (*2°*) RL | ⟨adiutor RIL.

neque dispicias me Deus salvator meus
10 quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me
Dominus autem adsumpsit me
11 legem pone mihi Domine in via tua
et dirige me in semita recta propter inimicos meos
12 ne tradideris me in animas tribulantium me
quoniam insurrexerunt in me testes iniqui
et mentita est iniquitas sibi
13 credo videre bona Domini in terra viventium
14 expecta Dominum viriliter age
et confortetur cor tuum et sustine Dominum.

XXVII. 1 HUIC DAVID
Ad te Domine clamabo Deus meus ne sileas a me
nequando taceas a me
et adsimilabor descendentibus in lacum
2 exaudi vocem deprecationis meae dum oro ad te
dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum
3 ne simul tradas me cum peccatoribus
et cum operantibus iniquitatem ÷ ne perdideris me:
qui loquuntur pacem cum pro-

---

9. saluator R, *cf. LXX*; salutaris FI *cum Ro* | 14. sustine RF; expecta I.
XXVII. 1. huic dauid RF; in finem psalmus dauid I.

Deest C.

LQ²ΦᴾΨᴮVDΩ *edd.* | saluator = R *cum He, cf. LXX*; salutaris *rell. codd. et edd. cum Ro.*

10. dominus] deus F*.

11. pone mihi] mihi statue L *cum γ et mozˣ* | me *om.* Ωˢ* | in semita recta] V*; in semitam rectam V²g̃c.

12. ne *om.* F* | in animas] in manus L* *cum γ et mozˣ*; in manibus L² | tribul.] persequentium L *cum Ro* | ÷ in: surrexerunt I.

14. expecta — dominum (*2°*) *om.* Φᴿ | age *om.* F* | sustine dominum] L*; expecta dominum I *cum βγδε mozᶜ med*; expecta domino L².

XXVII. 1. ÷ huic: dauid ΦᴿQ; huic ÷ dauid: Q; ipsius dauid 𝔚; psalmus huic dauid VDl; huic dauid psalmus W *Amiat.*; psalmus ipsi dauid gc; psalmus dauid LMΩˢg̃; in finem psalmus dauid pro erumnis a saule positis I; *om.* ΨᴮΩᴹq | clamaui L *cum Ro* | neq. — adsim.] et ero similis L *cum Ro* | neq. — me] *sub* ※ G² | et] *sub* ÷ I.

2. exaudi = RFL *cum hebr., LXX, Ro et Hier. ep. 106*; ÷ ex: audi I; exaudi ÷ domine: ΨᴮG²; exaudi ※ domine: G²; exaudi domine G*, *rell. codd. et edd. cum ε et med, cf. LXX* (*codd. lucian.*) *et He* | deprec.] orationis qg | dum (*2°*) *om.* Ωᴹ.

3. simul] *sub* ÷ ΦG²KΨᴮ | trahas F*rɪvc *cum ε et He, cf. hebr. et LXX* | ÷ = RIΦᴿ²ᵍᵛᵖ²G²KΨᴮ (*sed* : *post* ne); *om.* Φᴿ*ᵖ*G*, *rell. codd. et edd.* | perdideris = RI *cum γ mozˣ med*; perdederis F; perdas *rell. codd. et edd. cum Ro* | qui] *praem.* cum his L *cum Ro* | cum

---

⟨neque RL | 10. ⟨quoniam RIL | ⟨dominus RL | 11. ⟨legem RIL | ⟨et RL | 12. ⟨ne RIL | ⟨quoniam RL | ⟨et RL | 13. ⟨credo RIL | 14. ⟨expecta RIL | ⟨et (*1°*) RL.

XXVII. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*q) | 1. ⟨ad RIL | ⟨nequando RL | ⟨et R | 2. ⟨exaudi RIL | ⟨dum (*1°*) R | ⟨dum (*2°*) RL | 3. ⟨ne RIL | ⟨et RL | ⟨qui RIL.

ximo suo
mala autem sunt in cordibus eorum
4 da illis Domine secundum opera ipsorum
et secundum nequitiam adinventionum ipsorum
secundum opera manuum eorum tribue illis
redde retributionem eorum ipsis
5 quoniam non intellexerunt opera Domini
et in opera manuum eius
destrues illos et non aedificabis eos
6 benedictus Dominus quoniam exaudivit vocem deprecationis meae
7 Dominus adiutor meus et protector meus
in ipso speravit cor meum et adiutus sum
et refloruit caro mea
et ex voluntate mea confitebor ei
8 Dominus fortitudo plebis suae
et protector salvationum christi sui est
9 salvam fac plebem tuam et benedic hereditati tuae
et rege eos et extolle eos usque in aeternum.

XXVIII. 1 PSALMUS DAVID IN CONSUMMATIONE TABERNACULI
Adferte Domino filii Dei
adferte Domino filios arietum
2 adferte Domino gloriam et honorem
adferte Domino gloriam nomini eius

---

5. opera (*1°*) RI; in opera F | destrues F; distrue RI *cum Ro* | eos *erronee sub ÷ praebet* R.

Desunt CL(*a v.* 7, et adiutus).

om. L | sunt = RFILΨ^{B}* *cum Ro, cf. He*; *om.* Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, α et med.*

4. ipsorum (*1°*)] Φ^{P}*Ψ^{B}*; eorum Φ^{P2} Ψ^{B2}VDΩαgrelυʒc *cum Ro* | ipsorum (*2°*)] eorum L | sec. — eorum (*1°, ut vid.*)] *sub* ※ G^{2} | eorum (*1°*)] earum G*; illorum LΩ^{s} *cum αβγδ moz* | retribue L *cum Ro.*

5. opera (*1°*)] *praem.* in FL *cum hebr., LXX et Ro* | in] *sub* ÷ I | eius + non intellexerunt L, *cf. Ro* | destrues = F Φ^{RG}UGΨ^{B}VDΩαfrelυʒc *cum LXX, ε et He*; distrues Φ^{V}; destrue LM^{2}QWΦ^{P}Kg *cum Ro*; distrue RIM* | et non] et nec L, *cf. Ro* | aedifices L *cum γ* | eos] *sub* ÷ RI^{2}G^{2}; illos Ω^{M}†.

6. exaudiuit + dominus R.

7. in] *praem.* et F^{2}LM*QWUKΨ^{B} VDΩαgrelʒ *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non interponunt « et » *Guill.*

8. et] *sub* ÷ G^{2}.

9. saluam fac plebem tuam = RF* I, *cf. ε et med*; saluum fac populum tuum F^{2}MQWΦ^{VP}UGKΨ^{B}*ɯ, *cf. He*; saluum fac populum tuum domine Φ^{RG}Ψ^{B2} VDΩαfgrelʒc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) | eos (*2°*)] F*; illos F^{2}VDΩαgrelυʒc *cum Ro.* ¶ « eos », in cantico Te Deum dicitur « illos » *Guill.*

XXVIII. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{Mα} | in cons. tab.] *sub* ÷ Φ^{RG2}G^{2}; ad consummationem tab. W | filii dei] *sub* ÷ QΦ^{RGV}G^{2}Ψ^{B} | adferte (*2°*) — 2. honorem] *in ras.* F^{2}.

2. domino (*2°*) *om.* Ω^{M} | dominum] domino F *cum δ.*

⟨mala RL | 4. ⟨da RIL | ⟨et RL | ⟨secundum (*3°*) RIL | ⟨redde RL | 5. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL | ⟨destrues RL | 6. ⟨benedictus RIL | ⟨vocem L | 7. ⟨dominus RIL | ⟨in RL | ⟨et refloruit RI | ⟨et ex R | 8. ⟨dominus RI | ⟨et R | 9. ⟨salvam RI | ⟨et (*2°*) R.

XXVIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 1. ⟨adferte (*1°*) RI | ⟨adferte (*2°*) R | 2. ⟨adferte (*1°*) R | ⟨adferte (*2°*) R.

adorate Dominum in atrio sancto eius
3 vox Domini super aquas
Deus maiestatis intonuit
Dominus super aquas multas
4 vox Domini in virtute
vox Domini in magnificentia
5 vox Domini confringentis cedros
et confringet Dominus cedros Libani
6 et comminuet eas tamquam vitulum Libani
et dilectus quemadmodum filius unicornium
7 vox Domini intercidentis flammam ignis
8 vox Domini concutientis desertum
et commovebit Dominus desertum Cades
9 vox Domini praeparantis cervos
et revelabit condensa
et in templo eius omnis dicet gloriam
10 Dominus diluvium inhabitare facit
et sedebit Dominus rex in aeternum
11 Dominus virtutem populo suo dabit
Dominus benedicet populo suo in pace.

XXIX. 1 PSALMUS CANTICI IN DEDICATIONE DOMUS DAVID
2 Exaltabo te Domine quoniam suscepisti me
nec delectasti inimicos meos super me

XXVIII. 9. reuelauit FI | omnis dicet F *cum Hier. ep. 106*; omnes dicit R; omnes dicent I.

Desunt CL.

4. domini (*1°*) *om.* Q* | in uirtutem Ψ^{B}*.

5. cędros (*utr. loco*) I; caedros (*item utr. loco*) Φ^{G}.

6. comminuit F | eas] Φ^{P}*; eos $\Phi^{RP^2}K\Omega^{s}\mathfrak{a}$. ¶ « eas » sec. lat. et grecum *Guill.* | uitulum] I*; uitulus $I^2\mathbb{W}$*(*ut vid.*) U *cum med et He, cf. Hier. comm. p. 38*; uitulos M | filios $\mathfrak{a}$ | unicornium] D*; unicornuum D^2; unicornuorum F *cum Ro.*

7. intercedentis RF(-tes)$\Omega^{M}\mathfrak{a}$.

8. et] et non Ω^{s2}; *om.* Ω^{s}* | desertus F | caddes $\mathfrak{f}$.

9. ceruus G*; cedros F *cum* $\alpha\gamma\delta\lambda$ | reuelauit FIM*Ψ^{B}*. ¶ hebr. et ant. habent « reuelauit » in preterito, grecus in futuro, primum melius *Guill.* | omnis dicet = FM$\mathbb{W}\Phi$UG^{2}K$\mathfrak{f}$ *cum Hier. ep. 106, cf. hebr., LXX et He*; omnes dicit R; omnes dicent G*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

10. inhabitari I | rex *om.* Ω^{s}*.

11. uirtutum Φ^{RV} *cum* $\delta\lambda$ | suo (*1°*) *om.* Ψ^{B}* | benedicit R.

XXIX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | cantici + dauid $\mathbb{W}$ *Amiat.*; + in finem $\mathfrak{g}$ | in ded.] dedicationis I; ad aedificationem $\mathbb{W}$ *Amiat.*

2. dilectasti I; dilatasti Ω^{s}.

⟨adorate R | 3. ⟨vox RI | ⟨deus R (*signo K*) | ⟨dominus R | 4. ⟨vox (*1°*) RI | ⟨vox (*2°*) R | 5. ⟨vox RI | ⟨et R | 6. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 7. ⟨vox RI | 8. ⟨vox R | ⟨et R | 9. ⟨vox RI | ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) R | 10. ⟨dominus RI | ⟨et R | 11. ⟨dominus (*1°*) RI | ⟨dominus (*2°*) R.

XXIX. (XXX $\mathfrak{g}$, *num. om.* I$\Theta^{*}\Psi^{B}$VD$\Omega^{M*}\mathfrak{a}$) | 2. ⟨exaltabo RI | ⟨nec R.

[3] Domine Deus meus clamavi ad te et sanasti me
[4] Domine eduxisti ab inferno animam meam
salvasti me a descendentibus in lacum
[5] psallite Domino sancti eius
et confitemini memoriae sanctitatis eius
[6] quoniam ira in indignatione eius
et vita in voluntate eius
ad vesperum demorabitur fletus
et ad matutinum laetitia
[7] ego autem dixi in abundantia mea
non movebor in aeternum
[8] Domine in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem
avertisti faciem tuam et factus sum conturbatus
[9] ad te Domine clamabo et ad Deum meum deprecabor
[10] quae utilitas in sanguine meo
dum descendo in corruptionem
numquid confitebitur tibi pulvis
aut adnuntiabit veritatem tuam
[11] audivit Dominus et misertus est mei
Dominus factus est adiutor meus
[12] convertisti planctum meum in gaudium mihi
conscidisti saccum meum et circumdedisti me laetitia
[13] ut cantet tibi gloria mea et non conpungar
Domine Deus meus in aeternum confitebor tibi.

XXX. [1] IN FINEM PSALMUS DAVID
[2] In te Domine speravi non confundar in aeternum
in iustitia tua libera me
[3] inclina ad me aurem tuam
adcelera ut eruas me
esto mihi in Deum protectorem
et in domum refugii ut salvum me facias

XXIX. 4. ab inferno FI; ab inferis R | 8. tuam RF*; tuam a me F²I.

Desunt CL.

4. imferno Ψ^{B2}(no *in ras.*); infero G*; inferis R *cum Ro*.

6. in (*1°*) *om.* Ψ^{B*} | uesperam I | laeticiae F *cum δ et moz*^{x}.

8. uoluntate] *praem.* bona Ψ^{B*}(*ut vid.*) *cum Ro* | decore R | tuam = RF* *cum hebr., LXX, He et Hier. ep. 122, 1, 10*; tuam a me F², *rell. codd. et edd. cum Ro*.

10. descendero f | in corruptione F | confitebor F*.

11. est (*1°*)] es Φ^{P} | factus] *sub* ÷ Φ^{RGV} G².

12. concidisti R†arel | laetitiam W *cum γ*.

13. cantem F *cum Ro* | compurgar Φ^{V}.

XXX. 1. in — dauid] psalmus dauid in finem pro ecstasi ❡; psalmus dauid Φ^{V}; + pro extas(i) VDΩ^{s}gelbc, *cf. LXX*; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$α.

2. speraui *om.* α.

3. facies Φ^{R*P}.

---

3. ⟨domine RI | 4. ⟨domine R | ⟨salvasti R | 5. ⟨psallite RI | ⟨et R | 6. ⟨quoniam RI | ⟨et R | ⟨ad RI | ⟨et R | 7. ⟨ego RI | ⟨non R | 8. ⟨domine RI | ⟨avertisti RI | 9. ⟨ad (*1°*) RI | 10. ⟨quae RI | ⟨dum R | ⟨numquid RI | ⟨aut R | 11. ⟨audivit RI | ⟨dominus (*2°*) R | 12. ⟨convertisti RI | ⟨conscidisti R | 13. ⟨ut RI | ⟨domine R.

XXX. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}α) | 2. ⟨in (*1°*) RI | ⟨in (*3°*) R | 3. ⟨inclina RI | ⟨adcelera R | ⟨esto RI | ⟨et R.

4 quoniam fortitudo mea et refugium meum es tu
et propter nomen tuum deduces me et enutries me
5 educes me de laqueo hoc quem absconderunt mihi
quoniam tu es protector meus
6 in manus tuas commendabo spiritum meum
redemisti me Domine Deus veritatis
7 odisti observantes vanitates supervacue
ego autem in Domino speravi
8 exultabo et laetabor in misericordia tua
quoniam respexisti humilitatem meam
salvasti de necessitatibus animam meam
9 nec conclusisti me in manibus inimici
statuisti in loco spatioso pedes meos
10 miserere mei Domine quoniam tribulor
conturbatus est in ira oculus meus
anima mea et venter meus
11 quoniam defecit in dolore vita mea
et anni mei in gemitibus
infirmata est in paupertate virtus mea
et ossa mea conturbata sunt
12 super omnes inimicos meos factus sum obprobrium
et vicinis meis valde et timor notis meis
qui videbant me foras fugerunt a me
13 oblivioni datus sum tamquam mortuus a corde
factus sum tamquam vas perditum

XXX. 6. commendabo R *cum LXX*; commendo I; commedo F | 12. uidebant RF; uiderunt C | foras RF; foris C | fugierunt R | 13. obliuione RF.

Desunt C(*usque ad v.* 10, conturbatus)L.

4. es tu] esto Q*.

5. hoc *om.* VΩ^{s*Mq} *cum γλ moz*^{x}, *cf. He.* ¶ grecus et ant. sec. hebr. habent « hoc » Remigius exponit quod dicitur « hoc » *Guill.* | absconderunt] statuerunt Φ^{G} *cum moz*^{x} *et med, cf. ps.* 140, 9.

6. tuas + domine g | commendabo = RMQWΦ^{RP}UGKΨ^{B*}f *cum LXX et He*; conmendabo Φ^{G}; conmendo Φ^{V}; commedo F; commendo Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*pauc. codd. lucian.*) *et Luc.* 23, 46. ¶ « commendabo » *Guill.*

7. autem *om.* Ψ^{B}.

9. me *om.* W | in manibus] Ψ^{B*}; in manus WKΨ^{B2} *cum Ro.* ¶ « in manibus » *Guill.* | inimici + mei e.

10. conturbata F.

11. et (*1°*) *om.* F.

12. et (*1°*)] *sub* ÷ Ψ^{B}; *om.* M^{2}GΨ^{B2}V Ωafgrelζ *cum Ro.* ¶ « et uicinis... et timor » hebr. et grecus et ant. et Ieron. habent duas coniunctiones « et » sibi inuicem correspondentes sub quodam flore rethorico. alii satis ant. dimittunt primam *Guill.* | uiderunt CI *cum γ* | foris CIG*K *cum Ro* | fugierunt RQΦ^{RGV}G*K*Ψ^{B}Ω^{M}.

13. obliuione RF.

---

4. ⟨quoniam RI | ⟨et (*2°*) R | 5. ⟨educes RI | ⟨quoniam R | 6. ⟨in RI | ⟨redemisti R | 7. ⟨odisti RI | ⟨ego RI | 8. ⟨exultabo R | ⟨quoniam RI | ⟨salvasti R | 9. ⟨nec RI | ⟨statuisti R | 10. ⟨miserere RI | ⟨conturbatus R | ⟨anima R | 11. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | ⟨infirmata RCI | ⟨et RC | 12. ⟨super RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨qui RCI | 13. ⟨oblivioni RC | ⟨factus RCI.

[14] quoniam audivi vituperationem multorum
commorantium in circuitu
in eo dum convenirent simul adversus me
accipere animam meam consiliati sunt
[15] ego autem in te speravi Domine
dixi Deus meus es tu
[16] in manibus tuis sortes meae
eripe me de manu inimicorum meorum
et a persequentibus me
[17] inlustra faciem tuam super servum tuum
salvum me fac in misericordia tua
[18] Domine ne confundar quoniam invocavi te
erubescant impii et deducantur in infernum
[19] muta fiant labia dolosa
quae loquuntur adversus iustum iniquitatem
in superbia et in abusione
[20] quam magna multitudo dulcidinis tuae ÷ Domine:
quam abscondisti timentibus te
perfecisti eis qui sperant in te
in conspectu filiorum hominum
[21] abscondes eos in abdito faciei tuae
a conturbatione hominum
proteges eos in tabernaculo a contradictione linguarum
[22] benedictus Dominus quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita

---

14. aduersus FC; aduersum R | 16. sortis RF | 18. ne R; nec I; non F | 19. aduersus FI; aduersum R | in (*2°*) R; *om.* FI *cum Ro* | 21. abscondis RF* | 22. mirificabit R.

Deest L(*usque ad v.* 22, mirificauit).

14. conuenerint R | aduersum RΦ^{P} UGΨ^{B}VDΩ *edd. cum Ro* | consiliati] *sub* ÷ G^{2}; consolati K*.

15. ∼ tu es deus meus F *cum LXX et Ro.*

16. tuis] meis Ψ^{B2}(me *in ras.*) | sortis RFQ* | me (*I°*) *om.* Ω^{M}.

17. tua *om.* Ψ^{B}*.

18. ne] Φ^{G}*; nec IΦ^{RG2}VD^{2}; non F Φ^{VP}Ψ^{B}D*Ω *edd. cum Ro* | deducant Q*.

19. aduersum RΨ^{B}D | in (*2°*) *om.* FI Ψ^{B}* *cum hebr., LXX, Ro et He.*

20. dulcidinis = RFCQ*; dulcedinis Q^{2}, *rell. codd. et edd.* | tui α | ÷ = RMQ Φ^{R2G2VP2}G^{2}K; *om.* Φ^{R*G*P*}G*, *rell. codd. et edd.* | perfecisti] *praem.* et Q *cum Ro* | eis] his R.

21. abscondis RF*Q* | eos *om.* Q* | abdito] Q*; abscondito MQ^{2}WΦ^{VP}GKΨ^{B} VDΩ *edd. cum αβγ, cf. Hier. comm. p. 39* (absconditis) | tabernaculo + tuo F^{2}M^{2} K^{2}VD*Ωαἰȝc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. non habent « tuo » nec grecus, Ieron. pro illo habet « in umbra » nec subiungit « tua » *Guill.*

22. mirificabit RΦ^{R} | mihi *om.* LQ* *cum LXX et Ro* | in ciu. mun.] in ciuitatem circumstantiae L *cum γε, cf. Ro.*

---

14. ⟨quoniam RC | ⟨commorantium R | ⟨in (*2°*) RCI | ⟨accipere RC | 15. ⟨ego RCI ⟨dixi R | 16. ⟨in RC | ⟨eripe RCI | ⟨et R | 17. ⟨inlustra RI | ⟨salvum R | 18. ⟨domine R | ⟨erubescant RI | 19. ⟨muta R | ⟨quae RI | ⟨in (*I°*) R | 20. ⟨quam (*I°*) RCI | ⟨quam (*2°*) RCI | ⟨perfecisti RCI | ⟨in (*2°*) RC | 21. ⟨abscondes RCI | ⟨a R | ⟨proteges RCI | 22. ⟨benedictus RCI | ⟨in L.

23 ego autem dixi in excessu mentis meae
proiectus sum a facie oculorum tuorum
ideo exaudisti vocem orationis meae
dum clamarem ad te
24 diligite Dominum omnes sancti eius
÷ quoniam: veritates requirit Dominus
et retribuit abundanter facientibus superbiam
25 viriliter agite et confortetur cor vestrum
omnes qui speratis in Domino.

XXXI. 1 HUIC DAVID INTELLECTUS
Beati quorum remissae sunt iniquitates
et quorum tecta sunt peccata
2 beatus vir cui non inputabit Dominus peccatum
nec est in spiritu eius dolus
3 quoniam tacui inveteraverunt ossa mea
dum clamarem tota die
4 quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua
conversus sum in aerumna
※ mea: dum configitur ÷ mihi: spina
DIAPSALMA

---

24. requirit ... retribuit F *cum LXX*; requiret ... retribuet RC.

XXXI. 4. mea RI; *om.* F | configitur RF² *cum archetypo, cf. LXX*; confringitur I *cum Ro*; confringetur F.

23. autem *om.* L *cum αγ* | in exc. ment. meae] in pauore meo L *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | excesso F* | sum + forte L *cum LXX* | exaudisti + domine L *cum αγδελ med, cf. LXX* (*codd.* BR) orat.] depraecationis L *cum Ro et He.*

24. ÷ = RMΦG² *cum vers. syro-hexapl.*; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | ueritatem LΦᴿ*GKΨᴮVDΩαgrelʒc *cum Ro et Hier. comm. p. 40.* ¶ ant. et greçus « ueritates » hebr. etiam et Ieron. in plurali habent « fideles » pro eo quod habent LXX « ueritates » *Guill.* | requirit = FIL rew *cum hebr., LXX et αγ, cf. He* (seruat); requiret *rell. codd. et edd. cum Ro* | retribuit = FLw *cum hebr., LXX et εκ*; retribuet *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* U) *et He* | abund. fac.] his qui abund. faciunt L *cum Ro, cf. He* | superbia R.

25. sperant F.

XXXI. 1. ipsi dauid intellectus MW frelbc; huic dauid *Amiat.*; dauid intellectus I; intellectus dauid LVΩˢg *cum mozˣ*; psalmus dauid intelligentia ʒ; *om.* ΨᴮΩᴹα | huic] *sub* ÷ QΦᴿᴳ² | intell.] *sub* ÷ Q | sunt (*l*ᵒ) *om.* Ωᴹ*.

2. non *om.* F* | inputabit] M*; i(n)putauit LM²QKDΩafgrelʒc | spiritu] ore L *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106.* ¶ ore R².

3. ossa] *praem.* omnia L *cum Ro.*

4. aerumna] M*; erumna RFM²W ΦᴿᴳGKVαf; erumpna IDΩ; inrumna Ψᴮ; haerumnam L | ※ = RG²KΨᴮ *cum Hier. ep. 106*; ÷ Φᴿᴳᵛ; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | mea *om.* FL *cum LXX et Ro* | configᵉtur Q*; confringitur IM*Ψᴮ* *cum Ro*; confringetur F* *cf. α et mozᶜ* | ÷ mihi: = RI; mihi F *cum δε med et Hier. comm. p. 40, cf. LXX* (*codd.* RA *lucian.*) *et Hier. passim*; in Φᴿᴳ; *om. rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He* | diapsalma] *sub* ※ Φᴿᴳ²ᵛG²; diabsalma Q; *ante* conuersus *transponit* R; *om.* WΦᴳ*G*KΨᴮ VΩ *edd.*

---

23. ⟨ego RCIL | ⟨proiectus RCL | ⟨ideo RCIL | ⟨dum RL | 24. ⟨diligite RCIL | ⟨quoniam RCL | ⟨et RCL | 25. ⟨viriliter RCIL | ⟨omnes RCL.

XXXI. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 1. ⟨beati RIL | ⟨et RL | 2. ⟨beatus RIL | ⟨nec RL | 3. ⟨quoniam RIL | ⟨dum RL | 4. ⟨quoniam RIL | ⟨conversus RL | ⟨dum L.

5 delictum meum cognitum ※ tibi : feci
et iniustitiam meam non abscondi
dixi confitebor adversus me iniustitiam meam Domino
et tu remisisti impietatem peccati mei
DIAPSALMA
6 pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno
verumtamen in diluvio aquarum multarum
ad eum non adproximabunt
7 tu es refugium meum a tribulatione quae circumdedit me
exultatio mea erue me a circumdantibus me
DIAPSALMA
8 intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris
firmabo super te oculos meos
9 nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus
in camo et freno maxillas eorum constringe
qui non adproximant ad te
10 multa flagella peccatoris
sperantem autem in Domino misericordia circumdabit
11 laetamini in Domino et exultate iusti
et gloriamini omnes recti corde.

---

5. aduersus FC; aduersum R | 6. orauit F | ad eum RF; *om.* C | adproximabunt R*³F²C; proximabunt R²(*ut vid.*)F* | 8. qua gradieris R²FC (gred.); quam ingradieris R* | 9. adproximant RF²C; proximant F* | 10. sperantem FI; sperantes R.

5. delectum R | ※ = RCIMΦ^{RG2VP}G² Ψ^{B}; ÷ Q²; *om.* Q*Φ^{G}*G*, *rell. codd. et edd.* | iniustitias meas KΨ^{B}* *cum Ro* | abscondi] operui L *cum Ro* | dixi + dñe C(*ut vid.*) | confitebor] pronuntiabo L *cum Ro* | aduersus] M*Q*; aduersum R M²Q²WΦ^{P}UGKΨ^{B}VDΩ *edd. cum Ro* | iniustitias meas Ψ^{B}* *cum Ro* | impiet.] iniquitatem R *cum γ et He* | peccati] cordis L *cum Ro* | diapsalma] *ante* impietatem *praebet* Ψ^{B}; diabsalma Q; *om.* M WΦ^{G}*GKVDΩαgrelυgc.

6. orauit FLQ*UK | a te Q* | ∼ multarum aquarum L *cum αγ* | ad eum] allum L†; ad illum L¹ *cum δ med et He*; *om.* CI | adproximabunt] R*³; proximabunt R²(*ut vid.*)F*L *cum γδ, cf. v.* 9.

7. me (*I°*) *om.* I | erue] redime L *cum Ro* | diabsalma Q; *om.* WΦ^{G}*G*KVΩαg relυgc.

8. ∼ dabo tibi L *cum Ro* | hac *om.* f | qua gredieris CK; quam gradieris Φ^{R}; qua ingredieris L *cum Ro et Hier. comm. p. 40*; quam ingradieris R*.

9. camo] F*; chamo F²Φ^{RP}UGVD Ωαr | ∼ freno et camo L *cum Ro* | proximant F*L *cum γδ, cf. v.* 6 | a te Q*.

10. peccatorum L *cum Ro* | sperantem] Q*; sperantes RQ²KV *cum Ro*; sperante L. ¶ ant. et grecus habent « sperantes » et Remigius exponit et multi ita psallunt *Guill.*

---

5. ⟨delictum RCIL | ⟨et RCL | ⟨dixi RCIL | ⟨et RCL | 6. ⟨pro RCIL | ⟨in L | ⟨verumtamen RCIL | ⟨ad RL | 7. ⟨tu RCIL | ⟨exultatio RCIL | ⟨a L | 8. ⟨intellectum RCIL | ⟨firmabo RCL | 9. ⟨nolite RCIL | ⟨in RCIL | ⟨qui RCL | 10. ⟨multa RCIL | ⟨sperantem RL | 11. ⟨laetamini RIL | ⟨et (*2°*) RL.

XXXII. [1] PSALMUS DAVID
Exultate iusti in Domino rectos decet laudatio
[2] confitemini Domino in cithara
in psalterio decem cordarum psallite illi
[3] cantate ei canticum novum
bene psallite in vociferatione
[4] quia rectum est verbum Domini
et omnia opera eius in fide
[5] diligit misericordiam et iudicium
misericordia Domini plena est terra
[6] verbo Domini caeli firmati sunt
et spiritu oris eius omnis virtus eorum
[7] congregans sicut in utre aquas maris
ponens in thesauris abyssos
[8] timeat Dominum omnis terra
ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem
[9] quoniam ipse dixit et facta sunt
ipse mandavit et creata sunt
[10] Dominus dissipat consilia gentium
reprobat autem cogitationes populorum
÷ et reprobat consilia principium :
[11] consilium autem Domini in aeternum manet
cogitationes cordis eius in generatione et generationem

XXXII. 1. laudatio RF; ÷con : laudatio I | 2. illi RI; ei F | 3. psallite F *cum LXX*; psallite ei RC | 7. in utre R; in utrem C; in utris F | 10. : *erronee post* et *ponit* R | 11. in aeternum manet F; manet in aeternum RC *cum Ro* | in generatione R; in generationem F; a generatione C | et generationem RF; et generatione I.

XXXII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | psalmus] ipsi 𝔴; *praem.* in finem QVDΩ^{s}fgrel; + ipsi M^{1} | exult.] gaudete L *cum Ro* | co(n)laudatio I(con *sub* ÷)LM*V*D*Ωrel vgc *cum Ro.* ¶ ant. « laudacio » *Guill.*

2. in (2°)] *praem.* et V | cordarum] Q*; chordarum RIMQ^{2}WGKVfgrelvgc | illi] ei FL *cum Ro et He.*

3. in = FL *cum hebr., LXX, γ et He*; ei in *rell. codd. et edd. cum Ro* | uocif.] iubilationem L *cum γδκ, cf. Ro et He.*

4. quia — uerbum] quoniam rectus est sermo L *cum Ro* | eius *om.* D.

6. et *om.* L^{2} *cum λ* | omnes uirtutes L*; omnes uirtus L^{2}.

7. in utrem CILQ*WΦ^{p}K *cum Ro*; in utris F | abyssus F.

8. eo] ipso L *cum Ro* | omnes] *praem.* uniuersa et L *cum γελ, cf. Ro* | inhab.] qui inhabitant L *cum γ et moz.*

9. quoniam] quia U *cum moz^{c} et He.*

10. dissipauit L *cum αγδ moz^{c} med* | reprobat autem] et reprobat L*; reprobat L^{2} | ÷et repr. cons. princ.: = IΦ^{v}; ÷et: repr. cons. princ. RMΦ^{R2o}K; ※ et: repr. cons. princ. Ψ^{B}; et repr. cons. princ. Φ^{R}*, *rell. codd. et edd.*

11. autem] *sub* ÷ G^{2}; uero L *cum Ro* | ∼ manet in aeternum RCIL *cum Ro* | in generatione et generationem] L*D*; in generatione et generatione G*$D^{2}\Omega^{M}$ *cum He*; in generationem et generationem F $QG^{2}\mathfrak{a}$; a generatione et generatione I; a generatione [···] C; in seculum seculi L^{2} *cum Ro.*

XXXII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*$\mathfrak{a}$) | 1. ⟨exultate RIL | ⟨rectos L | 2. ⟨confitemini RIL | ⟨in (2°) RL | 3. ⟨cantate RIL | ⟨bene RCL | 4. ⟨quia RCIL | ⟨et RL | 5. ⟨diligit RCIL | ⟨misericordia RCL | 6. ⟨verbo RCIL | ⟨et RCL | 7. ⟨congregans RCIL | ⟨ponens RCL | 8. timeat RIL | ⟨ab RCL | ⟨omnes L | 9. ⟨quoniam RCIL | ⟨ipse (2°) RC L | 10. ⟨dominus RCIL | ⟨reprobat RCL | ⟨et RCL | 11. ⟨consilium RCIL | ⟨cogitationes CL.

12 beata gens cuius est Dominus Deus eius
populus quem elegit in hereditatem sibi
13 de caelo respexit Dominus vidit omnes filios hominum
14 de praeparato habitaculo suo
respexit super omnes qui habitant terram
15 qui finxit singillatim corda eorum
qui intellegit omnia opera illorum
16 non salvatur rex per multam virtutem
et gigans non salvabitur in multitudine virtutis suae
17 fallax equus ad salutem
in abundantia autem virtutis suae non salvabitur
18 ecce oculi Domini super metuentes eum
qui sperant super misericordia eius
19 ut eruat a morte animas eorum
et alat eos in fame
20 anima nostra sustinet Dominum
quoniam adiutor et protector noster est
21 quia in eo laetabitur cor nostrum
et in nomine sancto eius speravimus
22 fiat misericordia tua Domine super nos
quemadmodum speravimus in te.

---

16. saluatur ... saluabitur F *cum LXX*; saluatur ... saluatur R; [...] ... saluatur C; saluabitur ... saluatur I*; saluabitur ... saluabitur I².

12. est] *sub* ÷ IΦ^{P2}; *om.* LWGK *cum hebr. et He* | eius] eorum L *cum Ro* | populum L *cum γδεζλ* | elegit + dominus L *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R).

13. de] e L *cum ε et moz*^{x} | uidere L* *cum δ*; *om.* L².

14. inhabitant L *cum γλ moz med.*

15. fixit Ω^{s} | sigillatim Ω^{s}rel𝔳𝔷c; singulatim Lg | eorum] ipsorum L* | illorum = RFIL *cum δ*; eorum *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

16. saluabitur IL *cum Ro*; saluabit Q* | per mult. uirt.] prae multitudine uirtutis suae L, *cf. αγδελ moz med* | gigans] F*Q*G*Ψ^{B}*; gigas F²IQ²Φ^{P}G²Ψ^{B2}V²(a *ex* u)DΩ^{M}fgrel𝔳𝔷c; gygas Ω^{s}a | saluatur RC I* | in multitudinem F; in fotitudinem L, *cf. Ro* | suae] *sub* ÷ G².

17. fallax] falsus L *cum Ro* | saluabitur] erit salus L *cum moz*^{x}, *cf. Ro.*

18. metuentes] timentes LΨ^{B} *cum Ro et He* | eum = RF*CILQ*Φ^{RGV}w *cum hebr., LXX, γδλ, cf. Ro et He*; eum ÷ et: in eis Φ^{P}G²; eum et in eis F²Q²G*, *rell. codd. et edd., cf. moz med.* ¶ hebr. et ant. non interponunt « et in eis » sed nec Ieron. nec grecus *Guill.* | qui sp.] sperantes L *cum Ro* | super misericordiam L*; misericordiam L² *cum He.*

20. sustine dominum R; perseuerat in domino L, *cf. δλ moz*^{x} | est] *sub* ÷ Φ^{P2}.

21. quia in eo] et in ipso L *cum Ro* | cor] cornu a | ∾ nomine eius sancto Ω^{M}* | sperauimus] Q*G*; sperabimus Q²G².

22. domine *om.* Ψ^{B}* | ∾ domine misericordia tua I *cum Ro.*

---

12. ⟨beata RIL | ⟨populus RL | ⟨in L | 13. ⟨de RIL | 14. ⟨de RIL | ⟨respexit RL | 15. ⟨qui (*1°*) RIL | ⟨qui (*2°*) RL | 16. ⟨non RIL | ⟨et RCL | ⟨in L | 17. ⟨fallax RCIL | ⟨in RCL | 18. ⟨ecce RCIL | ⟨qui RCL | 19. ⟨ut RCIL | ⟨et RL | 20. ⟨anima RCIL | ⟨quoniam RCL | 21. ⟨quia RCIL | ⟨et RCL | 22. ⟨fiat RCIL | ⟨quemadmodum RCL.

XXXIII. [1] DAVID CUM INMUTAVIT VULTUM SUUM CORAM ABIMELECH ET DIMISIT EUM ET ABIIT
[2] Benedicam Dominum in omni tempore
semper laus eius in ore meo
[3] in Domino laudabitur anima mea
audiant mansueti et laetentur
[4] magnificate Dominum mecum
et exaltemus nomen eius in idipsum
[5] exquisivi Dominum et exaudivit me
et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me
[6] accedite ad eum et inluminamini
et facies vestrae non confundentur
[7] iste pauper clamavit et Dominus exaudivit ÷ eum:
et de omnibus tribulationibus eius salvavit eum
[8] vallabit angelus Domini in circuitu timentium eum et eripiet eos
[9] gustate et videte quoniam suavis est Dominus
beatus vir qui sperat in eo
[10] timete Dominum ÷ omnes: sancti eius
quoniam non est inopia timentibus eum
[11] divites eguerunt et esurierunt
inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono

DIAPSALMA

XXXIII. 2. dominum RC; domino F | 7. saluabit F*C | 8. uallabit] uallauit R, *cf. LXX*; inmittet FI(-tit) *cum Ro*; [...]it C.

XXXIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | dauidi $\mathfrak{relvc}$; *praem.* psalmus ILWV$\Omega^{S}\mathfrak{g}\mathfrak{z}$ *cum Ro* | cum inmotauit C; cum cōmotauit W; cum mutauit LV$\Omega^{S}\mathfrak{g}$ *cum Hier. comm. p. 41*; commutauit *Amiat.*; commotauit I | abimelec RD; abymelech Ω^{S}; achimelech $\mathfrak{c}$ | et (*1°*) — abiit *om.* Ω^{S} | et (*1°*) *om. Amiat.* | demisit F.

2. *per totum ps. litt. alphabeti hebr. in marg. adponunt* $\mathfrak{re}$ | dominum] G*; domino FG² *cum* $\varepsilon\lambda$ *moz*^{x} *et He* | in ori M*Q*$\mathfrak{g}$.

3. laudabitur] letabitur $\mathfrak{a}$ *cum He* audient K.

4. exultemus Q* *cum moz*^{x} | in idipsum] in unum R *cum* α *et moz*; in inuicem L *cum Ro*.

5. ex] de Ω^{M} *cum He, cf. v.* 7 | eripe L.

6. facies uestrae] uultus uestri L *cum Ro et He*.

7. clamabit F* | ÷ = RIQ²ΦKΨ^{B}; *om.* Q*, *rell. codd. et edd.* | et] *sub* ÷ I | de] ex LD$\Omega\mathfrak{r}$ *cum Ro, cf. v.* 5 | eius] *sub* ÷ CIΦ^{P} | saluabit F*CIΩ^{M}; liberauit L *cum Ro*.

8. uallabit *restituimus*; uallauit = R, *cf. LXX*; [...]it C; i(n)mittit IQ*UΨ^{B} DΩ^{S}; i(n)mittet Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* | angelus dominus Ψ^{B}*; angelum dominus LΦ$^{V}\Psi^{B2}$ *cum Ro* | eruet L *cum* $\alpha\gamma$ *moz*^{x} *et He*.

9. est] *sub* ÷ I | in eum L *cum Ro*.

10. dominum] deum L | ÷ = RCIM QΦGKΨ^{B}; *om. rell. codd. et edd.* | omnes *om.* L *cum* α *moz*^{c} *et He* | non est inopia] nihil deest L *cum Ro*.

11. minuentur] deficient L *cum Ro* | diabsalma CQ; *om.* WΦ^{G*V}G*KΨ^{B} VΩ *edd.*

XXXIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}*VDΩ^{M}*$\mathfrak{a}$) | 2. ⟨benedicam RCIL | ⟨semper RCL | 3. ⟨in RCIL | ⟨audiant RL | 4. ⟨magnificate RIL | ⟨et RL | 5. ⟨exquisivi RIL | ⟨et (*2°*) RL | 6. ⟨accedite RIL | ⟨et (*2°*) RL | 7. ⟨iste RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | 8. ⟨vallabit RCIL | ⟨et L | 9. ⟨gustate RCIL | ⟨beatus RCL | 10. ⟨timete RCIL | ⟨quoniam RCL | 11. ⟨divites RCIL | ⟨inquirentes RCL.

12 venite filii audite me
timorem Domini docebo vos
13 quis est homo qui vult vitam
cupit videre dies bonos
14 prohibe linguam tuam a malo
et labia tua ne loquantur dolum
15 deverte a malo et fac bonum
inquire pacem et persequere eam
16 oculi Domini super iustos
et aures eius in precem eorum
17 facies Domini super facientes mala
ut perdat de terra memoriam eorum
18 clamaverunt iusti et Dominus exaudivit
et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos
19 iuxta est Dominus his qui tribulato sunt corde
et humiles spiritu salvabit
20 multae tribulationes iustorum
et de omnibus his liberavit eos
21 Dominus custodit omnia ossa eorum
unum ex his non conteretur
22 mors peccatorum pessima
et qui oderunt iustum delinquent

---

12. fili F | 13. cupit RC; et cupit F | 15. persequere RF; saequere C | 16. in precem F *cum LXX*; in praeces C; ad praeces R | 17. memoria R*F* | 20. eos RC(*ut vid.*)I; eos dominus F.

12. fili FLQ*.

13. cupit uidere dies = RCI, *cf. LXX* (*cod.* B); et cupit uidere dies FL *cum Ro et Hier. ep. 148, 5, 1, cf. LXX* (*cod.* U); diligit dies uidere *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX et Hier. in Is. 11, 6, cf. He* (diligens dies uidere).

14. prohibe] cohibe L *cum Ro.*

15. deuerte] M*Ψ^{B}*; deauerte Φ^{G}; diuerte $M^{2}\Psi^{B2}$VDΩ *edd.* | sequere C(sae-)IL *cum Ro et Hier. comm. p. 41*; sequ**ere Q*.

16. in] ad RΨ^{B2}(*in ras.*)D^{2}(*in ras.*) *cum Ro* | precem = F$\Phi^{RGV}\Omega^{M}$ *cum hebr., LXX et Hier. in Is. 52, 8*; pr(e)ces *rell. codd. et edd. cum Ro.*

17. *totum vers. om.* Q* | facies = R FI *cum β et Hier. in Ezech. 4, 3 et 13, 17, in Nahum 1, 5 et in Agg. 1, 12*; uultus L *cum γδ et He*; uultus ÷ autem : $\Phi^{RGVP2}G^{2}$; uultus ※ autem : M; uultus autem $Q^{2}\Phi^{P}$*G*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* | memoria R*F*Φ^{R}.

18. iusti] *sub* ※ M; *sub* ÷ $IQ^{2}\Phi G$ KΨ^{B} | exaudiuit = RFI* *cum hebr. et He*; exaudiuit ÷ eos : Q$\Phi^{RGVP2}G^{2}$K; exaudiuit ※ eos : M; exaudiuit eos $I^{2}\Phi^{P}$* G*, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | et *om.* g | liberauit] Φ^{G}*; liberabit Φ^{G2}.

19. hiis IΩ^{S}a; iis frelvsc | spiritu] Φ^{P}*; spiritus Φ^{P2} | saluauit LΦ^{R}*.

20. his] hiis IΩ^{S}a; iis f; illis L *cum λ* (*ut vid.*); *om.* Ψ^{B}* | ∼ his omnibus ag *cum Ro* | liberauit] Q*; liberabit MQ^{2}W Φ^{P}UGVDΩ^{S} *edd.* | eos = RC(*ut vid.*)I *cum LXX et αβγ*; eos dominus *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. hebr. et He* (eum dominus, *sed vocem* dominus *ante* custodit *v. seq. omittunt*).

21. dominus custodit = RFCIL *cum LXX et Ro*; custodit ÷ dominus : G^{2}; custodit dominus G*, *rell. codd. et edd. cum med, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*) | hiis IΩ^{S}a; iis f.

---

12. ⟨venite RCIL | ⟨timorem L | 13. ⟨quis RCIL | ⟨cupit RCL | 14. ⟨prohibe RCI L | ⟨et RCL | 15. ⟨deverte RCIL | ⟨inquire RCL | 16. ⟨oculi RCIL | ⟨et RCL | 17. ⟨facies RIL | ⟨ut RL | 18. ⟨clamaverunt RIL | ⟨et (2°) RL | 19. ⟨iuxta RIL | ⟨et RL | 20. ⟨multae RIL | ⟨et RL | 21. ⟨dominus RCL | ⟨unum RCL | 22. ⟨mors RCI L | ⟨et RCL.

23 redimet Dominus animas servorum suorum
et non delinquent omnes qui sperant in eum.

XXXIIII. 1 HUIC DAVID
Iudica Domine nocentes me
expugna expugnantes me
2 adprehende arma et scutum
et exsurge in adiutorium mihi
3 effunde frameam et conclude
adversus eos qui persequuntur me
dic animae meae salus tua ego sum
4 confundantur et revereantur
quaerentes animam meam
avertantur retrorsum et confundantur
cogitantes mihi mala
5 fiant tamquam pulvis ante faciem venti
et angelus Domini coartans eos
6 fiat via illorum tenebrae et lubricum
et angelus Domini persequens eos
7 quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui
supervacue exprobraverunt animam meam
8 veniat illi laqueus quem ignorat

---

23. delinquent FC(dil.); derelinquet R*; derelinquent R² | in eum RF; in eo I.

XXXIIII. 1. expugnantes F, *cf. LXX*; inpugnantes RC² *cum Ro*; inpugnantis C* | 6. fiat RF²I; fiant F* | 7. interitum RI; in interitum F | superuacuo F.

23. redemit C | delinquet M; derelinquet R*L *cum Ro*; derelinquent R² | in eum] Q*; in eo IM(*ut vid.*)Q²WΦᴾGKΨᴮ VDΩ *edd.* ¶ « in eum » *Guill.*

XXXIIII. 1. huic dauid] psalmus huic dauid I; ipsi dauid ILϑc *cum α*; in finem ipsi dauid V; in finem psalmus ipsi dauid DΩˢg; psalmus dauid Mg *cum δε*; *om.* ΨᴮΩᴹa | ÷ ex : pugna I | expugnantes = FM*Q*WΦᴿᴳᵛUG*Ψᴮ* *cum αγ*; pugnantes V* *cum He*; i(n)pugnantes M²Q² G²Ψᴮ²V², *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ sec. antiquiores « expugna expugnantes » satis ant. « expugna inpugnantes » *Guill.*

3. framea F* | aduersum R | ⌒ me persecuntur L *cum Ro.*

4. quaerentes] qui quaerunt Ωˢ *cum αβ mozᶜ et He, cf. ps.* 39, 15; omnes qui quaerunt L* *cum δ et med*; omnes inimici meae qui quaerunt L², *cf. Ro* | aduertantur R | et confund.] L*; [···]scant L² *fol. reciso, cf. Ro* (et erubescant) | cogitantes] qui cogitant L *cum Ro et He.*

5. et] *sub* ÷ I | coartans] confringens L, *cf. δ* (confligens) | eos] *sub* ÷ I.

6. fiant F*Ψᴮ*gre *cum Ro* | uiae Φᴳ gre *cum Ro* | eorum L *cum Ro et He.*

7. interitum] Q*; in interitum FQ² Φᴿ*ᵒᵛᴾΨᴮ*; in interitu Ψᴮ²Ωˢ | superuacuo FΦᴿᴳ; uanae L *cum Ro.*

8. illi] K*; illis K²Ψᴮ* *cum LXX et Ro* | ignorat] K*; ignorant LK² *cum LXX*

23. ⟨redimet RCIL | ⟨et RCL.

XXXIIII. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*a) | 1. ⟨iudica RCIL | ⟨expugna RCL | 2. ⟨adprehende RCIL | ⟨et (2°) RCL | 3. ⟨effunde RCIL | ⟨adversus RCL | ⟨dic RCL | 4. ⟨confundantur RCIL | ⟨quaerentes RL | ⟨avertantur RL | ⟨cogitantes RL | 5. ⟨fiant RIL | ⟨et RL | 6. ⟨fiat RIL | ⟨et (2°) L | 7. ⟨quoniam RIL | ⟨supervacue RL | 8. ⟨veniat RCIL.

et captio quam abscondit conprehendat eum
et in laqueo cadat in ipso
9 anima autem mea exultabit in Domino
delectabitur super salutari suo
10 omnia ossa mea dicent Domine quis similis tui
eripiens inopem de manu fortiorum eius
egenum et pauperem a diripientibus eum
11 surgentes testes iniqui
quae ignorabam interrogabant me
12 retribuebant mihi mala pro bonis
sterilitatem animae meae
13 ego autem cum mihi molesti essent
induebar cilicio
humiliabam in ieiunio animam meam
et oratio mea in sinum meum convertetur
14 quasi proximum quasi fratrem nostrum sic conplacebam
quasi lugens et contristatus sic humiliabar

---

8. conpraehendat RC; adprehendat F | 9. exultauit R | delectabitur RF*; et delectabitur F²C(*ut vid.*)I | 10. fortiorum RF; fortioris C | egenum RF; et egenum C(*ut vid.*)I | 13. humiliabam RF²; humiliabar F*; ÷ et: humiliabam I.

et Ro | captatio L | quam] quem LD *cum γεζ moz* | abscondit] K*; absconderunt L* K² *cum LXX*; occoltauerunt L² *cum Ro* | con(pre)hendat = RCI *cum αβ et He*; adprehendit Q*; a(dpre)hendat Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* | eum] K*; eos L K² *cum LXX et Ro*; *om.* Φ^V | et] *sub* ÷ Φ(*sed in* Φ^V: *post* ipso) | in laqueo = R FCIQ*W†Φ^G*P*; in laqueum Q²W¹Φ^G²P², *rell. codd. et edd.* | cadat] K*; cadant K² *cum LXX et β*; incidant L *cum Ro* | ÷ in ipso: Ψ^B*; ÷ in ipsum: Ψ^B²; ÷ ipso: I; in ipsum LMUVDΩ^M agrelvsc. ¶ « in laqueum cadat in ipso » require Exod. VIII (*v.* 24) sic modus dicendi variatur cum aliqua significantia. Alii habent « in ipsum » hoc est utrumque sec. accusatiuum (*cod.* ablatiuum) *Guill.*

9. exultauit RL | delectabitur] *praem.* et F²C(*ut vid.*)IL²G*KΨ^BVDΩagrelsc *cum Ro et He.* ¶ hebr. et ant. et grecus non interponunt « et » *Guill.* | super salutarem eius L, *cf. Ro*; in salutari suo Φ^P | tuo Φ^G*.

10. mea *om.* C* | qui R | tibi Lagrel vsc *cum Ro* | fortioris CIL *cum Ro* | egenum] *praem.* et C(*ut vid.*)I *cum hebr., LXX, αβγδε moz et He* | dirip.] rapientibus L *cum Ro.*

11. exsurgentes L *cum Ro* | ignorabant Fa *cum γδ.* ¶ satis ant. cum hebreo « que ignorabam interrogabant » *Guill.*

12. retribuebant] *praem.* et L² *cum Ro* | bonis] nobis Φ^GV | sterelitatem RF* Q*WUK; *praem.* et L* *cum Ro.*

13. induebam me L *cum Ro et Hier. comm. p. 41* | cylicio CI; cilicium L *cum Ro* | humiliabar F*; *praem.* et I(*sub* ÷)L Ψ^B(*ut vid.*) *cum LXX et Ro* | in sinum meum = RFC(synum)I; in sinu meo *rell. codd. et edd.* ¶ « in sinu meo » *Guill.* | conuertetur] L*; conuertebatur L² *cum Ro.*

14. quasi (*1°*)] sicut L *cum Ro* | quasi (*2°*)] sicut L* *cum Ro*; et sicut L², *cf. Ro* (*codd. plur.*); et quasi gresc | sic] ita L *cum Ro* | conplacebam] L*; conplangebam L² *cum ζ med* | quasi] tamquam L *cum Ro* | sic] ita L *cum Ro.*

⟨et (*1°*) RCL | ⟨et (*2°*) RCL | 9. ⟨anima RCIL | delectabitur RCL | 10. ⟨omnia RCI L | ⟨eripiens RCIL | ⟨egenum RCL | 11. ⟨surgentes RCIL | ⟨quae RCL | 12. ⟨retribuebant RCIL | ⟨sterilitatem RCL | 13. ⟨ego RCIL | ⟨induebar RL | ⟨humiliabam RIL | ⟨et RCL | 14. ⟨quasi (*1°*) RCIL | ⟨quasi (*3°*) RCL.

15 et adversum me laetati sunt et convenerunt
congregata sunt super me flagella et ignoravi
16 dissipati sunt nec conpuncti
temptaverunt me subsannaverunt me subsannatione
frenduerunt super me dentibus suis
17 Domine quando respicies
restitue animam meam a malignitate eorum
a leonibus unicam meam
18 confitebor tibi in ecclesia magna
in populo gravi laudabo te
19 non supergaudeant mihi qui adversantur mihi inique
qui oderunt me gratis et annuunt oculis
20 quoniam mihi quidem pacifice loquebantur
et in iracundia terrae loquentes dolos cogitabant
21 et dilataverunt super me os suum
dixerunt euge euge viderunt oculi nostri
22 vidisti Domine ne sileas
Domine ne discedas a me
23 exsurge et intende iudicio meo
Deus meus et Dominus meus in causam meam

---

15. et (2°) RF; *om.* C | congregata sunt RI; congregati sunt F | 20. dolus RC | 21. super me FC; in me R | 23. exsurge R^2FC; exsurge domine R* | in causa mea RF.

15. et *om.* L^2(*ut vid.*) *cum Ro* | aduersus $L\Phi^{RGV}\Omega^{M}$ | laetati] *sub* ※ C | et *om.* CI | congregati sunt $FU\Psi^{B*}$ *cum δ* moz^{x} *med, cf. He*; *praem.* et V | super] in L *cum Ro* | et *om.* L^2 | ignoui Ψ^{B}; ignorauerunt L *cum Ro.*

16. dissipati] dissoluti L *cum Ro* | conpuncti + sunt L *cum Ro* | subs. — super] et deriserunt derisum striderunt in L *cum Ro* | me (2°) *om.* Ω^{S*} | subsanationi Q*; subsannationem Φ^{RGP}; subsanationem Ψ^{B*}; *om.* Ψ^{B2}.

17. respicias Q*; respiciens L | restitues Ψ^{B*} | malignitate] malefactis L *cum Ro.*

18. tibi + domine L *cum LXX et Ro.*

19. sup. mihi] insultent in me L *cum Ro* | qui aduers. mihi *om.* Ω^{M} | iniqui F *cum δε, cf. He* (mendaces) | adnuunt F; annuerunt R *cum γδ*; annuentes L *cum LXX et ε, cf. α.*

20. pacifica L *cum LXX et αδε et Hier. comm. p. 42* | in — dolos] super iram dolose L *cum Ro* | in *om.* U* | terrae loquentes] R*G*K*; ※ terrae loquentes: R^2; ※ terrae: loquentes ΦG^2; ※ terrae loquentes C; ÷ terrae: loquentes QK^2; ÷ terrae loquentes Ψ^{B} | dolus RC.

21. et *om.* L^2 *cum Ro* | super] in R L *cum Ro.*

23. exsurge + domine R*L *cum LXX et Ro* | iudicium meum $L\Psi^{B*}$ *cum Ro* | in causam meam] Φ^{G}*; in causa mea $RF\Phi^{G2v}U$. ¶ « in causa mea » sec. antiquiores uel « in causam meam » sec. satis ant. et grecum *Guill.*

---

15. ⟨et (1°) RIL | ⟨congregata RL | 16. ⟨dissipati RIL | ⟨temptaverunt RL | ⟨frenduerunt RL | 17. ⟨domine RIL | ⟨restitue L | ⟨a (2°) RL | 18. ⟨confitebor RIL | ⟨in (2°) RCL | 19. ⟨non RCIL | ⟨qui (1°) L | ⟨qui (2°) RCL | 20. ⟨quoniam RCL | ⟨et RCIL | 21. ⟨et RCL | ⟨dixerunt RCIL | ⟨viderunt L | 22. ⟨vidisti RCIL | ⟨domine (2°) R | 23. ⟨exsurge RCIL | ⟨deus RCL.

24 iudica me secundum iustitiam
tuam Domine Deus meus
et non supergaudeant mihi
25 non dicant in cordibus suis euge
euge animae nostrae
nec dicant devoravimus eum
26 erubescant et revereantur simul
qui gratulantur malis meis
induantur confusione et reverentia
qui † magna † loquuntur super me
27 exultent et laetentur qui volunt
iustitiam meam
et dicant semper magnificetur
Dominus
qui volunt pacem servi eius
28 et lingua mea meditabitur iustitiam tuam
tota die laudem tuam.

XXXV. 1 IN FINEM SERVO DOMINI
DAVID
2 Dixit iniustus ut delinquat in semetipso
non est timor Dei ante oculos
eius
3 quoniam dolose egit in conspectu eius
ut inveniatur iniquitas eius ad
odium
4 verba oris eius iniquitas et dolus
noluit intellegere ut bene ageret
5 iniquitatem meditatus est in cubili suo

---

26. magna *restituimus cum LXX*; maligna RFC, *errante archetypo* | super me RF; aduersum me C.

XXXV. 1. seruo FI; puero R | dauid RF; psalmus dauid I | 3. ad odium R^2F; odium R*; et odium C.

24. iustitiam] misericordiam L *cum Ro* | tuam] I*; meam $I^2G^*K\Omega$ *cum α moz*^{c} *et He.* ¶ ibi est « tuam » sec. hebr. et ant. et grecum et Remigius exponit *Guill.* | et — mihi] non insultent in me inimici mei L, *cf. LXX* (*cod.* SR) *et Ro.*

25. non] L*; nec L^2 *cum Ro* | corde suo L *cum αγδ moz et He* | euge (*2°*) *om.* Ω^{s*} | nec] ne MW *cum He.* ¶ hebr. et ant. habent « nec » *Guill.* | deuorauimus] Φ^{R*}(*ut vid.*)$G^*\Psi^{B*}$; deuorabimus QW $\Phi^{R^2GP}G^2K\Psi^{B^2}D\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{f}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{s}$; absorbuimus L *cum αβδ med et He, cf. Ro.*

26. confusionem W *cum α*γ*; pudorem L*, *cf. Ro* | reuerentiam LW *cum γ* | magna = L$\mathfrak{r}\mathfrak{w}\mathfrak{s}\mathfrak{c}$ *cum hebr., LXX et Ro*; maligna *rell. codd. et edd., cf. Ro* (*plerosque codd.*) | super] aduersus I; aduersum CL *cum Ro.*

27. et (*1°*) *om.* L*.

28. tuam (*1°*)] meam K.

XXXV. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | seruo] puero R *cum ε*; puer*o M; sermo V *cum moz* | dauid] *praem.* psalmus $ILVD^2\Omega^{s}\mathfrak{g}\mathfrak{s}$ *cum moz*; *praem.* ipsi $\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{c}$; + psalmus W | ∾ psalmus dauid in finem seruo domini $\mathfrak{s}$.

2. ut delinquit Ψ^{B*}.

3. inueniret (ueniret L†) iniquitatem suam L *cum Ro, cf. He* | inuenitur Φ^{G*} | ad odium] et odium CIL *cum Ro*; odium R*; *om.* Ψ^{B*}.

4. uerba] sermonis L* | eius] *sub* ÷ I.

---

24. ⟨iudica RCIL | ⟨domine L | ⟨et RC | 25. ⟨non RCIL | ⟨euge (*1°*) L | ⟨nec RCL | 26. ⟨erubescant RCIL | ⟨qui L | ⟨induantur RCIL | ⟨qui RCL | 27. ⟨exultent RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | ⟨qui RL | 28. ⟨et RIL | ⟨tota RL.

XXXV. (*num. om.* $IG^*\Psi^{B}VD\Omega^{M*}\mathfrak{a}$) | 2. ⟨dixit RIL | ⟨non RCL | 3. ⟨quoniam RC IL | ⟨ut RCL | 4. ⟨verba RCIL | ⟨noluit RCL | 5. ⟨iniquitatem RCIL.

adstetit omni viae non bonae
malitiam autem non odivit
6 Domine in caelo misericordia tua
et veritas tua usque ad nubes
7 iustitia tua sicut montes Dei
iudicia tua abyssus multa
homines et iumenta salvabis Domine
8 quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus
filii autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt
9 inebriabuntur ab ubertate domus tuae
et torrente voluntatis tuae potabis eos
10 quoniam apud te fons vitae
in lumine tuo videbimus lumen
11 praetende misericordiam tuam scientibus te
et iustitiam tuam his qui recto sunt corde
12 non veniat mihi pes superbiae
et manus peccatoris non moveat me
13 ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem
expulsi sunt nec potuerunt stare.

XXXVI. 1 IPSI DAVID
Noli aemulari in malignantibus
neque zelaveris facientes iniquitatem

---

9. uoluntatis RC, *cf. supra ps.* 26, 4 *et in He ps.* 119 (118) *ubi pro uno eodemque verbo hebr. nunc* delectatio (*vv.* 77. 92), *nunc* uoluntas (*vv.* 24. 143. 174) *habetur*; uoluptates F | 10. fons RF; est fons C.

Deest L(*a v.* 13, stare).

5. asstetit G*; adstitit RL*Φ^{R}*; asstitit G^{2}; astitit Φ^{P}Ψ^{B}VDΩ *edd.*; adsistit L^{2} *cum γ* | uiae] uitae g | malicia F | autem] *sub* ÷ C | odiit L.

7. abyssus] *praem.* sicut L* *cum αβ, cf. LXX* (*cod.* B) | saluabis] saluos facies L *cum Ro, He et Hier. passim.*

8. quemadmodum] L*; sicut L^{2} *cum α* | deus *om.* Φ^{R} | fili Q* | tegmine] protectione L *cum Ro.*

9. ab *om.* L *cum γ* | torrente] F*; torrentem F^{2}LW *cum αγε moz^{x}* | uoluntatis = RCILQ^{2}WΦ^{P}U*G*K *cum Ro*; uoluptates FQ*; uoluptatis MΦ^{RGV}U^{2}G^{2}Ψ^{B}VDΩ *edd.* | potum dabis L *cum γε moz^{x}* | illis L* *cum γ*; ei L^{2}.

10. fons uitae = RFL* *cum hebr., LXX et δ*; est fons uitae CIWUG^{2}ϝϖ *cum αγ moz^{c} et He*; est fons uitae et L^{2}Q^{2}(et *in ras.*)G*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

11. praetende] L*; protende ϖ; ostende L^{2} *cum ε et moz^{c}* | tuam (*1°*) *om.* Φv*ɑ | sicientibus ɑ | tuam (*2°*) *om.* Q* hiis Ω^{s}ɑ; eis IΦ^{RGV}U; iis f. ¶ « eis » uel « hiis » *Guill.*

12. peccatorum LK *cum hebr., LXX et Ro, cf. He* (impiorum) | moueant F *cum αβδε moz.*

13. ceciderunt + omnes Lr *cum Ro* | qui op.] operantes L* *cum LXX, γε et He.*

XXXVI. 1. ÷ ipsi : dauid QΦ^{RG}G; psalmus dauid VDΩ^{s}ϐ; psalmus ipsi dauid gelc; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}ɑ | noli] *praem.* aleph R^{2}Q; *praem.* א Ire.

⟨adstetit RCL | ⟨malitiam RCL | 6. ⟨domine RCIL | ⟨et RCL | 7. ⟨iustitia RCIL | ⟨iudicia RCL | ⟨homines RCIL | 8. ⟨quemadmodum RCL | ⟨filii RCIL | 9. ⟨inebriabuntur RCIL | ⟨et RCL | 10. ⟨quoniam RCIL | ⟨in RL | 11. ⟨praetende RIL | ⟨et RL | 12. ⟨non RIL | ⟨et RL | 13. ⟨ibi RIL | ⟨expulsi RL.

XXXVI. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*ɑ) | 1. ⟨noli RCI | ⟨neque RC.

[2] quoniam tamquam faenum velociter arescent
et quemadmodum holera herbarum cito decident
[3] spera in Domino et fac bonitatem
et inhabita terram et pasceris in divitiis eius
[4] delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis tui
[5] revela Domino viam tuam et spera in eum et ipse faciet
[6] et educet quasi lumen iustitiam tuam
et iudicium tuum tamquam meridiem
[7] subditus esto Domino et ora eum
noli aemulari in eo qui prosperatur in via sua
in homine faciente iniustitias
[8] desine ab ira et derelinque furorem
noli aemulari ut maligneris
[9] quoniam qui malignantur exterminabuntur
sustinentes autem Dominum ipsi hereditabunt terram
[10] et adhuc pusillum et non erit peccator
et quaeres locum eius et non invenies
[11] mansueti autem hereditabunt terram
et delectabuntur in multitudine pacis
[12] observabit peccator iustum
et stridebit super eum dentibus suis

XXXVI. 5. in eum RF; in eo C | 6. meridiem R(mir. R*)F; meridie C | 7. domino RFC²; domine C*.

Deest L.

2. ariscunt R* | et *om.* 𝔖 | cito decid.] tuarum F.

3. spera] *praem.* beth R²Q; *praem.* ב Ire.

4. delectare] *praem.* [...]ech C(*in marg.*) | tui] tuae F *cum δ.*

5. reuela] *praem.* gimel R²Q; *praem.* ג Ire | in eum] G*; in eo CIMQWΦ^{p}*(*ut vid.*)G²Ψ^{B}VDΩαgreſ𝔖c *cum He.* ¶ ant. « eum » *Guill.*

6. educit I*; deducet V | tamquam merid.] *om.* Φ^{R} | tamquam] quasi R | meridie CM*Φ^{GV}*K *cum αβ moz^{x}.* ¶ ant. et grecus « meridiem » antiquiores quidam « meridie » *Guill.*

7. subditus] *praem.* deleth R²; *praem.* [...]elech C(*in marg.*); *praem.* ד re | domine C*Φ^{v}K | noli] *praem.* delet Q; *praem.* ד I | in (*3°*)] *praem.* et Ψ^{B2}f *cum ε et moz.* ¶ hebr. et ant. et grecus non interponunt « et » *Guill.* | iniustitias] iniquitate R†, *cf. Ro.*

8. desine] *praem.* he R²; *praem.* ה re | ab ira] abire Φ^{v} | aemulare Q*.

9. quoniam] *praem.* he Q; *praem.* ה I.

10. et (*1°*)] *praem.* uau R²; *praem.* ו re | quaeris G*; querens F *cum αδx.*

11. mansueti] *praem.* ו I.

12. obseruabit] *praem.* zain R²; *praem.* ז Ire | super eum] in eum F; *om.* Φ^{G}*.

---

2. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | 3. ⟨spera RCI | ⟨et (*2°*) C | 4. ⟨delectare RCI | 5. ⟨revela RCI | ⟨et (*1°*) R | 6. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 7. ⟨subditus RC | ⟨noli RCI | ⟨in (*3°*) RC | 8. ⟨desine RCI | ⟨noli RC | 9. ⟨quoniam RCI | ⟨sustinentes R | 10. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*3°*) R | 11. ⟨mansueti RI | ⟨et R | 12. ⟨observabit RI | ⟨et R.

13 Dominus autem inridebit eum
quia prospicit quoniam veniet dies eius
14 gladium evaginaverunt peccatores
intenderunt arcum suum
ut † deiciant † pauperem et inopem
ut trucident rectos corde
15 gladius eorum intret in corda ipsorum
et arcus ipsorum confringatur
16 melius est modicum iusto super divitias peccatorum multas
17 quoniam brachia peccatorum conterentur
confirmat autem iustos Dominus
18 novit Dominus dies inmaculatorum
et hereditas eorum in aeternum erit
19 non confundentur in tempore malo
et in diebus famis saturabuntur
20 quia peccatores peribunt
inimici vero Domini mox honorificati fuerint et exaltati
deficientes quemadmodum fumus defecerunt
21 mutuabitur peccator et non solvet
iustus autem miseretur et tribuet
22 quia benedicentes ei hereditabunt terram
maledicentes autem ei disperibunt

---

14. deiciant *restituimus cum LXX et Ro*; decipiant RFC, *errante, ut vid., archetypo* | 15. ipsorum (2°) RF; eorum C | 21. tribuit RF*.

Deest L.

13. autem] *sub* ÷ IG² | quia prosp. quoniam = RFCI; quoniam prosp. quod *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He.* ¶ ant. cum greco « quod » *Guill.* | ueniat ΦᴿD Ωˢ *cum* γκ; uenit Ψᴮ *cum He.*

14. gladium] *praem.* teihi R²; *praem.* ח Ire | deiciant *restituimus cum hebr., LXX et Ro*; deiiciant rwc; decipient Φᴳ; decipiant *rell. codd. et edd. cum* α | trucidant IΦᴿΩˢ.

15. gladius] *praem.* ט I | in *om.* ſ | cor R *cum hebr., LXX, Ro et He.* ¶ « in corda » *Guill.* | ipsorum (2°) = RF; eorum *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

16. melius] *praem.* theth R²; *praem.* ט re.

17. quoniam] *praem.* י I | confirmat] *praem.* ioth R² | iustus R* *cum* ζκλ.

18. nouit] *praem.* י re; *praem.* ioth Q.

19. non] *praem.* כ I | saturabuntur 20. quia pecc. *om.* F*.

20. quia] *praem.* caph R²; *praem.* כ re | inimici] *praem.* caph Q | mox + ut I²M*Ωˢafrelvsc. ¶ non est interponendum « ut » *Guill.* | deficientes] *praem.* lameh R² | defecerunt = RI *cum LXX*; deficerunt F; deficiet Q²; deficiant Φᴿ*; deficient Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

21. mutuatur rw; *praem.* ל Ire | soluit R* | et tribuet] M*; et tribuit R²F* M²; etribuit R*; et retribuet Ωˢgrs *cum med.*

22. quia] *praem.* lamech Q | ei (2°)] *sub* ÷ I.

---

13. ⟨dominus RCI | ⟨quia RC | 14. ⟨gladium RCI | ⟨intenderunt RC | ⟨ut (*1°*) RCI | ⟨ut (2°) RC | 15. ⟨gladius RCI | ⟨et RC | 16. ⟨melius RCI | 17. ⟨quoniam RCI | ⟨confirmat RC | 18. ⟨novit RCI | ⟨et RC | 19. ⟨non RCI | ⟨et RC | 20. ⟨quia RC | ⟨inimici RI | ⟨deficientes R | 21. ⟨mutuabitur RI | ⟨iustus R | 22. ⟨quia RI | ⟨maledicentes R.

23 apud Dominum gressus hominis dirigentur
et viam eius volet
24 cum ceciderit non conlidetur
quia Dominus subponit manum suam
25 iunior fui et senui et non vidi iustum derelictum
nec semen eius quaerens panes
26 tota die miseretur et commodat
et semen illius in benedictione erit
27 declina a malo et fac bonum
et inhabita in saeculum saeculi
28 quia Dominus amat iudicium
et non derelinquet sanctos suos
in aeternum conservabuntur
iniusti punientur
et semen impiorum peribit
29 iusti autem hereditabunt terram
et inhabitabunt in saeculum ÷ saeculi : super eam
30 os iusti meditabitur sapientiam
et lingua eius loquetur iudicium
31 lex Dei eius in corde ipsius
et non subplantabuntur gressus eius
32 considerat peccator iustum
et quaerit mortificare eum
33 Dominus autem non derelinquet eum in manus eius
nec damnabit eum cum iudicabitur illi

---

25. panes RF*; panem F²C | 33. in manus F*I; in manibus RF².

Deest L.

23. apud] *praem.* mem R²; *praem.* ם Ire | dirigentur] Ψ^B*; dirigetur QWK Ψ^B²Ω^Saelv *cum αγ moz^c med.*

24. ceciderint Φ^P; + iustus Ω^M *cum Ro* | conlide*t Ψ^B; coleditur F | supponet Q*; supponitur Ψ^B. ¶ ant. « supponet » satis ant. et hebr. in presenti, grecus presentis temporis *Guill.*

25. iunior] *praem.* nun R²; *praem.* נ Ire | et (*1°*) = RFCI *cum Ro*; etenim *rell. codd. et edd. cum LXX* | nec] neque F *cum βγ.* ¶ ant. « nec » *Guill.* | panes = RF* *cum LXX*; panem F², *rell. codd. et edd. cum hebr. et He, cf. Ro.*

26. tota] *praem.* nun Q | illius] eius D *cum Ro et He* | in benedictionem F *cum LXX et Hier. in Is. 65, 13* | erit] *sub* ÷ I²G².

27. declina] *praem.* samech R²; *praem.* ס I*re | saeculi] *sub* ÷ QΦG².

28. quia] *praem.* sam** Q | amat] diligit F* (*ut vid.*) *cum He* | in] *praem.* ain R² | iniusti punientur] *sub* ÷ R²IΦ^RGP G²; iniustus punietur R; *praem.* פ I | disperibit F*.

29. iusti] *praem.* ע re | autem] *sub* ÷ IG² | terra F | ÷ = RIQΦG²K; *om.* G*, *rell. codd. et edd.*

30. os] *praem.* fe R²; *praem.* פ re; *praem.* צ I | loquitur R*.

31. et] *sub* ÷ IG².

32. considerat] *praem.* sade R²Q; *praem.* צ re; *praem.* ק I | quaeret Q*Φ^RV. ¶ ant. « queret » satis ant. et Ieron. « querit » et grecus *Guill.*

33. autem] *sub* ÷ I²G² | in manus = F*IQWΦ^RGV UKf *cum LXX*; in manibus F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | dampnauit Q* | illi] *sub* ÷ I².

---

23. ⟨apud RI | ⟨et R | 24. ⟨cum RCI | ⟨quia RC | 25. ⟨iunior RCI | ⟨nec RC | 26. ⟨tota RCI | ⟨et (*2°*) RC | 27. ⟨declina RCI | ⟨et (*2°*) RC | 28. ⟨quia RCI | ⟨et RC | ⟨in RC | ⟨iniusti RCI | ⟨et R | 29. ⟨iusti RCI | ⟨et RC | 30. ⟨os RCI | ⟨et RC | 31. ⟨lex RCI | ⟨et RC | 32. ⟨considerat RI | ⟨et R | 33. ⟨dominus RI | ⟨nec R.

34 expecta Dominum et custodi viam eius
et exaltabit te ut hereditate capias terram
cum perierint peccatores videbis
35 vidi impium superexaltatum
et elevatum sicut caedros Libani
36 et transivi et ecce non erat
et quaesivi eum et non est inventus locus eius
37 custodi innocentiam et vide aequitatem
quoniam sunt reliquiae homini pacifico
38 iniusti autem disperibunt simul
reliquiae impiorum peribunt
39 salus autem iustorum a Domino
et protector eorum in tempore tribulationis
40 et adiuvabit eos Dominus et liberabit eos
et eruet eos a peccatoribus
et salvabit eos quia speraverunt in eo.

XXXVII. 1 PSALMUS DAVID IN REMEMORATIONEM DE SABBATO
2 Domine ne in furore tuo arguas me
neque in ira tua corripias me

---

39. eorum F; eorum est RC *cum Ro* | 40. liberauit F | in eo FC; in eum R.

XXXVII. 1. in rememorationem RC; in com̄ F | de sabbato R *cum LXX*; die sab̄ F; diei sab[...] C.

Deest L.

34. expecta] *praem.* cof Q; *praem.* cos R²; *praem.* ק ɐ; *praem.* ר I | uias ΨB* *cum Ro* | exaltauit I | ut] *sub* ÷ QΦRGVK ΨB | hereditate] *sub* ÷ G²; hereditatem Q*KΨB* | capies ΦVP.

35. uidi] *praem.* res R²; *praem.* ר ɾɛ | caedros = FCΦR; cędros I; cedros *rell. codd. et edd.* | libani] *sub* ÷ I; lybani C; liuani R.

36. et (*1°*) *om.* Q* *cum Ro*; *praem.* res Q; *praem.* ש I | et (*3°*)] ** D; *om.* Q*Ωαɾʒ *cum Ro.* ¶ grecus et hebr. et ant. et Hier. pretermittunt « et » *Guill.* | locus eius] *sub* ÷ CIG².

37. custodi] *praem.* sin R²; *praem.* ש ɾɛ | uidi g | relique C.

38. iniusti] *praem.* sen Q; *praem.* ת I | autem *om.* Ω* | reliquiae] *praem.* et F* *cum α et He* | peribunt = RF*CI *cum Ro et Hier. comm. p. 44, cf. He* (peribit); interibunt F², *rell. codd. et edd. cum α.*

39. salus] *praem.* ת ɾɛ | autem] *sub* ÷ I²G² | et] *sub* ÷ I² | eorum + est RCI V *cum LXX et Ro.* ¶ grecus et hebr. et alii non ant. preponunt « est (*cod.* et) » *Guill.*

40. et (*1°*)] *praem.* teth Q | et liber. eos] *sub* ÷ CIG | liberauit FQ*ΦRΨB* | et eruet eos] *sub* ÷ C²(*ut vid.*)ΦP | et saluabit eos] *sub* ÷ C(*in quo : solum legi potest*)I²ΦPG | in eo] in eum RQ*ΦRGV *cum Ro.*

XXXVII. 1. *tit. om.* ΨBΩMα | psalmus *om.* Q | in rememorationem = RC ΦVIUC *Amiat.*; in rememoratiō Q; in rememoratione MWΦRGPUGKDΩsʃgɾɛl; in recordationem ȝ; in commemorationem I, *cf. Hier. ep. 121, 8, 24*; in com̄ F; de remoratione V | de sabbato] *sub* ÷ ΦRQ² G² *cum vers. syro-hexapl.*; die sabba(t)i ΦGPKʃɾɛl; die sab̄b ΦR; die sab̄ F; diei sabbati CMD *Amiat.*(-tih); sabbati WΩs ȝȝ *cum αγ moz*; sab̄b Q; *om.* UV *cum hebr. et He.*

2. tua *om.* I*.

---

34. ⟨expecta RI | ⟨et (*2°*) R | ⟨cum R | 35. ⟨vidi RCI | ⟨et RC | 36. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 37. ⟨custodi RCI | ⟨quoniam RC | 38. ⟨iniusti RCI | ⟨reliquiae RC | 39. ⟨salus RCI | ⟨et RC | 40. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) C | ⟨et (*4°*) RC.

XXXVII. (*num. om.* IG*ΨBVDΩM*α) | 2. ⟨domine RCI | ⟨neque RC.

3 quoniam sagittae tuae infixae sunt mihi
et confirmasti super me manum tuam
4 non est sanitas carni meae a facie irae tuae
non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum
5 quoniam iniquitates meae supergressae sunt caput meum
sicut onus grave gravatae sunt super me
6 putruerunt et corruptae sunt cicatrices meae
a facie insipientiae meae
7 miser factus sum et curvatus sum usque ad finem
tota die contristatus ingrediebar
8 quoniam lumbi mei impleti sunt inlusionibus
et non est sanitas in carne mea
9 adflictus sum et humiliatus sum nimis
rugiebam a gemitu cordis mei
10 Domine ante te omne desiderium meum
et gemitus meus a te non est absconditus
11 cor meum conturbatum est
dereliquit me virtus mea
et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum
12 amici mei et proximi mei
adversus me adpropinquaverunt et steterunt
et qui iuxta me erant de longe steterunt
13 et vim faciebant qui quaerebant animam meam
et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates
et dolos tota die meditabantur
14 ego autem tamquam surdus non audiebam
et sicut mutus non aperiens os suum

---

6. putrierunt RI | 7. usque ad RF*; usque in F²C | 10. ante te RC; ante te est F | 12. aduersus FC; aduersum R.

Deest L(*usque ad v.* 12, steterunt).

4. carni meae = R*F*I; carni mea R²; in carne mea F², *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He, et cf. infra v.* 8.
5. sicut] *praem.* et Ωsagrelsc.
6. putrierunt RI.
7. usque ad = RF* *cum* γδ; usque in F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | contristatus + sum D.
8. in *om.* F* *cum* δ*, *cf. v.* 4.
9. adflixus F* | sum (2°) *om.* R².
10. domine] *sub* ※ G | omne] *praem.* est FΨB² *cum Ro.*
11. est + in me e *cum Ro* | et (2°)] id Ωs.
12. aduersus = FCIQ*ΦRGV; aduersum Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* | qui iuxta me] L*; proxsimi L², *cf. Ro et He* | erant *om.* L, *cf. Ro et He* | de] a L² *cum Ro*; *om.* L* *cum He.*
13. uanitatem I *cum Ro.*
14. tamquam] L*; uelut L² *cum Ro* | audibam R | mutus + qui L², *cf. Ro.*

---

3. quoniam RCI | ⟨et R | 4. ⟨non (*1°*) RI | ⟨non (*2°*) R | 5. ⟨quoniam RI | ⟨sicut R 6. ⟨putruerunt RCI | ⟨a RC | 7. ⟨miser RCI | ⟨tota RC | 8. ⟨quoniam RCI | ⟨et R C | 9. ⟨adflictus RCI | ⟨rugiebam RC | 10. ⟨domine RCI | ⟨et RC | 11. ⟨cor RCI | ⟨dereliquit RC | ⟨et (*1°*) RC | 12. ⟨amici RCI | ⟨adversus R | ⟨et (*3°*) RCIL | 13. ⟨et (*1°*) RCL | ⟨et (*2°*) RIL | ⟨et (*3°*) RCL | 14. ⟨ego RIL | ⟨et RL.

15 et factus sum sicut homo non audiens
et non habens in ore suo redargutiones
16 quoniam in te Domine speravi
tu exaudies Domine Deus meus
17 quia dixi nequando supergaudeant mihi inimici mei
et dum commoventur pedes mei super me magna locuti sunt
18 quoniam ego in flagella paratus
et dolor meus in conspectu meo semper
19 quoniam iniquitatem meam adnuntiabo
÷ et: cogitabo pro peccato meo
20 inimici autem mei vivent et firmati sunt super me
et multiplicati sunt qui oderunt me inique
21 qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi
quoniam sequebar bonitatem
22 non derelinquas me Domine Deus meus ne discesseris a me
23 intende in adiutorium meum Domine salutis meae.

XXXVIII. 1 IN FINEM IDITHUN CANTICUM DAVID
2 Dixi custodiam vias meas

---

16. exaudies FI; exaudies me R | 18. paratus F* *cum LXX*; paratus sum RF²C 20. firmati RF; confirmati C | 21. retribuunt RF²C(-bunt); retribuebant F* | 22. non RC; ne F.

XXXVIII. 1. idithum R *cum LXX*; pro idithun FC, *cf. ps.* 61, 1 *et* 76, 1 | canticum dauid RF; psalmus C.

15. sicut] L*; ut L² *cum Ro* | redargutiones] L*Ψᴮ²(*in ras.*); ingripationes L², *cf. Ro* (increpationes).

16. exaudies + me RL²ΨᴮΩˢfgrelʒc *cum γ*. ¶ hebr. et ant. non interponunt « me » *Guill.*

17. neq. supergaudeant mihi] L*; ne alequando insultent in me L² *cum Ro* | mihi] *sub* ÷ Q | inim. mei] *sub* ÷ R²ΦG² KΨᴮ | cōmoueantur I; cōmouerentur R *cum Ro* | super] L*; in L² *cum Ro* | me *om.* Ωᴹ.

18. paratus + sum RF²CI(*sub* ÷)L² (*ut vid.*)VDΩˢrelvʒc *cum Ro*. ¶ ant. non addunt « sum » neque grecus *Guill.* | in consp. meo] L*; ante me est L² *cum Ro.*

19. adnuntiabo] L*; ego prononcio L² *cum Ro* | ÷ = RQ²ΦG²; *om.* Q*G*, *rell. codd. et edd.*

20. mei *om.* Φᴳ* | uiuent] Q*; uiuunt LMQ²WUGΨᴮVDΩˢ *edd. cum LXX* | firmati = RFL*; confortati L² *cum Ro et He*; confirmati *rell. codd. et edd. cum γδ med* | me (*2°*) *om.* Q*.

21. retribuebant F*M*(*ut vid.*)Q*(*ut vid.*)Ψᴮ* *cum Ro* | detr.] retrahebant F* | sequebar] L*; subsequotus sum L² *cum Ro* | bonitatem] iustitiam L *cum Ro.*

22. non] L*Ψᴮ*; ne FL²WΨᴮ²VΩ *edd. cum Ro et He* | derelinques g.

23. auditorium I | domine + deus I²Ψᴮ²VDΩafgrelʒc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. « domine salutis mee » sed neque grecus habet « deus » *Guill.*

XXXVIII. 1. in fin. — dauid] psalmus canticum dauid in finem pro idithum ʒ; *om.* ΨᴮΩᴹa | in finem *om.* Q | idithum RDg; yditū Ωˢ; ididun V; *praem.* pro FCWKVD²Ωˢfgrel *Amiat., cf. ps.* 61, 1 *et* 76, 1; *praem.* ipsi wc | cantici dauid Ωˢ; psalmus CW *Amiat.* | ∼ cant. dauid pro id. VΩˢ.

---

15. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) RL | 16. ⟨quoniam RIL | ⟨tu RL | 17. ⟨quia RIL | ⟨et RL | ⟨super RCL | 18. ⟨quoniam RCIL | ⟨et RCL | 19. ⟨quoniam RCIL | ⟨et RCL | 20. ⟨inimici RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | 21. ⟨qui RCIL | ⟨quoniam RCL | 22. ⟨non RCIL | ⟨domine L | 23. ⟨intende RCIL.

XXXVIII. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*a) | 2. ⟨dixi RCIL.

ut non delinquam in lingua mea
posui ori meo custodiam
cum consisteret peccator adversum me
3 obmutui et humiliatus sum et silui a bonis
et dolor meus renovatus est
4 concaluit cor meum intra me
et in meditatione mea exardescet ignis
5 locutus sum in lingua mea
notum fac mihi Domine finem meum
et numerum dierum meorum quis est
ut sciam quid desit mihi
6 ecce mensurabiles posuisti dies meos
et substantia mea tamquam nihilum ante te
verumtamen universa vanitas omnis homo vivens

DIAPSALMA

7 verumtamen in imagine pertransit homo
sed et frustra conturbatur
thesaurizat et ignorat cui congregabit ea
8 et nunc quae est expectatio mea nonne Dominus
et substantia mea apud te est
9 ab omnibus iniquitatibus meis erue me
obprobrium insipienti dedisti me
10 obmutui ÷ et : non aperui os meum quoniam tu fecisti
11 amove a me plagas tuas
12 a fortitudine manus tuae ego defeci
in increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem

---

2. aduersum RF; aduersus C | 4. exardescit R | 7. in imagine RF; in imaginem C | 10. ÷ *inseruit* R^1.

2. cum] dum M* *cum Ro* | consisteret] L*; consistet L^2, *cf. Ro* | aduersus CILM*Q*.

3. ommutui RF*M*Φ^{GV}D; + et conturbatus sum L, *cf. LXX* (*cod.* 2013).

4. et] *sub* ÷ I | exardescit RM*Q* Φ^{GV}UKΨ^{B}V†.

5. in] *sub* ÷ I | quis] I*; qui I^2M* Vag.

6. mensurabiles] L*; ueteris L^2, *cf. Ro* | te + semper (*pro* diapsalma) f | diabsalma Q; *om.* WΦ^{G}G*Ψ^{B}VΩ *edd.*

7. uerumtamen] L*; quamquam L^2 *cum Ro* | in imagine] L*; in imaginem CM; in imagenem dei L^2, *cf. Ro*; imagine K | pertransit] ingreditur L*; ambolit L^2, *cf. Ro* | sed — conturb. *om.* L^2 | conturbantur L* *cum hebr. et LXX* | congregabit] L*; congregauit Φ^{R}; congregat L^2, *cf. Ro* (*aliq. codd.*). ¶ ant. et grecus « congregabit » alia littera « congregauit » *Guill.*

8. apud] L*; ante F* *cum αγδ moz med*; tamquam nihil ante L^2 *cum Ro* | est *om.* f.

9. erue] L*; erepe L^2, *cf. Ro.*

10. obmutui] G*; ommutui RF*M* $\Phi^{GV}$$G^2$D | ÷ = R^1IM$Q^2$$\Phi^{RGVP^2}$; *om.* R†Q* Φ^{P}*, *rell. codd. et edd.* | fecisti + me L^2 *cum LXX et Ro.*

12. fortitudine + enim r *cum Ro* | in *om.* C | aranea R*L | anima Q* | ÷ =

⟨ut C | ⟨posui RCL | ⟨cum RCL | 3. ⟨obmutui RCIL | ⟨et (*3°*) RL | 4. ⟨concaluit RIL | ⟨et RL | 5. ⟨locutus RIL | ⟨notum RL | ⟨et RIL | ⟨ut RL | 6. ⟨ecce RIL | ⟨et RCL ⟨verumtamen RCIL | 7. ⟨verumtamen RCIL | ⟨sed RCL | ⟨thesaurizat RCIL | 8. ⟨et (*1°*) RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | 9. ⟨ab RCIL | ⟨obprobrium RCL | 10. ⟨obmutui RCIL | 11. ⟨amove RCL | 12. ⟨a RCL | ⟨ego L | ⟨in R^1(*signo K*)C | ⟨propter R†L.

et tabescere fecisti sicut araneam
animam eius
verumtamen vane ÷ conturbatur:
omnis homo

DIAPSALMA

13 exaudi orationem meam Domine
et deprecationem meam
auribus percipe lacrimas meas
ne sileas quoniam advena sum
apud te et peregrinus
sicut omnes patres mei
14 remitte mihi ut refrigerer
priusquam abeam et amplius non
ero.

XXXIX. 1 IN FINEM DAVID PSALMUS
2 Expectans expectavi Dominum
et intendit mihi
3 et exaudivit preces meas
et eduxit me de lacu miseriae et
de luto fecis
et statuit super petram pedes
meos
et direxit gressus meos
4 et inmisit in os meum canticum
novum
carmen Deo nostro
videbunt multi et timebunt
et sperabunt in Domino
5 beatus vir cuius est nomen Do-
mini spes ipsius
et non respexit in vanitates et
insanias falsas
6 multa fecisti tu Domine Deus
meus mirabilia tua

---

12. araneam R^2FC (har.); aranea R*.

XXXIX. 1. dauid psalmus F *cum LXX*; psalmus dauid RI *cum Ro* | 3. super F* C; supra RF^2 | 5. ipsius F*C; eius RF^2.

$R\Phi^{RQVP^2\Psi^B}$ *cum Hier. ep. 106*; *om.* Φ^{P*}, *rell. codd. et edd.* | conturbatur] constituatur Ω^M | homo + uiuens L^2 *cum Ro* | diabsalma Q; *om.* IMWΦ^G*G*KΨ^BVDΩ agrelbgc.

13. exaudi] ex *sub* ÷ I^2 | domine *om.* L^2, *cf. Ro* | quoniam aduena sum = RF* CI *cum Hier. ep. 71, 2, 3, et 108, 1, 3 et passim*; quoniam adue sum L*; quod incola sum ego L^2 *cum* γ, *cf. Ro*; quoniam aduena ego sum F^2, *rell. codd. et edd. cum LXX, Hier. tract. p. 228, tract.*^{2} *p. 56, ep. 129, 3, 1 et passim, cf. Ro et He* | te + in terra L^2 *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* B) *et Hier. in Hierem. l. 1, c. 8* (super terram).

XXXIX. 1. in finem dauid psalmus = FLMΦ^{RVP}UG *cum hebr. et LXX*; in fin. psal. dauid RIQWΦ^GKVDΩ^Sfgr *Amiat. cum Ro*; in fin. psal. ipsi dauid elc; in fin. ipsi dauid psal. w; psal. dauid in fin. g; *om.* $\Psi^B\Omega^M$a.

2. intendit mihi] L*; respexit me L^2 *cum Ro.*

3. exaudiuit] ex *sub* ÷ I^2 | preces meas] L* (praec.); depraecacionem meam L^2 *cum Ro* | et (*3°*)] L*; *sub* ÷ I; set L^2 | fecis $I\Phi^V$; faecis FMGec (*edd.* 1593 *et* 1598); foecis Φ^P | et (*4°*) — gressus meos *om.* G* | et (*4°*)] *sub* ÷ I; *om.* R *cum* λ *moz*^{x} *med* | super] F*; supra $RF^2\Phi^R\Psi^B$V DΩafg *cum Ro et Hier. tract. pp. 12 et 254 et passim* | petra R.

4. inmisi K* | carmen] L*; hymnum L^2 *cum Ro.*

5. ipsius = F*CIL *cum* $\gamma\delta\lambda$ *med*; eius F^2, *rell. codd. et edd. cum Ro* | in uanitate R*, *cf. Ro* (in uanitatem) | insanas L.

6. meus *om.* Φ^V *cum med* | qui] Q*;

⟨et RCIL | ⟨verumtamen RCL | 13. ⟨exaudi RCIL | ⟨et RL | ⟨auribus RL | ⟨ne RCIL | ⟨sicut RL | 14. ⟨remitte RIL | ⟨priusquaṁ RL.

XXXIX. (XXXIIII. M, *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*a) | 2. ⟨expectans RIL | 3. ⟨et (*1°*) R L | ⟨et (*2°*) RL | ⟨et (*4°*) RIL | ⟨et (*5°*) RCL | 4. ⟨et RCIL | ⟨carmen RL | ⟨videbunt RCIL | ⟨et (*3°*) RL | 5. ⟨beatus RCIL | ⟨et (*1°*) RCL | 6. ⟨multa RCIL.

et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi
adnuntiavi et locutus sum
multiplicati sunt super numerum
[7] sacrificium et oblationem noluisti
aures autem perfecisti mihi
holocaustum et pro peccato non postulasti
[8] tunc dixi ecce venio
in capite libri scriptum est de me
[9] ut facerem voluntatem tuam Deus meus volui
et legem tuam in medio cordis mei
[10] adnuntiavi iustitiam in ecclesia magna
ecce labia mea non prohibebo Domine tu scisti
[11] iustitiam tuam non abscondi in corde meo
veritatem tuam et salutare tuum dixi
non abscondi misericordiam tuam
et veritatem tuam a concilio multo
[12] tu autem Domine ne longe facias miserationes tuas a me
misericordia tua et veritas tua semper susceperunt me
[13] quoniam circumdederunt me mala quorum non est numerus
conprehenderunt me iniquitates meae et non potui ut viderem
multiplicatae sunt super capillos capitis mei
et cor meum dereliquit me
[14] conplaceat tibi Domine ut eruas me
Domine ad adiuvandum me respice
[15] confundantur et revereantur simul

6. qui RC; quis F | 12. ne longe RF; ne e longe I.

quis FILMQ²WΦU*KΩᴹ, *cf. Ro* | sit tibi] *in ras.* Φᴾ² | multiplicatae gw, *cf. infra v.* 13.

7. autem] *sub* ÷ Φᴿ²ᴳ²ᵛG² | et pro pecc.] L*; etiam pro delecto L² *cum Ro.*

9. tuam (2°) *om.* Ωᴹ* | mei] mihi C.

10. adnuntiaui] L*; bene nuntiaui L² *cum Ro* | iustitiam = RF*CIL² *cum hebr. et LXX, cf. He* (iustum); iustitia L*; iustitiam tuam F², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) | scisti] L*; cognouisti L² *cum Ro.*

11. ueritate tua L | abscondi (2°)] L*; celaui L² *cum Ro* | a consilio multo L*αf; sinacogi multi L², *cf. Ro.*

12. autem] *sub* ÷ ΦG² | ne e longe IΦᴿᴳ *cum med*; *om.* Ωᴹ* | facies Φᴾ | misericordia] *praem.* et f | tua (*I°*) *om.* α.

13. multiplicatae] V² (tę *in ras.*); multiplicati LQ*Φᴿᴳᵛ GKD*Ωᴹ *cum Ro et cf. supra v.* 6 ¶ « multiplicati » in masculino habent et ant. et Ieron., alia littera « multiplicate », grecum commune est *Guill.* | reliquit C.

14. ÷ con : placeat I; conplace L* | tibi *om.* L*, *cf. γδ mozˣ* | ut eruas me] L*; liberare me L² *cum αβ* | ad adi. me] L*; in ausiliom meom L² *cum Ro* | me *om.* Ωᴹ*.

15. simul] L*; inimici mei L², *cf.*

⟨et RCL | ⟨adnuntiavi RCIL | ⟨multiplicati RCL | 7. ⟨sacrificium RCIL | ⟨aures RCL | ⟨holocaustum RCIL | 8. ⟨tunc RCL | ⟨in RCIL | 9. ⟨ut RCL | ⟨et RCL | 10. ⟨adnuntiavi RCIL | ⟨ecce RL | 11. ⟨iustitiam RIL | ⟨veritatem RL | ⟨non RIL | ⟨et RL | 12. ⟨tu RIL | ⟨miserationes L | ⟨misericordia RL | 13. ⟨quoniam RCIL | ⟨quorum L | ⟨conprehenderunt RCL | ⟨et L | ⟨multiplicatae RCIL | ⟨et RCL | 14. ⟨conplaceat RCIL | ⟨domine (2°) RCL | 15. ⟨confundantur RCIL.

qui quaerunt animamam meam ut auferant eam
convertantur retrorsum
et revereantur qui volunt mihi mala
16 ferant confestim confusionem suam
qui dicunt mihi euge euge
17 exultent et laetentur super te omnes quaerentes te
et dicant semper magnificetur Dominus
qui diligunt salutare tuum
18 ego autem mendicus sum et pauper
Dominus sollicitus est mei
adiutor meus et protector meus tu es
Deus meus ne tardaveris.

XL. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID
2 Beatus qui intellegit super egenum et pauperem
in die mala liberabit eum Dominus
3 Dominus conservet eum et vivificet eum
et beatum faciat eum in terra
et non tradat eum in animam inimicorum eius
4 Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius
universum stratum eius versasti in infirmitate eius
5 ego dixi Domine miserere mei
sana animam meam quoniam peccavi tibi
6 inimici mei dixerunt mala mihi
quando morietur et peribit nomen eius

18. tu RF; *om.* C.
XL. 2. liberauit F.

Ro (*aliq. codd.*) | querant Q*; querent Q² conuert.] auertantur ɑg *cum Ro, cf. ps.* 69, 4.

17. sup. te om. quaer. te] L*; qui querunt te domine L² *cum Ro, cf. ps.* 69, 5 | et] *sub* ÷ I.

18. autem — pauper] L*; uero iggenos et pauper sum L² *cum Ro, cf. ps.* 69, 6 | dom. — mei] L*; deus adioua me L² *cum ps.* 69, 6 | adiutor — deus meus] L*; adiutur et liberatur meos es tu domine L², *cf. Ro et ps.* 69, 6 | tu *om.* CI | deus *om.* F*.

XL. 1. psalm. dau. in finem ȝ; in finem intellectus dauid M; *om.* ΨᴮΩᴹ. ¶ uel in finem intellectus Ωˢ | in finem *om.* W *Amiat.* | dauid] ipsi dauid ɛlvc.

2. beatus + uir ɾɛlȝ | et paup.] *sub* ÷ QΦᴿᴳⱽ | liberabit] M*; liberauit FLM² Q*Φᴾ*U*G*K.

3. faciat] I*; faciet I²Q*Φᴿᴳ V *cum mozˣ, cf. He* | eum *om.* Φᴼ | in terra] et em[undet i]n terra animam eius L² *cum Ro*; *om.* L* | in an. inim.] L*; in manus inimici L² *cum LXX et Ro.*

4. eius (*1°*) *om.* Ωˢ* *cum He* | in *om.* Φᴳ*.

5. mei *om.* Ψᴮ* | quoniam] Ψᴮ*; quia I*Ψᴮ²VDΩˢɑgɾɛlvȝc *cum Ro.* ¶ « quoniam » *Guill.*

6. dix.] loquentur F* *cum He* | peribit] F² (ribit *in ras.*); periet L *cum Ro, He et Hier. comm. p. 46.*

⟨qui RCL | ⟨convertantur RCIL | ⟨et RL | 16. ⟨ferant RCIL | ⟨qui RCL | 17. ⟨exultent RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | ⟨qui RCL | 18. ⟨ego RCIL | ⟨dominus RCL | ⟨adiutor RIL | ⟨deus RL.

XL. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*ɑ) | 2. ⟨beatus RIL | ⟨in RL | 3. ⟨dominus RIL | ⟨et (*2°*) RL | ⟨et (*3°*) RCL | 4. ⟨dominus RCIL | ⟨universum RCL | 5. ⟨ego RCIL | ⟨sana RCL | 6. ⟨inimici RCIL | ⟨quando RCL.

[7] et si ingrediebatur ut videret vane loquebatur
cor eius congregavit iniquitatem sibi
[8] egrediebatur foras et loquebatur in idipsum
adversum me susurrabant omnes inimici mei
adversus me cogitabant mala mihi
[9] verbum iniquum constituerunt adversus me
numquid qui dormit non adiciet ut resurgat
[10] etenim homo pacis meae in quo speravi
qui edebat panes meos magnificavit super me subplantationem
[11] tu autem Domine miserere mei et resuscita me et retribuam eis
[12] in hoc cognovi quoniam voluisti me
quoniam non gaudebit inimicus meus super me
[13] me autem propter innocentiam suscepisti
et confirmasti me in conspectu tuo in aeternum
[14] benedictus Dominus Deus Israhel
a saeculo et in saeculum fiat fiat.

---

7. uane RF; uana C | 8. aduersus (2°) F*C; aduersum RF² | 9. aduersus F*C; aduersum RF² | 13. innocentiam RI; innocentiam meam F.

7. uane — congreg.] ¶ « uane loquebatur cor eius congregabit » sic habent hebr. et ant. et Ieron. et grecus, grecus tamen habet « congregauit » *Guill.* | uane = RFLΦ^{GV}KW *cum LXX et γδ*; uanae Q²Φ^{R}; uana Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | loquebatur] L*; loquotum est L² *cum Ro* | eius] L*; eorum L² *cum Ro* | congregabit MQ*ΦK *cum He*; congregat in L*; congregauerunt L² *cum Ro.*

8. in id. adu. me] L*; simul in unum L² *cum Ro* | aduersum] aduersus Q*Φ^{RGV} | aduersus] F*Q*; aduersum R F²MQ²WΦ^{P}GKΨ^{B}VDΩ *edd. cum Ro*; auersum U.

9. constit.] L*; mandauerunt L² *cum Ro* | aduersus = F*CIL; aduersum F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | adiciat Q*Φ^{R} Ω^{M}; + ultra Ω^{S}.

10. meae] mei W | magnificabit F*; magnificat C*; magnificabat C²; ampliauit L *cum Ro* | super] L*; aduersus L², *cf. Ro.*

11. eis] L*; illis L² *cum Ro.*

12. me *om.* G | quoniam *om.* Ω^{S}.

13. me — suscepisti] L*; me autem propter innoc. meam suscepisti F *cum β*; propter innoc. autem meam suscepisti me L² *cum Ro* | propter *om.* Ψ^{B}* | me (2°) *om.* Q*Ω^{M}.

14. deus — saeculum *om.* L² | israel fgrelvgc; isrl QΦ^{RGV}GΨ^{B}VDΩα | et *om.* α; + usque Q*(*ut vid.*)relgc *cum Ro et He.* ¶ « usque » *Guill.*

---

7. ⟨et RCIL | ⟨cor RCL | 8. ⟨egrediebatur RCIL | ⟨adversum RCIL | ⟨adversus RCL | 9. ⟨verbum RCIL | ⟨numquid RCL | 10. ⟨etenim RCIL | ⟨qui RCL | 11. ⟨tu RCIL | ⟨et (*I°*) RL | 12. ⟨in RIL | ⟨quoniam (2°) RL | 13. ⟨me RIL | ⟨et RL | 14. ⟨benedictus RIL | ⟨a RCL.

XLI. [1] IN FINEM † IN † INTELLECTUM FILIIS CORE
[2] Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum
ita desiderat anima mea ad te Deus
[3] sitivit anima mea ad Deum ※ fortem : vivum
quando veniam et parebo ante faciem Dei
[4] fuerunt mihi lacrimae meae panis die ac nocte
dum dicitur mihi cotidie ubi est Deus tuus
[5] haec recordatus sum et effudi in me animam meam
quoniam transibo in loco tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei
in voce exultationis et confessionis sonus epulantis
[6] quare tristis es anima mea et quare conturbas me
spera in Deo quoniam confitebor illi
salutare vultus mei [7] Deus meus

XLI. 1. in intellectum *restituimus cum LXX*; intellectum R; intellectus FC, *cf. tit. ps.* 39, 51, 53 *et* 54 | 3. parebo R^2FC; apparebo R* | 4. panis RF; panes C | 5. in loco R*F; in locum R^2C | 6. quoniam RF*; quoniam adhuc F^2C, *ex v.* 12.

XLI. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | in finem] *praem.* psalmus $\mathfrak{s}$ | in int. — core] psalmus dauid Φ^{P}; *praem.* psalmus dauid W | in intellectum *restituimus cum* $\mathfrak{w}$ *et LXX*; intellectum = RLQΦ^{RGV}(intellic.)U; intellectus *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ uel in intellectu V | filius Φ^{V} | chore FCIQ WΦ^{G}GVDΩ^{S} *Amiat.*; chorae L.

2. quemad.] L*; sicut L^2 *cum Ro et He* | ∿ ceruus desid. L *cum Ro.*

3. ad] *sub* ÷I | ※ = RMΦ^{RG^2V}G; ÷Q$\Phi^{P}\Psi^{B}$; *om.* Φ^{G*}, *rell. codd. et edd.* fortem] I*L*M*Q*; fontem $I^2M^2Q^2$DΩel$\mathfrak{s}$ *cum Hier. tract. p. 411, cf. Greg. M. mor. 26, 38, 70* (*aliq. codd.*) *et in I Reg. 1, 2, 1* (*non tamen in cod. Cavensi 9*), *cf. He* (*codd.* CBI^2OΩ^{M}); *om.* L^2 *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « fortem » et de « fonte » nichil et, ne crederetur casu a scriptoribus uel a LXX deceptis factum, Ieron. sub asterisco apposuit in LXX et postea transtulit « fortem uiuentem » *Guill.* | et *om.* I | par.] M*; apparebo R*I$M^2\Psi^{B}$VDΩ *edd. cum Hier. tract. p. 412.* ¶ ant. « apparebo » *Guill.* | dei + mei $L^2\Psi^{B}$ *cum* $\varkappa$.

4. panis = RFLQ*$\mathfrak{w}$ *cum LXX, He, Hier. tract. p. 412 et ep. 122, 1, 12, cf. hebr.*; panes Q^2, *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. ep. 108, 22, 2* | mihi (2°) *om.* Q* | cotidie *om.* Φ^{R}.

5. record.] L*; memoratus L^2 *cum* $\alpha\gamma\delta\varepsilon\varkappa\lambda$ *moz*^{X} *med* | trans.] L*; ingrediar L^2 *cum Ro* | in loco = R*F *cum LXX et Hier. ep. 78, 1, 3*; in locum R^2, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R).

6. mea *om.* L *cum LXX et* $\gamma\delta\varkappa$ | et *om.* R* | quare] *sub* ÷T^2 | in deo] Φ^{P*}; in deum $\Phi^{RGVP^2}\mathfrak{w}$; in domino L *cum* $\gamma\varepsilon\varkappa\lambda$ *moz*^{X} *et Hier. ep. 22, 6, 5, cf. He* (dominum). ¶ ant. « in deum » *Guill.* | quoniam = RF*L *cum LXX, Ro, Hier. tract. l. c. et ep. 22, 6, 5* (*in ep. 106 de solo v.* 12 *agitur*); quoniam ※ adhuc : $\Phi^{R}\Psi^{B}$; quoniam adhuc F^2, *rell. codd. et edd. cum hebr. cf. He et infra v.* 12 *et ps.* 42, 5.

7. deus] *praem.* et $L^2\Phi^{G*P*}$VD$\Omega^{S}\mathfrak{a}$ $\mathfrak{f}$grel$\mathfrak{s}$c *cum Ro, Hier. tract. p. 412, cf. LXX* (*codd.* RA *et lucian.*), *Hier. ep. 106 et infra v.* 12 *et ps.* 42, 5. ¶ quod dicitur « et » hebr. et lat. non habent et in

---

XLI. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M*}\mathfrak{a}$) | 2. ⟨quemadmodum RCIL | ⟨ita RCL | 3. ⟨sitivit RCIL | ⟨quando RCL | 4. ⟨fuerunt RCIL | ⟨dum RCL | 5. ⟨haec RCIL | ⟨quoniam RCL | ⟨in (3°) RCIL | 6. ⟨quare (1°) RCIL | ⟨spera RCIL | salutare RL | 7. ⟨deus CL.

ad me ipsum anima mea conturbata est
propterea memor ero tui
de terra Iordanis et Hermoniim a monte modico
[8] abyssus ※ ad : abyssum invocat in voce cataractarum tuarum
omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierunt
[9] in die mandavit Dominus misericordiam suam
et nocte canticum eius
apud me oratio Deo vitae meae
[10] dicam Deo susceptor meus es quare oblitus es mei
quare contristatus incedo
dum adfligit me inimicus
[11] dum confringuntur ossa mea exprobraverunt mihi qui tribulant me
dum dicunt mihi per singulos dies ubi est Deus tuus
[12] quare tristis es anima mea et quare conturbas me
spera in Deum quoniam ※ adhuc : confitebor illi

---

8. ※ ad : R, *cf. hebr.*; *om.* FI | 9. nocte RF; in nocte C (*ut vid.*) | 12. in deum R *cum Hier. ep. 106 et cf. infra ps.* 42, 5; in deo FC, *ex v.* 6.

greco superfluit *Guill.* | ad me ipsum] L*; in me L^2, *cf. He* (in memetipso) | conturbata] L*; turbata $L^2\Psi^{B*}$ *cum Ro* | iordannis R | hermoniim] G*; ermoniim Φ^{v}; hermonim G^2g; hermoniin RV; hermonin I; hermonii* M; hermonii F.

8. ※ ad : = $R\Phi^{R^2GV}$, *cf. hebr.*; ad L $Q^*\Phi^{R*}$ *cum λ* (*ut vid.*); *om.* Q^2, *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro, He et Hier. tract.* (*pp. 55 et 412*) *et passim.* ¶ ant. habent « ad » et est appositum sub asterisco sed tamen in translacione Ieron. non inuenio. sed reuera ipsum de hebreo apposuit in antiquo. unde qui uult sequi correctionem Ieron. debet habere, licet grecus non habeat *Guill.* | abyssum] *sub* ※ Φ^{P^2} | catharactarum LQ*a; cattaractarum F; catarectarum U.

9. mandabit ϖ *cum LXX* | nocte] inocte V, *cf. moz*^{x}; in nocte C(*ut vid.*)I (in *sub* ÷) | cant. eius] declarauit L *cum Ro* | oratio + mea L^2 *cum ελ moz*^{x}.

10. es (*1°*)] est F*; *om.* C *cum hebr., moz*^{c} *et He, cf. LXX* (*cod.* A) | oblitus est mei Ψ^{B^2}; me oblitus es L *cum Ro*; me oblitus est mei Ψ^{B*} | quare] *praem.* et VDΩagrelʒc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » in greco tamen est *Guill.* | contristatus] L*; tristis ϝ *cum Ro et He*; me repolisti et quare tristus L^2, *cf. Ro et ps.* 42, 2.

11. ossa mea] *praem.* omnia L^2 *cum Ro*; + et Ω^{s} | mi(h)i] $L^*\Psi^{B*}$; me $L^2\Psi^{B^2}$ *cum Ro* | qui trib. me = RF*CIL*ϖ *cum LXX, Ro et Hier. ep. 106*; inimici mei L^2 *cum λ et med, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*) *et He*; qui tribulant me inimici mei F^2, *rell. codd. et edd.* | dum] *sub* ÷ I^2; cum a | dicunt] L*; dicetur L^2, *cf. Ro* | mihi] *sub* ÷ I.

12. mea *om.* F^2 *cum LXX et γ* | quare] *sub* ÷ I^2 | in deum = $RL^*\Phi$ϖ *cum Hier. ep. 106*; in domino L^2 *cum ελ moz*^{x}, *cf. α et He*; in deo *rell. codd. et edd.* ¶ « in deum » *Guill.* | quoniam adhuc] *sub* ※ Φ^{v} | ※ = $R\Phi^{RG^2P^2}K$ *cum Hier. ep. 106 et vers. syro-hexapl.*; ÷ Q^2; *om.* $Q^*\Phi^{G*P*}$, *rell. codd. et edd.* | adhuc *om.* $L^2\Psi^{B*}$ *cum LXX, Ro et Hier. tract. p. 412, cf. supra v.* 6. ¶ anti. « quoniam adhuc » *Guill.* | ※ = $RM\Phi K\Psi^{B}$ *cum Hier. ep. 106 et vers. syro-hexapl.*; *om. rell. codd. et edd.* ¶ hic apposuit Ieron. sub asterisco quod

---

⟨ad RI | ⟨propterea RCL | ⟨de RL | 8. ⟨abyssus RIL | ⟨in RL | ⟨omnia RIL | 9. ⟨in RIL | ⟨et RL | ⟨apud RCIL | 10. ⟨dicam RCL | ⟨quare (*1°*) I | ⟨quare (2°) RCL | ⟨dum RL | 11. ⟨dum RCIL | ⟨exprobraverunt C | ⟨dum RCIL | 12. ⟨quare RCIL | ⟨et LC | ⟨spera RCIL.

salutare vultus mei ※ et : Deus
meus.

XLII. [1] PSALMUS DAVID
Iudica me Deus et discerne cau-
sam meam de gente non sancta
ab homine iniquo et doloso erue
me
[2] quia tu es Deus fortitudo mea
quare me reppulisti
quare tristis incedo dum adfligit
me inimicus
[3] emitte lucem tuam et veritatem
tuam
ipsa me deduxerunt et adduxe-
runt in montem sanctum tuum
et in tabernacula tua
[4] et introibo ad altare Dei
ad Deum qui laetificat iuventu-
tem meam
confitebor tibi in cithara Deus
Deus meus
[5] quare tristis es anima mea et
quare conturbas me
spera in Deum quoniam ※ adhuc :
confitebor illi
salutare vultus mei ※ et : Deus
meus.

XLIII. [1] IN FINEM FILIIS CORE AD
INTELLECTUM
[2] Deus auribus nostris audivimus
patres nostri adnuntiaverunt no-
bis

XLII. 3. adduxerunt RF; adduxerunt me C | 4. et RF²I; *om.* F*.

dicitur « et » sed et postea in sua translacione apposuit de hebreo, et grecus habet *Guill.* | et *om.* Q² *cum LXX, cf. supra v.* 6.

XLII. 1. ps. dauid *om.* ΨᴮΩᴹα *cum He*; *praem.* in finem IΦᴾV *cum ελ mozˣ*; + in finem ꝯ | erue] L*; eripe Q*(*ut vid.*) *cum Ro*; libera L² *cum α et mozᶜ*.

2. es *om.* L *cum hebr., med et He, cf. LXX* (*pauc. codd.*) | deus + meos L², *cf. LXX* (*codd.* RS) *et Ro* | quare (2°)] *praem.* et F²M²QWUVD²Ωˢαgrelꝯc *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » grecus tamen habet *Guill.* | incido R | adfl. me inim. *om.* L*.

3. dedux.] duxerunt Ψᴮ*, *cf. He* (ducent) | adduxerunt + me CL* *cum hebr., LXX et αδ* | tuum *om.* α | in tabernacula tua] L*; in tabernaculo tuo L² Ψᴮ* *cum Ro, cf. He.*

4. et *om.* F*L²Ψᴮ* *cum Ro* | dei + mei L² *cum ελ moz, cf. LXX* (*cod.* 2013) | in cithara *om.* Q*.

5. in deum = RF*(*ut vid.*)IL*ΦᴿᴳᵛG; in domino L² *cum αελ mozˣ, cf. He*; in deo F², *rell. codd. et edd.*. ¶ ant. « in deum » *Guill.* | ※ = RM²ΦΨᴮ *cum Hier. ep. 106 et vers. syro-hexapl.*; ÷Q; *om.* M*, *rell. codd. et edd.* | adhuc *om.* L² *cum LXX et Ro* | ※ = RM²ΦG²KΨᴮ; *om.* M* G*, *rell. codd. et edd.* ¶ hic in ant. sub asterisco apposuit Ieron. coniunctionem « et » *Guill.*

XLIII. 1. *tit. om.* QΨᴮΩᴹα | in finem] psalmus ꝯ; *om.* W *Amiat.*; + psalmus VD; + pro el | chore FCIWΦᴾGK VDΩˢ *Amiat.*; chorae L; chōr Φᴳ | ad intell.] *sub* ÷V; + psalmus dauid Φᴾ *cum mozˣ*.

2. patres] *praem.* et L² *cum moz* | in (2°)] *praem.* et F*U²ΨᴮVDΩˢαgelꝯc *cum Ro.* ¶ satis ant. cum hebr. et Ieron. non interponunt « et » coniunctionem ... neque grecus *Guill.*

⟨salutare RCL.

XLII. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 1. ⟨iudica RCIL | ⟨ab RCL | 2. ⟨quia RCIL | ⟨quare (*1°*) R | ⟨quare (*2°*) RCL | 3. ⟨emitte RCIL | ⟨ipsa RCL | ⟨et (*3°*) RL | 4. ⟨et R CIL | ⟨ad (*2°*) RL | ⟨confitebor RIL | 5. ⟨quare (*1°*) RL | ⟨spera RIL | ⟨salutare RL.

XLIII. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 2. ⟨deus RCIL | ⟨patres RCL.

opus quod operatus es in diebus
eorum in diebus antiquis
[3] manus tua gentes disperdit et
plantasti eos
adflixisti populos et expulisti eos
[4] nec enim in gladio suo posse-
derunt terram
et brachium eorum non salvavit
eos
sed dextera tua et brachium tuum
et inluminatio faciei tuae
quoniam conplacuisti in eis
[5] tu es ipse rex meus et Deus
meus
qui mandas salutes Iacob
[6] in te inimicos nostros ventilabi-
mus cornu
et in nomine tuo spernemus in-
surgentes in nobis
[7] non enim in arcu meo sperabo
et gladius meus non salvabit me
[8] salvasti enim nos de adfligenti-
bus nos
et odientes nos confudisti
[9] in Deo laudabimur tota die
et in nomine tuo confitebimur
in saeculum
DIAPSALMA
[10] nunc autem reppulisti et confu-
disti nos
et non egredieris in virtutibus
nostris

XLIII. 2. eorum RF²C; eorum et F* | 4. nec RF; non C | 6. cornu RF²C; *om.* F* | spernimus F*C | in nobis RF²I; in nos F* | 8. de RF; ex I | 9. in nomine FI; nomine R.

3. tuas L | disperdit] M*G*K*; disperdet C; disperdidit I²(didit *in ras.*)M² ΦUG²K²ΨᴮVDΩ *edd.* ¶ ant. « disperdet », Ieron. « tu delisti », hebr. « deles », satis ant. « disperdit », noui « disperdidit » *Guill.*

4. nec] L*; non CIL² *cum hebr., LXX, Ro et He* | saluabit LΨᴮ*Ωˢ | dextra Ωᴹᵍ | faciei tuae = F*CIL*; facie tuae R; uultus tui F²L² (tuae), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | conplacuisti] F*L*; conplacuit tibi L² *cum Ro*; placuisti F² | eis] L*; illis L² *cum Ro.*

5. ipse] *sub* ÷ I | et] *sub* ÷ I | meus] *sub* ÷ I.

6. cornu] *sub* ÷ I; *om.* F*L *cum Ro et He* | et] *sub* ÷ I | spernimus F*CM*Q* ΦᴿᵍᵛG*K. ¶ ant. « spernimus » require supra XXII (*v.* 6) grecus « spernemus » *Guill.* | in nobis] L*; in nos F*L²𝔴 *cum Ro*; nobis MΦG, *cf. LXX.*

7. in arco MK | non salu. me] L*; me non faciit salu[...] L², *cf.* γκ *mozᶜ med.*

8. salu.] L*; liberasti L² *cum Ro* | de] L*; ex IL² *cum Ro* | odientes nos] L*; eosque nos oderunt L² *cum Ro* | confodisti F*.

9. deo] domino F *cum* δ *et He* | in nomini L²; nomine R; nomini L* | confitebimur + tibi Ωˢ, *cf. LXX* (*cod.* 1219). ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non habent « tibi » *Guill.* | saeculum] L*; s(a)ecula L²ɾɛ *cum Ro* | diapsalma *om.* F² QWΦᴳ*ᵛG*ΨᴮVDΩαgɾɛlʋʒc.

10. egred.] L*; praegredieris L², *cf.* γδ (progred.); + deus L²WΨᴮ*DΩˢɾɛlʒc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA *et lucian.*) *et Hier. ep. 106.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « deus » nec Remigius *Guill.*

⟨opus RCIL | 3. ⟨manus RCIL | ⟨adflixisti RCL | 4. ⟨nec RCIL | ⟨et RCL | ⟨sed RCIL | ⟨et (3°) RCL | ⟨quoniam RCL | 5. ⟨tu RCIL | ⟨qui RCL | 6. ⟨in RCIL | ⟨et RCL | 7. ⟨non RIL | ⟨et RL | 8. ⟨salvasti RIL | ⟨et RL | 9. ⟨in RIL | ⟨et RL | 10. ⟨nunc RC IL | ⟨et (2°) RCL.

11 avertisti nos retrorsum post inimicos nostros
et qui oderunt nos diripiebant sibi
12 dedisti nos tamquam oves escarum
et in gentibus dispersisti nos
13 vendidisti populum tuum sine pretio
et non fuit multitudo in commutationibus nostris
14 posuisti nos obprobrium vicinis nostris
subsannationem et derisum his qui in circuitu nostro
15 posuisti nos in similitudinem gentibus
commotionem capitis in populis
16 tota die verecundia mea contra me est
et confusio faciei meae cooperuit me
17 a voce exprobrantis et obloquentis
a facie inimici et persequentis
18 haec omnia venerunt super nos
nec obliti sumus te
et inique non egimus in testamento tuo
19 et non recessit retrorsum cor nostrum
et declinasti semitas nostras a via tua
20 quoniam humiliasti nos in loco adflictionis
et cooperuit nos umbra mortis
21 si obliti sumus nomen Dei nostri
et ÷si : expandimus manus nostras ad deum alienum

---

13. commutationibus RF; commotationibus C | 14. qui RF*; qui sunt F²C | circuito F.

11. post inimicos nostros] L*; prae inimicis nostris L² *cum Ro* | dirip.] M*; deripiebant RFM²ΦᵛK.

12. gent.] L*; nacionebus L² *cum αβδεκ med, cf. γ.*

13. commotationibus CIK; comotationibus Q* | nostris = RF*CIL* *cum med, cf. LXX* (*codd.* RA *et lucian.*); *om.* Ωˢ†; eorum F²L²Ωˢ¹, *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He.*

14. *tot. vers. om.* L² | subsannatione et derisu R, *cf. Ro* | dirisum CQ*UGV | hiis I*Ωˢα; iis ƒ | in circuitu nostro = R L*Ψᴮ², *cf. hebr. et LXX*; in circuito nostro F*; in circuitu nostro sunt Ψᴮ*Ωˢᴹ² *cum Ro*; in circuitu sunt nostro Ωᴹ*; sunt in circuit(u) nostro F², *rell. codd. et edd. cum γ mozᶜ med, cf. He.* ¶ ordo antiquorum « sunt in circuitu nostro » *Guill.*

15. in similitudine R | in] *sub* ÷I | commotionem] V² (motionem *in ras.*); commutionem R; commutationem K | populis] L*; plibemos L², *cf. Ro* (plebibus).

16. mea *om.* L | faciei meae] L*; faciei me**** F*; uultus mei L² *cum Ro* | cooperuit] L*; operuit L² *cum Ro.*

18. nec obliti] L*; et obliti non L² *cum Ro* | nec] ne R | te] L*; tu L², *cf. He* (tui).

19. non *om.* G* | retrorsum = RF* CIL* *cum Hier. ep. 108, 19, 7*; retro F² L², *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | et] L*; nec L² *cum moz et He, cf. LXX* (*aliq. codd. lucian.*).

20. ÷co : operuit I.

21. ÷= RQΦG (*sed* ÷*ante* et); *om. rell. codd. et edd.*

---

11. ⟨avertisti RCIL | ⟨et RCL | 12. ⟨dedisti RCIL | ⟨et RCL | 13. ⟨vendidisti RCIL | ⟨et RCL | 14. ⟨posuisti RCIL | ⟨subsannationem RCL | 15. ⟨posuisti RCIL | ⟨commotionem RCL | 16. ⟨tota RCIL | ⟨et RCL | 17. ⟨a (*1°*) RCIL | ⟨a (*2°*) RCL | 18. ⟨haec R CIL | ⟨et RCL | 19. ⟨et (*1°*) RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | 20. ⟨quoniam RCIL | ⟨et RL | 21. ⟨si RIL | ⟨et RL.

[22] nonne Deus requiret ista
ipse enim novit abscondita cordis
quoniam propter te mortificamur omni die
aestimati sumus sicut oves occisionis
[23] exsurge quare dormis Domine
exsurge ÷ et: ne repellas in finem
[24] quare faciem tuam avertis
oblivisceris inopiae nostrae et tribulationis nostrae
[25] quoniam humiliata est in pulvere anima nostra
conglutinatus est in terra venter noster
[26] exsurge adiuva nos
et redime nos propter nomen tuum.

XLIIII. [1] IN FINEM PRO HIS QUI COMMUTABUNTUR FILIIS CORE AD INTELLECTUM CANTICUM PRO DILECTO
[2] Eructuavit cor meum verbum bonum
dico ego opera mea regi
lingua mea calamus scribae velociter scribentis
[3] speciosus forma prae filiis hominum
diffusa est gratia in labiis tuis

---

22. ouis F* | 23. dormis RF; obdormis C | ÷ et: R; et F²C; *om.* F* | 26. exsurge R²F *cum Hier. ep. 106*; exsurge domine R*C *cum Ro.*

XLIIII. 1. qui C *cum Hier. ep. 65, 3, 1*; quae R; que F, *sed cf. tit. ps.* 59, 68 *et* 79 | commutabuntur RF; commotabuntur C.

Deest G*(*a v.* 23, exsurge quare).

22. absconsa L *cum Lucif. Calar. moriend. II* | omni = RF*CIL*; tota F² L², *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | sicut] ut R *cum Ro et He* | ouis F*G.

23. quaere C | dormis] L*Q*; obdormis CIL²Q²KΨᴮVDΩ *edd. cum Ro* | exsurge] *sub* ÷ Φᴿᴳⱽ (*sed*: *post* finem); *om.* Ωˢ† | ÷ et: = RK *cum vers. syro-hexapl.*; *om.* F*Ωˢ† *cum hebr., εκλ He*; et F²Ωˢ¹, *rell. codd. et edd. cum LXX.*

25. in puluerem L | congl. est] L*; adhesit L² *cum Ro et He* | conclutinatus R.

26. ÷ ex: surge I; + ÷ domine: I²; + domine R*CI*L²Q²WUΨᴮ²VDΩαfgrel ȝc *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domine » sed de uersiculo ecclesie est positum qui de littera greca sumptum fuit *Guill.* | redime] *in ras.* D²; libera L *cum Ro.*

XLIIII. 1. in — dilecto] psalmus dauid G²; *om.* QΨᴮΩᴹq | i. fin.] psal. ȝ | hiis Ωˢ; iis ſrelƀȝc | qui] q̄ V; quae R *cum αγδ*; que F | commotabuntur CI *Amiat.*; comitabantur Ωˢ | chore CIWΦᴾ KVDΩˢ; chorae L *Amiat.*; chōr Φᴳ; corae R | ∼ filiis core pro iis qui comm. ȝ | ad — dilecto *om.* C | in intellectu ȝ | canticis W; cantici *Amiat.* | pro dil.] pro delicto Φᴾ; dilectae W.

2. eructuauit = RFLMΦᴿU*; eructauit U², *rell. codd. et edd.* | opera *om.* Ψᴮ | calamo Φᴿᴳ *cum γλ mozᶜ, cf. δ*; calomo* I.

---

22. ⟨nonne RIL | ⟨ipse RL | ⟨quoniam RCIL | ⟨aestimati RCL | 23. ⟨exsurge (*1°*) RCIL | ⟨exsurge (*2°*) RCL | 24. ⟨quare RCIL | ⟨oblivisceris RCL | 25. ⟨quoniam RCI L | ⟨conglutinatus RCL | 26. ⟨exsurge RCIL | ⟨et RCL.

XLIIII. (*num. om.* IQQ*ΨᴮVDΩᴹ*q) | 2. ⟨eructuavit RCIL | ⟨dico RCL | ⟨lingua RCL | 3. ⟨speciosus RCIL | ⟨diffusa RCL.

propterea benedixit te Deus in aeternum
4 accingere gladio tuo super femur tuum potentissime
5 specie tua et pulchritudine tua et intende prospere procede et regna
propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam
et deducet te mirabiliter dextera tua
6 sagittae tuae acutae
populi sub te cadent
in corde inimicorum regis
7 sedis tua Deus in saeculum saeculi
virga directionis virga regni tui
8 dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem
propterea unxit te Deus Deus tuus
oleo laetitiae prae consortibus tuis
9 murra et gutta et cassia a vestimentis tuis
a domibus eburneis ex quibus delectaverunt te
10 filiae regum in honore tuo
adstetit regina a dextris tuis in

3. benedixit R*F²C; unxit R²(*ut vid.*)F*, *cf. infra v.* 8 | 5. et intende I *cum Hier. ep. 65, 11, 1, cf. hebr.*; et intende et R²F* *cum LXX*; intende R*F² *cum Ro* | deducit R*F* | 7. sedis (*nom. sing.*) C; sedes RF.

Deest G*.

3. benedixit] R*³; unxit R²(*ut vid.*) F*L*, *cf. infra v.* 8 *et Hier. ep. 65, 9, 1* (in editione uulgata pro «benedixit» «unxit» legimus; sed sciendum quod error scriptorum septuaginta translatoribus non debeat inputari).

4. super] L*; cerca L² *cum Ro* | femor I | tuum *om.* L²Ψᴮ* *cum hebr., Ro et He.*

5. specie — tua (*2°*)] L* (pulcrit.); speciem tuam et pulcritudinem tuam L² *cum Ro* | et intende = R²F*IL*Q²WΦᴳᵛUKιϑ *cum LXX, αγδ et Hier. ep. 65, 11, 1 et 129, 1, 5, cf. hebr.*; intende R*F²L²Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* | prospere] R*; prospera K; propere g; et prospere R²F*L*Φᴿᴳ *cum LXX, αγζ mozᶜ* | deducit R*F* | dextra a.

6. acutae + potentissim[...] L² *cum LXX, Ro et Hier. ep. 65, 12, 1,* (potentissime), *cf. Hier. ep. 106* | pop. sub te] *inter uncinos ponunt* rell | sub] L*³; infra L² (*ut vid.*) *cum γε mozˣ* | in corde] U* Ψᴮ*; in corda U²Ψᴮ²VDΩafgrelgc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et Remigius et grecus habent «in corde» sed grecus quidam «in corda», est autem primis standum *Guill.*

7. sedis = CIMQWU*K*; sedes U² K², *rell. codd. et edd.* | direct.] L*; recta est L² *cum Ro* | uirga (*2°*) + tua Q*.

8. uncxi Q* | laetitiae *om.* D | tuis] suis W.

9. murra = RILK; mirra ΨᴮVDΩa; mirrha gc; [...]rra C; myrrha grelb; myrra *rell. codd. et* f | casia RQ*ΦᴿᴳᴾG²D *edd.* ¶ «casia» sec. hebr. et ant. require in fine Iob (*XLII, 14*), alii multum ant. geminant «s» litteram *Guill.* | a uestim. — te] *in ras. spat. brev.* F¹ | domibus] L*; gradebus L² *cum Ro* | delect. te] L*; te delect. F¹L² *cum Ro*; te delect. te F².

10. fili Q* | adstetit = R*F*CI*L*M QWΦᴿᴳᵛU*K; astetit I²; adstitit R²F²; adsistit L²; astitit U², *rell. codd. et edd.* | tuis + d*** C* | uestito F* | circumd.

⟨propterea RCL | 4. ⟨accingere RCIL | 5. ⟨specie RIL | ⟨et (*2°*) RL | ⟨propter RIL | ⟨et (*6°*) RL | 6. ⟨sagittae RCIL | ⟨populi RL | ⟨in CL | 7. ⟨sedis RCIL | ⟨virga (*1°*) R CL | 8. ⟨dilexisti RCIL | ⟨propterea RCL | ⟨oleo RCL | 9. ⟨murra RCIL | ⟨a (*2°*) RC L | 10. ⟨filiae RCL | ⟨adstetit RCIL.

vestitu deaurato circumdata varietate
11 audi filia et vide et inclina aurem tuam
et obliviscere populum tuum et domum patris tui
12 et concupiscet rex decorem tuum
quoniam ipse est dominus tuus et adorabunt eum
13 ※ et: filia Tyri in muneribus
vultum tuum deprecabuntur divites plebis
14 omnis gloria eius filiae regis ab intus
in fimbriis aureis 15 circumamicta varietatibus
adducentur regi virgines post eam
proximae eius adferentur tibi
16 adferentur in laetitia et exultatione
adducentur in templum regis
17 pro patribus tuis nati sunt tibi filii
constitues eos principes super omnem terram
18 memor ero nominis tui
in omni generatione et generatione
propterea populi confitebuntur tibi
in aeternum et in saeculum saeculi.

---

12. dominus R*F; dominus deus R²C | et adorabunt RF; adora C | 13. ※ et: R², *cf. vers. syro-hexapl.*; et FC; *om.* R* | filia (*vocat. casu*) R *cum hebr. et Hier. ep. 65, 18, 1*; filiae FC *cum Ro* | 15. proximae RF²I; proximi F*.

Desunt L(*a v.* 15, adducentur)G*.

uar.] L*; *sub* ÷ Φ^{R^2GVP}; circumamicta uar. L² *cum Ro, cf. infra v.* 15 | uariet.] ueriae tuae C.

12. et — tuum] L*; quoniam concupiuit rex speciem tu[...] L² *cum Ro* | est] *sub* ÷ $Q\Phi^{RG^2V}\Psi^{B}$ | dominus + deus $R^2CIL^2Q^2UG^2K\Psi^{B^2}VD\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{f}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et grecus non interponunt «deus» *Guill.* | et ador.] adora CI, *cf. hebr., LXX* (*codd. lucian.*) *et He* | et] *sub* ※ Φ^{RG^2}.

13. ※ et: = $R^2\Phi^{RGV}\Psi^{B}$, *cf. vers. syro-hexapl.*; ÷ et: Φ^{P}; *om.* R*L² *cum LXX, Ro et Hier. ep. 65, 18, 1*; et L*, *rell. codd. et edd.* | filia = R$\mathfrak{g}\mathfrak{r}$ *cum hebr., He et Hier. l. c., cf. LXX* (*codd.* S *et lucian.*); filiae *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | tiri $Q^*\Psi^{B}\Omega^{S}$ | diuites] *praem.* omnes K² $VD^*\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ *cum Ro*; *praem.* omnis L². ¶ grecus et Remigius et hebr. et ant. et Ieron. non habent «omnes» *Guill.* | plebis] L*; terrae L² *cum ε et moz*ᶜ, *cf. LXX* (*codd.* B *et aliq. al.*).

14. eius] *sub* ÷ I; *om.* $\mathfrak{r}\mathfrak{e}$ *cum He* | fimbreis $Q^*\Phi^{V}U^*$; fimbris I | aureis *om.* R†Q*.

15. uarietatibus] L*; uarietate K *cum Ro, cf. supra v.* 10; uarietati L² | proximi F*Q*W; proxima $\mathfrak{g}$ | adferuntur Q; auferentur Ω^{M}.

16. adferuntur K*; offerentur $\Omega^{M}\mathfrak{a}$.

18. memor — tui] ¶ hebr. et ant. et grecus et Ieron. non habent «memores erunt» nec habent «domine» que omnia de cantu et uersiculis apostolorum sumpta sunt *Guill.* | mem. ero] $Q^*\Psi^{B*}$; memores erunt $Q^2\Psi^{B^2}D\Omega\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ *cum LXX et Ro* | tui + domine $Q^2\Psi^{B^2}\Omega^{S}\mathfrak{a}\mathfrak{g}$ | et generationem $\Phi^{P}\Psi^{B}V\Omega^{S}\mathfrak{f}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ | saeculi] *sub* ÷ $R^2Q\Phi\Psi^{B}$.

⟨circumdata CL | 11. ⟨audi RCIL | ⟨et (*3°*) RCL | 12. ⟨et RCIL | ⟨quoniam RCL | ⟨et L | 13. ⟨et RCIL | ⟨vultum RCL | 14. ⟨omnis RCIL | ⟨in RCL | 15. ⟨adducentur RCI | ⟨proximae R | 16. ⟨adferentur RI | ⟨adducentur R | 17. ⟨pro RI | ⟨constitues R | 18. ⟨memor RCI | ⟨in R | ⟨propterea RCI | ⟨in aet. RC.

XLV. [1] IN FINEM PRO FILIIS CORE PRO ARCANIS PSALMUS
[2] Deus noster refugium et virtus
adiutor in tribulationibus quae invenerunt nos nimis
[3] propterea non timebimus dum turbabitur terra
et transferentur montes in cor maris
[4] sonaverunt et turbatae sunt aquae eorum
conturbati sunt montes in fortitudine eius
DIAPSALMA
[5] fluminis impetus laetificat civitatem Dei
sanctificavit tabernaculum suum Altissimus
[6] Deus in medio eius non commovebitur
adiuvabit eam Deus mane diluculo
[7] conturbatae sunt gentes inclinata sunt regna
† dedit † vocem suam mota est terra
[8] Dominus virtutum nobiscum susceptor noster Deus Iacob
DIAPSALMA
[9] venite et videte opera Domini quae posuit prodigia super terram

---

XLV. 1. pro (*I°*) RF²I; *om.* F* | psalmus RC; psalmus dauid F | 3. turbabitur ... transferentur F; turbatur (turb*tur C) ... transferentur RC | 4. diapsalma RF; *om.* C | 7. inclinata RF*; et inclinata C; et inclinatae F² | dedit *restituimus cum* F² *et LXX*; dederunt RF*C, *errante archetypo* | 8. diapsalma RF; *om.* C.

Desunt L(*usque ad v.* 2, quae)G*(*usque ad v.* 7, sunt).

XLV. 1. in finem — psalmus] psalmus in finem pro filiis core pro occultis ϐ; in finem psalmus dauid pro arcanis VΩˢ(arch.); psalmus filiis chore 𝕎; psalmus dauid G²; *om.* QΨᴮΩᴹ𝔞 | pro (*I°*) = RF²IKϐ; *om.* F*, *rell. codd. et edd.* | core] U*; chore ClWΦᴾU²D; chōr Φᴳ; chorae *Amiat.* | archanis ΦᴾUKD *Amiat.* | psalmus + dauid FΦᴿᴳg *cum λ et mozˣ*.

2. noster] Ψᴮ*; nostrum Ψᴮ² *cum moz, cf. He* (nostra spes et fortitudo).

3. dum] L*; cum L² *cum αγδε et He* | turbabitur] L*; conturbabitur L²M* V *cum Ro*; turbatur R; turb*tur C | transferuntur Ψᴮ | montes *om.* Q* | in cor] L*; in corde L² *cum α et moz, cf. He.*

4. sonuerunt IG²ΨᴮVDΩfgreɪvϐc *cum αβ med.* ¶ ant. «sonauerunt» moderni «sonuerunt» *Guill.* | turbati I* | eorum] L*; eius L² *cum Ro et He* | montes] omnes L* | diabsalma Q; *om.* CM𝕎Φᴳ* G²KVΩagreɪvϐc.

5. laetificant 𝔴 *cum hebr., LXX et He* | altissimus + diapsalma 𝕎.

6. non conmouebitur L*; inuocabitur L² | adiuuauit IQ* | eam] L*; eum L² | mane deluculo FCIL*; uultum suom L², *cf. Ro.*

7. inclinata = RF*L*Q*ΦᴿᴳV𝔴 *cum hebr., LXX, cf. He*; inclinatae Φᴳ; et inclinatae F²; et inclinata L²Q²Φᴾ (et *sub* ÷ Φᴾ²), *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et grecus et Ieron. non interponunt «et» *Guill.* | dedet L²; dederunt RF*CIL* | suam + excelsus et L² *cum γελ, cf. LXX* (*codd.* RA *lucian.*).

8. diapsalma *om.* CQΦᴳ*ᴾG*KΨᴮV DΩagreɪvϐc.

9. quae] qui Q* | super terra F.

XLV. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*𝔞) | 2. ⟨deus RCI | ⟨adiutor RC | 3. ⟨propterea RCIL | ⟨et RCL | 4. ⟨sonaverunt RCIL | ⟨conturbati RCL | 5. ⟨fluminis RCIL | ⟨sanctificavit RCL | 6. ⟨deus RCIL | ⟨adiuvabit RCL | 7. ⟨conturbatae RCIL | ⟨inclinata L | ⟨dedit RCL | 8. ⟨dominus RCIL | ⟨susceptor RL | 9. ⟨venite RIL | ⟨quae RL.

10 auferens bella usque ad finem terrae
arcum conteret et confringet arma
et scuta conburet in igne
11 vacate et videte quoniam ego sum Deus
exaltabor in gentibus exaltabor in terra
12 Dominus virtutum nobiscum
susceptor noster Deus Iacob.

XLVI. 1 IN FINEM PRO FILIIS CORE PSALMUS
2 Omnes gentes plaudite manibus
iubilate Deo in voce exultationis
3 quoniam Dominus excelsus terribilis
rex magnus super omnem terram
4 subiecit populos nobis
et gentes sub pedibus nostris
5 elegit nobis hereditatem suam
speciem Iacob quam dilexit
DIAPSALMA
6 ascendit Deus in iubilo
Dominus in voce tubae
7 psallite Deo nostro psallite
psallite regi nostro psallite
8 quoniam rex omnis terrae Deus
psallite sapienter

---

10. ad finem RI; ad fines F | in igne R *cum archetypo, ut vid., cf. LXX*; igne F*; igni F²C *cum Ro sec. communiorem usum Hieronymi* | 11. deus RF; dominus C | exaltabor (*2°*) RF*; et exaltabor F²C.

XLVI. 1. *tit. hab.* RF; *om.* C | 3. dominus FC; deus R | 5. diapsalma RF; *om.* C.

10. fines FL *cum LXX et Ro* | et (*2°*) *om.* R *cum hebr. et He* | scutum U* | conburit Q* | in igne = RL*, *cf. LXX*; igne F*L²; illi Ψᴮ; *om.* I; igni F², *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

11. deus] L*; dominus CIL² *cum αβδε mozˣ* | in gentibus] L*; inter gentis L² *cum γε med* | exaltabor (*2°*) = RF*LQ* ΦᴿᴳⱽUᾠ *cum hebr. LXX et He*; et exaltabor F²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) *et He* (*plur. codd.*) | in] L*; a L², *cf. Ioh.* 12, 32.

12. iacob + diapsalma ΦᴾG² (*sub* ※), *cf. hebr.*; + semper ϝ *cum He.*

XLVI. 1. *tit. om.* CΨᴮΩᴹᾳ | in fine Ωˢ | pro filiis core *om.* Q | pro *om.* K | filis I | core] U*; chore IWΦᴳᴾU²GVD Ωˢ; corae L; chorae *Amiat.* | psalmus + dauid QΦᴳVΩˢϑ | ∼ in finem ps. dauid pro filiis chore VΩˢ; ∼ ps. dauid in finem pro filiis core ϑ.

2. plaudete Q*Φᴳ*.

3. dom.] deus RI *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) | rex] *praem.* et L²V *cum Ro.*

5. nobis] L*; nos L², *cf. Ro* | suam] L*; sibi L² *cum Ro, cf. LXX* (*aliq. codd. lucian.*) | specie R | quam] V†; quem Q*Ψᴮ* V¹DΩϑ. ¶ grecus et Ieron. et ant. habent « quam » non habent « quem » *Guill.* | diapsalma *om.* CQWΦᴾG*VDΩαgrelυϑc.

6. iubilo] L*; iubilu F*; iubilacione L² *cum Ro* | dominus] *praem.* et L²Ψᴮ² D*Ωˢαeϑc *cum Ro.* ¶ grecus et ant. et Ieron. non interponunt « et » *Guill.*

7. nostro (*1°*)] *sub* ÷ R²Φᴿᴳⱽᴾ²G² | nostro (*2°*)] uestro Φᴳ†.

8. terrae] F*; terra F² | psallite + [...]sallite C*.

---

10. ⟨auferens RIL | ⟨arcum RL | ⟨et (*2°*) RL | 11. ⟨vacate RCIL | ⟨exaltabor (*1°*) RC L | 12. ⟨dominus RCIL | ⟨susceptor L.

XLVI. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*ᾳ) | 2. ⟨omnes RCIL | ⟨iubilate RCL | 3. ⟨quoniam RCIL | ⟨rex RCL | 4. ⟨subiecit RCIL | ⟨et RCL | 5. ⟨elegit RCIL | ⟨speciem R CL | 6. ⟨ascendit RCIL | ⟨dominus RL | 7. ⟨psallite (*1°*) RCIL | ⟨psallite (*3°*) RCL | 8. ⟨quoniam RCIL | ⟨psallite RCL.

9 regnavit Deus super gentes
Deus sedit super sedem sanctam suam
10 principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham
quoniam Dei fortes terrae vehementer elevati sunt.

XLVII. 1 CANTICUM PSALMI FILIIS CORE SECUNDA SABBATI
2 Magnus Dominus et laudabilis nimis
in civitate Dei nostri in monte sancto eius
3 fundatur exultatione universae terrae
montes Sion laterà aquilonis
civitas regis magni
4 Deus in domibus eius cognoscitur cum suscipiet eam
5 quoniam ecce reges congregati sunt
convenerunt in unum

---

9. regnabit C | sedet F | 10. dei (*gen. casu*)F* *cum LXX*; d[...] C; die R; dii F²I *cum Ro.*

XLVII. 1. canticum psalmi RF; psalmus cantici C(*ut vid.*)I | 3. fundatur RF; fundator I | montes RF; monte C | 4. cognoscitur F*; cognuscitur R; cognoscetur F²C 5. reges RF; reges terrae C.

Deest G*(*a v.* 3, aquilonis).

9. regnauit — sedit] ¶ hebr. et ant. habent utrumque in preterito et grecus saltem de primo, alia littera « regnabit ... sedet » *Guill.* | regnauit] G*; regnabit CIΦ^RGV G²KΨ^B VDΩ^S ag e l s c | deus] L*; dominus L² *cum Ro* | gentes] *praem.* omnes f *cum Ro*; *praem.* omnis L² | sedit = RCILMQW; sedet *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

10. populorum] L*; populi L² *cum Ro* | congr. sunt] L*; conuenerunt L² *cum Ro* | habraham Φ^G; abraam Ψ^B f | dei = F*Lw *cum hebr., LXX, α et He, cf. γδ* (deo); die R; d[...] C; dii F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | fortis R | uehem.] L*; nimium L² *cum Ro.*

XLVII. 1. canticum — sabbati] psalmus [...] C; *om.* Ψ^B Ω^M a | cant. — core] in finem filiis core psalmus M | cant. ps.] psalmus cantici IWDfgrelc *Amiat.*² *cum Ro*; psalmus uel cantici V; psalmus laus cantici s; psalmus dauid *Amiat.**; ps. dauid ps. cantici Ω^S; in finem pro U; *om.* w | filiis] D*; filiorum D² *cum He*; filiorum uel filiis V | core] U*; chore IQWΦ^P U²GKVDΩ^S; chor Φ^G; corae L; chorae *Amiat.* | sec. sabb.] *sub* ÷ R²V *cum vers. syro-hexapl.*; *om.* W *cum He.*

2. in (2°) *om.* Q*Φ^RG *cum hebr. et LXX.*

3. fundatur] Φ^P*; fundator IL*Φ^VP² Ψ^B*; [...]r C; dilatans L² *cum Ro* | exultationi Q*; exultationis M*Φ^VP² (is *in ras.*) | uniuersae terrae] Ψ^B*; uniuersa terra Φ^P*Ψ^B² | montes = RFL*Φ^RGVP*G* KΨ^B* *cum LXX et Hier. comm. p. 48 et in Is. c. 14, v. 14*; montis M*Q*Φ^P²G²; monte CI; monti M²Q²WU *cum He*; mons L²Ψ^B²VDΩ *edd. cum hebr., Ro et Hier. adv. Iovin. 22.* ¶ « mons syon » Ieron. sec. hebr. « montis » *Guill.* | sion] Ψ^B*; syon Ψ^B²DΩa.

4. deus] F*; quoniam F² | dom.] L*; gradibus L² *cum Ro* | cognoscitur = F*L* *cum LXX*; cognuscitur R; dinoscitur L² *cum Ro*; cognoscetur F², *rell. codd. et edd.* | suscipiat I.

5. reges + terr(a)e CLΩagrelsc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA *et lucian.*) *et Hier. ep. 106.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non apponunt « terrae ». grecus aliquis habet. primis standum est *Guill.* | conuen.] *praem.* et V *cum Ro.*

---

9. ⟨regnavit RIL | ⟨deus (2°) RCL | 10. ⟨principes RCIL | ⟨quoniam RCL.

XLVII. (XLVI. U, *num. om.* IQG*Ψ^B VDΩ^M*a) | 2. ⟨magnus RIL | ⟨in (*1°*) RL | 3. ⟨fundatur RCIL | ⟨montes RC | ⟨civitas RL | 4. ⟨deus RCIL | ⟨cum L | 5. ⟨quoniam RCIL | ⟨convenerunt RL.

6 ipsi videntes sic admirati sunt
conturbati sunt commoti sunt
7 tremor adprehendit eos
ibi dolores ut parturientis
8 in spiritu vehementi conteres naves Tharsis
9 sicut audivimus sic vidimus
in civitate Domini virtutum
in civitate Dei nostri
Deus fundavit eam in aeternum

DIAPSALMA

10 suscepimus Deus misericordiam tuam
in medio templi tui
11 secundum nomen tuum Deus sic et laus tua in fines terrae
iustitia plena est dextera tua
12 laetetur mons Sion
exultent filiae Iudeae propter iudicia tua ÷ Domine:
13 circumdate Sion et conplectimini eam
narrate in turribus eius
14 ponite corda vestra in virtute eius
et distribuite domus eius
ut enarretis in progeniem alteram
15 quoniam hic est Deus Deus noster
in aeternum et in saeculum saeculi
ipse reget nos in saecula.

---

7. parturientes RF* | 8. in RF; *om.* C | 9. diapsalma RF; *om.* C | 10. suscipimus RFC | 12. exultent RF*; et exultent F^2C(exsult.) | iudaeae F *cum LXX, et cf. ps.* 68, 36 *et* 96, 8; iudae RC *cum Ro* | 13. conplectemini C | 14. in progeniem alteram R *cum LXX*; in progenie altera FI.

Deest G*.

6. sic] sicut L*; tunc L^2 *cum Ro* comm.] *praem.* et I*L^2 *cum Ro.*

7. doloris L | parturientes RF*Φ^{R*G*}.

8. in *om.* CI *cum α med et Hier. ep. 37, 1, 2* | conterens Φ^{P}D *cum Ro* | tharsis] G^3; tarsis QΦ^{G}; tharis G^2.

9. sic] L*; ita et L^2 *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*) *et Hier. ep. 106* | diabsalma Q; *om.* CWΦ^{GP}GVDΩagrel $\mathfrak{vgc}$.

10. suscepimus] I*; suscipimus RF CI^2 | templi tui] L*; templo tuo L^2 *cum ζ et moz^{x}, cf. δ.*

11. sic] L*; ita L^2 *cum Ro* | in fines] L*; a finebus L^2.

12. laetentur F* | syon DΩa | exultent = RF*L *cum hebr., LXX, δ et He*; ※ et: e(x)ultent $\Phi^{RGP}\Psi^{B2}$; ÷ et: exultent QΦ^{V}; ※ et: exultauerunt KΨ^{B*}, *cf. med et infra ps.* 96, 8; et e(x)ultent F^2, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA *etc.*) | filia Φ^{V*} | iudeae = LM^2U *cum LXX, βζ moz^{x}*; iudaeae FW *cum δ*; iude DΩa; iudae C^1(a *ex* i *ut vid.*)M*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | ÷ domine: = RIΦ^{RGV}; domine *rell. codd. et edd.*; + diapsalma Φ^{P}.

13. syon DΩa | conplectemini CIΦ^{V}.

14. et] *sub* ÷ I | domus] F*M*; domos F^2L*M^2G^2KΨ^{B}VDΩafrelv$\mathfrak{gc}$; gradus L^2 *cum Ro* | enar.] M*; narretis M^2WΨ^{B} *cum δ et He* | in progeniem alteram = RL *cum LXX et γδ moz^{c}*; in progenia altera W; in progeni(e) altera *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He.*

15. deus (*I°*) *om.* L^2 *cum Ro, cf. LXX* (*codd. fere omnes*) | saeculi] *sub* ÷ IΦ^{G} (*in ras.*) | ipse] *praem.* et L^2e *cum Ro.*

---

6. ⟨ipsi RCIL | ⟨conturbati RCL | 7. ⟨tremor RCL | ⟨ibi RCIL | 8. ⟨in RCL | 9. ⟨sicut RCIL | ⟨in (*I°*) RCL | ⟨in (*2°*) RIL | ⟨deus RCL | 10. ⟨suscepimus RCIL | ⟨in R | 11. ⟨secundum RCIL | ⟨sic L | ⟨iustitia RCIL | 12. ⟨laetetur RCIL | ⟨exultent RCL | ⟨propter R | 13. ⟨circumdate RCIL | ⟨narrate RCL | 14. ⟨ponite R(*signo K*)CIL | ⟨et RCL | ⟨ut RL | 15. ⟨quoniam RIL | ⟨in (*I°*) RL | ⟨ipse RL.

XLVIII. [1] IN FINEM FILIIS CORE PSALMUS
[2] Audite haec omnes gentes
auribus percipite omnes qui habitatis orbem
[3] quique terriginae et filii hominum
in unum dives et pauper
[4] os meum loquetur sapientiam
et meditatio cordis mei prudentiam
[5] inclinabo in parabolam aurem meam
aperiam in psalterio propositionem meam
[6] cur timebo in die malo
iniquitas calcanei mei circumdabit me
[7] qui confidunt in virtute sua
et in multitudine divitiarum suarum gloriantur
[8] frater non rèdimit redimet homo
non dabit Deo placationem suam

XLVIII. 5. in parabolam F *cum LXX*; in parabola RC | 8. redimit redimet F* *cum LXX*; redimit redimit R; redimet redimet F²; redemet redemet C.

Deest G*.

XLVIII. 1. in — psalmus] psalmus G²; *om.* ΨᴮΩᴹq | filiis] *praem.* pro Mg | core] U*; chore IWΦᴾU²VDΩˢ; corae L; chorae *Amiat.*; chōr Φᴳ; cho[...] C | psalmus] *sub* ÷ V; + dauid G²VD²Ωˢgϑ *cum moz*ˣ | ∿ in finem psalmus filiis core Q; ∿ psalmus dauid in finem filiis core ϑ.

2. percipe Φᴿ | omnes *om.* L²D *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « omnes » et grecus similiter *Guill.*

3. terrigin(a)e = F*CIMQWΦᴿᴳⱽK V; terigene Ωᴹ; terrigen(a)e F², *rell. codd. et edd.* | et *om.* L² *cum ε moz*ˣ | fili Q* | in] *praem.* simul L²M²VD*Ωagrelϑc *cum Ro, cf. He.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus pariter non habent hoc scil. « simul » et « in unum » quia idem sunt sed ant. habent « in unum » et Ieron. habet « simul » et quod dicitur « in idipsum » habet grecus. sed cantus ecclesie habet utrumque *Guill.*

4. loquitur I | prudentiam] D*; prudentia D².

5. in parabolam] L*; in parabulam MW; in parabola RC; in parabula I; in simeletudinem L² *cum α, cf. Ro* | meum R | salterio C.

6. cur] ut quid L *cum Ro* | malo] F* M*; mala F²M²WΦᴾUG²ΨᴮVDΩ *edd. cum Ro.* ¶ « in die malo » *Guill.* | me] te Φᴳ.

7. in multitud.] L*; quique in abundancia L² *cum Ro.*

8. redimit redimet = F*LM*Φᴾ*V D²Ωᴹ¹ *edd. cum LXX et Hier. ep. 54, 18, 2 et in Ionam c. 4, v. 10*; redimit redimit R; redimet redimet WU²G²Ψᴮ²; redimet redimet F²M²Q*Φᴿᴳᴾ²KD*Ωˢ*ᴹ†; redemet redimet Q²U*; redemet redemet CIΦⱽ; redimat redimet Ωˢ²; redimet Ψᴮ*. ¶ anti. « redimit redimet » *Guill.* | non] et non Ωˢ; nec Ωᴹ *cum He.* ¶ et hebr. et grecus cum ant. non interponunt « et » *Guill.* | deo] L*; domino L² | placat.] L*; depropiciacionem L² *cum α*ε, cf. He* (propitiationem).

XLVIII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*q) | 2. ⟨audite RCIL | ⟨auribus RCL | 3. ⟨quique RCIL | ⟨in RCL | 4. ⟨os RCIL | ⟨et RCL | 5. ⟨inclinabo RCIL | ⟨aperiam RCL | 6. ⟨cur RCIL | ⟨iniquitas RCL | 7. ⟨qui RCIL | ⟨et RCL | 8. ⟨frater RCIL | ⟨non (2°) RCL.

[9] et pretium redemptionis animae suae
et laboravit in aeternum [10] et vivet
※ adhuc : in finem
[11] non videbit interitum cum viderit sapientes morientes
simul insipiens et stultus peribunt
et relinquent alienis divitias suas
[12] ÷ et : sepulchra eorum domus illorum in aeternum
tabernacula eorum in progeniem
et progeniem
vocaverunt nomina sua in terris suis
[13] et homo cum in honore esset non intellexit
conparatus est iumentis insipientibus
et similis factus est illis
[14] haec via illorum scandalum ipsis
et postea in ore suo conplacebunt
DIAPSALMA
[15] sicut oves in inferno positi sunt

---

9. laborabit F | 10. ※ R^2 *cum vers. syro-hexapl.*; ÷ R* | 12. ÷ *erronee post* et *ponit* R | domos F | illorum Fl; eorum R | 13. et RF; *om.* I | 14. diapsalma R^2F; *om.* R* C | 15. in inferno F, *cf. LXX*; in infernum RC(imfer.).

Deest G*.

9. et (*2°*) *om.* L^2 *cum ζ moz et med* | laborauit = RCI*LM*QWΦ^{R}ϖ *cum LXX et Ro, cf. hebr.*; laborabit I^2M^2, *rell. codd. et edd.* ¶ « laborabit » Ieron. de hebreo « quiescet » hebr. « cessabit » alii habent in preterito « laborauit » *Guill.*

10. ※ = $R^2Φ^{R}$(*sed* : *post* finem)^{GVP} KΨ^{B} *cum vers. syro-hexapl.*; ÷ R*; *om. rell. codd. et edd.* | adhuc *om.* L^2 *cum Ro.*

11. interitum + nostrum L^2; + ******* Q | morientes] L*; mori L^2 *cum ε* | et (*2°*) *om.* L^2 *cum γ.*

12. ÷ = R(*erronee ante* sepulchra, *omisso* :)QΦ *cum vers. syro-hexapl.*; ※ Ψ^{B}; *om. rell. codd. et edd.* | et *om.* L^2 *cum hebr., ε moz med et He* | domos FΩ^{M} | illorum] L*; eorum RL^2ϑ *cum Ro* | in progeniem et progeniem = RF*IL*M^2Q^2W𝔣, *cf. LXX*; in progenies et progenies D* (*ut vid.*); in progeniem et progeniae Q*; in progeniae et progeniem K; in progeniae et progenie M*; in omni generacioni et progeniem L^2, *cf. Ro* (*conplur. codd.*); in progenie et progenie F^2D^2, *rell. codd. et edd.* | uocau.] L*; inuocauerunt L^2 *cum med, cf. Ro* | sua] L*; eorum L^2 *cum Ro* | suis] L*; ipsorum L^2 *cum Ro*; *om.* Φ^{G}ϱ *cum hebr., cf. LXX* (*codd. lucian.*).

13. et *om.* IΨ^{B}^{2}VΩ, *cf. Hier. ep. 106 et infra v.* 21. ¶ « et homo » sic sec. hebr. et ant. et Ieron. ponitur « et » ante id quod dicitur « homo » sed in ultimo uersu (*v.* 21) non, grecus et in hoc uersu et in ultimo uersu preponit sed standum est primis *Guill.* | cum in hon.] in honorem cum R, *cf. moz*^{x} *med, Hier. ep. 106 et infra v.* 21 | insipientibus] *sub* ÷ Φ Ψ^{B}, *cf. infra v.* 21 | et *om.* Ψ^{B}*.

14. illor.] L*; eorum L^2 *cum Ro* | scand.] *praem.* in L^2 *cum moz* | ipsis] L*; ipsius L^2 | conplacebunt] L*; benedicent L^2 *cum Ro* | diabsalma Q; *om.* R*CW Φ^{G}*^{v}G^{2}Ψ^{B}VDΩαgrelbϑc.

15. in infernum RC(imf.) *cum moz*^{x} |

---

9. ⟨et (*1°*) RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | 10. ⟨adhuc RL | 11. ⟨non RCIL | ⟨simul RCL | ⟨et (*2°*) RCIL | 12. ⟨et RCL | ⟨tabernacula RIL | ⟨vocaverunt RL | 13. ⟨et RIL | ⟨conparatus RL | ⟨et RL | 14. ⟨haec RCIL | ⟨et RCL | 15. ⟨sicut RCIL.

mors depascet eos
et dominabuntur eorum iusti in matutino
et auxilium eorum veterescet in inferno a gloria eorum
16 verumtamen Deus redimet animam meam
de manu inferi cum acceperit me
DIAPSALMA
17 ne timueris cum dives factus fuerit homo
et cum multiplicata fuerit gloria domus eius
18 quoniam cum interierit non sumet omnia
neque descendet cum eo ※ pone: gloria eius
19 quia anima eius in vita ipsius benedicetur
confitebitur tibi cum benefeceris ei
20 introibit usque in progenies patrum suorum
usque in aeternum non videbit lumen
21 homo in honore cum esset non intellexit
conparatus est iumentis ÷ insipientibus:
et similis factus est illis.

---

15. eorum (*3°*) F; sua RC, *cf. Ro* | 16. diapsalma R^2F; *om.* R*C | 21. in honore cum RF^2C; cum in honore F*, *cf. supra v.* 13.

Deest G*(*usque ad v.* 20, lumen).

mors] *praem.* et F^2 *cum Ro* | dominabuntur eor.] L*; optenebunt eos L^2 *cum Ro* | ueterascet VDΩ *edd.*; ueteriscet R; ueterescent Ψ^B*. ¶ ant. « ueterescet » *Guill.* | a] L^1; ac D; et a L^2 *cum Ro*; *om.* L† *cum α*δ* | eor.] L*; sua RCI, *cf. Ro*; sua expulsi sunt L^2 *cum Ro.*

16. deus *om.* L^2 | redimit V*; liberauit L *cum Ro* | imferii C; inferni L* *cum αγ moz et Hier. ep. 106* | diabsalma Q; *om.* R*CM^2WΦ^{G*}v$G^2\Psi^B$VΩagrelbgc.

17. timueritis Ω^s.

18. cum — sumet] non cum morietur accipiet L *cum Ro* | descendit Q*; discendit I*; *praem.* simul L *cum Ro* | ※ pone: = R, *cf. hebr., LXX* (*pauc. codd. lucian.*) *et He* (post eum); pone F*CI L*; *om.* F^2L^2, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | gloriam F*; + domus L^2 *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) *et v. praec.*

19. quia] quoniam L^2 *cum Ro*; *om.* L* | uita] uia C | ei] illi D; eius C*.

20. patrum suorum] L*; patres su[...] L^2, *cf.* γ (patris eius) | usque] *praem.* et $L^2\Psi^B$VΩ^{s}relgc *cum Ro.* ¶ et ant. et leron. non interponunt « et » sed neque grecus *Guill.*

21. homo] *praem.* et $L^2\Psi^{B2}$ *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SRA *et lucian.*), *Hier. ep. 106 et supra v.* 13 | in honore cum = R F^2CL* *cum moz*x *med et Hier. ep. 106*; cum in honore $F^{*3}L^2$, *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. supra v.* 13 | non] *praem.* ***** C | est] es L | ÷ = RΦ^{RG2VP} KΨ^B; *om.* Φ^{G*}, *rell. codd. et edd.* | est] es L.

⟨mors RL | ⟨et (*1°*) RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | 16. ⟨verumtamen RCIL | ⟨de RCL | 17. ⟨ne RCIL | ⟨et RCL | 18. ⟨quoniam RCIL | ⟨neque RCL | 19. ⟨quia RCIL | ⟨confitebitur RCL | 20. ⟨introibit RCIL | ⟨usque (*2°*) RCL | 21. ⟨homo RCIL | ⟨conparatus RCL | ⟨et RCL.

XLIX. [1] PSALMUS ASAPH
Deus deorum Dominus locutus est et vocavit terram
a solis ortu usque ad occasum
[2] ex Sion species decoris eius
[3] Deus manifeste veniet Deus noster et non silebit
ignis in conspectu eius exardescet
et in circuitu eius tempestas valida
[4] advocabit caelum desursum
et terram discernere populum suum
[5] congregate illi sanctos eius
qui ordinant testamentum eius super sacrificia
[6] et adnuntiabunt caeli iustitiam eius
quoniam Deus iudex est
DIAPSALMA
[7] audi populus meus et loquar tibi
Israhel et testificabor tibi
Deus Deus tuus ego sum
[8] non in sacrificiis tuis arguam te
holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper
[9] non accipiam de domo tua vitulos
neque de gregibus tuis hircos
[10] quoniam meae sunt omnes ferae silvarum
iumenta in montibus et boves
[11] cognovi omnia volatilia caeli
et pulchritudo agri mecum est

XLIX. 1. psalmus asaph RFI; in finem [...] C | 3. exardescet F^2; exardiscet R; exardescit F*; ardebit C | et in FC; in R | 4. aduocauit RC | 5. super RF; supra C | 7. ego sum FC; sum ego R | 9. de domu C.

XLIX. 1. psalmus asah V; psalmus dauid Φ^{P} *cum* ε; in finem psalmus dauid Q; filiis asaph Ω^{S}; in finem psalmus filiis chorae *Amiat.*; in finem filiis chore psalmus W; in finem [···] C; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | dominus *om.* Ω^{S} | a *om.* Φ^{P} | ad *om.* Φ^{G}*.

2. ex syon DΩa; exion Q*.

3. deus (*1°*)] dominus Φ^{R}* | exardescet] L*; exardiscet R; exardescit F*G*; ardebit CI *cum Ro*; *om.* L^2 | et] *sub* ※ G; *om.* RL*.

4. aduocauit RCILQ*ΦG*KVDΩaſ gɾelȝ *cum Ro* | desursum] L*; sursum L^2 *cum Ro* | terra M *cum* γε.

5. illis R | supra CIL | sacrificia + diapsalma Φ^{P}.

6. diabsalma CQ; *om.* MWΦ^{G*VP}G* KVDΩagɾelbȝc.

7. et (*1°*) *om.* ȝ | tibi = RF*CI(*sub* ÷) L* *cum LXX*; *om.* F^2L^2, *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He, cf. LXX* (*cod.* R) | isr. — 8. tuis] *in ras. brev. spat.* F^1 | isrh F^1; israel Lſgɾelbȝc; isrł QΦ^{RGV}GΨ^{B}V DΩ | et] *sub* ※ CG; *om.* Ψ^{B}* *cum* γ | deus (*1°*)] *praem.* quoniam L^2 *cum Ro* | ∼ sum ego RL^2 *cum LXX*, γ *moz med.*

8. in sacrificiis tuis] L*; soper sacrificiam toam L^2, *cf. Ro.*

9. domu CI*Q*Φ^{V} | hyrcos CIM* Φ^{VP}UDΩ.

11. et pulchr.] L*; especies L^2, *cf. Ro.*

XLIX. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 1. ⟨deus RIL | ⟨a RIL | 2. ⟨ex RCL | 3. ⟨deus (*1°*) RCIL | ⟨deus (*2°*) L | ⟨ignis RCIL | ⟨et RCL | 4. ⟨advocabit RCIL | ⟨et RCL | 5. ⟨congregate RCIL | ⟨qui RC | 6. ⟨et RCIL | ⟨quoniam RCL | 7. ⟨audi RCIL | ⟨israhel RCL | ⟨deus (*1°*) RL | 8. ⟨non RCIL | ⟨holocausta RCL | 9. ⟨non RCIL | ⟨neque RC L | 10. ⟨quoniam RCIL | ⟨iumenta RCL | 11. ⟨cognovi RCIL | ⟨et RCL.

12 si esuriero non dicam tibi
meus est enim orbis terrae et plenitudo eius
13 numquid manducabo carnes taurorum
aut sanguinem hircorum potabo
14 immola Deo sacrificium laudis
et redde Altissimo vota tua
15 et invoca me in die tribulationis
et eruam te et honorificabis me
DIAPSALMA
16 peccatori autem dixit Deus
quare tu enarras iustitias meas
et adsumis testamentum meum per os tuum
17 tu vero odisti disciplinam
et proiecisti sermones meos retrorsum
18 si videbas furem currebas cum eo
et cum adulteris portionem tuam ponebas
19 os tuum abundavit malitia
et lingua tua concinnabat dolos
20 sedens adversus fratrem tuum loquebaris
et adversus filium matris tuae ponebas scandalum
21 haec fecisti et tacui
existimasti inique quod ero tibi similis
arguam te et statuam contra faciem tuam
22 intellegite nunc haec qui obliviscimini Deum
nequando rapiat et non sit qui eripiat

---

16. adsumes F*C | 19. malitia FC; malitiam R | dolus RF | 20. aduersus (*utr. loco*) FC; aduersum R | 21. inique RF; iniquitatem C | tibi RF; tui C | 22. nunc RC; *om.* F | obliuiscemini C | deum F; dominum RC *cum Ro.*

Deest G* (*a v.* 16, iustititias).

12. terrae] *sub* ÷ I^2G^2.

13. hyrcorum IMWΦ^{RP}UDΩ^{S}; hycorum Ω^{M}.

14. sacrificium] *sub* ÷ Φ^{G2VP2} | tua] mea f.

15. et (*1°*) *om.* R *cum Ro* | tribulationis + tue L^2 *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA *lucian.*) | et (*2°*) — honorificabis] L*; eripiam te et magneficabis L^2 *cum Ro* | et (*2°*) *om.* V^2αgrgc *cum hebr., Ro et He* | diabsalma CQ; *om.* M^2WΦ^{V}G*VDΩ *edd. cum hebr.*

16. enarres Ψ^{B} | a(d)sumes F*CILΦ^{R} *cum δ*ε moz^{c}.*

17. et *om.* f | retrorsum] L*; poste L^2, *cf. Ro et He.*

18. uidebam Ω^{M}* | ponebas] *sub* ÷ Φ^{R2G2V2P2}.

19. malitiam RΦ^{RG} | dolus RF.

20. aduersum (*1°*) RQ* | loqueb.] L*; detraebas L^2 *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | aduersum (*2°*) RQ*α.

21. iniquitatem CI *cum LXX et Ro* | ero] L*; eres L^2 | tibi = RFL; tui *rell. codd. et edd. cum He* | statuam + illam L^2, *cf. Ro.*

22. nunc = RCIL* *cum moz^{c}, cf. LXX*; *om.* L^2, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | obliuiscemini Clα | deum] F*L*; deo F^2; dominum RCI *cum Ro*; domino L^2.

---

12. ⟨si RCIL | ⟨meus RCL | 13. ⟨numquid RIL | ⟨aut RL | 14. ⟨immola RIL | ⟨et R L | 15. ⟨et (*1°*) RCIL | ⟨et (*2°*) RCL | 16. ⟨peccatori RCIL | ⟨quare RCL | ⟨et RCL | 17. ⟨tu RCIL | ⟨et RCL | 18. ⟨si RCIL | ⟨et RCL | 19. ⟨os RCIL | ⟨et RCL | 20. ⟨sedens RCIL | ⟨et RCL | 21. ⟨haec RCIL | ⟨existimasti RCIL | ⟨arguam RCL | 22. ⟨intellegite RCIL | ⟨nequando RC.

[23] sacrificium laudis honorificabit me
et illic iter quod ostendam illi salutare Dei.

L. [1] IN FINEM PSALMUS DAVID [2] CUM VENIT AD EUM NATHAN PROPHETA QUANDO INTRAVIT AD BETHSABEE

[3] Miserere mei Deus secundum ÷ magnam: misericordiam tuam
÷ et: secundum multitudinem miserationum tuarum
dele iniquitatem meam
[4] amplius lava me ab iniquitate mea
et a peccato meo munda me
[5] quoniam iniquitatem meam ego cognosco
et peccatum meum contra me est semper
[6] tibi soli peccavi et malum coram te feci
ut iustificeris in sermonibus tuis
et vincas cum iudicaris
[7] ecce enim in iniquitatibus conceptus sum
et in peccatis concepit me mater mea
[8] ecce enim veritatem dilexisti
incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi
[9] asparges me hysopo et mundabor
lavabis me et super nivem dealbabor

---

23. honorificauit FC | quod RC; quo F.

L. 2. quando RF; cum I | bethsabee RF; bersabe I | 6. iudicaris FC; iudicaberis R | 9. aspargis F*C(assp.).

Deest G* (*usque ad v.* 7, sum).

23. honorificauit FCIQWU*K | iter] ter F* | quod] I*L*Ψ^{B}*; quo $FI^{2}MG^{2}\Psi^{B2}$ VDΩ *edd. cum LXX*; est in quod L^{2}, *cf. Ro.* ¶ anti. « quod », noui « quo », melius sec. Ieron. et grecum *Guill.*

L. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{Mg}$ | in finem *om.* Φ^{P}UVΩ^{Sg}.

2. cum] ubi Q; quando Wg *Amiat.* | uenerit Φ^{R}*; ueniret F | ad eum *om.* D | nathā Ω^{S}f; natham RF | quando] quoniam Ω^{S}; quia U *cum α*; cum IQW *cum γδ*; quando uel quoniam V | intrauerat Ω^{S}; intrasset W | beth-sabee rε; bethsabeae (*vel* -beę) $\Phi^{GP}G^{2}$KV; betsabee W; betsabeae Φ^{V}; betsabae U; bersabee Ω^{S}fg *cum LXX et Ro*; bersabeę D; bersabe IQ *Amiat.*; bersāb M.

3. sec. magnam] *sub* ÷ Q^{2} | ÷ (*ante* magnam) = RΦ^{RG2V}; *om.* Φ^{G}*, *rell. codd. et edd.* | ÷ (*ante* et) = RΦ^{RG2VP}; *om.* Φ^{G}*, *rell. codd. et edd.*

4. amplius] usquequaque L* *cum γ δε moz* | ab iniq. mea] L*; ab iniusticias meas L^{2}, *cf. Ro.*

5. iniquitatem meam] L*; iniquitates meas L^{2} *cum ε moz^{c} et He* | agnosco L *cum Ro.*

6. iudicabis I*; iudicaberis RI^{2} *cum He.*

7. enim] *sub* ÷ CI^{2}; *om. hebr. et He* | in (*1°*) *om.* Ψ^{B}*.

9. asparges = R*F^{2}M$Q^{2}\Phi^{R2GV}$; adspargis W; adsperges LU; aspargis F*Q*; asspargis C; a*spergis I; asperges $R^{2}\Phi^{R}$*, *rell. codd. et edd.* | me + domine VΩe. ¶ non est ibi « domine » *Guill.* | hyssopo Cfgrelvgc; ysopo Φ^{VP}VDΩα; hisopo Φ^{G}.

---

23. ⟨sacrifium RCIL | ⟨et RCL.

L. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 3. ⟨miserere RCIL | ⟨et RCL | ⟨dele RL | 4. ⟨amplius RCI | ⟨et RCL | 5. ⟨quoniam RCIL | ⟨et RCL | 6. ⟨tibi RCIL | ⟨et L | ⟨ut RCL | ⟨et RCL | 7. ⟨ecce RCIL | ⟨et CL | 8. ⟨ecce RCIL | ⟨incerta RCL | 9. ⟨asparges RCI L | ⟨lavabis RCL.

10 auditui meo dabis gaudium et laetitiam
exultabunt ossa humiliata
11 averte faciem tuam a peccatis meis
et omnes iniquitates meas dele
12 cor mundum crea in me Deus
et spiritum rectum innova in visceribus meis
13 ne proicias me a facie tua
et spiritum sanctum tuum ne auferas a me
14 redde mihi laetitiam salutaris tui
et spiritu principali confirma me
15 docebo iniquos vias tuas
et impii ad te convertentur
16 libera me de sanguinibus Deus
Deus salutis meae
exultabit lingua mea iustitiam tuam
17 Domine labia mea aperies
et os meum adnuntiabit laudem tuam
18 quoniam si voluisses sacrificium dedissem utique
holocaustis non delectaberis
19 sacrificium Deo spiritus contribulatus
cor contritum et humiliatum Deus non spernet
20 benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion
et aedificentur muri Hierusalem
21 tunc acceptabis sacrificium iustitiae
oblationes et holocausta
tunc inponent super altare tuum vitulos.

---

16. exultabit F; exultauit R; exaltabit C | 19. spernit C | 20. domine RF²C; *om.* F*.

10. exultabunt = RF*I*L *cum hebr., LXX et αγδζ*; et exultabunt F²I², *rell. codd. et edd. cum Ro.*

12. et *om.* L²DΩ^{sq} *cum moz^{x}*. ¶ grecus et hebr. et anti. et Ieron. interponunt « et » *Guill.*

13. et *om.* L² *cum moz^{x}*.

14. et *om.* L² *cum ε moz^{x}*.

15. ad] a Φ^{R}.

16. exultauit RLQ*; exaltabit CIG Ψ^{B}ϑ; *praem.* et F²Q²G(*sub* ÷ G²), *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et grecus et anti. et Ieron. non interponunt « et » *Guill.* | iustitiam tuam] L*; iustitias tuas L² *cum ε moz.*

17. aperias R | adnunciauit Q*; *praem.* et F* | laud.] Ω^{M†}; iusticiam Ω^{M1}, *ex v. praec.*

18. si *om.* C | utique] *sub* ÷ G² | holocaustis + autem L² *cum ε.*

19. spernet = RF*L *cum LXX, γ et Hier. tract. p. 422*; spernit CI *cum Ro* dispicies MQ*Φ^{R}U; despicias F²; despicies Q², *rell. codd. et edd. cum He, cf. αδ et Hier. passim* (despicit *vel* despiciet). ¶ « despicias » sec. antiquiorem uel « despicies » ut habent satis ant. cum Ieron. *Guill.*

20. domine *om.* F*L* *cum hebr., cf. LXX* (*cod.* S). ¶ grecus cum satis ant. habent « domine » alii cum hebreo non habent *Guill.* | bona] *sub* ÷ CG² | syon DΩα | et] L*; ut L²Q*Ψ^{B}Ω^{s} *edd. cum Ro.* ¶ sec. grecum et sec. ant. et Ieron. « et edificentur » non est ibi « ut » *Guill.* | hirlm Ψ^{B}; ihrlm Gα; hyerusalem C; ierusalem grelbϑc; ierlm DΩ; *praem.* in L.

21. altarem L.

---

10. ⟨auditui RCIL | ⟨exultabunt RCL | 11. ⟨averte RCIL | ⟨et RCL | 12. ⟨cor RCIL | ⟨et RL | 13. ⟨ne RIL | ⟨et RL | 14. ⟨redde RIL | ⟨et RCL | 15. ⟨docebo RCIL | ⟨et RCL | 16. ⟨libera RCIL | ⟨exultabit RCL | 17. ⟨domine RCIL | ⟨et RCL | 18. ⟨quoniam RCIL | ⟨holocaustis RCL | 19. ⟨sacrificium RCIL | ⟨cor RCL | 20. ⟨benigne RCIL | ⟨et RCL | 21. ⟨tunc RCIL | ⟨oblationes RCL | ⟨tunc RCL.

LI. [1] IN FINEM INTELLECTUS DAVID
[2] CUM VENIT DOEC IDUMEUS ET ADNUNTIAVIT SAUL ET DIXIT VENIT DAVID IN DOMO ACHIMELECH
[3] Quid gloriatur in malitia qui potens est iniquitate
[4] tota die iniustitiam cogitavit lingua tua
sicut novacula acuta fecisti dolum
[5] dilexisti malitiam super benignitatem
iniquitatem magis quam loqui aequitatem
DIAPSALMA
[6] dilexisti omnia verba praecipitationis
linguam dolosam
[7] propterea Deus destruet te in finem
evellet te et emigrabit te de tabernaculo
et radicem tuam de terra viventium
DIAPSALMA

LI. 2. dixit FC; dixit ei R | in domo RC; in domum F | achimelec R; ahimelech C; abimelech F | 3. est R*F*; es R^2F^2; *om.* C | iniquitate RF^2; iniquitatem C; in iniquitate F* | 4. iniustitiam F^2C *cum LXX*; iniustitia RF* | 6. linguam dolosam RF*; lingua dolosa F^2I | 7. deus destruet te RF^2I; destruet te deus F* | emigrauit R(emegr.) F* | tabernaculo RF; tabernaculo tuo I.

Deest L (*a v.* 7, diapsalma).

LI. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\alpha$ | in fin. *om.* QK; *praem.* psalmus ϛ | dauid] *praem.* ipsi I *cum αε moz*^{c}.

2. uenisset QV *cum He*; iuit W; + ad eum Φ^{G}ge | doec] F*; dohec Φ^{V}; doech $F^2W\Phi^{RGP}$UGKVDΩ^{S}; doeg grelυ ϛc; *****doec***** M | idumaeus $I\Phi^{P}$g relυϛc; ydumeus Ω^{S}; ydumeius V | et *om.* W *Amiat. cum α** | nun(t)iauit Dgϛc; nun(t)iasset VΩ^{S}, *cf. He* | sauli VΩ^{S}grel υϛc *cum moz* | et — achim.] de dauid Ω^{S} | et dicit W; et dixit (đ Φ^{G}) ei RQ Φ^{RG} *cum hebr., LXX, γδε et Hier. comm. p. 50*; et dicit ei L; et dixit illi I *cum moz*^{x}; et dixit et Φ^{P}; *om.* VDgϛc | dauit R; *om.* G* (*ut vid.*) | in domum FILQΦ UGVD *edd.*; *om. Amiat.** | achimelechc Φ^{V}; achimelec R; ahimelech C; abimelech FIWGKVDfgelϛ *Amiat. cum LXX et Ro.* ¶ uel « achimelech » iuxta hebr. [*cod.* grecus] et ant. uel « abimelech » iuxta grecum et huius psalmi glosatorem nec discrepat ab historia quia iuxta hebr. et Ieron. primi Paralip. XVIII (*v.* 16) « abimelech » iste dicitur id est pater meus rex qui secundo Regum VIII (*v.* 17) « abimelech » uel « achimelech » id est frater meus rex appellatur *Guill.*

3. gloriatur = RF*CL* *cum α*; gloriaris F^2L^2, *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He* | in malitiam M; in malicitia V^2; in malicitiam V* | est = R*F*L *cum α*; *om.* CI, *cf. hebr., LXX et He*; es R^2 F^2, *rell. codd. et edd.* | iniquitatem $C\Psi^{B}$*, *cf. Ro*; *praem.* in F*Φ^{RGV}VDΩαgrelϛc *cum Ro.*

4. iniustitia RF*L *cum δε moz*^{x}.

5. iniq. *om.* Q* | ∼ magis iniq. Ω^{M}* | diapsalma] F (*post verbum* praecipitationis *v. seq.*); *om.* IQΦ^{G}*KVDΩαgr elυϛc.

6. linguam dolosam = RF*LUDw *cum LXX et αγδ*ε*; linquam dolosam W; lingua dolosa F^2, *rell. codd. et edd. cum He, cf. Ro.*

7. ∼ destruet te deus F*L^2 *cum Ro* | emigrauit F*M*QW; emegrauit R | tabern. + tuo $I\Phi^{P}\Psi^{B}$VD*Ω^{S}afgrelϛc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*). ¶ hebr. et ant. non habent « tuo » sed neque grecus *Guill.* | diaps.] *sub* ÷ G^2; diabsalma CQ; *om.* IΦ^{G}*G*VDΩαgrelυϛc.

LI. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 3. ⟨quid RCIL | 4. ⟨tota RCIL | ⟨sicut RCL | 5. ⟨dilexisti RCIL | ⟨iniquitatem RL | 6. ⟨dilexisti RIL | ⟨linguam R | 7. ⟨propterea RI L | ⟨evellet RL | ⟨et (*2°*) RC.

8 videbunt iusti et timebunt
et super eum ridebunt et dicent
9 ecce homo qui non posuit Deum
adiutorem suum
sed speravit in multitudine divitiarum suarum
et praevaluit in vanitate sua
10 ego autem sicut oliva fructifera
in domo Dei
speravi in misericordia Dei in aeternum et in saeculum saeculi
11 confitebor tibi in saeculum quia fecisti
et expectabo nomen tuum quoniam bonum
in conspectu sanctorum tuorum.

LII. 1 IN FINEM PRO MELECH INTELLEGENTIAE DAVID
Dixit insipiens in corde suo non est Deus
2 corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus
non est qui faciat bonum
3 Deus de caelo prospexit in filios hominum
ut videat si est intellegens ÷ aut: requirens Deum
4 omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt
non est qui faciat bonum non est usque ad unum
5 nonne scient ÷ omnes: qui operantur iniquitatem
qui devorant plebem meam ut cibum panis
6 Deum non invocaverunt
illic trepidabunt timore ubi non fuit timor

---

10. in domu C.

LII. 1. meleth R; mele*h C; amalech F | intellegentiae F; intellegentia R; intellectus I | 3. in R^2FC; super R* | 6. trepidabunt F *cum LXX*; trepidauerunt R(trebid.)I *cum Ro*.

Deest L.

8. et (2°)] *sub* ÷ Ψ^B | et dicent] *sub* ÷ CIΦ(*sed in* Φ^P : *post* et)K.

9. adiutorium R *cum moz* | in multitudinem F.

10. autem] *sub* ÷ I | in domu CM* $Q^*\Phi^V$ | dei] domini Ω^s *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) | sperauit F* *cum δ** | dei] eius Ψ^B | saeculi] *sub* ÷ G.

11. tibi *om.* F† | in saeculo R | bonum + est $MQ^2\Psi^{B2}\Omega$grɛſʒc *cum Ro*.

LII. 1. *tit. om.* $Q\Psi^B\Omega^M$ɑ | in] *praem.* psalmus ʒ | melech = WK; mele[.]h C; meleth R; maeleth ɯc; mahaleth g; mahalath r; amelech F^2G; amalech F*IM Φ^{RVP}UVDΩ^sſʒ *Amiat.*; amalec Φ^G; amaleth ɛſ | intell(e)gentia RWfrɛlʊ *Amiat.*; intellectus IVDΩ^sgʒ *cum Ro*; intellegendum M | ∿ intellectus dauid pro amalech VDΩ^s.

2. in *om.* V | iniquitatibus + suis M^2(*in ras.*)Ω^s *cum Ro, cf. ps.* 13, 1 | non *om.* M* | es Q*.

3. deus] dominus Φ^G* *cum Ro, cf. ps.* 13, 2 | in = R^2FCI; super R*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. ps.* 13, 2 | ÷ = RIΦ$G^2K\Psi^B$; *om.* G*, *rell. codd. et edd.*

5. ÷ = RIM$\Phi^{RG2VP}G^2K\Psi^B$; *om.* Φ^G* G*, *rell. codd. et edd.*

6. deum] dominum I *cum α*ɛζ moz*[illegible]

---

8. ⟨videbunt RCI | ⟨et (2°) R | 9. ⟨ecce RC | ⟨sed RCI | ⟨et RC | 10. ⟨ego RCI | ⟨speravi RC | 11. ⟨confitebor RCI | ⟨et RC | ⟨in RC.

LII. (*num. om.* IQG*Ψ^BVΩ^M*ɑ) | ⟨dixit RCI | 2. ⟨corrupti RCI | ⟨non RC | 3. ⟨deus RCI | ⟨ut RC | 4. ⟨omnes RCI | ⟨non (*1°*) RC | 5. ⟨nonne RCI | ⟨qui (*2°*) RC | 6. ⟨deum RI | ⟨illic R.

quoniam Deus dissipavit ossa
eorum qui hominibus placent
confusi sunt quoniam Deus spre-
vit eos
7 quis dabit ex Sion salutare Israhel
dum convertit Deus captivitatem
plebis suae
exultabit Iacob et laetabitur Isra-
hel.

LIII. 1 IN FINEM IN CARMINIBUS IN-
TELLECTUS DAVID 2 CUM VENISSENT
ZIPHEI ET DIXISSENT AD SAUL
NONNE DAVID ABSCONDITUS EST
APUD NOS

3 Deus in nomine tuo salvum me
fac
et in virtute tua iudica me
4 Deus exaudi orationem meam
auribus percipe verba oris mei
5 quoniam alieni insurrexerunt ad-
versum me
et fortes quaesierunt animam
meam
non proposuerunt Deum ante
conspectum suum
DIAPSALMA
6 ecce enim Deus adiuvat me
Dominus susceptor animae meae

---

7. conuertit FC; conuerterit R | deus RC; dominus F | exultauit R.

LIII. 2. ad saul RF; ad saulem C | nonne F; nonne ecce RI *cum Ro* | 5. aduersum RC; aduersus F | non RF; ※ et: non C.

Deest L.

cf. LXX (*codd.* SR) *et ps.* 13, 5; quoniam Φ^{P}. ¶ « deum » *Guill.* | trepidabunt = F *cum LXX*; trebidauerunt R; trepidauerunt *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*), *He* (timuerunt) *et ps.* 13, 5 | timorem F | fuit] erat Mrelbgc *cum Ro, cf. ps.* 13, 5.

7. ex syon DΩa; exion Q* | isrh F; israel Dfgrelbgc; isrl Q$\Phi^{RGV}\Psi^{B}$VΩ | dum = RFCI *cum Ro*; cum *rell. codd. et edd. cum He, cf. ps.* 13, 7 | conuertit = FCI *cum ε moz*^{c}; auerterit Ψ^{B2}, *cf. ps.* 13, 7; conuerterit Ψ^{B*}, *rell. codd. et edd.* | deus] Ψ^{B*}; dominus FΨ^{B2}DΩg *cum LXX et Ro, cf. ps.* 13, 7. ¶ « deus » sec. ant. hebr. Ieron. et grecum *Guill.* | captiuitate R | exultauit RQ† | et] *sub* ÷ C | israel Dfg relbgc; isrl IMQ$\Phi^{GV}\Psi^{B}$VΩa.

LIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a | in (*1°*)] *praem.* psalmus g | in (*2°*)] pro W | carm.] hymnis g; + uel hymnis V, *cf.* a | intellectus *om.* Ω^{s} | dauid *om.* W.

2. ucnerunt Ig *cum αγδ moz*^{c} *et He* | ziphei = RVDΩ^{s}fg; zyphei Φ^{RGP}UG; zyfei Φ^{v}; ziphaei arelbgc; zifaei F; zipphei K; zephei IMQ; zefei W; [.]efei C; zebei *Amiat.* | et — nos] ad saul et nunciassent ei de dauid Ω^{s} | et — saul] et nuntiassent sauli g; ad saul et nuntiassent saul V | dixerunt Ig *cum αγδ moz*^{c} *et He* | ad] de Q†; *om.* Q^{1}D *cum He* | saulem CI | nonne + ecce RIg *cum LXX et Ro* | absconsus C *cum αγ.*

3. et] *sub* ※ C^{1} (*in ras.*).

5. aduersus FIM*Q*Φ^{RGV} | non] et non C(et *sub* ※)IVDΩagrelgc *cum He, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*). ¶ hebr. et ant. non habent « et » *Guill.* | diāb C; *om.* IQWG*K*VΩagrelbgc.

6. adiuua K*Ψ^{B} | dominus] *praem.* et Ψ^{B2}VD*Ωafgrelgc *cum LXX et Ro.* ¶ « me dominus » *Guill.* | susceptor + est VDΩa fgrelgc *cum Ro.* ¶ sec. hebr. et ant. et Ieron. non incidit ibi uerbum « est » *Guill.*

⟨quoniam RI | ⟨confusi R | 7. ⟨quis RCI | ⟨dum RC | ⟨exultabit RC.

LIII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 3. ⟨deus RCI | ⟨et RC | 4. ⟨deus RCI | ⟨auribus RC | 5. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | ⟨non RC | 6. ⟨ecce RCI | ⟨dominus RC.

7 avertet mala inimicis meis
in veritate tua disperde illos
8 voluntarie sacrificabo tibi
confitebor nomini tuo Domine
quoniam bonum
9 quoniam ex omni tribulatione
eripuisti me
et super inimicos meos despexit
oculus meus.

LIIII. 1 IN FINEM IN CARMINIBUS INTELLECTUS DAVID
2 Exaudi Deus orationem meam
et ne despexeris deprecationem
meam
3 intende mihi et exaudi me
contristatus sum in exercitatione
mea et conturbatus sum
4 a voce inimici et a tribulatione
peccatoris
quoniam declinaverunt in me
iniquitatem
et in ira molesti erant mihi
5 cor meum conturbatum est in
me
et formido mortis cecidit super
me
6 timor et tremor venit super me
et contexit me tenebra

---

7. auertet F^2 *cum LXX*; auertit C; auerte RF* *cum Ro* | disperde C *cum LXX*; disperdes RF | 8. domine R^2FC; *om.* R* | bonum RC; bonum est F | 9. oculus meus R^2; oculus meos R*F; oculus tuus C.

Desunt LG*(*a v.* 8, uoluntarie).

7. auertet = $F^2MQ^2W\Phi^{RGV}\mathfrak{w}$ *cum LXX, cf. He*; auertit CI *cum γδ*; auerte F*Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent in tertia persona « auerte[t] » Ieron. et hebr. habent « reddet » *Guill.* | inimicis] *praem.* ab V | in] *praem.* et VΩarεȝc *cum Ro.* ¶ non est premittenda « et » coniunctio sec. grecum et hebr. et ant. et Ieron. *Guill.* | disperdes RF *cum α*; disperge Φ^{R*}.

8. conf.] *praem.* et $G^2\Psi^{B2}$VDΩagrε Iȝc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » neque grecus *Guill.* | nomine Q* | domine *om.* R*Q*, *cf. LXX* (*cod.* B) | bonum = RCI *cum hebr., LXX et δ*; bonum est *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

9. et super] *sub* ÷ K | et] *sub* ÷ Φ^{v} | super] *sub* ÷ $\Phi^{G2P2}\Psi^{B}$ | dispexit CIM* Φ^{RG}Uf; dipexit Q* | tuus CI *cum Ro.*

LIIII. 1. in finem — dauid] psalmus dauid G^2; *om.* I$\Psi^{B}\Omega^{M}$a; *praem.* psalmus ȝ | carmin.] hymnis ȝ; + uel hymnis V(him.)Ω^{s}, *cf. αγ* | ∼ intellectus in carminibus W *Amiat.*

2. dispexeris IQ*Φ^{RP}UΨ^{B}.

3. sum (*1°*)] *sub* ※ I^2 | et *om.* Ω^{M} | sum (*2°*)] *sub* ÷ I.

4. et] *sub* ÷ I^2 | iniquitatem = RF CI$\Phi^{RGV}G^2$fw *cum hebr., LXX et He*; iniquitates *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent in singulari licet habeat grecus « iniquitates » *Guill.*

5. in] intra Q*, *cf. ps.* 108, 22.

6. uenit] M*Ψ^{B}*; uenerunt $M^2\Psi^{B2}$ VDΩagrεlvȝc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et grecus « uenit » Ieron. « uenerunt » *Guill.* | contexit me tenebra] M*; contexit me tenebrę Ψ^{B}*; contexerunt me tenebr(a)e $M^2\Phi^{RGV}\Psi^{B2}$VDΩagrεlvȝc *cum Ro.* ¶ « contexit me tenebra » sic antiqui habent et Ieron. « et operuit me caligo » et grecus in singulari *Guill.*

---

7. ⟨avertet RI | ⟨in RC | 8. ⟨voluntarie RCI | ⟨confitebor RC | 9. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC.

LIIII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}a) | 2. ⟨exaudi RI | ⟨et R | 3. ⟨intende R | ⟨contristatus RCI | ⟨et C | 4. ⟨a (*1°*) R | ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | 5. ⟨cor RCI | ⟨et RC | 6. ⟨timor RCI | ⟨et (*2°*) RC.

7 et dixi quis dabit mihi pinnas
sicut columbae
et volabo et requiescam
8 ecce elongavi fugiens
et mansi in solitudine

DIAPSALMA

9 expectabam eum qui salvum me
fecit
a pusillanimitate spiritus et a
tempestate
10 praecipita Domine divide linguas
eorum
quoniam vidi iniquitatem et con-
tradictionem in civitate
11 die et nocte circumdabit eam
super muros eius
et iniquitas et labor in medio
eius 12 et iniustitia
et non defecit de plateis eius
usura et dolus
13 quoniam si inimicus maledixisset
mihi
sustinuissem utique
et si is qui oderat me super me
magna locutus fuisset
abscondissem me forsitan ab eo
14 tu vero homo unianimis
dux meus et notus meus
15 qui simul mecum dulces capie-
bas cibos
in domo Dei ambulavimus cum
consensu
16 veniat mors super illos
et descendant in infernum viven-
tes
quoniam nequitiae in habitaculis
eorum
in medio eorum

LIIII. 7. pennas I | 8. diapsalma R^2FC(diab.); *om.* R* | 9. et a tempestate RF*; et tempestate F^2C | 10. in ciuitate RF; in ciuitatem C | 12. de plateis RF^2C; in plateis F* | 13. inimicus RF^2C; inimicus meus F* | 15. in domu C | 16. et RF; *om.* C.

Desunt LG*.

7. quis] qui F* | mihi *om.* 𝔞 | pinnas = RFCM*Q*; pennas M^2Q^2, *rell. codd. et edd.* | et] (*2°*) *om.* Q* *cum hebr.*

8. eccelongaui RF | in solitudinem C | diabsalma CQ; *om.* R*WG²K*VΩ𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠.

9. expectavi Ω^{s}𝔞 | facit 𝔴 | pusillianimitate F; [···]llanimitate C^2 (*pr.* a *ex* i) | et a tempestate = RF* *cum med, cf. hebr. et LXX* (*codd. lucian.*); et tempestate F^2, *rell. codd. et edd.*

10. diuide] *praem.* et Q*𝔩 *cum LXX et Ro* | iniquitate R | et *om.* R* | in ciuitatem $C\Phi^{G}\Psi^{B}$.

11. diem F* | et (*1°*)] ac Ψ^{B}VDΩ𝔞𝔤 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum Ro.* ¶ « et » *Guill.* | et (*2°*)] [··] C; *om.* $F^2MQ^*\Phi^{v2}G^2\Psi^{B}$VDΩ *edd. cum LXX et Ro* | et labor] *in ras. spat. lat.* Q^2; et dolor U, *cf. He.*

12. de] in F^*M^2(*in ras.*).

13. inimicus + meus F*Q*VDΩ𝔞𝔤 𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Ro* | utique] *sub* ÷ Φ^{RG} | his FQ.

14. unianimis = R^2IMWU; unianimes R*; una animae F*; unanimis F^2, *rell. codd. et edd.*

15. capiebat Ψ^{B*} | domu $CQ^*\Phi^{v}$.

16. et *om.* CI *cum hebr. et γδε* | habit.] tabernaculis Ω^{M}.

---

7. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 8. ⟨ecce RCI | ⟨et R | 9. ⟨expectabam RCI | ⟨a (*1°*) RC | 10. ⟨praecipita RCI | ⟨quoniam RC | 11. ⟨die RCI | ⟨et (*2°*) RC | 12. ⟨et (*2°*) RCI | 13. ⟨quoniam RCI | ⟨sustinuissem R | ⟨et RCI | ⟨abscondissem R | 14. ⟨tu RI | ⟨dux R | 15. ⟨qui RI | ⟨in RC | 16. ⟨veniat RCI | ⟨et RC | ⟨quoniam RCI | ⟨in (*3°*) R.

17 ego ÷ autem : ad Deum clamavi
et Dominus salvabit me
18 vespere et mane et meridie narrabo et adnuntiabo
et exaudiet vocem meam
19 redimet in pace animam meam
ab his qui adpropinquant mihi
quoniam inter multos erant mecum
20 exaudiet Deus et humiliabit illos
qui est ante saecula
DIAPSALMA
non enim est illis commutatio et
non timuerunt Deum
21 extendit manum suam in retribuendo
contaminaverunt testamentum
eius
22 divisi sunt ab ira vultus eius
et adpropinquavit cor illius
molliti sunt sermones eius super
oleum
et ipsi sunt iacula
23 iacta super Dominum curam tuam
et ipse te enutriet
non dabit in aeternum fluctuationem iusto
24 tu vero Deus deduces illos in
puteum interitus
viri sanguinum et doli non dimidiabunt dies suos
ego autem sperabo in te Domine.

LV. 1 IN FINEM PRO POPULO QUI A SANCTIS LONGE FACTUS EST DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE

---

17. saluauit RC | 20. humiliauit R | illos RF; eos C | commutatio RF; commotatio C | 24. illos RF*; eos F^2C | doli RC; dolosi F.

LV. 1. inscriptione FI; inscriptionem R.

Desunt LG*.

17. ÷ = RIMQΦ^{RG2VP}; *om.* Φ^{G}*, *rell. codd. et edd.* | deum] dominum G^2VΩ^{s} *cum Ro.* ¶ sec. hebr. et ant. et Ieron. et Cassiod. in prima clausula est « deum », infra « dominus » *Guill.* | clamaui ... saluabit] ¶ ant. habent utrumque uerbum in preterito, Ieron. in futuro, grecus hanc litteram habet « ego ad dominum clamaui et dominus exaudiuit me » *Guill.* | saluauit RCQΦ^{RG}VDΩ^{M}𝔞, *cf. LXX et Ro.*

19. ab *om.* F* | hiis Ω^{s}𝔞; iis 𝔣 | erant] Q*; erat Q^2WUG^2Ψ^{B}.

20. deus] dominus 𝔞 | humiliauit R Q*Φ^{RG} | eos CI *cum Ro et He* | diaps. *om.* QWΦ^{G}*G^2KΨ^{B}VDΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔤𝔠 | ∼ est enim D *cum Ro* | commutatio] V^2 (u *in ras.*); commotatio CI.

21. extendit] *praem.* ut Q.

22. illius] illis M*.

23. dominum] *in ras.* Ψ^{B2}; deum I *cum Ro* | nutriet R *cum αγ*; + et Ω^{s}𝔞𝔢. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » *Guill.*

24. illos = RF* *cum γδ*; eos F^2, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | uirum Φ^{R}, *cf. ps.* 5, 7 | doli = RCI *cum LXX*; dolosi *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | dimid.] V*; dimediabunt CΦ^{GV}V^2; demidiabunt I.

LV. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | in f.] *praem.* psalmus 𝔤 | pro — est] psalmus Q; *om.* G^2 | dauid] *praem.* ipsi VDΩ^{s}𝔤 *cum α et moz^{x}* | in tit. *om.* I* | inscriptionem R MΦ^{RGV}U𝔤𝔠 *cum LXX et moz^{c}* | ∼ in tit.

---

17. ⟨ego RCI | 18. ⟨vespere RCI | ⟨et (*4°*) RC | 19. ⟨redimet RCI | ⟨ab RC | ⟨quoniam RC | 20. ⟨exaudiet RCI | ⟨non (*1°*) RCI | 21. ⟨extendit RC | ⟨contaminaverunt RC I | 22. ⟨divisi RC | ⟨et RC | ⟨molliti RCI | ⟨et R | 23. ⟨iacta RCI | ⟨non RC | 24. ⟨tu RCI | ⟨viri RCI | ⟨ego RC.

LV. (LIIII. Φ^{P}*, *num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*𝔞).

CUM TENUERUNT EUM ALLOPHILI IN GETH

[2] Miserere mei Deus quoniam conculcavit me homo
tota die inpugnans tribulavit me
[3] conculcaverunt me inimici mei tota die
quoniam multi bellantes adversum me
[4] ab altitudine diei timebo
ego vero in te sperabo
[5] in Deo laudabo sermones meos
in Deo speravi non timebo quid faciat mihi caro
[6] tota die verba mea exsecrabantur
adversum me omnia consilia eorum in malum
[7] inhabitabunt et abscondent
ipsi calcaneum meum observabunt
sicut sustinuerunt animam meam
[8] pro nihilo salvos facies illos
in ira populos confringes
Deus [9] vitam meam adnuntiavi tibi
posuisti lacrimas meas in conspectu tuo
sicut et in promissione tua
[10] tunc convertentur inimici mei retrorsum
in quacumque die invocavero te
ecce cognovi quoniam Deus meus es
[11] in Deo laudabo verbum
in Domino laudabo sermonem
in Deo speravi non timebo quid faciat mihi homo

---

3. aduersum RF; aduersus C | 5. caro RF; homo C | 8. confringes RFC *cum archetypo et ipso Hier. qui tamen in ep. 106 legi vult*: deicies | 9. sicut et RF; sicut C | 10. es RF²; es tu F*C *cum Ro.*

Desunt LG*(*usque ad v.* 3, die).

inscr. ipsi dauid VΩ^{s}ϱ | tenuerint WΦ UK; tenerent ϱ; timuerunt *Amiat.* | eum *om.* K | allophyli c (*edd.* 1593 *et* 1598); allofili RMΦ^{RGV}UG²; alophili QWK; alephili I | in geth *om.* W | get *Amiat.*; geh V; gith Q.

2. me *om.* Φ^{P}Ψ^{B}* | ÷ in : pugnans I.

3. aduersus CI*.

4. timebo] Q² (b *in ras.*) | in te *om.* Q* | spero C.

5. laudaui Φ^{R} *cum He* | caro] homo CIΨ^{B}*(*at vid.*) *cum Ro, cf. infra v.* 11.

6. exsecrabantur = FIΦ^{RGP}UΨ^{B}; ex*saecrabantur C; execrebantur R; exe-crabantur *rell. codd. et edd.* | aduersus me FM*Φ^{GV}; *om.* Q*Φ^{R} | omnia consilia = RF*CI *cum Ro*; omnes cogitationes F², *rell. codd. et edd. cum He.*

7. inhabitabant Q*.

8. confringes] deiicies ϖ, *cf. Hier. ep. 106.*

9. adnunt.] I*; nuntiaui CI²Ω^{M}* *cum Ro* | posui Ψ^{B}* | sicut et] sicut CI Ω^{s} *cum Ro* | tua + domine Ω^{s}.

10. te] *sub* ÷ I | es + tu F*CΦ^{R} *cum LXX et Ro, cf. ps.* 15, 2; 21, 11, *etc.*

11. domino] deo Iϱ *cum αδ, cf. LXX* (*codd.* BR); [··]o C | in deo] in domino ϱ; *praem.* et R | faciet U.

---

2. ⟨miserere RCI | ⟨tota RC | 3. ⟨conculcaverunt RC | ⟨quoniam RC | 4. ⟨ab RCI | ⟨ego R(*signo K*) | 5. ⟨in (*1°*) RCI | ⟨in (*2°*) RC | 6. ⟨tota RCI | ⟨adversum RC | 7. ⟨inhabitabunt RCI | ⟨ipsi RC | ⟨sicut RCI | 8. ⟨pro RC | ⟨in RC | ⟨deus RCI | 9. ⟨posuisti RC | ⟨sicut RCI | 10. ⟨tunc RC | ⟨in RCI | ⟨ecce RC | 11. ⟨in (*1°*) RCI | ⟨in (*2°*) RC | ⟨in (*3°*) R.

12 in me sunt Deus vota ※ tua: ÷ quae: reddam laudationis tibi
13 quoniam eripuisti animam meam de morte
et pedes meos de lapsu
ut placeam coram Deo in lumine viventium.

LVI. 1 IN FINEM NE DISPERDAS DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE CUM FUGERET A FACIE SAUL IN SPELUNCA
2 Miserere mei Deus miserere mei
quoniam in te confidit anima mea
et in umbra alarum tuarum sperabo
donec transeat iniquitas
3 clamabo ad Deum altissimum
Deum qui benefecit mihi
4 misit de caelo et liberavit me
dedit in obprobrium conculcantes me

DIAPSALMA

misit Deus misericordiam suam et veritatem suam
5 et eripuit animam meam de medio catulorum leonum
dormivi conturbatus
filii hominum dentes eorum arma et sagittae
et lingua eorum gladius acutus
6 exaltare super caelos Deus
et in omnem terram gloria tua

---

12. ※ tua: ÷ quae: *restituimus*; ※ tua ※ quae R | laudationis RF*; laudationes F²C | 13. deo RF²C; domino F*.

LVI. 1. ne disperdas RF; psalmus C | in tituli inscriptione RF; *om.* C | fugeret RF; fugisset C | 2. confidet RF* | 5. et (*1°*) RF; *om.* C | lingua R²FC; linguae R*.

Deest L.

12. uota ※ tua: ÷ quae: = Φ^P²G²; uota ※ tua ※ quae R; uota ※ tua: quae Φ^RGVP*Ψ^B; ÷ uota tua: quae Q²; uota tua ÷ quae: I; uota tua quae Q*G*, *rell. codd. et edd.* | laudationis = RF*MW Φ^PGKeɯ *cum LXX et Ro*; laudationes F², *rell. codd. et edd. cum hebr.*

13. de (*2°*)] a Ω^S *cum Ro* | placeam] F*; placeant F² | deo] domino F*Ψ^BΩ^S *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*) | in] *praem.* et Φ^P* (*ut vid.*).

LVI. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Mɑ | in f.] *praem.* psalmus 𝔰 | ne disp.] ne corrumpas 𝔰; psalmus C *Amiat.* (p*sal.); psalmus dauid ne perdas Q; + uel corrumpas V, *cf. a moz^c* | in tit. inscr. *om.* C *Amiat.* | inscriptioñ Φ^RU; inscriptionem Q𝔰𝔠 | fugiret MQW K; fugisset C *Amiat.* | saulis C; + regis israel 𝔢 | in speluncam GVD𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠.

2. confidet RF* | et] *sub* ÷ I.

3. mihi + diapsalma F*.

4. diabsalma FC; *om.* Q(*spat. vac. rel.*)WΦ^G*Ψ^BVΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | et] *sub* ÷ Ψ^B.

5. et] *sub* ÷ R²ΦK; *om.* CIV, *cf. hebr., Ro et He.* ¶ istud « et » Ieron. obelo prenotauit sed talia infinita in psalmodia remanserunt *Guill.* | fili Q* | linguae R*W; linguam Q.

6. et] *sub* ÷ IΦ^RG²VPG²KΨ^B | in omni terra MQ𝔞𝔣𝔤𝔢 *cum γ et He*; super omnem (*om.* Ω^S*) terram Ω^S *cum Ro, cf. infra v.* 12. ¶ hebr. et ant. et grecus habent « super » sicut et in ultimo uersu *Guill.* | gloriam tuam WUΨ^B* *cum αδ**.

---

12. ⟨in RI | 13. ⟨quoniam RI | ⟨et RC | ⟨ut RC.

LVI. (LV. Φ^P, *num. om.* IG*Ψ^BVΩ^M*𝔞) | 2. ⟨miserere (*1°*) RCI | ⟨quoniam RC | ⟨et RC | ⟨donec R | 3. ⟨clamabo RCI | ⟨deum (*2°*) R | 4. ⟨misit RCI | ⟨dedit RC | ⟨misit RCI | 5. ⟨et RC | ⟨dormivi R | ⟨filii RCI | ⟨et (*3°*) RC | 6. ⟨exaltare RCI | ⟨et RC.

7 laqueum paraverunt pedibus meis
et incurvaverunt animam meam
foderunt ante faciem meam foveam et inciderunt in eam
DIAPSALMA
8 paratum cor meum Deus paratum cor meum
cantabo et psalmum dicam
9 exsurge gloria mea exsurge psalterium et cithara exsurgam diluculo
10 confitebor tibi in populis Domine
psalmum dicam tibi in gentibus
11 quoniam magnificata est usque ad caelos misericordia tua
et usque ad nubes veritas tua
12 exaltare super caelos Deus
et super omnem terram gloria tua.

LVII. 1 IN FINEM NE DISPERDAS DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE
2 Si vere utique iustitiam loquimini
recta iudicate filii hominum
3 etenim in corde iniquitates operamini in terra
iniustitiam manus vestrae concinnant
4 alienati sunt peccatores a vulva
erraverunt ab utero locuti sunt falsa
5 furor illis secundum similitudinem serpentis
sicut aspidis surdae et obturantis aures suas

---

7. foueam RF²C; *om.* F* | inciderunt RF; incederunt C.
LVII. 2. fili R | 5. obturantis FC; obdurantes R.

Desunt LQ*(*a v.* 2, si uere).

7. et (*1°*)] *sub* ÷ R² | foueam *om.* F* Ψᴮ* *cum moz*ᶜ | et (*2°*)] *sub* ÷ I² | inciderunt CI | diaps.] Ψᴮ (*post* animam meam); diabsalma Q; *om.* IMWΦᴳ*VD Ωαgrelυgc.

8. dicam + domino Q²WUΨᴮ*ge *cum Ro, cf. ps.* 26, 6.

9. ÷ex : surge (*utr. loco*) I | ÷ex : surgam I | deluculo R*F*I; [··]lu[···] C.

10. domine *om.* R | psal.] *praem.* et F²M²Ψᴮ*V²(*in ras.*)DΩαelgc, *cf. ps.* 107, 4. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » neque grecus *Guill.*

12. gloriam tuam Ψᴮ*.

LVII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα | in finem *om.* Q; *praem.* psalmus g | perdas Q; corrumpas g; *praem.* corrumpas uel V, *cf.* α; + uel corrumpas Ωˢ | dauid *om.* W | in tit. inscr. *om.* Ωˢ | inscriptiõ M Φᴳ; inscriptionem gc; scriptione W*.

2. loquemini C* | recta] F*; recte F²Q²ΦᴾΨᴮ*VDΩαgelg *cum* α *et med*; recto Ψᴮ². ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « recta » grecus « rectitudines » *Guill.* | fili RI.

3. iniquitatis Q² | iniustitiam = RF CI *cum hebr. et LXX, cf. Ro*; iniusti(t)ias *rell. codd. et edd.* | concinnent Q²W.

5. simil.] multitudinem Ψᴮ | serpentes F* | sicuti I | aspidis] F*; asspidis G; aspidi F²; aspides Q²U* *cum Ro* | obturantis] G*; obthurantis elυ; opturantis Φᴾ; obturantes Q²Φᴳ* *cum Ro*; obdurantis G²; obdurantes R *cum* ζ *et moz.*

---

7. ⟨laqueum RCI | ⟨et RC | ⟨foderunt RCI | 8. ⟨paratum (*1°*) RCI | ⟨cantabo R | 9. ⟨exsurge (*1°*) RI | 10. ⟨confitebor RCI | ⟨psalmum RC | 11. ⟨quoniam RCI | ⟨et R C | 12. ⟨exaltare RCI | ⟨et RC.

LVII. (LVI. Φᴾ, *num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 2. ⟨si RCI | ⟨recta RC | 3. ⟨etenim RC | ⟨iniustitiam RC | 4. ⟨alienati RCI | ⟨erraverunt RC | 5. ⟨furor RCI | ⟨sicut RC.

6 quae non exaudiet vocem incantantium
et venefici incantantis sapienter
7 Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum
molas leonum confringet Dominus
8 ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens
intendit arcum suum donec infirmentur
9 sicut cera quae fluit auferentur
supercecidit ignis et non viderunt solem
10 priusquam intellegerent spinae vestrae ramnum
sicut viventes sicut in ira absorbet vos
11 laetabitur iustus cum viderit vindictam
manus suas lavabit in sanguine peccatoris
12 et dicet homo si utique est fructus iusto
utique est Deus iudicans eos in terra.

LVIII. 1 IN FINEM NE DISPERDAS DAVID IN TITULI INSCRIPTIONE QUANDO MISIT SAUL ET CUSTODIVIT DOMUM EIUS UT INTERFICERET EUM

2 Eripe me de inimicis meis Deus
et ab insurgentibus in me libera me

---

6. exaudiet RF; exaudiuit C | incantantis FC; incantantes R | 8. intendet F* | 10. absorbit R* | uos R*C; eos R^2F | 11. peccatoris R^2F^2C; peccatores F*; peccatorum R* | 12. dicit RF*.

LVIII. 2. deus RC; deus meus F.

Desunt LQ*(*usque ad v.* 12, terra).

6. ÷ ex : audit I; exaudiuit C *cum* γ | uenifici F*$Q^2\Phi^{v}$K | incantantes RQ^2 Φ^{RV}.

7. moles Ψ^{B*} | leonum] eorum Ω^{s*} | confregit Q^2 *cum* $\alpha\gamma$ *med.* ¶ ant. « confregit » alii « confringet » *Guill.*

8. deueniet $\mathfrak{a}$ | aquae F* *cum* δ *et He* | intendet F*G*K.

9. quae] aquae F* | ÷ super : cecidit ΦGΨ^{B}.

10. intelleg.] [···]gent C | rhamnum fgrelbȝc; rannum Ψ^{B}; rampnum I | sicut (2°)] M*; sic $M^2D\Omega$grȝc. ¶ ant. « sicut » *Guill.* | absorbet] Q^3; absorbit R*Q^2; obsorbet Ψ^{B}D *cum Ro* | uos = R*CI *cum LXX et med*; eos R^2, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR *et lucian.*).

11. uindictam] Q^3; *om.* Q^2; + impiorum F* *cum LXX et Ro* | lauauit F* | peccatorum R*Ψ^{B*} *cum Ro.*

12. dicit RF*Q^2 | iusto] Q^3; *om.* Q^2 | eos] *sub* ÷ CI.

LVIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | in fine Ω^{s}; *praem.* psalmus ȝ | perdas F; corrumpas ȝ; *praem.* corrumpas uel VΩ^{s}, *cf.* α | inscriptionem Mwȝc | et cust.] ad custodiendam W | ut interf. eum] in finem K; *om.* Ω^{s}; + et abiit W | interficerent Φ^{G*} | ∿ eum interf. Iȝc *Amiat.*

2. deus = RCI *cum LXX,* α *moz*^{c} *med*; deus meus *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He, cf. LXX* (*cod.* S).

---

6. ⟨quae RCI | ⟨et RC | 7. ⟨deus RCI | ⟨molas RC | 8. ⟨ad RCI | ⟨intendit RC | 9. ⟨sicut RI | ⟨supercecidit R | 10. ⟨priusquam RCI | ⟨sicut (*1°*) RC | 11. ⟨laetabitur RCI | ⟨manus RC | 12. ⟨et RCI | ⟨utique (2°) RC.

LVIII. (LVII. Φ^{P}, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*$\mathfrak{a}$) | 2. ⟨eripe RCI | ⟨et RC.

3 eripe me de operantibus iniquitatem
et de viris sanguinum salva me
4 quia ecce ceperunt animam meam
inruerunt in me fortes
5 neque iniquitas mea neque peccatum meum
Domine sine iniquitate cucurri et direxi
6 exsurge in occursum meum et vide
et tu Domine Deus virtutum Deus Israhel
intende ad visitandas omnes gentes
non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem

DIAPSALMA

7 convertentur ad vesperam
et famem patientur ut canes
et circuibunt civitatem
8 ecce loquentur in ore suo
et gladius in labiis eorum quoniam quis audivit
9 et tu Domine deridebis eos
ad nihilum deduces omnes gentes
10 fortitudinem meam ad te custodiam
quia Deus susceptor meus
11 Deus meus voluntas eius praeveniet me
12 Deus ostendet mihi super inimicos meos
ne occidas eos nequando obliviscantur populi mei
disperge illos in virtute tua
et depone eos protector meus Domine

---

7. conuertentur RC; conuertantur F | canes RI; canis F, *fortasse cum archetypo, cf. hebr. et LXX* | 11. uoluntas RFC *cum archetypo et ipso Hier., qui tamen in ep. 106 lectionem* misericordia *veriorem esse concedit* | 12. ostendit C.

Deest L.

5. mea *om.* Ω^{s} *cum* $\gamma\varepsilon$.

6. ÷ ex : surge I^{2}; surge : C (*sed nec* ※ *nec* ÷ *legitur, neque spatium sufficiens adesse vid.*) | et (2°)] *sub* ÷ Φ^{RG} | isrħ F; israel fgrelvsc; isrł $Q\Phi^{RG}\Psi^{B}V$ $D\Omega$ | omnibus + gentibus a | diabsalma CQ; *om.* $W\Phi^{G*}G^{*}VD\Omega$ *edd.*

7. conuertantur $FG^{*}e$ *cum Ro, cf. He* | uesperum Φ^{V*} *cum Ro* | fames Ψ^{B} | canis F *cum hebr., LXX et* δ | circuibunt] Q^{*}; circumibunt $Q^{2}W$.

8. et] *sub* ÷ I | audiuit + eos Ω^{s*}.

9. eos] *sub* ÷ R^{2}; + et re.

10. quia + tu U *cum Ro et He, cf. LXX* (*codd. lucian.*) | meus + es K^{2} Ω^{s}frelvsc *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106 et infra v.* 18. ¶ ant. non addunt « es » *Guill.*

11. uoluntas = RFCI *cum Hier. ep. 106*; misericordia *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He.* ¶ misericordia R^{2}.

12. ostendet = RFwc *cum LXX et* δ; ostendisti a; ostendit *rell. codd. et edd. cum Hier. ep. 106* | ne] nec Ψ^{B} | eos (*1°*) *om.* C*.

---

3. ⟨eripe RCI | ⟨et RC | 4. ⟨quia RCI | ⟨inruerunt RC | 5. ⟨neque (*1°*) RCI | ⟨domine RC | 6. ⟨exsurge RCI | ⟨et (2°) RC | ⟨intende RCI | ⟨non RC | 7. ⟨convertentur RCI | ⟨et (*1°*) R | ⟨et (2°) R | 8. ⟨ecce RI | ⟨et R | 9. ⟨et RCI | ⟨ad RC | 10. ⟨fortitudinem R CI | ⟨quia RC | 11. ⟨deus R(*signo K*)C | 12. ⟨deus RCI | ⟨ne RC | ⟨disperge RCI | ⟨et RC.

13 delictum oris eorum sermonem labiorum ipsorum
et conprehendantur in superbia sua
et de exsecratione et mendacio adnuntiabuntur 14 in consummatione
in ira consummationis et non erunt
et scient quia Deus dominatur Iacob finium terrae
DIAPSALMA
15 convertentur ad vesperam
et famem patientur ut canes
et circuibunt civitatem
16 ipsi dispergentur ad manducandum
si vero non fuerint saturati et murmurabunt
17 ego autem cantabo fortitudinem tuam
et exultabo mane misericordiam tuam
quia factus es susceptor meus
et refugium meum in die tribulationis meae
18 adiutor meus tibi psallam quia Deus susceptor meus es Deus meus misericordia mea.

LIX. 1 IN FINEM HIS QUI INMUTA-

---

14. scient RC; sciant F | diapsalma RF; *om.* C, *sed add. v. seq. post* canes | 15. conuertentur RC; conuertantur F | canes RC; canis F, *cf. supra v.* 7 | 17. exultabo RF; exaltabo I | misericordiam tuam FC; in misericordia tua R.

LIX. 1. his F; in his R; pro his C | inmutabuntur R(imm.)F; commotabuntur C.

Deest L.

13. sermonum W*Φ^{R} | exsecratione FQ^{2}Φ^{RGP}UGK*Ψ^{B}; exsaecratione C; execratione Q*K^{2}, *rell. codd. et edd.*

14. in cons.] *sub* ÷ Φ^{VP} | scient] Q*; sciant FIQ^{2}Φ^{RGV} *cum He* | dominatur = RFCQ^{2}Φ^{R} *cum LXX, γ med He et Hier. ep. 106*; dominator IΦ^{G}, *cf. hebr. et He* (*aliq. codd.*); dominabitur Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro* | finium = RFCI *cum hebr., LXX et Hier. ep. 106*; ÷ et: finium G^{2}; et finium G*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*) *et Hier. ep. 106* | diabsalma C(*post verbum* canes *v. seq.*)Q; *om.* MWΦ^{G}*Ψ^{B}VΩ *edd.*

15. conuertantur FQ* *cum Ro et He* | patiuntur Ψ^{B} | canis F *cum hebr., LXX et δ* | circuibunt] Q*; circumibunt Q^{2}WUg.

16. et] *sub* ÷ G^{2}; *om.* I *cum Ro et He* | murmurabant Φ^{G}*.

17. et *om.* Φ^{G}* | exult.] G*D*; exaltabo IG^{2}Ψ^{B}D^{2}afgreſs *cum moz^{x} med*; [···]ltabo C | misericordia (-am D*) tua Φ^{P}D; in misericordia tua RQ*Φ^{RGV}, *cf. ps.* 30, 8. ¶ ant. « in misericordia tua », alia littera sec. grecum « exultabo mane misericordiam tuam » id est exultando pronunciabo *Guill.*

18. adiut. meus] *sub* ÷ Φ$^{RVP^{2}}$G^{2} | es *om.* Φ^{R}Ψ$^{B^{2}}$ *cum He, cf. supra v.* 10.

LIX. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}q | in fin.] *praem.* psalmus ȝ | his] in his R; pro his CMWΦ^{P}GKVDgȝc, *cf. Ro* (*plur. codd.*); pro hiis Ω^{s}; pro iis ſreſv | qu(a)e W *Amiat.* | inmut.] M^{2} (in *in ras.*); co(m)mutabuntur WVDΩ^{s}g; commotabuntur CI *Amiat.*; mutabuntur U | in tit.] tituli I;

---

13. ⟨delictum RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RCI | ⟨adnuntiabuntur C | 14. ⟨in (*2°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 15. ⟨convertentur RCI | ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RC | 16. ⟨ipsi RCI | ⟨si RC | 17. ⟨ego RCI | ⟨et RC | ⟨quia RI | ⟨et R | 18. ⟨adiutor RI.

LIX. (LVIII. Φ^{P}, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*q).

BUNTUR IN TITULI INSCRIPTIONE
DAVID IN DOCTRINA [2] CUM SUCCENDIT SYRIAM MESOPOTAMIAM ET SYRIAM SOBA ET CONVERTIT IOAB ET PERCUSSIT VALLEM SALINARUM DUODECIM MILIA
[3] Deus reppulisti nos et destruxisti nos
iratus es et misertus es nobis
[4] commovisti terram et turbasti eam
sana contritiones eius quia commota est
[5] ostendisti populo tuo dura
potasti nos vino conpunctionis
[6] dedisti metuentibus te significationem
ut fugiant a facie arcus
DIAPSALMA
ut liberentur dilecti tui
[7] salvum fac dextera tua et exaudi me
[8] Deus locutus est in sancto suo
laetabor et partibor Sicima
et convallem tabernaculorum metibor
[9] meus est Galaad et meus ÷ est: Manasses
et Effraim fortitudo capitis mei

---

1. in tituli RF; testimonium C | in doctrina F; in doctrina sua C; in doctrinam R | syriam mesopotamiam R(syram)F; mesopotamiam syriae C | soba R; sobal F; sabba C | 4. turbasti FC; conturbasti R | 8. sicima FC; sicimam R.

Deest L.

testimonium CW, *cf. He*; *praem.* testimonium *Amiat.* | inscriptioñ Φ^{R}; inscriptionem Uȝc *cum LXX*; in W | ∽ inscr. tituli VD | dauid] *praem.* ipsi VDΩ^{s}gɛlc *cum α* | in doctrina = FQWΦ^{P}ΘKD *Amiat.*; in doctrina sua C; in doctrinam *rell. codd. et edd.*

2. cum] quando Q *cum He* | sẏriam (syram R) mesopotamiam et syriam (syrim R†) soba = RMG; syriam mesopotamiam et syriam (syria K) sobal FK; syriam mesopotamiae et syriam sobal ƒτ; mesopothamiam uel syriam sobal Ω^{s}; mesopotamiam syrie uel syriam et siriam sobal V; mesopotamiam syriae (siriae W, sirie ID) et syriam (siriam ID^{2}, sirie D*) sobal (sabal I, sabba C) CIWDg; mesopotamiam syriae et sobal ɛlυc; mesopotamiam syriam et sobal ȝ; mesopotamiam siriam sobal Q; mesopotamiam syriae sabaa *Amiat.*; syriam ΦU | et (*2°*) *om.* g | uallem] in uallem Φ^{P} *Amiat.*; edom in ualle IGVDΩ^{s}gȝ *cum hebr., Ro et He, cf. LXX* (*aliq. codd. lucian.*); idumaeam in ualle ƒτɛlυc | duod.] uiginti Ω^{s}.

3. nos (*2°*) *om.* Ψ^{B}* *cum He* | est (*2°*) K*.

4. turbasti = FCI *cum δ*; conturbasti *rell. codd. et edd.* | mota Q* *cum Ro.*

6. significatione F | diabsalma CQ; *om.* Φ^{G}*VDΩ *edd.* | tui + diapsalma Q^{2}.

7. saluum + me M^{2} *cum Ro.*

8. sicima = FC *cum LXX et δ*; sicimam RMQWΦ^{GV}UGKƒ; sicymam Φ^{R}; siccima I; siccimam Ψ^{B}Ω; sicchimam D; sichimam *rell. codd. et edd.* | uallem g.

9. est (*1°*) *om.* W, *cf. hebr.* | ÷ = RQΦ^{RGV}KΨ^{B}; *om. rell. codd. et edd.* | mannasses I; mannases R; manases CQ Φ^{P}* | efraim RF; ephraim Φ^{R}ΘgrɛlυȝC | iudas F *cum LXX et He.*

---

3. ⟨deus RCI | ⟨iratus RC | 4. ⟨commovisti RC | ⟨sana RC | 5. ⟨ostendisti RCI | ⟨potasti RC | 6. ⟨dedisti RCI | ⟨ut (*1°*) RC | ⟨ut (*2°*) RCI | 7. ⟨salvum RC | 8. ⟨deus RCI | ⟨laetabor RC | ⟨et (*2°*) RC | 9. ⟨meus (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.

Iuda rex meus 10 Moab olla spei meae
in Idumeam extendam calciamentum meum
mihi alienigenae subditi sunt
11 quis deducet me in civitatem munitam
quis deducet me usque in Idumeam
12 nonne tu Deus qui reppulisti nos
et non egredieris Deus in virtutibus nostris
13 da nobis auxilium de tribulatione
et vana salus hominis
14 in Deo faciemus virtutem
et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos

LX. 1 IN FINEM IN HYMNIS DAVID

2 Exaudi Deus deprecationem meam
intende orationi meae
3 a finibus terrae ad te clamavi
dum anxiaretur cor meum
in petra exaltasti me
deduxisti me 4 quia factus es spes mea
turris fortitudinis a facie inimici
5 inhabitabo in tabernaculo tuo in saecula
protegar in velamento alarum tuarum

DIAPSALMA

6 quoniam tu Deus meus exaudisti orationem meam
dedisti hereditatem timentibus nomen tuum
7 dies super dies regis adicies annos eius
usque in diem generationis et generationis

---

10. olla R; aula FC.
LX. 1. in hymnis R^{2}; in hymni R*; hymnis F; psalmus C | 6. deus meus RC *cum archetypo et ipso Hier. qui in ep. 106 vocem* meus *in latino additam esse adfirmat*; deus F *cum LXX et Ro.*

Deest L.

10. olla] *sub* ÷ $Q\Phi G^{2}K\Psi^{B}$; aula F CI *cum γδε* | mei F | idumaeam Φ^{p}𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; ydumeam Ω𝔞; idummeam R; idumea me F.
11. deducat (*2°*) F | idumaeam $F\Phi^{p}$ 𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; ydumeam Ω𝔞.
12. deus (*2°*) *om.* $M^{*}\Phi^{RGVP*}\Psi^{B*}$ *cum med* | nostris] tuis tuis C (*sic*).
13. et] quia 𝔣𝔯𝔷𝔠, *cf. ps.* 107, 13. ¶ hebr. et ant. interponunt « et » et non interponunt « quia » require infra CVII (*v.* 13) *Guill.* | homini F.
14. deduces Ψ^{B} *cum α* | nos *om.* F*.

LX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$𝔞 | in fin.] *praem.* psalmus 𝔷 | in hymnis] in hymni R*; hymnis F; psalmus C *Amiat.*; + psalmus $W\Omega^{s}$𝔤.
3. clamaui *om.* Ω^{s*} | ancxiaretur C IQ; anxieretur W; anxilaretur Φ^{R}.
5. ÷ in : habitabo $I^{2}G$ | diabsalma C Q; *om.* $W\Phi^{G*v}V\Omega$𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠.
6. meus *om.* $FIM^{*}\Omega^{s*}$𝔴 *cum hebr., LXX, Ro et He, cf. Hier. ep. 106* | orationes meas F *cum hebr. et LXX* | orationem] *in ras.* C^{2}; *om.* Ω^{M}.

⟨iuda RCI | 10. ⟨in RC | ⟨mihi RC | 11. ⟨quis (*1°*) RI | ⟨quis (*2°*) R | 12. ⟨nonne RI | ⟨et RC | 13. ⟨da RCI | ⟨et RC | 14. ⟨in RI | ⟨et RC.
LX. (LVIIII. Φ^{P}, *num. om.* $IG^{*}\Psi^{B}VD\Omega^{M*}$𝔞) | 2. ⟨exaudi RCI | ⟨intende RC | 3. ⟨a RCI | ⟨dum RC | ⟨in R | ⟨deduxisti RCI | 4. ⟨turris RC | 5. ⟨inhabitabo RCI | ⟨protegar RC | 6. ⟨quoniam RCI | ⟨dedisti RC | 7. ⟨dies (*1°*) RCI | ⟨usque RC.

[8] permanet in aeternum in conspectu Dei
misericordiam et veritatem quis requiret eius
[9] sic psalmum dicam nomini tuo in saeculum saeculi
ut reddam vota mea de die in diem.

LXI. [1] IN FINEM PRO IDITHUN PSALMUS DAVID
[2] Nonne Deo subiecta erit anima mea
ab ipso enim salutare meum
[3] nam et ipse Deus meus et salutaris meus
susceptor meus non movebor amplius
[4] quousque inruitis in hominem interficitis universi vos
tamquam parieti inclinato et maceriae depulsae
[5] verumtamen pretium meum cogitaverunt repellere
cucurri in siti
ore suo benedicebant et corde suo maledicebant
DIAPSALMA
[6] verumtamen Deo subiecta esto anima mea
quoniam ab ipso patientia mea
[7] quia ipse Deus meus et salvator meus
adiutor meus non emigrabo
[8] in Deo salutare meum et gloria mea
Deus auxilii mei et spes mea in Deo est

---

9. nomini FC; nomine R | in diem C *cum LXX*; in die RF.

LXI. 4. inruetis F | uniuersi uos F; uniuersos RC *cum Ro* | depulsae RF; inpulsae C.

Deest L.

8. quis requiret eius = RFCI, *cf. Ro* (quis req. eorum); quis requiret ei G*; eius quis requiret ei $Q^2W^2G^2$ (ei *sub* ÷); ei quis requiret ei G^3; eius quis requiret Q*W*, *rell. codd. et edd. cum med.*

9. nomine RQ* | in saeculum saeculi] *sub* ÷ Φ^{RV} | saeculi] *sub* ÷ $\Phi^{P}G^2$ Ψ^{B} | ut] et e | in diem] in die RF *cum* $\alpha\gamma\delta$ *moz*^{c}.

LXI. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$q | idithum Φ^{V}fg; iditun Q; iditum D; yditū Ω^{S} | ∼ psal. dauid in finem pro idithun ȝ.

2. enim] *sub* ÷ G^2; + erit Ω^{S}*.

4. inruetis FI(irr.) *cum* δ *moz*^{x} | uniu. uos] uniuerso uos Φ^{G}; uniuersos RCIV *cum Ro, cf. He* (*qui* uos *om.*) | macheriae RCQΦ^{R}UΨ^{B} | inpulsae CI *cum Ro.*

5. et *om.* R | diaps.] D (*post verbum* siti); diabsalma CQ; *om.* WΦ^{G}*GKΨ^{B}V Ωagrelbȝc.

6. subiecto QΨ^{B} | est F *cum* $\gamma\delta\epsilon\lambda$ *moz, cf. Ro* (erit) | ab *om.* Q^2.

7. quia] *sub* ÷ Φ | deus meus] *sub* ÷ $\Phi^{RGP}G^2$; *praem.* est Ω^{M} *cum Ro et He.*

8. est] *sub* ÷ Q$\Phi^{R2GVP2}G^2$.

---

8. ⟨permanet RCI | ⟨misericordiam RC | 9. ⟨sic RCI | ⟨ut RC.

LXI. (LX. Φ^{P}, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*q) | 2. ⟨nonne RI | ⟨ab R | 3. ⟨nam RC | ⟨susceptor RC | 4. ⟨quousque RCI | ⟨interficitis C | ⟨tamquam RC | 5. ⟨verumtamen RCI | ⟨cucurri RC | ⟨ore RC | 6. ⟨verumtamen RCI | ⟨quoniam RC | 7. ⟨quia RCI | ⟨adiutor RC | 8. ⟨in RCI | ⟨deus RC.

9 sperate in eo omnis congregatio populi
effundite coram illo corda vestra
Deus adiutor noster in aeternum
10 verumtamen vani filii hominum
mendaces filii hominum in stateris
ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum
11 nolite sperare in iniquitate
et rapinas nolite concupiscere
divitiae si affluant nolite cor adponere
12 semel locutus est Deus duo haec audivi
quia potestas Dei 13 et tibi Domine misericordia
quia tu reddes unicuique iuxta opera sua.

LXII. 1 PSALMUS DAVID CUM ESSET IN DESERTO IUDEAE
2 Deus Deus meus ad te de luce vigilo
sitivit in te anima mea
quam multipliciter tibi caro mea
3 in terra deserta et invia et inaquosa
sic in sancto apparui tibi
ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam

---

9. in eo F; in eum RC *cum Ro* | in aeternum R*C; in aeternum diapsalma R²(diabs.)F, *qui duplicem eiusdem vocis hebr. interpretationem praebere vid. De hoc loco minus perspicue, et fortasse seipsum tacite corrigens, scribit Hier. in ep. 106* : ergo, *in aeternum* obelus est | 12. dei RF; dei est I | 13. reddis C.

LXII. 1. iudeae R; iudaeae F; idumeae C | 3. inaquosa RC; inaquoso F | apparui tibi C *cum LXX*; apparuit tibi RF(apar.).

Deest L.

9. in eo] in eum RCI *cum Ro* | omnes R | deus] *praem.* quia M*Q²WUΨᴮ *cum Ro et Hier. ep. 106, cf. LXX (codd. lucian.)* | in aet.] *sub* ÷ Q*Φᴿᴾ²Ψᴮ *cum Hier. ep. 106*; + diapsalma FIMΦᴿᴳ²ᵛᴾUGK Ψᴮ²D, *cf. hebr. et LXX*; + diabsalma R²Q; + semper f.

10. in (*1°*) *om.* Φᴿ.

11. in iniquitatem Ψᴮ² *cum Ro*; iniquitate K; iniquitatem Ψᴮ*V *cum mozᶜ* | rapinas] Q*; in rapina* M*; in rapina Q²WU *cum hebr., LXX, α et He, cf. Ro* (in rapinas) | adfluant RF; fluant I *cum γδ moz, cf. He.*

12. dei + est IGKΨᴮ²VDΩafgɾelgc *cum Ro et He.* ¶ ant. non interponunt « est » neque grecus *Guill.*

13. domine *om.* F* | misericordia + tua Φᴳ* | reddis CIGα *cum γ* | iuxta] secundum R *cum Ro et He* | sua] tua [b.

LXII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα | psal.] laus Ωˢ; *praem.* in finem Φᴾ | iudeae = RM WGK *cum hebr. et LXX*; iudaeae Fg; idumeae CQΦᴿᴳᴾUDf *cum Ro, cf. LXX (codd.* BR); idumee Φᵛ; idumaeae ɾelbgc; ydumeę V; ydumee Ωˢ; idomae *Amiat.*; idumea I.

2. in] *sub* ÷ I.

3. in] *sub* ※ G² (*pro* ※ terra : *ut vid.*) | deserta] *sub* ÷ Φᴿᴳ²ᵛᴾ²G² | et (*1°*) *om.* VΩˢg *cum med.* ¶ interponitur sec. hebr. et ant. et Ieron. et grecum hec coniunctio « et » *Guill.* | inuia] *praem.* in R *cum Ro* | et (*2°*) + in M*Q²(*om.* Q³) WU *cum Ro* | inaquoso FΦᵛ* *cum Ro* | apparuit RΦᴿᴳΨᴮ *cum mozˣ*; aparuit F | tuam (*1°*) *om.* F*.

---

9. ⟨sperate RCI | ⟨effundite RC | ⟨deus RC | 10. ⟨verumtamen RCI | ⟨mendaces RC | ⟨ut RC | 11. ⟨nolite RCI | ⟨et RC | ⟨divitiae RC | 12. ⟨semel RI | ⟨quia R | 13. ⟨quia R.

LXII. (LXI. Φᴾ, LXIII. R*, *num. om.* IWG*Ψᴮ*VDΩᴹ*α) | 2. ⟨deus (*1°*) RCI | ⟨sitivit RC | ⟨quam RC | 3. ⟨in RCI | ⟨sic RC | ⟨ut RC.

4 quoniam melior est misericordia
tua super vitas
labia mea laudabunt te
5 sic benedicam te in vita mea
in nomine tuo levabo manus
meas
6 sicut adipe et pinguidine repleatur anima mea
et labia exultationis laudabit os
meum
7 si memor fui tui super stratum
meum
in matutinis meditabar in te
8 quia fuisti adiutor meus
et in velamento alarum tuarum
exultabo
9 adhesit anima mea post te
me suscepit dextera tua
10 ipsi vero in vanum quaesierunt
animam meam
introibunt in inferiora terrae
11 tradentur in manus gladii
partes vulpium erunt
12 rex vero laetabitur in Deo
laudabitur omnis qui iurat in eo
quia obstructum est os loquentium iniqua.

LXIII. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID
2 Exaudi Deus orationem meam
cum deprecor
a timore inimici eripe animam
meam
3 protexisti me a conventu malignantium
a multitudine operantium iniquitatem

---

4. super uitas RC; super uita F | 6. et pinguidine RF; et inpinguidine I; et inpinguine C | 7. si RI; sic F | super F; supra RC | meditabar R *cum LXX*; meditabor FC | 12. laudabitur omnis qui iurat RF(omnes); laudabuntur omnes qui iurant I.

Deest L.

4. super uita FΨ^{B}* *cum δ, cf. Ro.*

5. in nomine = RFCI^{2} *cum hebr., LXX et He*; ÷ et: in nomine Q^{2}Φ^{R2GVP} G^{2}KΨ^{B}; et in nomine I*Q*Φ^{R}*G*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R).

6. pinguidine = RFMQWΦ^{RG}UG; inpinguidine I; inpinguine C; pinguedine *rell. codd. et edd.* | labia] Ψ^{B}*; labiis Ψ^{B2}VDΩ *edd. cum He.* ¶ Ieron. et noui habent « labiis » ant. quidam « labia » *Guill.*

7. si] sic FΨ^{B}Ω^{S}𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰 *cum Ro.* ¶ non est ibi « sic » sed « si » *Guill.* | supra RC *cum γε* | meditabar = R *cum LXX*; meditabor *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

9. suscipit C.

10. inferiorem Q; inferiorę K | terra Φ^{G}.

12. deo] domino F *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR); + et Ω^{M} | laudabitur omnis qui iurat = RM^{3}Φ^{RGV} *cum hebr., LXX, αγδ moz et He*; laudabitur omnes qui iurat FM*; laudabuntur omnis qui iurat Q*; laudabuntur omnes qui iurant M^{2} Q^{2}, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « laudabitur omnis qui iurat » sic uidelicet in singulari habent hebr. et ant. et Ieron. et grecus *Guill.* | quia — iniqua] *sub* ÷ IΦ^{P}G^{2}.

LXIII. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | in fine Ω^{S} | ∾ ps. dauid in finem 𝔰.

---

4. ⟨quoniam RCI | ⟨labia RC | 5. ⟨sic RCI | ⟨in (2°) RC | 6. ⟨sicut RI | ⟨et (2°) RC | 7. ⟨si RCI | ⟨in (1°) RC | 8. ⟨quia C | ⟨et RCI | 9. ⟨adhesit RC | ⟨me RC | 10. ⟨ipsi RC I | ⟨introibunt RC | 11. ⟨tradentur RC | ⟨partes R | 12. ⟨rex RI | ⟨laudabitur R | ⟨quia R.

LXIII. (LXII. Φ^{P}, LXIIII. Φ^{V}*, *num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨exaudi RCI | ⟨a RC | 3. ⟨protexisti RCI | ⟨a (2°) RC.

4 quia exacuerunt ut gladium linguas suas
intenderunt arcum rem amaram
5 ut sagittent in occultis inmaculatum
6 subito sagittabunt eum et non timebunt
firmaverunt sibi sermonem nequam
narraverunt ut absconderent laqueos
dixerunt quis videbit eos
7 scrutati sunt iniquitates
defecerunt scrutantes scrutinio
accedet homo et cor altum 8 et exaltabitur Deus
sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum
9 et infirmatae sunt contra eos linguae eorum
conturbati sunt omnes qui videbant eos
10 et timuit omnis homo
et adnuntiaverunt opera Dei
et facta eius intellexerunt
11 laetabitur iustus in Domino et sperabit in eo
et laudabuntur omnes recti corde.

LXIIII. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID ※ CANTICUM : HIEREMIAE ET AGGEI DE VERBO PEREGRINATIONIS QUANDO INCIPIEBANT PROFICISCI

LXIII. 8. et RF; *om.* C | 11. sperauit RC.

LXIIII. 1. aggaei F; accei R; ezechiel I | de uerbo peregrinationis RF; de populo transmigrationis I | quando incipiebant F; quando incipiebat R; cum inciperent I.

Deest L.

4. quia] qui M*Qɾɯ *cum hebr., LXX et* α.

6. sagittabant Q* | absconderunt M* (*ut vid.*)Q* | uidebat Q*.

7. defecerunt] *praem.* et F *cum* δ | scrutinia α | accedit MW* *cum Ro*; accedat Ω^{M} | et] Ψ^{B*}; ad Ψ^{B2}DΩgreſȝc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. cum greco interponunt « et » neque habent « ad » sed glossa « ad » *Guill.*

8. et *om.* CI.

9. et *om.* Ω^{s}.

10. et (2°) *om.* α.

11. sperauit RCG*V.

LXIIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$α | in fine R | psalmus *om.* D* (*ut vid.*); + cantici ϱ | ∼ ps. dauid in finem ȝ | ※ = R *cum vers. syro-hexapl.*; *om. rell. codd. et edd.* | ∼ canticum dauid D | cantic. — proficisci] cum cepisset proficisci a terra repromissionis Q; canticum ɯ; *om.* ſr | hier. et agg.] aggaei ieremiae et ezechiel I; aggei ihe. uel ezech. Ω^{s} | hieremie V^{2}; hierimiae R; hierimie FV*; heremię I; ieremiae ge; ieremie D | et ag.] *om.* M^{2} | aggaei F; aggey D; accei R; ezechiel I *cum LXX et Ro*; ezechielis ȝc; iezechielis ϱ; ezechiae e | de] ex ȝ; *om.* eſc | uerba peregrinationis W; uerbo transmigrationis V; populo transmigrationis Igeſȝc *cum Ro*; uerbo peregrinationis uel de populo transmigrationis Ω^{s} | quando] cum IVΩ^{s}ϱȝc | incipiebat R; inciperent IVϱȝc; inciperet Ω^{s} | prof.] exire ȝc.

---

4. ⟨quia RCI | ⟨intenderunt RC | 5. ⟨ut RC | 6. ⟨subito RCI | ⟨firmaverunt RC | ⟨narraverunt RCI | ⟨dixerunt RC | 7. ⟨scrutati RCI | ⟨defecerunt RC | ⟨accedet RCI | 8. ⟨sagittae RC | 9. ⟨et RC | ⟨conturbati RCI | 10. ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RI | ⟨et (*3°*) RC 11. ⟨laetabitur RCI | ⟨et (*2°*) RC.

LXIIII. (LXIII. Φ^{P}U, *num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}α).

[2] Te decet hymnus Deus in Sion
et tibi reddetur votum in Hierusalem
[3] exaudi orationem ad te omnis caro veniet
[4] verba iniquorum praevaluerunt super nos
et impietatibus nostris tu propitiaberis
[5] beatus quem elegisti et adsumpsisti
inhabitabit in atriis tuis
replebimur in bonis domus tuae
sanctum est templum tuum [6] mirabile in aequitate
exaudi nos Deus salutaris noster
spes omnium finium terrae et in mari longe
[7] praeparans montes in virtute tua
accinctus potentia
[8] qui conturbas profundum maris
sonum fluctuum eius
turbabuntur gentes [9] et timebunt
qui inhabitant terminos a signis tuis
exitus matutini et vespere delectabis
[10] visitasti terram et inebriasti eam
multiplicasti locupletare eam
flumen Dei repletum est aquis
parasti cibum illorum
quoniam ita est praeparatio eius
[11] rivos eius inebria
multiplica genimina eius
in stillicidiis eius laetabitur germinans
[12] benedices coronae anni benignitatis tuae
et campi tui replebuntur ubertate
[13] pinguescent speciosa deserti
et exultatione colles accingentur

3. ueniet R^2FC; ueniat R* | 9. terminos RF; terminos terre C (*sed* terre *partim in ras.*).

Deest L.

2. hymnum F* *cum* $\gamma\delta^2\varepsilon\zeta$ | syon D $\Omega\mathfrak{a}$ | redditur R^2 (*in ras.*) *cum* δ | in hier.] *sub* ÷ R^2CI$\Phi^{VP^2}G^2$ (*sed* : *post* in) | hierlem f; hierim Ψ^B; hier$\bar{}$ Q; iherusalem $\mathfrak{a}$; ihrim G; ierusalem grelvȝc; ierlm VDΩ.

3. orationem = RFCI *cum hebr., ε et He, cf. LXX* (*codd.* SR); orationem ÷ meam : G^2; orationem meam G*, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | ueniat R*Q* *cum He.*

5. absumpsisti R*.

6. deus *om.* Φ^G | in *om.* Ψ^B* | mare R^1 (a *corr.*).

7. potentiam Φ^G.

8. fluctum I; fructuum F *cum* γ.

9. inhabitant = RFCI$M^2Q^2W\Phi^{P*}U$ G^2 *cum* $\delta^2\varepsilon\zeta$ *moz*^{x}; habitant M*Q*Φ^{P^2}G*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | terminos + ÷ terrae : I *cum Ro*; + ter*re* C | matutinis Ψ^B* | uesperi $\mathfrak{a}$; uesperae rew *cum LXX.*

11. inebria] Ψ^B*; inebrians Ψ^{B^2}DΩ rȝ*(*calamo corr.*) *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « inhebria » *Guill.* | stilicidiis QK* | eius] suis I *cum Ro*; *om.* Ω^s.

13. pinguiscent FQ* | exultationes F *cum* α.

2. ⟨te RCI | ⟨et RC | 3. ⟨exaudi RCI | 4. ⟨verba RCI | ⟨et RC | 5. ⟨beatus RCI | ⟨inhabitabit RC | ⟨replebimur RCI | ⟨sanctum RC | 6. ⟨exaudi RCI | ⟨spes RC | 7. ⟨praeparans RCI | 8. ⟨qui RC | ⟨sonum RC | ⟨turbabuntur RCI | 9. ⟨qui RC | ⟨exitus RC | 10. ⟨visitasti RCI | ⟨multiplicastiRC | ⟨flumen RCI | ⟨parasti RC | ⟨quoniam R | 11. ⟨rivos RC I | ⟨multiplica R | ⟨in RC | 12. ⟨benedices RI | ⟨et R | 13. ⟨pinguescent RCI | ⟨et RC.

14 induti sunt arietes ovium
et valles abundabunt frumento
clamabunt etenim hymnum dicent.

LXV. 1 IN FINEM CANTICUM PSALMI RESURRECTIONIS
Iubilate Deo omnis terra
2 psalmum dicite nomini eius
date gloriam laudi eius
3 dicite Deo quam terribilia sunt opera tua Domine
in multitudine virtutis tuae mentientur tibi inimici tui
4 omnis terra adorent te et psallant tibi
psalmum dicant nomini tuo
DIAPSALMA
5 venite et videte opera Dei
terribilis in consiliis super filios hominum
6 qui convertit mare in aridam
in flumine pertransibunt pede
ibi laetabimur in ipso
7 qui dominatur in virtute sua in aeternum
oculi eius super gentes respiciunt
qui exasperant non exaltentur in semetipsis
DIAPSALMA
8 benedicite gentes Deum nostrum
et auditam facite vocem laudis eius
9 qui posuit animam meam ad vitam
et non dedit in commotionem pedes meos

LXV. 1. in finem canticum psalmi resurrectionis RF; psalmus dauid C | 4. adorent ... psallant ... dicant FC; adoret ... psalat ... dicat R | 7. in aeternum] *sub* ※ R, *erronee, ut vid.* | diapsalma RF; *om.* C | 9. in commotionem C; in commotione F^2; in commutatione R*; in commutione R^2; commotione F*.

Deest L.

14. abundant F *cum* ε | frumenti K*.

LXV. 1. in fin. — res.] in finem psalmus dauid ƒτ; psalmus dauid CQW *Amiat.*; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$; *praem.* psalmus ȝ | canticum psalmus K; psalmi canticum G; psalmus dauid canticum ID | resurrectionis] *sub* ÷ R^2.

2. laudis ƒ.

3. domine] *sub* ÷ $R^2Q^2\Phi^{R^2GVP}G^2K\Psi^{B}$ | in multitudines F*.

4. adorent = FCI *cum hebr., LXX et* γδ; adorat Q*; adoret Q^2, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | te + deus Ω^{S} | psallant = FCI *cum hebr., LXX et* γδ; psalat R; sallat Φ^{G}; psallat *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* | dicant = FCI *cum hebr., LXX et* $\gamma\delta^2$; dicat *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* | diab C; *om.* IM $W\Phi^{G}VD\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$.

5. super filiis Q*$\mathfrak{a}$ *cum He.*

6. qui] *sub* ÷ $\Phi^{RGVP^2}G^2$ | in flumina Φ^{R*}; et flumine R, *cf. Ro.*

7. in aet.] *sub* ※ $RCQ\Phi^{RG^2VP}G$ | in semetipsos F | diabsalma Q; *om.* $CIW\Phi^{G*P}\Psi^{B*}VD\Omega$ *edd.*

8. deum] dominum Ω^{M*}.

9. in commutionem U; in commotione (commut. R)R^2F^2 *cum He*; commotione F*; in commutatione R*.

---

14. ⟨induti RCI | ⟨et RC | ⟨clamabunt RC.

LXV. (LV. R, LXIIII. Φ^{P}, LXX. Φ^{V*}, *num. om.* $IQG*\Psi^{B}VD\Omega^{M*}\mathfrak{a}$) | 1. ⟨iubilate RCI | 2. ⟨psalmum RC | ⟨date RC | 3. ⟨dicite RCI | ⟨in RC | 4. ⟨omnis RCI | ⟨psalmum RC | 5. ⟨venite RCI | ⟨terribilis RC | 6. ⟨qui RCI | ⟨in (2°) RC | ⟨ibi R | 7. ⟨qui RCI | ⟨oculi RC | ⟨qui RC | 8. ⟨benedicite RCI | ⟨et R | 9. ⟨qui RI | ⟨et RC.

10 quoniam probasti nos Deus
igne nos examinasti sicut examinatur argentum
11 induxisti nos in laqueum
posuisti tribulationes in dorso nostro
12 inposuisti homines super capita nostra
transivimus per ignem et aquam
et eduxisti nos in refrigerium
13 introibo in domum tuam in holocaustis
reddam tibi vota mea 14 quae distinxerunt labia mea
et locutum est os meum in tribulatione mea
15 holocausta medullata offeram tibi cum incensu arietum
offeram tibi boves cum hircis

DIAPSALMA

16 venite audite et narrabo omnes qui timetis Deum
quanta fecit animae meae
17 ad ipsum ore meo clamavi
et exaltavi sub lingua mea
18 iniquitatem si aspexi in corde meo non exaudiat Dominus
19 propterea exaudivit Deus
adtendit voci deprecationis meae
20 benedictus Deus qui non amovit orationem meam
et misericordiam suam a me.

---

15. cum incenso RF | diapsalma R^2FC(diab.); *om.* R* | 17. exaltaui FC; exultaui R | 18. exaudiat R; audiat F; exaudiet C | dominus RF; deus C | 19. deus RF; dominus C.

Deest L.

10. argento W*.

11. nos *om.* WΨ^{B} | in laqueo U*.

12. hominem F *cum* δεζ | in refrigerio Q* *cum moz*$^{\chi}$.

15. holocausta *om.* Q | tibi] *sub* ÷ Φ^{P2} | incensu = CIWΦUG*KΨ^{B}α *cum Hier. ep. 106*; incensum M*Q; incenso M^2G^2, *rell. codd. et edd.* | off. tibi (2°) *om.* Φ^{V} | diab C; *om.* R*QWΦ^{G}*VDΩαg relbʒc.

16. audite] *praem.* et e.

17. ad] *sub* ÷ IΦ^{RGVP2} | ori M*Q Φ^{RG}. ¶ sec. antiquiores ibi est « ori » qui in ablatiuo tercie declinacionis in substantiuis utuntur duplici terminacione uidelicet « e » uel « i » *Guill.* | exaltaui] Ψ^{B}*; exultaui RWΦ^{P}GΨ^{B2}VDΩαIg *cum* $\alpha^2\varepsilon$ *moz med.*

18. exaudiat = Rw *cum LXX*, γε *et He*; audiat F *cum* δ; exaudiet M^2(et *in ras.*), *rell codd et edd cum Ro* | dom.] deus CI *cum Ro.*

19. exaudiet Ω^{s} | deus] dominus C IG* | adtendet Q*; et a(d)tendit MQ^2 WΦ^{P}UGKΨ^{B}VDΩαgrelbʒc *cum He, cf. LXX* (*cod.* R) *et Ro.* ¶ hebr. et ant. non interponunt « et » neque grecus *Guill.* | uoci] Q*; uoce R; uocem Q^2WK *cum He.*

20. deus] dominus F* *cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*) | amouit] M^2 (it *in ras.*); amouet Φ^{V}.

---

10. ⟨quoniam RCI | ⟨igne RC | ⟨sicut R | 11. ⟨induxisti RCI | ⟨posuisti RC | 12. ⟨inposuisti RC | ⟨transivimus RCI | ⟨et (2°) RC | 13. ⟨introibo RCI | ⟨reddam RC | 14. ⟨et RCI | 15. ⟨holocausta RCI | ⟨offeram (2°) RC | 16. ⟨venite RCI | ⟨quanta RC | 17. ⟨ad RCI | ⟨et R | 18. ⟨iniquitatem RCI | 19. ⟨propterea RCI | ⟨adtendit RC | 20. ⟨benedictus RCI | ⟨et RC.

LXVI. [1] IN FINEM IN HYMNIS PSALMUS CANTICI
[2] Deus misereatur nostri et benedicat nobis
inluminet vultum suum super nos et misereatur nostri
DIAPSALMA
[3] ut cognoscamus in terra viam tuam
in omnibus gentibus salutare tuum
[4] confiteantur tibi populi Deus
confiteantur tibi populi omnes
[5] laetentur et exultent gentes
quoniam iudicas populos in aequitate
et gentes in terra diriges
DIAPSALMA
[6] confiteantur tibi populi Deus
confiteantur tibi populi omnes
[7] terra dedit fructum suum
benedicat nos Deus Deus noster
[8] benedicat nos Deus
et metuant eum omnes fines terrae.

LXVII. [1] IN FINEM DAVID PSALMUS CANTICI
[2] Exsurgat Deus et dissipentur inimici eius
et fugiant qui oderunt eum a facie eius
[3] sicut deficit fumus deficiant
sicut fluit cera a facie ignis
sic pereant peccatores a facie Dei

LXVI. 5. diapsalma FC(diab.); *om.* R | 8. nos R; nobis F; *om.* C.
LXVII. 3. defecit FC, *fortasse cum archetypo, cf. ps.* 83, 3.

Deest L.

LXVI. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹᾳ | in fine R; *om.* U | in (*2°*) *om.* Φᴿᴳⱽ | psal. cant.] psalmus cantici dauid MWVDΩˢfgreɬbȝc *cum δζ moz*; psalmus dauid cantici K; cantic̄ psal. dauid Q; psalmus dauid W *Amiat.* | ∼ ps. cant. dauid in fin. in hym. ȝ.

2. nobis] nos R *cum Ro* | illuminat V | et mis. nostri] *sub* ÷ IQΦᴿ²ᴳⱽKGΨᴮ (*sed in* Φᴿ²ᴳKΨᴮ : *post* et) | nostri] R*; nobis R² *cum Ro* | diaps.] U (*post* tuum *v. seq.*); diā[.] C; *om.* IMQΦᴳ*KΨᴮVD Ωagreɬȝc.

3. in terram Φᴳ.

5. diriges] U*; dirigis ΦᴾU²ΨᴮDΩ *edd.* ¶ ant. et hebr. sec. quod LXX interpretantur illud habent in futuro « diriges » *Guill.* | diabsalma CQ; *om.* RW Φᴳ*KVDΩ *edd.*

6. populi (*1°*) + omnes Ωᴹ*.

8. benedicat] *praem.* et C | nos] nobis F *cum ε et He*; *om.* CΨᴮ *cum δ** | metuent Q*.

LXVII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹᾳ | dauid *om.* WΦᴾ; *praem.* ipsi elbc | ∼ psalmus dauid cantici M; ∼ psalmus cantici (ipsi) dauid IQVDΩˢfgreɬc | ∼ psalmus cantici dauid in finem ȝ.

2. oderant Φᴳ*.

3. defecit FCIQ*ΦᴾKVΩᴹ *cum Ro.* ¶ « defecit » sec. antiquiores uel « deficit » sec. satis ant. et Ieron. *Guill.* | fluet I *cum γ*; pluit V | caera FCWΦᴾK | sic] *sub* ÷ Φᴾ², *cf. vers. syro-hexapl.*

LXVI. (LVI. Φᴳ, LXV. Φᴾ, LXXI. U, *num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*ᾳ) | 2. ⟨deus RCI | ⟨inluminet RC | 3. ⟨ut RCI | ⟨in (*2°*) RC | 4. ⟨confiteantur (*1°*) RCI | ⟨confiteantur (*2°*) RC | 5. ⟨laetentur RCI | ⟨quoniam RC | ⟨et RC | 6. ⟨confiteantur (*1°*) RCI | ⟨confiteantur (*2°*) RC | 7. ⟨terra RC | ⟨benedicat RCI | 8. ⟨et RC.

LXVII. (LXVI. Φᴾ, LXVIII. Ψᴮ², LXXII. U, *num. om.* IQG*Ψᴮ*VDΩᴹ*ᾳ) | 2. ⟨exsurgat RCI | ⟨et (*2°*) RC | 3. ⟨sicut (*1°*) RCI | ⟨sicut (*2°*) R | ⟨sic RC.

[4] et iusti epulentur
exultent in conspectu Dei
delectentur in laetitia
[5] cantate Deo psalmum dicite nomini eius
iter facite ei qui ascendit super occasum Dominus nomen illi
et exultate in conspectu eius
turbabuntur a facie eius
[6] patris orfanorum et iudicis viduarum
Deus in loco sancto suo
[7] Deus inhabitare facit unius moris in domo
qui educit vinctos in fortitudine
similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulchris
[8] Deus cum egredereris in conspectu populi tui
cum pertransieris in deserto

DIAPSALMA

[9] terra mota est etenim caeli distillaverunt
a facie Dei Sinai a facie Dei Israhel
[10] pluviam voluntariam segregabis Deus hereditati tuae

---

4. laetitia RF; laetitia diapsalma I | 5. nomen RF²I; nomen est F* | et exultate FC; exultate R | 6. patris RF*; patres F²C | iudicis R; iudices FC | 7. in domu C.

Deest L.

4. et] *sub* ÷ Φ^{P2} | aepulentur RFC IM*Φ^{RP}K | exult.] *praem.* et $\Phi^{GP}\Psi^{B2}$VD Ω *edd. cum* α^2 *moz*^{c} | delect.] *praem.* et F²M*Q²WUGKΨ^{B2}VDΩ *edd. cum hebr., βδ moz et He.* ¶ ant. coniunctiones pretermittunt ut dicendi modus plus delectet. simile supra X^{o} psalmo (*v.* 7) *Guill.* | laetitia + diapsalma IΦ^{P}G² *cum γ.*

5. faciet F* *cum δ* | nomen + est F*V *cum Ro* | et = FC(*ut vid.*)IQ²WΦ^{P}G K²Ψ^{B} *cum hebr., LXX, γδ et He; om.* Q*K*, *rell. codd. et edd. cum Ro* | turb. — eius] *sub* ÷ IΦ(*sed in* Φ^{G} : *post* turb.)G.

6. patris] F*; patres F²CQΦ *cum* $\alpha^2\varepsilon$ *moz* | iudices FCQ*Φ^{RGV} *cum* $\alpha^2\varepsilon$ *moz.* ¶ sec. hebr. « exultate coram eo patri pupillorum et defensori uiduarum » sic ergo Ieron. corrigens edicionem LXX quod non erat in hebreo et sensum turbabat uidelicet « turbabuntur a facie eius » obelo prenotauit. quia tamen hoc in latino remansit sic fuit intelligendum hoc quod quidam habent ant. sic « patres orphanorum et iudices uiduarum » *Guill.*

7. deus] dominus W | inhabitare] *praem.* qui K²VDΩagɛlvgc *cum Ro.* ¶ non est interponendum quod dicitur « qui » *Guill.* | unius morum Ψ^{B}* | domu CQ* Φ^{V} | qui] *sub* ÷ G² | educet C *cum γ* | inhabitant Ω^{M} *cum γ.*

8. egredireris CI; egredieris QWΦ GKe *cum Ro.* ¶ « cum egredieris » *Guill.* | pertransiris R; pertransires VDΩ^{s}agrlv gc. ¶ « cum pertransieris » *Guill.* | in deserto] Q*; in desertum M*Q²WΦG*Kf, *cf. Ro* (per desertum) *et He.* ¶ « in desertum » *Guill.* | diabsalma CQ; *om.* W Φ^{G*V}VDΩagrelvgc.

9. ÷ etenim : Φ^{P}; et ÷ enim : Φ^{RG2V} G | caeli *om.* Ω^{s} | destillauerunt R | synai Φ^{P}DΩ^{Ma}; synay Ω^{s}; sinai* C* | a fac. dei isr.] *sub* ÷ Φ | israel fgrelvgc; isrl M QΦ^{RGV}GΨ^{B}VDΩ.

---

4. ⟨et RI | ⟨exultent RC | ⟨delectentur R | 5. ⟨cantate RI | ⟨iter R | ⟨et RCI | ⟨turbabuntur RC | 6. ⟨patris RC | ⟨deus RI | 7. ⟨deus RC | ⟨qui RCI | ⟨similiter RC | 8. ⟨deus RCI | ⟨cum (*2°*) RC | 9. ⟨terra RCI | ⟨a (*1°*) RC | 10. ⟨pluviam RCI.

et infirmata est
tu vero perfecisti eam
11 animalia tua habitant in ea
parasti in dulcidine tua pauperi Deus
12 Dominus dabit verbum evangelizantibus virtute multa
13 rex virtutum dilecti ※dilecti:
et speciei domus dividere spolia
14 si dormiatis inter medios cleros
pinnae columbae deargentatae
et posteriora dorsi eius in pallore auri
15 dum discernit Caelestis reges super eam
nive dealbabuntur in Selmon
16 mons Dei mons pinguis
mons coagulatus mons pinguis
17 ut quid suspicamini montes coagulatos
mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo
etenim Dominus habitabit in finem
18 currus Dei decem milibus multiplex
milia laetantium Dominus in eis in Sina in sancto
19 ascendisti in altum cepisti captivitatem
accepisti dona in hominibus
etenim non credentes inhabitare Dominum

---

11. habitant RF*; habitabunt F^2C | 14. auri RF^2C; auri diapsalma F* | 15. reges RFI^2; regis I* | 17. habitauit F*.

Deest L.

10. et] *sub* ÷ G^2; *om.* Q* | tu] *sub* ÷ Φ^{v2p} | uero] *sub* ÷ $\Phi^{RG}G^2$ | eam] *sub* ÷ $\Phi^{p2}G^2$.

11. habitant = RF*Q(ab.)$\Phi^{RG}\Psi^{B*}$; habitabunt $F^2\Psi^{B2}$, *rell. codd. et edd., cf. Ro* (inhabitabunt) | ※prae : parasti I | dulcidine = RF*CIM*; dulcedine F^2M^2, *rell. codd. et edd.*

12. uerbum] uirtutem Ω^s | multa + diapsalma Φ^p.

13. uirtutium F*C *cum* γ | ※ = R CMQ$\Phi^{RGP}G^2$ *cum Aug. in loc.*; ÷ Φ^v; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | dilecti (2°)] Q*; dilecte Q^2 | spolia + diapsalma Φ^p.

14. pinnae col. dearg.] *sub* ÷ K | pinnae = RF*CM*Q*(-ne)W; penn(a)e $F^2M^2Q^2$, *rell. codd. et edd.* | dorsi] *sub* ÷ I; *om.* Ω^M | eius] ei Ψ^B | auri + diapsalma F*IMΦ^pU *cum LXX.*

15. caelestes Φ^p | regis I*M*QW Φ^{RG2}(*in ras.*)^{v}UK*. ¶ ant. habent « regis » sed non uideo sensum uel congruitatem maxime cum Ieron. habeat ex hebreis « dum discernit omnipotens reges » *Guill.* | eam] terram R *cum* $\gamma\varepsilon\zeta$ *moz*^{x}.

16. mons dei mons ping. *om.* Φ^{p*} | coagolatus I; cuagulatus Ψ^B; coaculatus FM*; coacolatus Q.

17. coagolatos I; coaculatos F^2Q^2; coacolatos Q*; coagulatus WΦ^{R*}K*Ψ^B; coaculatus F*M* | habitabit] Ψ^{B*}; habitauit F*Q*(ab.)Ψ^{B2} | in finem] *sub* ÷ Φ^{RG2vp}; + diapsalma Φ^pG^2.

18. currus] *sub* ÷ I^2 | sina in] R* F*M*; syna in DΩ; sinai in R^2F^2WU G*(*ut vid.*)Kfgrelv; synai in Φ^pa; sinai M^2V. ¶ hebr. et grecus secundo apponunt « in » cum latino. quidam tamen ant. habent « sinai » *Guill.*

19. habitare R *cum He.* ¶ ant. « habitare » *Guill.* | dom.] dn̄m F^2 (nm *in ras.*).

⟨et R | ⟨tu C | 11. ⟨animalia RCI | ⟨parasti RC | 12. ⟨dominus RCI | 13. ⟨rex RCI | ⟨dilecti (2°) R(*signo K*) | ⟨et R | 14. ⟨si RCI | ⟨pinnae RC | ⟨et RC | 15. ⟨dum RCI | ⟨nive R | 16. ⟨mons (*1°*) R | ⟨mons (*3°*) RCI | 17. ⟨ut RC | ⟨mons RCI | ⟨etenim RC | 18. ⟨currus RCI | ⟨milia RC | 19. ⟨ascendisti RCI | ⟨accepisti RC | ⟨etenim RC.

20 Deus benedictus Dominus die cotidie
prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum
DIAPSALMA
21 Deus noster Deus salvos faciendi et Domini Domini exitus mortis
22 verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum
verticem capilli perambulantium in delictis suis
23 dixit Dominus ex Basan convertam
convertam in profundis maris
24 ut intinguatur pes tuus in sanguine
lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso
25 viderunt ingressus tui Deus
ingressus Dei mei regis mei qui est in sancto
26 praevenerunt principes coniuncti psallentibus
in medio iuvencularum tympanistriarum
27 in ecclesiis benedicite Deum Dominum de fontibus Israhel
28 ibi Beniamin adulescentulus in mentis excessu
principes Iuda duces eorum
principes Zabulon principes Neptali

---

22. in delictis R *cum LXX*; in dilectis FC | 23. in profundis RF^2 *cum LXX*; in profundum F*C | 25. uiderunt ingressus tui FC *cum archetypo et ipso Hier., ut vid., qui tamen in ep. 106 legendum praecipit* uiderunt ingressus tuos; uisi sunt ingressus tui R, *cf. Ro* | 27. deum dominum RI; dominum dominum F*; deo domino F^2 | 28. neptali F*C; neptalim RF^2.

Deest L.

20. deus (*1°*) = R*F*CI *cum Hier. ep. 106, cf. LXX et Ro*; *om.* R^2; deum (*quod ad v. praeced. trahunt*) F^2, *rell. codd. et edd. cum He* | diabsalma CQ; *om.* W Φ^{G*v}Ψ^{B}VΩαgrelυgc.

21. deus (*2°*) *om.* R* | faciendi] *sub* ÷ Φ$^{RG^2v}$.

22. delictis] dilictis K^2; dilectis F CK* | suis + diapsalma Φ^{R}.

23. in profundis] Q*; de profundis Φ^{v} *cum hebr. et He*; in profundo M*(*ut vid.*)Q^{2}WΩ^{M}; in profundum F*CIΦ^{RP}UG KVDΩ^{s} *edd. cum Ro*; profundum Ψ^{B}. ¶ « in profundum » *Guill.*

24. tuarum W.

25. uiderunt ingr. tui = FCMQW ΦUGKΨ^{B} *cum Hier. ep. 106*; uisi sunt ingr. tui R *cum LXX, cf. Ro et Hier. ep. 106*; uiderunt ingr. tuos *rell. codd. et edd., cf. He.* ¶ ant. « uiderunt ingressus tuos deus » hoc est « itinera tua » ut dicit Ieron. alia littera iuxta grecum « uisi sunt ingressus tui deus » *Guill.* | mei (*2°*) *om.* C* *cum LXX, cf. Hier. ep. 106* | qui est] *sub* ÷ IG^2.

26. iuuencula U | tymp. + diapsalma IΦ^{P}UD *edd. cum γδζ*.

27. deum dominum = RI *cum LXX, γ med*; dominum dominum F* *cum δ moz^{c}*; deo domino F^2, *rell. codd. et edd. cum α^2 et He* | israħl U; israel fgrelυgc; isrł QWΦ^{RG}Ψ^{B}VDΩ.

28. ben-iamin Iυ | zabolon R | princ. (*3°*)] *praem.* et Ψ^{B}Dαg *cum Ro* | neptali = F*CΦ^{R*v}; nepthali IΦ^{R2G}; nephthali relυgc; neptalim RF^{2}QWUG KΨ^{B}VDΩα; nepthalim MΦ^{P}g; nephthalim f.

---

20. ⟨deus RCI | ⟨prosperum RC | 21. ⟨deus (*1°*) RCI | ⟨et R(*signo K*) | 22. ⟨verumtamen RCI | ⟨verticem RC | 23. ⟨dixit RCI | ⟨convertam (*2°*) RC | 24. ⟨ut RCI | ⟨lingua RC | 25. ⟨viderunt RCI | ⟨ingressus (*2°*) RC | 26. ⟨praevenerunt RCI | ⟨in RC | 27. ⟨in RI | ⟨dominum R | 28. ⟨ibi RI | ⟨principes (*1°*) RI | ⟨principes (*2°*) RC.

29 manda Deus virtutem tuam
confirma Deus hoc quod operatus es nobis
30 a templo tuo in Hierusalem
tibi adferent reges munera
31 increpa feras harundinis
congregatio taurorum in vaccis populorum
ut excludant eos qui probati sunt argento
dissipa gentes quae bella volunt
32 venient legati ex Aegypto
Aethiopia praeveniet manus eius Deo
33 regna terrae cantate Deo psallite Domino
DIAPSALMA
÷ psallite Deo : 34 qui ascendit super caelum caeli ad orientem
ecce dabit voci suae vocem virtutis
35 date gloriam Deo
super Israhel magnificentia eius
et virtus eius in nubibus
36 mirabilis Deus in sanctis suis
Deus Israhel ipse dabit virtutem
et fortitudinem plebi suae benedictus Deus.

---

31. quae RC; qui F | 34. uoci RF²C; uocis F* | 36. plebi RC; plebis F.

Deest L.

29. mandat R | uirtutem tuam = R F*ClΦ^{RGV}G* *cum Aug. in loc.*; uirtute tuae Q*; uirtuti tuae F²Q²G², *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.* ¶ « manda deus uirtutem tuam » sic habent ant. id [*cod.* sed] est « mitte spiritum sanctum ». sicut enim dicitur in libro deriuacionum « mandare » uno modo pro « mittere » accipitur. alia littera « uirtuti tue » *Guill.* | ∼ hoc deus *edd. cum Ro* | nobis] *praem.* in M* Φ^{P}UΨ^{B}VDΩ *edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*). ¶ « quod operatus es nobis » datiui casus sec. hebr. et ant. et Ieron. *Guill.*

30. iherusalem Gα; hierim Ψ^{B}; hierussalem Q; hyerusalem C; ierusalem ɡrelʋʒc; ierlm VDΩ; *erusalem R | adferent] K*; affert Ψ^{B}*; offerent M²(offe *in ras.*)Q*Φ^{RGV}K²Ψ^{B2}VDΩaʃɡrelʃʒc *cum Ro et He.*

31. taur.] uirorum Ψ^{B}* | ut — argento] *sub* ÷ Φ^{RGVP2}G (*sed in* Φ^{P2}G : *post* ut) | exprobati Ψ^{B} | quae] qui FWΩ^{M} *cum δ, cf. He.*

32. ęgipto IQW*V; egypto Ω^{S}; egipto GΨ^{B}Ω^{M}α | aethyopia RCΦ^{V}U; aetyopia F²; ethiopia QGΨ^{B2}Ωα; ethyopia D; aethiopa ʃ; aetypia F*; aethiopiae Φ^{RG}; ethiopie Ψ^{B}*; + et K* (*ut vid.*) | eius] *sub* ÷ G².

33. dom.] deo Ψ^{B}* | diabsalma C Q; *om.* WΦ^{V}KΨ^{B}VDΩaɡrelʋʒc | ÷ = RI Φ^{RGVP2} *cum Hier. ep. 106*; ※ Ψ^{B}; *om.* Φ^{P}*, *rell. codd. et edd.* | psallite deo *om.* ɯ. ¶ hebr. et grecus « psallite domino qui ascendit » non repetitur sic « psallite deo » et uidetur repeticio a cantu ortum habuisse sed usus preualuit *Guill.*

34. uoci suae] D*; uocis suae F* Φ^{R}; uocem suam Φ^{G}D² *cum Ro.*

35. israel ʃɡrelʋʒc; isrł RMQΦ^{RV}G Ψ^{B}VDΩ | uirt. eius] iustus Ψ^{B}*.

36. israel ʃɡrelʋʒc; isrl MQΦ^{RV}Ψ^{B} VDΩ; irł Φ^{G} | plebis FM*Φ^{GVP}Ω^{M} *cum Ro* | suae] *sub* ÷ QΦ^{RG2VP2}G².

---

29. ⟨manda RCI | ⟨confirma RC | 30. ⟨a RCI | ⟨tibi RC | 31. ⟨increpa RCI | ⟨congregatio RC | ⟨ut RC | ⟨dissipa RCI | 32. ⟨venient RC | ⟨aethiopia RC | 33. ⟨regna RC I | ⟨psallite (2°) RCI | 34. ⟨ecce RCI | 35. ⟨date RC | ⟨et RC | 36. ⟨mirabilis RCI | ⟨deus (2°) RC | ⟨et RC.

LXVIII. [1] IN FINEM PRO HIS QUI COMMUTABUNTUR DAVID
[2] Salvum me fac Deus quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam
[3] infixus sum in limum profundi et non est substantia
veni in altitudines maris et tempestas demersit me
[4] laboravi clamans raucae factae sunt fauces meae
defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum
[5] multiplicati sunt super capillos capitis mei
qui oderunt me gratis
confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste
quae non rapui tunc exsolvebam
[6] Deus tu scis insipientiam meam et delicta mea a te non sunt abscondita
[7] non erubescant in me qui expectant te Domine Domine virtutum
non confundantur super me qui quaerunt te Deus Israhel
[8] quoniam propter te sustinui obprobrium
operuit confusio faciem meam
[9] extraneus factus sum fratribus meis
et peregrinus filiis matris meae
[10] quoniam zelus domus tuae comedit me

LXVIII. 1. qui I; qu[···] C; quae R; que F, *sed cf. tit. ps.* 44, 59 *et* 79 | commutabuntur RF; commotabuntur psalmus C | 3. in altitudines I; in altitudinis R; in altitudinem F | 4. in deum meum FC; in deo meo R†; in deo meum R¹ | 9. filiis FC; filius R.

Deest L.

LXVIII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹ𝔞 | in fine R; *praem.* psalm. dauid 𝔚𝔤 | hiis Ωˢ; iis 𝔣𝔯𝔢𝔦𝔡𝔤𝔠 | quae RF(que) *Amiat. cum* γε¹; qu[···] C | commotabuntur CI *Amiat.* | dauid *om.* 𝔚𝔤; *praem.* ipsi VΩˢ *cum* αε; *praem.* psalmus CQ *Amiat. cum* γδζ *moz*; *praem.* psalmus ipsi 𝔤; *praem.* in tituli inscriptiõ K.

3. in limum = RF*I *cum LXX et Ro*; in limo F², *rell. codd. et edd. cum* ε *mozˣ med He* | altitudines = I *cum LXX*; altitudinis R; altitudine F² *cum* γ; altitudinem F*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He.* ¶ ant. « in altitudine » uel « altitudinem maris » *Guill.* | demersit] F*Q*; dimersit F²MQ²ΦᴿᴳⱽG𝔞𝔤.

4. rauci facti Q* | in deo meo R† Q*D *cum* ε *med*; in deo meum R¹.

5. pers. sunt] perse(c)untur ΦᴿᴳⱽΩᴹ𝔴 *cum Ro, cf. LXX* | non *om.* C*.

7. ∿ te expectant Ψᴮ* *cum Ro* | isrħ F; israel 𝔣𝔤𝔯𝔢𝔦𝔡𝔤𝔠; isrł QΦᴿᴳΨᴮDΩ.

8. operuit] C*; operui C², *cf. mozᶜ* (hoperui confusione).

9. filius RG* *cum* ε*. ¶ antiquior habet pulcram litteram sed non ita Ieronimo et hebreo concordat sic « et peregrinus filius matris mee » *Guill.*

LXVIII. (LXVII. Φᴾ, *num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*𝔞) | 2. ⟨salvum RCI | 3. ⟨infixus R C | ⟨veni RI | 4. ⟨laboravi RCI | ⟨defecerunt RC | 5. ⟨multiplicati RCI | ⟨qui R | ⟨confortati RCI | ⟨quae RC | 6. ⟨deus RCI | ⟨et RC | 7. ⟨non RCI | ⟨domine (2°) R | ⟨non RCI | 8. ⟨quoniam RCI | ⟨operuit RC | 9. ⟨extraneus RCI | ⟨et RC | 10. ⟨quoniam RCI.

et obprobria exprobrantium tibi
ceciderunt super me
11 et operui in ieiunio animam
meam
et factum est in obprobrium
mihi
12 et posui vestimentum meum ci-
licium
et factus sum illis in parabolam
13 adversum me exercebantur qui
sedebant in porta et in me
psallebant qui bibebant vinum
14 ego vero orationem meam ad
te Domine
tempus beneplaciti Deus
in multitudine misericordiae tuae
exaudi me in veritate salutis
tuae
15 eripe me de luto ut non infigar
liberer ab his qui oderunt me
et de profundis aquarum
16 non me demergat tempestas a-
quae
neque absorbeat me profundum
neque urgeat super me puteus
os suum
17 exaudi me Domine quoniam be-
nigna est misericordia tua
secundum multitudinem misera-
tionum tuarum respice me
18 et ne avertas faciem tuam a
puero tuo
quoniam tribulor velociter exau-
di me
19 intende animae meae et libera
eam
propter inimicos meos eripe me
20 tu scis inproperium meum
et confusionem et reverentiam
meam

---

11. in obproprium R(oppr.)F; in obprobria C | 13. aduersum RF²C; aduersus F* | 15. liberer C; liberar R* (*ut vid.*); libera R²; libera me F | 16. absorbeat F C; obsorbeat R.

Deest L.

10. obprobrium Ψ^{B*} *cum He.*

11. meam *om.* M* | in obprobria CI W, *cf. LXX* (*codd. lucian.*).

12. posuit Ψ^{B*} | cylicium CI | parabulam RC*I.

13. aduersus F*M*Φ^{RGV} | exercebantur = RF*CI *cum Ro, cf. LXX*; loquebantur F², *rell. codd. et edd. cum δ et He* | in me] *sub* ÷ IG².

14. tempus *om.* Ψ^{B*} | uerit.] uirtute C.

15. liberer = CI *cum LXX*; liberar R* (*ut vid.*); libera R²; libera me *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | hiis Ω^{s}a; iis Mfelbgc.

16. demergat] Φ^{a*}; dimergat MΦ^{a2} a | obsorbeat RIΦ^{RG}GΨ^{B*} *cum Ro* | urgeat U.

17. respice me = RF*CIQ*agre; respice in me F²Q², *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. He* (ad me).

20. confusionem = RFCI *cum Ro*; confusionem meam *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, αγ moz^{c} et He.*

⟨et RC | 11. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 12. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 13. ⟨adversum RCI | 14. ⟨ego RI | ⟨tempus R | ⟨in RCI | ⟨exaudi RC | 15. ⟨eripe RCI | ⟨liberer RC | ⟨et RC | 16. ⟨non RCI | ⟨neque (*1°*) RC | ⟨neque (*2°*) RC | 17. ⟨exaudi RCI | ⟨secundum RC | 18. ⟨et RCI | ⟨quoniam RC | 19. ⟨intende RCI | ⟨propter RC | 20. ⟨tu RCI | ⟨et (*1°*) R.

21 in conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me
inproperium expectavit cor meum et miseriam
et sustinui qui simul contristaretur et non fuit
et qui consolaretur et non inveni
22 et dederunt in escam meam fel
et in siti mea potaverunt me aceto
23 fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum
et in retributiones et in scandalum
24 obscurentur oculi eorum ne videant
et dorsum eorum semper incurva
25 effunde super eos iram tuam
et furor irae tuae conprehendat eos
26 fiat habitatio eorum deserta
et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet
27 quoniam quem tu percussisti persecuti sunt
et super dolorem vulnerum meorum addiderunt
28 adpone iniquitatem super iniquitatem eorum
et non intrent in iustitia tua
29 deleantur de libro viventium
et cum iustis non scribantur
30 ego sum pauper et dolens
salus tua Deus suscepit me
31 laudabo nomen Dei cum cantico
magnificabo eum in laude

---

21. et qui FC; qui R | 23. in retributiones RF; in retributionem I | 28. in iustitia tua RF; in tua iustitia C.

Deest L.

21. qui trib.] tribulantes M*Q*Φ^{RGV} *cum Ro.* ¶ ant. « tribulantes me » hec littera plus appropinquat hebreo qui habet « angustiantes me » uel « angustiatores mei » et Ieronimo qui habet « hostes mei » quam illa que habet « qui tribulant me » *Guill.* | inprop.] *praem.* et α | simul] *sub* ÷ I | et (*ante* qui) *om.* RM² G²Ψ^{B}*VΩ^{s}, *cf. Ro* | consolaretur + me V, *cf. Ro.*

22. in esca mea QWΦ^{RGV}KΩ^{M} *cum αδε moz He.* ¶ « in esca mea » sic habet etiam Ieron. *Guill.* | me *om.* K.

23. in laqueo W* *cum α; praem.* et Ψ^{B2} | et *om.* M*Ψ^{B} | in retributiones] F*; in retributionem It *cum LXX et Ro*; in retributione F² *cum αδ² moz^{c}.*

25. et *om.* Q*.

26. et] *sub* ÷ IΦ^{RGVP2}G² | ÷ in : habitet I; habitet R *cum He.*

27. quem *om.* C* | et *om.* Ψ^{B}* | meorum] eorum Φ^{RVP}UGKΨ^{B}*Dα.

28. in iusti(t)iam tuam GΨ^{B}*DΩαg ɛſʒc; in tua iustitia CI *cum Ro*; iustitia tua Φ^{G}*. ¶ ant. « in iusticia tua » sic et Ieron. « et non ueniant in iusticia tua » grecus utrumque habet. occasione differentie regiminis « in » preposicionis quantum ad motum et statum factae sunt satis de nouo multe mutaciones in textu. require infra CXXXVIII^{o} (*v.* 10), CXLII^{o} (*v.* 10), Exod. IIII (*v.* 27) *Guill.*

30. salus] *praem.* et Ψ^{B}* *cum Ro* | suscipiet F *cum He.*

31. magnif.] *praem.* et F²IU*G*VD Ωαgrelbʒc *cum hebr., Ro et He.* ¶ grecus et ant. non interponunt « et » sed Ieron. cum hebreo *Guill.*

---

21. ⟨in RCI | ⟨inproperium RC | ⟨et (*2°*) RCI | ⟨et (*4°*) RC | 22. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 23. ⟨fiat RCI | ⟨et (*1°*) R | 24. ⟨obscurentur RI | ⟨et RC | 25. ⟨effunde RCI | ⟨et RC | 26. ⟨fiat RCI | ⟨et RC | 27. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | 28. ⟨adpone RCI | ⟨et RC | 29. ⟨deleantur RCI | ⟨et RC | 30. ⟨ego RCI | ⟨salus R | 31. ⟨laudabo RCI | ⟨magnificabo RC.

32 et placebit Deo super vitulum novellum
cornua producentem et ungulas
33 videant pauperes et laetentur
quaerite Deum et vivet anima vestra
34 quoniam exaudivit pauperes Dominus
et vinctos suos non despexit
35 laudent illum caeli et terra
mare et omnia reptilia in eis
36 quoniam Deus salvam faciet Sion
et aedificabuntur civitates Iudeae
et inhabitabunt ibi et hereditate adquirent eam
37 et semen servorum eius possidebunt eam
et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea.

LXIX. 1 IN FINEM DAVID IN REMEMORATIONE EO QUOD SALVUM ME FECIT DOMINUS
2 Deus in adiutorium meum intende
※ Domine ad adiuvandum me festina :
3 confundantur et revereantur
qui quaerunt animam meam
4 avertantur retrorsum et erubescant
qui volunt mihi mala
avertantur statim erubescentes

LXIX. 1. dauid RF; psalmus dauid C | eo RF; *om.* C | me fecit F; fecit eum C; fecit R | 2. ※ R^2; ÷ R*, *erronee* (: *in* R *omissum restituimus*).

Deest L.

33. uident R* | et (*1°*) *om.* D*, *cf. He* | deum] Ψ^{B*}; dominum $\Psi^{B2}\Omega^{s*}$ *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ « deum » sec. grecum et sec. hebr. et ant. et Ieron. *Guill.* | uiuit Q*.

34. despexit] $\Phi^{G*}\Psi^{B2}$; dispexit CI MQ*Φ^{RG2}UG; dispecxit Ψ^{B*3}.

35. terrae M*.

36. saluum Φ^{R*} | syon D$\Omega\alpha$ | iudeae = RFCM²(eae *in ras.*)Q²WUΨ^{B*} *cum LXX*; iudae IQ*ΦGKΨ^{B2}VDϱrelυ *cum Ro*; iude $\Omega\alpha$; iuda ϱc *cum He* | ÷ in : habitabunt I | hereditatem Q* *cum Ro* | adquirunt Q*U *cum Ro.*

37. possidebunt eam = RIQΦ^{RGV} *cum LXX et Ro*; possidebunt ea F*; possidebit eam F^2M^2(bit eam *in ras.*)Φ^{P2} (*item*), *rell. codd. et edd. cum* ε *moz*^{c} *med He.* ¶ « possidebant (*sic*) » sec. hebr. et ant. et grecum sed Ieron. « possidebit » *Guill.* | et *om.* Ψ^{B*} | in eam F*.

LXIX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\alpha$ | in fin. dauid] psalmus dauid in finem ϱ | dauid *om.* U; *praem.* psalmus CWVDΩ^{s}gelυc *Amiat. cum* γζ *moz* | in rememoratione] Φ^{V*}; in rememorationem Φ^{RGV2P}ϱc; rememorationem U; in remē Ω^{s}; + est D | eo — dominus *om.* M, *cf. hebr. et LXX* (*cod.* R) | eo quod] quod CIWVelυϱc *Amiat.*; quia Ω^{s} | saluus ϱ | me fecit] fecit R; eum fecit I²(eum *in ras.*)D; fecit eum C WVΩ^{s}gϱ *Amiat. cum moz*^{x}; fecerit eum (me ω)elυc *cum* γ.

2. intende] *sub* ÷ Φ^{RGV} | ※ = R^2C QΦ^{RGV}GΨ^{B}, *qui omnes* : *post* domine *adponunt, excepto* R *qui hoc signum om.*; ÷ R*; *om. rell. codd. et edd.* | ad *om.* F.

3. reuereantur + simul Ψ^{B2} *cum* α, *cf. ps.* 39, 15.

4. ∽ mala michi Ω^{s*} | erubescentes] *praem.* et $\Psi^{B*}\alpha$ *cum Ro* | ÷ = R(*qui* :

---

32. ⟨et RCI | ⟨cornua RC | 33. ⟨videant RCI | ⟨quaerite RC | 34. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | 35. ⟨laudent RCI | ⟨mare RC | 36. ⟨quoniam RI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RCI | ⟨et (*3°*) R | 37. ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RC.

LXIX. (LXVIII. Φ^{P}, *num. om.* IQG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M*}\alpha$) | 2. ⟨deus RCI | ⟨domine RC | 3. ⟨confundantur RCI | ⟨qui R | 4. ⟨avertantur RCI | ⟨qui R | ⟨avertantur RCI.

qui dicunt ÷mihi: euge euge
5 exultent et laetentur in te omnes qui quaerunt te
et dicant semper magnificetur Deus
qui diligunt salutare tuum
6 ego vero egenus et pauper Deus adiuva me
adiutor meus et liberator meus es tu Domine ne moreris.

LXX. 1 DAVID PSALMUS FILIORUM IONADAB ET PRIORUM CAPTIVORUM
In te Domine speravi non confundar in aeternum
2 in iustitia tua libera me et eripe me
inclina ad me aurem tuam et salva me
3 esto mihi in Deum protectorem
et in locum munitum ut salvum me facias
quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu
4 Deus meus eripe me de manu peccatoris
de manu contra legem agentis et iniqui
5 quoniam tu es patientia mea Domine
Domine spes mea a iuventute mea
6 in te confirmatus sum ex utero de ventre matris meae tu es protector meus
in te cantatio mea semper

---

5. deus R^2FC; dominus R*.

LXX. 1. dauid RF; in finem C | et RF; *om.* C | 2. in iustitia tua F; in tua iustitia RC *cum Ro* | 3. et (*1°*) RF; *om.* C | 4. de (*2°*) RFI^2; et de I* | 6. cantatio F; cantio R; decantatio C.

Deest L.

om.)G^2; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | euge (*1°*)] *in ras.* Ψ^{B2}.

5. dicunt Φ^{R*} | deus = R^2FCI^2Q* Φ^{RGV} *cum hebr., LXX et He*; dominus $R*I*Q^2$, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) *et ps.* 39, 17 | salutarem F*.

6. pauper = RFCI *cum hebr., LXX, δ et He*; pauper ÷sum: G; pauper sum *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*) *et ps.* 39, 18 | es tu] I* G*; ÷es: tu I^2; esto $Q*G^2$ *cum δε.* ¶ «es tu» sec. hebr. et grecum *Guill.*

LXX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$α | dauid psal.] psalmus dauid $\Phi^{P}VD\Omega^{s}$fgrelbgc; in finem psal. dauid MQW *Amiat. cum δζ moz*; in finem psal. ipsi dauid K *cum γ*; in finem psalmus C | filior. — capt. *om.* M | ionathab *Amiat.* | et *om.* CW *Amiat.* | pr. — capt.] eorum qui primi captiui (in captiuitate Q) ducti sunt Qg | in aet.] *sub* ÷ Φ^{RG2}; *om.* Φ^{G*}.

2. in] *sub* ÷ Φ^{VP} | ∿ tua iustitia RCI *cum Ro* | me (*2°*)] *sub* ÷ I.

3. et *om.* C(*ut vid.*)I *cum δ* | me *om.* F | facies Φ^{P} | es tu] esto Q*.

4. me *om.* Ω^{M} | peccat. + et I*Q* $\Phi^{P}U^2G*\Psi^{B}VD\Omega$afgrelgc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ grecus et hebr. et ant. non interponunt «et» sed et pulcrior modus est dicendi sicut et Genes. XXII° (*v.* 11) «erue me de manu fratris mei de manu esau» *Guill.*

5. domine (*2°*) *om.* F *cum Ro.*

6. decantatio CI *cum Ro*; cantio R.

⟨qui R | 5. ⟨exultent RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨qui RC | 6. ⟨ego RCI | ⟨adiutor RCI.

LXX. (LXVIIII. Φ^{P}, *num. om.* IQG*$\Psi^{B}VD\Omega^{SM}$*α) | 1. ⟨in (*1°*) RCI | 2. ⟨in RC | ⟨inclina RCI | 3. ⟨esto RCI | ⟨et RC | ⟨quoniam RCI | 4. ⟨deus R | ⟨de (*2°*) R | 5. ⟨quoniam RCI | ⟨domine (*2°*) RC | 6. ⟨in RCI | ⟨de RC | ⟨in RCI.

7 tamquam prodigium factus sum multis
et tu adiutor fortis
8 repleatur os meum laude
ut cantem gloriam tuam
tota die magnitudinem tuam
9 non proicias me in tempore senectutis
cum deficiet virtus mea ne derelinquas me
10 quia dixerunt inimici mei mihi
et qui custodiebant animam meam
consilium fecerunt in unum
11 dicentes Deus dereliquit eum
persequimini et conprehendite eum
quia non est qui eripiat
12 Deus ne elongeris a me
Deus meus in adiutorium meum respice
13 confundantur et deficiant detrahentes animae meae
operiantur confusione et pudore qui quaerunt mala mihi
14 ego autem semper sperabo et adiciam super omnem laudem tuam
15 os meum adnuntiabit iustitiam tuam
tota die salutem tuam
quoniam non cognovi litteraturam
16 introibo in potentiam Domini
Domine memorabor iustitiae tuae solius

---

7. tu RF; tu domine C | 8. laude RF; laude ※tua: C | 11. persequimini RF; persaequemini C | 15. annuntiauit R | salutem tuam RC; salutare tuum F.

Deest L.

7. tu + domine CI *cum α* | adiutor + meus ṛ.

8. laude + ※tua: CI²; + tua I* *cum hebr., Ro et He* | ut — tuam (*1°*)] *sub* ÷ ΦG (*sed in* Φ^{RG} : *post* ut).

9. non = RFCI *cum ε*; ne *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | deficiat Q*; defecerit Ψ^{B2}(*in ras.*)VDΩrIϑgc *cum Ro et He.* ¶ ant. « deficiet » *Guill.*

10. mei + mala Ω^{s} *cum Ro, cf. ps.* 40, 6 | concilium ſ.

11. derelinquid F *cum δζ* | persequemini C(persaeq.)IΦ^{v} | eripiet Q*; *praem.* non Ω^{M}; + eum R *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) *et ps.* 21, 9.

12. adiutorium = RFCI *cum αβγδ moz*; auxilium *rell. codd. et edd. cum Ro.*

13. deficient Q*UG | animam meam Φ^{R}†.

14. super *om.* ſ.

15. a(d)nun(t)iauit RIQ* | salutem tuam = RCI *cum ε med*; salutare tuum Q² (*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

16. introibo] F*M² (*pr.* o *corr.*); intrabo F²Q*Φ^{RGV} *cum γ*; *om.* Ω^{M} | in poten(t)ias DΩgrϑgc *cum Ro.* ¶ ant. cum greco « intrabo in potenciam domini » Ieron. etiam habet in singulari « in fortitudinem » *Guill.*

---

7. ⟨tamquam RC | ⟨et R | 8. ⟨repleatur RCI | ⟨ut RC | ⟨tota RC | 9. ⟨non RCI | ⟨cum RC | 10. ⟨quia RCI | ⟨et RC | ⟨consilium RC | 11. ⟨dicentes RI | ⟨persequimini RC | ⟨quia RC | 12. ⟨deus (*1°*) RI | ⟨deus (*2°*) RC | 13. ⟨confundantur RCI | ⟨operiantur RC | 14. ⟨ego RCI | 15. ⟨os RCI | ⟨tota R | ⟨quoniam RI | 16. ⟨introibo R | ⟨domine RCI.

17 Deus docuisti me ex iuventute mea
et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua
18 et usque in senectam et senium
Deus ne derelinquas me donec adnuntiem brachium tuum
generationi omni quae ventura est
potentiam tuam 19 et iustitiam tuam Deus usque in altissima
quae fecisti magnalia Deus quis similis tibi
20 quantas ostendisti mihi tribulationes multas et malas
et conversus vivificasti me
et de abyssis terrae iterum reduxisti me
21 multiplicasti magnificentiam tuam
et conversus consolatus es me
22 nam et ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam Deus
psallam tibi in cithara Sanctus Israhel
23 exultabunt labia mea cum cantavero tibi
et anima mea quam redemisti
24 sed et lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam
cum confusi et reveriti fuerint qui quaerunt mala mihi.

LXXI. 1 IN SALOMONEM
2 Deus iudicium tuum regi da
et iustitiam tuam filio regis
iudicare populum tuum in iustitia
et pauperes tuos in iudicio
3 suscipiant montes pacem populo
et colles iustitiam

---

18. in senectam et senium C; in senecta et senium RF.
LXXI. 1. in salamonem F; in solomon R; psalmus in salamone C.

Desunt LG*(*a v.* 19, magnalia).

17. ex] a Ω^{s}agrelbgc *cum Ro, cf. He* (ab). ¶ « ex iuuentute » *Guill.* | mea *om.* Ω^{s}.
18. in senecta RF.
19. tuam *om.* W | quis] qui F | similis + sit ae.
20. quantas] F*; quanta $F^{2}Q\Phi^{G}$. ¶ ant. « quanta », alii « quantas » *Guill.* | et (*2°*)] *sub* ÷ Φ^{VP} | uiuificabis F* *cum He, cf. ps.* 84, 7; uiuificauis F^{2} | me (*1°*)] nos Ω^{M} *cum He.*
22. in (*2°*) *om.* Ω^{s} | sancte R *cum σ* moz He* | israel frelbgc; isrl MQWΦ$^{RG}\Psi^{B}$ VDΩg.
23. mea (*1°*) *om.* Ψ^{B} | cum] dum Ψ^{B} *cum Ro.*
24. confusi] *in ras.* Ψ^{B2} | fuerunt Φ^{RP} *cum γ.*
LXXI. 1. in salamonem FIV; in salomone WΦ$^{v}\Omega^{s}$; in salamone C *Amiat.*; in solomon R; salomoni r; in finem psalmus dauid M; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a; *praem.* psalmus CKDfrelgc *Amiat. cum Ro*; *praem.* dauid g; + psalmus I, *cf. LXX* (*cod.* R); + psalmus dauid W.
2. tuum (*1°*)] *sub* ÷ Φ^{RGV}.
3. suscipient I, *cf. He* (adsument) | populi I *cum ε moz*^{x} | iustitia F.

---

17. ⟨deus RCI | ⟨et RC | 18. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨deus RC | ⟨donec I | ⟨generationi RC | ⟨potentiam RCI | 19. ⟨quae RC | 20. ⟨quantas RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨et (*3°*) RC | 21. ⟨multiplicasti RCI | ⟨et RC | 22. ⟨nam RCI | ⟨veritatem R | ⟨psallam RC | 23. ⟨exultabunt RCI | ⟨et RC | 24. ⟨sed RCI | ⟨cum RC.
LXXI. (LXX. Φ^{P}, LXXII. Φ^{v}*, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 2. ⟨deus RCI | ⟨et R C | | iudicare RCI | ⟨et R | 3. ⟨suscipiant RI | ⟨et R.

4 iudicabit pauperes populi
et salvos faciet filios pauperum
et humiliabit calumniatorem
5 et permanebit cum sole
et ante lunam generationes generationum
6 descendet sicut pluvia in vellus
et sicut stillicidia stillantia super terram
7 orietur in diebus eius iustitia
et abundantia pacis donec auferatur luna
8 et dominabitur a mari usque ad mare
et a flumine usque ad terminos orbis terrarum
9 coram illo procident Aethiopes
et inimici eius terram lingent
10 reges Tharsis et insulae munera offerent
reges Arabum et Saba dona adducent
11 et adorabunt eum omnes reges
omnes gentes servient ei
12 quia liberavit pauperem a potente
et pauperem cui non erat adiutor
13 parcet pauperi et inopi
et animas pauperum salvas faciet
14 ex usuris et iniquitate redimet animas eorum
et honorabile nomen eorum coram illo

---

4. humiliauit R | 5. generationes RF; in generationes C | 6. descendit RC(disc.) | 8. a mari RF²C; a mare F* | 9. procident F; procedent RC | 12. liberauit RF*; liberabit F²C.

Desunt LG*(*usque ad v.* 10, adducent).

4. iudicauit Q | et (*1°*)] *sub* ÷ MΦ^{VP} | humiliauit RQ*. ¶ antiquior ad uarium modum dicendi « humiliauit » *Guill.*

5. generationes generationum = R F *cum LXX et Aug. in loc.*; in generationes generationum CIQ²; in generationes et generationum Ψ^{B}²D; generationis generationum Q*Φ^{VP}G²; generationis et generationum Φ^{RG}Ψ; in generatione generationum MWUKΩ^{M}f *cum He*; in generatione (-nem a) et generationem Ψ^{B}* VΩ^{S}aqreɛc. ¶ « generationis et generationum » quidam in aliquibus etiam ant. abraserunt coniunctionem « et » sed credo interpretes apposuisse ut darent intelligi diuisim accipi quod habet hebr. « generationis generationum » Ieron. habet « in generatione generationum » et supplet prepositionem « in » sicut LXX quod dicitur « et » sed habet grecus « in generationes generationum » *Guill.*

6. descendit RQ* *cum Ro*; discendit CI.

7. in *om.* Q*.

8. a mare F*Q* | orbis] *sub* ÷ Φ^{R2GVP}.

9. procedent RCI | aethyopes FG²D; aethyop*es C¹ (y *ex* i); ethiopes IQVΩ a; athiopes U; aehiopes R | linguent IV.

10. tarsis Φ^{P} | auferent Q* | sabba MΩ^{S}; sabaa V.

11. reges + terrae reɛc *cum Ro et Aug. in loc., cf. LXX* (*codd.* SR *lucian.*) *et Hier. ep. 106* | seruiunt Q *cum moz^{x}*.

12. liberauit] F*M*G*; liberabit F² CIM²Φ^{RGV}*G²Ψ^{B}*VDΩaqreIvɛc, *cf. He* (eruet). ¶ ant. habent in preterito licet Ieron. in futuro *Guill.*

---

4. ⟨iudicabit RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RCI | 5. ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RC | 6. ⟨descendet RCI | ⟨et RC | 7. ⟨orietur RCI | ⟨et RC | 8. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 9. ⟨coram RC I | ⟨et RC | 10. ⟨reges (*1°*) RCI | ⟨reges (*2°*) RC | 11. ⟨et RCI | ⟨omnes (*2°*) RC | 12. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 13. ⟨parcet RCI | ⟨et (*2°*) RC | 14. ⟨ex RCI | ⟨et (*2°*) RC.

15 et vivet et dabitur ei de auro Arabiae
et orabunt de ipso semper
tota die benedicent ei
16 erit firmamentum in terra in summis montium
superextolletur super Libanum fructus eius
et florebunt de civitate sicut faenum terrae
17 sit nomen eius benedictum in saecula
ante solem permanet nomen eius
et benedicentur in ipso omnes tribus terrae
omnes gentes beatificabunt eum
18 benedictus Dominus Deus Deus Israhel qui facit mirabilia solus
19 et benedictum nomen maiestatis eius in aeternum
et replebitur maiestate eius omnis terra fiat fiat.
20 DEFECERUNT LAUDES DAVID FILII IESSE

LXXII. 1 PSALMUS ASAPH
Quam bonus Israhel Deus his qui recto sunt corde
2 mei autem paene moti sunt pedes
paene effusi sunt gressus mei
3 quia zelavi super iniquis
pacem peccatorum videns
4 quia non est respectus morti eorum
et firmamentum in plaga eorum

---

16. erit R^2FC; et erit R* | superextollitur F | 17. beatificabunt R *cum LXX*; magnificabunt FC *cum Ro* | 18. dominus deus deus R *cum Hier. ep. 106*; dominus deus FC.

Deest L.

15. et (*3°*) *om.* M*𝔚 | orabunt = R FIΦ^{RGV}𝔚 *cum hebr., LXX, αδ² moz med et He*; adorabunt *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ ant. et Ieron. habent « orabunt » greci « adorabunt » *Guill.*

16. erit] *praem.* et R*ɾɛſʒc *cum Ro et Aug. in loc.* | superextollitur FI* | fluctus Wαɛ *cum εζσ moz^{c}.* ¶ « fructus » *Guill.* | florebit G* *cum moz^{x}*; florebant α.

17. benedictum] *sub* ÷ $R^2QΦ^{G^2VP}G^2K$ (*sed in* Φ^{GV} : *post* saecula) | ante] *praem.* et Q | permanebit I *cum Ro, cf. He* (perseuerabit) | omn. trib. terrae] *sub* ÷ $Q^2Φ$ $G^2KΨ^{B}$ (*sed in* $Q^2KΨ^{B}$: *post* omnes) | beatificabunt = R *cum hebr., LXX, med et He*; magnificabunt *rell. codd. et edd. cum Ro.*

18. deus deus = $RK^2𝔚$ *cum hebr., LXX* (*Rahlfs*), *He et Hier. ep. 106*; ÷ deus : G^2; deus G*K*, *rell. codd. et edd. cum LXX* (*codd. omn.*), *Ro et Aug. in loc.* | israhł W; israel ſgɾɛlbʒc; isrł MQΦ$^{RG}Ψ^{B}$VDΩ | fecit ɾ.

20. defecer. — iesse *om.* MΨ^{B}Ω^{M}α; *post tit. ps. seq. transtulit* ʒ | laudes] hymni gʒ; + uel hymni VΩ^{s} | filiiesse FG | iese C; lesse R.

LXXII. 1. ps. asaph *om.* Ψ^{B}VΩ^{M}α | asafh I; asach R; dauid M | israel Φ^{V}ſ ɾɛlbʒc; isrl MQΦ^{RG}GΨ^{B}VDΩg | hiis Ω^{s} α; iis ſ.

2. pene (*1°*) CQ*Φ^{VP}GKVΩ *edd.* | pene (*2°*) FCMΦ^{VP}GKΨ^{B}VΩ *edd.*

3. super iniquis = RFCIQ*Φ^{RGV}; super iniquos Q^2, *rell. codd. et edd. cum α et med, cf. He.* ¶ « super iniquis » sec. grecum et ant. sicut Ysa. XI (*v.* 8) « super foramine » uel « super iniquos » *Guill.*

---

15. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) R | ⟨tota R | 16. ⟨erit RCI | ⟨superextolletur RC | ⟨et RC | 17. ⟨sit RCI | ⟨ante RC | ⟨et RCI | ⟨omnes (*2°*) RC | 18. ⟨benedictus RCI | 19. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.

LXXII. (LXXI. Φ^{P}, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 1. ⟨quam RCI | 2. ⟨mei RI | ⟨paene (*2°*) RC | 3. ⟨quia RCI | ⟨pacem RC | 4. ⟨quia RCI | ⟨et RC.

5 in labore hominum non sunt
et cum hominibus non flagellabuntur
6 ideo tenuit eos superbia
operti sunt iniquitate et impietate sua
7 prodiet quasi ex adipe iniquitas eorum
transierunt in affectum cordis
8 cogitaverunt et locuti sunt in nequitia
iniquitatem in excelso locuti sunt
9 posuerunt in caelum os suum
et lingua eorum transivit in terra
10 ideo convertetur populus meus hic
et dies pleni invenientur in eis
11 et dixerunt quomodo scit Deus
et si est scientia in excelso
12 ecce ipsi peccatores et abundantes
in saeculo obtinuerunt divitias
13 ÷ et dixi : ergo sine causa iustificavi cor meum
et lavi inter innocentes manus meas
14 et fui flagellatus tota die
et castigatio mea in matutino
15 si dicebam narrabo sic
ecce nationem filiorum tuorum reprobavi
16 et existimabam cognoscere
hoc labor est ante me
17 donec intrem in sanctuarium Dei

LXXII. 7. prodiet R *cum LXX et Hier. ep. 106*; prodit F; prodiit I | in affectum R *cum LXX*; in affectu FI | 8. in nequitia RC; nequitia F | 16. et FC; *om.* R.

Desunt LQ*(*a v.* 8, cogitauerunt).

7. prodiet = R *cum LXX, αβσ et Hier. ep. 106, cf. γ* (exiet); prodit FQ* Φ^{RG} *cum δ**; prodiit Q^2, *rell. codd. et edd. cum hebr. et Ro, cf. He* (processerunt) | quasi] *sub* ÷ ΦG^2 | in affectu FI (in *sub* ÷).

8. in nequitia = RCI$Q^2\Phi^{RGV}$* *cum hebr., LXX et α, cf. He* (in malitia); nequitia FMQ^3; nequi(t)iam Φ^{V2}, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « in nequicia » similiter etiam Ieron. « in malicia » similiter et grecus. alia littera « nequiciam » *Guill.* | iniquitate F *cum δσ** | in excelsum 𝔴; de excelso Φ^{GV} *cum He.*

9. in cęlo Q^2 | transiit I; transibit Φ^{R} | in terram Ψ^{B}.

10. conuertitur Q^2 | inueniantur in eis Φ^{R}; inueniuntur eis F. ¶ « inuenientur in eis » *Guill.*

13. ÷ = RIΦ; *om. rell. codd. et edd.* | iustificauit Q^2.

14. in matutino = RFCIG *cum Ro*; in matutinis *rell. codd. et edd. cum αγ moz*^{c} *med et He, cf. LXX.*

15. si] sic F *cum δσ* | reprobabo G*; + diapsalma Φ^{P}.

16. et *om.* RQ$^2\Psi^{B2}$VΩ^{s}agrel𝔤c *cum Ro.* ¶ hebr. et grecus et ant. et Ieron. premittunt « et » *Guill.* | cognoscere (cognus. RF) = RFCI *cum αγδ, cf. LXX*; ut cognoscerem *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* | me *om.* M*.

17. dei] diabsalma C | intell(e)gam = RFCI𝔴 *cum hebr., He et Hier. ep. 106*;

---

5. ⟨in RCI | ⟨et RC | 6. ⟨ideo RCI | ⟨operti RC | 7. ⟨prodiet RI | ⟨transierunt R | 8. ⟨cogitaverunt RCI | ⟨iniquitatem RC | 9. ⟨posuerunt RCI | ⟨et C | 10. ⟨ideo RCI | ⟨et R C | 11. ⟨et (*I°*) RCI | ⟨et (*2°*) R | 12. ⟨ecce RCI | ⟨in C | ⟨obtinuerunt R | 13. ⟨et (*I°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 14. ⟨et (*I°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 15. ⟨si RI | ⟨ecce RC | 16. ⟨et RC I | ⟨hoc R | 17. ⟨donec RCI.

intellegam in novissimis eorum
18 verumtamen propter dolos posuisti eis
deiecisti eos dum allevarentur
19 quomodo facti sunt in desolationem
subito defecerunt
perierunt propter iniquitatem suam
20 velut somnium surgentium
Domine in civitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges
21 quia inflammatum est cor meum
et renes mei commutati sunt
22 et ego ad nihilum redactus sum
et nescivi
23 ut iumentum factus sum apud te
et ego semper tecum
24 tenuisti manum dexteram meam
et in voluntate tua deduxisti me
et cum gloria suscepisti me
25 quid enim mihi est in caelo
et a te quid volui super terram
26 defecit caro mea et cor meum
Deus cordis mei
et pars mea Deus in aeternum
27 quia ecce qui elongant se a te peribunt
perdidisti omnem qui fornicatur abs te
28 mihi autem adherere Deo bonum est
ponere in Domino Deo spem meam
ut adnuntiem omnes praedicationes tuas
÷ in portis filiae Sion:

LXXIII. 1 INTELLECTUS ASAPH
Ut quid Deus reppulisti in finem
iratus est furor tuus super oves pascuae tuae

---

18. propter dolus F | 19. in desolationem RF; in desolatione C | 20. tua FC; *om.* R | 28. ÷ *om.* R*, *sed testatur Euseb.*

LXXIII. 1. intellectus asaph RF; in finem pro idithun psalmus asaph C.

Desunt LQ*.

÷ et: intell(e)gam ΦΨ^{B}; et intell(e)gam *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | eorum + diapsalma IG^{2}.

18. dolus FQ^{3}; *om.* Q^{2} | eis *om.* Q^{2} | adleuarentur FCIΦ^{v}K; a(l)leuerentur Q^{2}G*.

19. in desolatione CIQ^{2}Ψ^{B}* *cum Ro* | perier.] *praem.* et I *cum γ moz med.*

20. tua] Ψ^{B*3}; sua Ψ^{B2}; *om.* RQ^{2}, *cf. hebr.*

21. commotati I.

22. ego *om.* ɑg.

24. et] *sub* ÷ ΦG^{2} | eduxisti F; adduxisti R | suscep.] adsumpsisti F *cum Ro.*

25. a] ad Q^{2}Φ^{R} | qui Q^{2} | uoluit Ψ^{B}*.

26. deficit Φ^{G}.

27. a] ad Q^{2} | omnes qui fornicantur Q^{2}Ψ^{B}*VDΩɑgrelʒc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent in singulari. alii in plurali sec. grecum *Guill.*

28. ÷ = R^{2}CIG^{2} *cum Euseb.*; *om.* R*G*, *rell. codd. et edd.*

LXXIII. 1. int. as.] in finem pro idithun psalmus asaph C *Amiat.*; in finem psalmus dauid M; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}ɑ; *praem.* psalmus ʒ; *praem.* in finem W.

⟨intellegam RC | 18. ⟨verumtamen RCI | ⟨deiecisti RC | 19. ⟨quomodo RCI | ⟨subito RC | ⟨perierunt R | 20. ⟨velut RCI | ⟨domine RC | 21. ⟨quia RCI | ⟨et R | 22. ⟨et (*1°*) R C | 23. ⟨ut RCI | ⟨et RC | 24. ⟨tenuisti RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) R | 25. ⟨quid RCI | ⟨et RC | 26. ⟨defecit RCI | ⟨et (*2°*) RC | 27. ⟨quia RCI | ⟨perdidisti RC | 28. ⟨mihi RCI | ⟨ponere RC | ⟨ut RCI | ⟨in R.

LXXIII. (LXIII. W, LXXII. Φ^{P}, LXXVII. U, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*ɑ) | 1. ⟨ut R CI | ⟨iratus RC.

[2] memor esto congregationis tuae
quam possedisti ab initio
redemisti virgam hereditatis tuae
mons Sion in quo habitasti in eo
[3] leva manus tuas in superbias
eorum in finem
quanta malignatus est inimicus
in sancto
[4] et gloriati sunt qui oderunt te
in medio sollemnitatis tuae
posuerunt signa sua signa [5] et
non cognoverunt
sicut in exitu super summum
quasi in silva lignorum
securibus [6] exciderunt ianuas
eius in idipsum
in securi et ascia deiecerunt
÷ eam :
[7] incenderunt igni sanctuarium
tuum
in terra polluerunt tabernaculum
nominis tui
[8] dixerunt in corde suo cognatio
eorum simul
quiescere faciamus omnes dies
festos Dei a terra
[9] signa nostra non vidimus
iam non est propheta et nos non
cognoscet amplius
[10] usquequo Deus inproperabit ini-
micus
inritat adversarius nomen tuum
in finem
[11] ut quid avertis manum tuam
et dexteram tuam de medio sinu
tuo in finem
[12] Deus autem rex noster ante sae-
culum
operatus est salutes in medio
terrae

---

3. in sancto RF; in sanctum C | 5. in exitu RI; in exitus F | 7. igni FC; ignis R | 10. inproperauit RF | 11. sinu FC; sino R.

Desunt LQ*.

2. memor esto] memento F* *cum Ro* | uirga R* | suae Φ^{P*} | syon $D\Omega\mathfrak{a}$ | habitas Ψ^{B*} *cum Ro* | in eo] *sub* ÷ Φ^{v} G^{2}.

3. est *om.* R* | inimicum Ψ^{B*}; inimicis Ω^{s} | in sanctum CI.

4. ∿ te oderunt F *cum Ro* | signa (2°)] *sub* ÷ G^{2}; *om.* I *cum γδλ*.

5. non *om.* Φ^{G*} | in exitum MWΦ U𝔬; in exitus $F\Psi^{B*}$. ¶ ant. « in exitum » uel « exitus » *Guill.* | secur.] *praem.* in C.

6. ÷ = $R\Phi G^{2}K\Psi^{B}$; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | ea Q^{2}.

7. ignis RQ^{2}.

8. cognitio R | quiescere] *sub* ÷ $\Phi^{RG^{2}vp}G^{2}$ | faciemus V.

9. uidemus $Q^{2}G^{*}\Psi^{B}$ | iam] *sub* ÷ G^{2} | profetia F | cognoscit G*.

10. inproperauit RFQ^{2} | inimicus] Q^{3}; inimicos Q^{2} | aduersarios Q^{2}.

11. aduertis R | sino $RQ^{2}\Psi^{B*}$.

12. s(a)eculum = RFCIMW *cum hebr., LXX, δ moz*^{c}; sc̄lam Q^{2}; s(a)ecula *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX (pauc. codd. lucian.)* | est] I*; *sub* ÷ Φ^{v} G^{2}; es $I^{2}U\Omega^{M}$ | salutes = $RFCI\Phi^{RGv}GK$ *cum He, cf. hebr.*; salutem *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.* ¶ leron. et hebr. et ant. habent « salutes » id est « iessuhoth » grecus « salutem » sed aliis standum *Guill.*

---

2. ⟨memor RCI | ⟨quam R | ⟨redemisti RCI | ⟨mons RC | 3. ⟨leva RCI | ⟨quanta R C | 4. ⟨et RI | ⟨in R | ⟨posuerunt RI | ⟨signa (2°) R | 5. ⟨sicut R | ⟨quasi RCI | ⟨securibus RC | 6. ⟨in (2°) RC | 7. ⟨incenderunt RCI | ⟨in RC | 8. ⟨dixerunt RCI | ⟨quiescere RC | 9. ⟨signa RCI | ⟨iam R | ⟨et C | 10. ⟨usquequo RCI | ⟨inritat RC | 11. ⟨ut RCI | ⟨et R^{2}(*signo K*)C | 12. ⟨deus RCI | ⟨operatus C.

13 tu confirmasti in virtute tua mare
contribulasti capita draconum in aquis
14 tu confregisti capita draconis
dedisti eum escam populis Aethiopum
15 tu disrupisti fontem et torrentes
※tu siccasti fluvios Aetham:
16 tuus est dies et tua est nox
tu fabricatus es auroram et solem
17 tu fecisti omnes terminos terrae
aestatem et ver tu plasmasti ea
18 memor esto huius
inimicus inproperavit Dominum
et populus insipiens incitavit nomen tuum
19 ne tradas bestiis animam confitentem tibi
animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem
20 respice in testamentum tuum
quia repleti sunt qui obscurati sunt terrae domibus iniquitatum
21 ne avertatur humilis factus confusus
pauper et inops laudabunt nomen tuum
22 exsurge Deus iudica causam tuam
memor esto inproperiorum tuorum

---

15. disrupisti RF; diripuisti C | fontem FC; fontes R | ※ *restituimus cum vers. syro-hexapl.*; *om.* R | 17. ea R *cum LXX*; eam FI, *fortasse cum archetypo.*

Desunt LQ* (*usque ad v.* 18, tuum).

13. mari Q^2.

14. fregisti Ω^M | draconum C* *ex v. praec.* | ded.] *praem.* et Ψ^{B*} | eam Φ^{G*} | in populis R*; populo F *cum Ro et He* | ethiopum $RQ^2\Psi^B\Omega\alpha$; aethyopum $C\Phi^P$; ethyopum D.

15. diripuisti CIV | fontem = FCI *cum He*; fontes *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | ※ = C(*ut vid.*)$\Phi^{GVP}K\Psi^B$(*qui* : *post* tu *habet*) *cum vers. syro-hexapl.*; ÷ Φ^R; *om. rell. codd. et edd.* | aetham = RCIMΦ^PUK; aethā F; aethan Φ^{RGV}; etham $Q^2W\Psi^BVD\mathfrak{f}$; ethā Ω^M; ethan *rell. codd. et edd.*

16. est (2°) *om.* G*.

17. ea] G*; ÷ ea: G^2; eam FIM*Q^2 Φ^{RG} *cum δ*; ÷ eam: Φ^P. ¶ hebr. habet « eos » scil. « terminos » sed quia proprie ratione terre que est materia plasmacionis hoc dicitur positum est ibi « eam » id est « terram » sed quia Ieron. expresse habet « estatem et hyemem tu plasmasti » sec. grecum habent moderni « ea » et quod dicitur « plasmasti » accipitur translatiue *Guill.*

18. memor esto] memores F | inproperabit $\Phi^{RGV}G^*\Psi^B$ | dominum = RF CIQ^2 *cum LXX, δ moz$^\chi$, cf. γ* (deum); domino *rell. codd. et edd. cum Ro cf. He.*

19. bestias Q | animam confitentem] Ψ^{B*}; animas confitentes (-tem Q, -te Ω^M) $Q^*\Psi^{B2}VD\Omega^{SM*}$[ȝc *cum Ro*; animas confitentium ɾe; animam confugientem F. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « animam » in singulari grecus similiter habet « animam » *Guill.* | animas] *praem.* et $VD^2\Omega$agɾeſȝc. ¶ nec grecus nec ant. uel Ieron. « et » coniunctionem ponunt inter « tibi » et « animas » per cantum autem facta est mutacio *Guill.*

20. iniquitatem W.

21. humilis] *sub* ÷ Φ^{G2} | inobs RCQU

---

13. ⟨tu RCI | ⟨contribulasti RC | 14. ⟨tu RCI | ⟨dedisti RC | 15. ⟨tu (*1°*) RCI | ⟨tu (*2°*) RC | 16. ⟨tuus RCI | ⟨tu RC | 17. ⟨tu RI | ⟨aestatem R | 18. ⟨memor RI | ⟨inimicus RC | ⟨et RC | 19. ⟨ne RCI | ⟨animas RC | 20. ⟨respice RCI | ⟨quia RC | 21. ⟨ne RC I | ⟨pauper RC | 22. ⟨exsurge RCI | ⟨memor RC.

eorum qui ab insipiente sunt tota die
23 ne obliviscaris voces inimicorum tuorum
superbia eorum qui te oderunt ascendit semper.

LXXIIII. 1 IN FINEM NE CORRUMPAS PSALMUS ASAPH CANTICI
2 Confitebimur tibi Deus
confitebimur et invocabimus nomen tuum
narrabimus mirabilia tua
3 cum accepero tempus ego iustitias iudicabo
4 liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea
ego confirmavi columnas eius
DIAPSALMA
5 dixi iniquis nolite inique facere
et delinquentibus nolite exaltare cornu
6 nolite extollere in altum cornu vestrum
nolite loqui adversus Deum iniquitatem
7 quia neque ab Oriente neque ab Occidente
neque a desertis montibus
8 quoniam Deus iudex est
hunc humiliat et hunc exaltat
9 quia calix in manu Domini
vini meri plenus mixto
et inclinavit ex hoc in hoc
verum fex eius non est exinanita
bibent omnes peccatores terrae

---

23. uoces FC *cum Hier. ep. 106*; uocis R *cum LXX.*

LXXIIII. 1. asaph cantici R^2(asap)F; asaph C; *om.* R* | 5. facere RC; agere F | 9. uerum R^2FC; uerumtamen R*.

Deest L.

22. eorum] *sub* ÷ Φ^{G2}; *om.* Ω^{M} *cum αγ et med, cf. He* | qui ab = RFCM*QΦ^{RG} G*α *cum Ro et Hier. ep. 106*; quia Φ^{V}; qu(a)e ab M^2G^2, *rell. codd. et edd.* | ab insipientis Q.

23. uocis RM*WU *cum hebr., LXX et He* | qui te od.] *sub* ÷ $\Phi^{RG2VP}G^2$.

LXXIIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$α | in finem ne corrump.] in finem M; ne corrumpas W; *om.* Φ^{V} | corrumpat Φ^{RGP}U; disperdas D *cum He*; disperdas uel corrumpas VΩ^{S} | asap cantici R^2; cantici asaph Q VDΩ^{S}gelbc; asaph CWΦ^{G}* *Amiat. cum moz*^{x}; dauid MΦ^{V}; *om.* R* | ∽ ps. cant. asaph in finem ne corrumpas ẞ.

2. deus *om.* F† | confit. (*2°*)] *sub* ÷ R^2.

3. iniustitias V | iudico C.

4. in eo Ω^{M} | ego] *praem.* et Ω^{S} | diãb C; *om.* WΦ^{P}G*VDΩαgrelbgc.

5. iniqui W* | facere = RCI *cum Aug. in loc.*; agere *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

6. extollire R | aduersum Rα.

7. ab (*2°*) *om.* R*.

9. plenus + est F* *cum Ro* | misto relbgc | inclinabit I *cum moz*^{x} | in hoc] *sub* ÷ Q$\Phi^{RG2VP}G^2$; *praem.* et F | uerum = R^2FCI; ueru(m)tamen R*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | faex RGelbgc | bibent + ex eo Dα *cum Ro.* ¶ « bibent omnes » *Guill.*

⟨eorum RC | 23. ⟨ne RCI | ⟨superbia RC.

LXXIIII. (LXXIII. Φ^{P}U, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 2. ⟨confitebimur (*1°*) RCI | ⟨confitebimur (*2°*) R | ⟨et C | ⟨narrabimus RCI | 3. ⟨cum RC | 4. ⟨liquefacta RCI | ⟨ego RC | 5. ⟨dixi RCI | ⟨et RC | 6. ⟨nolite (*1°*) RCI | ⟨nolite (*2°*) R | 7. ⟨quia RCI | ⟨neque (*3°*) R | 8. ⟨quoniam RC | ⟨hunc (*1°*) RCI | 9. ⟨quia RC | ⟨vini R | ⟨et RCI | ⟨verum RC | ⟨bibent RC.

10 ego autem adnuntiabo in saeculum
cantabo Deo Iacob
11 et omnia cornua peccatorum confringam
et exaltabuntur cornua iusti.

LXXV. 1 IN FINEM IN LAUDIBUS PSALMUS ASAPH CANTICUM AD ASSYRIUM
2 Notus in Iudea Deus
in Israhel magnum nomen eius
3 et factus est in pace locus eius
et habitatio eius in Sion
4 ibi confregit potentias arcum
scutum et gladium et bellum
DIAPSALMA
5 inluminas tu mirabiliter de montibus aeternis
6 turbati sunt omnes insipientes corde
dormierunt somnum suum et nihil invenerunt
omnes viri divitiarum manibus suis
7 ab increpatione tua Deus Iacob
dormitaverunt qui ascenderunt equos

---

10. in saeculum RF; in saeculo C.

LXXV. 1. in laudibus RC; carminibus F | psalmus RF; *om.* C | 4. confregit potentias arcum (*gen. plur.*) scutum et gladium F; confringit potentias arcuum scutum. gladium R; confregit potentia arcum et scutum et gladium C.

Deest L.

10. in saeculum] I*(*ut vid.*); in s(a)eculo CI²Q*; in scła G* *cum Ro.* ¶ « in seculum » *Guill.*

LXXV. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹa | in finem — asaph *om. Amiat.* | in (2°)] pro Ωˢ; *om.* FΦᴿᴳᵛU | laud.] carminibus FKVD Ωˢg | psalmus *om.* C *cum moz*ˣ | asaph *om.* W | ad assyr.] assyriorum Ωˢ; *om.* fr; *praem.* est D | ad *om.* W | assirium RG; asirium W *Amiat.**; amsyrium C; assyr Φᴳ; assyrios ΦᴿᴾUgelvsc *cum Ro*; assyros M; assirios V; asyrios K; asirios I QΦᵛ; syrios D | ∿ in fin. (in) carm. cant. (ad) ass. ps. as. VΩˢg; ∿ ps. as. in finem in laud. cant. ad assyr. s.

2. iudaea FΦᴿᴳᵛKfgrelvsc | israel f grelvsc; isrl MQΦᴿGΨᴮVDΩ.

3. syon DΩa.

4. confringit RM* *cum β*; confringet ΦᴿᴳᵛU *cum He.* ¶ ant. et Ieron. habent « confringet » *Guill.* | potentia CI | arcum = FCQG²KV¹(m *corr.*)Ωfgls *cum Ro*; arc̄ I; arcuum M²(um *in ras.*)G*, *rell codd. et edd.* ¶ « potencias arcuum » sec. grecum et ant. pro quo Ieron. habet « uolatilia arcus » *Guill.* | scutum] *praem.* et CM* | et (*1°*) *om.* RGVDafrelsc | et (2°)] ad Q* | diabsalma CQ; *om.* MWG* KΨᴮVΩagrelvsc.

5. inluminas = RFCI *cum LXX, α γδ et Hier. tract. p. 46*; inluminans M QWΦᴳ*ᵛ*ᴾ*UG*K *cum Ro et Hier. comm. p. 60*; illuminans ΨᴮVDΩ *edd.*; ÷ in : luminans Φᴿᴳ²ᵛ²ᴾ²G² | de = RFCI *cum Hier. comm. p. 60*; a *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

6. turb. — corde] *sub* ÷ Φᵛ | turb. sunt] *sub* ÷ Q²Φᴿᴳ | omnes] *sub* ÷ Φᴾ G²KΨᴮ | dormiuerunt C | suum + somnum Ψᴮ² | omnes *om.* a | manibus = RF CIK²w *cum LXX et Hier. ep. 106*; ÷ in: manibus Ψᴮ; in manibus K*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ « in manibus suis » Ieron. « manus suas » *Guill.*

---

10. ⟨ego RCI | ⟨cantabo R | 11. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (2°) RC.

LXXV. (LXXIII. Φᴾ, *num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*a) | 2. ⟨notus RCI | ⟨in (2°) RC | 3. ⟨et factus RCI | ⟨et habitatio RC | 4. ⟨ibi RCI | ⟨scutum RC | 5. ⟨inluminas RCI | 6. ⟨turbati RC | ⟨dormierunt RCI | ⟨omnes RC | 7. ⟨ab RCI | ⟨dormitaverunt R.

[8] tu terribilis es et quis resistet tibi
ex tunc ira tua
[9] de caelo auditum fecisti iudicium
terra timuit et quievit
[10] cum exsurgeret in iudicium Deus
ut salvos faceret omnes mansuetos terrae
DIAPSALMA
[11] quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi
et reliquiae cogitationis diem festum agent tibi
[12] vovete et reddite Domino Deo vestro
omnes qui in circuitu eius adferent munera
terribili [13] et ei qui aufert spiritus principum
terribili apud reges terrae.

LXXVI. [1] IN FINEM PRO IDITHUN PSALMUS ASAPH
[2] Voce mea ad Dominum clamavi
voce mea ad Deum et intendit me
[3] in die tribulationis meae Deum exquisivi
manibus meis nocte contra eum
et non sum deceptus
rennuit consolari anima mea

---

8. quis RI; qui F | 9. timuit R†FC; tremuit R¹ | 11. cogitationis F¹C; cogitationum RF† *cum Ro* | 12. uouite RF.

LXXVI. 2. ad deum RF; ad dominum C | me RF; mihi C.

Deest L.

8. es *om.* Ω^{M} | quis] qui FQ* *cum* $\alpha\delta\zeta$.

9. timuit] $R^{\dagger}\Psi^{B*}$; tremuit $R^{1}\Psi^{B2}$V DΩafgrelgc *cum Ro.* ¶ « timuit » hebr. et grecus et ant. non habent « tremuit » *Guill.*

10. cum] dum a | in iudicium] M* Ψ^{B*}; in iudicio $M^{2}\Psi^{B2}\Omega$ *cum Ro.* ¶ « in iudicio » *Guill.* | diaps.] Φ^{P} (*post verbum* cogitationis *v. seq.*); diabsalma C; *om.* QWVΩagrelbgc.

11. et] *sub* ÷ Φ^{RG2VP} (*sed in* Φ^{G2} : *post* reliquiae) | relique F | cogitationis] F^{1}; cogitationum RF† *cum Ro* | festum] *sub* ÷ R^{2}.

12. uouite RFMQW | eius + sunt I^{2} *cum Ro.* ¶ « eius » subaudi « sunt » sec. ant. quod Ieron. apponit *Guill.* | adferent] M*K*; adfertis $M^{2}K^{2}$, *cf. Ro* (offertis); affertis Ψ^{B2}(tis *in ras.*)VDΩagrelgc. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « affertis » sed in tercia persona « afferent » siue « offerent » quod habet et grecus et Ieron. *Guill.*

13. auferet Φ^{V} *cum* $\alpha\delta$ | spiritus = RFCIMWΦ^{RG}U *cum LXX, moz*^{c} *et Hier. ep. 106*; spiritum *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He.* ¶ ant. et grecus et Ieron. habent « spiritus » *Guill.* | terribilia F* *cum* $\alpha\delta$*; terribile G* | reges] *praem.* omnes ae. ¶ neque ante id quod dicitur « reges » premittunt hebr. et grec. quod dicitur « omnes » *Guill.*

LXXVI. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a | idithum fgg; ydithū Ω^{S}; ydithum V; iditū D; idithu R*; torcularibus W | psal. as. *om.* Q | ∿ ps. as. in fin. pro idithum g.

2. deum] dominum CIΩ^{S} *cum* $\beta\gamma$ *He* | me = RFQ*Φ^{RGV}G*K; mihi $Q^{2}G^{2}$, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

3. et *om.* Ψ^{B*} | animam meam Φ^{RP} Ψ^{B} *cum Ro.* ¶ « anima mea » sic etiam habet grecus. quidam ant. habent « animam meam » et oportet suppleri « dominus » sed Ieron. per hebr. dicit « noluit consolari anima mea » *Guill.*

---

8. ⟨tu RI | 9. ⟨de RC | ⟨terra RCI | 10. ⟨cum R | ⟨ut RC | 11. ⟨quoniam RCI | ⟨et R C | 12. ⟨vovete RCI | ⟨omnes RC | ⟨terribili RCI | 13. ⟨terribili RC.

LXXVI. (LXXV. Φ^{P}, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}a) | 2. ⟨voce (*I*°) RCI | ⟨voce (2°) R C | 3. ⟨in RCI | ⟨manibus RC | ⟨rennuit RCI.

4 memor fui Dei et delectatus sum
exercitatus sum et defecit spiritus meus
DIAPSALMA
5 anticipaverunt vigilias oculi mei
turbatus sum et non sum locutus
6 cogitavi dies antiquos
et annos aeternos in mente habui
7 et meditatus sum nocte cum corde meo
exercitabar et scobebam spiritum meum
8 numquid in aeternum proiciet Deus
et non adponet ut conplacitior sit adhuc
9 aut in finem misericordiam suam abscidet
a generatione in generationem
10 aut obliviscetur misereri Deus
aut continebit in ira sua miseri-
cordias suas
DIAPSALMA
11 et dixi nunc coepi haec mutatio dexterae Excelsi
12 memor fui operum Domini
quia memor ero ab initio mirabilium tuorum
13 et meditabor in omnibus operibus tuis
et in adinventionibus tuis exercebor
14 Deus in sancto via tua
quis Deus magnus sicut Deus noster
15 tu es Deus qui facis mirabilia
notam fecisti in populis virtutem tuam
16 redemisti in brachio tuo populum tuum
filios Iacob et Ioseph
DIAPSALMA

---

4. exercitatus RF; et exercitatus C | 7. exercitabar RF; et exercitabar I | 10. miserere F | diapsalma RF; *om.* C | 11. coepi RF; coepit C | mutatio RF; motatio C | 13. in aduentionibus RF.

Desunt LG*(*a v.* 12, memor fui).

4. et *om.* Ω^{M}, *cf. He* | exerc. sum *om.* Ω^{S*}; *praem.* et CIM^{2}QWΦ^{P}(*sub* ÷ Φ^{P2}) UGKΨ^{B}VDΩ^{S2M}afgrelȝc. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non premittunt « et » *Guill.* | diabsalma C; *om.* MQ*WUG*KΨ^{B}VΩagrelbȝc.

6. in mente habui] *sub* ÷ G^{2}.

7. exercitabar] *praem.* et IQ*WΦ^{P} UGKΨ^{B}VDΩ^{s}afgrelȝc *cum Hier. ep. 106.* ¶ grecus et hebr. et ant. et Ieron. non premittunt « et » *Guill.* | scobebam = FC IMQWUVDf; scopebam Φ^{RGP}KΨ^{B}Ωagre lbȝc; excopebam Φ^{V}; scrobebam G; uentilabam R *cum Ro.*

8. deus] dominus F *cum LXX, med et He, cf. hebr.* | et — adhuc] *sub.* ÷ Φ^{R2GV} | et] *sub* ÷ Φ^{P}; aut Vagrelȝc; *cum Ro.* ¶ « et non apponet » *Guill.* | non] *sub* ÷ Q^{2} | a(d)ponat QΦ^{R}.

9. suam *om.* Ω^{M} | abscindet fgrelȝc. ¶ « abscidet » *Guill.* | in generatione Q.

10. miserere FQ | diabsalma Q; *om.* CWG*KΨ^{B}VDΩagrelbȝc.

11. coepit CIlbȝ *cum δ* | motatio CI.

12. ero *om.* Ω^{M}.

13. tuis] suis R*; *om.* Q* | aduentionibus RFQΨ^{B}*.

16. diabsalma CQ; *om.* WG^{2}KVDΩ agrelbȝc.

---

4. ⟨memor RC | ⟨exercitatus RC | 5. ⟨anticipaverunt RCI | ⟨turbatus RC | 6. ⟨cogitavi RCI | ⟨et RC | 7. ⟨et RCI | ⟨exercitabar RC | 8. ⟨numquid RCI | ⟨et R | 9. ⟨aut RCI | ⟨a generatione RC | 10 ⟨aut (*1°*) RCI | ⟨aut (*2°*) RC | 11. ⟨et RCI | 12. ⟨memor RCI | ⟨quia RC | 13. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 14. ⟨deus RCI | ⟨quis RC | 15. ⟨tu RC | ⟨notam RCI | 16. ⟨redemisti RC | ⟨filios RC.

17 viderunt te aquae Deus
viderunt te aquae et timuerunt
et turbatae sunt abyssi
18 multitudo sonitus aquarum
vocem dederunt nubes
etenim sagittae tuae transeunt
19 vox tonitrui tui in rota
inluxerunt coruscationes tuae orbi terrae
commota est et contremuit terra
20 in mari via tua et semitae tuae
in aquis multis et vestigia tua
non cognoscentur
21 deduxisti sicut oves populum tuum
in manu Moysi et Aaron.

LXXVII. 1 INTELLECTUS ASAPH
Adtendite populus meus legem meam
inclinate aurem vestram in verba oris mei
2 aperiam in parabola os meum
eloquar propositiones ab initio
3 quanta audivimus et cognovimus ea
et patres nostri narraverunt nobis
4 non sunt occultata a filiis eorum in generationem alteram
narrantes laudes Domini et virtutes eius
et mirabilia eius quae fecit
5 et suscitavit testimonium in Iacob
et legem posuit in Israhel
quanta mandavit patribus nostris
nota facere ea filiis suis

LXXVII. 2. eloquar F^2C; et loquar F*; loquar R | 4. in generationem alteram RF*; in generatione altera F^2C | 5. ea RF; *om.* C.

Desunt LG*(*usque ad v.* 4, alteram).

17. et (2°) *om.* Ω^s | turbati $Q\Phi^R$ *cum Ro.*
18. transierunt Ψ^B, *cf. Ro.*
19. tui *om.* F *cum* $\gamma\delta^2$.
20. uiae tuae U *cum moz*^{x} *et med.*
21. moisi f; mosi g.

LXXVII. 1. intell. asaph] asaph W; *om.* $\Psi^B\Omega^M$a; *praem.* psalmus ȝ | populе Ψ^BVDΩafgrelȝc. ¶ ant. non habent « populе » sed « populus » *Guill.*

2. parabola = RCQ*Φ^{RGV}G^2, *cf. hebr. et LXX* (*cod.* S); parabula FI *cum* δ *et He*; parabolis Q^2, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent singulariter « in parabola » sed Mat. XIII° (*v.* 35) dicitur « in parabolis » et hoc iuxta grecum qui habet hic « in parabolis » sed prioribus standum nam et Matheus (*sic, fortasse pro* Ieron.) et hebr. habet « parabola » *Guill.* | eloquar = F^2CI* *cum* αγ *et Hier. tract. p. 58*; ÷ e : loquar I^2; et loquar F*; loquar *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

3. ea] *sub* ÷ $I^2\Phi^V$ | et patres — nobis] *sub* ÷ Φ^P.

4. in generationem alteram = RF* M*Q*Φ^{RGV}ιυ *cum LXX*; in generatione altera $F^2M^2Q^2$, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « in generationem alteram » *Guill.*

5. et (1°)] *sub* ÷ I | in (*ante* iacob)] *sub* ÷ I | israel Dfgrelυȝc; isrl MQΦ^{RG} GΨ^BVΩ | notam R, *cf. Ro* | ea *om.* CI *cum* γ, *cf. He* | fil. suis *om.* Q.

---

17. ⟨viderunt (1°) RCI | ⟨viderunt (2°) R | ⟨et (1°) C | ⟨et (2°) R | 18. ⟨multitudo RCI | ⟨vocem R | ⟨etenim RC | 19. ⟨vox RCI | ⟨inluxerunt RC | ⟨commota RC | 20. ⟨in (1°) RCI | 21. ⟨deduxisti RCI | ⟨in RC.

LXXVII. (LXXVI. Φ^P, *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*a) | 1. ⟨adtendite RCI | ⟨inclinate RC | 2. ⟨aperiam RCI | ⟨eloquar RC | 3. ⟨quanta RCI | ⟨et (2°) RC | 4. ⟨non RCI | ⟨in R | ⟨narrantes RCI | ⟨et (1°) C | ⟨et (2°) R | 5. ⟨et (1°) RCI | ⟨et (2°) RC | ⟨quanta R CI | ⟨nota R.

6 ut cognoscat generatio altera
filii qui nascentur et exsurgent
et narrabunt filiis suis
7 ut ponant in Deo spem suam
et non obliviscantur opera Dei
et mandata eius exquirant
8 ne fiant sicut patres eorum
generatio prava et exasperans
generatio quae non direxit cor suum
et non est creditus cum Deo spiritus eius
9 filii Effrem intendentes et mittentes arcus
conversi sunt in die belli
10 non custodierunt testamentum Dei
et in lege eius noluerunt ambulare
11 et obliti sunt benefactorum eius
et mirabilium eius quae ostendit eis
12 coram patribus eorum quae fecit mirabilia
in terra Aegypti in campo Taneos
13 interrupit mare et perduxit eos
statuit aquas quasi utrem
14 et deduxit eos in nube diei
et tota nocte in inluminatione ignis
15 interrupit petram in heremo
et adaquavit eos velut in abysso multa
16 et eduxit aquam de petra
et deduxit tamquam flumina aquas

---

6. et (*1°*) RF; *om.* C | 9. arcus RF; arcum C | 12. taneus RF | 13. quasi utrem F*C; quasi in utrem R; quasi in utre F² | 16. deduxit RC; eduxit F.

Deest L.

6. et (*1°*) *om.* CIM*ΨB*ΩS *cum hebr., Ro et He* | et narr.] enarrabunt ΩM; narrabunt W. ¶ hebr. et grecus et ant. habent « et » *Guill.*

7. ut] et ΩMα. ¶ ant. et grecus et sensus hebraicus habent « ut » *Guill.* | opera = RFCIWG*K; operum G², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (cogitationum).

8. est] *sub* ÷ ΦRGG²; ex est C*; *om.* M* | creditum F.

9. efrem R; ephrem ΩMfrelvsc; ephraim Fg; [.]fferrem C | arcus = RF *cum Aug. in loc., cf. LXX*; arcum *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He.*

11. benefactorem Q | mirabilia F.

12. quae = RF*CI(*sub* ÷) *cum LXX, α et Aug. in loc.*; *om.* F², *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He* | aegipti IQ ΨBV; egypti GΩS; egipti ΩMα | thaneos UΩSα; taneus RF *cum δ*; taphneos D.

13. et] *sub* ※ ΦG² | eos *om.* C; + et UGKVDΩS *edd. cum hebr., Ro et He.* ¶ ant. quidam non ponunt « et » coniunctionem sed hebr. et Ieron. et grecus [habent] *Guill.* | utrem = F*CI *cum LXX, cf. hebr. et He*; in utrem RQWΦPUKΨB *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR) *et Aug. in loc.* (in utres); in utre F², *rell. codd. et edd. cum α mozx med.*

14. eduxit IΩS *cum Ro* | diei] dei Q* | totam noctem F* | in *om.* I.

15. aquauit R | in ab.] abysus F *cum δ, cf. α.*

16. et (*2°*) *om.* I | ded.] eduxit FΨB Vgr *cum Ro.*

---

6. ⟨ut RC | ⟨filii RCI | ⟨et (*2°*) R | 7. ⟨ut RCI | ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RC | 8. ⟨ne RCI | ⟨generatio (*1°*) RC | ⟨generatio (*2°*) RI | ⟨et RC | 9. ⟨filii RCI | ⟨conversi RC | 10. ⟨non RI | ⟨et R | 11. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) RC | 12. ⟨coram RCI | ⟨in (*1°*) RC | 13. ⟨interrupit RCI | ⟨statuit RC | 14. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) RC | 15. ⟨interrupit RCI | ⟨et RC | 16. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.

17 et adposuerunt adhuc peccare ei
in ira excitaverunt Excelsum in inaquoso
18 et temptaverunt Deum in cordibus suis
ut peterent escas animabus suis
19 et male locuti sunt de Deo
dixerunt numquid poterit Deus parare mensam in deserto
20 quoniam percussit petram et fluxerunt aquae
et torrentes inundaverunt
numquid et panem potest dare
aut parare mensam populo suo
21 ideo audivit Dominus et distulit
et ignis accensus est in Iacob
et ira ascendit in Israhel
22 quia non crediderunt in Deo
nec speraverunt in salutare eius
23 et mandavit nubibus desuper
et ianuas caeli aperuit
24 et pluit illis manna ad manducandum
et panem caeli dedit eis
25 panem angelorum manducavit homo
cibaria misit eis in abundantiam
26 transtulit Austrum de caelo
et induxit in virtute sua Africum
27 et pluit super eos sicut pulverem carnes
et sicut harenam maris volatilia pinnata

---

19. dixerunt FC; et dixerunt R | 20. potest RF²C; poterit F* | 21. et distulit RF; et ※ non: distulit C, *ex He ut vid.* | accensus] ascensus F | 24. mannam RF* | 25. cibaria misit RF*; cibariam misit F²C(cyb.) | 27. sicut arenam maris C; sicut harena maris R(aren.)F, *fortasse cum archetypo.*

Desunt LQ*(*a v.* 17, et).

17. in iram DΩ^s𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠. ¶ « in ira » *Guill.* | concitauerunt Ψ^BΩ^s *cum Ro.* ¶ « excitauerunt » *Guill* | in *om.* R.

19. dix.] *praem.* et RΨ^B* *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « et » *Guill.*

20. potest = RF²CI *cum LXX, cf.* γ (*v.* 19); poterit F*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. LXX* (*cod.* B) *et supra v.* 19.

21. et (*1°*) + non C(*sub* ※)IV *cum hebr. et He* | et (*2°*) *om.* V* | ascensus FK | ira + dei V *cum moz*^x. ¶ « et ira ascendit » *Guill.* | israel D𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; isrł ΦΨ^BVΩ.

22. in deo] Q³; *sub* ÷ Φ^GVG²; ÷ in: deo R²I; in deum Q² *cum Ro*; deo Ω^M *cum He* | in salutare = RFI *cum Ro*; in salutari *rell. codd. et edd. cum* α *moz*^c *He.*

23. mandabit R.

24. et *om.* C(*ut vid.*) | mannam RF* *cum* γδ *moz*; mana V.

25. homo] *sub* ÷ G² | cibaria] F*; cybaria WUD; cybariam F²(cib.)CI²(ria *corr.*) | in abundan(t)ia M*ΦVDΩ^s(hab.) 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum med.*

26. africum] C†; affricum C¹MVD Ω𝔞; aphricum 𝔤.

27. super eos *om.* Ψ^B* | carnis I harenam] Ψ^B* (ar.); harena FMWΦ^RGV UK *cum* γδ; arena RQ²Ψ^B²Ω^M𝔤 *cum* α *moz*^c. ¶ iuxta ant. « sicut arena » supple « est » que est multa nimis. hii sunt duo modi loquendi et in his similitudinibus in nominatiuo et accusatiuo casu uel alio se conformante precedentibus require III Reg. IIII (*v.* 29) *Guill.* | pinnata = RFC M*W; pennata M², *rell. codd. et edd.*

---

17. ⟨et RCI | ⟨in (*1°*) RC | 18. ⟨et RCI | ⟨ut RC | 19. ⟨et RCI | ⟨dixerunt RC | 20. ⟨quoniam RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨numquid RCI | ⟨aut RC | 21. ⟨ideo RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨et (*3°*) RC | 22. ⟨quia RI | ⟨nec R | 23. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 24. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 25. ⟨panem RCI | ⟨cibaria RC | 26. ⟨transtulit RCI | ⟨et RC | 27. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.

28 et ceciderunt in medio castrorum eorum
circa tabernacula eorum
29 et manducaverunt et saturati sunt nimis
et desiderium eorum adtulit eis
30 non sunt fraudati a desiderio suo
adhuc escae eorum erant in ore ipsorum
31 et ira Dei ascendit in eos
et occidit pingues eorum
et electos Israhel impedivit
32 in omnibus his peccaverunt adhuc
et non crediderunt mirabilibus eius
33 et defecerunt in vanitate dies eorum
et anni eorum cum festinatione
34 cum occideret eos quaerebant eum
et revertebantur et diluculo veniebant ad Deum
35 et rememorati sunt quia Deus adiutor est eorum
et Deus excelsus redemptor eorum est
36 et dilexerunt eum in ore suo
et lingua sua mentiti sunt ei
37 cor autem ipsorum non erat rectum cum eo
nec fideles habiti sunt in testamento eius
38 ipse autem est misericors
et propitius fiet peccatis eorum et non perdet eos

---

30. aescae eorum erant RF(eram); esca eorum erat C | 31. in eos RF; in eis C | 32. mirabilibus FC; in mirabilibus R | 37. in testamento FC; in testamentum R | 38. perdet RC; disperdit F.

Desunt LQ*(*usque ad v.* 38, fiet).

29. nimis *om.* Q^2 | et] Q^3; ad Q^2; a Ψ^{B*} | eorum *om.* Q^2 | eis** C^2(s *in ras.*); + dominus Q^3 *cum comm. Dom. Quinquag.*

30. esca eorum erat CI *cum hebr., LXX et Ro*; esca ipsorum erat Q | ipsorum] eorum Q^2 *cum* $\alpha\gamma$.

31. ascendet R* | in eos = RF *cum* δ *moz med*; in eis CI *cum* α; super eos *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | israh Q^2; israel Dfgrelvsc; isral C; isrl $M\Phi^{RG}$ $G\Psi^{B}V\Omega$.

32. hiis $I\Omega^{S}\mathfrak{a}$ | mirabilibus = $FCIQ^2$ $\Phi^{GP}GK\Psi^{B*}$ *cum* $\alpha\delta$ *et He, cf. LXX* (*cod.* B); in mirabilibus Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.* ¶ grecus et hebr. et ant. et Ieron. non habent « in » *Guill.*

33. cum *om.* R*.

34. occideret] Q^3; occiderit Q^2 | et (2°) *om.* R* *cum Ro* | deluculo I | ad *om.* D | deum] eum $\Psi^{B}VD\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{f}\mathfrak{g}\mathfrak{l}\mathfrak{s}\mathfrak{c}$ *cum Ro.*

35. remorati F*; memorati F^2 (*ut vid.*) *cum Ro* | ∿ eorum est Ω^{M} *cum Ro* | ∿ est eorum F*.

37. ipsorum = $RFCIW\Phi^{P}UGK\Psi^{B}$ *cum moz*; eorum M^2 (*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | in testamentum RQ^2W^* *cum* $\gamma\delta^2\zeta$.

38. est *om.* G, *cf. He* | fiat Φ^{R} | perdet = RCI *cum Hier. ep. 106*; disperdit FQ; disperdet *rell. codd. et edd. cum*

---

28. ⟨et RCI | ⟨circa RC | 29. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 30. ⟨non RC | ⟨adhuc RCI | 31. ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RCI | ⟨et (*3°*) R | 32. ⟨in RCI | ⟨et RC | 33. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 34. ⟨cum RCI | ⟨et (*1°*) RC | 35. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) R | 36. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 37. ⟨cor RCI | ⟨nec RC | 38. ⟨ipse RCI | ⟨et (*1°*) RC.

et abundabit ut avertat iram suam
et non accendet omnem iram suam
39 et recordatus est quia caro sunt
spiritus vadens et non rediens
40 quotiens exacerbaverunt eum in deserto
in ira concitaverunt eum in inaquoso
41 et conversi sunt et temptaverunt Deum
et Sanctum Israhel exacerbaverunt
42 non sunt recordati manus eius
die qua redemit eos de manu tribulantis
43 sicut posuit in Aegypto signa sua
et prodigia sua in campo Taneos
44 et convertit in sanguine flumina eorum
et imbres eorum ne biberent
45 misit in eos cynomiam et comedit eos
et ranam et disperdit eos
46 et dedit erugini fructus eorum
et labores eorum lucustae
47 et occidit in grandine vineam eorum
et moros eorum in pruina

---

abundauit RF(hab.)C, *fortasse cum archetypo, sed Hier. tempus futurum scripsisse vid., sequitur enim* ut auertat | accendit FC | 44. in sanguine FC; in sanguinem R | 45. cynomiam FC; coenomyam R, *cf. Hier. ep. 106 (p. 42,8)* | disperdidit C | 46. erugine F | 47. uineam RC; uineas F | morus R; murus FC.

Deest L

Ro et He | abundabit *restituimus cum moz*^{x}, *cf. LXX et* α; habundauit = FQU G*ΨᴮΩ; abundauit G², *rell. codd. et edd. cum* δζ *et med, cf. Ro* (multiplicauit) *et He* | auertat = RFCIQΦᴿᴳⱽ *cum* δ; auerteret *rell. codd. et edd. cum Ro* | accendet = RMQWΦUΨᴮ* *cum LXX*; accendit Ψᴮ², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (suscitauit). ¶ hebr. et Ieron. et ant. « accendet » *Guill.*

40. in ira] M*; in iram M²Dαgrelvβc *cum* γ. ¶ « in ira » *Guill.* | in (*3°*) *om.* R*.

41. israel ſgrelvβc; isrl MQΦᴿᴳⱽG ΨᴮVDΩ.

42. redimit R; redimet F | de manu] *sub* ÷ G².

43. posuit *om.* W | aegipto FIQU GΨᴮV; egypto Ω; egipto α | thaneos U Ωˢα; thapneos D.

44. conuerti Ψᴮ | in sanguine = F CIM²QΦΨᴮ *cum* δ *moz et He*; in sanguinem M*, *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX et Ro.* ¶ ant. « in sanguine » require supra LXVIII° (*v.* 22) *Guill.* | biberint R.

45. cynomiam = FCIMΦᴳⱽᴾKDΩα; cynomyam ſ; cynomyiam grelvβ; cinomiam QWUΨᴮV; cenomiam G; coenomiam Φᴿ; coenomyam R; coenomyiam c, *cf. Hier. ep. 106, p. 42, 8* | disperdit = RFM*QWΨᴮ; disperdidit M², *rell. codd. et edd.*

46. aerugini Φᴾgrelvβc; erugine F; eruginę G* | fructus] F*; fructos R*; fructum F²Q*Φᴿᴳⱽ Ψᴮ* *cum LXX*, γδ | lucustae = RFCMQ²W; locustae Q*, *rell. codd. et edd.*

47. et (*1°*)] *sub* ÷ IΦᴾ²; *om.* QΦᴿᴳⱽ Uw *cum hebr., LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non apponunt « et » *Guill.* | uineam = RC *cum hebr. et LXX*; uineas *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | morus R; muros Φᴿⱽ; murus F C | proina RM*QΦᴳ.

⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 39. ⟨et RCI | ⟨spiritus R | 40. ⟨quotiens RCI | ⟨in (*2°*) RC | 41. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 42. ⟨non RCI | ⟨die RC | 43. ⟨sicut RCI | ⟨et RC | 44. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 45. ⟨misit RCI | ⟨et (*2°*) RC | 46. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) C | 47. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.

48 et tradidit grandini iumenta eorum
et possessionem eorum igni
49 misit in eos iram indignationis suae
indignationem et iram et tribulationem
inmissionem per angelos malos
50 viam fecit semitae irae suae
non pepercit a morte animarum eorum
et iumenta eorum in morte conclusit
51 et percussit omne primitivum in terra Aegypti
primitias laborum eorum in tabernaculis Cham
52 et abstulit sicut oves populum suum
et perduxit eos tamquam gregem in deserto
53 et deduxit eos in spe et non timuerunt
et inimicos eorum operuit mare
54 et induxit eos in montem sanctificationis suae
montem quem adquisivit dextera eius
et eiecit a facie eorum gentes
et sorte divisit eis terram in funiculo distributionis
55 et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus Israhel
56 et temptaverunt et exacerbaverunt Deum excelsum
et testimonia eius non custodierunt
57 et averterunt se et non servaverunt pactum quemadmodum patres eorum

---

50. non RF²C; et non F* | animarum RC; animabus F | 51. primitiuum RF; primitium C | in terra aegypti R; in terra aeorum F² (orum *in ras.*); in aegypto C | laborum RC; laboris F.

Deest L.

49. indignationem] *praem.* et Ω^s | immissiones Dagrelsc *cum Ro.* ¶ hebr. Ieron. et ant. « immissionem » et grecus similiter. *Guill.*

50. non] *praem.* et F*GΩ^s r *cum Ro* | animabus FVrelvsc *cum Ro* | in mortem MW *cum hebr. et LXX.*

51. primitiuum = RF *cum Aug. in loc.*; primitium CI; primogenitum *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | in terra aegypti] Q² (ęgip.); in terra-aegypti e; in terra aeorum F² (orum *in ras.*); in aegypto CQ*(*ut vid.*)GK *cum hebr., LXX, δ et He*; in aegipto IQ³ | egypti DΩ; ęgipti Ψ^B Va(eg.) | laborum = RCIM*ΦUGKfw *cum LXX, αγδ moz^c, cf. hebr.*; omnis laborum Q² (omnis *in ras.*); laboris F; omnis laboris M², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*). ¶ « primicias laborum » hebr. et ant. et Ieron. sic habent. alia littera « omnis laboris » *Guill.* | cam Q.

53. eduxit VΩ^M relsc *cum Ro*; duxit Ψ^B* *cum He* | in] cum Ω^M *cum He.*

54. eius] *sub* ÷ Ψ^B | iecit R† | eis] eos Ω^M*; *om.* Φ^G | terram] *sub* ÷ Φ^RGV | in funiculum Q*W.

55. israel fgrelvsc; isrl MΦ^RGV KΨ^B DΩ.

---

48. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) R | 49. ⟨misit RCI | ⟨indignationem RC | ⟨inmissionem RC | 50. ⟨viam RCI | ⟨non RC | ⟨et RC | 51. ⟨et RCI | ⟨primitias RC | 52. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 53. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 54. ⟨et RCI | ⟨montem (*2°*) RC | ⟨et (*2°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 55. ⟨et RCI | 56. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 57. ⟨et (*1°*) RCI.

conversi sunt in arcum pravum
58 et in ira concitaverunt eum in collibus suis
et in sculptilibus suis ad aemulationem eum provocaverunt
59 audivit Deus et sprevit
et ad nihilum redegit valde Israhel
60 et reppulit tabernaculum Selo
tabernaculum suum ubi habitavit in hominibus
61 et tradidit in captivitatem virtutem eorum
et pulchritudinem eorum in manus inimici
62 et conclusit in gladio populum suum
et hereditatem suam sprevit
63 iuvenes eorum comedit ignis
et virgines eorum non sunt lamentatae
64 sacerdotes eorum in gladio ceciderunt
et viduae eorum non plorabuntur
65 et excitatus est tamquam dormiens Dominus
tamquam potens crapulatus a vino
66 et percussit inimicos suos in posteriora
obprobrium sempiternum dedit illis
67 et reppulit tabernaculum Ioseph
et tribum Effrem non elegit
68 et elegit tribum Iuda
montem Sion quem dilexit

58. et (*1°*) RF; *om.* I | 59. redigit F* | 68. et elegit tribum FC; elegit tribum et R*; elegit tribum R².

Deest L.

57. conuersi] *praem.* et R *cum LXX, αγδ moz med.*

58. et = RFMQ*ΦRGV *cum hebr., LXX, αγδ et He*; *om.* Q², *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus preponunt « et » *Guill.* | in iram Dαgreſvϑc.

59. redigit F*IQG*KD*. ¶ ant. « redigit » *Guill.* | is*rahel C; israel ſgreſvϑc; isrl MQΦRGΨBDΩ.

60. selo = R*FCQ*WΦvK; zelo I; saelo U; sylo DΩα; silo R²M²(i *in ras.*) Q², *rell. codd. et edd.* | habitabit ΦR*.

61. et] *sub* ÷ I | in captiuitate F | in man. inim.] *sub* ÷ ΦP.

62. et (*2°*) *om.* F.

63. lamentati F *cum δ.*

64. plorabuntur] M*ΩM*; plorabantur M²ΨB²(bantur *in ras.*)VDΩSM² *edd., cf. Ro* (plorauerunt). ¶ grecus et ant. « non plorabuntur » sed quia Ieron. habet « non sunt flete » alii ponunt « non plorabantur » *Guill.*

65. excitatus ſ | est *om.* ΩS* | potans IU *cum δ mozx med.*

66. illis] illi U.

67. effrem = CIMQ*(*ut vid.*)ΦGK ΨB²VDα; efrem R; ephrem Fe; effraim Q²WUΨB*³ΩM; effraym ΩS; ephraim ſg rſvϑc.

68. et eleg. trib. = FCI *cum hebr., LXX et αγδ*; eleg. trib. et R*; eleg. trib. R²; sed eleg. trib. *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | syon DΩα.

⟨conversi RC | 58. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) R | 59. ⟨audivit RCI | ⟨et (*2°*) R | 60. ⟨et RCI | ⟨tabernaculum (*2°*) RC | 61. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 62. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 63. ⟨iuvenes RCI | ⟨et RC | 64. ⟨sacerdotes RCI | ⟨et RC | 65. ⟨et RCI | ⟨tamquam (*2°*) RC | 66. ⟨et RCI | ⟨obprobrium RC | 67. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 68. ⟨et RI | ⟨montem RC.

69 et aedificavit sicut unicornium sanctificium suum
in terra quam fundavit in saecula
70 et elegit David servum suum
et sustulit eum de gregibus ovium
de post fetantes accepit eum
71 pascere Iacob servum suum
et Israhel hereditatem suam
72 et pavit eos in innocentia cordis sui
et in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

LXXVIII. 1 PSALMUS ASAPH
Deus venerunt gentes in hereditatem tuam
polluerunt templum sanctum tuum
posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam
2 posuerunt morticina servorum tuorum escas volatilibus caeli
carnes sanctorum tuorum bestiis terrae
3 effuderunt sanguinem ipsorum tamquam aquam
in circuitu Hierusalem et non erat qui sepeliret
4 facti sumus obprobrium vicinis nostris
subsannatio et inlusio his qui circum nos sunt
5 usquequo Domine irasceris in finem
accendetur velut ignis zelus tuus

---

72. in (*2°*) RF²C; *om.* F* | manum RF.
LXXVIII. 5. accenditur C.

Deest L.

69. aedificauit + sibi R | unicornium] M*Q*; unicornuum F; unicornis M²Q²WUΨᴮDΩᴹg, *cf. LXX* (*codd. lucian.*). ¶ hebr. et ant. habent « unicornium » in plurali et grecus in singulari. *Guill.* | quam *om.* Ψᴮ*, *cf. Ro.*

70. ÷ sus : tulit I.

71. israel Dfgrelvgc; isrl ΦᴿᴳGΨᴮ VΩ.

72. in innocentiam F | in intellectibus] intellectibus F*W; intellectus Ωᴹ | manum RF.

LXXVIII. 1. ps. asaph] in finem psalmus dauid cum fugisset a facie saul in spelunca *Amiat., cf. ps.* 56, 1; *om.* Ψᴮ Ωᴹa | iherusalem Ga; hyerusalem C; hierussalem Q²; ierusalem grelvgc; ierim D Ω | in] ut G, *cf. LXX* (*cod.* R) *et Ro*; ** M.

2. morticinia a | escam R *cum αγ et He* | besteis R*.

3. effud.] et fuderunt R | ipsorum] *in ras.* Q²; eorum ΦᴿᴳᵛVDΩgrelvgc *cum Ro et He.* ¶ « eorum » *Guill.* | iherusalem a; hierim Ψᴮ; hirim V; ihrim G; hyerusalem C; ierusalem grelvgc; ierim DΩ; hierussalem Q² (*in ras.*).

4. hiis Ωˢa; iis f | circum nos = R CI *cum γ*; ** circum nos F*; in circum nostro F²; in circuitu nostro *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

5. accenditur CI *cum Ro.*

---

69. ⟨et RCI | ⟨in (*1°*) RC | 70. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨de (*2°*) R | 71. ⟨pascere RCI | ⟨et RC | 72. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.

LXXVIII. (LXXVII. U, *num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*a) | 1. ⟨deus RCI | ⟨polluerunt R C | ⟨posuerunt RC | 2. ⟨posuerunt RCI | ⟨escas R | ⟨carnes RC | 3. ⟨effuderunt RCI | ⟨in RC | 4. ⟨facti RCI | ⟨subsannatio RC | 5. ⟨usquequo RCI | ⟨accendetur RC.

6 effunde iram tuam in gentes quae te non noverunt
et in regna quae nomen tuum non invocaverunt
7 quia comederunt Iacob et locum eius desolaverunt
8 ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum
cito anticipent nos misericordiae tuae
quia pauperes facti sumus nimis
9 adiuva nos Deus salutaris noster
propter gloriam nominis tui Domine libera nos
et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum
10 ne forte dicant in gentibus ubi est Deus eorum
et innotescat in nationibus coram oculis nostris
ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus est
11 introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum
secundum magnitudinem brachii tui
posside filios mortificatorum
12 et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum
inproperium ipsorum quod exprobraverunt tibi Domine
13 nos autem populus tuus et oves pascuae tuae
confitebimur tibi in saeculum
in generationem et generationem adnuntiabimus laudem tuam.

LXXIX. 1 IN FINEM PRO HIS QUI COMMUTABUNTUR TESTIMONIUM ASAPH PSALMUS
2 Qui regis Israhel intende

---

12. quod F*C; quo RF² | 13. in generationem RC; in generatione F.
LXXIX. 1. commutabuntur RF; commotabuntur C | psalmus RF; *om.* C.

Deest L.

8. antiq.] *sub* ÷ ΦRG² | anticiperunt C | nos] *sub* ÷ I | tuae] sue Ωs.

9. propter] *praem.* et Ṃ²K²VDΩαg ſʒc *cum Ro* | domine] *sub* ÷ I.

10. et] *sub* ÷ I | innotescant Q*ΦRV UKα *cum Ro*; notescat W. ¶ « innotescat » non « innotescant » *Guill.* | tuorum] suorum αg.

11. brachi F*I.

12. in sinum GD *cum LXX et α*; in sinus *cum* R* *γδζ et Aug. in loc.* | inprop.] et properium ΦR | quod] F*; quo RF² *cum He.*

13. in generationem] Q*ΦP*; in generatione FQ²ΦRGVP²UKΨBVDΩαfgreʒ | et generatione DΩMα. ¶ « in generatione et generationem » *Guill.* | adnunciauimus Q*; + tibi K.

LXXIX. 1. *tit. om.* ΨBΩMα | hiis Ωs; iis ſrelbgc | qui] quae *Amiat.* | commotabuntur CI *Amiat.*; + in M*ΦU | testim. asaph psalmus] testim. psalmus asaph I ΦP; testim. asaph CΦRGD*(*ut vid.*) *Amiat.*; testim. asaph psalmus asiriorum W; psalmus pro assyriis (assir. V) testim. asaph VD²Ωsg, *cf. αγδ mozˣ* | ∼ psalm. in finem pro iis qui comm. test. asaph ʒ.

2. israel ſgrelbgc; isrl QΦRGVΨBV DΩ; irahel C | deduces RI | tamquam

---

6. ⟨effunde RCI | ⟨et RC | 7. ⟨quia RCI | 8. ⟨ne RCI | ⟨cito RC | ⟨quia RC | 9. ⟨adiuva RCI | ⟨propter RC | ⟨et RC | 10. ⟨ne RCI | ⟨et RC | ⟨ultio RCI | 11. ⟨introeat RC | ⟨secundum RCI | ⟨posside RC | 12. ⟨et RCI | ⟨inproperium RC | 13. ⟨nos RCI | ⟨confitebimur RC | ⟨in (*2°*) RC | ⟨adnuntiabimus R.
LXXIX. (*num. om.* IG*ΨBVDΩM*α) | 2. ⟨qui RCI.

qui deducis tamquam oves Ioseph
qui sedes super Cherubin manifestare
[3] coram Effraim et Beniamin et Manasse
excita potentiam tuam et veni ut salvos facias nos
[4] Deus converte nos
et ostende faciem tuam et salvi erimus
[5] Domine Deus virtutum
quousque irasceris super orationem servi tui
[6] cibabis nos pane lacrimarum
et potum dabis nobis in lacrimis in mensura
[7] posuisti nos in contradictionem vicinis nostris
et inimici nostri subsannaverunt nos
[8] Deus virtutum converte nos
et ostende faciem tuam et salvi erimus
[9] vineam de Aegypto transtulisti
eiecisti gentes et plantasti eam
[10] dux itineris fuisti in conspectu eius
et plantasti radices eius et implevit terram
[11] operuit montes umbra eius
et arbusta eius caedros Dei
[12] extendit palmites suos usque ad mare
et usque ad flumen propagines eius

---

2. deduces R | sedis R* | cherubin RC¹(bin *in ras.*); cherubim F | 3. manasse RF²; mannasse F*; mannasses C | 7. in contradictionem FC; in contradictione R.

Deest L.

oues] M*Ψᴮ*(*ut vid.*); tamquam ouem U; uelut oues M²𝔴; uelut ouem Ψᴮ²VDΩˢ 𝔞gre𝔩𝔰c *cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*). ¶ « tamquam oues » ant. habent « oues » Ieron. habet « gregem » similiter hebr. qui sub uoce singulari significat plura. in cantu dicitur « uelut ouem » *Guill.* | sedis R*Q* | cherubin = RC¹(bin *in ras.*) QΦᴿVDΩ𝔞; cherubī 𝔣; cerubin K; hieruphin I; cerubim G; cherubim *rell. codd. et edd.*

3. effraym Ωˢ; efraim R; ephraim FΦᴿᴳᵛDa𝔣gre𝔳𝔰c; epraim I | et (*1°*) *om.* M²ΨᴮVDΩa𝔣gre𝔩𝔰c. ¶ hebr. et ant. et Ieron. interponunt « et » *Guill.* | ben-iamin e𝔩 | mannasse F*Q*K; manase Q²Ψᴮ; mannasses C; mannases I | ut — nos] *om.* Q*.

5. super oratione F.

6. panem C *cum αγδζ moz.* ¶ « cibabis nos pane » uel secundum ant. « panem lacrimarum » simile et infra centº quarto (*v.* 40) « et panem caeli saturauit eos » *Guill.* | in (*1°*) *om.* Φᵛ | in mensura] M*; in mensuram M².

7. in contradictione RMΩˢ | subs.] deriserunt I *cum Ro.*

8. deus] *praem.* dn̄e K²(ne *in ras.*) *cum LXX et Ro* | erimus + diapsalma IU *cum LXX et αγδζ mozᵛᵘ.*

9. aegipto FIQΨᴮVD; egypto GΩˢ; egipto Ωᴹ𝔞 | transtuli Ωˢ; + et Q²Ψᴮ*.

10. iteneris RFCIΦᵛ | inplebit C | terra F.

11. caedros = RFCIΦᴾΨᴮ; cedrus G*; cedros G², *rell. codd. et edd.*

12. extendisti Ψᴮ *cum Ro* | palm. suas 𝔞.

⟨qui (*1°*) RC | ⟨qui (*2°*) RCI | 3. ⟨coram RC | ⟨excita RCI | 4. ⟨deus RCI | ⟨et (*1°*) R | 5. ⟨domine RCI | ⟨quousque R | 6. ⟨cibabis RCI | ⟨et RC | 7. ⟨posuisti RCI | ⟨et RC | 8. ⟨deus RCI | ⟨et (*1°*) RC | 9. ⟨vineam RCI | ⟨eiecisti RC | 10. ⟨dux RCI | ⟨et (*1°*) RC | 11. ⟨operuit RCI | ⟨et R | 12. ⟨extendit RCI | ⟨et RC.

13 ut quid destruxisti maceriam eius
et vindemiant eam omnes qui praetergrediuntur viam
14 exterminavit eam aper de silva
et singularis ferus depastus est eam
15 Deus virtutum convertere
respice de caelo et vide et visita vineam istam
16 et perfice eam quam plantavit dextera tua
et super filium quem confirmasti tibi
17 incensa igni et suffossa
ab increpatione vultus tui peribunt
18 fiat manus tua super virum dexterae tuae
et super filium hominis quem confirmasti tibi
19 et non discedimus a te
vivificabis nos et nomen tuum invocabimus
20 Domine Deus virtutum converte nos
et ostende faciem tuam et salvi erimus.

LXXX. 1 IN FINEM PRO TORCULARIBUS ASAPH
2 Exultate Deo adiutori nostro
iubilate Deo Iacob
3 sumite psalmum et date tympanum
psalterium iucundum cum cithara
4 bucinate in neomenia tuba
in insigni die sollemnitatis nostrae

LXXX. 1. asaph RF; psalmus asaph C.

Deest L.

13. macheriam CQΦ^{R}Ψ^{B} | uindimiant F; uindimeant I*; uendemeant CI^{2}.

16. dextra 𝔞 | et] *sub* ÷ G^{2} | super] *sub* ÷ I; in C | filium + hominis Ψ^{B2}V Ωgrelꝛc *cum LXX et Ro, cf. v.* 18. ¶ « et super filium » certissime et hebr. et ant. et grecus et Ieron. primo habent « filium » nihil determinando de filio hominis. secundo loco (*v.* 18) habent « de filio hominis » *Guill.*

17. incensam F | suffosa F*CIΦ^{P}.

18. super (*1°*)] supra F *cum δ* | dextre 𝔞 | super (*2°*) *om.* 𝕎.

19. discedemus R | tuum *om.* 𝔞.

20. et (*1°*)] *sub* ÷ Φ^{RG2}.

LXXX. 1. in fin. — asaph] psalmus asaph in finem pro torcularibus quinta sabbati ꝛ; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | asaph = RFMQ Φ^{RGV}UG; psalmus asaph CΦ^{P}K *Amiat.*; ipsi asaph 𝔴; psalmus ipsi asaph c; domini asaph psalmus quarta sabbati 𝕎; psalmus (+ ipsi VΩ^{S}gel) asaph (+ ipsi D) quinta sabbati (sabbathi r) VDΩ^{S}fgr el; asaph quinta sabbati I *cum Ro.*

3. timpanum VΩ^{S}; tymphanum U; timphanum Q | iocundum MWΦ^{RGV}UG KΨ^{B2}(*in ras.*)VDΩ^{M}𝔞f; *om.* Ω^{S}.

4. buccinate DΩ^{S}fgrelvꝛc; bucinnate Φ^{P*} | in] M^{2} (n *in ras.*) | neomenia] Φ^{P*}; neominia CIMΦ^{GV}V*; neomoenia Φ^{RP2}U | diei M* | uestr(a)e Ψ^{B}Ω *edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*). ¶ hebr. et ant. et grecus et leron. habent « nostre » non habent « uestre » *Guill.*

---

13. ⟨ut RCI | ⟨et C | 14. ⟨exterminavit RCI | ⟨et RC | 15. ⟨deus RCI | ⟨respice RC | 16. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 17. ⟨incensa RCI | ⟨ab RC | 18. ⟨fiat RCI | ⟨et RC | 19. ⟨et RCI | ⟨vivificabis RC | 20. ⟨domine RCI | ⟨et (*1°*) RC.

LXXX. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨exultate RCI | ⟨iubilate RC | 3. ⟨sumite RCI | ⟨psalterium RC | 4. ⟨bucinate RCI | ⟨in (*2°*) RC.

5 quia praeceptum Israhel est
et iudicium Dei Iacob
6 testimonium in Ioseph posuit illud
cum exiret de terra Aegypti
linguam quam non noverat audivit
7 devertit ab oneribus dorsum eius
manus eius in cofino servierunt
8 in tribulatione invocasti me et liberavi te
exaudivi te in abscondito tempestatis
probavi te apud Aquam contradictionis
DIAPSALMA
9 audi populus meus et contestabor te
Israhel si audias me 10 non erit in te deus recens
nec adorabis deum alienum
11 ego enim sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti
dilata os tuum et implebo illud
12 et non audivit populus meus vocem meam
et Israhel non intendit mihi
13 et dimisi illos secundum desideria cordis eorum
ibunt in adinventionibus suis
14 si populus meus audisset me
Israhel si in viis meis ambulasset

---

5. israhel FC; in israhel R | 7. deuertit RC; diuertit F | 9. contestabor RF; contestificabor C | 12. mihi $R^{x}C$; me $R^{2}F$ | 13. in aduentionibus F.

Deest L.

5. israel fgrelvgc; isrl MQWΦ^{RGV} GΨ^{B}DΩa; *praem.* in RM^{2}QVDΩafgrelgc *cum Ro.* ¶ « preceptum israel est » israel est datiui casus ut in hebr. patet siue genitiui *Guill.* | dei = RFCI *cum He*; deo *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*

6. iosep Q* | illud] *sub* ÷ CΦ^{v}G^{2}; + et C* (*ut vid.*) | terra-aegypti e | aegipti FIQΨ^{B}V; egypti Ω; egipti a.

7. deuertit = RCIM*K; diuertit M^{2}, *rell. codd. et edd.* | dorsum] gressum Ω^{M} | cofino = RIM^{2}QWΦ^{GV2P}K; coffino CM*G; confino Φ^{v}*; cophino *rell. codd. et edd.*

8. in tribulationem F* | me] *sub* ÷ I | exaud.] *praem.* et Ω^{s} *cum γδ* | diab C; *om.* MQ*WVΩagrelvgc.

9. populе R *cum moz^{x}*. ¶ ant. « populus meus » *Guill.* | contestificabor CI V | israh Q; israel Dfgrelvgc; isrl MΦ^{RGV} GΨ^{B}VΩ | audias = RFCI *cum γ et Hier. tract.^{2} p. 72*; audieritis D; audieris *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

10. nec] M*Φ^{P}*; neque M^{2}Q*Φ^{G}*^{vP2} VDΩagrelvgc *cum Ro.* ¶ « nec adorabis » *Guill.*

11. enim] *sub* ÷ G^{2} | eduxit Ψ^{B} | terra-aegypti e | egypti RGΩ; aegipti IQΨ^{B}V; egipti a | delata I.

12. israel Dfgrelvgc; isrl Q^{2}(*in ras.*) Φ^{RGV}Ψ^{B}Ω | mihi] R*; me R^{2}F.

13. illos = RFCI *cum δ med*; eos *rell. codd. et edd. cum Ro* | aduentionibus FΦ^{R}.

14. isrhl Q; israel Dfgrelvgc; isrl Φ^{RGV}GΨ^{B2}Ω; *om.* Ψ^{B}* | si] *sub* ÷ I | uis CI.

---

5. ⟨quia RCI | ⟨et R | 6. ⟨testimonium RCI | ⟨cum RC | ⟨linguam RC | 7. ⟨devertit RCI | ⟨manus RC | 8. ⟨in RCI | ⟨exaudivi RC | ⟨probavi RC | 9. ⟨audi RCI | ⟨israhel RC | 10. ⟨nec RC | 11. ⟨ego RCI | ⟨dilata RC | 12. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 13. ⟨et RCI | ⟨ibunt RC | 14. ⟨si RCI | ⟨israhel RC.

15 pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem
et super tribulantes eos misissem manum meam
16 inimici Domini mentiti sunt ei
et erit tempus eorum in saeculo
17 et cibavit illos ex adipe frumenti
et de petra melle saturavit illos.

LXXXI. 1 PSALMUS ASAPH
Deus stetit in synagoga deorum
in medio autem Deus deiudicat
2 usquequo iudicatis iniquitatem
et facies peccatorum sumitis
DIAPSALMA
3 iudicate egenum et pupillum
humilem et pauperem iustificate
4 eripite pauperem et egenum
de manu peccatoris liberate
5 nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulant
movebuntur omnia fundamenta terrae
6 ego dixi dii estis et filii Excelsi omnes
7 vos autem sicut homines moriemini
et sicut unus de principibus cadetis
8 surge Deus iudica terram
quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

---

17. cibabit F | melle RF; mellis C.
LXXXI. 1. psalmus RF; in finem psalmus C | 7. caditis R*C.

Deest L.

15. eos *om.* C* | inmisissem F *cum γ.*
16. in s(a)eculo = RFCMQWGKΨ^{B*} *cum He*; in s(a)ecula Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd.* ¶ ualde significanter habent ant. quod dicitur « in seculo » Ieron. et grecus habent « in seculum ». in hebr. autem non est in plurali « in saecula » sed in singulari. *Guill.*
17. cibabit FG* | illos] eos DΩ *cum Ro et He.* ¶ « illos » *Guill.* | melli G*; mellis CI *cum He* | illos = RFCI; eos *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*
LXXXI. 1. psalmus asaph *om.* Ψ^{B} Ω^{M}a; *praem.* in finem C *Amiat.* | sinagoga FIQWΦ^{R}UGKΨ^{B}VΩ^{M} | autem] *sub* ÷ G^{2} | deus (*2°*) = RFCQ *cum Ro et He*; deos *rell. codd. et edd. cum LXX et Hier. comm. p. 63 et tract. p. 75* | deiudicat = RFCIQ; diiudicat *rell. codd. et edd.*
2. diabsalma CQ; *om.* MWGVΩag relvsc.
3. iudicare Ω^{S} | egenum et pupillum] M*Q*G*; egenum et pupillo Φ^{P2}; egeno et pupillo M^{2}Q^{2}WΦ^{P*}UG^{2}KΨ^{B}V DΩafgrelsc *cum Hier. tract.*^{2} *p. 76, cf. LXX* (*codd.* RA *lucian.*) *Ro et He.* ¶ ant. « iudicate egenum et pupillum » hebr. non determinat utrum sint accusatiui uel datiui. secundum cursum tamen plus sonant in accusatiuum casum. Ieron. habet in datiuo sic dicens « iudicate pauperi et pupillo egeno et inopi iustificate » ut sicut Ieron. habet quatuor datiuos sic ant. quatuor accusatiuos *Guill.*
6. dii] di R | fili R.
7. caditis R*C *cum LXX et αγ.*

---

15. ⟨pro RCI | ⟨et RC | 16. ⟨inimici RCI | ⟨et RC | 17. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.
LXXXI. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}a) | 1. ⟨deus RCI | ⟨in (*2°*) RC | 2. ⟨usquequo RCI | ⟨et RC | 3. ⟨iudicate RCI | ⟨humilem RC | 4. ⟨eripite RCI | ⟨de RC | 5. ⟨nescierunt RCI | ⟨movebuntur RC | 6. ⟨ego RCI | 7. ⟨vos RCI | ⟨et RC | 8. ⟨surge RCI | ⟨quoniam RC.

LXXXII. [1] CANTICUM PSALMI ASAPH
[2] Deus quis similis erit tibi
ne taceas neque conpescaris Deus
[3] quoniam ecce inimici tui sonaverunt
et qui oderunt te extulerunt caput
[4] super populum tuum malignaverunt consilium
et cogitaverunt adversus sanctos tuos
[5] dixerunt venite et disperdamus eos de gente
et non memoretur nomen Israhel ultra
[6] quoniam cogitaverunt unianimiter simul
adversum te testamentum disposuerunt
[7] tabernacula Idumeorum et Ismahelitae
Moab et Aggareni
[8] Gebal et Ammon et Amalech
alienigenae cum habitantibus Tyrum
[9] etenim Assur venit cum illis
facti sunt in adiutorium filiis Loth
DIAPSALMA
[10] fac illis sicut Madiam et Sisarae
sicut Iabin in torrente Cison

LXXXII. 3. extulerunt FC² (*pr.* u *in ras.*); extollerunt R | 4. aduersus FC; aduersum R | 6. aduersum te testamentum] aduersum testamentum RC; aduersus te testamentum tuum F | 7. tabernacula RF; tabernaculum C | 8. alienigenae RF; et alienigenae C | 10. in torrente RF²; in torrentem F*C.

Deest L.

LXXXII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα | cant.] in finem W; *praem.* psal ȝ | psalmi] D² (i *corr.*); psalm̃ FΦᴿK; psaı̈ MQW; psalmus ſreſʋ | asap Q; *praem.* ipsi K *cum αγ*.

2. quis] qui Q*Ψᴮ | conpiscaris CI M*Q*Φᴿ.

3. sonauerunt] G*Ψᴮ*; sonuerunt G²Ψᴮ²VDΩfgreſʋȝc | te *om.* Ψᴮ* | extulerunt] C²(*pr.* u *in ras.*)Ψᴮ²(*pr.* u *in ras.*); extullerunt M*Q²; extollerunt RIQ*.

4. aduersus] M*; aduersum RM²W.

5. memorabitur R *cum Ro* | israel Dfgreſʋȝc; isrl RQΦΨᴮVΩα; + eorum Ωᴹ | ultra] *in ras.* Ψᴮ².

6. unianimiter = FCIMQWΦᴾU; unanimiter *rell. codd. et edd.* | aduersum] D*; aduersus FMQ*WΦᴿᴳᵛGKΨᴮVD²Ωf r | te testam.] te testam. tuum FM*Ψᴮ *cum γ*; testam. tuum WGK *cum δ*; testamentum RCIV *cum σ** | deposuerunt α.

7. tabernaculum CI | idumaeorum RWΦfgreſʋȝc; ydumeorum Ωα; idomaeorum Q*; idueorum Q² | ismahelitae] C¹(*alt.* a *in ras.*); ismaelitae Ifg; ysmaelite Ωᴹ; hismahelitae FUD; hismaelite Ψᴮ; hysmahelite Ψᴮ | agareni IQ*UDΩf greſʋȝc.

8. iebal Ωᴹ | amon RM*QUΨᴮVD Ωα | amalec fgreſʋȝc | alieniginae I*M* ΦᴿG*V; *praem.* et CIΨᴮV *cum LXX et Ro* | tirum ΨᴮV.

9. asur CIΦᵛGK; adsur F | illis + diapsalma W | filios F | lot Rfgreſʋȝc | diab C; *om.* IMQ*WΦᵛKΨᴮVDΩαgreſʋȝc.

10. madiam = RFC *cum LXX et γδ*; madian *rell. codd. et edd.* | sisarrae CI²V; sisarre I*; sysare α | sicut (2°)] *praem.* et C *cum γδ moz* | iabim U | in torrentem F*CΨᴮ. ¶ « in torrente » *Guill.* | cyson CΨᴮΩˢα; chison F; cisson I*fre ſʋȝc.

LXXXII. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 2. ⟨deus RCI | ⟨ne RC | 3. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | 4. super RCI | ⟨et RC | 5. ⟨dixerunt RCI | ⟨et (2°) RC | 6. ⟨quoniam RCI | ⟨adversum RC | 7. ⟨tabernacula RC | ⟨moab RCI | 8. ⟨gebal R | ⟨alienigenae RC | 9. ⟨etenim RCI | ⟨facti RC | 10. ⟨fac RCI | ⟨sicut (2°) RC.

11 disperierunt in Endor
facti sunt ut stercus terrae
12 pone principes eorum sicut Horeb
et Zeb et Zebee et Salmana
omnes principes eorum
13 qui dixerunt hereditate possideamus sanctuarium Dei
14 Deus meus pone illos ut rotam
sicut stipulam ante faciem venti
15 sicut ignis qui conburit silvam
sicut flamma conburens montes
16 ita persequeris illos in tempestate
tua
et in ira tua turbabis eos
17 imple facies illorum ignominia
et quaerent nomen tuum Domine
18 erubescant et conturbentur in saeculum saeculi
et confundantur et pereant
19 et cognoscant quoniam nomen tibi Dominus
tu solus Altissimus in omni terra.

LXXXIII. 1 IN FINEM PRO TORCULARIBUS FILIIS CORE PSALMUS
2 Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum

---

15. conburet R (*utr. loco*) | 17. illorum RC; eorum F | 19. quoniam FC; quia R.
LXXXIII. 1. filiis core psalmus RF; psalmus filiis chore C.

Deest L.

11. aendor Φ^{GV} | ut] uti F; sicut R *cum Ro.*

12. horeb = RFWΦ^{RGV}K; horreb M; oreph Ω^{M}; oreb *rell. codd. et edd.* | zeb] Q*; zib M*Q^{2}WU | zebeae MΦ^{RVP}UGΨ^{B}; zebe I | psalmana Φ^{P}; salmina C; selmana Ω^{M}.

13. hereditate] *sub* ÷ $\Phi^{VP^{2}}$G; hereditatem F* *cum Ro.*

14. meus *om.* Φ^{P*} | sicut] *praem.* et $M^{2}K^{2}\Psi^{B}$(*sub* ÷)VDΩ^{s}agrelȝc *cum Ro.* ¶ secundum hebr. et grecum et ant. non est interponenda « et » coniunctio *Guill.*

15. qui] *sub* ÷ $\Phi^{VP}G^{2}$ | co(n)buret RQ*Φ^{R} *cum LXX.* ¶ « comburet » secundum grecum et antiquiores uel « comburit » secundum satis ant. *Guill.* | sicut] *praem.* et MVDΩagrelȝc *cum hebr., moz*^{x} *et He* | conburet R.

16. conturbabis R *cum Ro, cf. He.*

17. illorum = RCIMU *cum* $\gamma\delta$; eorum $\Psi^{B^{2}}$(*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | et] *sub* ÷ Φ^{V} | quaerant F *cum* α *et moz*^{x}; qu(a)erunt QΦ^{V*P}.

18. saeculi] *sub* ÷ IΦ^{P}G.

19. et] Ψ^{B*}; ut $\Psi^{B^{2}}\Omega\mathfrak{a}$ | quoniam = FCI *cum Ro*; quia *rell. codd. et edd. cum moz*^{x} *med et He* | dominus] D*; deus D^{2} | in omni terra] Q*; in omnem terram Q^{2}WU; super omnem terram $\mathfrak{a}$ *cum Ro, cf. ps.* 96, 9.

LXXXIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | torcolaribus QGKV; torquolaribus C | filiorum W *cum He* | chore ClQWΦ^{P}GVD Ω^{s}; chorae *Amiat.* | psalmus *om. Amiat.* | $\sim$ ps. fil. chore CW | $\sim$ in fin. ps. pro torc. fil. core Φ^{G}; $\sim$ ps. in fin. pro torc. fil. core ȝ.

---

11. ⟨disperierunt RCI | ⟨facti R | 12. ⟨pone RCI | ⟨et (*1°*) R | ⟨omnes RCI | 13. ⟨qui RC | 14. ⟨deus RCI | ⟨sicut RC | 15. ⟨sicut (*1°*) RCI | ⟨sicut (*2°*) RC | 16. ⟨ita RCI | ⟨et RC | 17. ⟨imple RI | ⟨et RC | 18. ⟨erubescant RCI | ⟨et (*2°*) RC | 19. ⟨et RCI | ⟨tu RC.

LXXXIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M*}\mathfrak{a}$) | 2. ⟨quam RCI.

[3] concupiscit et deficit anima mea
in atria Domini
cor meum et caro mea exultavit
in Deum vivum
[4] etenim passer invenit ÷ sibi : domum
et turtur nidum sibi ubi ponat
pullos suos
altaria tua Domine virtutum rex
meus et Deus meus
[5] beati qui habitant in domo tua
in saecula saeculorum laudabunt
te

DIAPSALMA

[6] beatus vir cui est auxilium abs
te
ascensiones in corde suo dispo-
suit
[7] in valle lacrimarum in loco quem
posuit
[8] etenim benedictiones dabit legis
dator
ibunt de virtute in virtutem
videbitur Deus deorum in Sion
[9] Domine Deus virtutum exaudi
orationem meam
auribus percipe Deus Iacob

DIAPSALMA

[10] protector noster aspice Deus
et respice in faciem christi tui
[11] quia melior est dies una in atriis
tuis super milia

---

3. defecit RFC, *fortasse cum archetypo, cf. ps.* 67,3 | exultauit F²C(exsul.) *cum Hier. ep. 106*; exultauerunt RF* *cum Ro* | 4. ponat RC; reponat F | 5. in domu C | 6. cui F*C *cum Hier. ep. 106*; cuius RF².

Deest L.

3. defecit RFCIM*Q*ΦG*KV *cum Ro et He.* ¶ « defecit » secundum ant. et hebr. tale hebr. est quale ibi « defecit in salutare tuum » infra CXVIII (*v.* 81). alia littera cum greco « deficit » *Guill.* | atrio ɑ | dom.] dei IV | exultauit = F²I *cum Hier. ep. 106 et tract. p. 87*; exsultauit C; exsultauerunt U; exultauerunt F*, *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et Hier. comm. p. 64 et in Zach. praef., cf. He* (laudabunt).

4. ÷ = RQΦ$^{RGVP^2}$GKΨ^{B}; *om.* Φ^{P}*, *rell. codd. et edd.* | sibi ubi ponat] ¶ « nidum sibi ubi ponat » sic et grecus *Guill.* | sibi] ɑ*; *om.* Ψ^{B}ɑ²(*eras.*)ȝ *cum Ro* | ubi] ut ƒ | ∿ ubi sibi ȝ | reponat FUDΩ *cum Ro.*

5. in domu CIQΦ^{V} | tua + domine Ωˢagreȝc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domine » *Guill.* | in saecula saeculorum] *sub* ÷ Φ^{R}(*sed* : *post* saecula)$^{G^2VG}$ | diab C; *om.* Q*WV DΩagreIvȝc.

6. cui = F*CI *cum γδ et Hier. ep. 106*; cuius F², *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | suo *om.* Φ^{G}.

7. in locum Ψ^{B}* *cum Ro.*

8. benedictionis FM*Q; benedictionem M²Ψ^{B}D*Ω^{s}agreȝc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R); benedictione D² *cum He.* ¶ hebr. et ant. in plurali habent « benedictiones » cum greco *Guill.* | legis dator = RFI; laegislator Q; legislator *rell. codd. et edd.* | ibunt + sancti V | in uirtute F | syon DΩɑ.

9. diab C; *om.* IQΦ^{V}KΨ^{B}VDΩagre Ivȝc.

10. tui + diapsalma I.

11. dies *om.* F* | una] *sub* ÷ G² | atris I | domu CIQΦ^{V} | mei *om.* Q* *cum*

---

3. ⟨concupiscit RC | ⟨cor RCI | 4. ⟨etenim RCI | ⟨et RC | ⟨altaria RCI | 5. ⟨beati RC I | ⟨in (*2°*) RC | 6. ⟨beatus RCI | ⟨ascensiones RC | 7. ⟨in (*1°*) RC | 8. ⟨etenim RCI | ⟨ibunt RC | ⟨videbitur R | 9. ⟨domine RCI | ⟨auribus RC | 10. ⟨protector RCI | ⟨et R C | 11. ⟨quia RCI.

elegi abiectus esse in domo Dei mei
magis quam habitare in tabernaculis peccatorum
12 quia misericordiam et veritatem ÷ diligit: Deus
gratiam et gloriam dabit Dominus
13 non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia
Domine virtutum beatus vir qui sperat in te.

LXXXIIII. 1 IN FINEM FILIIS CORE PSALMUS
2 Benedixisti Domine terram tuam
avertisti captivitatem Iacob
3 remisisti iniquitates plebis tuae
operuisti omnia peccata eorum
DIAPSALMA
4 mitigasti omnem iram tuam
avertisti ab ira indignationis tuae
5 converte nos Deus salutum nostrarum
et averte iram tuam a nobis
6 numquid in aeternum irasceris nobis
aut extendes iram tuam a generatione in generationem
7 Deus tu conversus vivificabis nos
et plebs tua laetabitur in te
8 ostende nobis Domine misericordiam tuam
et salutare tuum da nobis

---

11. in domu C | habitare RF; habitarem C | 12. ÷ *in spatio ab* R* *relicto inseruit* R², *sed: erronee post* deus *posuit* | 13. in innocentia RF²; in innocentiam F*C | domine FC; domine deus R.

LXXXIIII. 3. plebis RC; plebi F | diapsalma RF; *om.* C.

Deest L.

LXX et Ro | magis] *sub* ÷ R²; *om.* Ω^{s} | habitarem CI.

12. ÷ = R²QΦ^{p2}G²KΨ^{B}(*et in* R³Φ^{p2}G² : *post* diligit, *in* R²KΨ^{B} : *post* deus); *om.* R*(*spatio relicto*)Φ^{p}*G*, *rell. codd. et edd.* | deus] dominus deus 𝔴 | dabit *om.* Φ^{G}.

13. in innocentia] M*; in innocentiam F*CM² | domine + deus RM* *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*) | uir = RFCI *cum δ et Hier. tract. p. 91*; homo *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He.*

LXXXIIII. 1. in fin. — psal.] psalmus in finem filiis core 𝔖; in chore filiis Q; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | filii 𝔣 | chore CIW Φ^{p}GVDΩ^{s}; chorae *Amiat.* | psalmus *om.* Ω^{s}.

3. iniquitates = RFCI² *cum LXX, αγδ moz^{c}*; iniquitatem I*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | plebis] Ψ^{B}*; plebi FΨ^{B2} *cum LXX et α, cf. He* | diaps. *om.* CMQ(*spat. rel.*)WGKΨ^{B}VΩ𝔞grelυ𝔖c.

4. iram] terram Ω^{s}.

5. salutum nostrarum = RFCI *cum LXX et Hier. tract. p. 93 et tract.² p. 42, cf. αγ*; salutaris noster *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. hebr. et He* (iesus noster).

6. aut] *sub* ÷ G² | extendes] Φ^{G}*; extendis F; extendas Φ^{G2}, *cf. Ro.* ¶ « extendes » *Guill.*

⟨elegi RCI | ⟨magis RC | 12. ⟨quia RCI | ⟨gratiam RC | 13. ⟨non RCI | ⟨domine RC.

LXXXIIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*𝔞) | 2. ⟨benedixisti RCI | ⟨avertisti RC | 3. ⟨remisisti RCI | ⟨operuisti R | 4. ⟨mitigasti RCI | ⟨avertisti RC | 5. ⟨converte RCI | ⟨et RC | 6. ⟨numquid RCI | ⟨aut RC | 7. ⟨deus RCI | ⟨et R | 8. ⟨ostende RCI | ⟨et RC.

9 audiam quid loquatur ÷ in me :
Dominus Deus
quoniam loquetur pacem in plebem suam et super sanctos suos
et in eos qui convertuntur ad cor
10 verumtamen prope timentes eum salutare ipsius
ut inhabitet gloria in terra nostra
11 misericordia et veritas obviaverunt ÷ sibi :
iustitia et pax osculatae sunt
12 veritas de terra orta est
et iustitia de caelo prospexit
13 etenim Dominus dabit benignitatem
et terra nostra dabit fructum suum
14 iustitia ante eum ambulabit
et ponet in via gressus suos.

LXXXV. 1 ORATIO IPSI DAVID
Inclina Domine aurem tuam ÷ et : exaudi me
quoniam inops et pauper sum ego
2 custodi animam meam quoniam sanctus sum
salvum fac servum tuum Deus meus sperantem in te
3 miserere mei Domine quoniam ad te clamabo tota die
4 laetifica animam servi tui
quoniam ad te Domine animam meam levavi

---

9. ÷ in me : dominus deus *restituimus* ; in me ÷ dominus deus : R, *erronee* | 11. ÷ C *cum Hier. ep. 106* ; *om.* R | sunt F ; sunt se RC, *cf. Ro.*

LXXXV. 1. ipsi dauid RF ; *om.* C.

Deest L.

9. ÷ in me : dominus deus = IQ^{2} Φ^{RVP}G ; in me ÷ dominus deus : R ; in me domine deus Q* ; in me dominus deus *rell. codd. et edd.* | loquitur R | suam] meam Ω^{M} | conuertantur Iα, *cf. He.*

10. timentibus U *cum Ro, cf. He* | inhabitat Q^{2} ; habitet WΦ^{RGV} *cum γ et He* ; habitat Q*. ¶ « habitet » *Guill.*

11. *tot. vers. om.* Q* | ÷ = CI*Φ^{VP} GΨ^{B} *cum Hier. ep. 106* ; *om.* I^{2}, *rell. codd. et edd.* | sunt + se RCI^{2}VΨ^{B}* *cum α et Hier. in Ion. 3, 6, in Is. 28, 16, in Os. 2, 19* (*sed nil add. tract. p. 96 et tract.^{2} p. 44*), *cf. Ro* (conplexae sunt se) ; + ÷ se : I*.

12. ueritas] *praem.* ÷ et : C.

14. ambulabit] Φ^{G}* ; ambulauit Q* Φ^{G2} | ponit M*.

LXXXV. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}α | oratio] *praem.* psalmus ϛ | ipsi dauid *om.* C | ipsi] *sub* ÷ G ; ipsius Q ; *om.* IWVΩ^{S}gϛ *Amiat. cum Ro et He* | ÷ = RCQ^{2}Φ^{RGV} GKΨ^{B} ; *om.* Q*, *rell. codd. et edd.* | me] *sub* ÷ Q^{2} | inops] Φ^{G}* ; inobs RCΦ^{G2P}Ψ^{B} | ego] *sub* ÷ Q^{2}Φ^{R2P}G^{2}K.

2. quoniam + ego Ω^{S}.

3. miserire R | clamabo] M* ; clamaui M^{2}Ψ^{B}*VDΩ^{S} *cum Ro* ; clama Ψ^{B2}. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « clamabo » et grecus *Guill.*

4. quoniam] quia I *cum Ro et He* | domine] *sub* ÷ IG^{2} | meam] *sub* ※ C.

---

9. ⟨audiam RCI | ⟨quoniam RC | ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RC | 10. ⟨verumtamen RCI | ⟨ut RC | 11. ⟨misericordia RCI | ⟨iustitia RC | 12. ⟨veritas RCI | ⟨et R | 13. ⟨etenim RCI | ⟨et RC | 14. ⟨iustitia RCI | ⟨et R.

LXXXV. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 1. ⟨inclina RCI | ⟨quoniam RC | 2. ⟨custodi RCI | ⟨salvum RC | 3. ⟨miserere RCI | 4. ⟨laetifica RC | ⟨quoniam RC.

5 quoniam tu Domine suavis et mitis
et multae misericordiae omnibus invocantibus te
6 auribus percipe Domine orationem meam
et intende voci orationis meae
7 in die tribulationis meae clamavi ad te
quia exaudisti me
8 non est similis tui in diis Domine
et non est secundum opera tua
9 omnes gentes quascumque fecisti venient
et adorabunt coram te Domine
et glorificabunt nomen tuum
10 quoniam magnus es tu et faciens mirabilia
tu es Deus solus
11 deduc me Domine in via tua et ingrediar in veritate tua
laetetur cor meum ut timeat nomen tuum
12 confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo
et glorificabo nomen tuum in aeternum
13 quia misericordia tua magna est super me
et eruisti animam meam ex inferno inferiori
14 Deus iniqui insurrexerunt super me
et synagoga potentium quaesierunt animam meam
et non proposuerunt te in conspectu suo
15 et tu Domine Deus miserator et misericors
patiens et multae misericordiae et verax
16 respice in me et miserere mei
da imperium tuum puero tuo
et salvum fac filium ancillae tuae

---

7. quia RF; quoniam C | 8. in diis I; in dies RF | 10. faciens RF; facies C | 11. ut timeat C; ut timeam RF *cum Ro* | 14. insurrexerunt RC; surrexerunt F.

Deest L.

5. dominus R.

6. et *om.* Q*Ψ^{B2} *cum moz*^{c} | intendi Ψ^{B}* | orationis = RFCI *cum* $\alpha\gamma\delta$ *moz*^{c}; depr(e)cationis *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et ps.* 65, 19.

7. meae *om.* KΩ^{M} | quia] quoniam CI *cum Ro.*

8. in dies RF *cum* δ | domine] *sub* ÷ G^{2} | et *om.* F | tua] sua Φ^{V}.

9. quas ÷ cumque : Φ^{V}G | ueniant Φ^{R}*.

10. es tu] esto Q* | es] *sub* ÷ G^{2} | facies CI*.

11. timeam RF *cum Ro, cf. LXX* | tuum *om.* Ψ^{B2}.

12. deus] *sub* ※ C (*sed deest* :) | meus *om.* Q*.

13. est] *sub* ÷ G^{2} | inferiore R.

14. iniquis Φ^{R} | surrexerunt FQ*Φ^{R} *cum He.* ¶ « surrexerunt » *Guill.* | sinagoga IQWΨ^{B}V | te in consp. suo *om.* Q*.

15. multum Φ^{O}, *cf. Ro.*

16. da] *praem.* et Ω^{S} | tuum *om.* D Ω^{M}, *cf. LXX* (*cod.* R) *et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « tuum » et grecus *Guill.* | et *om.* W.

---

5. ⟨quoniam RCI | ⟨et (*2°*) RC | 6. ⟨auribus RCI | ⟨et RC | 7. ⟨in RCI | ⟨quia R | 8. ⟨non RCI | ⟨et R | 9. ⟨omnes RCI | ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RC | 10. ⟨quoniam R CI | 11. ⟨deduc RCI | ⟨laetetur RC | 12. ⟨confitebor RCI | ⟨et RC | 13. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 14. ⟨deus RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RC | 15. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨patiens RC | 16. ⟨respice RCI | ⟨da RC | ⟨et RC.

17 fac mecum signum in bono
et videant qui oderunt me et confundantur
quoniam tu Domine adiuvasti me et consolatus es me.

LXXXVI. 1 FILIIS CORE PSALMUS CANTICI
Fundamenta eius in montibus sanctis
2 diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob
3 gloriosa dicta sunt de te civitas Dei
DIAPSALMA
4 memor ero Raab et Babylonis scientibus me
ecce alienigenae et Tyrus et populus Aethiopum hii fuerunt illic
5 numquid Sion dicet homo et homo natus est in ea
et ipse fundavit eam Altissimus
6 Dominus narrabit in scriptura populorum
et principum horum qui fuerunt in ea
DIAPSALMA

---

17. et uideant RF; ut uideant C.

LXXXVI. 1. filiis R; fili F; in finem filiis C | 5. dicit C | 6. narrauit RFC, *fortasse cum archetypo.*

Deest L.

17. in bono] Ψ^{B*}; in bonum $Q^{*}\Psi^{B2}$ agrelbgc *cum LXX.* ¶ « in bono » secundum ant. id est « in bonitate » quod hebr. et Ieron. habent. grecus « in bonum » *Guill.* | et (*1°*) = RFQWΦ^{RV}Kϖ *cum hebr., LXX, δ et He*; ut *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ quod dicitur « et » habent ant. cum greco et plus congruit hebr. secundum litteram quam « ut » sed satis quod dicitur « ut » et habet Ieron. congruit sensui *Guill.* | adiuuasti] M*; adiuuisti $M^{2}\Psi^{B}$VDΩ *edd.* | consulatus CI.

LXXXVI. 1. fil. — cantici] psalmus cantici filiis core g; in finem psalmus cantici dauid filiis chore Q; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$ a; *praem.* in finem CWΦ^{GP} *Amiat.* | filii f; fili F | core] M†; chore CIM^{1}W Φ^{P}GKVDΩ^{S}; chorae *Amiat.* | psalmus] *sub* ÷ V (*sed deest* :); *om.* W.

2. dominus *om.* Φ^{P} | syon DΩa.

3. diabsalma Q; *om.* WKΨ^{B}VΩagr elbgc.

4. rahab Fgbc; rab CI | babilonis I QUΨ^{B}Va; babyllonis RG*; babillonis G^{2} | scien(t)ium Ψ^{B}DΩ^{S}agrelgc *cum moz^{x}.* ¶ « scientibus » cum greco. ant. hic habent « scientibus ». Ieron. habet « et babilonis scientis ». ex hoc puto quosdam hanc litteram concepisse « sciencium me » sed quia iudicauit ipse Ieron. esse secundum LXX^{a} psallendum prima prefertur quoad hoc *Guill.* | ecce] *praem.* et F* *cum LXX et γ* | alienigin(a)e QΦ^{RGV} | tirus Ψ^{B}V | populus] *sub* ÷ Φ^{V} | ethiopum RQG$\Psi^{B}\Omega^{M}$a; aethyopum CU; ethyopum DΩ^{S} | hii = FCIQWKVΩ^{S}a; hi *rell. codd. et edd.* | illuc W.

5. syon DΩa | dicit CΨ^{B} *cum γζσ* | natus] factus Φ^{G2}(*in ras.*) *cum Ro* | est *om.* Ω^{M} *cum γ* | in eam F *cum δ* | et *om.* F | fundabit c (*ed.* 1598).

6. narrauit RFCIGKΨ^{B}V *cum Ro* | in *om.* R *cum ασ moz^{x} med* | scriptura = RF^{1}CIWΦ^{RGV}ϖ *cum LXX et Hier. tract. p. 103*; scripturis F†Q^{2}(is *in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ et ant. et grecus habent in singulari. non est ibi « in scripturis » secundum eos et ipsum Ieron. *Guill.* | horum] *sub* ÷ Φ^{P2} | diabsalma CQ; *om.* M Φ^{G}KΨ^{B}VΩagrelbgc.

---

17. ⟨fac RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨quoniam RC.

LXXXVI. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 1. ⟨fundamenta RCI | 2. ⟨diligit RC | ⟨super RC | 3. ⟨gloriosa RC | 4. ⟨memor RCI | ⟨ecce RCI | ⟨hii R | 5. ⟨numquid RCI | ⟨et (*2°*) RC | 6. ⟨dominus RCI | ⟨et RC.

7 sicut laetantium omnium habitatio in te.

LXXXVII. 1 CANTICUM PSALMI FILIIS CORE IN FINEM PRO MAELETH AD RESPONDENDUM INTELLECTUS EMAN EZRAITAE

2 Domine Deus salutis meae
die clamavi et nocte coram te
3 intret in conspectu tuo oratio mea
inclina aurem tuam ad precem meam
4 quia repleta est malis anima mea
et vita mea in inferno adpropinquavit
5 aestimatus sum cum descendentibus in lacum
factus sum sicut homo sine adiutorio
6 inter mortuos liber
sicut vulnerati dormientes in sepulchris
quorum non es memor amplius
et ipsi de manu tua repulsi sunt
7 posuerunt me in lacu inferiori
in tenebrosis et in umbra mortis
8 super me confirmatus est furor tuus
et omnes fluctus tuos induxisti super me
DIAPSALMA

LXXXVII. 1. pro maeleth] pro melech C; pro choro R; pro F | intellectus RF; *om.* C | eman *erronee sub* ※ *praebet* R | ezraitae RF; israhelitae C | 2. die R*F*; in die R^2F^2C | 4. in inferno RC; ad infernum F*; in infernum F^2 | 6. es memor C *cum LXX*; est memor RF, *fortasse cum archetypo* | 7. in laco F*.

Deest L.

7. habitatio + est $\Psi^{B2}\Omega$fgrelbgc *cum Ro.* ¶ hebr. et Ieron. et ant. non interponunt « est » sed nec grecus *Guill.*

LXXXVII. 1. cant. — ezraitae] in finem psalmus dauid Q; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a | cant. — core] *post* ezraitae *transponit Amiat.* | cantici C; *praem.* psalmus g | core] M†; chore $CIM^{1}W\Phi^{P}GKVD\Omega^{S}$ | ∼ filiis chore psalmi $W\Omega^{S}$ | in finem *om.* $W\Omega^{S}$ | ∼ in fin. filiis core g | pro *om.* Φ^{G} | maheleth elgc; maleth I; malech *Amiat.*; meleth $\Phi^{VP}U$; melech CG KVD *cum Ro*; abymelech Ω^{S}; mahalath r; choro R, *cf. moz*^{c} *He*; *om.* F | ∼ ad resp. pro maeleth W | ad resp. — ezraitae *om.* I* | intellectus *om.* CW *Amiat.* | eman] *sub* ※ R; aeman $RW\Phi^{RG}UG$; heman g; hemanem *Amiat.* | ezraite K; ezrahitae grelc; ezrait M; etraitae Φ^{V}; ezrahelitae W; ieszraelite D *cum moz*^{c}; israhelitae C *Amiat. cum LXX, αγ et moz*^{x}; israh[...] I^{2}; israelitae fg; isrlite Ω^{S}; isrlite uel esraite V.

2. die = R*F* *cum LXX et moz*^{c}; in die R^2F^2, *rell. codd. et edd. cum Ro* | et] *sub* ※ Ψ^{B}; *sub* ÷ $\Phi^{RG2VP}KG^{2}$.

3. in conspectum tuum R | meam + domine F^{2} *cum LXX et Ro.*

4. in inferno] U*G*V*D*; in infernum F^{2}; inferno $U^{2}G^{2}V^{2}D^{2}$afrelbgc *cum LXX*; ad infernum F* *cum med et He* | a(d)propinquauit] $\Phi^{P}*\Psi^{B}*$; adpropinquabit $\Phi^{VP2}\Psi^{B2}$.

5. ∼ sine adiutorio sicut homo R.

6. es] est RFIM*Q*ΦUΨ^{B}D*Ω^{M} *cum γσ moz*^{x} | expulsi Ψ^{B} *cum Ro.*

7. in laco F*QU* | in (*ante* umbra) *om.* Q *cum moz*^{x} *med.*

8. fluctos Q | diabsalma CQ; *om.* MWVDΩagrelbgc.

---

7. ⟨sicut RCI.

LXXXVII. (LXXXVIII. g, *num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 2. ⟨domine RCI | ⟨die R | 3. ⟨intret RCI | ⟨inclina RC | 4. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 5. ⟨aestimatus RCI | ⟨factus RC | 6. ⟨inter R | ⟨sicut RCI | ⟨quorum R | ⟨et RC | 7. ⟨posuerunt RCI | ⟨in (2°) R | 8. ⟨super RCI | ⟨et RC.

9 longe fecisti notos meos a me
posuerunt me abominationem sibi
traditus sum et non egrediabar
10 oculi mei languerunt prae inopia
clamavi ad te Domine
tota die expandi ad te manus meas
11 numquid mortuis facies mirabilia
aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi

DIAPSALMA

12 numquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam
et veritatem tuam in perditione
13 numquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua
et iustitia tua in terra oblivionis
14 et ego ad te Domine clamavi
et mane oratio mea praeveniet te
15 ut quid Domine repellis orationem meam
avertis faciem tuam a me
16 pauper sum ego et in laboribus a iuventute mea
exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus
17 in me transierunt irae tuae
et terrores tui conturbaverunt me
18 circuierunt me sicut aqua
tota die circumdederunt me simul
19 elongasti a me amicum et proximum
et notos meos a miseria.

LXXXVIII. 1 INTELLECTUS AETHAN EZRAITAE

2 Misericordias Domini in aeternum cantabo

---

10. expandi RF; extendi C | 11. suscitabunt F; resuscitabunt RC *cum Ro* | 12. in perditione F; in perditione* C; in perditionem R.

LXXXVIII. 1. aethan ezraite RF; deneman israhelitae C.

Deest L.

9. me (2°)] *sub* ÷ G² | in abominationem F *cum Ro*.

10. exp.] extendi CI *cum αγδ* | ∿ manus meas ad te IΨ^B* *cum Ro*.

11. resuscitabunt RCI *cum Ro* | diabsalma CQ; *om.* MWUGΨ^BVDΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum LXX*.

12. narrauit R | in (1°) *om.* R | in perditione* C; in perditionem RW𝔞. ¶ « in perdicione » latinus secundum grecum habet in ablatiuo *Guill.*

13. iustitia* tua C; iustitiam tuam F*.

14. et (1°)] *sub* ÷ Φ^VP.

15. *tot. vers. om.* Q* | auertes F *cum δ* | me + diapsalma G².

16. et *om.* Q* | mea] *sub* ÷ Q²Φ^RG²VP GK | exaltatus + sum F *cum δ*.

18. circuierunt = RCI *cum σ et moz*; circumierunt F *cum αγδ*; circumdederunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He atque Aug. in loc.* | aquam F *cum δ*.

LXXXVIII. 1. int. aeth. ezr.] in finem psalmus dauid Φ^P; *om.* Ψ^BΩ^M𝔞 | int.] *praem.* psalmus 𝔰 | ethan IMQKVDΩ^S𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; ethā Φ^V; etham 𝔣; eman W; theman *Amiat.*; deneman C | ezraitae = Φ^RG GK; ezraite RF; ezrahitae 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔠; ethzaite Φ^V; etzrailitae U; gezrahelite Q; hiezrahelitae W *cum moz*^c; israhelitae C *Amiat. cum Ro*; israhelite I; israelitae 𝔣𝔰; israelite D; isrlite VΩ^S; ezraiṫ alii aethon M.

---

9. ⟨longe RCI | ⟨posuerunt RC | ⟨traditus RCI | 10. ⟨oculi RC | ⟨clamavi RCI | ⟨tota R | 11. ⟨numquid RI | ⟨aut RC | 12. ⟨numquid RCI | ⟨et RC | 13. ⟨numquid RCI | ⟨et R C | 14. ⟨et (1°) RCI | ⟨et (2°) RC | 15. ⟨ut RCI | ⟨avertis RC | 16. ⟨pauper RCI | ⟨exaltatus RC | 17. ⟨in RCI | ⟨et RC | 18. ⟨circuierunt RCI | ⟨tota RC | 19. ⟨elongasti RC I | ⟨et (2°) RC.

LXXXVIII. (*num om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*𝔞) | 2. ⟨misericordias RCI.

in generationem et generationem
adnuntiabo veritatem tuam in
ore meo
3 quoniam dixisti in aeternum mi-
sericordia aedificabitur
in caelis praeparabitur veritas
tua ※ in eis:
4 disposui testamentum electis meis
iuravi David servo meo
5 usque in aeternum praeparabo
semen tuum
et aedificabo in generationem
et generationem sedem tuam

DIAPSALMA

6 confitebuntur caeli mirabilia tua
Domine
etenim veritatem tuam in eccle-
sia sanctorum
7 quoniam quis in nubibus aequa-
bitur Domino
similis erit Domino in filiis Dei
8 Deus qui glorificatur in consilio
sanctorum
magnus et horrendus super om-
nes qui in circuitu eius sunt
9 Domine Deus virtutum quis si-
milis tibi
potens es Domine et veritas tua
in circuitu tuo
10 tu dominaris potestatis maris
motum autem fluctuum eius tu
mitigas
11 tu humiliasti sicut vulneratum
superbum
in brachio virtutis tuae disper-
sisti inimicos tuos

---

5. in generationem RC; in generatione F | 6. etenim RC; et F | 8. glorificatur RF; gloriatur C | 10. potestatis FC; potestati R | 11. in RF; [※] et: in C.

Deest L.

2. in generationem = RFCIM²QW Φ^P GKfc *cum LXX*; in generatione M*, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ « in generacione et generacionem » *Guill.*

3. in (2°)] *sub* ÷ Φ^R G² | ※ = RCQ Φ^RG²V GK; ÷ Φ^P; *om. rell. codd. et edd.* | in eis *om.* F².

4. dauit RC.

5. gen. (1°) — tuam] *in ras.* Ψ^B² | in generatione et generationem FMΦ^R UΨ^B² VΩ^S agrelvs, *cf.* γ; in generatione et generatione D *cum* α | diab C; *om.* IMQ WΨ^B VΩagrelvsc.

6. etenim] Φ^V*G*; ÷ et: enim Φ^P G²; et ÷ enim: Φ^V²; et FΨ^B* *cum LXX, Ro et He.*

7. domino (2°)] M*; deo M²Ψ^B VΩ^S*M arelsc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR). ¶ hebr. et ant. habent « similis » uel « assimilabitur domino » nec est ibi « deo » licet etiam in casu « deus » interpretetur. est enim tetragramaton quod dicitur « adonai » et ut plures solum positum « dominus » interpretatur. require Exod. XVIII (*v.* 8). grecus etiam habet « domino » *Guill.*

8. gloriatur CI | concilio frels | horrendus = RFCI *cum Hier. ep. 106*; terribilis Ψ^B² (*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum* αγδ *et He* | in circuito F.

9. in circuito F.

10. potestatis] U*; potestati RU² Ω^S *edd. cum Ro*; potestates QΦ^RGV D. ¶ « potestati » ant. quidam « potestates » Ieron. et hebr. in singulari. *Guill.* | fluctum I.

11. in] *praem.* et I *cum LXX et Ro, cf. He* (*codd.* AKIG); *praem.* [.]et: C (*fort.* ※ et:).

⟨in (1°) RC | ⟨adnuntiabo C | 3. ⟨quoniam RCI | ⟨in (2°) RC | 4. ⟨disposui RCI | ⟨iuravi RC | 5. ⟨usque RC | ⟨et (1°) RCI | 6. ⟨confitebuntur RCI | ⟨etenim RC | 7. ⟨quoniam RCI | ⟨similis RC | 8. ⟨deus RCI | ⟨magnus RC | 9. ⟨domine RCI | ⟨potens RC | 10. ⟨tu RCI | ⟨motum RC | 11. ⟨tu RCI | ⟨in RC.

12 tui sunt caeli et tua est terra
orbem terrae et plenitudinem eius tu fundasti
13 aquilonem et mare tu creasti
Thabor et Hermon in nomine tuo exultabunt
14 tuum brachium cum potentia
firmetur manus tua et exaltetur dextera tua
15 iustitia et iudicium praeparatio sedis tuae
misericordia et veritas praecedent faciem tuam
16 beatus populus qui scit iubilationem
Domine in lumine vultus tui ambulabunt
17 et in nomine tuo exultabunt tota die
et in iustitia tua exaltabuntur
18 quoniam gloria virtutis eorum tu es
et in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum
19 quia Domini est adsumptio ※ nostra:
et sancti Israhel regis nostri
20 tunc locutus es in visione sanctis tuis et dixisti
posui adiutorium in potentem
exaltavi electum de plebe mea
21 inveni David servum meum
in oleo sancto meo levi eum
22 manus enim mea auxiliabitur ei
et brachium meum confirmabit eum

---

17. in iustitia tua F; in tua iustitia RC *cum Ro* | 20. in potentem FC; in potente R | exaltaui RF; et exaltaui C | 21. in oleo FC; oleo R | leui F; lenui R; linui C | 22. confirmabit C; confirmauit F; confortauit R*; confortabit R².

Desunt LM(*a v.* 19, adsumptio).

12. terrae] ÷ terrae : C(*sed* ÷ *add.* C²)G²; **terrae I*; terrarum Ψ^{B}*.

13. aquil. — creasti *om.* M* | tu *om.* Φ^{G2} | tabor RQD | hirmon Φ^{R} | in] *sub* ÷ $\Phi^{VP}G^{2}$.

14. et] *sub* ※ I²; *om.* F *cum hebr. et LXX.*

17. et (*1°*)] *sub* ÷ $\Phi^{RVP}G^{2}$ | in (*2°*) *om.* M* | ∽ tua iustitia RCIΨ^{B}* *cum Ro* | exsultabuntur C *cum α.*

18. quoniam] quia Q^{2}(*in ras.*)WΦ^{P} UGK *cum He* | et] Q*; sed Q^{2} | nostro M*Q*.

19. est *om.* D* | ※ = RCI²$\Phi^{RGV}G^{2}$ K; ÷ Q^{2}; *om.* I*Q*G*, *rell. codd. et edd.* | israel Dfretbgc; isrl QW$\Phi^{RGV}\Psi^{B}$VΩag | nostri ⊣ diapsalma D.

20. es *om.* C* | in potentem = FC IQWUıɒ; super potentem Ψ^{B}* *cum LXX et Ro*; in potente Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd.* ¶ « in potentem » hebr. et Ieron. et grecus habent « super » unde et melius est ut preposicio seruiat accusatiuo quam ablatiuo *Guill.* | exaltaui = RFWU²ɒ, *cum hebr., LXX, αγ et He*; ÷ et : exaltaui $\Phi^{RG2V}G^{2}$; et exaltaui Φ^{G}*U*G*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

21. dauit R | in oleo = FC *cum LXX et Ro*; ÷ in : oleo I²; oleo I*, *rell. codd. et edd. cum He* | leui = F; lenui R; linui CI* *cum δ** moz^{x}; uncxi I²QΦ^{v}; unxi *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

22. confirmauit FQ*Φ^{RGV}G*; confortabit R²Ψ^{B}retbgc *cum Ro*; confortauit R*U *cum αδζ* moz^{c}.

---

12. ⟨tui RCI | ⟨orbem RC | 13. ⟨aquilonem RC | ⟨thabor RCI | 14. ⟨tuum RC | ⟨firmetur RCI | 15. ⟨iustitia RC | ⟨misericordia RCI | 16. ⟨beatus RC | ⟨domine RCI | 17. ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RC | 18. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | 19. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 20. ⟨tunc RCI | ⟨posui RC | ⟨exaltavi RC | 21. ⟨inveni RI | ⟨in RC | 22. ⟨manus RCI | ⟨et RC.

23 nihil proficiet inimicus in eo
et filius iniquitatis non adponet nocere eum
24 et concidam a facie ipsius inimicos eius
et odientes eum in fugam convertam
25 et veritas mea et misericordia mea cum ipso
et in nomine meo exaltabitur cornu eius
26 et ponam in mari manum eius
et in fluminibus dexteram eius
27 ipse invocabit me pater meus es tu
Deus meus et susceptor salutis meae
28 et ego primogenitum ponam illum
excelsum prae regibus terrae
29 in aeternum servabo illi misericordiam meam
et testamentum meum fidele ipsi
30 et ponam in saeculum saeculi semen eius
et thronum eius sicut dies caeli
31 si dereliquerint filii eius legem meam
et in iudiciis meis non ambulaverint
32 si iustitias meas profanaverint
et mandata mea non custodierint
33 visitabo in virga iniquitates eorum
et in verberibus peccata eorum
34 misericordiam autem meam non dispergam ab eo
neque nocebo in veritate mea
35 neque profanabo testamentum meum
et quae procedunt de labiis meis non faciam irrita
36 semel iuravi in sancto meo si David mentiar
37 semen eius in aeternum manebit

---

26. dexteram R^2FC; dextera R* | 35. inrita C; irritam RF.

Desunt LM.

23. nocere] *sub* ÷ Φ^{v} | ei I*Ψ^{B}VΩ^{s} agrelbgc *cum Ro.* ¶ ant. « eum » et secundum grecum *Guill.*

24. ipsius] eius WUGKΩ^{s} *cum He* | eum] eos a | in *om.* F.

25. et (*1°*)] *sub* ÷ Φ.

26. dextera R*Q *cum a.*

27. inuocauit Q*Φ^{R*}(*ut vid.*)^{v}KΩ^{s}fr el | es tu] esto Q*.

28. et ego] ego autem Ω^{M} *cum He* | excelsum] *praem.* et Ψ^{B2} *cum moz*^{c} | prae] *sub* ÷ Φ^{v}G^{2}.

29. fidelis F* *cum δ**.

30. tronum QV.

31. si + autem Q^{2}WΦ^{P}UG*KΨ^{B2} VDΩafgrelgc *cum He*; + ※ autem: G^{2}. ¶ ant. « si dereliquerint » grecus et hebr. et ant. nullam coniunctionem preter eam quae est « si » apponunt *Guill.* | meis *om.* Ω^{M}.

32. iustit.] iustificationes Ψ^{B} *cum Ro.*

35. procedent F | labis I | meis *om.* Q* | irritam RF.

37. manebit] U^{2} (i *in ras.*); manebunt V*.

23. ⟨nihil RI | ⟨et RC | 24. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 25. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 26. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) R | 27. ⟨ipse RCI | ⟨deus RC | 28. ⟨et RCI | ⟨excelsum R | 29. ⟨in RCI | ⟨et RC | 30. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 31. ⟨si RCI | ⟨et RC | 32. ⟨si RCI | ⟨et RC | 33. ⟨visitabo RCI | ⟨et RC | 34. ⟨misericordiam RCI | ⟨neque RC | 35. ⟨neque RCI | ⟨et RC | 36. ⟨semel RCI | 37. ⟨semen RCI.

38 et thronus eius sicut sol in conspectu meo
et sicut luna perfecta in aeternum
et testis in caelo fidelis

DIAPSALMA

39 tu vero reppulisti et despexisti
distulisti christum tuum
40 evertisti testamentum servi tui
profanasti in terram sanctuarium eius
41 destruxisti omnes sepes eius
posuisti firmamenta eius formidinem
42 diripuerunt eum omnes transeuntes viam
factus est obprobrium vicinis suis
43 exaltasti dexteram deprimentium eum
laetificasti omnes inimicos eius
44 avertisti adiutorium gladii eius
et non es auxiliatus ei in bello
45 destruxisti eum a mundatione
sedem eius in terram conlisisti
46 minorasti dies temporis eius
perfudisti eum confusione

DIAPSALMA

47 usquequo Domine avertis in finem
exardescet sicut ignis ira tua
48 memorare quae mea substantia
numquid enim vane constituisti omnes filios hominum

---

39. despexisti RF(disp.); destruxisti C | 40. in terram R *cum LXX*; in terra F C | 41. firmamenta RF² *cum LXX*; firmamentum F*C | 44. es RC; est F | 45. a mundatione RF(-nem); ab emundatione C | sedem RF; ※ et: sedem C | in terram F *cum LXX*; in terra RC | 46. temporis RF; temporum C | 47. auertes R.

Desunt LM.

38. aeternum + manebit Ψ^{B*} (*ut vid.*) *cum moz cf. v. praec.* | et (*3°*)] *sub* ※ I² | diabsalma CQ; *om.* WUΨ^{B}VDΩ agrelbgc.

39. dispexisti FQΦ^{GP}UGΨ^{B2}(*in ras.*); destruxisti C, *cf. ps.* 59, 3; distruxisti I.

40. euert.] K*; aeuertisti D; auertisti ΦK²Ψ^{B}Ωafgrel *cum Ro* | in terram = RI *cum LXX et γ*; in terra *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | sanctuarium] *in ras.* Ψ^{B2}.

41. sepes] *in ras.* Ψ^{B2}; saepes RCΦ Uf | firmamenta = RF² *cum hebr. et LXX, cf. Ro et He* (munitiones); firmamentum F*, *rell. codd. et edd.* | form.] fortitudinem Ω^{s}.

44. es] est FQ*Φ^{P}D* *cum δ*.

45. destruxisti] *in ras.* Ψ^{B2} | a mundatione = RQ*Φ^{RGV}; a mundationem F; ab emundatione Q², *rell. codd. et edd. cum Ro* | sedem = RFQΦ^{RGV} *cum LXX et α*; ※ et: sedem C; et sedem *rell. codd. et edd. cum hebr. et Ro, cf. He.* ¶ sec. ant. « ab emundacione sedem eius » *Guill.* | in terram = Fwgc *cum LXX, αγ moz^{c} med et He*; in terra *rell. codd. et edd. cum Ro* | conlisisti + diapsalma Q²Φ^{P}.

46. temporum CI *cum Ro* | eius + diab C | perfodisti Q* | confusionem F *cum γδ, cf. LXX* | diabsalma CQ; *om.* WΦ^{P}UKΨ^{B}VΩagrelbgc.

47. auertis] *in ras.* Ψ^{B2}; auertes RΦ^{RGV} *cum LXX et γ* | exardescet] Q*; exardescit Q²WΦ^{P}*UG*Kae.

48. uane] mane Ω^{M} | omnes] *sub* ※ R²CQΦ^{RGP}K; *sub* ÷ Φ^{V}G² (*sed: post* hominum).

---

38. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨et (*3°*) RC | 39. ⟨tu RCI | ⟨distulisti R | 40. ⟨evertisti RCI | ⟨profanasti RC | 41. ⟨destruxisti RCI | ⟨posuisti RC | 42. ⟨diripuerunt R | ⟨factus RCI | 43. ⟨exaltasti RC | ⟨laetificasti RC | 44. ⟨avertisti RCI | ⟨et RC | 45. ⟨destruxisti RCI | ⟨sedem RC | 46. ⟨minorasti RCI | ⟨perfudisti RC | 47. ⟨usquequo RCI | ⟨exardescet RC | 48. ⟨memorare RI | ⟨numquid RC.

49 quis est homo qui vivet et non videbit mortem
eruet animam suam de manu inferi
DIAPSALMA
50 ubi sunt misericordiae tuae antiquae Domine
sicut iurasti David in veritate tua
51 memor esto Domine obprobrii servorum tuorum
quod continui in sinu meo multarum gentium
52 quod exprobraverunt inimici tui Domine
quod exprobraverunt commutationem christi tui
53 benedictus Dominus in aeternum fiat fiat.

LXXXIX. 1 ORATIO MOYSI HOMINIS DEI
Domine refugium tu factus es nobis
in generatione et generatione
2 priusquam montes fierent et formaretur terra et orbis
a saeculo usque in saeculum tu es Deus
3 ne avertas hominem in humilitatem
et dixisti convertimini filii hominum
4 quoniam mille anni ante oculos tuos
tamquam dies hesterna quae praeteriit
et custodia in nocte

---

52. commutationem RF; commotationem C.

LXXXIX. 1. tu FC; *om.* R | et generatione RI; et generationem F | 2. et (*1°*) FC; aut R | usque RF; et usque C | 3. conuertemini FC.

Desunt LM.

49. homo *om.* W | uiuet] G*; uiuit $G^2V^{\dagger}\Omega^{M}$ | inferni R *cum αδ moz* | diabsalma CQ; *om.* WGΨ^{B}VΩagrelbgc.

51. domine *om.* Ψ^{B} *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et leron. habent hic « domine » *Guill.* | quod — meo *inter uncinos includunt* elbgc.

52. commotationem CI.

LXXXIX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a | oratio] *praem.* psal. g | moisi UV†; mosi Fg | hom.] famuli C, *cf. Ios.* 1, 13, *etc.* | tu] *sub* ※ $Q^{2}\Phi G^{2}$; *om.* RUΨ^{B}VDΩ *edd. cum LXX, Ro et Hier. ep. 140, 5, 1 et tract. p. 107* | in gen. et gen.] ¶ « a generacione et generacione » iuxta antiquiores. grecus « in generacione et generacione » uel secundum satis ant. « a generacione in generacionem » *Guill.* | in generationem F; a generatione $\Phi^{RP}G^{2}\Psi^{B}$VDOagrelgc | et generationem FQU *cum δ*; in generationem Ψ^{B2}(*in ras.*)VΩ^{s}agrelgc; in generatione Ω^{M}.

2. et (*1°*)] aut RΨ^{B}VDOafgrelgc *cum Ro*; *om.* w | usque = RF *cum hebr., LXX, γ, Aug. in loc. et Hier. ep. 106 et ep. 140, 6, 2 et 3* (*bis*); et Ω^{s}ae *cum δ moz*^{x} *med*; et usque *rell. codd. et edd. cum Ro, He et Hier. ep. 140, 6, 1 et tract. p. 107, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*) *et Hier. ep. 106* (*codd.* R^{2}P).

3. ne] *sub* ÷ $\Phi^{v\dagger P}G^{2}$ | in humilitate U | conuertemini FC.

---

49. ⟨quis RCI | ⟨eruet RC | 50. ⟨ubi RCI | ⟨sicut RC | 51. ⟨memor RCI | ⟨quod RC | 52. ⟨quod (*1°*) RCI | ⟨quod (*2°*) RC | 53. ⟨benedictus RCI.

LXXXIX. (LXXXI. Ω^{s}, LXXXVIII. U, *num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}a) | 1. ⟨domine RCI | ⟨in C | 2. ⟨priusquam RCI | ⟨a RC | 3. ⟨ne RCI | ⟨et RC | 4. ⟨quoniam RCI | ⟨tamquam C | ⟨et RCI.

[5] quae pro nihilo habentur eorum
anni erunt
[6] mane sicut herba transeat mane
floreat et transeat
vespere decidat induret et aresc-
cat
[7] quia defecimus in ira tua
et in furore tuo turbati sumus
[8] posuisti iniquitates nostras in
conspectu tuo
saeculum nostrum in inlumina-
tione vultus tui
[9] quoniam omnes dies nostri de-
fecerunt
in ira tua defecimus
anni nostri sicut aranea medita-
bantur
[10] dies annorum nostrorum in ipsis
septuaginta anni
si autem in potentatibus octo-
ginta anni
et amplius eorum labor et dolor
quoniam supervenit mansuetudo
et corripiemur
[11] quis novit potestatem irae tuae
et prae timore tuo iram tuam
[12] dinumerare
dexteram tuam sic notam fac
et conpeditos corde in sapientia
[13] convertere Domine usquequo
et deprecabilis esto super servos
tuos
[14] repleti sumus mane misericordia
tua

---

7. deficimus RF | 9. in FC; et in R | meditabantur RC; meditabuntur F.

Desunt LM.

5. pro nihilum R.
6. sicut herba] *sub* ÷ Φ | decedat C.
7. deficimus RFΦ^{R*} *cum* γ.
9. in = FCI *cum hebr., He et Hier. ep. 140, 12, 1*; et nos in Ψ^{B*} *cum Ro*; ÷ et: in QΦ^{RGV}G^{2}; ※ et: in K; et in G*Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum LXX* | haranea CIΦ^{R}; arenea Φ^{G} | meditabantur = RCID *cum LXX, α moz^{x*}, cf. Hier. ep. 140, 12, 1* (meditati sunt); meditabuntur *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. comm. p. 69, tract. p. 109, tract.^{2} p. 65.* ¶ « meditabantur » secundum grecum et secundum antiquiores. secundum alios « meditabuntur ». sed, cum hebreus nichil determinet, primum tenendum *Guill.*
10. anni] R*; annis R^{2}Q*Φ^{R*G*P}K Ψ^{B}VDΩ^{M}fɪ *cum Ro.* ¶ « anni » secundum antiquiores et grecum. sed secundum satis ant. et Ieron. « septuaginta annis » *Guill.* | potentibus Φ^{R*} | octoginta] Q*; octuaginta IQ^{2}U; octoagenta W | superuenit + super nos Ψ^{B*}.
11. tuo *om.* Ψ^{B*}Ω^{S*} *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* BSR).
12. denumerare I | sic] *in ras.* Ψ^{B2} | conpeditos = RCIGK* *cum LXX, moz^{c}, Aug. in loc. et Hier. tract. p. 111 et tract.^{2} p. 66*; conpeditus F; eruditos K^{2}, *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. comm. p. 68 et ep. 140, 16, 1 et 4* (ubi nos interpretati sumus « eruditos » ... alii transtulerunt « compeditos » uerbi ambiguitate decepti), *cf. LXX* (*codd.* BS) *et Aug. in loc.* (alii codices non habent « conpeditos », sed « eruditos »).
14. misericordiam tuam F*. ¶ « misericordia tua » sed secundum antiquiores « misericordiam tuam » et infra XC (*v.* 16) *Guill.* | et (*1°*) *om.* RIG*KΨ^{B*}D^{2}Ω^{Sg} |

---

5. ⟨quae R | 6. ⟨mane (*1°*) RCI | ⟨vespere RC | 7. ⟨quia RCI | ⟨et R | 8. ⟨posuisti RCI | ⟨saeculum RC | 9. ⟨quoniam RCI | ⟨in R | ⟨anni RCI | 10. ⟨dies RC | ⟨si RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨quoniam RCI | 11. ⟨quis RCI | ⟨et RC | 12. ⟨dexteram RCI | ⟨et R | 13. ⟨convertere RCI | ⟨et R | 14. ⟨repleti RCI.

et exultavimus et delectati sumus
in omnibus diebus nostris
15 laetati sumus pro diebus quibus
nos humiliasti
annis quibus vidimus mala
16 et respice in servos tuos et in
opera tua
et dirige filios eorum
17 et sit splendor Domini Dei nos-
tri super nos
et opera manuum nostrarum di-
rige super nos
※ et opus manuum nostrarum di-
rige:

XC. 1 LAUS CANTICI DAVID
Qui habitat in adiutorio Altissimi
in protectione Dei caeli commo-
rabitur
2 dicet Domino susceptor meus
es tu
et refugium meum Deus meus
sperabo in eum
3 quoniam ipse liberabit me de la-
queo venantium
et a verbo aspero
4 in scapulis suis obumbrabit te
et sub pinnis eius sperabis
5 scuto circumdabit te veritas eius
non timebis a timore nocturno
6 a sagitta volante in die
a negotio perambulante in tene-
bris
ab incursu et daemonio meri-
diano

---

14. et (*1°*) F *cum LXX*; *om.* RI | 17. ※ *om.* R*, *sed testatur Aug. in loc.*

XC. 1. dauid FC; ipsi dauid R | 2. dicit R | 3. liberauit RFC, *fortasse cum archetypo* | 4. obumbrauit RFC, *item fortasse cum archetypo* | 6. in die C; in diem F; per diem R.

Desunt LM.

exultabimus R; exaltauimus Φ^{V} | dilectati I; dilectatis Q; letati Ω^{S}, *cf. He* (laetabimur) | in *om.* 𝔣𝔯𝔷𝔠.

15. sumus] *sub* ÷ $\Phi^{GV}G^{2}$ | pro] prae R.

16. et (*1°*) = RF*C *cum LXX et αγ med*; ÷ et : I; *om.* F^{2}, *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He* | et (*3°*) *om.* $\Psi^{B*}\Omega^{M}$ *cum med.*

17. et (*2°*) — nos (*2°*)] *sub* ÷ CIK^{2} | ※ = $R^{2}Q\Phi^{RVP}G^{2}K^{2}$ *cum Aug. in loc.*; *om.* R*G*K*, *rell. codd. et edd.*

XC. 1. laus cant. dauid] *sub* ÷ G; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$; *praem.* psal. 𝔷 | laus] laudes I; psalmus W | dauid] *praem.* ipsi RQ $\Phi UK\Omega^{S}\mathfrak{g}$ *cum αγ* | caeli] *sub* ÷ Φ^{V}.

2. dicit RQ* | es tu] *sub* ÷ IG^{2}, *cf. Hier. ep. 106*; esto F^{2}(to *in ras.*)Q* | in eum] F*; in eo F^{2}.

3. liberabit = $Q^{2}WG^{2}\mathfrak{a}\mathfrak{g}\mathfrak{w}$ *cum hebr., LXX, moz*^{x} *med He et Hier. tract. p. 114 et tract.*^{2} *p. 68*; liberauit Q*G*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

4. in] *sub* ÷ G^{2}; *om.* $\Psi^{B}D\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}$ 𝔷𝔠 *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « in » et grecus. *Guill.* | obumbrauit $RFCQ^{*}\Phi^{V}\Psi^{B}$. ¶ « obumbrabit » uel secundum antiquiores « obumbrauit » *Guill.* | te = RFCI *cum Hier. tract. p. 114* (*codd.* SG); tibi *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He* | pinnis = RFCW; pennas Φ^{R*}; penis V; pennis Φ^{R2}, *rell. codd. et edd.*

5. timebit Ψ^{B*}.

6. a] *praem.* et F^{2} *cum med, cf. LXX* (*cod.* S) | in diem F; per diem R Ψ^{B*} *cum Ro et He* | et *om.* Ω^{S*}.

⟨et (*1°*) RC | 15. ⟨laetati RCI | ⟨annis RC | 16. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 17. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨et (*3°*) RC.

XC. (*num. om.* $IG^{*}\Psi^{B}VD\Omega^{M*}\mathfrak{a}$) | 1. ⟨qui RCI | ⟨in (*2°*) RC | 2. ⟨dicet RCI | ⟨et RC | 3. ⟨quoniam RCI | ⟨et R | 4. ⟨in RCI | ⟨et C | 5. ⟨scuto RCI | ⟨non RC | 6. ⟨a (*1°*) RCI | ⟨a (*2°*) RC | ⟨ab RC.

7 cadent a latere tuo mille
et decem milia a dextris tuis
ad te autem non adpropinquabit
8 verumtamen oculis tuis considerabis
et retributionem peccatorum videbis
9 quoniam tu Domine spes mea
Altissimum posuisti refugium tuum
10 non accedent ad te mala
et flagellum non adpropinquabit tabernaculo tuo
11 quoniam angelis suis mandabit de te
ut custodiant te in omnibus viis tuis
12 in manibus portabunt te
ne forte offendas ad lapidem pedem tuum
13 super aspidem et basiliscum ambulabis
÷ et : conculcabis leonem et draconem
14 quoniam in me speravit et liberabo eum
protegam eum quia cognovit nomen meum
15 clamabit ad me et exaudiam eum
cum ipso sum in tribulatione
eripiam eum et clarificabo eum

---

7. adpropinquauit FC | 9. tu F²C *cum LXX*; tu es RF* *cum Ro* | 10. adpropinquauit C* | 11. mandauit RFC, *fortasse cum archetypo* | 13. ÷ *inseruit* R¹ | 14. sperabit F | quia RF; quoniam C | 15. clamauit RC.

Desunt LM.

7. dena milia F *cum αγ med* | adpropinquauit FCIQ*; appropinquabunt Φ^{R} *cum Hier. tract.*² *p. 70.*

8. peccatorum *om.* Ω^{M}.

9. tu = F²CI *cum hebr., LXX et Hier. tract.*² *p. 70*; tu es F*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) *et He.*

10. accedent ad te mala = RFCI Q*$\Phi^{GV}\Psi^{B}$* *cum LXX, Ro et Hier. tract.*² *p. 71*; accedant ad te mala Φ^{R} *cum med*; accedet ad te malum $Q^{2}\Psi^{B2}$, *rell. codd. et edd. cum hebr. et He.* ¶ ant. et grecus « non accedent ad te mala » Ieron. de hebreo « non accedet a te malum » usus noster transiuit ad litteram Ieronimi secundum hebreum *Guill.* | flagillam C; flagella Ψ^{B}*; flagello R* | adpropinquauit C*Q*.

11. mandabit = $Q^{2}W\Phi^{R2GV}U\mathfrak{w}$ *cum hebr., LXX,* αδ *moz*^{x} *et He*; deus mandauit Ω^{s}*; mandauit Q*Φ^{R}*Ω^{s2}, *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 118 et tract.*² *p. 71* | de *om.* Φ^{G}* | custodiam $\Phi^{P}\Psi^{B}$*.

13. ÷ = $R^{1}IQ^{2}\Phi^{RVP}G^{2}K$; *om.* R†Q* G*, *rell. codd. et edd.*

14. sperabit FG*Ψ^{B}* | et *om.* Ψ^{B}V DΩαgreſȝc *cum α moz med.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus interponunt « et » *Guill.* | quia = RF *cum γ moz*^{x}; quoniam *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

15. clamauit RCIQ*WΦ^{RGV}G*Ψ^{B2}(*in ras.*)VDΩαfgreſ | me] eum Ψ^{B}* | et + ego Ψ^{B}*Ωαgreȝc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « ego » nec grecus *Guill.* | clarificabo = RCI; claricabo F; glorificabo *rell. codd. et edd. cum Ro, He et Hier. tract. p. 118* | eum] *sub* ÷ G².

---

7. ⟨cadent RI | ⟨et RC | ⟨ad RC | 8. ⟨verumtamen RCI | ⟨et RC | 9. ⟨quoniam RCI | ⟨altissimum RC | 10. ⟨non RI | ⟨et RC | 11. ⟨quoniam RCI | ⟨ut RC | 12. ⟨in RI | ⟨ne RC | 13. ⟨super RCI | ⟨et (2°) RC | 14. ⟨quoniam RCI | ⟨protegam RC | 15. ⟨clamabit RCI | ⟨cum RC | ⟨eripiam RCI.

16 longitudine dierum replebo eum
et ostendam illi salutare meum.

XCI. 1 PSALMUS CANTICI IN DIE SABBATI

2 Bonum est confiteri Domino
et psallere nomini tuo Altissime
3 ad adnuntiandum mane misericordiam tuam
et veritatem tuam per noctem
4 in decachordo psalterio cum cantico in cithara
5 quia delectasti me Domine in factura tua
et in operibus manuum tuarum exultabo
6 quam magnificata sunt opera tua Domine
nimis profundae factae sunt cogitationes tuae
7 vir insipiens non cognoscet
et stultus non intelleget haec
8 cum exorti fuerint peccatores sicut faenum
et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem
ut intereant in saeculum ÷ saeculi:
9 tu autem Altissimus in aeternum Domine
10 ※ quoniam ecce inimici tui Domine:
quoniam ecce inimici tui peribunt
et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem
11 et exaltabitur sicut unicornis cornu meum
et senectus mea in misericordia uberi

---

16. longitudine RC; longitudinem F.
XCI. 1. psalmus cantici in die sabbati RF; laus cantici dauid C | 7. intellegit F.

Desunt LM.

16. longitudinem FWΦ^{RGP} *cum LXX et αγδ.* ¶ « longitudinem » hec littera etiam inuenitur in tractu (*cod.* tractatu). noui habent « longitudine ». require supra LXXXIX (*v.* 14) huic consentit grecus *Guill.* | salutarem F.

XCI. 1. psal. — sabb.] laus cantici dauid C *Amiat.*; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | cant.] dauid W | sabbathi 𝔯𝔢𝔩𝔳.

3. adnuntiandam F^{2}I *cum α et moz*^{x}, *cf. γ.*

4. decacordo QΦ^{P}UG*Ψ^{B}VDΩ𝔞; dicachordo R* | in (*2°*)] et Ψ^{B*}Ω^{S} *cum Ro.*

5. domine *om.* Ψ^{B}Ω^{S*}.

7. intellegit FQ*G*Ψ^{B*} *cum Ro.*

8. apparuerunt Ψ^{B*}𝔞 | ÷ = RQ^{2}Φ^{RVP}G^{2}K; *om.* Q*G*, *rell. codd. et edd.*

10. ※ = RQ(*ut vid.*)Φ(*sed in* Φ^{P} : *post* quoniam [*1°*])K; ÷ (*sed* : *post* quoniam [*1°*])CIG^{2}; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | tui *om.* 𝔣 | quoniam (*2°*) — tui] *sub* ※ G | quoniam (*2°*)] *sub* ÷ CI.

11. unicornus D* | cornum F | meum] meo Q*.

---

16. ⟨longitudine RC | ⟨et RC.

XCI. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}𝔞) | 2. ⟨bonum RCI | ⟨et RC | 3. ⟨ad RCI | ⟨et RC | 4. ⟨in (*1°*) RCI | 5. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 6. ⟨quam RCI | ⟨nimis RC | 7. ⟨vir RCI | ⟨et R | 8. ⟨cum RCI | ⟨et RC | ⟨ut RCI | 9. ⟨tu RC | 10. ⟨quoniam (*1°*) RCI | ⟨quoniam (*2°*) RC | ⟨et RC | 11. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC.

[12] et despexit oculus meus inimicis meis
et insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea
[13] iustus ut palma florebit
ut caedrus Libani multiplicabitur
[14] plantati in domo Domini
in atriis Dei nostri florebunt
[15] adhuc multiplicabuntur in senecta uberi
et bene patientes erunt [16] ut adnuntient
quoniam rectus Dominus Deus noster
et non est iniquitas in eo.

XCII. [1] LAUS CANTICI DAVID IN DIE ANTE SABBATUM QUANDO INHABITATA EST TERRA
Dominus regnavit decore indutus est
indutus est Dominus fortitudine et praecinxit se
etenim firmavit orbem terrae qui non commovebitur
[2] parata sedis tua ex tunc a saeculo tu es

---

12. inimicis meis R*F; inimicos meos R²C | insurgentibus RF; in insurgentibus C | mea RF; tua C.

XCII. 1. in die RF; die C | inhabitata FC; habitata R | terra R; terram F; terra eius C (*ut vid.*) | decore ... fortitudine R²F; decorem ... fortitudine R*C | 2. sedis (*nom. casu*) F*C; sedes RF².

Desunt LM.

12. dispexit CIQ*ΦᴳUGKD | inimicis meis = R*F *cum α, cf. LXX*; inimicos meos R², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* | et *om.* Q* | insurgentibus] *praem.* in CI(*sub* ÷)QΦUG*Kɯc *cum mozᵉ* | malignantibus *om.* Φᵛ | mea] *in ras.* Ψᴮ²; tua CI *cum Ro.*

13. ut (*2°*)] sicut ΨᴮVDΩˢαgreſbʒc; et sicut Ωᴹ *cum Ro.* ¶ secundum ant. « ut » *Guill.* | caedrus = R²FCIΦᴿᴳⱽ; caedros R*; cedros Q*U; cedrus Q², *rell. codd. et edd.* | lybani C.

14. plantate R* | in domu IQΦᵛ | atris I; + domus IΨᴮVDΩαgreſʒc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ « in atriis dei nostri » hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domus » nec grecus *Guill.*

15. uberi] *sub* ÷ I².

16. ut] et α.

XCII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα *cum hebr. et He* | laus] psalmus Q; *praem.* ÷ D; *praem.* psalmus ʒ | dauid] *praem.* ipsi I eſbc *cum αγ* | in diem V; die C *Amiat.*²; *om.* W *Amiat.** | ante — terra] dominica K | ante] autem V | sabbathum reſb; sabatum Φᵛ; sabbato Q | inh. — terra] terra restituta est Q; fundata Ωˢ | habitata RΦᵛ; fundata IVgeſbʒc *cum α mozˣ* | terram F; + eius C *Amiat.* | dom.] deus F | decore = R²FI²QWΦᴳᴾUGK*; decorem R*I*K², *rell. codd. et edd. cum LXX, cf. Ro* (decorem induit) | dominus] *sub* ÷ ΦᴿᴳⱽG² | fortitudine = RFCI²QWΦᴾUGK* *cum He*; fortitudinem I*K², *rell. codd. et edd. cum LXX, cf. Ro* | se] *sub* ÷ I | terrae] *sub* ÷ G² | qui] que F *cum γ mozˣ.*

2. sedis = F*CU; sidis Q*; sides Q²; sedes F², *rell. codd. et edd.*

---

12. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 13. ⟨iustus RCI | ⟨ut RC | 14. ⟨plantati RI | ⟨in (*2°*) RC | 15. ⟨adhuc RCI | ⟨et RC | 16. ⟨quoniam RCI | ⟨et R.

XCII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 1. ⟨dominus RCI | ⟨indutus (*2°*) RC | ⟨etenim RCI | 2. ⟨parata RCI.

3 elevaverunt flumina Domine elevaverunt flumina vocem suam
※ elevabunt flumina fluctus suos:
4 a vocibus aquarum multarum
mirabiles elationes maris
mirabilis in altis Dominus
5 testimonia tua credibilia facta sunt nimis
domum tuam decet sanctitudo Domine
in longitudine dierum.

XCIII. 1 PSALMUS DAVID QUARTA SABBATI
Deus ultionum Dominus
Deus ultionum libere egit
2 exaltare qui iudicas terram
redde retributionem superbis
3 usquequo peccatores Domine
usquequo peccatores gloriabuntur
4 effabuntur et loquentur iniquitatem
loquentur omnes qui operantur iniustitiam
5 populum tuum Domine humiliaverunt
et hereditatem tuam vexaverunt
6 viduam et advenam interfecerunt
et pupillos occiderunt
7 et dixerunt non videbit Dominus
nec intelleget Deus Iacob
8 intellegite qui insipientes estis in populo
et stulti aliquando sapite

---

3. eleuabunt RF; eleuauerunt C | 4. elationes RF; eleuationes C | mirabilis R; mirabiles FC | 5. in longitudine RC; in longitudinem F.

XCIII. 4. iniustitiam RF²C; iniquitatem F* | 7. intellegit R.

Desunt LM.

3. ÷ e : leuauerunt I² (*utroque loco*) | uocem suam] ΨB*; uoces suas ΨB²ΩM *cum LXX, Ro et He* | ※ = RQ²ΦRV¹G² *cum vers. syro-hexapl.*; *om.* Q*ΦV†G*, *rell. codd. et edd.* | eleuabunt = RFI*, *cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*); ÷ e : leuabunt I²; eleuauerunt *rell. codd. et edd.*

4. elat.] eleuationes CIV | mirabiles (2°) FCQW.

5. in longitudine = RCΦPUGfgrel bȝ; in longuitudine I; in longuitudinem V; in longitudinem *rell. codd. et edd. cum hebr. et LXX.*

XCIII. psalmus — sabbati] *sub* ÷ G²; *om.* ΨBΩMq *cum hebr. et He* | dauid] *praem.* ipsi IQWelbc *cum αγσ, cf. δ mozc* | ∼ ipsi dauid psal. W | quarto g | sabbathi relb.

1. liber F *cum δ*σ.*

4. et loquentur] et loquuntur R; loquentes anticum F *cum He* | iniust.] iniquitatem F*K *cum med et He.*

6. occid.] ceciderunt f.

7. intell(e)git RQ*ΦRΨB*.

8. qui insipientes estis = RFCIV; nunc qui insipientes estis ΨB* *cum Ro*;

---

3. ⟨elevaverunt (*1°*) RCI | ⟨elevaverunt (*2°*) RC | ⟨elevabunt RCI | 4. ⟨a RC | ⟨mirabiles RCI | ⟨mirabilis R | 5. ⟨testimonia RCI | ⟨domum RC | ⟨in R.

XCIII. (*num. om.* IQG*ΨBVDΩM*q) | 1. ⟨deus (*1°*) RCI | ⟨deus (*2°*) R | 2. ⟨exaltare RCI | ⟨redde RC | 3. ⟨usquequo (*1°*) RCI | ⟨usquequo (*2°*) RC | 4. ⟨effabuntur RCI | ⟨loquentur (*2°*) RC | 5. ⟨populum RCI | ⟨et RC | 6. ⟨viduam RCI | ⟨et (*2°*) RC | 7. ⟨et RI | ⟨non C | ⟨nec R | 8. ⟨intellegite RCI | ⟨et RC.

9 qui plantavit aurem non audiet
aut qui finxit oculum non considerat
10 qui corripit gentes non arguet
qui docet hominem scientiam
11 Dominus scit cogitationes hominum quoniam vanae sunt
12 beatus homo quem tu erudieris Domine
et de lege tua docueris eum
13 ut mitiges ei a diebus malis
donec fodiatur peccatori fovea
14 quia non repellet Dominus plebem suam
et hereditatem suam non derelinquet
15 quoadusque iustitia convertatur in iudicium
et qui iuxta illam omnes qui recto sunt corde

DIAPSALMA

16 quis consurget mihi adversus malignantes
aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem
17 nisi quia Dominus adiuvit me
paulo minus habitavit in inferno anima mea
18 si dicebam motus est pes meus
misericordia tua Domine adiuvabat me
19 secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo
consolationes tuae laetificaverunt

---

12. erudieris RF; erudies C | 13. fodeatur RC | 15. iuxta illam R *cum LXX*; iuxta illa F; iuxta illa sunt C | diapsalma RC (diab); *om.* F | 16. aduersus (*utroque loco*) FC; aduersum R.

Desunt LM.

insipientes Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd.*

9. audiat I* | consideret Q*.

10. qui (2°)] *praem.* et $Q\Omega^{S}$.

11. dom.] deus U *cum moz*^{c}.

12. homo] uir F *cum moz*^{c} *et He* | tu] *sub* ÷ G^2 | erudies CI.

13. ut] et $\Phi^{V}\mathfrak{a}$ | ei] D*; *sub* ÷ Φ^{VP} G^2; eum $\Psi^{B*}D^2$ *cum Ro* | fodeatur RCI $QW\Phi^{RGV}U$.

14. repellit $Q^*\Psi^{B*}$. ¶ « repellet » *Guill.* | derelinquit R.

15. iustitiam D*; in iustitiam Φ^{G}, *cf. He* (ad iust.). ¶ ant. secundum hebr. et Ieron. « in iusticiam ». alii iuxta grecum « iusticia » *Guill.* | conuertetur Q* $\Phi^{R1GV}UG^*K$, *cf. He*; conuertitur G^2; conuer***tetur $\Phi^{R\dagger}$ | illa F; illa sunt CI. ¶ in ant. « iuxta illa » uidelicet iusticiam et iudicium. alii habent « illam » secundum grecum *Guill.* | diapsalma] *sub* ÷ R^2; diab C; *om.* $FQW\Phi^{V}G^*\Psi^{B}VD\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ *cum hebr.*

16. mihi] mecum C | aduersum R $W\Psi^{B*}$ | aut] *sub* ÷ $I\Phi^{V}G^2$ | stabit] dabit Ψ^{B} | aduersum RW.

17. adiuuauit R *cum* γ; adiuuet U | habitasset $\Psi^{B2}VD\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ *cum He*; habitauerat Ψ^{B*} *cum Ro*; habitabit I. ¶ ant. secundum hebr. « habitauit ». Ieron. pulcrius idem dicit « habitasset » *Guill.* | in infero F.

18. adiuuabat] Q*; adiuuauit Q^2WU.

19. consolationi Q*; consulationes FCI | laetificabunt F.

---

9. ⟨qui RCI | ⟨aut RC | 10. ⟨qui (*1°*) RCI | ⟨qui (*2°*) RC | 11. ⟨dominus RCI | 12. ⟨beatus RCI | ⟨et RC | 13. ⟨ut RI | ⟨donec RC | 14. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 15. ⟨quoadusque RCI | ⟨et RC | 16. ⟨quis RCI | ⟨aut RC | 17. ⟨nisi RCI | ⟨paulo RC | 18. ⟨si RCI | ⟨misericordia RC | 19. ⟨secundum RCI | ⟨consolationes RC.

animam meam
20 numquid aderit tibi sedis iniquitatis
qui fingis dolorem in praecepto
21 captabunt in animam iusti
et sanguinem innocentem condemnabunt
22 et factus est Dominus mihi in refugium
et Deus meus in adiutorem spei meae
23 et reddet illis iniquitatem ipsorum
et in malitia eorum disperdet eos
disperdet illos Dominus Deus noster.

XCIIII. 1 LAUS CANTICI DAVID
Venite exsultemus Domino
iubilemus Deo salutari nostro
2 praeoccupemus faciem eius in confessione
et in psalmis iubilemus ei
3 quoniam Deus magnus Dominus
et rex magnus super omnes deos
4 quia in manu eius fines terrae
et altitudines montium ipsius sunt
5 quoniam ipsius est mare et ipse fecit illud
et siccam manus eius formaverunt
6 venite adoremus et procidamus

---

20. aderit RF; adhaeret C | 22. in adiutorem RC; in adiutorium F | 23. iniquitatem FC; iniquitates R.

XCIIII. 3. deos R^2F; deus R*; deos quoniam non repellet dominus plebem suam C | 5. formauerunt RF; firmauerunt C | 6. procedamus RC.

Desunt LM.

20. aderit = RF *cum αγ mozᶜ et Hier. tract.² p. 85, cf. LXX*; adherit Q*k; adh(e)ret Q^2, *rell. codd. et edd. cum Ro* | sedis = RFCQ*Uk; sedes Q^2, *rell. codd. et edd.* | dolorem = RFCI$Q^2\Phi^{RGV}$U *cum Ro*; laborem Q*, *rell. codd. et edd. cum He.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « dolorem » sicut supra VII (*v.* 15) « concepit dolorem » tale est ibi Ieron. sed grecus habet « laborem » sed primis standum *Guill.*

21. captabant g.

22. est *om.* D | ∽ mihi dominus $\Phi^{RP}\Psi^{B}$DΩˢk *edd. cum LXX et Ro.* ¶ ordo secundum hebr. et ant. et Ieron. « et factus est mihi dominus » *Guill.* | et *om.* r | adiutorem = RCI *cum LXX*; adiutorium *rell. codd. et edd.*

23. redde k | iniquitates RΨ^{B}* *cum Ro.*

XCIIII. 1. laus — dauid] *sub* ÷ G^2; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$kα *cum hebr. et He* | laus] psalmus W; *praem.* psalmus ȝ | dauid] *praem.* ipsi IQVDΩˢfgreſvc *cum αγ.*

3. deos + quoniam non repellet (repellit $\Psi^{B}\Omega^{s}$) dominus plebem suam C $\Psi^{B*}\Omega^{s}$ *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* BR). ¶ quod in matutinis cantatur hic interim sic « quoniam non repellet dominus plebem suam » sumptum est de precedenti psalmo (*v.* 14). unde debet hic poni « repellet » sicuti ibi *Guill.*

4. eius + sunt omnes Ψ^{B*}DΩαgȝc *cum Ro*; + sunt K^2reſv; + omnes Ψ^{B2} *cum γδζ.* ¶ neque uero hebr. et ant. et Ieron. habent hic « omnes » neque grecus *Guill.*

5. siccam] Q*; sicca IQ^2WΦUKΨ^{B2} (*in ras.*)Dk | firmauerunt CI.

6. procedamus RCIk *cum γ*; + ante

---

20. ⟨numquid RCI | ⟨qui RC | 21. ⟨captabunt RCI | ⟨et RC | 22. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 23. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨disperdet (*2°*) RC.

XCIIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}α) | 1. ⟨venite RCI | ⟨iubilemus RC | 2. ⟨praeoccupemus RCI | ⟨et RC | 3. ⟨quoniam RI | ⟨et RC | ⟨(quoniam) C | 4. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 5. ⟨quoniam RCI | ⟨et (*2°*) RC | 6. ⟨venite RCI.

et ploremus ante Dominum qui fecit nos
7 quia ipse est Deus noster
et nos populus pascuae eius
et oves manus eius
8 hodie si vocem eius audieritis
nolite obdurare corda vestra
9 sicut in inritatione
secundum diem temptationis in deserto
ubi temptaverunt me patres vestri
probaverunt ※ me: et viderunt opera mea
10 quadraginta annis offensus fui generationi illi
et dixi semper errant corde
11 et isti non cognoverunt vias meas
ut iuravi in ira mea
si intrabunt in requiem meam.

XCV. 1 QUANDO DOMUS AEDIFICABATUR POST CAPTIVITATEM CANTICUM HUIC DAVID
Cantate Domino canticum novum
cantate Domino omnis terra
2 cantate Domino benedicite nomini eius
adnuntiate diem de die salutare eius
3 adnuntiate inter gentes gloriam eius
in omnibus populis mirabilia eius
4 quoniam magnus Dominus et laudabilis valde
terribilis est super omnes deos

XCV. 1. quando — captiuitatem *hab.* RF; *om.* C (*ut vid.*) | 2. nomini eius R^2F; nomineius R*; nomen eius C | 4. ualde RF^2; nimis ualde F*; nimis C *cum Ro.*

Desunt LM.

deum $\Psi^{B*}\Omega^{s}$ *cum Ro* | et] *sub* ÷ I; *om.* $\Psi^{B*}\Omega^{s}$ *cum hebr. et Ro* | ante dominum] coram domino $\Psi^{B*}\Omega^{s}$ *cum Ro.*

7. deus] dominus deus $K\Psi^{B}D\Omega$frɛ lʒc *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R).

8. corda *om.* W.

9. in irritationem Q* | ※ = RCIG² K; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | me *om.* $\Phi^{R}G^{2}\Psi^{B}VD\Omega$frɛlʒ *cum LXX et Ro* | mea] *sub* ÷ Q^{2}.

10. generatione Q; generationis G* | semper + hii Ω; + hi rɛlʒc *cum Ro.* ¶ « hii » *Guill.* | erant Φ^{R}.

11. ut] et I *cum He*; quibus $\Psi^{B*}\Omega^{s}$ *cum Ro* | introibunt $Q^{*}\Psi^{B*}\Omega^{s}$grɛlʊʒc *cum Ro.* ¶ « intrabunt » *Guill.*

XCV. 1. quando — dauid] *sub* ÷ G^{2}; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$kα *cum He* | quando — capt. *post* dauid *transpon.* QWΦUGKVDΩ^{s}fg rɛlʊʒc; *om.* C (*ut vid.*) | domi Q | aedificabitur Φ^{R} | cant.] psalmus WVDg; psal. cant. ʒ; in finem psalmus Q; laus Ω^{s} | huic] ipsi ɛlʊc; *om.* QWVDΩ^{s}fgrʒ *cum Ro.*

2. bened.] *praem.* et $Q^{2}W\Phi^{P}UG\Psi^{B}$ VDΩαgrɛlʒc *cum Ro.* ¶ grecus et hebr. et ant. non interponunt « et » *Guill.* | nomini eius] Φ^{R*}; nomen eius $CI^{*}\Phi^{R2GV}$ *cum Ro*; nomineius R* | adnunt.] *praem.* bene Ψ^{B*} *cum med, cf. Ro* | diem de die = RFCI *cum LXX et γδ, cf. α* (diem ex die); de die in diem *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

4. ualde = RF^{2} *cum αγδ moz^{c} med*; nimis ualde F*; nimis *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

⟨et RC | 7. ⟨quia RC | ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) R | 8. ⟨hodie RC | ⟨nolite RC | 9. ⟨sicut RCI | ⟨secundum R | ⟨ubi RCI | ⟨probaverunt RC | 10. ⟨quadraginta RCI | ⟨et R C | 11. ⟨et RCI | ⟨ut RC | ⟨si R.

XCV. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}α) | 1. ⟨cantate (*1°*) RCI | ⟨cantate (*2°*) RC | 2. ⟨cantate RCI | ⟨adnuntiate RC | 3. ⟨adnuntiate RCI | ⟨in RC | 4. ⟨quoniam RCI | ⟨terribilis RC.

5 quoniam omnes dii gentium daemonia
at vero Dominus caelos fecit
6 confessio et pulchritudo in conspectu eius
sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius
7 adferte Domino patriae gentium
adferte Domino gloriam et honorem
8 adferte Domino gloriam nomini eius
tollite hostias et introite in atria eius
9 adorate Dominum in atrio sancto eius
commoveatur a facie eius universa terra
10 dicite in gentibus quia Dominus regnavit
etenim correxit orbem qui non movebitur
iudicabit populos in aequitate
11 laetentur caeli et exultet terra
commoveatur mare et plenitudo eius
12 gaudebunt campi et omnia quae in eis sunt
tunc exultabunt omnia ligna silvarum
13 a facie Domini quia venit
quoniam venit iudicare terram
iudicabit orbem terrae in aequitate
et populos in veritate sua.

XCVI. 1 HUIC DAVID QUANDO TERRA EIUS RESTITUTA EST
Dominus regnavit exultet terra
laetentur insulae multae
2 nubes et caligo in circuitu eius
iustitia et iudicium correctio sedis eius

---

5. at uero dominus RF²(ad)C; uero dominus autem F* | 10. regnabit C | orbem RF; orbem terrae C | mouebitur R(mouib.)F; commouebitur C.

XCVI. 1. huic RF; psalmus C | restituta RC; restaurata F | regnabit C.

Desunt LM.

5. at uero dominus = RF²(ad)CI; uero dominus autem F*; dominus autem *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

10. quia] *sub* ÷ IΦ$^{RG^2VP^2}$G² | regnauit] G*; regnabit CIG² | orbem + terr(a)e CIΨ^{B}DΩk *edd. cum Ro, cf. v.* 13. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « terrae » neque grecus *Guill.* | mouebitur = F; mouibitur R; commouebitur *rell. codd. et edd. cum Ro.*

13. a facie] ante faciem WΨ^{B}* *cum Ro et He* | quon. uenit] *sub* ÷ G² | iudicauit R | in aequ.] *sub* ÷ Φ.

XCVI. 1. huic — est] *sub* ÷ G²; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}kq *cum hebr. et He* | huic] ipsi Ig; psalmus CWg; psalmus ipsi VD, *cf. Ro* (*plur. codd.*); laus Ω^{s}; in finem psalmus Q | dauid + ipsi Q | quando] cum ID *cum αγ* | eius] ei Ug; *praem.* contra Q* | restaurata FI *cum δ moz^{c}* | est + ei VΩ^{se}[g | regnabit CI.

2. nubis Q | correptio Φ^{v} *cum δ.*

---

5. ⟨quoniam RCI | ⟨at RC | 6. ⟨confessio RCI | ⟨sanctimonia RC | 7. adferte (*1°*) RCI | ⟨adferte (*2°*) RC | 8. ⟨adferte RC | ⟨tollite RCI | 9. ⟨adorate RC | ⟨commoveatur RCI | 10. ⟨dicite RC | ⟨etenim RCI | ⟨iudicabit RC | 11. ⟨laetentur RCI | ⟨commoveatur RC | 12. ⟨gaudebunt RC | ⟨tunc RCI | 13. ⟨a RC | ⟨quoniam RC | ⟨iudicabit RCI | ⟨et RC.

XCVI. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*q) | 1. ⟨dominus RCI | ⟨laetentur RC | 2. ⟨nubes RCI | ⟨iustitia RC.

3 ignis ante ipsum praecedet
et inflammabit in circuitu inimicos eius
4 adluxerunt fulgora eius orbi terrae
vidit et commota est terra
5 montes sicut cera fluxerunt ※ a facie Domini:
a facie Domini omnis terrae
6 adnuntiaverunt caeli iustitiam eius
et viderunt omnes populi gloriam eius
7 confundantur omnes qui adorant sculptilia
qui gloriantur in simulacris suis
adorate eum omnes angeli eius
8 audivit et laetata est Sion
et exultaverunt filiae Iudeae
propter iudicia tua Domine
9 quoniam tu Dominus altissimus super omnem terram
nimis superexaltatus es super omnes deos
10 qui diligitis Dominum odite malum
custodit animas sanctorum suorum
de manu peccatoris liberabit eos
11 lux orta est iusto
et rectis corde laetitia
12 laetamini iusti in Domino
et confitemini memoriae sanctificationis eius.

---

3. praecedet R^2F^2; praecedit R*; pr*cedit F*; procedet C | inflammauit F | 8. iudeae FC; iudae R | 10. peccatoris RC; peccatorum F | liberauit F.

Desunt LM.

3. praecedit R*; procedet C; pr*cedit F* | inflammauit F; inflamauit Qk.

4. alluxerunt $\Psi^{B2}VD^2\Omega^{s2}$fgrelʒ; illuxerunt Ψ^{B}*D*Ω^{s*M}aıvc *cum Ro* | fulgura Φ^{R*P}UG*Ψ^{B}VDΩ *edd.* | terrae] *sub* ÷ ΦG.

5. *tot. vers. om.* k | ※ = RQΦG(*ante* a facie [2°])K; *om. rell. codd. et edd.* | terrae = RFCIΦ^{P}W *cum LXX et He*; terra *rell. codd. et edd. cum Ro.*

7. qui (2°)] *praem.* et VDΩagrelʒc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non interponunt « et » *Guill.*

8. syon Ψ^{B}VDΩa | et *om.* a | iudeae = FC(*prim.* e *in ras.*)U *cum LXX et γδ*; iuda ʒ; iude DΩka; iudae *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

9. tu *om.* I | nimis] *sub* ÷ R^2 | superexaltatus = R*F *cum LXX et δ*; ÷ super: exaltatus I; exaltatus R^2, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « nimis exaltatus es » *Guill.* | es] est k.

10. custodit = RFCk *cum hebr., γ et He*; custodit ÷ dominus: Φ^{VP}; custodit dominus *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | sanct.] seruorum QΨ^{B}k *cum Ro, cf. ps.* 33, 23 | de] *praem.* et Ψ^{B} | manu — 99, 4 *vix legi potest* k | peccatorum FQWΦ^{GVP}UGKm *cum hebr., LXX et Ro, cf. He* (impiorum). ¶ « peccatorum » sec. hebreum et ant. grecus « peccatoris ». sed primis standum *Guill.* | liberauit F Q*Φ^{RG}G*Ψ^{B}Da.

---

3. ⟨ignis RCI | ⟨et RC | 4. ⟨adluxerunt RCI | ⟨vidit RC | 5. ⟨montes RCI | ⟨a (2°) RC | 6. ⟨adnuntiaverunt RCI | ⟨et RC | 7. ⟨confundantur RCI | ⟨qui (2°) RC | ⟨adorate RCI | 8. ⟨audivit RC | ⟨et (2°) RC | ⟨propter R | 9. ⟨quoniam RCI | ⟨nimis R | 10. ⟨qui RCI | ⟨custodit RC | ⟨de R | 11. ⟨lux RCI | ⟨et R | 12. ⟨laetamini RCI | ⟨et RC.

XCVII. [1] PSALMUS DAVID
Cantate Domino canticum novum
quoniam mirabilia fecit
salvavit sibi dextera eius
et brachium sanctum eius
[2] notum fecit Dominus salutare suum
in conspectu gentium revelavit iustitiam suam
[3] recordatus est misericordiae suae
et veritatem suam domui Israhel
viderunt omnes termini terrae salutare Dei nostri
[4] iubilate Domino omnis terra
cantate et exultate et psallite
[5] psallite Domino in cithara
in cithara et voce psalmi
[6] in tubis ductilibus et voce tubae corneae
iubilate in conspectu regis Domini
[7] moveatur mare et plenitudo eius
orbis terrarum et qui habitant in eo
[8] flumina plaudent manu simul
montes exultabunt [9] a conspectu Domini
quoniam venit iudicare terram
iudicabit orbem terrarum in iustitia
et populos in aequitate.

XCVIII. [1] PSALMUS DAVID
Dominus regnavit irascantur populi

XCVII. 1. quoniam RC; quia F | saluabit RC | dextera F²C *cum LXX*; dexteram RF* | 2. reuelabit F | 3. ueritatem suam RC; ueritatis suae F | domui FC; domus R | 6. domini RF; domino C.

Desunt LM.

XCVII. 1. psalmus dauid] *sub* ÷ G; *om.* ΨᴮΩᴹα | psalmus] canticum W; + est D | dauid] *praem.* ipsi IWDfrelυc *cum αγ mozᶜ* | quoniam = RCI *cum α et Hier. tract. p. 145*; quia *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | saluabit RCIWΦᴿᴳⱽGgIυ. ¶ « saluauit » quidam habent « saluabit » *Guill.* | dexteram RF*D.

2. reuelabit FW*Φᴿᴳⱽ.

3. et uerit. suam *om.* I* | ueritatem suam = RCI² *cum Hier. tract. p. 145*; ueritati suae Φᴿᴳⱽ; ueritatis suae *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « ueritatis suae » *Guill.* | domus RΨᴮ *cum Ro* | israel fgrelυ gc; isrl QΦᴿᴳΨᴮDΩ; srl V.

4. domino] deo IΨᴮΩgrIυgc *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. habent « domino » et grecus *Guill.* | canite F*.

5. in cith. (2°)] *sub* ※ QΦᴿᴳⱽGK (*sed* : *post* in); *sub* ÷ CI | uoce] G¹; uocem Φᴿᴳⱽ; uoci G†.

6. ductil.] *sub* ÷ Φᴿᴳ²ⱽG²K | uocem R | cornuae R; cornae C | domino CIG KΨᴮ* *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* BS) *et He.*

7. terrarum] *sub* ÷ IΦG² | qui] *praem.* uniuersi ΨᴮD*Ω *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA *et lucian.*) *et ps.* 23, 1. ¶ « et qui habitant » *Guill.*

8. manus D.

9. a] in R | terrarum] *sub* ÷ Φᴿᴳⱽ G².

XCVIII. 1. psalmus dauid] *sub* ÷ D G; *om.* ΨᴮΩᴹα *cum hebr. et He* | psalmus *om.* W; *praem.* in finem Q | dauid] in confessione K*; *praem.* ipsi Welυc *cum αγ mozˣ*; + quando terra eius resti-

---

XCVII. (*num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 1. ⟨cantate RCI | ⟨quoniam RC | ⟨salvavit RCI | ⟨et R | 2. ⟨notum RCI | ⟨in RC | 3. ⟨recordatus RCI | ⟨et RC | ⟨viderunt RCI | 4. ⟨iubilate RC | ⟨cantate RC | 5. ⟨psallite RCI | ⟨in (2°) R | 6. ⟨in RC | ⟨iubilate R CI | 7. ⟨moveatur RC | ⟨orbis RC | 8. ⟨flumina RCI | ⟨montes RC | 9. ⟨quoniam R | ⟨iudicabit RCI | ⟨et RC.

XCVIII. (XCVII Φᴳ*, *num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 1. ⟨dominus RCI.

qui sedet super Cherubin moveatur terra
2 Dominus in Sion magnus
et excelsus est super omnes populos
3 confiteantur nomini tuo magno
quoniam terribile et sanctum est
4 et honor regis iudicium diligit
tu parasti directiones
iudicium et iustitiam in Iacob tu fecisti
5 exaltate Dominum Deum nostrum
et adorate scabillum pedum eius
quoniam sanctum est
6 Moyses et Aaron in sacerdotibus eius
et Samuhel inter eos qui invocant nomen eius
invocabant Dominum et ipse exaudiebat illos
7 in columna nubis loquebatur ad eos
custodiebant testimonia eius
et praeceptum quod dedit illis
8 Domine Deus noster tu exaudiebas illos
Deus tu propitius fuisti eis
et ulciscens in omnes adinventiones eorum
9 exaltate Dominum Deum nostrum
et adorate in monte sancto eius
quoniam sanctus Dominus Deus noster.

XCIX. 1 PSALMUS IN CONFESSIONE
2 Iubilate Domino omnis terra
servite Domino in laetitia

XCVIII. 1. sedet F; sedes RC *cum Ro* | cherubin FC; cherubim R | 6. moyses R^2F^2C; moses R*F* | illos F; eos RC *cum Ro* | 8. illos R; illis F*; eos F^2C.

XCIX. 1. psalmus in confessione RF; psalmus dauid C | 2. domino (*1°*) RF; deo C.

Desunt LM(*usque ad v.* 2, magnus).

tuta est W, *cf. tit. ps.* 96 | sedet] Q*; sedes RCIQ²WΦ^PUGKΨ^BDΩ^Sfgl *cum Ro.* ¶ ant. « sedet » require supra XVII (*v.* 11) Ieron. habet « sessor » alii « sedes » *Guill.* cherubī Φ^G; cherubim RΦ^RVPUGfgrelv ꝫc; cerubin K; hierubin I.

2. syon Ψ^BDΩa | est = RFC *cum LXX, αγ et He*; *om. rell. codd. et edd. cum Ro.*

4. et] *sub* ÷ I | dirictionem R*.

5. scabillum = R*F*CΦ^RGV; scamellum I; scabellum R^2F^2, *rell. codd. et edd.* | quoniam] *sub* ÷ QΦ^R²(*sed* : *post* est)^GVP.

6. moises f; moses R*F*g | samuel CIQUKVDΩ *edd.* | dominum *om.* Q* | illos = FM*Q*Φ^RGV *cum Hier. in Os. c. 7, v. 7*; eos M^2Q^2, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

7. in] *praem.* et Φ^PΩ^Sf, *cf. Ro* (*aliq. codd.*) | praecepta Φ^R*Ψ^B *cum Ro* | quod] *sub* ÷ IG².

8. illos = RM²(*in ras.*)Q*Φ^RGV; illis F*; eos F^2Q^2, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ « illos » *Guill.* | tu *om.* Q *cum hebr. et He, cf. LXX* (*cod.* B) | omnes] *sub* ÷ QΦ^R²G²VPK (*sed in* Φ^G²VP ÷ *ante* in).

XCIX. 1. *tit. om.* Ψ^BΩ^Ma | psalmus] in finem psalmus ipsi dauid Q | in confesionem I; de confessione Q; dauid CW *Amiat.*

2. domino (*1°*)] deo CIΨ^BD*Ωfrelꝫc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*).

⟨qui RC | 2. ⟨dominus RCI | ⟨et R | 3. ⟨confiteantur RCI | ⟨quoniam RC | 4. ⟨et RC | ⟨tu RI | ⟨iudicium RC | 5. ⟨exaltate RCI | ⟨et RC | ⟨quoniam R | 6. ⟨moyses RCI | ⟨et (*2°*) RC | ⟨invocabant RCI | 7. ⟨in RC | ⟨custodiebant RCI | ⟨et RC | 8. ⟨domine RCI | ⟨deus (*2°*) RC | ⟨et RC | 9. ⟨exaltate RCI | ⟨et RC | ⟨quoniam R.

XCIX. (*num. om.* IQG*Ψ^BVDΩ^M*a) | 2. ⟨iubilate RCI | ⟨servite R.

introite in conspectu eius in exultatione
3 scitote quoniam Dominus ipse est Deus
ipse fecit nos et non ipsi nos
populus eius et oves pascuae eius
4 introite portas eius in confessione
atria eius in hymnis
confitemini illi
laudate nomen eius 5 quoniam suavis Dominus
in aeternum misericordia eius
et usque in generationem et generationem veritas eius.

C. 1 DAVID PSALMUS
Misericordiam et iudicium cantabo tibi Domine
psallam 2 et intellegam in via inmaculata
quando venies ad me
perambulabam in innocentia cordis mei
in medio domus meae
3 non proponebam ante oculos meos rem iniustam
facientes praevaricationes odivi
non adhesit mihi 4 cor pravum
declinante a me maligno non cognoscebam
5 detrahentem secreto proximo suo
hunc persequebar
superbo oculo et insatiabili corde
cum hoc non edebam
6 oculi mei ad fideles terrae ut sederent mecum
ambulans in via inmaculata hic

C. 1. dauid psalmus F *cum LXX*; psalmus dauid RC *cum Ro* | 2. in innocentia R; innocentia F; in innocentiam C | 4. declinante a me maligno R(declinate)F*; declinantem a me malignum F²C.

Deest L.

3. deus *om.* R *cum γ*.

5. suauis + est ΦᴾΨᴮVDΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum Ro.* ¶ ant. non interponunt « est » *Guill.* | in generationem] Q*; in generatione Q²ΦᴿUΨᴮVΩ𝔤𝔯𝔰. ¶ « in generacionem et generacionem » *Guill.*

C. 1. dauid psalmus = FΦG *cum hebr., LXX et δ, cf. He et ps.* 39, 1 *et* 108, 1; psalmus dauid RCWUK𝔰 *Amiat. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR); ipsi dauid psalmus 𝔴; psalmus ipsi dauid IMVDΩˢ𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔠 *cum α moz*ˣ; in finem psalmus dauid Q; *om.* ΨᴮΩᴹk𝔞.

2. uenias Q* | ÷ per : ambulabam Φᴿ²ᵛ | in innocentiam CIΦᴾ; innocentia F.

3. ÷ pro : ponebam ΦG² | odii R.

4. declinante a me maligno = R (declinate)F*M*Q*ΦᴿᴳᵛGk(*ut vid.*)𝔴 *cum LXX, γ et Hier. tract. p. 157*; declinantem a me maligno K; declinantem a me malignum F²M²Q², *rell. codd. et edd., cf. Ro* (declinantes a me malignos). ¶ ant. « declinante a me maligno » uel « declinantem a me malignum » grecus concordat ablatiuo absoluto. Ieron. iuxta hebr. « recedet a me malignum » *Guill.*

5. persequar k.

6. sederent = RFCI *cum α et Hier. ep. 106 et tract. p. 157*; sedeat 𝔞; seant k; sedeant *rell. codd. et edd. cum Ro.*

⟨introite RC | 3. ⟨scitote RC | ⟨ipse (*2°*) RC | ⟨populus RCI | 4. ⟨introite RC | ⟨atria RC | ⟨confitemini R² (*signo K*) | ⟨laudate RCI | 5. ⟨in RC | ⟨et (*1°*) RC.

C. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*𝔞) | 1. ⟨misericordiam RCI | ⟨psallam RC | 2. ⟨quando RC | ⟨perambulabam RCI | ⟨in (*3°*) R | 3. ⟨non RCI | ⟨facientes RC | ⟨non RCI | 4. ⟨declinante RC | 5. ⟨detrahentem RCI | ⟨hunc R | ⟨superbo RCI | ⟨cum RC | 6. ⟨oculi RCI | ⟨ambulans RCI.

mihi ministrabat
7 non habitabat in medio domus meae qui facit superbiam
qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum
8 in matutino interficiebam omnes peccatores terrae
ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

CI. 1 ORATIO PAUPERIS CUM ANXIUS FUERIT ET CORAM DOMINO EFFUDERIT PRECEM SUAM
2 Domine exaudi orationem meam
et clamor meus ad te veniat
3 non avertas faciem tuam a me
in quacumque die tribulor
inclina ad me aurem tuam
in quacumque die invocavero te
velociter exaudi me
4 quia defecerunt sicut fumus dies mei
et ossa mea sicut gremium aruerunt
5 percussum ut faenum et aruit cor meum
quia oblitus sum comedere panem meum
6 a voce gemitus mei
adhesit os meum carni meae
7 similis factus sum pelicano solitudinis

---

7. habitabat F *cum LXX*; habitat RC.

CI. 1. anxius RF; ancxiatus C | 5. percussum ... et aruit R, *cum archetypo ut videtur, cf. Malachim* (*IV Reg.*) 10, 23 ingressusque ... et ait, *Tob.* 8, 15 ingressa ... repperitque; percusum est ... et aruit C; percussus sum ... et aruit F *cum Ro.*

Desunt LG*(*a v.* 6, meum).

7. habitabat = FΨ^{B}* *cum LXX et αδ, cf. γ* (inhabitabat); habitat RCI; habitab** k; habitabit Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | qui (*1°*)] *sub* ÷ Φ^{R2G2V}G; quae K.

8. disperderent k.

CI. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}kα | oratio] *praem.* psalmus 𝔷; + dauid Q | paup.] inopis 𝔷 | cum] dum U | anx. fuerit] anxiaretur WVΩ^{S}𝔤; angeretur 𝔷 | anxiatus IDϱ *cum Ro et Hier. tract. p. 158*; ancxiatus C *Amiat.*; auxiliatus Q | fuerit + in exilio pro erumnis saul Q | et *om.* QV | coram dom.] coram deo Φ^{G}; in conspectu domini V𝔷c *cum αγ moz et Hier. ep. 140, 3, 1* | effuderit pr. s.] ******** precem [suam] effudit Q | effudit V𝔤; effunderet 𝔷; fuderit W *cum He* | ∼ effuderit coram domino Ω^{S} | suam *om.* Ω^{S}; + constanter C.

3. aurem tuam] *sub* ÷ Φ^{V}G | die] *sub* ÷ Φ^{RG2}.

4. gremium = RFIMQWΦ^{P}UGK* D*k; gremia C; cremium Φ^{RGV}K^{2}Ψ^{B}VD^{2} Ω *edd.*

5. percussum = RM*; percussum est IGKk *cum hebr., LXX, αγδ moz^{c} He*; percusum est C; percussus sum M^{2}, *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 159, cf. LXX* (*codd.* BRA, *et lucian.*).

6. os] cor Ω^{M}.

7. pellicano Q*WΦ^{VP}UG^{2}KΨ^{B}VDΩ

---

7. ⟨non RCI | ⟨qui (*2°*) RC | 8. ⟨in RCI | ⟨ut RC.

CI. (*num. om.* IQWG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 2. ⟨domine RCI | ⟨et RC | 3. ⟨non RCI | ⟨in RC | ⟨inclina R | ⟨in RCI | ⟨velociter R | 4. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 5. ⟨percussum RCI | ⟨quia RC | 6. ⟨a RCI | ⟨adhesit R | 7. ⟨similis RCI.

factus sum sicut nycticorax in domicilio
8 vigilavi et factus sum sicut passer solitarius in tecto
9 tota die exprobrabant mihi inimici mei
et qui laudabant me adversus me iurabant
10 quia cinerem tamquam panem manducavi
et poculum meum cum fletu miscebam
11 a facie irae et indignationis tuae
quia elevans adlisisti me
12 dies mei sicut umbra declinaverunt
et ego sicut faenum arui
13 tu autem Domine in aeternum permanes
et memoriale tuum in generationem et generationem
14 tu exsurgens misereberis Sion
quia tempus miserendi eius
quia venit tempus
15 quoniam placuerunt servis tuis lapides eius
et terrae eius miserebuntur
16 et timebunt gentes nomen Domini
et omnes reges terrae gloriam tuam

---

9. aduersus RF; aduersum C | 10. manducaui RF; manducabam C | 14. miserandi RC | 15. terre eius C; terraeius RF.

Desunt LG*.

kaglvsc | factus] *praem.* et $\Psi^{B*}\Omega^{S}$. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » nec grecus *Guill.* | nycticorax = CIΦ^{RVP} Ψ^{B*}(*ut vid.*)fgrelvsc; nicticorax RFM²U G²VDΩ^{M}a; nocticorax M*QWΨ^{B2} *cum Ro*; necticorax Φ^{G}K; niticorax Ω^{S} | domocilio F; domucilio Q.

8. sum *om.* Ψ^{B}.

9. exprobrant F | aduersus = RF Q*Φ^{RGV}; aduersum Q², *rell. codd. et edd.* | me *om.* Ω^{M}.

10. panem] cinerem Q* | manducaui = RFQ*Φ^{RGV}D *cum a moz*^{c} *med et Hier. ep. 22, 18, 2 et ep. 130, 10, 1 et tract. p. 159, cf. He* (comedi); manducabam Q², *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ ant. « manducaui ... miscebam » sic. ant. consueuerunt aliquando uariare modum dicendi *Guill.* | potum Ψ^{B*}DΩgrelvsc *cum Ro et He.*

11. et *om.* IΨ^{B}VΩ^{S}afgrels. ¶ hebr. et ant. et Ieron. interponunt « et » grecus similiter *Guill.* | adlisisti = RFCM*Q; adlissisti I; allisisti M², *rell. codd. et edd.*

13. et (*1°*)] *sub* ÷ I | in generationem] I*; in generatione I²MWΦUG²KVDΩag relvs | et generatione Φ^{RGV}G²D. ¶ « in generacione et generacionem » *Guill.*

14. exsurgens + domine M²D*Ω. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domine » neque grecus similiter *Guill.* | syon G²Ψ^{B}DΩa | miserandi RCI²(a *in ras.*) | eius] *sub* ÷ Φ^{RGV}.

15. et] *sub* ÷ Φ | terrae eius] terraeius RF | miserabuntur W.

16. domini = RFCIM*QWΦG²Kk (*ut vid.*)f *cum hebr., LXX, γ med et He*; tuum domine M², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* BRA²). ¶ « nomen domini » hebr. et grecus et ant. et Ieron. sic habent non est ibi « tuum domine » *Guill.*

⟨factus RC | 8. ⟨vigilavi RCI | 9. ⟨tota RCI | ⟨et RC | 10. ⟨quia RCI | ⟨et RC | 11. ⟨a RCI | ⟨quia RC | 12. ⟨dies RCI | ⟨et RC | 13. ⟨tu RCI | ⟨et (*1°*) RC | 14. ⟨tu RCI | ⟨quia (*1°*) RC | ⟨quia (*2°*) R | 15. ⟨quoniam RCI | ⟨et RC | 16. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) RC.

17 quia aedificabit Dominus Sion
et videbitur in gloria sua
18 respexit in orationem humilium
et non sprevit precem eorum
19 scribantur haec in generationem alteram
et populus qui creabitur laudabit Dominum
20 quia prospexit de excelso sancto suo
Dominus de caelo in terram aspexit
21 ut audiret gemitum compeditorum
et solvat filios interemptorum
22 ut adnuntiet in Sion nomen Domini
et laudem suam in Hierusalem
23 in conveniendo populos in unum
et reges ut serviant Domino
24 respondit ei in via virtutis suae
paucitatem dierum meorum nuntia mihi
25 ne revoces me in dimidio dierum meorum
in generationem et generationem anni tui
26 initio tu Domine terram fundasti

---

17. aedificauit F | 18. in orationem C *cum plerisque codd.*; in oratione RF(orac.) 19. in generationem alteram RF(generac.); in generatione altera C | 21. et soluat F; et saluat R; ut soluat C | 22. adnuntiet C; adnuntietur R *cum Ro*; adnuntient F | 25. in generationem et generationem RF(generac. *bis*); in generatione et generatione C.

Desunt LG*(*usque ad v.* 23, unum).

17. (a)edificauit FMΨ^{B}*Ωarelvȝc. ¶ « edificauit » ant. cum greco « edificabit » sed primum concordat Ieronimo et hebreo *Guill.* | syon G^{2}Ψ^{B}DΩa | et] *sub* ÷ I | uidebit F.

18. respexit] *praem.* et Ψ^{B}* *cum Ro* | in oratione RF(orac.)Q*.

19. scribentur Ω^{S}; scribatur w. ¶ hebr. et grecus habent « scribatur hec » femineum substantiuatum in singulari *Guill.* | in generationem alteram] M*; in generatione altera CIM^{2}Φ^{VP}G^{2}Ψ^{B}VD Ωk(alteram) *edd. cum Ro, cf. He.* ¶ ant. cum greco « in generacionem alteram » Ieron. « in generacionem nouissimam » per hoc patet non debere ibi esse ablatiuos *Guill.* | laudauit F.

20. ÷ in : terram I; in terra Q*.

21. gemitus Ψ^{B}VDΩagrelȝc *cum moz.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « gemitum » et grecus similiter *Guill.* | et soluat = F *cum Ro*; et saluat R; ut soluat CI *cum αβγδ med*; et solueret W VΩ^{M}; ut solueret *rell. codd. et edd. cum He* | filios] uinculos G^{2}; *om.* Q*.

22. ut] et FΦ^{V} | adnunt. — suam] ¶ hebr. et grecus et ant. « ut anunciet in syon nomen domini et laudem suam in ierlm » hoc de domino dicitur unde ibi intulit « suam » *Guill.* | a(d)nun(t)iet = CIM*Q*Φ^{RGV}; adnuntietur R *cum Ro, cf. He*; a(d)nun(t)ient M^{2}Q^{2}, *rell. codd. et edd.* | syon G^{2}Ψ^{B}DΩa | suam = RFCI Φ^{RGV}; eius Q^{2}(*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | hyerusalem C; hierussalem Q; ihrlm a; ierusalem FVDgrelvȝc; ierlm Ψ^{B}Ω.

24. suae] tuae Φ^{G}*.

25. in generationem et generationem] Q*; in generatione et generationem MQ^{2}WUKΨ^{B}VΩ^{S}fgrelvȝ; in generatione et generatione CIΦ^{RGV}DΩ^{M} *cum a med.* ¶ « in generacione et generacionem » *Guill.*

26. tu domine] *sub* ÷ R^{2}IQΦ^{RGV}GK

---

17. ⟨quia RCI | ⟨et R | 18. ⟨respexit RCI | ⟨et RC | 19. ⟨scribantur RCI | ⟨et RC | 20. ⟨quia RCI | ⟨dominus RC | 21. ⟨ut RCI | ⟨et RC | 22. ⟨ut RCI | ⟨et RC | 23. ⟨in (*1°*) RCI | ⟨et RC | 24. ⟨respondit RCI | ⟨paucitatem RC | 25. ⟨ne RCI | ⟨in (*2°*) RC | 26. ⟨initio RCI.

et opera manuum tuarum sunt caeli
27 ipsi peribunt tu autem permanes
et omnes sicut vestimentum veterescent
et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur
28 tu autem idem ipse es et anni tui non deficient
29 filii servorum tuorum habitabunt
et semen eorum in saeculum dirigetur.

CII. 1 IPSI DAVID
Benedic anima mea Domino
et omnia quae intra me sunt nomini sancto eius
2 benedic anima mea Domino
et noli oblivisci omnes retributiones eius
3 qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis
qui sanat omnes infirmitates tuas
4 qui redimit de interitu vitam tuam
qui coronat te in misericordia et miserationibus
5 qui replet in bonis desiderium tuum
renovabitur ut aquilae iuventus tua
6 faciens misericordias Dominus
et iudicium omnibus iniuriam patientibus
7 notas fecit vias suas Moysi
filiis Israhel voluntates suas
8 miserator et misericors Dominus
longanimis et multum misericors

---

27. motabis ... motabuntur C.

CII. 3. qui propiciatur F *cum codd. fere omnibus, cf. LXX*; qui propitiabitur RC | 4. redemit C.

Deest L.

(*sed in* Φ^{R}K : *post* tu) | sunt] *sub* ÷ R^{2}I Q(*sed* : *post* caeli)$\Phi^{R^{2}GV^{2}}G^{2}$.

27. ueterascent VDΩ^{M} *edd.*; ueteriscent RQ*. ¶ « ueterascent » alii « ueterescent » *Guill.* | operturium RM*k | motabis CI | motabuntur CI.

28. idem] *sub* ÷ I.

29. in saec.] in aeternum F *cum βγ med* | diregitur F.

CII. 1. ipsi dauid] *sub* ÷ G; psalmus ipsi dauid Vg *cum γ moz*^{x}; laus ipsi dauid Ω^{S}; psalmus dauid ꝯ; in fine psalmus dauid Q; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$kɑ | nomine F.

2. eius — 104, 4] *vix legi potest* k.

3. propitiabitur RCI, *cf. Ro* (propitius fit).

4. redimet Φ^{RG} *cum αγζσ moz*; redemit CIQ^{2}WΦ^{V}U *cum Ro*; redemet Q*^{3}. ¶ ant. « redimet » sed Ieron. cum greco « redimit » *Guill.* | uitam] uiam g | in] *sub* ÷ $I^{2}G^{2}$. ¶ non premittitur secundum hebr. prepositio « in » sed tantum secundum latinum et grecum *Guill.*

7. moisi f; mosi g | israel fgrelvꝯc; isrl RQΦ^{RG}GΨ^{B}VDΩɑ; irl K.

8. ∿ misericors et miserator WG Ψ^{B} *cum Ro.*

⟨et RC | 27. ⟨ipsi RCI | ⟨et (*1°*) RC | ⟨et (*2°*) RCI | 28. ⟨tu RC | 29. ⟨filii RCI | ⟨et RC.

CII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*ɑ) | 1. ⟨benedic RCI | ⟨et RC | 2. ⟨benedic RCI | ⟨et RC | 3. ⟨qui (*1°*) RCI | ⟨qui (*2°*) RC | 4. ⟨qui (*1°*) RCI | ⟨qui (*2°*) RC | 5. ⟨qui RCI | ⟨renovabitur RC | 6. ⟨faciens RCI | ⟨et RC | 7. ⟨notas RCI | ⟨filiis RC | 8. ⟨miserator R I | ⟨longanimis RC.

9 non in perpetuum irascetur
neque in aeternum comminabitur
10 non secundum peccata nostra fecit nobis
nec secundum iniustitias nostras retribuit nobis
11 quoniam secundum altitudinem caeli a terra
corroboravit misericordiam suam super timentes se
12 quantum distat ortus ab occidente
longe fecit a nobis iniquitates nostras
13 quomodo miseretur pater filiorum
misertus est Dominus timentibus se
14 quoniam ipse cognovit figmentum nostrum
recordatus est quoniam pulvis sumus
15 homo sicut faenum dies eius
tamquam flos agri sic efflorebit
16 quoniam spiritus pertransivit in illo et non subsistet
et non cognoscet amplius locum suum
17 misericordia autem Domini ab aeterno
et usque in aeternum super timentes eum
et iustitia illius in filios filiorum
18 his qui servant testamentum eius
et memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea
19 Dominus in caelo paravit sedem suam
et regnum ipsius omnibus dominabitur

---

9. irascitur R*F | 11. se F²C; eum RF* *cum Ro* | 15. efflorebit R² *et codd. fere omn.*; et florebit R*F; florebit C *cum He* | 16. pertransibit F | cognuscit R*.

Deest L.

9. irascitur R*F | in *om.* 𝔖.

10. nobis] *sub* ※ G² | nec = RFI; neque *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | iniustitias = RI; iniusticias F; iniquitates *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | retribuet Q*Ψᴮ*.

11. corroborauit] *in ras.* Ψᴮ²; corroburauit C; corroborabit F²; coroborabit F* | misericordias suas R | se] te Φᴳ*; eum RF* *cum Ro et He.*

12. distant F.

13. filiorum] illorum R*.

15. sic *om.* ſ | efflor.] et florebit R*F; florebit CIſ *cum He.*

16. pertransiuit = R*CMQ²𝕎V* *cum LXX*; pertransiit IΨᴮ*; pertransibit R² Q*Ψᴮ²V², *rell. codd. et edd.* | subsistit R* | cognoscit MΨᴮ*; cognuscit R*.

17. super timentibus Ψᴮ* | in filiis R*.

18. hiis IΩˢᵃ; iis ſ | sunt *om.* Q* | ipsius] illius R; eius Ωᴹ *cum Ro et He.* ¶ « ipsius » *Guill.* | ad facienda Q*Φᴿᴳⱽ *cum He.* ¶ « faciendum » *Guill.*

19. parabit Φᴿᴳⱽ.

---

9. ⟨non RCI | ⟨neque R | 10. ⟨non RCI | ⟨nec RC | 11. ⟨quoniam RCI | ⟨corroboravit RC | 12. ⟨quantum RCI | ⟨longe RC | 13. ⟨quomodo RCI | ⟨misertus RC | 14. ⟨quoniam RC | ⟨recordatus RCI | 15. ⟨homo RC | ⟨tamquam R | 16. ⟨quoniam RCI | ⟨et (2°) RC | 17. ⟨misericordia RCI | ⟨et (1°) RC | ⟨et (2°) RCI | 18. ⟨his RC | ⟨et RC | ⟨ad R | 19. ⟨dominus RCI | ⟨et RC.

20 benedicite Domino angeli eius
potentes virtute facientes verbum illius
ad audiendam vocem sermonum eius
21 benedicite Domino omnes virtutes eius
ministri eius qui facitis voluntatem eius
22 benedicite Domino omnia opera eius
in omni loco dominationis ipsius
benedic anima mea Domino.

CIII. 1 IPSI DAVID
Benedic anima mea Domino
Domine Deus meus magnificatus es vehementer
confessionem et decorem induisti
2 amictus lumine sicut vestimento
extendens caelum sicut pellem
3 qui tegis in aquis superiora eius
qui ponis nubem ascensum tuum
qui ambulas super pinnas ventorum
4 qui facis angelos tuos spiritus
et ministros tuos ignem urentem
5 qui fundasti terram super stabilitatem suam
non inclinabitur in saeculum saeculi

---

22. dominaciones F.

CIII. 3. pones FC | 4. ministros tuos R²C *cum Hier. ep. 106*; ministros suos R*F *cum Ro.*

Deest L.

20. dominum Ψᴮ* | angeli] *praem.* omnesΨᴮ²VD²Ωˢɑfɾɛlʊgc *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « omnes » sed grecus habet. standum est primis *Guill.* | uirtutes Q* | illius] *in ras.* M²; eius Q*ΦᴿᴳⱽK²Ψᴮ* *cum Ro et He*; *om.* K*.

21. ministri] *praem.* et V | uoluntates Ψᴮ* *cum γ med.* ¶ non est ibi « uoluntates » secundum hebr. et ant. et Ieron. qui habet « placitum » *Guill.*

22. dominationis] Q²; domina(t)iones FQ*³Uɑ. ¶ hebr. et ant. habent « dominacionis » et concordat Ieron. qui sic habet « potestatis » sed grecus habet « dominacionis » *Guill.* | ipsius = RFC(*ut vid.*)I; eius *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | dominum Φᴿᴳⱽ *cum Ro.*

CIII. 1. ipsi dauid] *sub* ÷ G; psalmus dauid QVDΩˢʒ *cum Ro*; *om.* ΨᴮΩᴹ ɑ *cum hebr. et He* | decore F | induxisti Ψᴮ*.

2. amitus F | lumen R *cum δ mozᶜ* | uestimento] Φᴿ*; uestimentum R†ΦᴿᵇG ΨᴮV*D *cum αγδ.* ¶ uel uestimento D²; « amictus lumine sicut uestimentum » uariat modum regiminis simile primi Paral. XXVI (*v.* 30) « in cunctis operibus domini et ministerium regis » non dicit « ministerio ». require infra CV (*v.* 7) et CVIII (*v.* 18) et Exod. IIII (*v.* 27) *Guill.*

3. teges W | in = RFCIM*Ψᴮ* *cum LXX, Ro et Hier. ep. 106, cf. hebr.*; *om.* M²Ψᴮ², *rell. codd. et edd. cum He* | aquas W*Φⱽ | pones FCM*QWΦⱽUK | pinnas = RFC²(a *in ras.*)M*Q*; pennas M²Q², *rell. codd. et edd.*

4. facit Φᴳ*Ψᴮ* *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | tuos (*1°*)] suos ΦᴿΨᴮ* *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | et] *sub* ÷ I² | tuos (*2°*)] suos R*FΨᴮ* *cum Ro.*

5. saeculi] *sub* ÷ Φᴾ².

---

20. ⟨benedicite RCI | ⟨potentes RC | ⟨ad RC | 21. ⟨benedicite RCI | ⟨ministri RC | 22. ⟨benedicite RCI | ⟨in RC | ⟨benedic R.

CIII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*ɑ) | 1. ⟨benedic RCI | ⟨domine RC | ⟨confessionem RCI | 2. ⟨amictus RC | ⟨extendens RCI | 3. ⟨qui (*1°*) R | ⟨qui (*2°*) RCI | ⟨qui (*3°*) RC | 4. ⟨qui RCI | ⟨et R | 5. ⟨qui RCI | ⟨non RC.

6 abyssus sicut vestimentum amictus eius
super montes stabunt aquae
7 ab increpatione tua fugient
a voce tonitrui tui formidabunt
8 ascendunt montes et descendunt campi
in locum quem fundasti eis
9 terminum posuisti quem non transgredientur
neque convertentur operire terram
10 qui emittis fontes in convallibus
inter medium montium pertransibunt aquae
11 potabunt omnes bestiae agri
expectabunt onagri in siti sua
12 super ea volucres caeli habitabunt
de medio petrarum dabunt vocem
13 rigans montes de superioribus suis
de fructu operum tuorum satiabitur terra
14 producens faenum iumentis
et herbam servituti hominum
ut educas panem de terra
15 et vinum laetificat cor hominis
ut exhilaret faciem in oleo
et panis cor hominis confirmat
16 saturabuntur ligna campi
et caedri Libani quas plantavit
17 illic passeres nidificabunt
erodii domus dux est eorum

---

10. emittis R; emittes F; inmittis C.

Deest L.

7. thonitrui M; thonitrus F | tui] *sub* ※ C, *cf. Hier. ep. 106.*

8. in locum] M*3; in loco M2ΦR *cum Hier. ep. 106.*

9. conuertuntur R.

10. emittes FQ*ΦV; omittis M*; inmittis C; inmitis I; emittit ΨB*Ωs *cum Ro.* ¶ « emittes » secundum hebr. et ant. sed grecus habet « emittis » *Guill.* | aquae] *sub* ÷ ΦRV.

12. uoces ΨB2VΩagrelbgc; uoces suas ΨB* *cum Ro*; uocem suam f. ¶ hebr. et ant. et grecus et Ieron. habent « uocem » in singulari *Guill.*

13. suis] tuis DΩ *cum mozx, cf. He.* ¶ hebr. et ant. habent « suis » et grecus similiter non habent « tuis » et statim in secunda persona subiungitur « de fructu operum tuorum » *Guill.* | satiab.] sociabitur Q*.

14. produces ΨB* | ut] et Ωm. ¶ « ut » *Guill.*

15. l(ae)tificet ΨBVDΩs *edd.* ¶ « educas ... letificat ... exilaret ... confirmat » sicut in ipsis quattuor uerbis, binis uidelicet et binis, mutatur modus dicendi, greci quidam habent « stirizi » per « e, iota » finalem id est « confirmat » sic etiam est in hebr. Ieron. habet « confirmat » *Guill.* | exilaret QWVk | faciem + suam Ωs* | in] *sub* ÷ I | confirmet ΦRP ΨBVDΩ *edd.*; firmat R.

16. et] *sub* ÷ ΦV | caedri] M*; cedri IM2QΦPUGKVDΩ *edd.* | lybani C; labani g.

17. erodii = RFIMQΨB2(*in ras*)f; erodi C; hrodii Ωm; herodii *rell. codd. et edd.*

---

6. ⟨abyssus RCI | ⟨super RC | 7. ⟨ab RCI | ⟨a RC | 8. ⟨ascendunt RCI | ⟨in RC | 9. ⟨terminum RCI | ⟨neque RC | 10. ⟨qui RCI | ⟨inter RC | 11. ⟨potabunt RCI | ⟨expectabunt RC | 12. ⟨super RCI | ⟨de RC | 13. ⟨rigans RCI | ⟨de RC | 14. ⟨producens RCI | ⟨et RC | ⟨ut RI | 15. ⟨et RC | ⟨ut RCI | ⟨et RC | 16. ⟨saturabuntur RI | ⟨et C. 17. ⟨illic RC | ⟨erodii RCI.

18 montes excelsi cervis
petra refugium erinaciis
19 fecit lunam in tempora
sol cognovit occasum suum
20 posuisti tenebras et facta est nox
in ipsa pertransibunt omnes bestiae silvae
21 catuli leonum rugientes ut rapiant
et quaerant a Deo escam sibi
22 ortus est sol et congregati sunt
et in cubilibus suis collocabuntur
23 exibit homo ad opus suum
et ad operationem suam usque ad vesperum
24 quam magnificata sunt opera tua Domine
omnia in sapientia fecisti
impleta est terra possessione tua
25 hoc mare magnum et spatiosum ※ manibus:
illic reptilia quorum non est numerus
animalia pusilla cum magnis
26 illic naves pertransibunt
draco iste quem formasti ad inludendum ei
27 omnia a te expectant ut des illis escam in tempore
28 dante te illis colligent
aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate
29 avertente autem te faciem turbabuntur
auferes spiritum eorum et deficient
et in pulverem suum revertentur

---

19. in tempora C; in tempore RF *cum Ro* | 20. siluae RC; siluarum F | 23. ad uesperum RC; ad uesperam F | 27. omnia a te C *cum plerisque codd.*; omnia te RF.

Deest L.

18. erinaciis = RM²Q²WΦUGKΨ^{B2} Df; herinaciis VΩagrelvgc; erenaciis CI Q*; eri*nacis M*; erinacis Ψ^{B}*; erinacies F.

19. fecisti Φ^{GV}, *cf. LXX* (*pauc. codd. lucian.*) | luna F | in tempore RFΨ^{B}*a*e *cum Ro* | suum *om.* R.

20. posuit Φ^{V} *cum γ moz*^{c} | silvarum FΨ^{B}* *cum Ro.*

21. catuli] *sub* ÷ Φ^{RV}.

22. et (2°) *om.* Ω^{S} | collocabunt M; se collocabunt Ψ^{B}* *cum Ro.*

23. exiuit R | ad uesperum] Q* Φ^{R}*; ad uesperam FMQ²WΦ^{R2GVP}KΨ^{B}V DΩkfgr *cum He.*

24. est *om.* Ω^{M}.

25. ※ = RCI²QΦ^{R2GVP}G² *cum Hier. ep. 106*; *om.* I*Φ^{R}*G*, *rell. codd. et edd.*

27. a] ad Q*V; *om.* RFM*.

28. tuam *om.* Ω^{S} *cum LXX, γ moz*^{c} | omnia] *sub* ÷ I | replebuntur Ψ^{B}*r *cum Ro et He.*

29. te] *sub* ÷ I; *om.* U† | faciem + tuam Ψ^{B}*k(*ut vid.*)f. ¶ ant. non interponunt « tuam » quia satis intelligitur sine illo *Guill.*

---

18. ⟨montes R | ⟨petra RC | 19. ⟨fecit R(*signo K*)CI | ⟨sol RC | 20. ⟨posuisti RCI | ⟨in RC | 21. ⟨catuli RCI | ⟨et RC | 22. ⟨ortus RCI | ⟨et (2°) RC | 23. ⟨exibit RI | ⟨et RC | 24. ⟨quam RCI | ⟨omnia RC | ⟨impleta RC | 25. ⟨hoc RI | ⟨illic RC | ⟨animalia RCI | 26. ⟨illic R | ⟨draco RCI | 27. ⟨omnia RC | 28. ⟨dante RCI | ⟨aperiente RC | 29. ⟨avertente RCI | ⟨auferes RC | ⟨et (2°) RC.

30 emittes spiritum tuum et creabuntur
et renovabis faciem terrae
31 sit gloria Domini in saeculum
laetabitur Dominus in operibus suis
32 qui respicit terram et facit eam tremere
qui tangit montes et fumigant
33 cantabo Domino in vita mea
psallam Deo meo quamdiu sum
34 iucundum sit ei eloquium meum
ego vero delectabor in Domino
35 deficiant peccatores a terra
et iniqui ita ut non sint
benedic anima mea Domino.

CIIII. 1 ALLELUIA
Confitemini Domino et invocate nomen eius
adnuntiate inter gentes opera eius
2 cantate ei et psallite ei
narrate omnia mirabilia eius
3 laudamini in nomine sancto eius
laetetur cor quaerentium Dominum
4 quaerite Dominum et confirmamini
quaerite faciem eius semper
5 mementote mirabilium eius quae fecit
prodigia eius et iudicia oris eius
6 semen Abraham servi eius
filii Iacob electi eius
7 ipse Dominus Deus noster
in universa terra iudicia eius
8 memor fuit in saeculum testamenti sui
verbi quod mandavit in mille generationes
9 quod disposuit ad Abraham
et iuramenti sui ad Isaac

---

30. emittes spiritum C; emitte spiritum RF *cum Ro.*

Deest L.

30. emittes] G*a*; emittis M*W; emitte RFM²QG²ΨᴮVDΩa² *cum Ro.*
31. saeculum + saeculi ΨᴮD* *cum Ro* | lętificabitur ΨᴰD* | dominus *om.* C*.
32. facit eam] *sub* ÷ Φᴳᵛ (*sed in* Φᴳ ÷ *ante* et) | qui] *sub* ÷ I.
33. meo] *sub* ÷ I | sim I.
34. iocundum MWΦᴿᴳᵛUGKΨᴮVD Ωaf | ei *om.* Ωᴹ.
35. deficient agre; deficiat Φᴾ.
CIIII. 1. halleluia f; hallelu-ia relb; alleluia alleluia Ωˢ; psalmus alleluia ȝ; ipsi dauid Q*; ipsi dauid alleluia Q²; *om.* ΨᴮΩᴹa *cum hebr.* | et] *sub* ÷ ΦᴿᴳᵛG.
2. ei (*1°*) *om.* R *cum γδζ mozˣ* | narrate] *praem.* et Ωˢ.
6. habraham F; abraam CΨᴮ | fili R.
7. iudicia + oris Ψᴮ, *ex v.* 5.
8. uerbum W *cum α* | mandabit F.
9. habraham F; abrāhā Φᴿ; abraam C | ad *om.* R* *cum δζ moz med* | ysaac DΩa; isac I.

---

30. ⟨emittes RCI | ⟨et (*2°*) RC | 31. ⟨sit RCI | ⟨laetabitur RC | 32. ⟨qui (*1°*) RCI | ⟨qui (*2°*) RC | 33. ⟨cantabo RCI | ⟨psallam R | 34. ⟨iucundum RCI | ⟨ego RC | 35. ⟨deficiant RI | ⟨et RC | ⟨benedic RC.
CIIII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*a) | 1. ⟨confitemini RCI | ⟨adnuntiate RC | 2. ⟨cantate RCI | ⟨narrate RC | 3. ⟨laudamini RC | ⟨laetetur RCI | 4. ⟨quaerite (*1°*) RC | ⟨quaerite (*2°*) R | 5. ⟨mementote RCI | ⟨prodigia RC | 6. ⟨semen RCI | ⟨filii R | 7. ⟨ipse RCI | ⟨in R | 8. ⟨memor RCI | ⟨verbi RC | 9. ⟨quod RCI | ⟨et R.

10 et statuit illud Iacob in praeceptum
et Israhel in testamentum aeternum
11 dicens tibi dabo terram Chanaan
funiculum hereditatis vestrae
12 cum essent numero breves
paucissimos et incolas eius
13 et pertransierunt de gente in gentem
et de regno ad populum alterum
14 non reliquit hominem nocere eis
et corripuit pro eis reges
15 nolite tangere christos meos
et in prophetis meis nolite malignari
16 et vocavit famem super terram
omne firmamentum panis contrivit
17 misit ante eos virum
in servum venundatus est Ioseph
18 humiliaverunt in compedibus pedes eius
ferrum pertransiit anima eius
19 donec veniret verbum eius
eloquium Domini inflammavit eum
20 misit rex et solvit eum
princeps populorum et dimisit eum

CIIII. 12. breuis R | paucissimos et incolas RF, *lectio archetypi et ipsius Hieronymi, ut vid., cf. LXX, Aug. in loc.* (*infra citat.*) *et D. De Bruyne* (*Revue Bénédictine, 1929, p. 309-310*); paucissimi et incolae C *cum Ro* | 15. in prophetis meis RF; in profetas meos C.

Deest L.

10. israel Dfgelvsc; isrl RQΦ^{RGV}G Ψ^{B}Ωa; israeli r | in *om.* F *cum hebr. et LXX.*

11. terram-chanaan elv | terra U | chanaam C; channan I.

12. breues = F*CIQ*Φ^{RGV} *cum LXX*; br(e)uis RM*; br(e)ui F^{2}M^{2}Q^{2}, *rell. codd. et edd. cum Ro* ¶ grecus et ant. « breues » et Ieron. « uiri pauci », alii ponunt ibi « breui » *Guill.* | paucissimos et incolas = RFQ*, *cf. LXX et Aug. in loc.* (nonnulli autem codices habent, non « paucissimi et incolae », sed « paucissimos et incolas ». unde apparet eos qui ista ita interpretati sunt graecam fuisse locutionem secutos, quae transferri non potest in latinum nisi cum ea absurditate quae ferri omnino non possit); paucissimo et incolae Φ^{G}*; paucissimis et incola M*; paucissimi et incol(a)e M^{2}Q^{2}Φ^{G2}, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (modici et aduenae) | eius] *in ras. spat. lat.* M^{2}.

13. et (2°)] *sub* ÷ G.

14. relinquit f.

15. ÷ et in : Φ^{V}; et ÷ in : Φ^{G} | in profetas meos CI *cum* $\gamma\delta^{2}$ | malignare Q*.

16. super terra Q | omne = R*FCI *cum hebr., LXX et* $\alpha\gamma$, *cf. He*; ÷ et : omne G^{2}; et omne R^{2}G*, *rell. codd. et edd. cum Ro* | panis *om.* Q*.

17. uaenundatus Ψ^{B}VDr.

18. pertransibit Ψ^{B}* | animam G^{2}Ψ^{B} VDΩ^{s}afgrelsc *cum med et Aug. in loc.* ¶ « anima » dicitur ex parte suppositi et nominatiui casus. unde et Ieron. « in ferrum uenit anima eius » *Guill.*

20. principes Ψ^{B}*; *om.* Ω^{s}*.

---

10. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 11. ⟨dicens RCI | ⟨funiculum RC | 12. ⟨cum RCI | ⟨paucissimos R | 13. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 14. ⟨non RCI | ⟨et RC | 15. ⟨nolite RCI | ⟨et RC | 16. ⟨et RCI | ⟨omne RC | 17. ⟨misit RCI | ⟨in RC | 18. ⟨humiliaverunt RCI | ⟨ferrum RC | 19. ⟨donec R | ⟨eloquium RCI | 20. ⟨misit R | ⟨princeps RC.

21 constituit eum dominum domus suae
et principem omnis possessionis suae
22 ut erudiret principes eius sicut semetipsum
et senes eius prudentiam doceret
23 et intravit Israhel in Aegyptum
et Iacob accola fuit in terra Cham
24 et auxit populum eius vehementer
et firmavit eum super inimicos eius
25 convertit cor eorum ut odirent populum eius
ut dolum facerent in servos eius
26 misit Moysen servum suum
Aaron quem elegit ipsum
27 posuit in eis verba signorum suorum
et prodigiorum in terra Cham
28 misit tenebras et obscuravit
et non exacerbavit sermones suos
29 convertit aquas eorum in sanguinem
et occidit pisces eorum
30 dedit terra eorum ranas
in penetrabilibus regum ipsorum
31 dixit et venit cynomia
et sciniphes in omnibus finibus eorum

---

30. terra RF; terram C.

Deest L.

21. constituit] D² (*alt.* i *corr.*); constituet Q.

22. ut] et $\Omega^{M}\alpha$ | eius] suos Ψ^{B} *cum Ro* | seipsum Ψ^{B} *cum Ro*; temetipsum Φ^{V}.

23. israel Dſgrelυgc; isrl RQΦ^{RGV}G Ψ^{B}V$\Omega\alpha$ | egyptum Ω^{S}; aegiptum FΨ^{B}V; egiptum Qα; egytum Ω^{M} | acola FQ*; accolo C*; accula I*V | in terra-cham e; intercham F | chā $\Phi^{G}\Psi^{B}$*; chan Ψ^{B2}.

24. eius = RFCI *cum* γ; suum *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

25. odiret Ψ^{B}*; erudirent α | ut] M* (*ut vid.*); et M^{2}QUΨ^{B}VDΩαſgrelgc *cum Ro et Aug. in loc.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « ut » grecus similiter *Guill.* | dolum] C^{2} (l *in ras.*) | in seruis Q*.

26. moisen Q; mosen g; mosin F; moysem r; moyses Ψ^{B} | aaron] *praem.* et ſ.

27. prodigiorum] prodigia eorum QΦ^{V}D; prodigiorum suorum $\Psi^{B2}\Omega^{S}$ *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*); *om.* Ψ^{B}*. ¶ « prodigiorum » *Guill.* | terra-cham elυ.

28. exaceruabit W.

29. in sancguine F.

30. dedit = RFCIk *cum Hier. ep. 106 et Aug. in loc.*; ededit M*Φ^{G}; aedidit ſ; et dedit QΩ^{S} *cum* $\gamma\zeta$; et didit Φ^{V}*; et edidit αg; edidit $M^{2}\Phi^{V2}$, *rell. codd. et edd.* ¶ non est ibi « et dedit » sed « edidit » secundum hebr. et ant. et Ieron. et grecum *Guill.* | terram CIM* Ω^{S}* | penetrabilibus] D*; penetrabili Q*; penetralibus $Q^{2}D^{2}$grelυgc. ¶ « penetrabilibus » *Guill.*

31. dixit — 33. finium eorum *om.* Φ^{R} | cynomea R*; cynomyia grelυg; cinomia FV; coenomia Φ^{G}, *cf. Hier. ep. 106, p. 42, 8*; coenomyia c; coenomya ſ | sciniphes = FΦ^{GP}αg; scinifes QWUG²$\Psi^{B}\Omega^{M}$ſ; [...]cinifes k; scinipes R; scyniphes M; scynifes G*; schiniphes K; scniphes Φ^{V}; scnifes I; scnyfes C; ciniphes V; cinifes relυgc; cyniphes DΩ^{S}.

---

21. ⟨constituit RCI | ⟨et RC | 22. ⟨ut RCI | ⟨et RC | 23. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 24. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 25. ⟨convertit RCI | ⟨ut (*2°*) RC | 26. ⟨misit RCI | ⟨aaron R | 27. ⟨posuit RCI | ⟨et RC | 28. ⟨misit RCI | ⟨et (*2°*) RC | 29. ⟨convertit RCI | ⟨et RC | 30. ⟨dedit RI | ⟨in RC | 31. ⟨dixit RCI | ⟨et (*2°*) RC.

32 posuit pluvias eorum grandinem
ignem conburentem in terra ipsorum
33 et percussit vineas eorum et ficulneas eorum
et contrivit lignum finium eorum
34 dixit et venit lucusta
et bruchus cuius non erat numerus
35 et comedit omne faenum in terra eorum
et comedit omnem fructum terrae eorum
36 et percussit omne primogenitum in terra eorum
primitias omnis laboris eorum
37 et eduxit eos in argento et auro
et non erat in tribubus eorum infirmus
38 laetata est Aegyptus in profectione eorum
quia incubuit timor eorum super eos
39 expandit nubem in protectionem eorum
et ignem ut luceret eis per noctem
40 petierunt et venit coturnix
et panem caeli saturavit eos
41 disrupit petram et fluxerunt aquae
abierunt in sicco flumina
42 quoniam memor fuit verbi sancti sui
quod habuit ad Abraham puerum suum

---

32. grandinem R^2C; grandine R^*; in grandinem F | 35. omnem fructum R^2FC; omne fructum R^* | 36. omnis laboris R^2; omnes laboris FC; omnes labores R^* | 37. in tribus C | 39. in protectionem RC; in proteccione F | 40. panem R^*F^*; pane R^2F^2C.

Deest L.

32. *tot. vers. om.* Φ^R | pluuias] R^*; pluuia R^2 | grandine $R^*\mathfrak{a}$; *praem.* in F Ψ^{B2}(*in ras.*) *cum Ro*; + et $\Psi^{B*}\Omega^S$.

33. *tot. vers. om.* Φ^R | uineam F *cum He.*

34. lucusta = RCQ^2; locusta Q^*, *rell. codd. et edd.* | brucus $FG^*\Psi^B V\Omega^M\mathfrak{a}$ $\mathfrak{r}$; bruccus Φ^P.

35. in terra] M^*; terrę M^2 *cum Ro et He, cf. LXX* (*cod.* R) | et] *sub* ※ G^2 | omnem] *sub* ÷ I; omne R^*U | terrae] in terra k *cum δ.*

36. omnem k *cum αγζ* | omnes laboris FC; omnis labores Q; omnes labores R^*k.

37. in] $Q^*\Psi^{B*}$; cum $MQ^2W\Phi^PUG$ $K\Psi^{B2}VD\Omega^Sk$ *edd. cum He.* ¶ hebr. et ant. habent « in » et grecus similiter *Guill.* | ∿ auro et argento $\mathfrak{g}$ | in tribus CI $\Psi^{B*}k$.

38. egyptus Ω; ęgiptus IV; egiptus $Q\mathfrak{a}$ | in profectionem $W\Phi^V$ | eorum (*1°*) — 105, 6] *vix legi potest* k | eorum (*1°*)] *sub* ÷ $\Phi^{VP}G^2$.

39. in protec(t)ione $FQK\Psi^B$ | eorum] *sub* ÷ $Q\Phi^{R2GVP}G^2$ | luciret R | eis] *sub* ÷ I G^2; eos Φ^{R*}.

40. coturni∗x C; cuturnix I; cōturnix Ω^M; coturnis Ω^S; cotunix F | panem = $R^*F^*M^*Q^*W\Phi^RKD^*$ *cum LXX et αγ δζ moz*^{x}; pane $R^2F^2M^2Q^2D^2$, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

41. disrupit] $\Psi^{B*}D^*$; dirupit $\Psi^{B2}V$ $D^2\mathfrak{a}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{s}\mathfrak{c}$ | flumine F.

42. ∿ sui sancti Ω^S | quod] quo Φ^P | habraham F; abraam $C\Phi^P$.

---

32. ⟨posuit RCI | ⟨ignem RC | 33. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 34. ⟨dixit RI | ⟨et (*2°*) RC | 35. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 36. ⟨et RCI | ⟨primitias RC | 37. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 38. ⟨laetata RCI | ⟨quia RC | 39. ⟨expandit RCI | ⟨et RC | 40. ⟨petierunt RCI | ⟨et (*2°*) R | 41. ⟨disrupit RCI | ⟨abierunt RC | 42. ⟨quoniam RCI | ⟨quod RC.

43 et eduxit populum suum in exultatione
÷ et : electos suos in laetitia
44 et dedit illis regiones gentium
et labores populorum possederunt
45 ut custodiant iustificationes eius
et legem eius requirant.

CV. 1 ALLELUIA
Confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in saeculum misericordia eius
2 quis loquetur potentias Domini
auditas faciet omnes laudes eius
3 beati qui custodiunt iudicium
et faciunt iustitiam in omni tempore
4 memento nostri Domine in beneplacito populi tui
visita nos in salutari tuo
5 ad videndum in bonitate electorum tuorum
ad laetandum in laetitia gentis tuae
ut lauderis cum hereditate tua
6 peccavimus cum patribus nostris
iniuste egimus iniquitatem fecimus
7 patres nostri in Aegypto non intellexerunt mirabilia tua
non fuerunt memores multitudinis misericordiae tuae
et inritaverunt ascendentes in mare ※ mare : Rubrum

CV. 1. alleluia RC; alleluia alleluia F | 5. ut RC; et F | 7. ※ C *cum Aug. in loc.*; *om.* R.

Deest L.

43. ÷ = RIΦ^{GV}G^{2}; *om.* G*, *rell. codd. et edd.* | et *om.* Q^{2} *cum hebr. et He.*

44. possiderent F.

45. ut] et Ω^{M}ɑ | exquirant Ψ^{B}ϒ *cum Ro.*

CV. 1. hallelu-ia ℓlƀ; alleluia alleluia FVDΩ^{S}; hallelu-ia hallelu-ia ϒ; haleluia haleluia ƒ; psalmus alleluia ❀; *om.* Q(*spat. rel.*)KΨ^{B}Ω^{M}ɑ.

2. loquitur Ψ^{B}* | faciat Q*.

4. in salutare F*.

5. ut] et FIQ*Φ^{RGV}G*Kƒ *cum He.* ¶ licet habeat hebr. « ad laudandum » ponunt tamen ibi « et » ant. sicut Ieron. *Guill.* | laudaris F.

6. iniusti F.

7. egypto Ω; ęgipto QV; egipto I ɑ | in mare ※ mare : rubrum = C, *cf. Aug. in loc.*; ※(÷ Φ^{V})in mare : mare rubrum (mari rubro M*Φ^{P})MΦG; in mare (mari ɑ) mari (mare Q) rubro (robrum Q*) QWUɑ; in mari rubro Ω^{M}ɡ, *cf. LXX, Ro et Hier. ep. 106*; in mare mare rubrum (mare-rubrum ℓlƀ) *rell. codd. et edd. cum hebr., cf. He.* ¶ « in mare mari rubro » ant. uariauerunt regimen prepositionum quia hebr. et Ieron. diuersificant sic « super mare in mari rubro » require supra CIII (*v.* 2) et infra CVIII (*v.* 18) Ysai. XXVIII (*v.* 6) *Guill.*

---

43. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 44. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) RC | 45. ⟨ut RCI | ⟨et R.

CV. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*ɑ) | 1. ⟨confitemini RCI | ⟨quoniam (*2°*) RC | 2. ⟨quis RCI | ⟨auditas RC | 3. ⟨beati RI | ⟨et RC | 4. ⟨memento RCI | ⟨visita RC | 5. ⟨ad (*1°*) RCI | ⟨ad (*2°*) RC | ⟨ut RC | 6. ⟨peccavimus RCI | ⟨iniuste RC | 7. ⟨patres RCI | ⟨non (*2°*) RC | ⟨et RCI.

[8] et salvavit eos propter nomen suum
ut notam faceret potentiam suam
[9] et increpuit mare Rubrum et exsiccatum est
et deduxit eos in abyssis sicut in deserto
[10] et salvavit eos de manu odientium
et redemit eos de manu inimici
[11] et operuit aqua tribulantes eos
unus ex eis non remansit
[12] et crediderunt in verbis eius
et laudaverunt laudem eius
[13] cito fecerunt obliti sunt operum eius
non sustinuerunt consilium eius
[14] et concupierunt concupiscentiam in deserto
et temptaverunt Deum in inaquoso
[15] et dedit eis petitionem ipsorum
et misit saturitatem in anima eorum
[16] et inritaverunt Moysen in castris
Aaron sanctum Domini
[17] aperta est terra et degluttivit Dathan
et operuit super congregationem Abiron
[18] et exarsit ignis in synagoga eorum
flamma conbussit peccatores

---

9. increpuit RF; increpauit C | deduxit FC; eduxit R | 10. saluabit R | 12. in uerbis FC; uerbis R | 13. obliti RC; et obliti F | 15. in anima RF; in animas I.

Desunt C(*a v.* 14, et concupierunt)L.

8. et] *in ras.* M².
9. increpauit CIM*WΦ^{VP}UGKΨ^{B}*V DΩ^{M} *cum Ro* | mare-rubrum ɛlɒ | exsiccatum] excitat[...] k | eduxit RM*Ψ^{B}* *cum Ro.*
10. saluabit Rk | odientum F*.
12. in] *sub* ÷ Φ^{RGV}; *om.* RIG*Ω^{s} *edd., cf. LXX* (*codd. lucian.*) *cum moz et He, cf. infra v.* 24. ¶ hebr. et ant. habent « in » *Guill.*
13. fecerunt] *sub* ÷ IM²G²; defecerunt Φ^{RGV}; + et FΨ^{B}V *cum Ro* | obliti sunt *om.* Ω^{s} | non] et non Ψ^{B}VDΩrɛlʒc *cum Ro, cf. He* (nec).
14. concupiuerunt F | in (*2°*) *om.* R*.
15. et (*1°*) *om.* I | saturitate F | in anima = RFM*Q*; in animam Φ^{RGV} *cum He et Aug. in loc., cf. LXX* (*codd.* BS); in animas M²Q²k, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.* ¶ « animam » hebr. et ant. habent in singulari et similiter leron. qui habet sic « et misit tenuitatem in anima eorum » sed grecus in plurali « animas » sed primis standum *Guill.*
16. moisen V; mosen g; moysem r; mosin F | aaron] *praem.* et Φ^{R2GV}UΨ^{B}* *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* BSR).
17. deglutiuit IM*Q*Φ^{VP}Ψ^{B}DΩk *edd.*; declutiuit RV; glutiuit Φ^{R} | datan QD*; tathan G | super congregacione F | abyron DΩ; abiran Φ^{RG}.
18. et *om.* Ψ^{B} *cum Ro* | sinagoga FI QGKΨ^{B}V | flamma] *praem.* ÷ et: I, *cf. Ro.*

---

8. ⟨et RC | ⟨ut RC | 9. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*3°*) RC | 10. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 11. ⟨et RI | ⟨unus RC | 12. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) RC | 13. ⟨cito RCI | ⟨non RC | 14. ⟨et (*1°*) RCI | ⟨et (*2°*) R | 15. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 16. ⟨et RI | ⟨aaron R | 17. ⟨aperta RI | ⟨et (*2°*) R | 18. ⟨et RI | ⟨flamma R.

19 et fecerunt vitulum in Choreb
et adoraverunt sculptile
20 et mutaverunt gloriam suam
in similitudine vituli comedentis
faenum
21 obliti sunt Deum qui salvavit eos
qui fecit magnalia in Aegypto
22 mirabilia in terra Cham
terribilia in mari Rubro
23 et dixit ut disperderet eos si non
Moyses electus eius stetisset in
confractione in conspectu eius
ut averteret iram eius ne disper-
deret eos
24 et pro nihilo habuerunt terram
desiderabilem
non crediderunt verbo eius
25 et murmurabant in tabernaculis
suis
non exaudierunt vocem Domini
26 et elevavit manum suam super
eos ut prosterneret eos in de-
serto
27 et ut deiceret semen eorum in
nationibus
et dispergeret eos in regionibus
28 et initiati sunt Beelphegor
et comederunt sacrificia mortuo-
rum
29 et inritaverunt eum in adinven-
tionibus suis
et multiplicata est in eis ruina
30 et stetit Finees et placavit et ces-
savit quassatio

---

20. in similitudine R *cum LXX*; in similitudinem FI | 21. deum RI; dominum F | 24. uerbo RI; in uerbo F | 29. in aduentionibus R | 30. placauit R *cum LXX*; placuit FI.

Desunt CL.

19. et] *sub* ÷ $\Phi^{G}G^{2}$ | choreb] K* D*; cho*reb M*; horeb $GK^{2}kg\mathfrak{r}\epsilon\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$; oreb $\Psi^{B}D^{2}\Omega^{s}\mathfrak{a}$. ¶ « choreb » uel « horeb » sicut « ham » communiter dicitur « cham » *Guill.* | scluptile Ψ^{B}.

20. motauerunt I | in similitudine = RQWΦ^{RG}U *cum LXX, Ro et He*; in similitudinem k, *rell. codd. et edd. cum* α γδ | comed.] manducantis R^{2}(i *ex* e) *cum Ro.*

21. deum] dominum F; domini Ω, *cf. He* | saluabit F | egypto Ω^{s}; aegipto IV; egipto QΩ$^{M}\mathfrak{a}$.

22. terra-cham $\epsilon\mathfrak{l}\mathfrak{v}$ | in mari-rubro $\epsilon\mathfrak{l}\mathfrak{v}$; in mare rubro Fk.

23. moises QV$\mathfrak{f}$; moses F$\mathfrak{g}$ | ut] et Ψ^{B}*$\mathfrak{a}$. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « ut » et grecus *Guill.*

24. in uerbo FM*WUD*; in uerbis $M^{2}\Psi^{B}$*k *cum Ro, cf. supra v.* 12.

25. murmurabant = RFI, *cf. LXX* (*cod.* R); murmorauerunt Kk; murmurauerunt *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.*

26. leuauit α.

27. et (*1°*) *om.* I | disperget Ω^{M}; disperderet VDΩ^{s} *cum* ασ.

28. beel-phegor $\mathfrak{r}\epsilon\mathfrak{l}\mathfrak{v}$; beelphehor F; beelfegor IΩ^{M}; beelfeghor Q; beelfhegor R^{2}; belfhegor R*; belphegor U; behelphegor Ψ^{B}; beelf[...]chor k (*ut vid.*).

29. aduentionibus RQ.

30. et *om.* R *cum Ro* | phinees Ω^{M} *edd.*; phynees Ω^{s}; fineis F; finies R*; fines I* | placuit FIWV; pla[...]uit M | quassatio *om.* M*.

---

19. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 20. ⟨et RI | ⟨in R | 21. ⟨obliti RI | ⟨qui (*2°*) R | 22. ⟨mirabilia R | ⟨terribilia R | 23. ⟨et RI | ⟨ut (*2°*) RI | 24. ⟨et R | ⟨non RI | 25. ⟨et R | ⟨non R | 26. ⟨et RI | 27. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 28. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 29. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 30. ⟨et (*1°*) RI.

31 et reputatum est ei in iustitiam
in generatione et generationem
usque in sempiternum
32 et inritaverunt ad Aquam contradictionis
et vexatus est Moyses propter eos
33 quia exacerbaverunt spiritum eius
et distinxit in labiis suis
34 non disperdiderunt gentes quas dixit Dominus illis
35 et commixti sunt inter gentes et didicerunt opera eorum
36 et servierunt sculptilibus eorum
et factum est illis in scandalum
37 et immolaverunt filios suos et filias suas daemoniis
38 et effuderunt sanguinem innocentem
sanguinem filiorum suorum et filiarum ※ suarum :
quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan
et interfecta est terra in sanguinibus
39 et contaminata est in operibus eorum
et fornicati sunt in adinventionibus suis
40 et iratus est furore Dominus in populo suo
et abominatus est hereditatem suam
41 et tradidit eos in manus gentium
et dominati sunt eorum qui oderant eos
42 et tribulaverunt eos inimici eorum
et humiliati sunt sub manibus eorum

---

31. in iustitiam I; ad iustitiam R; in iusticia F | in generatione et generationem R; in generacione et generacione F; in generationem et generationem I | 34. dixit FI; dixerat R | 41. oderant RF; oderunt I.

Desunt CL.

31. in iusticia FQ; ad iustitiam R* $D\Omega^{s}$ *cum Ro*; ad iustitia R^{2} | in generationem $IM^{*}\Phi^{GVP}GKk$(generac.)$\alpha\mathfrak{f}\upsilon c$ | et generationem] D*; et generatione F(generac.)D^{2}.

32. inrit. + ÷ eum : Φ; + eum M $Q^{*}GK^{2}\Psi^{B}VD\Omega^{s}$ *edd. cum LXX et Ro* | aquas-contradictionis e | aquas $\Psi^{B}VD\Omega^{s}$re $\mathfrak{l}\mathfrak{g}c$ *cum Ro*. ¶ ant. et Ieron. secundum hebreum habent « aquam » similiter et grecus *Guill.* | moises V$\mathfrak{f}$; moses F$\mathfrak{g}$.

33. in *om.* I, *cf. LXX* (*cod.* S) *et He.*

34. dixerat $R\Psi^{B}$ *cum Ro* | dominus + deus $\mathfrak{a}$.

36. scluptilibus Ψ^{B} | in *om.* R.

37. demonis I; demonibus F *cum He.*

38. et (*1°*) *om.* I* *cum* moz^{x} | ※ = R $M^{2}\Phi^{R2GV}G$; ÷ Q; *om.* $M^{*}\Phi^{R}$*, *rell. codd. et edd.* | sacrauerunt Q | scluptilibus Ψ^{B}* | canaan V; kannan I | interfecta = RFI $MQW\Phi^{RGP}U^{*}GK\Psi^{B*}VD\Omega\alpha\mathfrak{e}l\upsilon$ *cum Ro et Aug. in loc., cf. LXX*; interfacta Φ^{V}; infecta $U^{2}\Psi^{B2}\mathfrak{f}g\mathfrak{r}\mathfrak{g}c$ *cum hebr.* $\zeta\sigma^{2}$ *et* moz^{x}, *cf. He* (polluta). ¶ « interfecta », Ieron. « adulterata » *Guill.* | in] *sub* ÷ G^{2}.

39. in (*2°*) *om.* F | aduentionibus Q*.

40. et] *sub* ÷ Φ^{RG} | in populo suo] Φ^{G}*; in populum suum Φ^{G2V}(in *om.* Φ^{V}*) Ψ^{B}*$D\Omega^{M}\alpha\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}l\upsilon\mathfrak{g}c$ *cum Ro et He.*

41. in] de F* | oderant = $RFM^{2}Q^{2}$ $W\Phi^{GVP}$*U *cum* γσ moz^{c} *He*; oderunt M* Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

42. hum. sunt] humiliauerunt Ψ^{B} *cum* δ.

---

31. ⟨et RI | ⟨in (*2°*) R | 32. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 33. ⟨quia R | ⟨et RI | 34. ⟨non R | 35. ⟨et (*1°*) RI | 36. ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) R | 37. ⟨et (*1°*) RI | 38. ⟨et RI | ⟨sanguinem (*2°*) R | ⟨quas R | ⟨et RI | 39. ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) R | 40. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 41. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 42. ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RI.

43 saepe liberavit eos
ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo
et humiliati sunt in iniquitatibus suis
44 et vidit cum tribularentur
et audiret orationem eorum
45 et memor fuit testamenti sui
et paenituit eum secundum multitudinem misericordiae suae
46 et dedit eos in misericordias
in conspectu omnium qui ceperant eos
47 salvos fac nos Domine Deus noster
et congrega nos de nationibus
ut confiteamur nomini tuo sancto
et gloriemur in laude tua
48 benedictus Dominus Deus Israhel
a saeculo et usque in saeculum
et dicet omnis populus fiat fiat.

CVI. 1 ALLELUIA
Confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in saeculum misericordia eius
2 dicant qui redempti sunt a Domino
quos redemit de manu inimici
de regionibus congregavit eos
3 a solis ortu et occasu et ab aquilone et mari
4 erraverunt in solitudine in inaquoso
viam civitatis habitaculi non invenerunt
5 esurientes et sitientes
anima eorum in ipsis defecit

---

47. nomine RF | tuo sancto FI; sancto tuo R | 48. dicit F.
CVI. 4. in inaquoso FI; inaquoso R.

Desunt CL.

43. sepe IQGKΨᴮVDΩα | in (2°) *om.* Ωᴹ.

44. audiret = RF²IΦᴿᴳⱽ *cum LXX et He, cf. Ro* (exaudiret); adiret F*; audiuit *rell. codd. et edd. cum Hier. ep. 106.* ¶ « audiret » Ieron. « audiret » per hoc manifestum est quod non est hec littera « audiuit » *Guill.*

45. sui] tui Q*.

46. eos (2°)] uos D.

47. ∽ nos fac Ψᴮrelꝫc *cum Ro* | ut] et Ωᴹα | nomine RF | tuo sancto = FI *cum γδ, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*); sancto tuo *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He, cf. hebr.* | gloriamur Q.

48. israel Dfgrelbꝫc; isrl QΦᴿᴳⱽG ΨᴮVΩα | dicit FWΨᴮ* | fiat (2°) + alleluia α *cum hebr. et He.*

CVI. haleluia f; hallelu-ia relb; alleluia alleluia VΩˢ; psalmus alleluia alleluia ꝫ; *om.* Q(*spat. rel.*)ΨᴮΩᴹα *cum hebr.*

2. de (2°)] *praem.* et rwꝫc *cum hebr. et He.*

3. et (2°) = RFI, *cf. LXX et α; om. rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He* | mare Q*.

4. in inaquoso] I*; inaquoso R; inaquosa I².

5. animas Ψᴮ*.

---

43. ⟨saepe R | ⟨ipsi RI | ⟨et R | 44. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 45. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 46. ⟨et RI | ⟨in (2°) R | 47. ⟨salvos RI | ⟨et R | ⟨ut RI | ⟨et R | 48. ⟨benedictus R I | ⟨a R | ⟨et (2°) R.

CVI. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹ*α) | 1. ⟨confitemini RI | ⟨quoniam (2°) R | 2. ⟨dicant RI | ⟨quos R | ⟨de (2°) R | 3. ⟨a RI | 4. ⟨erraverunt RI | ⟨viam R | 5. ⟨esurientes RI | ⟨anima R.

6 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur
et de necessitatibus eorum eripuit eos
7 et deduxit eos in viam rectam
ut irent in civitatem habitationis
8 confiteantur Domino misericordiae eius
et mirabilia eius filiis hominum
9 quia satiavit animam inanem
et animam esurientem satiavit bonis
10 sedentes in tenebris et umbra mortis
vinctos in mendicitate et ferro
11 quia exacerbaverunt eloquia Dei
et consilium Altissimi inritaverunt
12 et humiliatum est in laboribus cor eorum
infirmati sunt nec fuit qui adiuvaret
13 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur
et de necessitatibus eorum liberavit eos
14 et eduxit eos de tenebris et umbra mortis
et vincula eorum disrupit
15 confiteantur Domino misericordiae eius
et mirabilia eius filiis hominum
16 quia contrivit portas aereas
et vectes ferreos confregit
17 suscepit eos de via iniquitatis eorum
propter iniustitias enim suas humiliati sunt
18 omnem escam abominata est anima eorum
et adpropinquaverunt usque ad portas mortis

---

8. misericordia eius R*, *sed cf. infra vv.* 15, 21, 31 | 15. misericordia eius F.

Desunt CL.

6. et (2°)] *sub* ÷ I | erip.] liberauit R* *cum Ro, cf. vv.* 13 *et* 19.

7. ÷ de : duxit I; eduxit Q*; ęduxit Ψ^{B} | irent] uenirent Ω^{M} *cum He* | in ciuitate R.

8. misericordia R*M*Q*$\mathbb{W}\Phi^{v}\Psi^{B*}$ *cum σ, cf. hebr. et He.* ¶ « misericordia » hebr. et ant. in singulari et est ablatiui casus sed greci hic et infra habent in plurali *Guill.* | filis I; filios F, *cf. He* (in filios); filius R*.

10. umbrae Φ^{R}; *praem.* in Ω^{s} *cum Ro* | in (2°)] *sub* ÷ G^{2}.

11. eloquium Ψ^{B}*D* *cum Ro* | dei] domini M*(*ut vid.*)Ψ^{B*} *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R).

12. humilatum R* | cor *om.* Φ^{v*} | infirm.] *praem.* et Q*VDΩ^{s} *cum γ med, cf. LXX* (*cod.* A).

13. eorum *om.* $\mathbb{W}$.

14. deduxit V | mortis] montis Φ^{v} | et *om.* Ψ^{B*} *cum med.*

15. misericordia FM*QΨ^{B*} *cum δσ, cf. hebr. et He* ¶ hebr. et ant. habent « misericordia » *Guill.*

18. usque] *sub* ÷ $\Phi^{RGv}G^{2}$.

---

6. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 7. ⟨et RI | ⟨ut R | 8. ⟨confiteantur RI | ⟨et R | 9. ⟨quia RI | ⟨et R | 10. ⟨sedentes RI | ⟨vinctos R | 11. ⟨quia RI | ⟨et R | 12. ⟨et RI | ⟨infirmati R | 13. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 14. ⟨et (1°) RI | ⟨et (3°) R | 15. ⟨confiteantur RI | ⟨et R | 16. ⟨quia RI | ⟨et R | 17. ⟨suscepit RI | ⟨propter R | 18. ⟨omnem RI | ⟨et R.

19 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur
et de necessitatibus eorum liberavit eos
20 misit verbum suum et sanavit eos
et eripuit eos de interitionibus eorum
21 confiteantur Domino misericordiae eius
et mirabilia eius filiis hominum
22 et sacrificent sacrificium laudis
et adnuntient opera eius in exultatione
23 qui descendunt mare in navibus facientes operationem in aquis multis
24 ipsi viderunt opera Domini
et mirabilia eius in profundo
25 dixit et stetit spiritus procellae
et exaltati sunt fluctus eius
26 ascendunt usque ad caelos
et descendunt usque ad abyssos
anima eorum in malis tabescebat
27 turbati sunt et moti sunt sicut ebrius
et omnis sapientia eorum devorata est
28 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur
et de necessitatibus eorum eduxit eos
29 et statuit procellam ÷ eius : in auram
et siluerunt fluctus eius
30 et laetati sunt quia siluerunt
et deduxit eos in portum voluntatis eorum
31 confiteantur Domino misericordiae eius
et mirabilia eius filiis hominum

---

21. misericordia eius R*F | 27. omnis R²I; omnes F; omnia R* | 31. misericordia eius F.

Desunt CL.

19. et (2°)] *sub* ÷ I | eorum *om.* Ψ^{B}.
20. sanabit F | eos (2°)] *sub* ÷ I² | eorum] *sub* ÷ I²$\Phi^{RG^2vG^2}$.
21. misericordia R*FM*Q *cum δσ, cf. hebr. et He.*
22. et (1°)] ut Ψ^{B}*Ω^{S} *cum Ro* | operae K*.
23. in *om.* V *cum He* | operationem + eius Ω^{M}.
24. domini] dei F.
25. exaltatę Q.
26. usque (2°) *om.* I, *cf. He* | abyssus R*.
27. et (2°) *om.* M | omnes F; omnia R*Ω^{M}.
28. dom.] deum M* *cum γ* | eduxit eos] *in ras.* M².
29. ÷ = RI²M²Q²$\Phi^{RG^2vG^2}$; *om.* I*M*Q*Φ^{G}*G*, *rell. codd. et edd.*
30. et] *sub* ÷ G² | quia sil.] quoniam quieuerunt F² (*in ras.*) *cum He* | eduxit V *cum Ro.*
31. misericordia FQ*V, *cf. hebr. et He.* ¶ hebr. et ant. habent « misericordia » *Guill.*

---

19. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 20. ⟨misit RI | ⟨et (2°) R | 21. ⟨confiteantur RI | ⟨et R | 22. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 23. ⟨qui RI | ⟨facientes R | 24. ⟨ipsi RI | ⟨et R | 25. ⟨dixit RI | ⟨et (2°) R | 26. ⟨ascendunt RI | ⟨et R | ⟨anima R | 27. ⟨turbati RI | ⟨et (2°) R | 28. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 29. ⟨e (1°) RI | ⟨et (2°) R | 30. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 31. ⟨confiteantur RI | ⟨et R.

32 exaltent eum in ecclesia plebis
et in cathedra seniorum laudent eum
33 posuit flumina in desertum
et exitus aquarum in sitim
34 terram fructiferam in salsuginem
a malitia inhabitantium in ea
35 posuit desertum in stagna aquarum
et terram sine aqua in exitus aquarum
36 et collocavit illic esurientes
et constituerunt civitatem habitationis
37 et seminaverunt agros et plantaverunt vineas
et fecerunt fructum nativitatis
38 et benedixit eis et multiplicati sunt nimis
et iumenta eorum non minoravit
39 et pauci facti sunt et vexati sunt
a tribulatione malorum et dolore
40 effusa est contemptio super principes
et errare fecit eos in invio et non in via
41 et adiuvit pauperem de inopia
et posuit sicut oves familias
42 videbunt recti et laetabuntur
et omnis iniquitas oppilabit os suum
43 quis sapiens et custodiet haec
et intellegent misericordias Domini.

CVII. 1 CANTICUM PSALMI DAVID
2 Paratum cor meum Deus paratum cor meum
cantabo et psallam in gloria mea

---

32. exaltent RF; et exaltent I | 41. adiuuit RF; adiuuauit I | 42. oppilauit R*FI* | 43. qui sapiens RI | intellegent F *cum LXX*; intelleget RI(intellig.), *cf. Ro.*

Desunt CL.

32. exaltent = RFM²Q*³ΦRG *cum LXX, α mozˣ med*; exaltant ΦV; ÷et: exaltent ΦP; et exaltent M*Q², *rell. codd. et edd. cum hebr., Ro et He.* ¶ ant. cum greco non premittunt « et » sed Ieron. secundum hebreum *Guill.* | senum I.

33. et *om.* F† | exitus — 107, 14] *vix legi potest* k | exitum Ωˢ | in sitem M²W; in siti M*.

35. terra R*.

38. eis] eas M* | et (*3°*) *om.* Ωˢ.

39. dolorum ΦVΨB* *cum Ro.*

40. contentio ΦRΨBVDΩαfgrelƨ *cum Ro* | principes + eorum M² *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*) | non *om.* U.

41. adiuuauit IM*Q*WUG²KΨB* *cum Ro*; adiuuabit G*.

42. obpilabit U; opilabit Ω; oppilauit R*FI*M*QG*; obpilauit K; oppylauit ΨB; *praem.* eorum g

43. quis] qui RIM*U | et custodit Q² (*in ras.*) | et (*1°*)] est R* | intellegent = F *cum hebr., LXX, γδ et He*; intellegit G*ΨB* *cum Ro*; intell(e)get G²ΨB², *rell. codd. et edd. cum α moz med* | domini + alleluia α, *cf. tit. ps. seq.*

CVII. 1. *tit. om.* ΨBΩMα | cant.] *praem.* alleluia Gg; *praem.* psalmus ƨ | psalmi] psalmus K ſre *cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*); psal Q; p̄s D | dauid] *praem.* ipsi VD²ΩsgIbc *cum α.*

2. parat. cor meum (*2°*)] *sub* ÷ R² IG. ¶ « paratum cor meum » non hic geminatur iuxta hebreum sed iuxta grecum et latinum *Guill.*

---

32. ⟨exaltent RI | ⟨et R | 33. ⟨posuit RI | ⟨et R | 34. ⟨terram RI | ⟨a R | 35. ⟨posuit RI | ⟨et R | 36. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 37. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*3°*) R | 38. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*3°*) R | 39. ⟨et (*1°*) RI | ⟨a R | 40. ⟨effusa RI | ⟨et (*1°*) R | 41. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 42. ⟨videbunt RI | ⟨et (*2°*) R | 43. ⟨quis RI | ⟨et (*2°*) R.

CVII. (*num. om.* IG*ΨBVDΩM*α) | 2. ⟨paratum (*1°*) RI | ⟨cantabo R.

3 exsurge psalterium et cithara
exsurgam diluculo
4 confitebor tibi in populis Domine
et psallam tibi in nationibus
5 quia magna super caelos misericordia tua
et usque ad nubes veritas tua
6 exaltare super caelos Deus
et super omnem terram gloria tua
7 ut liberentur dilecti tui
salvum fac dextera tua et exaudi me
8 Deus locutus est in sancto suo
exaltabor et dividam Sicima
et convallem tabernaculorum dimetiar
9 meus est Galaad et meus est Manasse
et Effraim susceptio capitis mei
Iuda rex meus
10 Moab lebes spei meae
in Idumeam extendam calciamentum meum
mihi alienigenae amici facti sunt
11 quis deducet me in civitatem munitam
quis deducet me usque in Idumeam
12 nonne tu Deus qui reppulisti nos
et non exibis Deus in virtutibus nostris
13 da nobis auxilium de tribulatione
quia vana salus hominis

CVII. 8. exaltabor F; exultabor R; exultabo I.

Desunt CL.

3. exsurge] *praem.* exurge gloria mea 𝔯𝔷𝔠 *cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*), *Hier. ep. 106 et ps.* 56, 9 | deluculo RFI.

5. quia] quoniam F *cum Ro et He, cf. ps.* 56, 11 | magna + est Ω^{S}𝔯𝔢𝔩𝔷𝔠, *cf. LXX* (*codd.* R *et pauc. lucian.*), *Ro* (magnificata est) *et ps.* 56, 11 | caelos + deus D*.

6. exalt.] *praem.* et Ω^{S} | gloriam tuam Q*$\Phi^{RG}\Psi^{B}$* *cum δζ et moz*^{L}. ¶ « gloria tua » sic etiam habent greci. uel secundum ant. « gloriam tuam » tunc de eo quod est « exaltare » sumendum est « exalta » *Guill.*

7. liberarentur Ψ^{B} | dil.] electi QΨ^{B}* *cum Ro* | et *om.* R.

8. suo] tuo Ω^{M} | exaltabor = FQ^{2} *cum LXX, γδ, Hier. tract. p. 182 et Aug. in loco*; exultabor RU(exs.); exaltabo W; exultabo IMQ*Φ^{RG}(exs.)^{VP}GKΨ^{B2}(*in ras.*) VDΩ *edd. cum hebr., cf. LXX* (*cod.* R), *Ro* (laetabor) *et ps.* 59, 8 | et] *sub* ※ Φ^{VP}; *sub* ÷ G | sicima = R *cum LXX*; sycima F *cum δ*; sicina I; sicimam MQWΦUG KΨ^{B}; siccimam DΩ; sichimam V *edd.* | dimetiar] Φ^{G}*; dimeciar FM^{2}U; demetiar RΦ^{RG2V}; demeciar M*Q; demitiar I; + et conuallem tabernaculorum dimetiar R*.

9. galaat F | manasse = FI; mannasse R; manesses Q; manases Ψ^{B}V; manasses *rell. codd. et edd.* | et *om.* R | effhraim M^{2}; efphraim M*(*ut vid.*); efraim R; ephraim Φ^{RG} *edd.*; ephrain F | susc.] fortitudo 𝔯 *cum Ro, cf. ps.* 59, 9.

10. mei D* | ydumeam Ω𝔞; idumaeam Φ^{RG}𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠.

11. diducit (*1°*) R* | ydumeam Ω𝔞; idumaeam Φ^{G}𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔷𝔠; idu*meam D.

12. ibis Φ^{R}; egredieris Ψ^{B} *cum Ro, cf. ps.* 59, 12.

13. quia] et 𝔴. ¶ secundum sensum ponunt « quia » tamen grecus etiam hic « et » non « quia » *Guill.*

---

3. ⟨exsurge RI | ⟨exsurgam R | 4. ⟨confitebor RI | ⟨et R | 5. ⟨quia RI | ⟨et R | 6. ⟨exaltare RI | ⟨et R | 7. ⟨ut R | ⟨salvum RI | 8. ⟨deus R | ⟨exaltabor RI | ⟨et (*2°*) R | 9. ⟨meus (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | ⟨iuda RI | 10. ⟨moab R | ⟨in R | ⟨mihi R | 11. ⟨quis (*1°*) RI | ⟨quis (*2°*) R | 12. ⟨nonne RI | ⟨et R | 13. ⟨da RI | ⟨quia R.

14 in Deo faciemus virtutem
et ipse ad nihilum deducet inimicos nostros.

CVIII. 1 IN FINEM DAVID PSALMUS
2 Deus laudem meam ne tacueris
quia os peccatoris et os dolosi super me apertum est
3 locuti sunt adversum me lingua dolosa
et sermonibus odii circuierunt me
et expugnaverunt me gratis
4 pro eo ut me diligerent detrahebant mihi
ego autem orabam
5 et posuerunt adversus me mala pro bonis
et odium pro dilectione mea
6 constitue super eum peccatorem
et diabolus stet a dextris eius
7 cum iudicatur èxeat condemnatus
et oratio eius fiat in peccatum
8 fiant dies eius pauci
et episcopatum eius accipiat alter
9 fiant filii eius orfani
et uxor eius vidua
10 nutantes transferantur filii eius et mendicent
eiciantur de habitationibus suis
11 scrutetur fenerator omnem substantiam eius
et diripiant alieni labores eius

CVIII. dauid psalmus RF; psalmus dauid I | 2. os (*2°*) F; *om.* RI *cum Ro* | 3. aduersum RI; aduersus F | 5. aduersus RF; aduersum I | 6. stet R^2I; stit R*; stetit F | 11. feneratur R*F | labores FI; omnes labores R.

Desunt CL.

14. ipsi F *cum δ* | nihil R.

CVIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | dauid psalmus = RFQG *cum hebr. et LXX, cf. He*; psalmus dauid *rell. codd. et* fgrelvȝ(*ante* in finem)c *Amiat. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA *lucian.*).

2. laude mea R | quia] qui Q* | et os] *in ras.* M^2 | os (*2°*) *om.* RIGKΨ^{B} *cum Ro.*

3. aduersus FM*QΦ^{RGV} | circuierunt = RI *cum δ*; circumierunt F; circu(m)dederunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | et *om.* R | pugnauerunt Ψ^{B}*.

4. me] *sub* ÷ G^2 | ∼ diligerent me Q* *cum Ro.*

5. aduersus = RFM*QΦ^{RGV}; aduersum M^2, *rell. codd. et edd.* | et *om.* Ω^{s}* *cum δ* | pro dilecionem meam R*.

6. peccatores U* | diabulus R*F*I; dyabolus $\mathfrak{a}$ | stit R*; stetit FM*W* | a] *in ras.* M^2; *om.* W*.

7. fiet Φ^{V} | in peccato M*Q* *cum γ.*

8. *tot. vers. om.* Ω^{s} | accipiet Φ^{R} *cum γ.*

9. eius *om.* F^2 | orphani Ψ^{B}VDΩ *edd.* | eius *om.* F*.

10. transferentur $\Omega^{s}\mathfrak{a}$ | mendicent + et WVΩ^{s}relvȝc *cum hebr., ζ moz med et He.* ¶ ant. non interponunt « et » neque grecus sed Ieron. et hebr. *Guill.* | eiecientur Φ^{V}*.

11. faenerator IM*$\Phi^{RP}\Psi^{B}$*(*ut vid.*); foenerator Vfgrelvȝc; feneratur R*FQ | et] *sub* ※ QΦ | diripiant] M^2(a *in ras.*); deripiant R*F | labores] *praem.* omnes RΨ^{B}* *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR).

---

14. ⟨in RI | ⟨et R.

CVIII. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*$\mathfrak{a}$) | 2. ⟨deus RI | ⟨quia R | 3. ⟨locuti R | ⟨et (*1°*) R | 4. ⟨pro RI | ⟨ego R | 5. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 6. ⟨constitue RI | ⟨et R | 7. ⟨cum RI | ⟨et R | 8. ⟨fiant RI | ⟨et R | 9. ⟨fiant I | ⟨et R | 10. ⟨nutantes RI | ⟨eiciantur R | 11. ⟨scrutetur RI | ⟨et R.

12 non sit illi adiutor
nec sit qui misereatur pupillis eius
13 fiant nati eius in interitum
in generatione una deleatur nomen eius
14 in memoriam redeat iniquitas patrum eius in conspectu Domini
et peccatum matris eius non deleatur
15 fiant contra Dominum semper
et dispereat de terra memoria eorum
16 pro eo quod non est recordatus facere misericordiam
17 et persecutus est hominem inopem et mendicum
et conpunctum corde mortificare
18 et dilexit maledictionem et veniet ei
et noluit benedictionem et elongabitur ab eo
et induit maledictionem sicut vestimentum
et intravit sicut aqua in interiora eius
et sicut oleum in ossibus eius
19 fiat ei sicut vestimentum quo operitur
et sicut zona qua semper praecingitur
20 hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud Dominum
et qui loquuntur mala adversus animam meam
21 et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum
quia suavis misericordia tua
libera me 22 quia egenus et pauper ego sum
et cor meum turbatum est intra me

---

19. quo operitur FI; quod operietur R | 21. suauis RF; suauis est I | 22. intra me FI; in me R.

Desunt CL.

12. pupilli Ψ^{B}.
13. in interitu Ψ^{B}D.
14. in memoria R* | redeant iniquitates R | eius (2°) *om.* Q*.
15. fiant] I*; fiat I² *cum moz*ᶜ, *cf. He* | disperiat I*.
16. misericordia F.
17. inopem *om.* Ω^{M} | conpuncto R *cum* κ | mortificare] Φ^{R}*; ut mortificaret (-re Φ^{R})Φ^{R^2GV}, *cf. He.*
18. prolongabitur R *cum Ro* | in (*1°*) *om.* Φ^{P}*.
19. ei *om.* W | quo operietur M*W Φ^{GV}GKΨ^{B}* *cum Ro*; quod operietur R *cum αγδ et moz*ᴸ; cooperitur Q²Φ^{P}; cooperietur Q*Φ^{R}U. ¶ hebr. et ant. « quo operietur » *Guill.* | qua] que Ψ^{B}* *cum moz* | praecingetur Q.
20. hoc + est I*, *cf. He*; + ※ est: I² | et qui *om.* F*.
21. suauis + est IQ*Φ^{RGVP^2}UΨ^{B}VD Ωagrelvȝc *cum Ro, cf. He.*
22. ∿ sum ego Q*Φ^{G}*g *cum Ro* | conturbatum M$\Phi^{G}\Psi^{B}$VDΩ^{S} *edd. cum Ro.* ¶ ant. « turbatum » *Guill.* | intra] in R Ψ^{B}* *cum Ro.*

---

12. ⟨non RI | 13. ⟨nec R | ⟨fiant RI | ⟨in (*2°*) R | 14. ⟨in (*1°*) RI | ⟨et R | 15. ⟨fiant RI | ⟨et R | 16. ⟨pro R | 17. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*3°*) R | 18. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*3°*) R | ⟨et (*5°*) RI | ⟨et (*6°*) R | ⟨et (*7°*) R | 19. ⟨fiat RI | ⟨et R | 20. ⟨hoc RI | ⟨et R | 21. ⟨et RI | ⟨quia R | ⟨libera RI | 22. ⟨et (*2°*) R.

23 sicut umbra cum declinat ablatus sum
excussus sum sicut lucustae
24 genua mea infirmata sunt a ieiunio
et caro mea inmutata est propter oleum
25 et ego factus sum obprobrium illis
viderunt me moverunt capita sua
26 adiuva me Domine Deus meus
salvum fac me secundum misericordiam tuam
27 et sciant quia manus tua haec
tu Domine fecisti eam
28 maledicent illi et tu benedices
qui insurgunt in me confundantur
servus autem tuus laetabitur
29 induantur qui detrahunt mihi pudore
et operiantur sicut deploide confusione sua
30 confitebor Domino nimis in ore meo
et in medio multorum laudabo eum
31 quia adstetit a dextris pauperis
ut salvam faceret a persequentibus animam meam.

---

23. excussus RF; et excusus I | 27. eam RF; ea I | 28. confundantur RF; confundentur I | 31. quia adstetit F(ast.)I; quia sistit R.

Desunt CL.

23. excussus sum = RFΦ^{V}ɯ *cum hebr., LXX, αγδ moz^{c} et Hier. tract. p. 193*; et excussus sum *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He.* ¶ sine interposicione « et » coniunctionis hebr. et grecus et ant. *Guill.* | lucustae = RFM^{2}Q^{2} *cum γδ*; locusta GΨ^{B} *cum Ro et He*; locustae M* Q*, *rell. codd. et edd.*

24. mea (*1°*) *om.* Ψ^{B}* | propter oleo F*.

25. mouerunt = RFI *cum hebr., LXX, δ, cf. He*; et mouerunt *rell. codd. et edd. cum Ro.*

26. fac me = RF*I; me fac F^{2}, *rell. codd. et edd. cum Ro* | sec.] propter Ψ^{B2} (*in ras.*)ɑʂ *cum Ro.*

27. et] ut M*(*ut vid.*)ɑ *cum Ro* | scient Ψ^{B}*. ¶ « sciant » *Guill.* | tu = RF IQΦ^{RGV}GK *cum hebr., γδ et He*; et tu *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | eam] ea ID.

28. et *om.* F | tu *om.* ʃ | confundentur IQ*GVΩ^{S} *cum γδ et He* | tuus *om.* Φ^{G}*.

29. detrahebant Φ^{R2}; detrabant Φ^{R}* | et] *sub* ÷ G^{2} | deploide = R*FQUK; duploide I; diploide R^{2}MWΦ^{GVP}Ψ^{B2}VDΩ^{M} ʃgrelʊʒc; diploidae Φ^{R}; dyploide Gɑ; disploide Ψ^{B}*Ω^{S}. ¶ « diploide » iuxta antiquiores sed noui « disploide » grecus autem « diploida » unde antiquorum melior littera est *Guill.* | confussionem suam R *Ro.*

30. domine ɑ.

31. quia] M*D*; qui M^{2}QΦ^{P}*KΨ^{B} VD^{2}Ω *cum αγ* | adstetit = IMQWΦ^{RGV}U K; astetit F*; adstitit Φ^{P}G*D*; astitit F^{2} Ψ^{B}VD^{2}Ω^{M} *edd.*; asstitit G^{2}; assitit Ω^{S}; sistit R | faciet R | anima mea F.

---

23. ⟨sicut RI | ⟨excussus R | 24. ⟨genua RI | ⟨et R | 25. ⟨et RI | ⟨viderunt R | 26. ⟨adiuva RI | ⟨salvum R | 27. ⟨et RI | ⟨tu R | 28. ⟨maledicent RI | ⟨qui R | ⟨servus R | 29. ⟨induantur RI | ⟨et R | 30. ⟨confitebor RI | ⟨et R | 31. ⟨quia I | ⟨ut R.

CIX. [1] DAVID PSALMUS
Dixit Dominus Domino meo sede
a dextris meis
donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum
[2] virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion
dominare in medio inimicorum tuorum
[3] tecum principium in die virtutis tuae
in splendoribus sanctorum
ex utero ante luciferum genui te
[4] iuravit Dominus et non paenitebit eum
tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech
[5] Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges
[6] iudicabit in nationibus implebit cadavera
conquassabit capita in terra multorum
[7] de torrente in via bibet
propterea exaltabit caput.

CX. [1] ALLELUIA REVERSIONIS AGGEI ET ZACCHARIAE
Confitebor tibi Domine in toto corde meo
in consilio iustorum et congregatione

CIX. 1. dauid psalmus FI; psalmus dauid R | 2. emitit R* | 5. confregit I; confrigit F; confringit R | 6. cadauera R *cum hebr.*; ruinas FI *cum Ro* | conquassauit F; conquasauit R.

CX. 1. reuers. — zach. *hab.* RF; *om.* I.

Desunt CL.

CIX. 1. psalmus dauid RQWKVD Ω^{s}fgrelsc *Amiat. cum Ro*; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a; *praem.* alleluia W | tuos *om.* R | scabelum M*; scauellum a; scabillum Φ^{RV}; scapillum R*F.

2. emittit W; emitit R* | syon Ψ^{B} DΩa.

3. principium + uirtutis Ω^{M}* | genuit F.

4. iurabit F* | melchi-sedech lv; melchisedec g; melchi-sedec re; melcissedech Q*; melchisech F; melcissethec R*; melcisedec R^{2}.

5. confrigit F; confringit R.

6. iudicauit R; + dominus a | implebit] Ψ^{B}*; impleuit Ψ^{B2} | cadauera = R *cum hebr., cf. LXX*; ruinas *rell. codd. et edd. cum Ro* | conquassauit FQΦ^{RG}; conquasauit R. ¶ « conquassauit » *Guill.*

7. bibet] R*; bibit $R^{2}\Phi^{R}$DΩ^{s}s | exaltabit] R*; exaltauit R^{2}QDs. ¶ « bibet... exaltabit » in futuro hebr. et ant. sic habent tempora consignificata et grecus *Guill.*

CX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a | hallelu-ia relv; haleluia f; *om.* Q *Amiat.*; *praem.* psalmus s | reuers. — zac.] *sub* ÷ G, *cf. vers. syro-hexapl.*; *om.* IVDΩ^{s}fgrelvsc *cum hebr., LXX, αγδ moz et He* | reuersio Q W *Amiat.*; peruersionis R | agei MQ; aggel R | zaccharie R*; zachariae W Φ^{RVP}UGK *Amiat.* | confit.] *praem.* aleph $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* א Ire | cordi Q* | meo *om.* R^{2} *cum hebr., He et Hier. ep. 106* | in] *praem.* beth $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* ב Ire | concilio fe.

CIX. (*num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 1. ⟨dixit RI | ⟨donec RI | 2. ⟨virgam RI | ⟨dominare R | 3. ⟨tecum RI | ⟨in (2°) R | ⟨ex R | 4. ⟨iuravit RI | ⟨tu R | 5. ⟨dominus RI | 6. ⟨iudicabit RI | ⟨conquassabit R | 7. ⟨de RI | ⟨propterea R.

CX. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*a) | 1. ⟨confitebor RI | ⟨in (2°) R.

2 magna opera Domini
exquisita in omnes voluntates eius
3 confessio et magnificentia opus eius
et iustitia eius manet in saeculum saeculi
4 memoriam fecit mirabilium suorum
misericors et miserator Dominus
5 escam dedit timentibus se
memor erit in saeculum testamenti sui
6 virtutem operum suorum adnuntiabit populo suo
7 ut det illis hereditatem gentium
opera manuum eius veritas et iudicium
8 fidelia omnia mandata eius
confirmata in saeculum saeculi
facta in veritate et aequitate
9 redemptionem misit populo suo
mandavit in aeternum testamentum suum
sanctum et terribile nomen eius
10 initium sapientiae timor Domini
intellectus bonus omnibus facientibus eum
laudatio eius manet in saeculum
÷ saeculi :

Desunt CL.

2. magna] *praem.* gimel Φ^{RG}; *praem.* cumel R^2; *praem.* ג Ire | exquis] *praem.* deleth $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* ד Ire.

3. conf.] *praem.* he Φ^{RG}; *praem.* e R^2; *praem.* ה Ire | et (2°)] *praem.* uau R^2 Φ^{RG}; *praem.* ו Ire | saeculi] *sub* ÷ G.

4. mem.] *praem.* zai $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* ז Ire | mirabiliorum F *cum* ζ | misericors] *praem.* heth Φ^{RG}; *praem.* ech R^2; *praem.* ח Ire.

5. escam] *praem.* theth Φ^{RG}; *praem.* tetht R^2; *praem.* ט Ire | memor] *praem.* iod R^2; *praem.* ioth Φ^{RG}; *praem.* י Ire | fuit F *cum* moz^L *med* | saec.] aeternum F *cum* δ *et* moz^c.

6. uirt.] *praem.* caf Φ^{RG}; *praem.* chaf R^2; כ Ire | a(d)nuntiauit Φ^{R}G*ש *cum LXX.*

7. ut] *praem.* lamec $R^2\Phi^{R}$(-mech); *praem.* tameth Φ^{G}; *praem.* ל Ire | opera] *praem.* mem $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* מ Ire.

8. fidelia] *praem.* nun $R^2\Phi^{RG}$(num); *praem.* נ Ire | confirm.] *praem.* samec R^2 Φ^{RG}; *praem.* ס Ire | facta] *praem.* ain R^2 Φ^{RG}; *praem.* ע Ire.

9. redempt.] *praem.* phe $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* פ Ire | misit + dominus Ψ^{B}D*Ω^{s} *cum* ζ moz^L *med, cf. LXX* (*codd.* S^c *et lucian.*). ¶ hebr. et ant. et grecus et Ieron. non interponunt « dominus » sed de antiphona usurpatur in textu *Guill.* | mand.] *praem.* sade $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* צ Ire | sanct.] *praem.* cof $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* ק Ire.

10. initium] *praem.* res $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* ר Ire | intell.] *praem.* sen $R^2\Phi^{RG}$; *praem.* ש Ire | eum] eam Φ^{G}* *cum LXX et Ro*; ea Ψ^{B}* *cum* αγδ moz *et He, cf. hebr.* | laud.] *praem.* thau R^2; *praem.* tau Φ^{RG}; *praem.* ת Ire | ÷ = RG; *om. rell. codd. et edd.* | saeculi + alleluia 𝔄 *cum He.*

---

2. ⟨magna RI | ⟨exquisita R | 3. ⟨confessio RI | ⟨et (2°) R | 4. ⟨memoriam RI | ⟨misericors R | 5. ⟨escam R | ⟨memor RI | 6. ⟨virtutem R | 7. ⟨ut RI | ⟨opera R | 8. ⟨fidelia RI | ⟨confirmata R | ⟨facta R | 9. ⟨redemptionem RI | ⟨mandavit R | ⟨sanctum RI | 10. ⟨initium R | ⟨intellectus RI | ⟨laudatio R.

CXI. [1] ALLELUIA REVERSIONIS AGGEI ET ZACCHARIAE
Beatus vir qui timet Dominum
in mandatis eius volet nimis
[2] potens in terra erit semen eius
generatio rectorum benedicetur
[3] gloria et divitiae in domo eius
et iustitia eius manet in saeculum saeculi
[4] exortum est in tenebris lumen rectis
misericors et miserator et iustus
[5] iucundus homo qui miseretur et commodat
disponet sermones suos in iudicio
[6] quia in aeternum non commovebitur
[7] in memoria aeterna erit iustus
ab auditione mala non timebit
paratum cor eius sperare in Domino
[8] confirmatum est cor eius non commovebitur
donec dispiciat inimicos suos
[9] dispersit dedit pauperibus
iustitia eius manet in saeculum saeculi
cornu eius exaltabitur in gloria

CXI. 3. in domu I | 7. paratum RF; paratum est I.

Desunt CL (*usque ad v.* 7, iustus).

CXI. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ *cum He* | hallelu-ia $\mathfrak{relv}$; haleluia $\mathfrak{f}$; *om.* Q; *praem.* psalmus $\mathfrak{z}$ | reuers. — zach.] *om.* WG *cum hebr. et LXX* | reuersio *Amiat.*; conuersio $\mathfrak{z}$ | aggaei $K\mathfrak{relvzc}$; haggei $\mathfrak{g}$ | zaccharie R*; zachariae $M\Phi^{RVP}UKV\mathfrak{fgrelvzc}$; zacharie $D\Omega^{S}$ | beatus] *praem.* aleph $R^{2}F\Phi^{RG}$; *praem.* א Ire | in] *praem.* beth $R^{2}\Phi^{G}$; *praem.* bet Q; *praem.* heth Φ^{R}; *praem.* ב Ire | uult F; cupit Φ^{R*}, *cf. Ro.*

2. potens] *praem.* gimel $R^{2}Q\Phi^{RG}$; ג Ire | in terra] *sub* ÷ Φ^{G2} | gener.] *praem.* deleth $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* delet Q; *praem.* ד Ire | benedicitur F.

3. gloria] *praem.* he Φ^{RG}; *praem.* e R^{2}; *praem.* ה Ire | domo] M*; domu I $M^{2}Q^{*}$ | et] *praem.* uau $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* ו Ire.

4. exortum] *praem.* zai $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* ז Ire | misericors] *praem.* heth Φ^{R}; *praem.* eth R^{2}; *praem.* beth Φ^{G}; *praem.* ח Ire | ∾ miserator et misericors Q.

5. iocundus $MW\Phi^{RGV}UGK\Psi^{B}VD\Omega\mathfrak{af}$; *praem.* theth $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* ט Ire | disponet] $Q^{*}\Phi^{G*}$; disponit $Q^{2}\Phi^{G2V}D\Omega\mathfrak{a}$; *praem.* iod R^{2}; *praem.* ioth Φ^{RG}; *praem.* י Ire. ¶ « disponet » in futuro secundum hebr. et ant. et Ieron. et grecum quia si esset ibi « disponit » deficeret ioth in alphabeto *Guill.*

6. quia] *praem.* caf $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* כ Ire.

7. in memoria aeterna] Q*; in memoriam aeternam $Q^{2}WU$ *cum LXX*; *praem.* lamed Φ^{RG}; *praem.* laba R^{2}; *praem.* ל Ire | ab] *praem.* mem $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* מ Ire | paratum] *praem.* nun $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* נ Ire; + est $I\Psi^{B}$ *cum Ro.*

8. confirm.] *praem.* samech Φ^{G}; *praem.* samec $R^{2}\Phi^{R}$; *praem.* ס Ire | donec] *praem.* ain Φ^{RG}; *praem.* ais R^{2}; *praem.* ע Ire | dispiciat = R*ILM*(*ut vid.*)$Q\Phi^{R}$; despiciat $R^{2}M^{2}$, *rell. codd. et edd.*

9. disp.] *praem.* phe $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* פ Ire | pauperibus + suis Ω^{S} | iustitia] *praem.* sade $R^{2}\Phi^{RG}$; *praem.* צ Ire | cornu] *praem.* cof $R^{2}\Phi^{G}$; *praem.* ק Ire | in gloria *om.* Ω^{S}.

CXI. (*num. om.* $IQG^{*}\Psi^{B}VD\Omega^{M*}\mathfrak{a}$) | 1. ⟨beatus RI | ⟨in R | 2. ⟨potens RI | ⟨generatio R | 3. ⟨gloria RI | ⟨et (2°) R | 4. ⟨exortum RI | ⟨misericors R | 5. ⟨iucundus RI | ⟨disponet R | 6. ⟨quia R | 7. ⟨in RI | ⟨ab RL | ⟨paratum RIL | 8. ⟨confirmatum RL | ⟨donec RL | 9. ⟨dispersit RIL | ⟨iustitia R | ⟨cornu RL.

10 peccator videbit et irascetur
dentibus suis fremet et tabescet
desiderium peccatorum peribit.

CXII. 1 ALLELUIA
Laudate pueri Dominum
laudate nomen Domini
2 sit nomen Domini benedictum
ex hoc nunc et usque in saeculum
3 a solis ortu usque ad occasum
laudabile nomen Domini
4 excelsus super omnes gentes Dominus
super caelos gloria eius
5 quis sicut Dominus Deus noster
qui in altis habitat 6 et humilia
respicit
in caelo et in terra
7 suscitans a terra inopem
et de stercore erigens pauperem
8 ut collocet eum cum principibus
cum principibus populi sui
9 qui habitare facit sterilem in domo
matrem filiorum laetantem.

CXIII. 1 ALLELUIA
In exitu Israhel de Aegypto
domus Iacob de populo barbaro
2 facta est Iudea sanctificatio eius
Israhel potestas eius
3 mare vidit et fugit
Iordanis conversus est retrorsum
4 montes exultaverunt ut arietes
et colles sicut agni ovium

---

10. fremet R^2F; fremit R*; fremebit I.
CXIII. 3. iordanis R; iordanes F | 4. et colles F; colles R.

Desunt CI(*a ps.* 112, 1 alleluia; *sed* 113, 1-7 *suppl.* I^2).

10. peccator] *praem.* res $R^2\Phi^G$; *praem.* ר Ire | dent.] *praem.* sen $R^2\Phi^G$; *praem.* ש Ire | fremit R*M*; fremebit I *cum δ* | et *om.* F | tabescit $V^\dagger$ | desid.] *praem.* tau Φ^G; *praem.* ת Ire | peribit + alleluia α.

CXII. 1. hallelu-ia ɾelƀ; haleluia f; reuersio agei et zach Q (*ex ps. praeced.*); *om.* $\Psi^B\Omega^M\alpha$; *praem.* psalmus ȝ. ¶ alleluia ad CXI pertinet Φ^{RG}.

2. domini *om.* Ω^S.

3. usque] *praem.* et F, *cf. v. praec.*

4. super (2°)] supra L *cum γδ moz*; *praem.* et $M\Phi^{RG*}\Psi^BVD\Omega^S$agɾelȝc *cum Ro.*

5. quis] qui Q* | in *om.* Ψ^{B*}.

6. et *om.* $D^2\Omega^M$ *cum hebr. et He* | respicet F.

7. a] de Ω^M *cum He.* ¶ in ant. « a » *Guill.*

9. sterelem RU | domu Q* | laetantem + alleluia α *cum hebr. et He.*

CXIII. 1. hallelu-ia ɾelƀ; haleluia f; *om.* Q(*spat. rel.*)$\Psi^B\Omega^M\alpha$; *praem.* psalmus ȝ. ¶ ex (*pro* et) hoc alleluia ad finem CXII pertinet Φ^{RG}, *cf. He* | israel Dfgɾelƀȝc; isrl $I^2Q\Phi^{RGV}G\Psi^BV\Omega$ | de] ex R *cum Ro* | egypto Ω^S; aegipto Φ^PV; egipto I^2 $Q^2\Omega^M\alpha$; egpto Q*.

2. iudaea RLMW$\Phi^{RGV^2}U^2$(ae *in ras.*) fgɾelƀȝc; iudeea F; iudaa Φ^{V*}; *praem.* in L | israhl W; israel LDfgɾelƀȝc; isral M; isrl $I^2Q\Phi^{RG}\Psi^B\Omega$.

3. iordannis Q; iordanes FL.

4. et *om.* RL *cum hebr. et He.*

---

10. ⟨peccator RI | ⟨dentibus R | ⟨desiderium RL.

CXII. (CXI. U, *num. om.* $G^*\Psi^BVD\Omega^{M*}\alpha$) | 1. ⟨laudate (*1°*) RL | ⟨laudate (*2°*) R L | 2. ⟨sit RL | ⟨ex RL | 3. ⟨a RL | ⟨laudabile L | 4. ⟨excelsus RL | ⟨super (*2°*) RL | 5. ⟨quis RL | ⟨qui RL | 6. ⟨in (*1°*) RL | 7. ⟨suscitans RL | ⟨et RL | 8. ⟨ut RL | ⟨cum (*2°*) RL | 9. ⟨qui RL | ⟨matrem RL.

CXIII. (*num. om.* $G^*\Psi^BVD\Omega^{M*}\alpha$) | 1. ⟨in RL | ⟨domus RL | 2. ⟨facta RL | ⟨israhel RL | 3. ⟨mare RL | ⟨iordanis RL | 4. ⟨montes RL | ⟨et RL.

5 quid est tibi mare quod fugisti
et tu Iordanis quia conversus es
retrorsum
6 montes exultastis sicut arietes
et colles sicut agni ovium
7 a facie Domini mota est terra
a facie Dei Iacob
8 qui convertit petram in stagna
aquarum
et rupem in fontes aquarum
9 (1) non nobis Domine non nobis
sed nomini tuo da gloriam
10 (2) super misericordia tua et ve-
ritate tua
nequando dicant gentes ubi est
Deus eorum
11 (3) Deus autem noster in caelo
omnia quaecumque voluit fecit
12 (4) simulacra gentium argentum
et aurum
opera manuum hominum
13 (5) os habent et non loquentur
oculos habent et non videbunt
14 (6) aures habent et non audient
nares habent et non odorabunt
15 (7) manus habent et non palpa-
bunt
pedes habent et non ambulabunt
non clamabunt in gutture suo
16 (8) similes illis fiant qui faciunt
ea
et omnes qui confidunt in eis
17 (9) domus Israhel speravit in Do-
mino
adiutor eorum et protector eo-
rum est
18 (10) domus Aaron speravit in Do-
mino
adiutor eorum et protector eo-
rum est

---

5. iordanis R; iordanes F | 14. odorabunt FI; odorabuntur R.

Desunt CI(*usque ad v.* 11, fecit; *sed vv.* 5-7 *suppl.* I^2).

5. tibi] *sub* ※ $\Phi^{R^2GV}G^2$ | fugisti] fecisti R* | iordannis Q; iordanes FL | quia *om.* Q *cum α, cf. hebr.* | est $\Phi^{R}\Psi^{B*}\Omega^{M}$.

6. *tot. vers. om.* Φ^{V} | sicut (*1°*)] ut R *cum Ro.*

7. cōmota Ψ^{B} *cum Ro.*

8. in stagno R* | aquarum *om.* Q*.

9. domine *om.* G* | non *om.* Ω^{S} | nomine F.

10. super misericordiam tuam et ueritatem tuam $\Phi^{RGV}\Psi^{B*}$ *cum Ro.* ¶ grecus et alii « super misericordia tua et ueritate tua » *Guill.*

11. fecit + ÷ diapsalma : Φ^{RG}; + diapsalma $\Phi^{VP}G$ *cum γδ.*

13. non (*2°*) *om.* Ib.

14. non (*2°*) *om.* Ω^{M} | odorabuntur RL; adorabunt Q*; oderabunt Q^2.

15. guttore R*I.

16. illis *om.* Ω^{S*} | faciant Φ^{G*} | et] *sub* ÷ I^2 | in *om.* Φ^{G}.

17. domus] *sub* ÷ G | israel Lfgrel bgc; isrl RQΦ^{RGV}GΨ^{B}VDΩα.

18. *vers.* 18 *et* 19 *om.* Φ^{R} | eorum (*1°*) *om.* Ω^{S*} | eorum est] *sub* ÷ Φ^{G}.

---

5. ⟨quid RL | ⟨et RL | 6. ⟨montes RL | ⟨et RL | 7. ⟨a (*1°*) RL | ⟨a (*2°*) RL | 8. ⟨qui RL | ⟨et RL | 9. ¶ non (*1°*) heb. CXV. Ib; sec. (*om.* e) heb. 115. re (*in marg.*); *div. sine num.* gc; ⟨non (*1°*) RL | ⟨sed RL | 10. ⟨super RL | ⟨nequando RL | 11. ⟨deus R L | ⟨omnia RL | 12. ⟨simulacra RIL | ⟨opera RL | 13. ⟨os RIL | ⟨oculos RL | 14. ⟨aures IL | ⟨nares RL | 15. ⟨manus RIL | ⟨pedes RL | ⟨non (*3°*) RL | 16. ⟨similes RIL | ⟨et RL | 17. ⟨domus RIL | ⟨adiutor RL | 18. ⟨domus RIL | ⟨adiutor RL.

19 (11) qui timent Dominum speraverunt in Domino
adiutor eorum et protector eorum est
20 (12) Dominus memor fuit nostri et benedixit nobis
benedixit domui Israhel
benedixit domui Aaron
21 (13) benedixit omnibus qui timent Dominum pusillis cum maioribus
22 (14) adiciat Dominus super vos
super vos et super filios vestros
23 (15) benedicti vos Domino qui fecit caelum et terram
24 (16) caelum caeli Domino
terram autem dedit filiis hominum
25 (17) non mortui laudabunt te Domine
neque omnes qui descendunt in infernum
26 (18) sed nos qui vivimus benedicimus Domino
ex hoc nunc et usque in saeculum.

CXIIII. 1 ALLELUIA
Dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae
2 quia inclinavit aurem suam mihi
et in diebus meis invocabo te
3 circumdederunt me dolores mortis
pericula inferni invenerunt me
tribulationem et dolorem inveni

---

23. domino RF; a domino I.

CXIIII. 1. exaudiet RF; exaudiuit I | 2. inuocabo te F*I *cum archetypo et ipso Hieronymo, ut vid., qui tamen in ep. 106 pronomen eradendum esse dicit*; inuocabo RF² | 3. pericula R*I; et pericula R²F.

Deest C.

19. *tot. vers. om.* ΦRΩS* | dominum *om.* R.

20. israel DΩSfgrelvsc; isrl MQΦRGV GΨBVΩMa.

22. super uos (*1°*)] *sub* ※ Q | super uos (*2°*)] *sub* ※ MΦRGVG²; *sub* ÷ ΦP.

23. domino] *praem.* a IK²ΨB*V*D ΩS *edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent «domino» in datiuo casu *Guill.*

26. benedicemus Q* | saeculum + alleluia a *cum hebr. et He.*

CXIIII. 1. hallelu-ia relv; haleluia f; alleluia alleluia Q; psalmus dauid K; *om.* ΨBΩMa; *praem.* psalmus s. ¶ hoc alleluia ad CXIII pertinet ΦRG, *cf. He* | exaudiuit IQ*U *cum Ro*; audiet ΦG* *cum med, cf. He.*

2. quia] *sub* ÷ G | te = F*ILQW ΦRGPGK *cum Hier. ep. 106*; eum ΦVΨB* *cum Ro*; *om.* F²ΨB², *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, γδ mozc et He, cf. Hier. ep. 106.* ¶ interpretes ob intelligentiam apposuerunt «te» quod Ieron. et hebr. et grecus non habent *Guill.*

3. pericula] *praem.* et R²FL²M*Q* ΦRGVG*KV²Ω *edd. cum hebr. et He* | inferi L.

---

19. ⟨qui RIL | ⟨adiutor RL | 20. ⟨dominus RIL | ⟨et R | ⟨benedixit (*2°*) RIL | ⟨benedixit (*3°*) RL | 21. ⟨benedixit RIL | ⟨pusillis R | 22. ⟨adiciat RIL | ⟨super (*2°*) RL | 23. ⟨benedicti RIL | 24. ⟨caelum RIL | ⟨terram RL | 25. ⟨non RIL | ⟨neque RL | 26. ⟨sed RIL | ⟨ex RL.

CXIIII. (lat. CXIIII. heb. CXVI. lv, *num. om.* IG*ΨBVDΩM*a) | 1. ⟨dilexi RIL | ⟨vocem R | 2. ⟨quia RIL | ⟨et RL | 3. ⟨circumdederunt RIL | ⟨pericula RL | ⟨tribulationem RIL.

4 et nomen Domini invocavi
o Domine libera animam meam
5 misericors Dominus et iustus
et Deus noster miseretur
6 custodiens parvulos Dominus
humiliatus sum et liberavit me
7 convertere anima mea in requiem tuam
quia Dominus benefecit tibi
8 quia eripuit animam meam de morte
oculos meos a lacrimis
pedes meos a lapsu
9 placebo Domino in regione vivorum.

CXV. 10 ALLELUIA
Credidi propter quod locutus sum
ego autem humiliatus sum nimis
11 ego dixi in excessu meo
omnis homo mendax
12 quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi
13 calicem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo
14 vota mea Domino reddam coram omni populo eius
15 pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius
16 o Domine quia ego servus tuus
ego servus tuus et filius ancillae tuae
disrupisti vincula mea
17 tibi sacrificabo hostiam laudis
et in nomine Domini invocabo
18 vota mea Domino reddam
in conspectu omnis populi eius

Deest C.

4. et] *sub* ÷ G² | inuocaui] Ψ^B²(ui *in ras.*); inuocabo Q* *cum med, cf. LXX* (*cod.* R) *et supra v.* 2. ¶ « inuocabo » sic habent hebr. et ant. sed grecus « inuocaui » *Guill.*

5. et (2°) *om.* I | miserebitur Ψ^B *cum Ro.*

6. liberabit L.

7. conuerte Ω^M | animam meam L* Φ^RPΨ^B*D*(mea) *cum Ro.* ¶ « conuertere anima mea » hoc secundum hebreum sed ant. quidam habent « conuerte animam meam » *Guill.*

9. domino] deo Q*; *praem.* in Φ^V; *praem.* coram L¹ *cum LXX, α et He, cf. Hier. ep. 106.*

CXV. 10. alleluya Ω^S; hallelu-ia rel v; haleluia f; *om.* Q(*spat. rel.*)WΨ^BΩ^Mα *cum hebr. et He*; *praem.* psalmus ꝯ. ¶ ad (+ finem Φ^G) CXIIII pertinet alleluia licet hoc loco in hebraeo alleluia non habet et psalmus iste coniunctus sit cum superiore Φ^RG | quod *om.* R* | autem] *sub* ÷ G² | sum *om.* Ψ^B.

12. retribuit] retribuet Q*.

14. uota — eius] *sub* ※ R²Φ^RGVG² | eius *om.* R.

15. pretiosa + est I | eius *om.* W.

16. quia] *sub* ※ MQΦ^RGVG² | dirupisti VDαgrelvꝯc; dirrupisti Ψ^B; + domine Ω^S*.

17. et — inuocabo] *sub* ※ R²QΦ^RVP G(*sed in* Φ^P: *post* et) | in nomine = RF ILMQ²Φ^RGP *cum He, cf. hebr. et LXX* (*codd.* A *et lucian.*); nomine Q*WD*; nomen D², *rell. codd. et edd., cf. supra v.* 13, *et* 114, 4.

18. domino *om.* Q | eius *om.* Ω^S.

---

4. ⟨et RL | ⟨o RIL | 5. ⟨misericors RL | ⟨et (2°) RL | 6. ⟨custodiens RIL | ⟨humiliatus R L | 7. ⟨convertere RIL | ⟨quia RL | 8. ⟨quia RIL | ⟨oculos L | ⟨pedes RL | 9. ⟨placebo RIL.

CXV. (lat. CXV. lv, iste psalmus iungitur praecedenti apud hebraeos r (*in marg.*), *num. om.* IG*Ψ^BVDΩ^M*α) | 10. ⟨credidi RIL | ⟨ego RL | 11. ⟨ego RIL | ⟨omnis RL | 12. ⟨quid RIL | ⟨pro R | 13. ⟨calicem RIL | ⟨et R | 14. ⟨vota RIL | ⟨coram R | 15. ⟨pretiosa RL | 16. ⟨o RIL | ⟨ego (2°) RL | ⟨disrupisti RIL | 17. ⟨tibi RL | ⟨et RL | 18. ⟨vota RIL | ⟨in RL.

19 in atriis domus Domini
in medio tui Hierusalem.

CXVI. 1 ALLELUIA
Laudate Dominum omnes gentes
laudate eum omnes populi
2 quoniam confirmata est super nos misericordia eius
et veritas Domini manet in saeculum.

CXVII. 1 ALLELUIA
Confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in saeculum misericordia eius
2 dicat nunc Israhel quoniam bonus
quoniam in saeculum misericordia eius
3 dicat nunc domus Aaron
quoniam in saeculum misericordia eius
4 dicant nunc qui timent Dominum
quoniam in saeculum misericordia eius
5 de tribulatione invocavi Dominum
et exaudivit me in latitudinem Dominus
6 Dominus mihi adiutor
non timebo quid faciat mihi homo
7 Dominus mihi adiutor
et ego despiciam inimicos meos

CXVI. 2. in saeculum F *cum LXX*; in aeternum RI.
CXVII. 5. in latitudinem F *cum LXX*; in latitudine RI.

Deest C.

19. tui *om.* L* | hierussalem Q; ihrlm 𝔞; ierusalem VD𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; ierlm $\Psi^{B}\Omega$; + alleluia 𝔞 *cum hebr. et He.*

CXVI. 1. alleluya Ω^{S}; hallelu-ia 𝔯𝔢𝔩𝔳; haleluia 𝔣; *om.* Q(*spat. rel.*)$\Psi^{B}\Omega^{M}$𝔞; *praem.* psalmus 𝔰. ¶ hoc alleluia ad finem superioris pertinet psalmi Φ^{RG}, *cf. He.*

2. manet] *sub* ÷ $R^{2}G^{2}$ | saeculum = FL *cum LXX*; aeternum *rell. codd. et edd. cum Ro et He*; + alleluia 𝔞 *cum hebr. et He.*

CXVII. 1. hallelu-ia 𝔯𝔢𝔩𝔳; haleluia 𝔣; *om.* Q(*spat. rel.*)$\Psi^{B}\Omega^{M}$𝔞; *praem.* psalmus 𝔰. ¶ hoc alleluia ad principium CXVII (CXVI Φ^{G2}; *om.* Φ^{G*}) pertinet psalmi Φ^{RG} | in saeculo R.

2. dicant U† | israel 𝔣𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; isrl RQΦ^{RGV}GΨ^{B}VDΩ𝔞; domus israel 𝔤 | quon. bonus] *sub* ÷ Φ^{RGV}G; *om.* I* *cum hebr. et He.*

3. nunc] *sub* ÷ G^{2} | aron I | quoniam + bonus quoniam 𝔤 *cum LXX, Ro et v. praec.*

4. dicat F†LWΦ^{G*V} | nunc] *sub* ÷ G^{2}; + omnes Ψ^{B*}𝔤𝔢𝔩𝔳𝔰 *cum LXX et Ro* | timet L.

5. et *om.* R† | in latitudinem = FLQ Φ^{G} *cum LXX et δ*; in latitudine *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | dominus] *sub* ※ $R^{2}I^{2}\Phi G^{2}$(*sed* RIΦ *signum ad alt. vocem* dominus [*v.* 6] *adplicant*); *sub* ÷ Q; *om.* UΨ^{B*} *cum LXX et Ro.*

6. dom.] deus L | adiutor + est Q*(*ut vid.*), *cf. Ro* | faciet V.

7. dispiciam R*MQ*Φ^{R}UG; uidebo I *cum Ro.*

---

19. ⟨in (*1°*) RL | ⟨in (*2°*) RL.

CXVI. (lat. CXVI. heb. CXVII. 𝔩𝔳 *et sic deinceps, num. om.* IG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}𝔞) | 1. ⟨laudate (*1°*) RIL | ⟨laudate (*2°*) RL | 2. ⟨quoniam RIL | ⟨et RL.

CXVII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}𝔞) | 1. ⟨confitemini RIL | ⟨quoniam (*2°*) RL | 2. ⟨dicat RIL | ⟨quoniam (*2°*) RL | 3. ⟨dicat RIL | ⟨quoniam RL | 4. ⟨dicant RIL | ⟨quoniam RL | 5. ⟨de RIL | ⟨et RL | 6. ⟨dominus RIL | ⟨non L | 7. ⟨dominus RIL | ⟨et R^{2}(*signo K*)L.

8 bonum est confidere in Domino
quam confidere in homine
9 bonum est sperare in Domino
quam sperare in principibus
10 omnes gentes circumierunt me
et in nomine Domini ※ quia:
ultus sum in eos
11 circumdantes circumdederunt me
in nomine autem Domini ※ quia:
ultus sum in eos
12 circumdederunt me sicut apes
et exarserunt sicut ignis in spinis
et in nomine Domini ※ quia:
ultus sum in eos
13 inpulsus eversus sum ut cade-
rem
et Dominus suscepit me
14 fortitudo mea et laudatio mea
Dominus
et factus est mihi in salutem
15 vox exultationis et salutis
in tabernaculis iustorum
16 dextera Domini fecit virtutem
dextera Domini exaltavit me
dextera Domini fecit virtutem
17 non moriar sed vivam
et narrabo opera Domini
18 castigans castigavit me Dominus
et morti non tradidit me
19 aperite mihi portas iustitiae
ingressus in eas confitebor Do-
mino
20 haec porta Domini iusti intra-
bunt in eam

---

10. ※ R^3 *cum Hier. ep. 106*; ÷ R^2 *in spatio ab* R^* *relicto* | 11. in nomine autem R; et in nomine autem F; et in nomine I | ※ R^2 *cum Hier. ep. 106*; *om.* R^* (*item v.* 12) | 12. in eos RI; eos F | 18. morti R^2F^*I; morte R^*F^2 | 19. ingressus F; et ingressus RI *cum Ro.*

Deest C.

8. confidere (*1°*)] F^2 (d *in ras.*); confiteri L | confidere (*2°*)] F^2 (d *in ras.*).

10. circumierunt] Q*; circuierunt ILQ²WΦ^{RP}GKΨ^{B2}VΩ^{s}αfrεlνgc; circumdederunt Ψ^{B*}Ω^{M} *cum Ro et He* | ※ = R^3 *cum Hier. ep. 106*; ÷ R^2I^2G; *om.* R^*(*spat. rel.*)I*, *rell. codd. et edd.* | quia *om.* F *cum LXX cum Ro et He* | ÷in: eos R^2 G^2; in eis $Ω^M$.

11. *tot. vers. om.* $Ω^s$ | in nomine autem = RL, *cf. He* (sed in nom.); et in nomine autem F; et in nomine *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. v. praec. et seq.* | ※ = R^2 *cum Hier. ep. 106*; ÷ M; *om.* R^*, *rell. codd. et edd.* | in eis $Ω^M$.

12. ※ = R^2MQ^2(*sed*: *post* eos)G *cum Hier. ep. 106*; *om.* R*Q*, *rell. codd. et edd.* | in eis Ψ^{B*}Ω^{M} *cum Ro* | in] *sub* ÷ G^2; *om.* FΦ^{RGV} *cum He.*

13. euersus] *in ras.* Ψ^{B2}; uersatus R *cum Ro* | ut] *sub* ÷ R^2.

14. laudatio] Ψ^{B*}; laus Q*Φ^{v}Ψ^{B2}V DΩ *edd. cum α moz^{c} med et He.* ¶ ant. « laudacio » *Guill.* | in salute R^*.

16. fecit (*1°*)] *sub* ÷ G^2 | dextera (*3°*) — uirt.] *sub* ※ G; *om.* L^2 *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* S).

18. morti] F*; morte R^*F^2Q.

19. ingr.] *praem.* et RIM*Q*Φ^{R}Ψ^{B*} VD *cum Ro.* ¶ ante hoc « ingressus » hebr. et grecus et ant. et Ieron. non habent « et » *Guill.*

20. in ea Φ^{RP} *cum α*; per eam I *cum Ro.*

---

8. ⟨bonum RIL | ⟨quam RL | 9. ⟨bonum RIL | ⟨quam RL | 10. ⟨omnes RIL | ⟨et RL | 11. ⟨circumdantes RIL | ⟨in (*1°*) RL | 12. ⟨circumdederunt RIL | ⟨et (*1°*) RL | ⟨et (*2°*) RL | 13. ⟨inpulsus RIL | ⟨et RL | 14. ⟨fortitudo RIL | ⟨et (*2°*) RL | 15. ⟨vox RIL | ⟨in R | 16. ⟨dextera (*1°*) RIL | ⟨dextera (*2°*) RL | ⟨dextera (*3°*) RL | 17. ⟨non RIL | ⟨et RL | 18. ⟨castigans RIL | ⟨et RL | 19. ⟨aperite RIL | ⟨ingressus RL | 20. ⟨haec RIL.

21 confitebor tibi quoniam exaudisti me
et factus es mihi in salutem
22 lapidem quem reprobaverunt aedificantes
hic factus est in caput anguli
23 a Domino factum est istud
hoc est mirabile in oculis nostris
24 haec est dies quam fecit Dominus
exultemus et laetemur in ea
25 o Domine salvum fac
o Domine prosperare
26 benedictus qui venturus est in nomine Domini
benediximus vobis de domo Domini
27 Deus Dominus et inluxit nobis
constituite diem sollemnem in condensis
usque ad cornua altaris
28 Deus meus es tu et confitebor tibi
Deus meus ÷ es tu : et exaltabo te
confitebor tibi quoniam exaudisti me
et factus es mihi in salutem
29 confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in saeculum misericordia eius.

---

21. tibi RF; tibi domine I | 25. prosperare] prospera F; bene prospera R* *cum Ro*; bene prosperare R^2I | 27. ad cornua R *cum LXX*; ad cornu FI | 28. ÷ *restituimus, cf. hebr.*; ※ R | tibi RF; tibi domine I.

Deest C.

21. tibi + domine $I\Psi^{B*}$ *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ « tibi quoniam » *Guill.* | est LV *cum ζ, cf. v.* 14.

22. hic] *sub* ÷ $I^2\Phi^{PG^2}$.

23. factus I *cum Ro* | istud] *sub* ※ $Q\Phi^{RGV}G$; *sub* ÷ M | hoc] *in ras.* M^2; et $\Psi^{B}VD\Omega$αgrelυgc *cum LXX et Ro, cf. He* (et hoc). ¶ « hoc est mirabile » et grecus habet « et est » *Guill.*

24. quam] quem L *cum α mozL*.

25. saluum + me $M^2Q^*\Psi^{B}VD\Omega$αr elυgc *cum Ro* | prospera R*F *cum Ro*; *praem.* bene $RIM^2Q^*\Psi^{B}VD\Omega$αgrelυgc *cum Ro.* ¶ « domine prosperare » non est ibi « bene » aduerbium secundum hebreum et ant. et Ieron. *Guill.*

26. qui uenturus est = RFILUV; qui uenturus es Φ^{P2}; qui uenturus MQW $\Phi^{RGVP*}G$ƒ; qui uenit $K\Psi^{B}D\Omega^{s2M}$αgrelυgc *cum Ro et He, cf. hebr. et LXX*; qui uenis Ω^{s*}. ¶ « uenturus est » Ieron. « uenit » *Guill.* | de domu $Q^*\Phi^{V}$; in nomine Ω^{s}. ¶ « de domo » *Guill.*

27. diem] *sub* ÷ G^2 | cornua = RL *cum hebr., LXX, αγ et He*; cornu *rell. codd. et edd. cum Ro.*

28. es tu (*1°*)] esto Q* | es(*1°*)] *sub* ※ G; *sub* ÷ Φ^{R2G2VP} | ÷ es tu (*2°*): *restituimus, cf. hebr.*; ※ es tu : = R; ÷ es : tu Φ; ※ es : tu G^2; esto Q*; es tu Q^2G^*, *rell. codd. et edd.* | te *in ras.* M^2 | confit. — salutem] *sub* ÷ $\Phi^{RGV}G$. ¶ hebr. non habet *Guill.* | tibi + domine $I\Psi^{B*}V$ *cum Ro* | est F*.

---

21. ⟨confitebor RIL | ⟨et RL | 22. ⟨lapidem RIL | ⟨hic RL | 23. ⟨a RIL | ⟨hoc RL | 24. ⟨haec RIL | ⟨exultemus RL | 25. ⟨o (*1°*) RIL | ⟨o (*2°*) L | 26. ⟨benedictus RL | ⟨benediximus RIL | 27. ⟨deus RL | ⟨constituite RIL | ⟨usque RL | 28. ⟨deus (*1°*) R IL | ⟨deus (*2°*) RL | ⟨confitebor RIL | ⟨et RL | 29. ⟨confitemini RIL | ⟨quoniam (*2°*) RL.

CXVIII. [1] ALLELUIA

ALEPH

Beati inmaculati in via qui ambulant in lege Domini
[2] beati qui scrutantur testimonia eius in toto corde exquirent eum
[3] non enim qui operantur iniquitatem in viis eius ambulaverunt
[4] tu mandasti mandata tua custodire nimis
[5] utinam dirigantur viae meae ad custodiendas iustificationes tuas
[6] tunc non confundar cum perspexero in omnibus mandatis tuis
[7] confitebor tibi in directione cordis in eo quod didici iudicia iustitiae tuae
[8] iustificationes tuas custodiam non me derelinquas usquequaque

BETH

[9] In quo corriget adulescentior viam suam in custodiendo sermones tuos
[10] in toto corde meo exquisivi te non repellas me a mandatis tuis
[11] in corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi
[12] benedictus es Domine doce me iustificationes tuas
[13] in labiis meis pronuntiavi omnia iudicia oris tui

CXVIII. 2. exquirent F *cum LXX*; exquirunt RI | 4. custodire R *cum LXX*; custodiri FI | 9. corriget F *cum LXX*; corrigit R^2I; corregit R*.

Deest C.

CXVIII. 1. halleluia Ib; hallelu-ia re; haleluia f; *om.* Q(*spat. rel.*)$\Psi^{B}\Omega^{M}$ *cum hebr. et He*; *praem.* psalmus ȝ. ¶ alleluia ad CXVII pertinet finem Φ^{RG} | *per tot. psal. nomini litt. hebr. ipsam litt. hebraice scriptam adponit* D; *item ad sing. versus nomina litt. repetunt* Q(*litt.* aleph *excepta*)Φ^{RG}f, *ipsas vero litt. hebr. ponunt* re | aleph *om.* R*QΦ^{V}KΩ^{M}a | in uia *om.* Ω^{M}.

2. exquirent = FL *cum LXX et* γ; exquirunt *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (requirunt).

3. operatur L.

4. custodire = RMQWΦ^{v*}UGKΨ^{B*} *cum LXX, Ro et He*; custodiri $\Phi^{V2}\Psi^{B2}$, *rell. codd. et edd. cum* $\alpha\gamma\delta$. ¶ « custodire » secundum Ieron. et ant. alii habent « custodiri » grecus ad utrumque se habet *Guill.*

5. tuas *om.* L.

6. confundantur L | respexero R *cum He*; spexero F, *cf.* α (spicio).

7. in eo] *sub* ÷ G^2 | iudicia *om.* L.

9. bet K; *om.* R*Q$\Psi^{B}\Omega^{M}$a | corriget = FLΦ^{RGV*} *cum LXX et* γ; corregit R*; corrigit $R^2\Phi^{V2}$, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ non est ibi « corrigit » sec. hebr. et ant. et Ieron. et grecum *Guill.*

10. non] M*; ne M^2Q*$\Phi^{P}\Psi^{B}$VDΩ *edd. cum Ro et He* | ∼ me repellas F.

12. es] *sub* ÷ G^2.

CXVIII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M*}a) | 1. § beati I. Wf; ⟨beati RIL | 2. ⟨beati R L | ⟨in R | 3. ⟨non RIL | ⟨in R | 4. ⟨tu RIL | 5. ⟨utinam RIL | ⟨ad R | 6. ⟨tunc RIL | ⟨cum R | 7. confitebor RIL | ⟨in (2°) R | 8. ⟨iustificationes RIL | ⟨non RL | 9. § in (*1°*) II. Wf; ⟨in (*1°*) RIL | ⟨in (2°) R | 10. ⟨in RIL | ⟨non R | 11. ⟨in RIL | ⟨ut R | 12. ⟨benedictus RIL | 13. ⟨in RIL.

14 in via testimoniorum tuorum delectatus sum sicut in omnibus divitiis
15 in mandatis tuis exercebor et considerabo vias tuas
16 in iustificationibus tuis meditabor non obliviscar sermones tuos

GIMEL

17 Retribue servo tuo vivifica me et custodiam sermones tuos
18 revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua
19 incola ego sum in terra non abscondas a me mandata tua
20 concupivit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore
21 increpasti superbos maledicti qui declinant a mandatis tuis
22 aufer a me obprobrium et contemptum quia testimonia tua exquisivi
23 etenim sederunt principes et adversum me loquebantur servus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis
24 nam et testimonia tua meditatio mea et consilium meum iustificationes tuae

DELETH

25 Adhesit pavimento anima mea vivifica me secundum verbum tuum
26 vias meas enuntiavi et exaudisti me doce me iustificationes tuas
27 viam iustificationum tuarum instrue me et exercebor in mirabilibus tuis
28 dormitavit anima mea prae tedio confirma me in verbis tuis
29 viam iniquitatis amove a me et lege tua miserere mei
30 viam veritatis elegi iudicia tua non sum oblitus

---

17. uiuifica me RF; uiuam I | 29. lege RF; *lege I.

Desunt CL(*a v.* 26, et exaudisti).

17. ghimel D; gymel Ω^{s}; gemel $R^{2}IW$; *om.* R*K$\Psi^{B}\Omega^{Mg}$ | uiuif. me] uiuifica Q; uiuam IΨ^{B}* *cum hebr., LXX, Ro et He* | et] ut Q.

19. non] ne R* *cum αγ moz et He.*

23. et *om.* $\Psi^{B}\Omega^{s}$* *cum hebr., moz^{L} et He, cf. LXX* (*cod.* S) | aduersus M*Q*Φ^{RGV}.

24. meditatio *om.* Ω^{s} | mea + est $\Phi^{R}K^{2}\Psi^{B}$VDΩαgrelυgc *cum LXX et Ro.* ¶ ant. non interponunt « est » *Guill.*

25. daleth D fgrelυgc; *om.* R*$\Psi^{B}\Omega^{Mg}$.

27. uiam — tuis *om.* Q* | mirab.] iustificationibus Ω^{s}, *cf. vv.* 23 *et* 48.

29. et (*pro* de) *om.* ιυ | legem tuam K*; *lege tua I; de lege tua $\Psi^{B}\Omega$afrelυgc *cum Ro*; de legem tuam K^{2}; in lege tua VD *cum γ.* ¶ hebr. et ant. neque « de » neque « in » sed neque Ieron. neque grecus *Guill.*

30. iudicia] *praem.* et Ω^{s}.

---

14. ⟨in (*1°*) RIL | 15. ⟨in RIL | 16. ⟨in RIL | ⟨non R | 17. § retribue III. Wf; ⟨retribue RIL | ⟨vivifica L | ⟨et R | 18. ⟨revela RIL | 19. ⟨incola RIL | ⟨non R | 20. ⟨concupivit RIL | 21. ⟨increpasti RIL | ⟨maledicti R | 22. ⟨aufer RIL | ⟨quia R | 23. ⟨etenim RI L | ⟨servus RL | 24. ⟨nam RIL | ⟨et (*2°*) R | 25. § adhesit IIII. R^{2}Wf; ⟨adhesit R*IL | ⟨vivifica R | 26. ⟨vias RIL | ⟨doce R | 27. ⟨viam RI | ⟨et R | 28. ⟨dormitavit RI | ⟨confirma R | 29. ⟨viam RI | ⟨et R | 30. ⟨viam RI.

31 adhesi testimoniis tuis Domine
noli me confundere
32 viam mandatorum tuorum cucurri
cum dilatasti cor meum

HE

33 Legem pone mihi Domine viam
iustificationum tuarum et ex-
quiram eam semper
34 da mihi intellectum et scrutabor
legem tuam et custodiam illam
in toto corde meo
35 deduc me in semita mandatorum
tuorum quia ipsam volui
36 inclina cor meum in testimonia
tua et non in avaritiam
37 averte oculos meos ne videant
vanitatem in via tua vivifica me
38 statue servo tuo eloquium tuum
in timore tuo
39 amputa obprobrium meum quod
suspicatus sum quia iudicia
tua iucunda
40 ecce concupivi mandata tua in
aequitate tua vivifica me

VAU

41 Et veniat super me misericordia
tua Domine salutare tuum se-
cundum eloquium tuum
42 et respondebo exprobrantibus
mihi verbum quia speravi in
sermonibus tuis
43 et ne auferas de ore meo verbum
veritatis usquequaque quia in
iudiciis tuis supersperavi
44 et custodiam legem tuam sem-
per in saeculum et in saecu-
lum saeculi
45 et ambulabam in latitudine quia
mandata tua exquisivi
46 et loquebar in testimoniis tuis in
conspectu regum et non con-
fundebar

---

31. adhesi R; adhęssi I; adhaesit F | 33. uiam R *cum codd. fere omn.*; uiae FI | 43. supersperaui F; semper speraui I; speraui R.

Desunt CL(*usque ad v.* 40, me).

31. adhaesi MWΦ^{GV}UKVfgrelɒgc; adhęssi I; adhaesit FΦ^{RP} *cum δ*; adesit Ψ^{B*} | testimonis I | tuis *om.* Ψ^{B*}.

33. he] R^3; haee Q; het W; ue R^2; *om.* R*KΨ^{B}Ω^{Ma} | mihi *om.* Ψ^{B} | uiae FI *cum γ* | et *om.* Ψ^{B*}.

35. in semitam gc.

36. in auaritia Φ^{GP}Ψ^{B}. ¶ « non in auariciam » secundum ant. *Guill.*

39. meum *om.* Q | quia] *sub* ÷ R^2 Q^2 | iocunda MQWΦ^{RGV}UG*KΨ^{B}VD Ωafˉ.

41. uau] R^3; ua Ω^{s}; uum R^2; *om.* R*KΨ^{B}Ω^{Ma} | et ueniat] aduenial Q* | me] nos Ω^{s} *cum moz^{x}* | salutarem Q.

42. exprobantibus L | tuis *om.* F.

43. ueritatis + tuae L | in *om.* Ψ^{B*} | supersperaui] semper speraui I (semper *sub* ÷ I^2); speraui RΨ^{B*} *cum Ro.*

45. ambulaui Φ^{V} *cum moz^{x}*.

46. loquebatur L | in (*1°*)] Ψ^{B2} (*in ras.*) c (*ed. 1592*); de Ω^{Mc} (*edd. 1593 et 1598, dein corr.*) *cum Ro.* ¶ « et loquebar in testimoniis » non est ibi [« de »] secundum hebreum et ant. *Guill.* | testimonis I | tuis *om.* Ω^{s*}.

---

31. ⟨adhesi RI | 32. ⟨viam RI | ⟨cum R | 33. § legem V. Wf; ⟨legem RI | ⟨et R | 34. ⟨da RI | ⟨et (*2°*) R | 35. ⟨deduc RI | ⟨quia R | 36. ⟨inclina RI | ⟨et R | 37. ⟨averte RI | ⟨in R | 38. ⟨statue RI | 39. ⟨amputa RI | ⟨quia R | 40. ⟨ecce RI | ⟨in R | 41. § et VI. Wf; ⟨et RIL | ⟨salutare R | 42. ⟨et RIL | ⟨quia R | 43. ⟨et RIL | ⟨quia R | 44. ⟨et RI L | ⟨in (*1°*) R | 45. ⟨et RIL | ⟨quia R | 46. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) R.

47 et meditabar in mandatis tuis quae dilexi
48 et levavi manus meas ad mandata quae dilexi et exercebar in iustificationibus tuis

ZAI

49 Memor esto verbi tui servo tuo in quo mihi spem dedisti
50 haec me consolata est in humilitate mea quia eloquium tuum vivificavit me
51 superbi inique agebant usquequaque a lege autem tua non declinavi
52 memor fui iudiciorum tuorum a saeculo Domine et consolatus sum
53 defectio tenuit me prae peccatoribus derelinquentibus legem tuam
54 cantabiles mihi erant iustificationes tuae in loco peregrinationis meae
55 memor fui in nocte nominis tui Domine et custodivi legem tuam
56 haec facta est mihi quia iustificationes tuas exquisivi

HETH

57 Portio mea Dominus dixi custodire legem tuam
58 deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo miserere mei secundum eloquium tuum

---

47. meditabar RI; meditabor F | dilexi R; dilexisti I; dilexi uehementer F | 48. mandata R *cum Hier. ep. 106*; mandata tua FI | 53. prae RF; pro I.

Deest C.

47. meditabar] Q*; meditabor FM Q^{2}WΦ^{RP}UG*KΨ^{B}* *cum Ro, cf. He* (delectabor) | dilexisti I *cum γ*; + uehementer FL *cum LXX, δζ* moz^{X} *et med, cf. Hier. ep. 106.*

48. leuaui] Ψ^{B2} (ui *in ras.*); leuabo Ω^{M} *cum He*; leuabit F | ad] a RQ* | mandata = RL *cum Hier. ep. 106*; mandata tua *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He* | exercebor QΦ^{RGP}G*KΨ^{B}VΩ afgrel *cum Ro.*

49. zay Ω^{S}; zain IWgrelbgc; gai L; tau K; *om.* R*Ψ^{B}Ω^{Ma} | uerbis tuis L | tui] *sub* ÷ G^{2}.

50. uiuificabit Φ^{GP2}(bit *in ras.*). ¶ secundum hebreum et ant. et grecum et Ieron. « uiuificauit » (*cod.* -bit) *Guill.*

51. iniqui F | autem] *sub* ÷ G^{2}.

52. et *om.* Φ^{G}*.

53. prae = RFLQWΦUGΨ^{B2} *cum Ro*; pro IMKΨ^{B}*VDΩ *edd. cum moz* | delinquentibus Lf.

54. tuae] tuas Ψ^{B}*.

55. fuit F | in *om.* WΨ^{B}*VDΩ^{S}agr elbgc. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « in » et grecus similiter *Guill.*

56. haec] et Ω^{S}.

57. eth R^{2}QWΦ^{RGP}UGK; *om.* R*Ψ^{B}VΩ^{Ma} | dominus = RFIL *cum Hilar. in loc.* (*p. 423*), *Ambros. exhort. virg.* 6, 41; *ep. 27, 6 et 63, 93*; *Aug. in loc.*; domine *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.*

---

47. ⟨et RIL | ⟨quae R | 48. ⟨et (*1°*) RIL | ⟨et (*2°*) R | 49. § memor VII. R^{2}Wf; ⟨memor R*IL | ⟨in R | 50. ⟨haec RIL | ⟨quia R | 51. ⟨superbi RIL | ⟨a R | 52. ⟨memor RIL | ⟨et R | 53. ⟨defectio RIL | 54. ⟨cantabiles RIL | ⟨in R | 55. ⟨memor RIL | ⟨et R | 56. ⟨haec RIL | 57. § portio VIII. R^{2}QWf; ⟨portio R*IL | 58. ⟨deprecatus RIL | ⟨miserere R.

59 cogitavi vias meas et avertisti pedes meos in testimonia tua
60 paratus sum et non sum turbatus ut custodiam mandata tua
61 funes peccatorum circumplexi sunt me et legem tuam non sum oblitus
62 media nocte surgebam ad confitendum tibi super iudicia iustificationis tuae
63 particeps ego sum omnium timentium te et custodientium mandata tua
64 misericordia Domini plena est terra iustificationes tuas doce me

TETH

65 Bonitatem fecisti cum servo tuo Domine secundum verbum tuum
66 bonitatem et disciplinam et scientiam doce me quia mandatis tuis credidi
67 priusquam humiliarer ego deliqui propterea eloquium tuum custodivi
68 bonus es tu et in bonitate tua doce me iustificationes tuas
69 multiplicata est super me iniquitas superborum ego autem in toto corde scrutabor mandata tua
70 coagulatum est sicut lac cor eorum ego vero legem tuam meditatus sum
71 bonum mihi quia humiliasti me ut discam iustificationes tuas

---

59. auertisti FI; auerti R | 62. iustificationis RF (-cionis); iustitiae I | 66. mandatis RF; in mandatis I | 69. corde RF; corde meo I.

Deest C.

59. auertisti = FIL *cum δ et Hier. ep. 106, cf. Aug. in loc.*; auerti RM*Q* Φ^{RGV}K* *cum hebr., LXX, γ med et Aug. in loc.*; conuerti $M^2Q^2K^2$, *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ et « auerti pedes meos » id est ab aliis uerti. alii « conuerti » *Guill.*

61. et] *sub* ÷ G^2.

62. confidendum Φ^V | iustific.] iustitiae $I\Psi^{B2}$(tiae *in ras.*) *cum Ro, cf. v.* 164.

64. miseric. domini = RFILQΦ^{RGV} GK *cum Hier. c. Pelag. 2, 4, cf. LXX* (*cod.* A); miseric. tua domine *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX et Ro, cf. He.* ¶ « misericordia tua domine » *Guill.*

65. theth $R^2\Omega^s$; thet $W\Phi^vV$; [...]et K; *om.* $R^*\Psi^B\Omega^M\mathfrak{a}$ | domine *om.* Ω^M.

66. mandatis] *praem.* in ID$\Omega\mathfrak{a}$ *cum Ro.* ¶ « quia mandatis » *Guill.*

67. custodiui] *praem.* ego D* *cum γδ et med.*

68. in *om.* L *cum α.*

69. corde + meo $IQ^2W\Phi^PUK^2\Psi^{B2}$(*in ras.*)$V^*D^*\Omega^s$αɾɛlɒc *cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « meo » sed grecus *Guill.* | scrutabar Q*.

70. coagolatum $IG\Psi^B$; coaculatum $RQ^2W\Phi^G$; coacolatum Q*.

---

59. ⟨cogitavi RIL | ⟨et R | 60. ⟨paratus RIL | ⟨ut R | 61. ⟨funes RIL | ⟨et R | 62. ⟨media RIL | ⟨super R | 63. ⟨particeps RIL | ⟨et R | 64. ⟨misericordia RIL | ⟨iustificationes R | 65. § bonitatem IX. $R^2W\mathfrak{f}$; ⟨bonitatem R*IL | ⟨secundum R | 66. ⟨bonitatem RIL | ⟨quia R | 67. ⟨priusquam RIL | ⟨propterea R | 68. ⟨bonus RIL | 69. ⟨multiplicata RIL | ⟨ego R | 70. ⟨coagulatum RIL | ⟨ego R | 71. ⟨bonum RIL | ⟨ut R.

72 bonum mihi lex oris tui super milia auri et argenti

IOTH

73 Manus tuae fecerunt me et plasmaverunt me da mihi intellectum et discam mandata tua
74 qui timent te videbunt me et laetabuntur quia in verba tua supersperavi
75 cognovi Domine quia aequitas iudicia tua et veritate humiliasti me
76 fiat misericordia tua ut consoletur me secundum eloquium tuum servo tuo
77 veniant mihi miserationes tuae et vivam quia lex tua meditatio mea est
78 confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in me ego autem exercebor in mandatis tuis
79 convertantur mihi timentes te et qui noverunt testimonia tua
80 fiat cor meum inmaculatum in iustificationibus tuis ut non confundar

CAF

81 Defecit in salutare tuum anima mea in verbum tuum supersperavi
82 defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes quando consolaberis me

---

73. et discam FI; ut discam R | 74. supersperaui FI; speraui R | 75. ueritate F *cum LXX*; in ueritate tua RI | 80. in iustificationibus tuis FI; in tuis iustificationibus R | 81. in uerbum F*I; et in uerbum RF² | supersperaui FI; speraui R | 82. consolaueris RF*.

Deest C.

73. ioth D; iod R²relvsc; caph W; *om.* R*ΨᴮΩᴹa | et (2°)] G*; ut RMQ*W ΦᴾUG²(*sub* ÷)ΨᴮVDΩagrels *cum Ro.* ¶ « et discam » secundum hebreum et ant. et Ieron. et grecum *Guill.*

74. te + et F* | me] te Φᴿ | speraui RL *cum Ro.*

75. ueritate = FLw *cum hebr. et LXX*; ueritate tua I²MQ*WΦᴿᴳᴵUGf *cum α*; in ueritate tua I*Q², *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « in » etiam quod dicitur « tua » confossum est *Guill.*

77. mihi + domine D* | et] ut R *cum mozˣ et med* | quia] et Ωˢ | tua *om.* W | est] *sub* ÷ G².

78. iniusti F*.

79. te] me L.

80. ∾ tuis iustif. RΨᴮ* *cum Ro* | confundantur L.

81. cafh U; caph IMΦᴾGVDΩˢfgrelvsc; chaf RFL; laph W; *om.* QΨᴮΩᴹa | deficit L | in salutari tuo M*QWUΨᴮg *cum Ro.* ¶ « salutare tuum » uel « salutari tuo » *Guill.* | in (2°)] *praem.* et RF² Q*ΨᴮVDΩagrelsc *cum LXX et Ro.* ¶ ant. et Ieron. non habent « et » sed nec grecus *Guill.* | speraui RW *cum Ro.*

82. consolaueris RF*LQ | me *om.* Φᴿ *cum α.*

---

72. ⟨bonum RIL | 73. § manus X. R²QWf; ⟨manus R*IL | ⟨da RL | 74. ⟨qui RIL | ⟨quia RL | 75. ⟨cognovi RIL | ⟨et R | 76. ⟨fiat RIL | ⟨secundum R | 77. ⟨veniant RI L | ⟨quia R | 78. ⟨confundantur RIL | ⟨ego L | 79. ⟨convertantur RIL | ⟨et R | 80. ⟨fiat RIL | ⟨ut R | 81. § defecit XI. RWf; ⟨defecit IL | in (2°) R | 82. ⟨defecerunt RIL | ⟨dicentes R.

83 quia factus sum sicut uter in pruina iustificationes tuas non sum oblitus
84 quot sunt dies servo tuo quando facies de persequentibus me iudicium
85 narraverunt mihi iniqui fabulationes sed non ut lex tua
86 omnia mandata tua veritas inique persecuti sunt me adiuva me
87 paulo minus consummaverunt me in terra ego autem non dereliqui mandata tua
88 secundum misericordiam tuam vivifica me et custodiam testimonia oris tui

LAMED

89 In aeternum Domine verbum tuum permanet in caelo
90 in generationem et generationem veritas tua fundasti terram et permanet
91 ordinatione tua perseverat dies quoniam omnia serviunt tibi
92 nisi quod lex tua meditatio mea est tunc forte perissem in humilitate mea
93 in aeternum non obliviscar iustificationes tuas quia in ipsis vivificasti me
94 tuus sum ego salvum me fac quoniam iustificationes tuas exquisivi
95 me expectaverunt peccatores ut perderent me testimonia tua intellexi
96 omni consummationi vidi finem latum mandatum tuum nimis

---

84. quod RF | 86. inique *scribimus cum* LM*(-quę)Q²W *et ipso archetypo, ut vid., cf. LXX*; iniqui RFI *cum Ro.*

Deest C.

84. quot] quod RFLQΦ^{RGV}Ψ^{B}* | seruo tuo] Q*; serui tui MQ²WΦ^{P}UGKΨ^{B} VDΩ *edd. cum hebr., LXX, Ro et He.*

85. mihi *om.* Q.

86. omnia] quoniam omnia Ω^{s2}; quoniam Ω^{s}* | inique = LQ²Wꝛc *cum hebr. et LXX, cf.* α (iniuste) *et He* (falso); iniquę M*; iniqui M²Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro.*

87. me *om.* Φ^{G}Ω^{M} *cum* α | dereliqui] R*; reliqui R²L(*ut vid.*).

89. lamed = FΦ^{RG}ſgreſvꝫc; lamd L; lahd M; lamet Φ^{P}; lameth GΩ^{S}; iabeth Φ^{V}; labeth K; lamec R; lamech IWUVD; laph Q; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}q. ¶ lamed semper per d finalem non per th multo minus per ch scribatur *Guill.*

90. in generationem et generationem] I*Φ^{P}*; in generatione et generationem MQ*WΦ^{GP2}UKVΩ^{S}qgreſvꝫ; in generatione et generatione I²Φ^{RV}Dſ *cum* α *et He.* ¶ « in generacione et generacionem » *Guill.*

91. ordinatio Q *cum* γ; ornatione L; declinatione Ω^{M} | perseuerat] F*; perseuerant F²Ψ^{B}*g *cum Ro, cf. hebr. et He.*

92. est] *sub* ÷ I²G² | in humilitatem meam Q*.

93. *tot vers. om.* Φ^{R}.

94. fac] *sub* ÷ G².

95. testimonia] *sub* ÷ G².

96. omni consummationi] M*; omnis consummationis M²Φ^{P}Ψ^{B}VDΩ *edd. cum LXX,* αζ (*ut vid.*) *et med*; *praem.* mem Φ^{V}. ¶ « omni consummacioni » datiui casus habent hebr. et ant. et Ieron. *Guill.*

---

83. ⟨quia RIL | ⟨iustificationes R | 84. ⟨quot RIL | ⟨quando R | 85. ⟨narraverunt RI L | ⟨sed R | 86. ⟨omnia RIL | ⟨inique R | 87. ⟨paulo RIL | ⟨ego R | 88. ⟨secundum R IL | ⟨et R | 89. § in (*I°*) XII. RWſ; ⟨in (*I°*) IL | 90. ⟨in RL | ⟨fundasti R | 91. ⟨ordinatione RIL | ⟨quoniam R | 92. ⟨nisi RIL | ⟨tunc R | 93. ⟨in RIL | ⟨quia R | 94. ⟨tuus RI L | 95. ⟨me (*I°*) RIL | ⟨testimonia R | 96. ⟨omni RIL | ⟨latum R.

MEM

97 Quomodo dilexi legem tuam tota die meditatio mea est
98 super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo quia in aeternum mihi est
99 super omnes docentes me intellexi quia testimonia tua meditatio mea est
100 super senes intellexi quia mandata tua quaesivi
101 ab omni via mala prohibui pedes meos ut custodiam verba tua
102 a iudiciis tuis non declinavi quia tu legem posuisti mihi
103 quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo
104 a mandatis tuis intellexi propterea odivi omnem viam iniquitatis

NUN

105 Lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis
106 iuravi et statui custodire iudicia iustitiae tuae
107 humiliatus sum usquequaque Domine vivifica me secundum verbum tuum
108 voluntaria oris mei beneplacita fac Domine et iudicia tua doce me
109 anima mea in manibus meis semper et legem tuam non sum oblitus
110 posuerunt peccatores laqueum mihi et de mandatis tuis non erravi
111 hereditate adquisivi testimonia tua in aeternum quia exultatio cordis mei sunt

---

100. quaesiui RFI²; exquisiui I* | 111. hereditate RF; hereditatem I.

Deest C.

97. men VΩˢ; *om.* QΦᵛΨᴮΩᴹ𝔔 | tuam + domine MQ²WΦᴾUKVDΩ *edd. cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. non interponunt « domine » sed grecus habet *Guill.* | est] *sub* ÷ G².
98. tuo *om.* Q*.
99. quia — 100. intellexi *om.* Φᴿ | quia] qui ɾ* (*dein calamo corr.*) | mea *om.* W | est] *sub* ÷ I²G².
100. seniores LΨᴮ* *cum Ro* | exquisiui I*Q*Ψᴮ* *cum Ro.*
101. uerba] mandata Ωˢ *cum med, cf. vv.* 60, 134, 146.
102. iudicis I | tu *om.* L† *cum γ.*
103. tua + domine Φᴿ*, *cf. Ro* (*aliq. codd.*).
104. a *om.* R.
105. num VΩˢ; *om.* ΨᴮΩᴹ𝔔 | tuum + domine ΨᴮD* *cum Ro* | et *om.* Φᵛ*.
108. et *om.* Ωˢ.
109. meis] tuis ΨᴮV²(*in ras.*) *cum Ro, cf. Hier. ep. 106* | obliuitus L.
111. hereditatem IQ*(*ut vid.*)Φᵛᴾ *cum Ro* | exaltatio Q*.

---

97. § quomodo XIII. RWf; ⟨quomodo IL | ⟨tota R | 98. ⟨super RL | ⟨quia R | 99. ⟨super RIL | ⟨quia R | 100. ⟨super RIL | ⟨quia R | 101. ⟨ab RIL | ⟨ut R | 102. ⟨a RI L | ⟨quia R | 103. ⟨quam RIL | ⟨super R | 104. ⟨a RIL | ⟨propterea R | 105. § lucerna XIIII. RWf; ⟨lucerna IL | ⟨et R | 106. ⟨iuravi RIL | 107. ⟨humiliatus RIL | ⟨domine R | 108. ⟨voluntaria RIL | ⟨et R | 109. ⟨anima RIL | ⟨et R | 110. ⟨posuerunt RIL | ⟨et R | 111. ⟨hereditate RIL | ⟨quia R.

112 inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes tuas in aeternum propter retributionem

SAMECH

113 Iniquos odio habui et legem tuam dilexi

114 adiutor meus et susceptor meus es tu in verbum tuum supersperavi

115 declinate a me maligni et scrutabor mandata Dei mei

116 suscipe me secundum eloquium tuum et vivam et non confundas me ab expectatione mea

117 adiuva me et salvus ero et meditabor in iustificationibus tuis semper

118 sprevisti omnes discedentes a iustitiis tuis quia iniusta cogitatio eorum

119 praevaricantes reputavi omnes peccatores terrae ideo dilexi testimonia tua

120 confige timore tuo carnes meas a iudiciis ÷ enim : tuis timui

AIN

121 Feci iudicium et iustitiam non tradas me calumniantibus me

122 suscipe servum tuum in bonum non calumnientur me superbi

123 oculi mei defecerunt in salutare tuum et in eloquium iustitiae tuae

---

114. adiutor meus R*F*; adiutor R^2F^2I | 118. discendentes F*I | 121. calumniantibus RF^2I; a calumniantibus F* | 122. me RF; mihi I | 123. in salutare tuum FI; in salutari tuo R.

Deest C.

113. sameth ΦKΨ^B; *om.* Ω^{M}α.

114. meus (*1°*) = R*F*L *cum hebr., LXX, α et med, cf. He*; *om.* R^2F^2, *rell. codd. et edd.* | in uerbum tuum] Q*; in uerbo tuo M*Q^2WUΨ^{B*} *cum Ro*; *praem.* et Q*Ψ^{B}VDΩafgrelʂc *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non preponunt « et » sed nec grecus *Guill.*

115. maligni] maledicti Φ^G.

118. discendentes F*I *cum δ*ζ*; discendentis L | iustitiis] iustificationibus Ψ^{B*} *cum Ro*; iudiciis MQΨ^{B2}DΩagrelʂc. ¶ ant. et Ieron. non habent « iudiciis » sed « iusticiis » et grecus similiter *Guill.* | eorum + est Ψ^{B*}V *cum Ro.* ¶ ant. non addunt « est » sed subintelligitur secundum ant. et grecum *Guill.*

119. reputaui *om.* Q*.

120. timore] *praem.* a I *cum He*; *praem.* ex L *cum LXX* | iudicis If | ÷ = R MΦ^{R2GV}G^2; *om.* Φ^{R*}G*, *rell. codd. et edd.*

121. ayn Ω^S; samech ain R; *om.* Ψ^{B}Ω^{M}α | non] ne Ψ^{B*}V *cum Ro et He* | calumn.] *praem.* a F*Q*W.

122. in bono R* *cum α moz^x* | non] *praem.* ut Q^2Ψ^{B*} *cum Ro*; *praem.* et Q* | calumniantur M*; calomniantur Q | me] mihi IΨ^{B*} *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) *et Aug. in loc.*

123. in salutare tuo LQ*; in salutari tuo R *cum moz^x* | et *om.* Ψ^{B*} | eloquium + tuum Ψ^B.

---

112. ⟨inclinavi RIL | ⟨in R | 113. § iniquos XV. RWf; ⟨iniquos IL | 114. ⟨adiutor RI L | ⟨in R | 115. ⟨declinate RIL | ⟨et R | 116. ⟨suscipe RIL | ⟨et (*2°*) R | 117. ⟨adiuva RIL | ⟨et (*2°*) R | 118. ⟨sprevisti RIL | ⟨quia R | 119. ⟨praevaricantes RIL | ⟨ideo R | 120. ⟨confige RIL | ⟨a R | 121. § feci XVI. RWf; ⟨feci IL | ⟨non R | 122. ⟨suscipe RIL | ⟨non R | 123. ⟨oculi RIL | ⟨et R.

124 fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam et iustificationes tuas doce me
125 servus tuus sum ego da mihi intellectum et sciam testimonia tua
126 tempus faciendi Domino dissipaverunt legem tuam
127 ideo dilexi mandata tua super aurum et topazion
128 propterea ad omnia mandata tua dirigebar omnem viam iniquam odio habui

FE

129 Mirabilia testimonia tua ideo scrutata est ea anima mea
130 declaratio sermonum tuorum inluminat et intellectum dat parvulis
131 os meum aperui et adtraxi spiritum quia mandata tua desiderabam
132 aspice in me et miserere mei secundum iudicium diligentium nomen tuum
133 gressus meos dirige secundum eloquium tuum et non dominetur mei omnis iniustitia
134 redime me a calumniis hominum et custodiam mandata tua
135 faciem tuam inlumina super servum tuum et doce me iustificationes tuas
136 exitus aquarum deduxerunt oculi mei quia non custodierunt legem tuam

SADE

137 Iustus es Domine et rectum iudicium tuum
138 mandasti iustitiam testimonia tua et veritatem tuam nimis

---

125. et FI; ut R | 126. domino RF; domine I.

Deest C.

124. et *om.* Q*.

125. sum] *sub* ÷ G² | ∼ ego sum K*Ψᴮ* *cum Aug. in loc.* | et] G*; ut R MQWΦᴾG²ΨᴮVDΩαfgrelʒc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus interponunt « et » et non est ibi « ut » *Guill.*

126. domino = RFLQ*Φᴿᴳⱽᴾ*ϖ *cum hebr., LXX et Aug. in loc.*; domine Q² Φᴾ², *rell. codd. et edd. cum Ro et He.* ¶ hebr. et ant. et grecus habent « domino » non habent « domine » *Guill.* | dissip. + iniqui VΨᴮ* *cum Ro.*

127. topazion] M*; thopazion M²α; topazyon Φᴳ; topazon I; tobacion R.

129. phe MWVΩˢfgrelvʒc; *om.* ΨᴮΩᴹα | tua + domine ΨᴮD*Ωˢ *cum Ro.* ¶ « tua ideo » *Guill.* | est] *sub* ÷ Φᴳ² | ea] *sub* ÷ Φᴿⱽ; *om.* ΨᴮΩᴹ.

130. tuarum ΦᴳK.

133. et] ut WΨᴮDΩˢ *cum Ro* | mei *om.* Q.

134. hom.] omnium Q | et] ut MQ* WΨᴮVDΩαgrelʒc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « et » et grecus similiter *Guill.*

135. tuam *om.* WΩˢ*.

136. mei *om.* Ψᴮ* | non *om.* Ψᴮ*.

137. sade *om.* Ωᴹα | es] est Q.

138. iustitiam + tuam Ψᴮ; + tuae F*.

---

124. ⟨fac RIL | ⟨et R | 125. ⟨servus RIL | ⟨da R | 126. ⟨tempus RIL | 127. ⟨ideo RIL | 128. ⟨propterea RIL | ⟨omnem R | 129. § mirabilia XVII. RWf; ⟨mirabilia IL | ⟨ideo R | 130. ⟨declaratio RIL | ⟨et R | 131. ⟨os RIL | ⟨quia R | 132. ⟨aspice RIL | ⟨secundum R | 133. ⟨gressus RIL | ⟨et R | 134. ⟨redime RIL | ⟨et R | 135. ⟨faciem RIL | ⟨et R | 136. ⟨exitus RIL | ⟨quia R | 137. § iustus XVIII. RWf; ⟨iustus IL | 138. ⟨mandasti RIL | ⟨et R.

139 tabescere me fecit zelus meus quia obliti sunt verba tua inimici mei
140 ignitum eloquium tuum vehementer et servus tuus dilexit illud
141 adulescentulus sum ego et contemptus iustificationes tuas non sum oblitus
142 iustitia tua iustitia in aeternum et lex tua veritas
143 tribulatio et angustia invenerunt me mandata tua meditatio mea
144 aequitas testimonia tua in aeternum intellectum da mihi et vivam

COF

145 Clamavi in toto corde exaudi me Domine iustificationes tuas requiram
146 clamavi te salvum me fac et custodiam mandata tua
147 praeveni in maturitate et clamavi in verba tua supersperavi
148 praevenerunt oculi mei ad diluculum ut meditarer eloquia tua
149 vocem meam audi secundum misericordiam tuam Domine secundum iudicium tuum vivifica me

---

143. angustia FI*; angustiae RI² | mandata RF; mandata autem I | mea RF; mea est I | 144. intellectum RF; et intellectum I | 145. corde R²FI; corde meo R* | 146. te R*F*; a te R²; ad te et F²; ad te I | et FI; ut R.

Deest C.

139. meus] tuus LM²(*in ras.*) *cum med, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*).

141. adulescentior LΨ^B* *cum Ro.*

142. tua + domine D*.

143. angustia] I*Q*, angusti(a)e RI² LMQ²WU *cum γ et Hilar. in ps. p. 520-521, cf. LXX* (*codd.* A *et lucian.*) | mandata + autem IΨ^B* *cum Ro* | mea + est I (*sub* ÷ I²)Φ^R²G Ψ^B VDΩ𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ ant. et Ieron. non addunt « est » neque grecus *Guill.*

144. intel.] *praem.* et IΩ^s.

145. coph FUGVΩ^s𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; coz R; *om.* Ψ^B Ω^M 𝔞 | corde + meo R*M²W²Φ^P U Ψ^B*𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 *cum LXX et Ro* | domine *om.* F†.

146. te = R*F*L *cum LXX, cf. Aug. in loc.* (nonnulli codices ... habent clamaui te); a te R²; ad te et F²V; ad te *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*) | et] ut RWΨ^B*VDΩ𝔞𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « et » et grecus *Guill.*

147. in immaturitate 𝔴, *cf. Aug. in loc.* | et exclamaui R *cum α et moz*; + quia VΩ^s𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠; + et UΨ^B* *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. et grecus non ponunt « quia » *Guill.* | in uerbum tuum Ω^M, *cf. Ro et He.*

148. mei] *sub* ÷ G² | ad diluculum = RF(deluc.)IL *cum LXX, cf. hebr., He et Aug. in loc.*; ad te diluculum Q*Φ^RGV; ad te ÷ diluculo : G²; ad te diluculo Q² G*, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SR).

149. domine *om.* I²Ψ^B*Ω^M, *cf. Ro*; + et Ψ^B VDΩ^s𝔞𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠 *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » *Guill.*

---

139. ⟨tabescere RIL | ⟨quia R | 140. ⟨ignitum RIL | ⟨et R | 141. ⟨adulescentulus RIL | ⟨iustificationes R | 142. ⟨iustitia (*1°*) RIL | 143. ⟨tribulatio RIL | ⟨mandata R | 144. ⟨aequitas RIL | ⟨intellectum R | 145. § clamavi XVIIII. RW𝔣; ⟨clamavi IL | ⟨iustificationes R | 146. ⟨clamavi RL | ⟨et R | 147. ⟨praeveni RIL | ⟨in (*2°*) R | 148. ⟨praevenerunt RIL | ⟨ut R | 149. ⟨vocem RIL | ⟨secundum (*2°*) R.

150 adpropinquaverunt persequentes me iniquitate a lege autem tua longe facti sunt
151 prope es tu Domine et omnes viae tuae veritas
152 initio cognovi de testimoniis tuis quia in aeternum fundasti ea

RES

153 Vide humilitatem meam et eripe me quia legem tuam non sum oblitus
154 iudica iudicium meum et redime me propter eloquium tuum vivifica me
155 longe a peccatoribus salus quia iustificationes tuas non exquisierunt
156 misericordiae tuae multae Domine secundum iudicia tua vivifica me
157 multi qui persequuntur me et tribulant me a testimoniis tuis non declinavi
158 vidi praevaricantes et tabescebam quia eloquia tua non custodierunt
159 vide quoniam mandata tua dilexi Domine in misericordia tua vivifica me
160 principium verborum tuorum veritas et in aeternum omnia iudicia iustitiae tuae

SEN

161 Principes persecuti sunt me gratis et a verbis tuis formidavit cor meum
162 laetabor ego super eloquia tua sicut qui invenit spolia multa
163 iniquitatem odio habui et abominatus sum legem autem tuam dilexi

---

150. iniquitate F*; iniquitatem R; iniquitati F^2I | 156. iudicia tua F, *cf. hebr.*; iudicium tuum RI *cum Ro* | 161. formidabit RI*.

Deest C.

150. iniquitate = F*WΦ^{vp}UG*K*ιϑ *cum med, Ambr. et Aug. in loc., cf.* αγδ (inique); iniquitati F^2IM$Q^2G^2K^2Ψ^B$VDΩαϝgr ɛlʒc, *cf. He* (sceleri); iniquitatem RQ* Φ^{RG}; in iniquitate L. ¶ « iniquitatem » secundum ant. sed « iniquitati » secundum alios et grecos *Guill.* | factae Φ^R.

151. es tu] F*; esto F^2Q*$Ψ^B$*DΩ^M.

152. initio] *praem.* in R^2 | testimonis I | ea] eam Φ^{P}G*$Ψ^B$ *cum* αγ.

153. res *om.* $Ψ^B$Ω^{M}α.

156. iudicia tua = FLQ*Φ^{GV} *cum hebr.*, αγδ *He, Hilar. et Ambr. in loc., cf. LXX* (*cod.* S); iudicium tuum Q^2, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*

157. me *om.* Φ^P | et *om.* F* | testimonis I.

158. tabiscebam R.

159. tua (*1°*) *om.* $Ψ^B$* | tua (*2°*) *om.* L.

160. et *om.* $G^2Ψ^B$VDΩαgrɛlʒc *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « et » et grecus similiter *Guill.*

161. sin IGVϝgrɛlʋʒc; syn Ω^S; *om.* $Ψ^B$Ω^{M}α | formidabit RI*QG*.

---

150. ⟨adpropinquaverunt RIL | ⟨a R | 151. ⟨prope RIL | 152. ⟨initio RIL | ⟨quia R | 153. § vide XX. RWϝ; ⟨vide IL | ⟨quia R | 154. ⟨iudica RIL | ⟨propter R | 155. ⟨longe RIL | ⟨quia R | 156. ⟨misericordiae RIL | ⟨secundum R | 157. ⟨multi RIL | ⟨a R | 158. ⟨vidi RIL | ⟨quia R | 159. ⟨vide RIL | ⟨in R | 160. ⟨principium RIL | ⟨et R | 161. § principes XXI. RWϝ; ⟨principes IL | ⟨et R | 162. ⟨laetabor RIL | ⟨sicut R | 163. ⟨iniquitatem RIL | ⟨legem R.

164 septies in die laudem dixi tibi super iudicia iustitiae tuae
165 pax multa diligentibus legem tuam et non est illis scandalum
166 expectabam salutare tuum Domine et mandata tua dilexi
167 custodivit anima mea testimonia tua et dilexi ea vehementer
168 servavi mandata tua et testimonia tua quia omnes viae meae in conspectu tuo

THAU

169 Adpropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine iuxta eloquium tuum da mihi intellectum
170 intret postulatio mea in conspectu tuo secundum eloquium tuum eripe me
171 eructabunt labia mea hymnum cum docueris me iustificationes tuas
172 pronuntiabit lingua mea eloquium tuum quia omnia mandata tua aequitas
173 fiat manus tua ut salvet me quoniam mandata tua elegi
174 concupivi salutare tuum Domine et lex tua meditatio mea
175 vivet anima mea et laudabit te et iudicia tua adiuvabunt me
176 erravi sicut ovis quae periit quaere servum tuum quia mandata tua non sum oblitus.

CXIX. 1 CANTICUM GRADUUM
Ad Dominum cum tribularer clamavi et exaudivit me

---

164. in die RF²I; in diem F* | 167. dilexi FI; dilexit R | 172. pronuntiauit R | 174. mea RF*; mea est F²I | 176. oues RF*.

Deest C.

164. in diem F*L *cum δ.*
165. illis] *praem.* in I *cum Ro.*
167. dilexi = FILΦ^{P}g *cum hebr., α γδ He et Ambros. in loc.*; dilexit *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*
168. et *om.* Φ^{RG}.
169. tau WΦ^{VP}Uʒc; teth Q; *om.* Ψ^{B} Ω^{Mα} | conspecto F.
170. postulacio F; postolatio QU V | in conspectum tuum R.
171. eructabunt] M*Q*; eructuabunt LM²Q²Φ^{G}†UK.
172. pronun(t)iauit RLQG* | mea *om.* M* | tuum] meum Ω^{M}*; *om.* Q* | omnia *om.* Ω^{M}.
174. domine *om.* Ω^{M} | mea + est F²I(*sub* ÷ I²)MWΦ^{P}UΨ^{B}VDΩ *edd. cum LXX et Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non addunt « est » *Guill.*
175. uiuit Φ^{RG}* | me] te W.
176. oues RF*Q*D* | perit R | tuum + domine Ψ^{B}*D*Ω^{S} *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domine » neque grecus *Guill.*

CXIX. 1. cant. gradum Q; *om.* Ψ^{B} Ω^{Mα}; *praem.* psalmus ʒ | dom.] deum L.

---

164. ⟨septies RIL | ⟨super R | 165. ⟨pax RIL | ⟨et R | 166. ⟨expectabam RIL | 167. ⟨custodivit RIL | ⟨et R | 168. ⟨servavi RIL | ⟨quia R | 169. § adpropinquet XXII. RW†; ⟨adpropinquet IL | ⟨iuxta R | 170. ⟨intret RIL | ⟨secundum R | 171. ⟨eructabunt RIL | ⟨cum R | 172. ⟨pronuntiabit RIL | ⟨quia R | 173. ⟨fiat RIL | ⟨quoniam R | 174. ⟨concupivi RIL | ⟨et R | 175. ⟨vivet RIL | ⟨et (*2°*) R | 176. ⟨erravi RIL | ⟨quia R.

CXIX. (CXVIII. W, *num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{Mα}) | 1. ⟨ad RIL.

2 Domine libera animam meam
a labiis iniquis a lingua dolosa
3 quid detur tibi aut quid adponatur tibi ad linguam dolosam
4 sagittae potentis acutae cum carbonibus desolatoriis
5 heu mihi quia incolatus meus prolongatus est
habitavi cum habitationibus Cedar
6 multum incola fuit anima mea
7 cum his qui oderant pacem eram pacificus
cum loquebar illis inpugnabant me gratis.

CXX. 1 CANTICUM GRADUUM
Levavi oculos meos in montes
unde veniet auxilium mihi
2 auxilium meum a Domino qui fecit caelum et terram
3 non det in commotionem pedem tuum
neque dormitet qui custodit te
4 ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit Israhel
5 Dominus custodit te Dominus protectio tua
super manum dexteram tuam
6 per diem sol non uret te neque luna per noctem
7 Dominus custodit te ab omni malo
custodiat animam tuam Dominus
8 Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum
ex hoc nunc et usque in saeculum.

CXIX. 2. a lingua R^2F *cum Hier. ep. 106*; et a lingua R*; et lingua I | 3. aut RI et F | 5. habitacionibus F, *cf. LXX*; habitantibus RI *cum Ro* | 7. oderant RF; oderunt I.

CXX. 4. dormitauit RF | dormiet I; dormitet F; obdormiet R.

Deest C.

2. a (2°) = $R^2FLM^2Q\mathfrak{f}\mathfrak{w}$ *cum hebr., He et Hier. ep. 106*; ÷ et: a G^2; et I; et a R*M*G*, *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*

3. aut] et FL *cum hebr., LXX, γ et Hier. in Ez. 10, 1.*

5. hei $\mathfrak{f}\mathfrak{g}\mathfrak{r}$ | habitationibus = L *cum Hilar. in ps. 119, 22 et Hier. adv. Iovin. 2, 36, cf. hebr., LXX et He* (tabernaculis); habitacionibus F; habitantibus *rell. codd. et edd. cum Ro* | caedar RFIMWΦU.

7. oderant = $RFL\Phi^{RGVP*}\mathfrak{a}$ *cum αδ et moz*; oderunt Φ^{P2}, *rell. codd. et edd. cum Hier. tract. p. 229* | gratis] *sub* ÷ $\Phi^{RGV}G^2$.

CXX. 1. cant. grad.] canticum Q; *om.* $\Psi^B\Omega^M\mathfrak{a}$; *praem.* psalmus $\mathfrak{s}$ | in] *in ras.* $\Psi^{B2}V^2$; ad M^2(*in ras.*) *cum Ro.*

2. meum] mihi Ψ^B, *ex v. praec.*

3. des $\Omega^{S\dagger}$ | tuum] meum L | dormiet Ψ^{B*}; obdormiet L *cum Ro.* ¶ « dormittet » *Guill.*

4. dormitauit RFG | obdormiet RL *cum Ro*; dormitet F | israel L $\mathfrak{f}\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{s}\mathfrak{c}$; isrl $MQ\Phi^{RG}\Psi^BVD\Omega\mathfrak{a}$.

5. custodit] Q*; custodiet Q^2U *cum LXX, α et He.*

7. custodit] Q*; custodiet $Q^2\mathfrak{w}$ *cum LXX, αγ moz^c et He*; custodiat Ω^M *cum moz^x et med* | custodiat] Φ^{P2}(at *in ras.*); custodiet $\mathfrak{w}$.

8. custodiet $\mathfrak{w}$.

---

2. ⟨domine RIL | ⟨a (1°) RL | 3. ⟨quid (1°) RIL | ⟨ad R | 4. ⟨sagittae RIL | 5. ⟨heu RIL | habitavi RL | 6. ⟨multum RL | 7. ⟨cum (1°) RIL | ⟨cum (2°) RL.

CXX. (*num. om.* $IQG^*\Psi^BVD\Omega^M\mathfrak{a}$) | 1. ⟨levavi RIL | ⟨unde RL | 2. ⟨auxilium RIL | ⟨qui L | 3. ⟨non RIL | ⟨neque RL | 4. ⟨ecce RIL | ⟨qui R | 5. ⟨dominus (1°) RIL | ⟨dominus (2°) L | ⟨super R | 6. ⟨per RIL | ⟨neque L | 7. ⟨dominus RIL | ⟨custodiat RL | 8. ⟨dominus RIL | ⟨ex RL.

CXXI. [1] CANTICUM GRADUUM HUIC DAVID
Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi
in domum Domini ibimus
[2] stantes erant pedes nostri in atriis tuis Hierusalem
[3] Hierusalem quae aedificatur ut civitas
cuius participatio eius in idipsum
[4] illic enim ascenderunt tribus tribus Domini testimonium Israhel
ad confitendum nomini Domini
[5] quia illic sederunt sedes in iudicium
sedes super domum David
[6] rogate quae ad pacem sunt Hierusalem
et abundantia diligentibus te
[7] fiat pax in virtute tua
et abundantia in turribus tuis
[8] propter fratres meos et proximos meos loquebar pacem de te
[9] propter domum Domini Dei nostri quaesivi bona tibi.

CXXII. [1] CANTICUM GRADUUM
Ad te levavi oculos meos qui habitas in caelo
[2] ecce sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum
sicut oculi ancillae in manibus dominae eius

CXXI. 1. huic dauid RF; *om.* I | 5. in iudicium RI; in iudicio F | 9. dei RF²I; *om.* F*.

CXXII. 2. eius RF; suae I.

Deest C.

CXXI. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα | cant.] *praem.* psalmus ℨ | gradum R | huic dauid *om.* IQWΦᵛᵖGKVDΩˢfgrelbȝc *Amiat. cum LXX et Ro* | hiis IΩˢα; iis f | in domo F.

2. tuis *om.* I *cum αγδ, cf. LXX* (*cod.* S) | hierussalem Q; hielm G; iherusalem K; ihrlm α; ierusalem VDgrelbȝc; ierlm Ω.

3. hierussalem Q; iherusalem α; ierusalem grelbȝc; ierlm DΩ | eius *om.* L M, *cf. Hier. ep. 106 ad ps.* 83, 6 | in idipsum] M*Q*; in idipso Q²WU; in idips** M²; in ipsum K.

4. illic] M*; illuc M²ΨᴮVΩ *edd. cum Ro.* ¶ ant. « illic » et Ieron. habet « ibi » *Guill.* | isrh Q; israel LDfgrelbȝc; isrl MΦᴿᴳᵛGΨᴮVΩα.

5. in iudicium = RIL *cum hebr., LXX et αδ*; in iudicio *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

6. quae ad] *sub* ÷ ΦᴿᵛG² | quae] qui K* | hierlm G; hirlm Ψᴮ; iherussalem Q; ihrlm α; ierusalem VDgrelbȝc; ierlm Ω.

7. et] *sub* ÷ G².

9. domini *om.* Φᴼg | dei] *sub* ÷ G²; *om.* F*Ψᴮ* | nostri *om.* L*.

CXXII. 1. cant. grad. *om.* ΨᴮΩᴹα; *praem.* psalmus ℨ | in caelo = RFIL *cum LXX, Ro et Hier. comm. p. 87*; in caelis *rell. codd. et edd. cum hebr., ϑ moz et He.*

2. sicut (2°)] *praem.* ecce Ωᴹ; *praem.* et M *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) | eius = RFL; suae *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

CXXI. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨laetatus RIL | ⟨in (2°) RL | 2. ⟨stantes R IL | 3. ⟨hierusalem RL | ⟨cuius RL | 4. ⟨illic RIL | ⟨tribus (2°) L | ⟨testimonium R | ⟨ad RL | 5. ⟨quia RIL | ⟨sedes (2°) RL | 6. ⟨rogate RIL | ⟨et RL | 7. ⟨fiat RIL | ⟨et R L | 8. ⟨propter RIL | ⟨loquebar R | 9. ⟨propter RIL.

CXXII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨ad RIL | 2. ⟨ecce RIL | ⟨sicut (2°) RIL.

ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum
donec misereatur nostri
3 miserere nostri Domine miserere nostri
quia multum repleti sumus despectione
4 quia multum repleta est anima nostra
obprobrium abundantibus et despectio superbis.

CXXIII. 1 CANTICUM GRADUUM HUIC DAVID
Nisi quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israhel
2 nisi quia Dominus erat in nobis cum exsurgerent in nos homines
3 forte vivos degluttissent nos cum irasceretur furor eorum in nos
4 forsitan aqua absorbuisset nos
5 torrentem pertransivit anima nostra
forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem
6 benedictus Dominus qui non dedit nos in captionem dentibus eorum
7 anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium
laqueus contritus est et nos liberati sumus
8 adiutorium nostrum in nomine Domini
qui fecit caelum et terram.

CXXIII. 1. huic dauid RF; *om.* I | 2. in nos homines RF; homines in nos I | 4. absorbuisset RF; obsorbuisset I | 6. in captionem RF; in captione I.

Deest C.

3. dispectione RIM*QWΦ^{R}UG.

4. quia *om.* I *cum hebr., LXX, γ et He* | dispectio IQ*Φ^{R}UGΨ^{B}; despectatio L*(*ut vid.*).

CXXIII. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | cant. gradum FI; *praem.* psalmus 𝔷 | huic dauid] ipsi dauid I; dauid e; *om.* IQWΦ^{P}G^{2}KV DΩ^{s}fgrɯ𝔷c *Amiat. cum LXX et Ro* | quia] *sub* ÷ I^{2}G | israel Lfgreıb𝔷c; isrl RQΦ^{RGV} GΨ^{B}VDΩ𝔞.

2. insurgerent M* *cum Ro* | in nos homines = RF *cum hebr., cf. He*; in nos Ω^{s}; homines in nos *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro.*

3. deglutissent IQΦ^{RGP}KΨ^{B}DΩ *edd.*; declutissent RV.

4. aque absorbuissent 𝔞𝔤 | absorbuisset] U*; obsorbuisset IMU^{2}Ψ^{B2} D^{2}; obsorbuissent Ψ^{B}*D* *cum Ro, cf. He.*

5. pertransiit (*I^{c}*) I | intollerabilem IM*QWUΨ^{B}*Ω^{s}𝔞; intollorabilem R.

6. qui] quia U | in captionem] Ψ^{B}*; in captione IΦ^{P}Ψ^{B2}DΩ. ¶ « capcionem » accusatiui casus secundum latinum et grecum *Guill.*

⟨ita RL | ⟨donec RL | 3. ⟨miserere (*I^{c}*) RIL | ⟨quia RL | 4. ⟨quia RIL | ⟨obprobrium RL.

CXXIII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}𝔞) | 1. ⟨nisi RIL | 2. ⟨nisi RL | ⟨cum RL | 3. ⟨forte RL | ⟨cum RIL | 4. ⟨forsitan RL | 5. ⟨torrentem RIL | ⟨forsitan L | 6. ⟨benedictus RIL | ⟨in R | 7. ⟨anima RIL | ⟨de R | ⟨laqueus RIL | 8. ⟨adiutorium RIL | ⟨qui RL.

CXXIIII. [1] CANTICUM GRADUUM
Qui confidunt in Domino sicut mons Sion
non commovebitur in aeternum qui habitat [2] in Hierusalem
montes in circuitu eius et Dominus in circuitu populi sui
ex hoc nunc et usque in saeculum
[3] quia non relinquet virgam peccatorum super sortem iustorum
ut non extendant iusti ad iniquitatem manus suas
[4] benefac Domine bonis et rectis corde
[5] declinantes autem in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem
pax super Israhel.

CXXV. [1] CANTICUM GRADUUM
In convertendo Dominum captivitatem Sion
facti sumus sicut consolati
[2] tunc repletum est gaudio os nostrum
et lingua nostra exultatione
tunc dicent inter gentes
magnificavit Dominus facere cum eis
[3] magnificavit Dominus facere nobiscum
facti sumus laetantes
[4] converte Domine captivitatem nostram
sicut torrens in Austro
[5] qui seminant in lacrimis in exultatione metent

CXXV. 1. dominum R *cum LXX*; dominus FI | 4. conuerte FI; conuertere R.

Deest C.

CXXIIII. 1. cant. grad. *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$; *praem.* psalmus ȝ | syon DΩa.

2. in (*1°*)] *sub* ÷ G^{2} | hierussalem Q; hierlm Ψ^{B}; ihrlm a; ierusalem VDg relvȝc; ierlm Ω | in (*3°*) *om.* F.

3. quia] qui L | delinquet Q*; derelinquet Ψ^{B}* *cum Ro*; + dominus M^{2} $W\Phi^{P}U\Psi^{B}VD^{*}\Omega$ *edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* R *et lucian.*). ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « dominus » sed grecus. primum melius *Guill.* | ad iniquitates Ω^{M}.

5. in obliquationes r; in oblegationes $M^{*}Q\Phi^{G}$; in oblicatione R | israel L Dfgrelvȝc; isrl $MQ\Phi^{RG}\Psi^{B}V\Omega$.

CXXV. 1. cant. gradum IQ; *om.* Ψ^{B} $\Omega^{M}\mathfrak{a}$ *Amiat.*; *praem.* psalmus ȝ | dominum = RL* *cum LXX et Hilar. in ps. p. 605-606*; domine L^{2}; dominus *rell. codd. et edd. cum Ro* | syon DΩa.

2. os] cor L | exult.] *praem.* in D* a *cum med.* ¶ « lingua nostra exultacione » *Guill.* | eis] his Φ^{RG}. ¶ « hiis » expressius est quam « eis » *Guill.*

4. conuerte] M^{2}; conuertere RM^{*3} $\Psi^{B*}\Omega^{s}$fg. ¶ « conuerte » *Guill.*

5. seminat L* | exult.] gaudio R *cum Ro.*

CXXIIII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}a) | 1. ⟨qui RIL | ⟨non RL | ⟨qui RL | 2. ⟨montes RIL | ⟨et L | ⟨ex RL | 3. ⟨quia RIL | ⟨super L | ⟨ut RL | 4. ⟨benefac RIL | 5. ⟨declinantes RIL | ⟨adducet RL | ⟨pax RL.

CXXV. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}a) | 1. ⟨in RIL | ⟨facti RL | 2. ⟨tunc RIL | ⟨et R L | ⟨tunc RIL | ⟨magnificavit RIL | 3. ⟨magnificavit RL | ⟨facti RL | 4. ⟨converte RI L | ⟨sicut RL | 5. ⟨qui RIL.

6 euntes ibant et flebant portantes semina sua
venientes autem venient in exultatione portantes manipulos suos.

CXXVI. 1 CANTICUM GRADUUM SALOMONIS
Nisi Dominus aedificaverit domum
in vanum laboraverunt qui aedificant eam
nisi Dominus custodierit civitatem
frustra vigilavit qui custodit

2 vanum est vobis ante lucem surgere
surgere postquam sederitis
qui manducatis panem doloris
cum dederit dilectis suis somnum
3 ecce hereditas Domini filii mercis fructus ventris
4 sicut sagittae in manu potentis ita filii excussorum
5 beatus vir qui implebit desiderium suum ex ipsis
non confundentur cum loquentur inimicis suis in porta.

CXXVI. 1. salomonis R*; solomonis R²F; salamonis I²; *om.* I* | uigilabit RI | custodit RF; custodit eam I | 2. delectis R | 3. mercis (*nom. sing.*) RFI.

Deest C.

6. portantes] K*; mittentes M²(*in ras.*)VDΩαgℓυʒc *cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*); mitentes K². ¶ al mittentes Ψᴮ; nostra translacio non habet « mittentes » sed habet « portantes » iuxta Ieron. et hebreum qui habent « portantes » et respondit ei quod infra dicitur « portantes manipulos suos » *Guill.* | autem] *sub* ÷ G² | in] M*Ψᴮ²(*in ras.*); cum M²VDΩ *edd.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non habent « cum » sed habent « in » *Guill.*

CXXVI. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα | cant. gradum R; *praem.* psalmus ʒ | salomonis] R*; solomonis R²FL; salamonis I²V; salomoni ƒr; salom̃ MΦᴳ; *om.* I*Q(*ut vid.*) WΦᴾUGKD *Amiat. cum Ro, cf. LXX* (*codd.* SA *et lucian.*) | laborant I *cum Ro* | eam] *sub* ※ I² | uigilauit = FL *cum LXλ*, *αδ et Hier. in Hierem. l. IV, c. 2*; uigilabit RI; uigilant Ψᴮ* *cum Ro*; uigilat Ψᴮ², *rell. codd. et edd. cum He* | custodit = RFL *cum LXX et γ*; custodit eam *rell. codd. et edd. cum He, cf. Ro.*

2. surgere (*2°*) = RFI*LM*QWΦᴿᴳ UK*ƒw *cum LXX, δ et Hier. ep. 34, I, 3*; ÷ surgere: I²G*; ÷ surgite: G²Ψᴮ; surgite M²ΦᵛᵖK²VDΩαgrelʒc *cum Ro.* ¶ ant. iuxta hebreum « surgere ». Ieron. « frustra uobis est de mane surgere postquam sederitis ». secundum hoc non uidetur huic sensui consentire littera quae habet « surgite » quam habet grecus minus correctus nam correctores habent secundo loco « surgere » unde dicit glossa theodorii : non imperatiuo sed infinitiuo est ibi « surgere » *Guill.* | dil.] delectis RQ*.

3. fili R | mercis = RFIQ*ΦᵛUK Ψᴮ²V*; merce Ψᴮ*; merces M²(*alt.* e *in ras.*)Q²V², *rell. codd. et edd.*

5. implebit = RFI(inpl.)M*WUGΨᴮ* ƒw *cum LXX*; i(m)pleuit M²Ψᴮ², *rell. codd. et edd.* | confundentur cum loquentur] F*M*Ψᴮ*; confundentur cum loquetur M²; confundetur cum loquetur F²Ψᴮ² VDΩαgrelʒc, *cf. LXX* (*codd.* SR) *et Ro.* ¶ hebr. et Ieron. et ant. et grecus « non confundentur cum loquentur » non est ibi in singulari. *Guill.* | suis] *sub* ÷ Φᴿᴳ²ᵛG².

---

6. ⟨euntes RIL | ⟨venientes RIL | ⟨portantes R.

CXXVI. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨nisi RIL | ⟨in RL | ⟨nisi RIL | ⟨frustra R | 2. ⟨vanum RIL | ⟨surgere (*2°*) RL | ⟨qui RL | ⟨cum RIL | 3. ⟨ecce RIL | 4. ⟨sicut RIL | ⟨ita L | 5. ⟨beatus RIL | ⟨non RL | ⟨cum L.

CXXVII. [1] CANTICUM GRADUUM
Beati omnes qui timent Dominum
qui ambulant in viis eius
[2] labores manuum tuarum ※ quia : manducabis
beatus es et bene tibi erit
[3] uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuae
filii tui sicut novella olivarum in circuitu mensae tuae
[4] ecce sic benedicetur homo qui timet Dominum
[5] benedicat te Dominus ex Sion
et videas bona Hierusalem
omnibus diebus vitae tuae
[6] et videas filios filiorum tuorum
pax super Israhel.

CXXVIII. [1] CANTICUM GRADUUM
Saepe expugnaverunt me a iuventute mea
dicat nunc Israhel
[2] saepe expugnaverunt me a iuventute mea
etenim non potuerunt mihi
[3] supra dorsum meum fabricabantur peccatores
prolongaverunt iniquitatem suam
[4] Dominus iustus concidet cervices peccatorum

CXXVII. 2. quia RF; qui I | 6. pax R*F; pacem R²I.
CXXVIII. 3. fabricabantur R²F*I; fabricabuntur F²; fabricabant R* | 4. concidit I*

Deest C.

CXXVII. 1. cant. gradum F; *om.* Q (*spat. rel.*)ΨᴮΩᴹα; *praem.* psalmus ϑ.

2. labore Φᴳ | ※ = RM²QΦᴿᵛG; *om.* M*, *rell. codd. et edd.* | quia] qui IV; *om.* ϱ.

3. nouella] K*; nouell(a)e K²ΨᴮDΩ *edd. cum hebr., LXX et Ro.* ¶ « nouella » secundum ant. uel secundum alios et grecum « nouelle » hebr. habet « plante » Ieron. « germina » et infra etiam CXLIII (*v.* 12) licet hebr. sit plurale dicitur « nouella », et Iob XIIII (*v.* 9) « sicut cum primum plantatum est » LXX « et faciet fructum sicut nouella » *Guill.*

5. te = RFILM*Q*ΦᴿᴳᵛΨᴮ* *cum LXX et Ro*; tibi M²Q²Ψᴮ², *rell. codd. et edd. cum mozˣ et He.* ¶ « te » *Guill.* | ex syon DΩα; exion FQΨᴮ | et] ut W. ¶ « et » *Guill.* | hierussalem Q; hierlm Ψᴮ; ihrlm α; ierusalem grelvϱc; ierlm VDΩ | tuae *om.* I*.

6. et] ut V | filios *om.* Ψᴮ* | pax = R*FL *cum LXX, Ro et Hier. tract. p. 239*; pacem R², *rell. codd. et edd. cum He* | israel LDΩˢfgrelvϱc; isrl MΦᴿΨᴮΩᴹα.

CXXVIII. 1. cant. grad. *om.* ΨᴮΩᴹα; *praem.* psalmus ϑ | sepe QKΨᴮVDΩα | me *om.* Ωᴹ | a iuuent.] ab adulescencia F *cum δ et He* | israh Q; israel LDfgrelvϱc; isrl ΦᴿᴳΨᴮVΩα.

2. sepe QKΨᴮVDΩα.

3. super MQWΦᴿᴳᵛUG*K *cum αx mozᶜ et He.* ¶ ant. « supra » *Guill.* | fabricabantur = R²F*IM*(*ut vid.*)Φᴳᵛ *cum Hier. tract. p. 242* (*bis*); fabricabant R*; fabricabuntur F²Q*; fabricabunt L; fabricauerunt M²Q², *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 241.* ¶ ant. « fabricabantur » *Guill.*

4. concidit I*MQWΦᴳUιvc *cum hebr. et LXX.*

CXXVII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨beati RIL | ⟨qui (2°) RL | 2. ⟨labores RL | ⟨beatus RL | 3. ⟨uxor RIL | ⟨in R | ⟨filii RIL | ⟨in R | 4. ⟨ecce RIL | 5. ⟨benedicat RIL | ⟨et RL | ⟨omnibus RL | 6. ⟨et RIL | ⟨pax RL.
CXXVIII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨saepe RIL | ⟨dicat RL | 2. ⟨saepe RL | ⟨etenim RL | 3. ⟨supra RIL | ⟨prolongaverunt RL | 4. ⟨dominus RIL.

5 confundantur et convertantur retrorsum
omnes qui oderunt Sion
6 fiant sicut faenum tectorum
quod priusquam evellatur exaruit
7 de quo non implebit manum suam qui metit
et sinum suum qui manipulos colligit
8 et non dixerunt qui praeteribant benedictio Domini super vos
benediximus vobis in nomine Domini.

CXXIX. 1 CANTICUM GRADUUM
De profundis clamavi ad te Domine
2 Domine exaudi vocem meam
fiant aures tuae intendentes in vocem deprecationis meae
3 si iniquitates observabis Domine
Domine quis sustinebit
4 quia apud te propitiatio est
propter legem tuam sustinui te Domine
sustinuit anima mea in verbum eius
5 speravit anima mea in Domino
6 a custodia matutina usque ad noctem speret Israhel in Domino
7 quia apud Dominum misericordia
et copiosa apud eum redemptio
8 et ipse redimet Israhel ex omnibus iniquitatibus eius.

---

7. impleuit R | 8. praeteriebant R*.

CXXIX. 3. obseruabis FI; obseruaberis R | 4. propter FI; et propter R | 6. in domino F *cum codd. fere omn.*; *om.* RI | 8. redimet F; redemet I; redimit R.

Deest C.

5. syon $\Psi^{B}D\Omega\alpha$.

6. tectorum] aedificiorum L *cum Ro* | aruit R *cum α*.

7. implebit] Ψ^{B*}; i(m)pleuit RLQ $\Psi^{B2}\Omega^{M}$frπc *cum hebr. et LXX.* ¶ ant. et Ieron. iuxta hebreum et grecum « impleuit » *Guill.* | metet QΦUGKΨ^{B}VDΩαfg *cum δ et moz*^{c} | colligit] $M^{*}\Phi^{R*}$; collegit R; colliget $M^{2}Q\Phi^{R2GVP}$UGKVDΩαfg.

8. praeteriebant $R^{*}Q^{*}\Phi^{RGV}$; praeteribam Φ^{P}.

CXXIX. 1. cant. grad. *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\alpha$; *praem.* psalmus ϛ.

3. iniquitatis Q; iniquitatem Φ^{R} *cum δ* moz et med.* ¶ « iniquitates » sic habet Ieron. secundum ant. et hebr. *Guill.* | obseruabis = FILMQΦUGKf *cum ζ et He*; obseruaberis RW; obseruaris Ω^{M}; obseruaueris Ψ^{B2}(uaueris *in ras. brev. spat.*), *rell. codd. et edd. cum Ro.*

4. propter = FILM*Q^{2}WΦ^{G}UGK *cum LXX et γδ, cf. hebr. et He*; et propter $M^{2}Q^{*}$, *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) | te *om.* F^{2}L *cum hebr. et He, cf. LXX* (*cod.* S) | in uerbum] M^{*3}; in uerbo $M^{2}\Psi^{B}$VDΩαgrelvϑc *cum moz*^{x} *et med.* ¶ ant. « uerbum » *Guill.* | eius] *sub* ※ Ψ^{B}.

6. sperat R | israel LΦ^{V}Dfgrelvϑc; isrl RMQΦ$^{RG}\Psi^{B}$VΩα | in domino *om.* RI.

8. redemet IQ*Φ^{V}; redemit RΦ^{R}. ¶ « redimet » sic habet Ieron. sed hebr. et ant. « reddemit » *Guill.* | israel fgrelvϑc; isrl RMQΦ$^{RG}\Psi^{B}$VDΩ.

---

5. ⟨confundantur RL | ⟨omnes RL | 6. ⟨fiant RIL | ⟨quod RL | 7. ⟨de RIL | ⟨et RL | 8. ⟨et RIL | ⟨benedictio RL | ⟨benediximus RL.

CXXIX. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ$^{M}\alpha$) | 1. ⟨de RIL | 2. ⟨domine RL | ⟨fiant RIL | ⟨in R | 3. ⟨si RIL | ⟨domine (2°) RL | 4. ⟨quia RIL | ⟨propter RL | ⟨sustinuit RIL | 5. ⟨speravit RL | 6. ⟨a RIL | ⟨speret L | 7. ⟨quia RIL | ⟨et RL | 8. ⟨et RIL | ⟨ex L.

CXXX. [1] CANTICUM GRADUUM DAVID
Domine non est exaltatum cor meum
neque elati sunt oculi mei
neque ambulavi in magnis
neque in mirabilibus super me
[2] si non humiliter sentiebam
sed exaltavi animam meam
sicut ablactatum super matrem suam
ita retributio in anima mea
[3] speret Israhel in Domino
ex hoc nunc et usque in saeculum.

CXXXI. [1] CANTICUM GRADUUM
Memento Domine David et omnis mansuetudinis eius
[2] sicut iuravit Domino votum vovit Deo Iacob
[3] si introiero in tabernaculum domus meae
si ascendero in lectum strati mei
[4] si dedero somnum oculis meis
et palpebris meis dormitationem
[5] et requiem temporibus meis
donec inveniam locum Domino tabernaculum Deo Iacob
[6] ecce audivimus eam in Efrata
invenimus eam in campis silvae

CXXX. 1. dauid F *cum LXX*; *om.* RI, *cf. ps.* 126, 1 *et* 132, 1 | 2. super matrem suam FI; super matre sua R.

CXXXI. 3. strati RF; stratus I | 6. eam (*utroque loco*) RI; ea F.

Desunt CL (*a v.* 4, oculis).

CXXX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | cant.] *praem.* psalmus $\mathfrak{z}$ | dauid = FLMel$\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ *cum hebr. et LXX*; huic dauid Φ^{RG}UK; ipsi dauid Φ^{V}; *om. rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*) | mei + super me $\mathfrak{a}$.

2. anim. meam] *in ras.* V^{2}; *praem.* in M^{2} | ablactatum = RFILMQWΦ^{P}UG* KΩ^{M} *cum LXX et* $\gamma\delta$; ablactatum est $\mathfrak{f}$; ablactatus $\Phi^{RGV}G^{2}\Psi^{B}$D$\mathfrak{g}\mathfrak{w}$ *cum Ro et He*; ablactatus est V$\Omega^{S}\mathfrak{a}$rel$\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ | super matre sua RLMQ*ΦGK$\Omega\mathfrak{f}\mathfrak{g}rel\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$ | retributio + est Ω^{S} | in animam meam WΨ^{B}V$\mathfrak{a}$.

3. sperat R | israel LΦ^{V}D$\mathfrak{f}\mathfrak{g}$rel$\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$; isrl RM$\Phi^{RG}\Psi^{B}V\Omega\mathfrak{a}$.

CXXXI. 1. cant. grad. *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$; *praem.* psalmus $\mathfrak{z}$ | dauit Ψ^{B} | et *om.* $\mathfrak{l}\mathfrak{v}$ | omnes mansuetudinis FM*; omnes mansuetudines Φ^{RG} *cum moz*^{x}.

3. introiuero L | tabernaculum] F*; tabernacula F^{2} | in lect. — 4 dormitationem] *in ras. brev. spat.* M^{2} | stratus IΦ^{P}* (*ut vid.*) *cum Ro.*

4. palphebris FQ.

5. et — meis] *sub* ÷ $\Phi^{R^{2}V}G^{2}$(*sed in* Φ^{R}: *post* et) | temporibus] M*; timporibus $IM^{2}Q\Phi^{GV}\Psi^{B}$; tymporibus WΦ^{R}. ¶ non est ibi « temporibus » sed « in temporibus » pro parte capitis secundum grecum et ant. hebr. autem nichil habet de hac clausula sed glossa de parte capitis exponit. tamen dicunt quidam scribendum « timporibus » sed legendum « temporibus » *Guill.* | domini M*.

6. eum (*1°*) Φ^{V} *cum moz*^{x} *et Hier. ep. 108, 10, 6, cf. moz*^{c} *et He* (illum) *et Hier. tract. p. 245*; ea $FMQ^{2}\Phi^{RGP}\Psi^{B}$(*ut vid.*)V$\Omega^{M}$ *cum Ro*; *om.* Q*. ¶ « eam in effrata » *Guill.* | efrata = $R^{2}Q^{2}$WΦ^{RV}UG^{2}; effrata IQ*$\Phi^{P^{2}}$ (*alt.* a *in ras.*)G*KΨ^{B}VD$\Omega\mathfrak{a}$; ephrata $\mathfrak{f}\mathfrak{l}\mathfrak{v}\mathfrak{z}\mathfrak{c}$; efratita R*; efratha M^{2}(ratha *in ras.*); ephratha F $\mathfrak{g}\mathfrak{r}\mathfrak{e}$; eufrata Φ^{G} | eum (*2°*) V

CXXX. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M}\mathfrak{a}$) | 1. ⟨domine RIL | ⟨neque (*1°*) RL | ⟨neque (*2°*) RIL | ⟨neque (*3°*) RL | 2. ⟨si RIL | ⟨sed RL | ⟨sicut RIL | ⟨ita RL | 3. ⟨speret R IL | ⟨ex R(*signo K*)L.

CXXXI. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M}\mathfrak{a}$) | 1. ⟨memento RIL | ⟨et R | 2. ⟨sicut RIL | 3. ⟨si (*1°*) RIL | ⟨si (*2°*) RL | 4. ⟨si RIL | ⟨et R | 5. ⟨et RI | ⟨donec R | ⟨tabernaculum R | 6. ⟨ecce RI | ⟨invenimus R.

7 introibimus in tabernacula eius
adorabimus in loco ubi steterunt pedes eius
8 surge Domine in requiem tuam
tu et arca sanctificationis tuae
9 sacerdotes tui induentur iustitia
et sancti tui exultabunt
10 propter David servum tuum
non avertas faciem christi tui
11 iuravit Dominus David veritatem
et non frustrabit eum
de fructu ventris tui ponam super sedem tuam
12 si custodierint filii tui testamentum meum
et testimonia mea haec quae docebo eos
et filii eorum usque in saeculum
sedebunt super sedem tuam
13 quoniam elegit Dominus Sion
elegit eam in habitationem sibi
14 haec requies mea in saeculum saeculi
hic habitabo quoniam elegi eam
15 viduam eius benedicens benedicam
pauperes eius saturabo panibus
16 sacerdotes eius induam salutari
et sancti eius exultatione exultabunt
17 illic producam cornu David
paravi lucernam christo meo
18 inimicos eius induam confusione
super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea.

---

7. introiuimus FI | adorauimus FI | 9. induentur RI; induantur F | 11. frutrabit R; frustrauit F; frustrabitur I | 18. confusione F; confussione R²I; confussionem R*.

Desunt CL(*usque ad v.* 11, eum).

cum Hier. ep. 108, 10, 6, cf. He (illum); ea FMΩᴹ *cum Ro.* ¶ « eam » *Guill.*

7. introibimus] M*; introiuimus FI M²QWΨᴮ* | tabernacula = RFIMQWΦU GKϖ *cum LXX, αγδ mozᶜ et He*; tabernaculum *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ ant. secundum hebreum et grecum et Ieron. « introibimus in tabernacula eius adorabimus » non est ibi « tabernaculum » sed « tabernacula » pluraliter *Guill.* | adorabimus] M*; adorauimus FIM²QW.

9. induentur = RIWU *cum LXX*; induantur *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | iusti(t)iam M*QΦᴿᴳᵛΨᴮDΩˢgϖʒc | exultabunt = RFI *cum LXX*; exultent *rell. codd. et edd. cum γδ et med, cf. Ro* (laetentur) *et He* (laudent).

11. dauid *om.* Φᴳ | frustrabit = G; frutrabit R; frustrauit FΦᴿᴳᵛK; frustrauitur Q*; frustrabitur Q², *rell. codd. et edd.* | eum] Ψᴮ*; ei Ψᴮ²; eam ɾɯc *cum hebr. et LXX, cf. He* (ab ea) | uentris tui *om.* Ψᴮ*.

12. meum] tuum L | mea] tua L.

13. syon DΩɑ.

14. saeculi] *sub* ÷ G².

15. eius (2°) *om.* Ωᴹ.

16. salutare R | eius] tui el | exultatione *om.* Ψᴮ*.

17. illic] Ψᴮ*; illi R*; illuc Φᴾ*Ψᴮ² VDΩɑfgɾelʒc *cum med* | cornua F *cum δ* | lucerna W.

18. confusionem L; confussionem R* | florebit F *cum Ro et He*; effloribit L.

---

7. ⟨introibimus RI | ⟨adorabimus R | 8. ⟨surge RI | ⟨tu R | 9. ⟨sacerdotes RI | ⟨et R | 10. ⟨propter RI | ⟨non R | 11. ⟨iuravit RI | ⟨et R | ⟨de RL | 12. ⟨si RIL | ⟨et (1°) R L | ⟨et (2°) RIL | 13. ⟨quoniam RIL | ⟨elegit (2°) RL | 14. ⟨haec RIL | ⟨hic RL | 15. ⟨viduam RIL | ⟨pauperes RL | 16. ⟨sacerdotes RIL | ⟨et RL | 17. ⟨illic RIL | ⟨paravi R L | 18. ⟨inimicos RIL | ⟨super RL.

CXXXII. [1] CANTICUM GRADUUM DAVID
Ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum
[2] sicut unguentum in capite
quod descendit in barbam barbam Aaron
quod descendit in ora vestimenti eius
[3] sicut ros Hermon qui descendit in montes Sion
quoniam illic mandavit Dominus benedictionem
et vitam usque in saeculum.

CXXXIII. [1] CANTICUM GRADUUM
Ecce nunc benedicite Dominum omnes servi Domini
qui statis in domo Domini ÷ in atriis domus Dei nostri:
[2] in noctibus extollite manus vestras in sancta
et benedicite Domino
[3] benedicat te Dominus ex Sion
qui fecit caelum et terram.

CXXXIIII. [1] ALLELUIA
Laudate nomen Domini
laudate servi Dominum
[2] qui statis in domo Domini in atriis domus Dei nostri

CXXXII. 1. dauid RF; *om.* I | 3. qui RI; quod F | in montes F; in monte I; in montem R.

CXXXIII. 1. dominum RF; domino I | 2. domino R*I; dominum R²F.

CXXXIIII. 2. in domu I.

Deest C.

CXXXII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα | cant.] *praem.* psalmus ȝ | dauid *om.* IMQWΦᴾ GKVDΩˢfgrȝ *Amiat. cum Ro, cf. LXX (codd. lucian.)*; *praem.* huic ΦᴿᴳU | iocundum RMQWΦUGKΨᴮVDΩαf | in uno L.

2. barbam (2°)] *praem.* in F *cum αγδ moz et med* | aron F | in hora Ωˢ; in oram LGΨᴮ²VD *edd.*; in horam Ωᴹ; in or* Ψᴮ*.

3. aermon L | quod FQ*(*ut vid.*)W *cum Ro*. ¶ « ros hermon qui descendit » *Guill.* | in montes = FL* *cum hebr. et LXX*; in monte IL²; in montem *rell. codd. et edd. cum Ro* | syon DΩα | et] *sub* ※ R²; *sub* ÷ ΦᴿᴳᵛG.

CXXXIII. 1. cant. grad. *om.* ΨᴮΩᴹα; *praem.* alleluia W; *praem.* psalmus ȝ | nunc] *sub* ÷ G² | dominum] domino IM* Wαgel *cum He* | domini (1°)] dominum K, *cf. ps.* 134, 1 | in domu I | ÷ = RΦᴿᴳᵛG; *om. rell. codd. et edd.* | atris I.

2. domino = R*IMWGΨᴮgel *cum He*; dominum R², *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro, cf. supra v.* 1.

3. te] tibi Ωˢg *cum mozˣ et He*. ¶ « te » *Guill.* | dominus *om.* Ψᴮ* | ex syon DΩα; exion QΨᴮ.

CXXXIIII. 1. halleluia lʊ; hallelu-ia re; haleluia f; psalmus dauid Q; *om.* ΨᴮΩᴹα; *praem.* psalmus ȝ | dominum] domini ΨᴮD*Ωᴹ, *cf. ps.* 133, 1.

2. in domu IQ* | atris I.

CXXXII. (*num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨ecce RIL | ⟨habitare R | 2. ⟨sicut RIL | ⟨quod (1°) RL | ⟨quod (2°) RIL | 3. ⟨sicut RIL | ⟨quoniam RIL | ⟨et RL.

CXXXIII. (CXXIIII. Q, *num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨ecce RIL | ⟨qui RL | 2. ⟨in (1°) RIL | ⟨et RL | 3. ⟨benedicat RIL | ⟨qui RL.

CXXXIIII. (CXXXV. Q, *num. om.* IG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨laudate (1°) RIL | ⟨laudate (2°) R²(*signo K*) | 2. ⟨qui RL | ⟨in (2°) L.

3 laudate Dominum quia bonus Dominus
psallite nomini eius quoniam suave
4 quoniam Iacob elegit sibi Dominus
Israhel in possessionem sibi
5 quia ego cognovi quod magnus est Dominus
et Deus noster prae omnibus diis
6 omnia quae voluit Dominus fecit
in caelo et in terra in mare et in omnibus abyssis
7 educens nubes ab extremo terrae
fulgora in pluviam fecit
qui producit ventos de thesauris suis
8 qui percussit primogenita Aegypti
ab homine usque ad pecus
9 emisit signa et prodigia in medio tui Aegypte
in Faraonem et in omnes servos eius
10 qui percussit gentes multas et occidit reges fortes
11 Seon regem Amorreorum et Og regem Basan
et omnia regna Chanaan
12 et dedit terram eorum hereditatem
hereditatem Israhel populo suo
13 Domine nomen tuum in aeternum
Domine memoriale tuum in generationem et generationem

---

6. in mare (*abl. casu*) RF; in mari I | 7. fulgora RI; fulgura F | 9. emisit FI; et misit R | egipte I²; aegyptae R²(aegip.)F; aegipti R*I*(eg.) *cum Ro* | 12. terram RI; terra F.

Deest C.

3. suaue + est Ω^s el *cum Ro.*

4. israel LDfgrelsvc; isrl RMQΦ^RG Ψ^B VΩa | in possessione Ψ^B.

5. est] *sub* ÷ G²; *om.* W *cum LXX, αγ med et He.*

6. quae = RFIL *cum γ et He*; quaecumque *rell. codd. et edd. cum LXX et Ro* | et *om.* sc | in mare = RFLQG; in mari *rell. codd. et edd.* ¶ ant. « in mare et in omnibus abyssis » uariando dicitur *Guill.* | in (*ante* omnibus) *om.* Ψ^B*.

7. educes Ψ^B*Ω^M | nubes *om.* Q* | fulgura FLΦ^V GΨ^B VDΩ^S *edd.*; fulguram Ω^M | in pluuia L; ut pluuiam a | qui] *sub* ÷ Φ^RG | producet R.

8. qui] *sub* ÷ G² | egypti IΩ; aegipti QΨ^B V; egipti a.

9. emisit] et misit RΦ^V Ω^S fsc *cum moz et med*; misit w *cum Ro et He* | tui] R*; tuae R²; *om.* Ω^M | egypte Ω; ęgipte V; egipte I²a; aegyptę Φ^P; aegyptae F Φ^RGV; aegiptae R²; egiptę Q; aegipti R* Ψ^B *cum Ro*; egipti I* | in] *in ras.* M² | faraonem] M*; pharaonem M²Φ^RGP UG Ψ^B VDΩ *edd.*; fharaonem Q.

10. occidet R.

11. sehon grelvsc; sion F* | amorraeorum FMΦ^RGV; amorrhaeorum relvsc; amoreorum Q; amorreeorum Ψ^B | bassan RI | canaan FL; channan I; chaan R.

12. terra FQ* | israel LDfgrelvsc; isrl RMQΦ^RGV GΨ^B VΩa.

13. memorialem F | in generationem] V*c(*edd.* 1592 *et* 1593); in generatione MQWΦ^RGV UKΨ^B V²DΩ^S²afgrsc(*ed.* 1598); in omni generatione Ω^S*. ¶ « memoriale tuum in generationem » *Guill.* | et generatione Q*D.

---

3. ⟨laudate RIL | ⟨psallite RL | 4. ⟨quoniam RIL | ⟨israhel RL | 5. ⟨quia RIL | ⟨et RL | 6. ⟨omnia RIL | ⟨in (*1°*) RL | ⟨in (*3°*) L | 7. ⟨educens RIL | ⟨fulgora RL | ⟨qui RIL | 8. ⟨qui RL | ⟨ab RL | 9. ⟨emisit RIL | ⟨in (*2°*) RL | 10. ⟨qui RIL | ⟨et L | 11. ⟨seon RIL | ⟨et (*1°*) L | ⟨et (*2°*) RL | 12. ⟨et RIL | ⟨hereditatem (*2°*) RL | 13. ⟨domine (*1°*) RIL | ⟨domine (*2°*) RL.

14 quia iudicabit Dominus populum suum
et in servis suis deprecabitur
15 simulacra gentium argentum et aurum
opera manuum hominum
16 os habent et non loquentur
oculos habent et non videbunt
17 aures habent et non audient
neque enim est spiritus in ore eorum
18 similes illis fiant qui faciunt ea
et omnes qui sperant in eis
19 domus Israhel benedicite Domino
domus Aaron benedicite Domino
20 domus Levi benedicite Domino
qui timetis Dominum benedicite Domino
21 benedictus Dominus ex Sion
qui habitat in Hierusalem.

CXXXV. 1 ALLELUIA
Confitemini Domino quoniam bonus
quoniam in aeternum misericordia eius
2 confitemini Deo deorum
quoniam in aeternum misericordia eius
3 confitemini Domino dominorum
quoniam in aeternum misericordia eius

---

14. iudicauit RF | 17. audient FI; audient nares habent *etc.* (*ex ps.* 113, 14 *et* 15) R | eorum RF; ipsorum I | 19. domino (*1°*) RI; dominum F.

Deest C.

14. iudicauit RFL.

15. argentum *om.* Ω^{s}.

16. et (*2°*) *om.* R*.

17. audient + nares habent et non odorabunt manus habent et non palpabunt pedes habent et non ambulabunt non clamabunt in gutture suo R(R² *sub* ÷) L *cum Ro, cf. LXX* (*codd.* RA) *et supra ps.* 113, 14 *et* 15 | eorum = RFLMQΦ *cum γδ et He*; ipsorum *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « eorum » *Guill.*

18. et] *sub* ÷ G² | sperant = RFIL *cum γ et Hil. in loc.*; confidunt *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He et ps.* 113, 16.

19. israel LDfgrelvsc; isrl RQΦ^{RGV}GΨ^{B}V$\Omega\mathfrak{a}$ | domino (*1°*)] D*; dominum FM*Q*Φ^{RGVP}*GD²Ω^{M} *cum Ro.* ¶ « benedicite dominum domus aaron benedicite dominum domus leui benedicite dominum qui timetis dominum benedicite domino » grecus habet ubique in accusatiuo *Guill.* | domino (*2°*)] D*; dominum Q*Φ^{RGV}G*D²Ω^{M} *cum Ro.*

20. domino (*1°*)] dominum Q*Φ^{RGV}G*KDΩ^{M} *cum Ro* | dominum] domino Ψ^{B}* | domino (*2°*)] dominum Ω^{M} *cum Ro.*

21. ex syon D$\Omega\mathfrak{a}$; exion FQ | hierussalem Q; iherusalem $\mathfrak{a}$; ierusalem V DΩ^{M}grelvsc; ierlm Ω^{s}; + alleluia $\mathfrak{a}$ *cum hebr. et He.*

CXXXV. 1. halleluia lv; hallelu-ia re; haleluia f; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$ *Amiat. cum hebr. et He*; *praem.* psalmus. Qs | aet.] s(ae)culum Ω^{s}r *cum Ro.*

2. quoniam — eius] *haec verba hoc loco et in vers. seq. plures codd. vel ex toto vel partim om.*

---

14. ⟨quia RIL | ⟨et RL | 15. ⟨simulacra RIL | ⟨opera RL | 16. ⟨os RIL | ⟨oculos RL | 17. ⟨aures RIL | ⟨(nares) RL | ⟨(manus) RL | ⟨(pedes) RL | ⟨(non [*2°*]) RL | ⟨neque RL | 18. ⟨similes RIL | ⟨et RL | 19. ⟨domus (*1°*) RIL | ⟨domus (*2°*) RL | 20. ⟨domus RIL | ⟨qui RL | 21. ⟨benedictus RIL | ⟨qui RL.

CXXXV. (CXXXVI. Q, *num. om.* IG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M}\mathfrak{a}$) | 1. ⟨confitemini RIL | ⟨quoniam (*2°*) RL | 2. ⟨confitemini RIL | ⟨quoniam RL | 3. ⟨confitemini RIL | ⟨quoniam RL.

4 qui facit mirabilia magna solus
quoniam in aeternum misericordia eius
5 qui fecit caelos in intellectu
quoniam in aeternum misericordia eius
6 qui firmavit terram super aquas
quoniam in aeternum misericordia eius
7 qui fecit luminaria magna
quoniam in aeternum misericordia eius
8 solem in potestatem diei
quoniam in aeternum misericordia eius
9 lunam et stellas in potestatem noctis
quoniam in aeternum misericordia eius
10 qui percussit Aegyptum cum primogenitis eorum
quoniam in aeternum misericordia eius
11 qui eduxit Israhel de medio eorum
quoniam in aeternum misericordia eius
12 in manu potenti et brachio excelso
quoniam in aeternum misericordia eius
13 qui divisit Rubrum mare in divisiones
quoniam in aeternum misericordia eius
14 et duxit Israhel per medium eius
quoniam in aeternum misericordia eius
15 et excussit Faraonem et virtutem eius in mari Rubro
quoniam in aeternum misericordia eius
16 qui transduxit populum suum in deserto

CXXXV. 4. facit RF; fecit I | 5. in intellectu RF²I; in intellectum F* | 9. stellas RF | 13. rubrum mare FI; mare rubrum R | 15. in mari FI; in mare R.

Deest C.

4. fecit IQ *cum Ro, cf. LXX (codd. A et lucian.) et v. seq.*

5. in intellectum F*L *cum δ.*

8. in potestate Φ^{G} | diei] dei V.

9. stillas RF.

10. egyptum RGΩ; aegiptum IQ Ψ^{B}V; egiptum 𝔞.

11. israel LDfgrelvgc; isrl RMQ $\Phi^{RGV}G\Psi^{B}V\Omega$𝔞.

12. in (*1°*) — 14. eius (*2°*) *om.* Φ^{R} | excelso] extento Ω^{M} *cum He.*

13. *tot. vers. om.* Φ^{R} | rubrum mare = FIL *cum LXX*; mare-rubrum elv; mare rubrum *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

14. *tot. vers. om.* Φ^{R} | et] *sub* ÷ G^{2} | duxit = RF*IL; eduxit F², *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | israel LDfgrelvgc; isrl RMQ$\Phi^{GV}G\Psi^{B}V\Omega$𝔞.

15. pharaonem MQ$\Phi^{RP}G\Psi^{B}VD\Omega$ *edd.* | in mari-rubro e | in mare RQ* | rubro *om.* R*.

16. in deserto] $\Phi^{P*}G*K*$; per deserto $\Phi^{P2}K^{2}$; per desertum $G^{2}\Psi^{B}VD\Omega$ *edd. cum Ro et He.* ¶ « in deserto » hebr. et ant. et grecus habent « in » alii « per desertum » *Guill.*

---

4. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 5. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 6. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 7. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 8. ⟨solem RIL | ⟨quoniam RL | 9. ⟨lunam RIL | ⟨quoniam RL | 10. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 11. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 12. ⟨in RIL | ⟨quoniam RL | 13. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 14. ⟨et RIL | ⟨quoniam RL | 15. et (*1°*) RIL | ⟨quoniam RL | 16. ⟨qui RIL.

quoniam in aeternum misericordia eius
17 qui percussit reges magnos
quoniam in aeternum misericordia eius
18 et occidit reges fortes
quoniam in aeternum misericordia eius
19 Seon regem Amorreorum
quoniam in aeternum misericordia eius
20 et Og regem Basan
quoniam in aeternum misericordia eius
21 et dedit terram eorum hereditatem
quoniam in aeternum misericordia eius
22 hereditatem Israhel servo suo
quoniam in aeternum misericordia eius
23 quia in humilitate nostra memor fuit nostri
quoniam in aeternum misericordia eius
24 et redemit nos ab inimicis nostris
quoniam in aeternum misericordia eius
25 qui dat escam omni carni
quoniam in aeternum misericordia eius
26 confitemini Deo caeli
quoniam in aeternum misericordia eius
confitemini Domino dominorum
quoniam in aeternum misericordia eius.

CXXXVI. 1 DAVID HIEREMIAE
Super flumina Babylonis

---

23. in humilitate nostra RI; in humilitatem nostram F.
CXXXVI. 1. hieremiae RF; psalmus I.

Desunt CI(*a v.* 26, confitemini deo).

17. qui] *praem.* qui eduxit aquam de petra rupis quoniam in aeternum misericordia eius LM* *cum LXX, cf. Ro.*
19. sehon grelbgc; sion RF | amorraeorum MΦ^{RGV}; amoreorum RQ; amorrhaeorum grelbgc; amorreeorum Ψ^{B}; amorraeeorum F.
20. bassan I; baasan F; basam Ω^{M}.
21. et] *sub* ÷ G^{2}; *praem.* et omnia regna chanaan quoniam D*, *cf. moz*^{x} | terra MQ*.
22. israel Lfgrelbgc; isrl RMQΦ^{RGV} GΨ^{B}VDΩα | suo] tuo D.
23. in humilitatem nostram FΦ^{P}.
24. redimit R.
26. conf. dom. dominorum] *sub* ÷ Φ^{RGV}G.

CXXXVI. 1. dauid hieremiae = R FΦ^{P}G(*sub* ÷), *cf. LXX* (*pauc. codd. lucian.*); dauid psalmus hieremiae LM Φ^{RGV}(-mie)UK; dauid psalmus dauid Q; psalmus dauid ieremiae gw(-mie)c(hier.) *cum Ro*; psalmus dauid propter ieremiam VDΩ^{s}elg(hier.), *cf. LXX* (*pauc. codd. lucian.*); psalmus dauid pro hieremia *Amiat.*; ipsi dauid lamentatio hieremiae W; dauid psalmus I; hieremiae fr(ier.); *om.* Ψ^{B}Ω^{M}α *cum hebr. et He* | babilonis Q*Ψ^{B}VΩ^{M}α; babyllonis UG; babillonis Q^{2} | flebimus FG*V* | cum] dum G*VD

⟨quoniam RL | 17. ⟨(qui) L | ⟨(quoniam) L | ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 18. ⟨et RIL | ⟨quoniam RL | 19. ⟨seon RIL | ⟨quoniam RL | 20. ⟨et RIL | ⟨quoniam RL | 21. ⟨et RIL | ⟨quoniam RL | 22. ⟨hereditatem RIL | ⟨quoniam RL | 23. ⟨quia RIL | ⟨quoniam RL | 24. ⟨et RIL | ⟨quoniam RL | 25. ⟨qui RIL | ⟨quoniam RL | 26. ⟨confitemini RL | ⟨quoniam L | ⟨confitemini RL | ⟨quoniam RL.
CXXXVI. (*num. om.* QG*Ψ^{B}VDΩ^{M}*α) | 1. ⟨super RL.

illic sedimus et flevimus
cum recordaremur Sion
2 in salicibus in medio eius suspendimus organa nostra
3 quia illic interrogaverunt nos qui captivos duxerunt nos
verba cantionum
et qui abduxerunt nos
hymnum cantate nobis de canticis Sion
4 quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena
5 si oblitus fuero tui Hierusalem oblivioni detur dextera mea
6 adhereat lingua mea faucibus meis si non meminero tui
si non praeposuero Hierusalem in principio laetitiae meae
7 memor esto Domine filiorum Edom diem Hierusalem
qui dicunt exinanite exinanite usque ad fundamentum in ea
8 filia Babylonis misera
beatus qui retribuet tibi retributionem tuam quam retribuisti nobis
9 beatus qui tenebit et adlidet parvulos tuos ad petram.

CXXXVII. 1 IPSI DAVID
Confitebor tibi Domine in toto corde meo
quoniam audisti verba oris mei

---

1. flebimus F | 4. cantauimus F | 8. tuam R; *om.* F.

Desunt CIV(*a ps.* 137, 1 domine).

Ωαgrel *cum Ro* | syon Ψ^{B}DΩα; *praem.* tui are *cum Ro*; *praem.* in R*.

2. salecibus R*; psallicibus Q* | suspandimus R*.

3. canticorum R *cum α moz*^{x} | adduxerunt Q*Ω^{s} *cum moz.* ¶ « adduxerunt » *Guill.* | cantico L | syon DΩα.

4. cantauimus FQ.

5. iherusalem α; hierussalem Q; ierusalem grelυgc; ierlm Ψ^{B2}(*in ras.*)V DΩ | obliuione F.

6. mea *om.* Ω^{s} | si non praepos.] *sub* ※ G | si *om.* F | praeposuero = RF LQΦGK *cum γδ moz et He, cf.* α; proposuero tui Ψ^{B*}D*Ω^{s}α *cum Ro*; proposuero Ψ^{B2}D^{2}, *rell. codd. et edd.* | hierussalem Q; ihrlm α; ierusalem Vgrelυgc; ierlm Ψ^{B2}(*in ras.*)DΩ.

7. memor esto] memento F *cum Ro et He* | esto] *in ras. brev. spat.* Φ^{P2} | diem = RFL *cum LXX et γ*; in diem MQW ΦVDΩ^{M}f *cum δ He et Hier. tract. p. 264*; in die *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R). ¶ « in diem » *Guill.* | hierussalem Q; herusalem M*; ihrlm α; ierusalem Vgrelυgc; ierlm Ψ^{B2}(*in ras.*)DΩ | exinanite (2°) *om.* W | quousque D* *cum Ro.*

8. filii F | babilonis FQWΨ^{B}VΩ^{M}α; babyllonis UG* | misera] *sub* ※ Ψ^{B}; *sub* ÷ Φ^{G2}K | retribuit Q*Φ^{R} | tibi *om.* G* | tuam *om.* FΨ^{B*} *cum Ro* | retribuisti] *praem.* tu V *cum Ro.*

9. tuos] R*^{3}; suos R$^{2}\Psi^{B}$DΩαgelg *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et grecus et Ieron. « tuos » *Guill.*

CXXXVII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$α | ipsi] *sub* ÷ G; psalmus g *Amiat. cum γ*; *praem.* psalmus VΩ^{s}g *cum moz*^{x} | tibi *om.* Φ^{P} | quon. — mei] *sub* ÷ R^{2}Q$^{2}\Phi^{RGV}$G | uerba] *praem.* omnia Q*g *cum Ro, cf. LXX* (*codd.*

⟨illic RL | ⟨cum RL | 2. ⟨in (*1°*) RL | 3. ⟨quia RL | ⟨qui R | ⟨verba RL | ⟨et RL | ⟨hymnum R | ⟨cantate L | 4. ⟨quomodo RL | 5. ⟨si RL | ⟨oblivioni RL | 6. ⟨adhereat RL | ⟨si (*2°*) L | ⟨in RL | 7. ⟨memor RL | ⟨diem L | ⟨qui RL | ⟨usque R | 8. ⟨filia R L | ⟨beatus RL | ⟨quam R | 9. ⟨beatus RL | ⟨et R.

CXXXVII. (CXXXVI. W, *num. om.* G*Ψ^{B}VDΩ^{M}α) | 1. ⟨confitebor RL | ⟨quoniam RL.

in conspectu angelorum psallam tibi
[2] adorabo ad templum sanctum tuum
et confitebor nomini tuo
super misericordia tua et veritate tua
quoniam magnificasti super omne nomen Sanctum tuum
[3] in quacumque die invocavero te exaudi me
multiplicabis me in anima mea virtute
[4] confiteantur tibi Domine omnes reges terrae
quia audierunt omnia verba oris tui
[5] et cantent in viis Domini
quoniam magna gloria Domini
[6] quoniam excelsus Dominus et humilia respicit
et alta a longe cognoscit
[7] si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me
super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam
et salvum me fecit dextera tua
[8] Dominus retribuet propter me
Domine misericordia tua in saeculum
opera manuum tuarum ne dispicias.

CXXXVII. 1. in conspectu F; et in conspectu R | 2. super (*1°*) RI; supra F | 3. me (*2°*) F* *cum LXX*; *om.* RF²I *cum Ro* | uirtute R*, *cf. LXX*; uirtutem R²FI *cum Ro* | 4. quia FI; qui R | 8. propter R*F; pro R²I.

Desunt CI(*usque ad v.* 2, tuo)V.

lucian.) | in] *praem.* et RLM*ΦᴿᴳᵛK *cum LXX et Ro.*

2. supra FL | quoniam] *sub* ÷ Φᴳ | omne] *sub* ※ G; omnem LM*U*.

3. quacumque] *sub* ÷ G | te] *sub* ÷ G²; *om.* Q* *cum hebr. et He, cf. LXX* (*cod.* S) | me (*2°*) = F*L *cum hebr., LXX, αγδ med, Hil. in loc., Hier. in Is. c. 52, v. 7 et Aug. in loc.*; *om.* F², *rell. codd. et edd. cum Ro* | uirtute = R*LMQ *cum δ et Aug. l. c., cf. LXX, αγ moz med, Hil. et Hier. ll. cc.*; uertutem K; uirtutem R², *rell. codd. et edd., cf. Ro et He.*

4. domine *om.* M*(*ut vid.*)Ωᴹ | quia] qui RQ*𝕎ΦᵛD | omnia] *sub* ÷ I²; *om.* α | tui] mei Ψᴮ*.

5. et] ut α | magna + est Ψᴮ²DΩαg rɛlɒʒc *cum Ro.*

6. cognoscet R.

7. ambulabo L | uiuifica R* | me *om.* R*; + ÷ et: G; + et M²Φᴿᴾ Ψᴮ DΩˢ αfrɛlʒc *cum Ro* | meorum] tuorum α; *om.* Ωᴹ*, *cf. LXX* (*codd.* BSA).

8. retribuit R | propter = R*FLM*Q ΦᴿᴳᵛK *cum γδ*; pro R²M², *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | saec. + et Ψᴮ² | manum Q | dispicias] M*; despicias FLM² 𝕎ΦᴳᴾG*ΨᴮDΩ *edd.*

⟨in RL | 2. ⟨adorabo RL | ⟨et RL | ⟨super RIL | ⟨quoniam RL | 3. ⟨in RIL | ⟨multiplicabis RL | 4. ⟨confiteantur RIL | ⟨quia RL | 5. ⟨et RIL | ⟨quoniam RL | 6. ⟨quoniam RIL | ⟨et (*2°*) RL | 7. ⟨si RIL | ⟨vivificabis L | ⟨super RL | ⟨et RL | 8. ⟨dominus RIL | ⟨domine RL | ⟨opera RL.

CXXXVIII. [1] IN FINEM DAVID PSALMUS
[2] Domine probasti me et cognovisti me
tu cognovisti sessionem meam et surrectionem meam
[3] intellexisti cogitationes meas de longe
semitam meam et funiculum meum investigasti
[4] et omnes vias meas praevidisti
quia non est sermo in lingua mea
[5] ecce Domine tu cognovisti omnia novissima et antiqua
tu formasti me et posuisti super me manum tuam
[6] mirabilis facta est scientia tua ex me
confortata est non potero ad eam
[7] quo ibo ab spiritu tuo et quo a facie tua fugiam
[8] si ascendero in caelum tu illic es
si descendero ad infernum ades
[9] si sumpsero pinnas meas diluculo
et habitavero in extremis maris
[10] etenim illuc manus tua deducet me
et tenebit me dextera tua
[11] et dixi forsitan tenebrae conculcabunt me
et nox inluminatio in deliciis meis

CXXXVIII. 1. dauid psalmus F; psalmus dauid RI *cum Ro* | 2. surrectionem R; resurrectionem FI *cum Ro* | 5. domine tu F^1; tu domine tu F†; tu domine R^2I *cum Ro*; domine R* | 6. non F *cum LXX*; et non RI | 8. ad FI; in R | 9. pennas I.

Desunt CV(*usque ad v.* 1, psalmus).

CXXXVIII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | psalmus *om. Amiat.* | ∿ in finem psal. dauid RIQ$\mathbb{W}\Phi^{P}$KDΩ^{S}fgreIc *cum LXX et Ro*; ∿ psal. dauid in finem ȝ.

2. surrectionem = RL *cum He*; resurrectionem *rell. codd. et edd. cum Ro.*

3. de] a F *cum Ro* | semita mea R

5. domine tu] Φ^{P*}G*; domine ÷ tu: $\Phi^{P2}G^2$; tu domine tu F† *cum* γ; tu domine $R^2I\Psi^{B*}\Omega^{M}$gr *cum Ro*; domine R*L *cum hebr.*, δ *et He* | tu (2°)] *sub* ÷ R^2G | inposuisti F *cum* δ | super *om.* Ω^{M*}.

6. tua] *sub* ÷ G^2 | confortatus Ω^{S}. ¶ « confortata est » *Guill.* | non = FL *cum hebr., LXX,* γ *et He*; et non *rell. codd. et edd. cum* δ *moz*^{c} *et med, cf. Ro* (nec) | eum L$\Phi^{V}\Omega^{S}$. ¶ « ad eam » *Guill.*

7. ab spiritu = RF; a spiritu *rell. codd. et edd.* | ∿ a facie tua quo R *cum LXX et Ro.*

8. ad] in RM^2(*in ras.*)$Q\Omega^{S}$ *edd. cum Ro, cf. He* | inferum L.

9. pinnas = RFLM*Q*$\mathbb{W}$; pennas M^2 Q^2, *rell. codd. et edd.* | meas] *sub* ÷ G^2 | deluculo FI | et] *sub* ÷ G^2 | habitabo Ω^{S}.

10. illuc] M^2(uc *in ras.*); illic $\Omega^{S}\mathfrak{a}$. ¶ « illuc » nam ant. non faciunt multam uim in differencia motus et status inter « illic » uel « ibi » et « illuc » « in inferno » « in infernum » quia Ieron. habet (*v.* 8) « si iacuero in infernum ades » et infra (*v.* 10) « etiam [*cod.* nam] ibi manus tua deducet me » *Guill.*

11. dixit R* (*ut vid.*) | inluminatio + mea Ψ^{B}VD$\Omega^{S}\mathfrak{a}$fgreIȝc *cum Ro.* ¶ ant. secundum hebreum et Ieron. non habent « mea » neque grecus *Guill.*

CXXXVIII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M}\mathfrak{a}$) | 2. ⟨domine RIL | ⟨tu RL | 3.⟨ intellexisti RIL | ⟨semitam RL | 4. ⟨et RIL | ⟨quia RL | 5. ⟨ecce RIL | ⟨tu (2°) RL | 6. ⟨mirabilis RIL | ⟨confortata RL | 7. ⟨quo RIL | ⟨et L | 8. ⟨si (1°) RIL | ⟨si (2°) RL | 9. ⟨si RIL | ⟨et RL | 10. ⟨etenim RIL | ⟨et RL | 11. ⟨et (1°) RIL | ⟨et (2°) RL.

12 quia tenebrae non obscurabuntur a te
et nox sicut dies inluminabitur
sicut tenebrae eius ita et lumen eius
13 quia tu possedisti renes meos
suscepisti me de utero matris meae
14 confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es
mirabilia opera tua et anima mea cognoscit nimis
15 non est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto
et substantia mea in inferioribus terrae
16 inperfectum meum viderunt oculi tui
et in libro tuo omnes scribentur
die formabuntur et nemo in eis
17 mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus
nimis confirmati sunt principatus eorum
18 dinumerabo eos et super harenam multiplicabuntur
exsurrexi et adhuc sum tecum
19 si occideris Deus peccatores
et viri sanguinum declinate a me
20 quia dices in cogitatione
accipient in vanitate civitates tuas

---

14. cognoscet FI | 16. die R^2FI; dii R* | 17. confirmati sunt R^2F, *cf. ps.* 17, 18 *et* 88, 22; confortati sunt R*; confortatus est I *cum Ro* | 19. et FI; *om.* R | 20. dicis RI | accipient RF; accipiant I | tuas F *cum LXX*; suas RI.

Deest C.

12. quia] *sub* ÷ G^2 | a] ad Q | inluminatur F.

14. quia] quoniam 𝔤 | mirabiliter opera tua Ω^M; *om.* Q* | cognoscit = LM Φ^P𝔴𝔠 *cum hebr. et LXX*; cognuscit R; cognoscet *rell. codd. et edd.*

15. a] ad Φ^{R*}.

16. tui] mei Ω^S, *cum αγδ, cf. LXX* (*codd.* BSA) | die] Q*; dies MQ^2WUG KΨ^BVDΩ *edd. cum hebr., Ro He et Hier. comm. p. 96*; dii R*Φ^{RG} *cum moz*^{X}. ¶ quidam antiquiores « dii formabuntur » *Guill.*

17. confirmati sunt = R^2FL(*ut vid.*) *cum γδ, cf. LXX*; confortati sunt R*Q WΦ^VUG^2 𝔴; confortatus est G*, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ ant. « confortati sunt principatus eorum » hebr. etiam habet in plurali et Ieron. habet « quam [*cod.* quod] fortes facti sunt pauperes eorum » sed et grecus habet in plurali *Guill.*

18. denumerabo I | et *om.* Ω^S | harena I | exsurrexi — tecum] *in ras.* R^2.

19. occideres F; occiderit Ω^S. ¶ ant. secundum hebreum Ieron. siue grecum « occideris » non est ibi « occiderit » *Guill.* | et uiri = L(*ut vid.*)IV *cum hebr.*; et uirum F, *cf. γ*; uiri *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro et He.*

20. dices = F *cum LXX*; dicis RIL *cum γ*; dicites K; dicitis *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. LXX* (*cod.* R) | accipiant IΦ^{RP}DΩ𝔞𝔤 | tuas = FLΦ^{RGV}G*K*𝔴𝔠 *cum hebr. et LXX*; suas G^2K^2, *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ non est ibi « suas » set « tuas » secundum hebr. et ant. et Ieron. et grecum *Guill.*

---

12. ⟨quia RIL | ⟨et RL | ⟨sicut (2°) RL | 13. ⟨quia RIL | ⟨suscepisti RL | 14. ⟨confitebor RIL | ⟨mirabilia RL | 15. ⟨non RIL | ⟨et RL | 16. ⟨inperfectum RIL | ⟨et RL | ⟨die R L | 17. ⟨mihi RIL | ⟨nimis (2°) RL | 18. ⟨dinumerabo RI | ⟨exsurrexi R^2 | 19. ⟨si RI | ⟨et R | 20. ⟨quia RI | ⟨accipient R.

21 nonne qui oderunt te Domine oderam
et super inimicos tuos tabescebam
22 perfecto odio oderam illos
inimici facti sunt mihi
23 proba me Deus et scito cor meum
interroga me et cognosce semitas meas
24 et vide si via iniquitatis in me est
et deduc me in via aeterna.

CXXXIX. 1 IN FINEM PSALMUS DAVID
2 Eripe me Domine ab homine malo
a viro iniquo eripe me
3 qui cogitaverunt iniquitates in corde
tota die constituebant proelia
4 acuerunt linguam suam sicut serpentis
venenum aspidum sub labiis eorum

DIAPSALMA

5 custodi me Domine de manu peccatoris
ab hominibus iniquis eripe me
qui cogitaverunt subplantare gressus meos
6 absconderunt superbi laqueum mihi
et funes extenderunt in laqueum
iuxta iter scandalum posuerunt mihi

DIAPSALMA

7 dixi Domino Deus meus es tu
exaudi Domine vocem deprecationis meae

CXXXIX. 3. qui RFI²; quia I* | 4. serpentes RFI, *fortasse cum archetypo* | diapsalma RF; *om.* I.

Desunt CL(*a v.* 5, eripe).

22. illis Φ^{G}; + et G*fȝc *cum moz*ˣ *et med* | sunt *om.* I* | mihi *om.* Φ^{G}*.

23. scito] excita W.

24. in (2°) *om.* Ω^{S}.

CXXXIX. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$a | in finem *om.* Q | ∿ psalmus dauid in finem ȝ.

2. eripe (2°)] libera $L\Omega^{M}$ *cum Ro.*

3. qui] quia I*MQΨ^{B}* | iniq.] iniustitias L *cum* αδ | corde + suo Ω^{S}* *cum moz*ˣ | const. proel.] ordinabant bella L, *cf.* α | const.] cogitabant I.

4. linguam suam] M*; linguas suas LM²VDΩ^{S}reȝc *cum Ro.* ¶ secundum hebr. et ant. et grecum et Ieron. « linguam suam sicut serpentes uel -tis » *Guill.* | serpentis = M*Q²WUwc *cum LXX, cf. hebr. et He* (quasi serpens); serpentes M²Q*, *rell. codd. et edd. cum Ro* | diabsalma Q; *om.* IWKVDΩagrelvȝc.

5. cust.] conserua L *cum* α *et moz*ˣ | ab] *praem.* et Φ^{G}V*Ω^{S}agrelȝc *cum med.* ¶ hebr. ant. Ieron. et grecus non interponunt « et » *Guill.* | homine iniquo L *cum hebr. et* δ, *cf. LXX* (*codd.* A *et pauc. lucian.*), *med et He* | eripe] libera Ω^{M} *cum Ro* | qui] quia M*Q*.

6. diapsalma *om.* Q*WKVDΩagrel vȝc.

7. domino] domine R *cum* α | ÷ ex : audi Φ^{V}G | domine *om.* I *cum moz*ˣ | uoci Q.

---

21. ⟨nonne RI | ⟨et RL | 22. ⟨perfecto RIL | ⟨inimici RL | 23. ⟨proba RIL | ⟨interroga RL | 24. ⟨et (1°) RIL | ⟨et (2°) RL.

CXXXIX. (CXXXVIII. W, *num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}a) | 2. ⟨eripe RIL | ⟨a RL | 3. ⟨qui RL | ⟨tota RL | 4. ⟨acuerunt RIL | ⟨venenum RL | 5. ⟨custodi RIL | ⟨ab RL | ⟨qui RI | 6. ⟨absconderunt R | ⟨et RI | ⟨iuxta R | 7. ⟨dixi RI | ⟨exaudi R.

8 Domine Domine virtus salutis meae
obumbrasti super caput meum in die belli
9 non tradas Domine desiderio meo peccatori
cogitaverunt contra me ne derelinquas me
ne forte exaltentur

DIAPSALMA

10 caput circuitus eorum
labor labiorum ipsorum operiet eos
11 cadent super eos carbones
in igne deicies eos
in miseriis non subsistent
12 vir linguosus non dirigetur in terra
virum iniustum mala capient in interitu
13 cognovi quia faciet Dominus iudicium inopis
et vindictam pauperum
14 verumtamen iusti confitebuntur nomini tuo
habitabunt recti cum vultu tuo.

CXL. 1 PSALMUS DAVID
Domine clamavi ad te exaudi me
intende voci meae cum clamavero ad te
2 dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo
elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum
3 pone Domine custodiam ori meo
et ostium circumstantiae labiis meis
4 non declines cor meum in verba malitiae
ad excusandas excusationes in peccatis

---

9. diapsalma RF; *om.* I | 11. in igne FI; in ignem R | 14. nomine F*.
CXL. 1. psalmus RF; in finem psalmus I | intende RFI²; intendi I*.

Desunt CL.

8. domine (2°)] deus r | super] *sub* ÷ ΦRGVG²; *om.* ΦPΨB* *cum Ro.*

9. ne K*frelvsc *cum Ro et He* | tradas + me G²K²VΩagrelvsc *cum LXX, Ro et Hier. tract. p. 267* | desiderio meo] I*; desiderium meum G* *cum* γ; desideria mea I², *cf. He*; *praem.* a VDΩagrelvsc *cum LXX, Ro et Hier. l. c.* ¶ ant. non habent « a » nec ipse Ieron. sed ponit ibi « desideria » tamen grecus habet *Guill.* | diapsalma *om.* IQ*WΦR*VDΩagrelvsc.

10. operient F*; operuit R; aperiet U.

11. in igne] M*; in ignem RM²ΦG ΨBVDΩ *edd.*; igne W*.

12. dirigetur] M*; dirigitur M² | in terram ΩM | capiant U.

13. et] *sub* ÷ G².

14. nomine tuo F*Q*; *praem.* tibi ΩM† | habit.] *praem.* et MQ²WUΨB²DΩ agrelsc *cum LXX et Ro, cf. Hier. ep. 106.* ¶ hebr. et ant. non interponunt « et » *Guill.*

CXL. 1. *tit. om.* ΨBΩMa | psal.] *praem.* in finem IQK *Amiat.* | dauid *om. Amiat.*; + quando filius eum persequebatur U, *cf. ps.* 142, 1 | intendi I*Q*.

4. in (1°)] *sub* ÷ G².

---

8. ⟨domine (1°) RI | ⟨obumbrasti R | 9. ⟨non RI | ⟨cogitaverunt R | ⟨ne (2°) R | 10. ⟨caput RI | ⟨labor R | 11. ⟨cadent RI | ⟨in (1°) R | ⟨in (2°) R | 12. ⟨vir RI | ⟨virum R | 13. ⟨cognovi RI | ⟨et R | 14. ⟨verumtamen RI | ⟨habitabunt R.

CXL. (*num. om.* IQG*ΨBVDΩMa) | 1. ⟨domine RI | ⟨intende R | 2. ⟨dirigatur R I | ⟨elevatio R | 3. ⟨pone RI | ⟨et R | 4. ⟨non RI | ⟨ad R.

cum hominibus operantibus iniquitatem
et non communicabo cum electis eorum
5 corripiet me iustus in misericordia et increpabit me
oleum ÷ autem : peccatoris non inpinguet caput meum
quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum
6 absorti sunt iuncti petrae iudices eorum
audient verba mea quoniam potuerunt
7 sicut crassitudo terrae erupta est super terram
dissipata sunt ossa nostra secus infernum
8 quia ad te Domine Domine oculi mei
in te speravi non auferas animam meam
9 custodi me a laqueo quem statuerunt mihi
et ab scandalis operantium iniquitatem
10 cadent in retiaculo eius peccatores
singulariter sum ego donec transeam.

CXLI. 1 INTELLECTUS DAVID CUM ESSET IN SPELUNCA ORATIO
2 Voce mea ad Dominum clamavi
voce mea ad Dominum deprecatus sum
3 effundo in conspectu eius deprecationem meam
tribulationem meam ante ipsum pronuntio

---

5. increpauit RFI | 7. super terra RF.

Desunt CL.

5. increpauit RFIQWΦ^{RGV}G*K. ¶ hebr. et ant. habent « increpauit » *Guill.* | ÷ = RΦ^{GVP2}G^{2}Ψ^{B}; *om.* Φ^{P}*G*, *rell. codd. et edd.* | adhuc *om.* F*.

6. iunct(a)e petrae M*W; iuxta petram D *cum* α, *moz*^{c} *et He* | potueram I.

7. crasitudo I; grassitudo R | terra Φ^{P} | erupta] erecta Ω^{S}. ¶ « erupta » *Guill.* | super terra RF *cum* δ | infernum] *praem.* in D*.

8. domine (2°) *om.* Ψ^{B} *cum* γ | mei] nostri Ω^{S}.

10. in retiaculum G^{2}Ψ^{B}*; in retiacula G*𝔯 *cum hebr.*

CXLI. 1. *tit. om.* Ψ^{B}Ω^{M}𝔞 | intell.] psalmus Q *cum moz*^{X}; *praem.* psalmus 𝔰 | cum — oratio *om.* Φ^{V} *cum moz*^{X} | oratio *om.* Q; + eius ad dominum *Amiat.*

2. dominum (2°)] deum 𝔣.

3. deprecationem *scribimus*; depraecationem = RFI *cum med*; orationem *rell. codd. et edd. cum Ro et Hier. tract. p. 275* | tribul.] *praem.* et M^{2}Ψ^{B2}V^{2}DΩ 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠. ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « et » *Guill.*

⟨cum RI | ⟨et R | 5. ⟨corripiet RI | ⟨oleum R | ⟨quoniam RI | 6. ⟨absorti R | ⟨audient RI | 7. ⟨sicut R | ⟨dissipata RI | 8. ⟨quia R | ⟨in R | 9. ⟨custodi RI | ⟨et R | 10. ⟨cadent RI | ⟨singulariter R.

CXLI. (*num. om.* IQG*KΨ^{B}VDΩ^{M}𝔞) | 2. ⟨voce (1°) RI | ⟨voce (2°) R | 3. ⟨effundo R | ⟨tribulationem R.

4 in deficiendo ex me spiritum meum
et tu cognovisti semitas meas
in via hac qua ambulabam absconderunt laqueum mihi
5 considerabam ad dexteram et videbam
et non erat qui cognosceret me
periit fuga a me et non est qui requiret animam meam
6 clamavi ad te Domine dixi tu es spes mea
portio mea in terra viventium
7 intende ad deprecationem meam quia humiliatus sum nimis
libera me a persequentibus me quia confortati sunt super me
8 educ de custodia animam meam
ad confitendum nomini tuo
me expectant iusti donec retribuas mihi.

CXLII. 1 PSALMUS DAVID QUANDO FILIUS EUM PERSEQUEBATUR
Domine exaudi orationem meam
auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua
exaudi me in tua iustitia
2 et non intres in iudicio cum servo tuo
quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens
3 quia persecutus est inimicus animam meam
humiliavit in terra vitam meam
collocavit me in obscuris sicut mortuos saeculi

CXLI. 5. perit RF.

CXLII. 1. quando filius eum pers. F; quando filius suus eum pers. R; cum pers. eum abisolon filius eius I.

Desunt CL.

4. ex me] *sub* ÷ G²; in me F *cum Ro et Hier. l. c., cf. He* | qua] quam R; *om.* I* | abscond. + superbi $\Omega^{s\dagger}$, *cf. supra ps.* 139, 6. ¶ «absconderunt laqueum mihi» *Guill.*

5. perit RFM*Q*Φ^{RGV} | et] *sub* ÷ G | requiret = RIΦ^{P}; requirit F; requirat *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (quaerat).

7. me (2°)] *sub* ÷ G² | quia] qui U.

8. confidendum R | nomine R.

CXLII. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{Mq}$ | psal.] intellectus Φ^{V} | quando — perseq.] *sub* ÷ G | quando] cum IQ *Amiat.* | filius eum perseq. = FΦ^{RGV}U, *cf. LXX*; filius eius eum perseq. Φ^{P}; filius suus eum perseq. RG; filius eius perseq. eum M; eius filius eum perseq. K; eum filius suus perseq. frg *cum Ro*; eum perseq. filius suus D; perseq. eum absalom (abisolon I) filius eius Ielbc; perseq. eum (*om.* QW) filius suus absalon (absolon V*; absalom g) QWV Ω^{s}g; perseq. *Amiat.*

2. in iudicio] M*Q*G*Ψ^{B*}; in iudicium $M^{2}Q^{2}\Phi^{P}UG^{2}\Psi^{B2}VD\Omega$ *edd. cum LXX.* ¶ ant. «iudicio» *Guill.* | quia] G*; qui M*G^{2}.

3. quia] *sub* ÷ G | est *om.* Q | in terram $MQ^{2}WUG$ *cum LXX*; intra Q* | mortuus $\Phi^{G}q$.

---

4. ⟨in RI | ⟨et R | ⟨in R | 5. ⟨considerabam RI | ⟨et (2°) R | ⟨periit R | 6. ⟨clamavi RI | ⟨portio R | 7. ⟨intende RI | ⟨libera RI | ⟨quia R | 8. ⟨educ RI | ⟨ad R | ⟨me R.

CXLII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{Mq}) | 1. ⟨domine RI | ⟨auribus R | ⟨exaudi R | 2. ⟨et RI | ⟨quia R | 3. ⟨quia RI | ⟨humiliavit R | ⟨collocavit RI.

4 et anxiatus est super me spiritus meus
in me turbatum est cor meum
5 memor fui dierum antiquorum
meditatus sum in omnibus operibus tuis
in factis manuum tuarum meditabar
6 expandi manus meas ad te
anima mea sicut terra sine aqua tibi
DIAPSALMA
7 velociter exaudi me Domine defecit spiritus meus
non avertas faciem tuam a me
et similis ero descendentibus in lacum
8 auditam mihi fac mane misericordiam tuam
quia in te speravi
notam fac mihi viam in qua ambulem
quia ad te levavi animam meam
9 eripe me de inimicis meis Domine ad te confugi
10 doce me facere voluntatem tuam
quia Deus meus es tu
spiritus tuus bonus deducet me in terra rècta
11 propter nomen tuum Domine vivificabis me in aequitate tua
educes de tribulatione animam meam
12 et in misericordia tua disperdes inimicos meos
et perdes omnes qui tribulant animam meam
quoniam ego servus tuus sum.

CXLIII. 1 DAVID ADVERSUS GOLIAD
Benedictus Dominus Deus meus

---

5. meditabar RF; meditabor I | 8. mihi fac RFI²; fac mihi I* | in qua R²FI; in quam R*.

CXLIII. 1. aduersus goliath F; aduersum goliad R; ad goliam I.

Desunt CL.

4. est (*1°*) *om.* Q*.

5. in (*2°*)] *praem.* et Ḳ *cum Ro*; *praem.* ÷ et: G | manum Q* | meditabor IΦᴳΨᴮ*V* *cum Ro.*

6. tibi *om.* I *cum δ mozˣ* | diapsalma *om.* QWΦᴿUKVDΩ *edd.*

7. deficit R | meus + diapsalma Φᴿ | non] ne I *cum Ro et He* | lacum] locum W*.

8. mihi fac = RFI² *cum Ro*; fac mi(h)i I*, *rell. codd. et edd. cum LXX, α et moz* | in quam R*V | quia] qui F.

9. me *om.* α.

10. es] *sub* ÷ G² | in terra recta] G*K*; in terram rectam G²K²ΨᴮVDΩαϝg relgc. ¶ « terra recta » non est ibi « terram rectam » secundum ant. et Ieron. *Guill.*

11. me] *sub* ÷ G²; *om.* F* | in aeq.] iniquitate F.

12. inimicos] *praem.* omnes Ωˢgre. ¶ « disperdes inimicos » hebr. et ant. et Ieron. non habent « omnes » *Guill.* | omnes] eos I | sum] *sub* ÷ G²; *om.* Q*.

CXLIII. 1. *tit. om.* ΨᴮΩᴹα | dauid] G*; ÷ dauid: G²; dauit F; *praem.* psalmus QVDΩˢgelgc *cum γ mozˣ* | aduersum R; contra Q; ad IVDΩˢg *cum αγδ*; cum pugnasset *Amiat.* | goliadh Φᵛ; goliath FΦᴿᴳᴾUKfgrelvgc; goliam IQVDΩˢ; *om.*

---

4. ⟨in R | 5. ⟨memor RI | ⟨meditatus R | ⟨in (*2°*) R | 6. ⟨expandi RI | ⟨anima R | 7. ⟨velociter RI | ⟨non RI | ⟨et R | 8. ⟨auditam RI | ⟨quia R | ⟨notam RI | ⟨quia R | 9. ⟨eripe RI | 10. ⟨doce R | ⟨spiritus RI | 11. ⟨propter R | ⟨educes RI | 12. ⟨et (*1°*) R | ⟨et (*2°*) RI | ⟨quoniam R.

CXLIII. (XLIII. K, CXLIIII. ΦᴳU*, *num. om.* IQG*ΨᴮVDΩᴹα) | 1. ⟨benedictus RI.

qui docet manus meas ad proe-
lium digitos meos ad bellum
2 misericordia mea et refugium
meum susceptor meus et libe-
rator meus
protector meus et in eo speravi
qui subdis populum meum sub
me
3 Domine quid est homo quia in-
notuisti ei
aut filius hominis quia reputas
eum
4 homo vanitati similis factus est
dies eius sicut umbra praetereunt
5 Domine inclina caelos tuos et
descende
tange montes et fumigabunt
6 fulgora coruscationem et dissipa-
bis eos
emitte sagittas tuas et conturba-
bis eos
7 emitte manum tuam de alto
eripe me et libera me de aquis
multis
de manu filiorum alienorum
8 quorum os locutum est vanita-
tem
et dextera eorum dextera iniqui-
tatis
9 Deus canticum novum cantabo
tibi
in psalterio decachordo psallam
tibi
10 qui † dat † salutem regibus
qui redemit David servum suum
de gladio maligno 11 eripe me

---

1. digit(os) R *cum LXX*; et digitos FI | 2. in eo RF; in ipso I | 10. dat salutem *restituimus*; das salutem RFI *cum Ro, errante archetypo* | redimit RF.

Desunt CL.

M | digitos meos *scripsimus cum hebr., LXX, a moz et He*; digitus meus = R; et digitos meos G(et *sub* ÷), *rell. codd. et edd. cum Ro.*

2. in eo = RF; in ipso *rell. codd. et edd. cum Ro et He* | subdit UΨ^{B*}VD Ω^{M}arlvsc, *cf. a moz^{c} med* (subdidit) *et He* (subiecit).

3. aut] *sub* ÷ G^{2}.

4. uanitati] Φ^{P*}; uanitate R; uanitatis Q*Φ^{RVP2}U*KΨ^{B}D | praeteriunt MV.

5. fumicabunt F.

6. fulgora] M*Ψ^{B*}; fulgura M^{2}Φ^{V} G*Ψ^{B2}VΩ *edd.* | corruscationem KV; choruscationem DΩ^{S*M}a; curruscationem Q; corruscationes I *cum Ro* | dissipauit Ψ^{B*}.

7. multis + ÷ et: G; + et Q*Φ^{RG} KΨ^{B}VDΩag *cum Ro.*

8. est] es Q; *om.* Ω^{M}.

9. decacordo QUGΨ^{B}V*DΩa; decachorda R*.

10. dat ... redemit] ¶ hebr. et ant. et Ieron. « dat » « redemit » *Guill.* | dat = w *cum He et Hier. tract. p. 282*; das *codd. omnes et* afgrelsc *cum Ro* | redemit = IM*QWΦUGK*f; redimit RF w, *cf. hebr. et LXX*; redemisti M^{2}K^{2}Ψ^{B}V^{1}DΩagrelsc, *cf. Ro* (liberas); redimisti V† | suum] K*; tuum K^{2}Ψ^{B}VDΩagrelsc *cum Ro.*

⟨qui R | ⟨digitos R | 2. ⟨misericordia RI | ⟨susceptor R | ⟨protector RI | ⟨qui R^{2} (*signo K*) | 3. ⟨domine RI | ⟨aut R | 4. ⟨homo RI | ⟨dies R | 5. ⟨domine RI | ⟨tange R | 6. ⟨fulgora RI | ⟨emitte R | 7. ⟨emitte RI | ⟨eripe R | ⟨de (*3°*) R | 8. ⟨quorum RI | ⟨et R | 9. ⟨deus RI | ⟨in R | 10. ⟨qui (*1°*) RI | ⟨qui (*2°*) R | ⟨de R.

et † erue † me de manu filiorum alienigenarum
quorum os locutum est vanitatem
et dextera eorum dextera iniquitatis
12 quorum filii sicut novella plantationis in iuventute sua
filiae eorum compositae circumornatae ut similitudo templi
13 promptuaria eorum plena eructantia ex hoc in illud
oves eorum fetosae abundantes in † egressibus † suis
14 boves eorum crassi
non est ruina maceriae neque transitus
neque clamor in plateis eorum
15 beatum dixerunt populum cui haec sunt
beatus populus cuius Dominus Deus eius.

CXLIIII. 1 LAUDATIO DAVID
Exaltabo te Deus meus rex et benedicam nomini tuo in saeculum et in saeculum saeculi
2 per singulos dies benedicam tibi et laudabo nomen tuum in saeculum et in saeculum saeculi

---

11. eripe me et erue me *restituimus*; eripe me et eripe me RFI, *errante, ut vid., archetypo* | 13. egressibus *restituimus cum LXX*; gressibus RF(cress.), *errante archetypo* | 14. grassi RF.

CXLIIII. 1. dauid RF; ipsi dauid I.

Desunt CL.

11. et *om.* Ψ^{B*} | erue] eripe RFI, *cf.* γ | alienigenarum = FIQ*Φ^{RGV}; alieniginarum R; aliegenorum K^2; alienenorum K*; alienorum Q^2, *rell. codd. et edd. cum LXX, Ro, He et Hier. tract. p. 282, cf. supra v.* 7. ¶ ant. « alienigenorum » alii melius « alienorum » *Guill.*

12. nouella] Q*K*Ψ^{B*}D*; nouell(a)e $Q^2W\Phi^PUGK^2\Psi^{B2}VD^2\Omega$ *edd. cum Ro.* ¶ ant. secundum Ieron. « nouella plantacionis » Ieron. « plantacio » licet hebr. sonet pluraliter simile supra CXXVII (*v.* 3) unde alii « nouelle » *Guill.* | plantationis] Q*G*V†; plantationes $Q^2W\Phi^PUG^2KV^1D\Omega$ *edd.* | in] a D. ¶ uel in D^2 | filii D | ut *om.* Ω^S.

13. promptuaria = $F\Phi^PK^2\Psi^{B2}VD\Omega$ *edd.*; promtuaria R; prumptuaria IMW $\Phi^{RV}UGK^*\Psi^{B*}$; prumpturia Φ^G; pr̄tuaria Q | eructantia] Q*; eructuantia MUQ^2W K | fętosę $W\Psi^B$; foetosae $M\Phi^PUGV$ſgrel vȝc | gressibus R^{*3} Ω^Mſ; cressibus F; gregibus R^2I^2(gibus *in ras.*).

14. crassi = M*Φ^{RGV} *cum Hier. tract. p. 283 et 285*; crasi I; grassi RF; crass[...] Q; crass(a)e M^2, *rell. codd. et edd.* ¶ ant. « boues eorum crassi » Ieron. « tauri nostri [*cod.* uestri] pingues » grecus habet « crasse » primum melius *Guill.* | macheriae $FQWU\Psi^B$.

15. cuius + est D *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* S).

CXLIIII. 1. *tit. om.* $\Psi^B\Omega^M\mathfrak{a}$ | laud.] in finem psalmus Q; *praem.* psalmus ȝ; *praem.* alleluia W; + ipsi $IVD\Omega^S$ſgrelvc *cum Ro* | exalt.] *praem.* aleph $F\Phi^{RG}$ *cum He* (*et sic deinceps*); *praem.* א re | nomini + sancto ſ | saeculi] *sub* ÷ G^2.

2. per] *praem.* beth Φ^{RG}; *praem.* ב re | saeculi] *sub.* ÷ G.

---

11. ⟨et RI | ⟨quorum R | ⟨et R | 12. ⟨quorum RI | ⟨in R | ⟨filiae RI | ⟨circumornatae R | 13. ⟨promptuaria RI | ⟨ex R | ⟨oves RI | ⟨abundantes R | 14. ⟨boves R | ⟨non R I | ⟨neque (2°) R | 15. ⟨beatum RI | ⟨beatus R.

CXLIIII. (CXLIII. W, *num. om.* $IQG^*\Psi^BVD\Omega^M\mathfrak{a}$) | 1. ⟨exaltabo RI | 2. ⟨per RI.

[3] magnus Dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis
[4] generatio et generatio laudabit opera tua
et potentiam tuam pronuntiabunt
[5] magnificentiam gloriae sanctitatis tuae loquentur
et mirabilia tua narrabunt
[6] et virtutem terribilium tuorum dicent
et magnitudinem tuam narrabunt
[7] memoriam abundantiae suavitatis tuae eructabunt
et iustitia tua exultabunt
[8] miserator et misericors Dominus patiens et multum misericors
[9] suavis Dominus universis
et miserationes eius super omnia opera eius
[10] confiteantur tibi Domine omnia opera tua
et sancti tui † benedicant † tibi
[11] gloriam regni tui dicent et potentiam tuam loquentur
[12] ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam
et gloriam magnificentiae regni tui
[13] regnum tuum regnum omnium saeculorum
et dominatio tua in omni generatione et progenie
fidelis Dominus in omnibus verbis suis
et sanctus in omnibus operibus suis

---

6. terribilium RI; terribiliorum F | 10. confiteantur... benedicant *restituimus cum LXX*; confiteantur... confiteantur RFI, *errante, ut vid., archetypo* | 12. faciant RF; facient I.

Desunt CL.

3. magnus] *praem.* gimel Φ^{RG}; *praem.* ג רε.

4. gener. (*1°*)] *praem.* deleth Φ^{RG}; *praem.* ד רε | laudauit F; laudabunt R *cum Ro.* ¶ « laudabit opera tua » *Guill.* | operam tuam F.

5. magnif.] *praem.* he Φ^{RG}; ה רε | gloriae *om.* $\Omega^{s\dagger}$ | enarrabunt Φ^{G*} *cum αγ med.*

6. et (*1°*)] *praem.* uau Φ^{RG}; *praem.* ו רε | terribilium] M*; terribiliorum FM^2 WUD* *cum Ro.* ¶ ant. « terribiliorum » plus dicit quam « terribilium » unde et Ieron. habet « horribiliorum » *Guill.* | narrabunt] loquentur R *cum α moz et cf. infra v.* 11.

7. memor.] *praem.* zai Φ^{RG}; *praem.* ז רε | eruct.] Q*; eructuabunt FMQ^2WU | iust.] iudicia Ω^{s}.

8. miserator] *praem.* teth Φ^{R}; *praem.* ט רε.

9. suauis] *praem.* eth Φ^{RG}; *praem.* ח רε | et *om.* Ω^{s}.

10. confit.] *praem.* ioth Φ^{RG}; *praem.* י רε | benedicant] Q*; benedicent Q^2WU D* *cum Ro*; confiteantur RFI.

11. gloriam] *praem.* cap Φ^{RG}; *praem.* כ רε.

12. ut] et α; *praem.* lamed Φ^{R}; *praem.* lameth Φ^{G}; *praem.* ל רε | facient IQ*Ψ^{B}*D*; faciunt V^2(u *in ras.*) | magnificentia F.

13. regnum (*1°*)] *praem.* mem Φ^{RG}; *praem.* מ רε | progenie = RI *cum Ro*; progeniae F; generatione MΦ^{RVP}GKΨ^{B}*Dαf elυ *cum α et He*; generationem Ψ^{B2}, *rell. codd. et edd.* ¶ « generacione et generacionem » *Guill.* | fidelis — suis (*2°*)] *sub* ÷ I^2G^2 | fidelis] *praem.* nun Φ^{RG}; *praem.* נ ר | et] *sub* ÷ R^2 | sanctis F.

---

3. ⟨magnus RI | 4. ⟨generatio (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 5. ⟨magnificentiam RI | ⟨et R | 6. ⟨et (*1°*) RI | ⟨et (*2°*) R | 7. ⟨memoriam RI | ⟨et R | 8. ⟨miserator RI | ⟨patiens R | 9. ⟨suavis RI | ⟨super R | 10. ⟨confiteantur RI | ⟨et R | 11. ⟨gloriam RI | 12. ⟨ut RI | ⟨et R | 13. ⟨regnum (*1°*) RI | ⟨et (*1°*) R | ⟨fidelis RI | ⟨et R.

14 allevat Dominus omnes qui corruunt
et erigit omnes elisos
15 oculi omnium in te sperant
et tu das escam illorum in tempore oportuno
16 aperis tu manum tuam
et imples omne animal benedictione
17 iustus Dominus in omnibus viis suis
et sanctus in omnibus operibus suis
18 prope est Dominus omnibus invocantibus eum
omnibus invocantibus eum in veritate
19 voluntatem timentium se faciet
et deprecationem eorum exaudiet
et salvos faciet eos
20 custodit Dominus omnes diligentes se
et omnes peccatores disperdet
21 laudationem Domini loquetur os meum
et benedicat omnis caro nomini sancto eius in saeculum et in saeculum saeculi.

CXLV. 1 ALLELUIA AGGEI ET ZACHARIAE
2 Lauda anima mea Dominum
laudabo Dominum in vita mea
psallam Deo meo quamdiu fuero
nolite confidere in principibus

---

14. erigit F; eregit I; ereget R | 16. benedictione RI; benediccionem F | 21. nomini sancto F; nomen sanctum RI *cum Ro.*

CXLV. 2. dominum (2°) RF; deum I.

Desunt CL.

14. alleuat] *praem.* samech Φ^{R}; *praem.* sameth Φ^{G}; *praem.* ס re | alleuet Q* | conruunt F; corrunt Φ^{R}; curruunt W | erigit] M*; eregit I; eriget $M^{2}Q^{*}$ Φ^{RV}; ereget R.

15. oculi] *praem.* ain Φ^{RG}; *praem.* ע re | sperant + domine $\Phi^{P}K^{2}\Psi^{B2}VD^{*}\Omega\mathfrak{a}\mathfrak{g}$ re$\mathfrak{s}$c *cum Ro.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. non interponunt « domine » neque grecus sed de himno mense usurpatum uidetur *Guill.* | da Q*; des Ω^{M}.

16. aperis] *praem.* fe Φ^{RG}; *praem.* פ re | tu] *sub* ÷ $\Phi^{V}G^{2}$ | omnem Q* | benedictionem Φ^{R} *cum αγδ moz*; benediccionem F.

17. iustus] *praem.* sade Φ^{RG}; *praem.* צ re | uiis — omnibus (2°) *om.* Φ^{R}.

18. prope] *praem.* cof Φ^{RG}; *praem.* ק re | omn. inu. eum (1°)] *sub* ※ G^{2} | omn. inu. eum (2°) *om.* F *cum Ro, cf. LXX* (*cod.* S) | omnibus (2°)] *sub* ÷ Φ^{RV}.

19. uoluntate F; *praem.* res Φ^{RG}; *praem.* ר re | et *om.* F *cum γ* | precationem Ψ^{B}.

20. custodit] *praem.* sen Φ^{RG}; *praem.* ש re | dominus *om.* Φ^{P}.

21. laudatione Q; *praem.* thau Φ^{RG} (tau); *praem.* ת re | loquitur R | nomen sanctum RI *cum Ro* | in saec. (1°) *om.* F | et in saec.] *sub* ÷ Φ^{G2} | saeculi] *sub* ÷ R^{2} $\Phi^{RV}G$; + alleluia D.

CXLV. 1. all. — zach.] in finem psalmum dauid Q; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ | hallelu-ia re$\mathfrak{l}$v; haleluia $\mathfrak{f}$; *praem.* psalmus $\mathfrak{s}$; + reuersionis Φ^{P} | agg. et zach. *om.* $WGV\Omega^{S}$ *Amiat. cum. hebr., Ro et He* | haggei $\mathfrak{g}$; aggaei re$\mathfrak{l}$v$\mathfrak{s}$c; agget R* | zacchariae $R\Phi^{RG}$.

2. dom. (2°)] deum IV | fuero] ero Ψ^{B*} *cum Ro.*

---

14. ⟨allevat RI | ⟨et R | 15. ⟨oculi RI | ⟨et R | 16. ⟨aperis RI | ⟨et R | 17. ⟨iustus RI | ⟨et R | 18. ⟨prope RI | ⟨omnibus (2°) R | 19. ⟨voluntatem RI | ⟨et (1°) R | 20. ⟨custodit RI | ⟨et R | 21. ⟨laudationem RI | ⟨et (1°) R.

CXLV. (*num. om.* $IQG^{*}\Psi^{B}VD\Omega^{M}\mathfrak{a}$) | 2. ⟨lauda RI | ⟨laudabo R | ⟨psallam R | ⟨nolite RI.

3 in filiis hominum quibus non est salus
4 exibit spiritus eius et revertetur in terram suam
in illa die peribunt omnes cogitationes eorum
5 beatus cuius Deus Iacob adiutor eius
spes eius in Domino Deo ipsius
6 qui fecit caelum et terram mare et omnia quae in eis
7 qui custodit veritatem in saeculum
facit iudicium iniuriam patientibus
dat escam esurientibus
Dominus solvit compeditos
8 Dominus inluminat caecos
Dominus erigit allisos
Dominus diligit iustos
9 Dominus custodit advenas
pupillum et viduam suscipiet
et viam peccatorum disperdet
10 regnabit Dominus in saecula
Deus tuus Sion in generationem et generationem.

---

4. eius FI; eorum R | in terra sua RI | 6. in eis RF; in eis sunt I | 7. soluet I | 10. regnauit FI | et generationem RI; et generatione F.

Desunt CL.

3. in] *praem.* nec DΩ^{M} *cum* δ; *praem.* neque Q^{2}e *cum Ro, cf. LXX et* α (et); *praem.* ***** Φ^{P} | quibus] *praem.* in MQ* UV^{1}DΩafgrelʒc *cum Ro.* ¶ « filiis hominum quibus » « quibus » datiui casus est secundum hebreum et Ieron. qui sic habet « in principibus nec in filio hominis cui non est salus » grecus similiter habet in datiuo casu *Guill.*

4. eius] eorum RQ*Φ^{RGV} *cum* γ *moz*; *om.* Ψ^{B}. ¶ secundum ant. « eorum » grecus melius habet « eius » Ieron. habet « eius » qui premisit « in filio hominis » *Guill.* | in terra sua RI | omnes] *sub* ÷ Φ$^{RG^{2}V}$.

6. eis = RF *cum LXX et* γ; eis sunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

7. faciunt R* | soluet IQ* *cum* γ *moz.*

8. dom. (2°) — allisos *om.* F* | eriget Q*. ¶ « erigit » secundum Ieron. uel « eriget » secundum ant. *Guill.* | allisos] G*; elisos Φ^{RP}G^{2}VDΩ *edd. cum Ro* | diligit] D*; dirigit D^{2} *cum Ro.* ¶ « diligit » sic cum hebreo habet grecus, non habet « dirigit » *Guill.*

9. uias VDΩagrelʒc *cum moz*^{x}. ¶ grecus et hebr. et ant. et Ieron. habent « uiam » in singulari *Guill.*

10. regnauit FIMQΦ^{RV}G*. ¶ « regnabit » secundum Ieron. et hebreum et grecum uel secundum ant. « regnauit » | deus] dominus deus Φ^{R} | syon DΩα; *praem.* in Φ^{R} | in generationem] F*; in generatione F^{2}MQWΦ^{RGV}UGKΨ^{B}(*ut vid.*)VD^{2}Ωgrelvʒ; in omni generatione D*. ¶ « in generacione et generacionem » *Guill.* | generatione (2°) FΦ^{GV}GΨ^{B}*D; + alleluia α *cum hebr.*

---

3. ⟨in R | 4. ⟨exibit RI | ⟨in (2°) R | 5. ⟨beatus RI | ⟨spes R | 6. ⟨qui RI | 7. ⟨qui RI | ⟨facit R | ⟨dat R | ⟨dominus RI | 8. ⟨dominus (2°) RI | ⟨dominus (3°) R | 9. ⟨dominus RI | ⟨pupillum R | ⟨et (2°) R | 10. ⟨regnabit RI | ⟨deus R.

CXLVI. 1 ALLELUIA AGGEI ET ZACHARIAE
Laudate Dominum quoniam bonum psalmus
Deo nostro sit iucunda ※ decoraque: laudatio
2 aedificans Hierusalem Dominus
dispersiones Israhel congregabit
3 qui sanat contritos corde
et alligat contritiones illorum
4 qui numerat multitudinem stellarum
et omnibus eis nomina vocans
5 magnus Dominus noster et magna virtus eius
et sapientiae eius non est numerus
6 suscipiens mansuetos Dominus
humilians autem peccatores usque ad terram
7 praecinite Domino in confessione
psallite Deo nostro in cithara
8 qui operit caelum nubibus
et parat terrae pluviam
qui producit in montibus faenum
et herbam servituti hominum
9 et dat iumentis escam ipsorum
et pullis corvorum invocantibus eum
10 non in fortitudine equi voluntatem habebit
nec in tibiis viri beneplacitum erit ei

CXLVI. 1. agg. et zach. RF; *om.* I | bonum R *cum LXX*; bonus FI *cum Ro* | ※ R^2 *cum vers. syro-hexapl.*; *om.* R* | 2. dispersionis RF | 3. illorum RF; eorum I | 4. stillarum RF | 8. herba R | 9. et dat RF; qui dat I.

Desunt CL.

CXLVI. 1. *tit. om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}\mathfrak{a}$ *cum hebr.* | hallelu-ia $\mathfrak{relv}$; haleluia $\mathfrak{f}$; *praem.* psalmus $\mathfrak{s}$; + reuersionis Φ^{P} | agg. et zach.] *sub* ÷ G; *om.* IQWVD$\Omega^{S}\mathfrak{fgrelsc}$ *Amiat. cum Ro et He* | agget R | zacchariae $R\Phi^{RG}\mathfrak{w}$; zachā F | bonum psalmus = R *cum LXX et Hier. tract. p. 293, l. 14 et p. 294, l. 4-5, cf. γ et He*; bonus psalmus FIMWΦ^{RGV}G$\mathfrak{w}$ *cum δ et Hier. comm. p. 99, l. 19, cf. LXX* (*codd.* SR); bonus est psalmus Ψ^{B2}(*in ras.*), *rell. codd. et edd. cum Ro.* ¶ « bonus psalmus » secundum ant. sed Ieron. interponit « est » | sit iocunda RMWΦUGKΨ^{B}VD$\Omega^{M}\mathfrak{af}$; iocunda sit Ω^{S} | ※ = $R^2\Phi^{R2GV}$GΨ^{B*} *cum vers. syro-hexapl.*; *om.* $R^*\Phi^{R*}\Psi^{B2}$, *rell. codd. et edd.*

2. hierussalem Q; hierlm GΨ^{B}; ihrlm $\mathfrak{a}$; ierusalem $\mathfrak{grelvsc}$; ierlm VDΩ | dispersionis RFQ*; *praem. et* F *cum LXX et Ro* | israhel] M*; isrl G*Ψ^{B*}V; irl Q; israhelis M^2WΦ^{RGV}D$\mathfrak{a}$; israelis $\Omega\mathfrak{fgrelvsc}$; isrlis $G^{2B2}\Psi$.

3. contritus R | allegat F | illorum = RF; eorum *rell. codd. et edd. cum Ro et He.*

4. stillarum RF | uocat VD$\Omega^{S}\mathfrak{agrvsc}$ *cum hebr., Ro et He.*

5. sapientia Q.

6. mansuetus R | humiliat I *cum Ro* | autem] *sub* ÷ G^2.

8. operiit I | terra R*; terram $\Omega^{M\dagger}$ | pluuia R | producet G | et] *sub* ÷ Φ^{RGV}; *sub* ※ Ψ^{B} | herba RW.

9. et dat = RF, *cf. LXX* (*codd.* BSA); qui dat *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. hebr. et LXX* | et (*ante* pullis)] *sub* ÷ G^2.

10. nec] neque $\mathfrak{g}$ | erat Q*; est I *cum Ro, cf. v. seq.*

CXLVI. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VD$\Omega^{M}\mathfrak{a}$) | 1. ⟨laudate RI | ⟨deo R | 2. ⟨aedificans RI | ⟨dispersiones R | 3. ⟨qui RI | ⟨et R | 4. ⟨qui RI | ⟨et R | 5. ⟨magnus RI | ⟨et (2°) R | 6. ⟨suscipiens RI | ⟨humilians R | 7. ⟨praecinite RI | ⟨psallite R | 8. ⟨qui RI | ⟨et R | ⟨qui RI | ⟨et R | 9. ⟨et (1°) RI | ⟨et (2°) R | 10. ⟨non RI | ⟨nec R.

11 beneplacitum est Domino super
timentes eum
et in eis qui sperant super mi-
sericordia eius.

CXLVII. 12 ALLELUIA
Lauda Hierusalem Dominum
lauda Deum tuum Sion
13 quoniam confortavit seras por-
tarum tuarum
benedixit filiis tuis in te
14 qui posuit fines tuos pacem
et adipe frumenti satiat te
15 qui emittit eloquium suum ter-
rae
velociter currit sermo eius
16 qui dat nivem sicut lanam
nebulam sicut cinerem spargit
17 mittit cristallum suum sicut buc-
cellas
ante faciem frigoris eius quis
sustinebit
18 emittet verbum suum et liquefa-
ciet ea
flabit spiritus eius et fluent aquae
19 qui adnuntiat verbum suum Iacob
iustitias et iudicia sua Israhel
20 non fecit taliter omni nationi
et iudicia sua non manifestavit
eis.

CXLVIII. 1 ALLELUIA
Laudate Dominum de caelis
laudate eum in excelsis

CXLVII. 12. alleluia RI; alleluia aggei et zacchariae F | 13. serras RF | 15. curret F* | 17. suum RF; suam I | 18. emittit I.

CXLVIII. 1. alleluia R; alleluia alleluia F.

Desunt CL.

11. super (2°)] in F *cum Ro* | eius + alleluia 𝔞.

CXLVII. 12. hallelu-ia 𝔯𝔢𝔩𝔳; haleluia 𝔣; *praem.* psalmus 𝔰; *om.* $\Psi^{B}\Omega^{M}$𝔞 *cum hebr. et He;* + aggei Ω^{S}; + aggei (haggei 𝔤) et zachariae (zacchariae F, zacharie V) FV𝔤 *cum LXX et α* | hierlm Ψ^{B}; hirlm G; hierussalem Q; iherusalem 𝔞; ierusalem 𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; ierlm VDΩ | domino R | syon DΩ𝔞.

13. serras RFM*.

15. emittet R | curret F*; curr*t Q*.

17. misit F | christallum IG; crystallum FΦ^{GV}𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠 | suum] K*Ψ^{B}*; suam I $K^{2}\Psi^{B2}$DΩ *edd.* ¶ ant. «suum» noui «suam» *Guill.* | buccillas Φ^{RGV}; bucellas RFI$M^{2}Q^{2}$ VΩ^{S}𝔞𝔣𝔯; bucillas Q*; buccinas M* | ∾ eius frig. Q.

18. emittit IWΦ^{R}D*; mittet 𝔴 *cum med et He* | liquefacit R | flauit Q*Φ^{RV}V𝔤.

19. iusticia F* | israel 𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; isrl MQ$\Phi^{R}\Psi^{B}$VDΩ.

20. feci Q | natione R* | manifestabit I | eis] *sub* ÷ $I^{2}G^{2}$; + alleluia 𝔞𝔰𝔠 *cum hebr. et He*; + hallelu-ia 𝔢𝔩𝔳.

CXLVIII. 1. hallelu-ia 𝔯𝔢𝔩𝔳; haleluia 𝔣; alleluia alleluia FΦ^{R}U *cum δ*; *om.* GΨ^{B} Ω^{M}𝔞; *praem.* psalmus. 𝔰; + aggei (haggei 𝔤) et zachari(a)e V𝔤 *cum LXX et α* | de] in Φ^{G}.

---

11. ⟨beneplacitum RI | ⟨et R.

CXLVII. (lat. CXLVII 𝔩𝔳, psalmus hic iungitur praecedenti apud hebraeos 𝔩 (*in marg.*), iste psalmus iungitur praecedenti apud hebraeos 𝔯𝔢 (*in marg.*), *num. om.* IQ G*Ψ^{B}VDΩ^{M}𝔞) | 12. ⟨lauda (*1°*) RI | ⟨lauda (*2°*) R | 13. ⟨quoniam RI | ⟨benedixit R | 14. ⟨qui RI | ⟨et R | 15. ⟨qui RI | ⟨velociter R | 16. ⟨qui RI | ⟨nebulam R | 17. ⟨mittit RI | ⟨ante R | 18. ⟨emittet RI | ⟨flabit R | 19. ⟨qui RI | ⟨iustitias R | 20. ⟨non RI | ⟨et R.

CXLVIII. (*num. om.* IQG*Ψ^{B}VDΩ^{M}𝔞) | 1. ⟨laudate (*1°*) RI | ⟨laudate (*2°*) R.

2 laudate eum omnes angeli eius
laudate eum omnes virtutes eius
3 laudate eum sol et luna
laudate eum omnes stellae et lumen
4 laudate eum caeli caelorum
et aqua quae super caelum est
5 laudent nomen Domini
quia ipse dixit et facta sunt
ipse mandavit et creata sunt
6 statuit ea in saeculum et in saeculum saeculi
praeceptum posuit et non praeteribit
7 laudate Dominum de terra dracones et omnes abyssi
8 ignis grando nix glacies
spiritus procellarum quae faciunt
verbum eius
9 montes et omnes colles
ligna fructifera et omnes caedri
10 bestiae et universa pecora
serpentes et volucres pennatae
11 reges terrae et omnes populi
principes et omnes iudices terrae
12 iuvenes et virgines
senes cum iunioribus laudent nomen Domini
13 quia exaltatum est nomen eius solius
14 confessio eius super caelum et terram
et exaltabit cornu populi sui
hymnus omnibus sanctis eius
filiis Israhel populo adpropinquanti sibi.

---

4. aqua quae super caelum est R, *cf. LXX*; aque quae super caelum sunt F; aquae quae super caelos sunt I *cum Ro* | 8. quae RF; qui I | 10. pennatae I; pinnatae R; caeli F | 14. exaltauit RF.

Desunt CLI(*a v.* 14, confessio).

3. stillae R*.

4. aqua quae ... est = R, *cf. LXX*; aquae omnes quae ... sunt ɑeȝc; aquae quae ... sunt *rell. codd. et edd. cum Ro et He, cf. hebr.* | super caelum = RF; super c(a)elo QΦ^{RV}ɑ; super c(a)elos *rell. codd. et edd. cum hebr., LXX, Ro et He.*

5. ipse] *sub* ÷ G^{2}.

6. in saeculum (*1°*)] (ae)ternum Ωre lvȝc *cum Ro.* ¶ ant. « in seculum » alia littera « in eternum » *Guill.* | saeculi] *sub* ÷ G | non *om.* R*.

7. dracones] ¶ uel traones Ψ^{B2}. ¶ Ieron. etiam habet « dracones » similiter grecus. non est ibi « tracones » sicut dicunt qui non auctores sed suam fantasiam sequuntur. glossa etiam exponit de animalibus non de cataractis *Guill.* | et omnes *om.* R.

8. glacies *om.* Φ^{R}; + et Ω^{s} *cum moz*^{x} | quae] qui IQ*WD* *cum Ro.*

9. omnes (*1°*) *om.* Ψ^{B}* | caedri] M*; cedri M^{2}Φ^{RGV}GΨ^{B}VDΩ *edd.*

10. pinnatae RM*W; pinnate Q*; caeli F.

14. terra F | exaltabit] M*Ψ^{B}*; exaltauit RFM^{2}Φ^{RGV}KΨ^{B2}DΩɑfgrelȝc *cum Ro et He.* ¶ hebr. et ant. et Ieron. « exultauit » grecus « exaltabit » *Guill.* | hymnis Φ^{V} | israel Dfgrelvȝc; isrl RMΦ^{RV}GΨ^{B}VΩɑ | appropinquantem Φ^{P}Ψ^{B}*(*ut vid.*) | sibi + alleluia ɑȝc *cum hebr. et He*; + hallelu-ia elv.

---

2. ⟨laudate (*1°*) R | ⟨laudate (*2°*) R | 3. ⟨laudate (*1°*) RI | ⟨laudate (*2°*) R | 4. ⟨laudate RI | ⟨et R | 5. ⟨quia RI | ⟨ipse (*2°*) R | 6. ⟨statuit RI | ⟨praeceptum R | 7. ⟨laudate RI | 8. ⟨ignis RI | ⟨spiritus R | 9. ⟨montes RI | ⟨ligna R | 10. ⟨bestiae RI | ⟨serpentes R | 11. ⟨reges RI | ⟨principes R | 12. ⟨iuvenes RI | ⟨senes R | 13. ⟨quia R | 14. ⟨confessio R | ⟨et (*2°*) R | ⟨hymnus R | ⟨filiis R.

CXLIX. [1] ALLELUIA
Cantate Domino canticum novum
laus eius in ecclesia sanctorum
[2] laetetur Israhel in eo qui fecit eum
et filii Sion exultent in rege suo
[3] laudent nomen eius in choro
in tympano et psalterio psallant ei
[4] quia beneplacitum est Domino in populo suo
et exaltabit mansuetos in salute
[5] exultabunt sancti in gloria
laetabuntur in cubilibus suis
[6] exaltationes Dei in gutture eorum
et gladii ancipites in manibus eorum
[7] ad faciendam vindictam in nationibus
increpationes in populis
[8] ad alligandos reges eorum in compedibus
et nobiles eorum in manicis ferreis
[9] ut faciant in eis iudicium conscriptum
gloria haec est omnibus sanctis eius.

CL. [1] ALLELUIA
Laudate Dominum in sanctis eius
laudate eum in firmamento virtutis eius

CXLIX. 1. alleluia R; alleluia alleluia F | 4. in salutem F | 6. exaltationes R *cum LXX*; exultationes F² *cum Ro*; exultatione F* | 8. allegandos F.
CL. 1. alleluia R; alleluia alleluia F | uirtutes R*.

Desunt CLI.

CXLIX. 1. hallelu-ia 𝔯𝔢𝔩𝔳; haleluia 𝔣; alleluia alleluia FΦ^RV U; *om.* GΨ^B Ω^M 𝔞; *praem.* psalmus 𝔰 | ecclesiis W *cum moz*^x.

2. israel D𝔣𝔤𝔯𝔢𝔩𝔳𝔰𝔠; isrl RΦ^RV GΨ^B V Ω𝔞 | et] *sub* ÷ Φ^RV G² | filii] Ψ^B²; fili(a)e Ψ^B*³ VDΩ𝔞𝔣𝔤𝔢𝔩𝔰. ¶ hebr. et ant. et Ieron. habent « filii » et grecus similiter *Guill.* | syon DΩ𝔞.

3. tymphano MG*; timpano V | psallent Φ^R.

4. exaltauit V*Ω^S 𝔯𝔢𝔩𝔰𝔠(*ed.* 1592, *dein typis corr.*) *cum Ro* | in salute = RMΦ^RV U𝔣𝔴 *cum LXX, αγ moz, cf. He* (in iesu); in salutem *rell. codd. et edd. cum Ro.*

6. exaltationes = R𝔠 *cum hebr., LXX, αγζ et He*; exultatione F*; exsultationes U; exultationes F², *rell. codd. et edd. cum Ro, cf. He* (*pler. codd.*). ¶ hebr. et grecus habent « exaltaciones » ant. « exultaciones » *Guill.* | in guttur K*Ψ^B*.

7. increpationem F.

8. allegandos FM* | in *om.* F*Ψ^B² *cum He* | comp.] cum pedibus F* | manicis] uinculis F* *cum Ro.*

9. eius + alleluia 𝔞𝔰𝔠 *cum hebr. et He;* + hallelu-ia 𝔢𝔩𝔳.

CL. 1. hallelu-ia 𝔯𝔢𝔩𝔳; haleluia 𝔣; alleluia alleluia FΦ^R U; *om.* GΨ^B Ω^M 𝔞; *praem.* psalmus 𝔰 | uirtutes R*M*G*.

CXLIX. (*num. om.* QG*Ψ^B VDΩ^M 𝔞) | 1. ⟨cantate R | ⟨laus R | 2. ⟨laetetur R | ⟨et R | 3. ⟨laudent R | ⟨in (2°) R | 4. ⟨quia R | ⟨et R | 5. ⟨exultabunt R | ⟨laetabuntur R | 6. ⟨exaltationes R | ⟨et R | 7. ⟨ad R | ⟨increpationes R | 8. ⟨ad R | ⟨et R | 9. ⟨ut R | ⟨gloria R.
CL. (CXL. Φ^V*, *num. om.* QG*Ψ^B VDΩ^M 𝔞) | 1. ⟨laudate (1°) R | ⟨laudate (2°) R.

[2] laudate eum in virtutibus eius
laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius
[3] laudate eum in sono tubae
laudate eum in psalterio et cithara
[4] laudate eum in tympano et choro
laudate eum in cordis et organo
[5] laudate eum in cymbalis bene sonantibus
laudate eum in cymbalis iubilationis
[6] omnis spiritus laudet Dominum.

EXPLICIT LIBER PSALMORUM

Desunt CLI.

4. timpano $W^2UΨ^BV$; tymphano M*; timphano QW* | cordis] Q*G*; chordis $MQ^2Φ^{VP}G^2KVfgrelbgc$.

5. ÷ bene : sonantibus G | iubilationum Q* *cum moz*^{x}.

6. dominum + alleluia aggc *cum hebr. LXX et He;* + hallelu-ia elb.

Subscriptionem habent MGVg *et, post ps.* 151, $ΦKΨ^B$; *om. rell. codd. et edd.* | explicit liber psalmorum = $Ψ^B$; explicit liber psalmorum habet uersus $\bar{V}Φ^G$; explicuerunt (expliciunt $Φ^V$) psalmi (+ dauid $Φ^V$) habent uersus (⌒ uers. hab. $Φ^V$, + numero $Φ^R$) $\bar{V}$ ($\bar{D}$ $Φ^P$, + deo gratias amen $Φ^V$) $Φ^{RVP}$; explicit psalterius deo gratias M; expliciunt psalteria K; finit amem V; finis g; psalterium hoc domino semper sancire curaui uuolfcoz sic supplex nomine qui uocitor G.

---

2. ⟨laudate (*1°*) R | ⟨laudate (*2°*) R | 3. ⟨laudate (*1°*) R | ⟨laudate (*2°*) R | 4. ⟨laudate (*1°*) R | ⟨laudate (*2°*) R | 5. ⟨laudate (*1°*) R | ⟨laudate (*2°*) R | 6. ⟨omnis R.

APPENDIX

CLI. [1] HIC PSALMUS PROPRIE SCRIPTUS DAVID ET EXTRA NUMERUM CUM PUGNAVIT CUM GOLIAD
Pusillus eram inter fratres meos
et adulescentior in domo patris mei
pascebam oves patris mei
[2] manus meae fecerunt organum
digiti mei aptaverunt psalterium
[3] et quis adnuntiabit Domino meo
ipse Dominus ipse omnium exaudiet
[4] ipse misit angelum suum et tulit me
de ovibus patris mei
et unxit me in misericordia unctionis suae
[5] fratres mei boni et magni
et non fuit beneplacitum in eis Domino
[6] exivi obviam alienigenae
et maledixit mihi in simulacris suis
[7] ego autem evaginato ab eo ipsius gladio
amputavi caput eius
et abstuli obprobrium a filiis Israhel.

CLI. *Psalmum hunc habent* RI²MQ ΦU(*post cantica*)KΨᴮD(*post cantica*) *et Amiat. cum LXX et Ro*; *om.* I*, *rell. codd. et edd. cum hebr., δ et He.*

1. hic — gol.] psalmus dauid proprie extra numerum *Amiat.*; *om.* I²Ψᴮ | scripsit Q; scribitur U²(*in ras.*)D | ⌒ dauid pr. scrip. Q | et *om.* QK | cum (2°)] contra Q; *om.* U | goliadh Φᵛ; goliat U; goliath MΦᴿᴳᴾKD; + hic psalmus in hebraeis codicibus non habetur sed ne a septuaginta quidem interpretibus editus est et idcirco repudiandus MQΦUD ⟦hic] *praem.* finiunt tituli psalmorum Q; ebreorum Q; habet MU; nec D; quidem] inquid MΦᴾ, inquit D, *om.* QU; additus ΦᴳᵛD⟧ | in domu I²QΦᵛ.

2. org. + et I²MQΦᵛᴾUΨᴮD *cum Ro, cf. LXX* (*codd. lucian.*) | optauerunt Ψᴮ*.

3. et — dom. meo *om.* R | a(d)nun-(t)iauit MQΦᴿᴳᵛUKΨᴮD *Amiat.* | meo + de me Q²UD | exaudiet = R *Amiat., cf. LXX* (*cod.* A); exaudiuit M*Q²ΦᴿᴳᵛUK; exaudiuit me I *cum Ro*; exauditor M²Q* ΦᴾΨᴮ²(tor *in ras.*)D *cum moz.*

4. unxit] misit Ψᴮ* | in *om.* Φᴿ.

5. ⌒ in eis ben. *Amiat. cum α.*

6. mihi = RUD *Amiat.*; me *rell. codd. cum Ro.*

7. eo] ipso R | ipsius *om.* RQ² | a] de R *Amiat.* | israel D; isrl RIMΦᵛΨᴮ.